±ÉÉEò±ÉJÉÉ ºÉÉÊ¨É¡ÉÒ

(2015-2016)

(¡É®É´ÉÒ ¨É½É®É¹] Ê´ÉvÉÉxÉºÉ¦ÉÉ)

¦ÉÉ®¡ÉÉSÉ ÊxÉªÉ¡ÉEò ´É ¨É½É±ÉJÉÉ{É®Ò¦ÉEò ªÉÉSªÉÉ ºÉxÉ 2010-2011 ªÉÉ ´É¹ÉÉSªÉÉ
Ê´ÉÊxÉªÉÉVÉxÉ ±ÉJÉ ªÉÉ´É®Ò±É

n½É´ÉÉ +½´ÉÉ±É

सत्यमेव जयते

(½É +½´ÉÉ±É Ê´ÉvÉÉxÉºÉ¦ÉÉ / Ê´ÉvÉÉxÉ{ÉÉÊ®¹Énº ºÉ¦ÉÉMÉ½ÉºÉ
ÊnxÉÉEò 22 VÉ±É, 2016 ®ÉVÉÒ ºÉÉn® Eò®hªÉÉ¡É +É±ÉÉ)

¨É½É®É¹] Ê´ÉvÉÉxÉ¨É¡b³ºÉÉSÉ´ÉÉ±ÉªÉ
Ê´ÉvÉÉxÉ ¦É´ÉxÉ, ¨ÉªÉ</xÉÉMÉ{É®.

2016

±ÉÉÉò±ÉJÉÉ ºÉÉ¨É¡ÉÒ

(2015-2016)

(¡É®É´ÉÒ ¨É½É®É¹] É´ÉvÉÉxÉºÉ¦ÉÉ)

¦É®¡ÉÉSÉ ÊxÉªÉ¡ÉÉò ´É ¨É½É±ÉJÉÉ{É®ÒÉÉò ªÉÉSªÉÉ ºÉxÉ 2010–2011 ªÉÉ ´É¹ÉÉSªÉÉ É´ÉÉÊxÉªÉÉVÉxÉ ±ÉJÉ ªÉÉ´É®Ò±É

n½É´ÉÉ +½´ÉÉ±É

(¡É¼xÉ)

±ÉÉEò±ÉJÉÉ ºÉÊ¨É¡ÉÒ

2015-2016

ºÉÊ¨É¡ÉÒ |É¨ÉJÉ :

(1) ¸É¼É. MÉÉ{ÉÉ±ÉnÉºÉ +0É´ÉÉ±É, É´É.ºÉ.ºÉ.

ºÉnºªÉ :

(2) ¸É¼É. É¶É´ÉÉVÉÒ®É´É xÉÉ<Eò, É´É.ºÉ.ºÉ.

(3) ¸É¼É. ºÉVÉªÉ ºÉÉ´ÉEòÉ®, É´É.ºÉ.ºÉ.

(4) ¸É¼É. xÉÉxÉÉVÉÒ ¶ÉÉ¨ÉEò³É, É´É.ºÉ.ºÉ.

(5) ¸É¼É. ½É®¡ÉÉ>ð VÉÉ´É³É, É´É.ºÉ.ºÉ.

(6) ¸É¼É. ®ÉVÉp {ÉÉ]hÉÒ, É´É.ºÉ.ºÉ.

(7) ¸É¼¨É¡ÉÒ ¨ÉÉvÉ®Ò É¨ÉºÉÉ³É, É´É.ºÉ.ºÉ.

(8) ¸É¼É. ªÉÉMÉ¶É ºÉÉMÉ®, É´É.ºÉ.ºÉ.

(9) bÉ. +ÉxÉ±É ¤ÉÉb, É´É.ºÉ.ºÉ.

(10) ¸É¼É. |É¶ÉÉ¡É `ÉEò®, É´É.ºÉ.ºÉ.

(11) ¸É¼É. ºÉVÉªÉ Eò³ÉEò®, É´É.ºÉ.ºÉ.

(12) ¸É¼É. ¶É¡É®ÉVÉ nºÉÉ<, É´É.ºÉ.ºÉ.

(13) ¸É¼É. ºÉ¡ªÉVÉÒ¡É {ÉÉ]Ò±É-ºÉ¯ûbEò®, É´É.ºÉ.ºÉ.

(14) ¸É¼É. ´É¡É´É xÉÉ<Eò, É´É.ºÉ.ºÉ.

(15) ¸É¼É. ºÉ®¶É MÉÉ®, É´É.ºÉ.ºÉ.

(16) ¸É¼É. EòÉÉ±ÉnÉºÉ EòÉ³É¤ÉEò®, É´É.ºÉ.ºÉ.

(17) ¸É¼É. ´ÉºÉ¡É®É´É SÉ´½ÉhÉ, É´É.ºÉ.ºÉ.

(18) ¸É¼É. VÉªÉ¡É {ÉÉ]Ò±É, É´É.ºÉ.ºÉ.

(19) ¸É¼É. ®ÉVÉ¶É]É{É, É´É.ºÉ.ºÉ.

(20) ¸É¼É. ¡ÉÉºEò® VÉÉvÉ´É, É´É.ºÉ.ºÉ.

(21) ¸É¼É. VÉªÉ¡É {ÉÉ]Ò±É, É´É.{É.ºÉ.

(22) ¸É¼É. ºÉÉxÉ±É ¡É]ÉEò®, É´É.{É.ºÉ.

(23) ¸É¼É. +¨É®ÉºÉ½ {ÉÉb¡É, É´É.{É.ºÉ.

(24) ¸É¼É. ¨ÉÉÉhÉEò®É´É `ÉEò®, É´É.{É.ºÉ.

(25) ¸É¼É. ºÉVÉªÉ nkÉ, É´É.{É.ºÉ.

(SËÉ®)

ºÉn®½ ºÉÊ¨ÉïÉÒ ÊnxÉÉEò 1 ¨É, 2015 ®ÉVÉÒ Ê´ÉvÉÉxÉºÉ¦ÉÉ ´É ÊnxÉÉEò 21 ¨É, 2015 ®ÉVÉÒ Ê´ÉvÉÉxÉ{ÉÊ®¹Énº ºÉnºªÉÉSªÉÉ xÉÉ¨ÉÊxÉn¶ÉxÉÉuÉ® MÉ¨ÉÒïÉ Eò®hªÉÉïÉ +É±ÉÒ.

¨É½É®É¹]º Ê´ÉvÉÉxÉ¨ÉÉb³º ºÉÊSÉ´ÉÉ±ÉªÉ :

(1) bÉ. +xÉïÉ Eò³ººÉ, |ÉvÉÉxÉ ºÉÊSÉ´É.

(2) ¸ÉÒ. =kÉ¨ÉÉºÉMÉ SÉ´½ÉhÉ, ºÉÊSÉ´É.

(3) ¸ÉÒ¨ÉïÉÒ ¨ÉPÉxÉÉ ïÉ³ºEò®, ={É ºÉÊSÉ´É.

(4) ¸ÉÒ. ¸ÉÒ. SÉ. ¸ÉÒ®MÉ¨É, ={É ºÉÊSÉ´É ïÉlÉÉ ÊxÉ.+.

(5) ¸ÉÒ. ºÉÉ.xÉ.ºÉÉxÉ{É, +´É®º ºÉÊSÉ´É.

(6) ¸ÉÒ¨ÉïÉÒ ºÉ¹É¨ÉÉ {ÉÉ¨ºEò, EòlÉ +ÊvÉEòÉ®Ò.

(7) ¸ÉÒ. ®´ÉÒpº ¨É. ¨ÉºjÉÒ, EòlÉ +ÊvÉEòÉ®Ò.

(ÉÉSÉ)

|É°ïÉÉ´ÉxÉÉ

¨ÉÒ, ±ÉÉÉEò±É¿JÉÉ °ÉÉ¨ÉïÉÒSÉÉ °ÉÉ¨ÉïÉÒ |É¨É¿JÉ, °ÉÉ¨ÉïÉÒxÉ +½´ÉÉ±É °ÉÉn® Eò®ÒhªÉÉSÉÉ +ÊvÉEòÉ® ÊnÒ±ªÉÉ´É°üxÉ ¦ÉÉ®ÒïÉÉSÉ ÊxÉªÉ¿jÉEò ´É ¨É½É±É¿JÉÉ{É®ÒÒIÉEò ªÉÉSªÉÉ °ÉxÉ 2010-2011 SªÉÉ Ê´ÉÊxÉªÉÉVÉxÉ ±É¿JªÉÉ´É®ÒÒ±É +ÉÉhÉ iÉïÒ°É¤ÉvÉÒSªÉÉ ±É¿JÉÉ{É®ÒÒIÉÉ +½´ÉÉ±ÉÉ°É¤ÉvÉÒ ±ÉÉEò±É¿JÉÉ °ÉÉ¨ÉïÉÒSÉÉ n½É´ÉÉ +½´ÉÉ±É °ÉÉn® Eò®ÒÒïÉ +É½.

°ÉÉ¨ÉïÉÒxÉ °ÉxÉ 2010-2011 ªÉÉ ´É¹ÉÉSªÉÉ ¨É½É®É¹]¦ ¶ÉÉ°ÉxÉÉSªÉÉ Ê´ÉÊxÉªÉÉVÉxÉ ±É¿JªÉÉ¨ÉvªÉ xÉ¨Énº Eò±É±ÉÉ <iÉ® ¤ÉÉ¤ÉÒ´É®ÒÒ±É JÉSÉÉSªÉÉ ÊxÉªÉ¿jÉhÉÉ¤ÉÉ¤ÉïÉ Ê´ÉSÉÉ® Eò±ÉÉ +°ÉxÉ ïªÉÉxÉ°ÉÉ® °ÉÉ¨ÉïÉÒSÉÉ ½É °ÉÉïÉ´ÉÉ +½´ÉÉ±É Ê´ÉvÉÉxÉ¨ÉÒb³É±ÉÉ °ÉÉn® Eò®ÒhªÉÉïÉ ªÉïÉ +É½.

°ÉÉ¨ÉïÉÒxÉ ÊnÒxÉÉEò 1 ´É 7 VÉ±É, 2015, ÊnÒxÉÉEò 11, 25 ´É 26 +ÉMÉ°]¦, 2015, ÊnÒxÉÉEò 1,2 ´É 29 °É{]¦¤É®, 2015 iÉ°ÉSÉ ÊnÒxÉÉEò 14 ´É 26 +ÉC]É¤É®, 2015 ®ÉVÉÒ |ÉvÉÉxÉ °ÉÉSÉ´É, ¨É½°É±É ´É ´ÉxÉ, MÉ½, MÉ½ ({ÉÉ®´É½xÉ), +ÉÉn´ÉÉ°ÉÒ Ê´ÉEòÉ°É, °ÉÉ´ÉVÉÉxÉEò ¤ÉÉvÉEòÉ¨É, ÊxÉªÉÉVÉxÉ, =SSÉ ´É iÉjÉ É¶ÉIÉhÉ, Ê´É¦ÉÉMÉ, ªÉÉSÉÒ °ÉÉIÉ Ê´ÉvÉÉxÉ¦É´ÉxÉ, ¨É¤É< ªÉIÉ PÉïÉ±ÉÒ iÉ°ÉSÉ ÊnÒxÉÉEò 15 +ÉC]É¤É®, 2015 ®ÉVÉÒ +{É® ¨ÉJªÉ °ÉÉSÉ´É, MÉ½ Ê´É¦ÉÉMÉ ªÉÉSÉÒ {ÉÉ±ÉÒ°É ¨É½É°ÉSÉÉ±ÉEò EòÉªÉÉ±É¿ªÉ, ¨É¤É< ªÉIÉ ¤É`ïEò PÉhªÉÉïÉ +É±ÉÒ.

|ÉvÉÉxÉ ¨É½É±É¿JÉÉEòÉ®, ±É¿JÉÉ{É®ÒÒIÉÉ-BEò, ¨É½É®É¹]¦, ¨É¤É< iÉ°ÉSÉ ¨É½É±É¿JÉÉEòÉ®, ±É¿JÉÉ{É®ÒÒIÉÉ-nÉxÉ, ¨É½É®É¹]¦, xÉÉMÉ{É® ½ °ÉÉ¨ÉïÉÒSªÉÉ ÊxÉ¨É¿jÉhÉÉ´É¯ïxÉ ¤É`ïEòÒxÉÉ ={ÉÎ°IÉïÉ ½ÉïÉ. iªÉÉxÉÒ °ÉÉ¨ÉïÉÒ±ÉÉ EòÉ±É±ªÉÉ ¤É½¨ÉÉ±É ¨ÉÉMÉn¶ÉxÉÉ¤Éq±É °ÉÉ¨ÉïÉÒ iªÉÉSÉÒ +iªÉïÉ +É¦ÉÉ®ÒÒ +É½.

iÉ°ÉSÉ °ÉÉSÉ´É, Ê´ÉkÉ Ê´É¦ÉÉMÉ (±É¿JÉÉ ´É EòÉ¹ÉÉMÉÉ®) ªÉÉxÉÒ °ÉÉ¨ÉïÉÒSªÉÉ ¤É`ïEòÒxÉÉ ={ÉÎ°IÉïÉ ®É½xÉ °ÉÉ¨ÉïÉÒ±ÉÉ ÊnÉ±É±ªÉÉ °É½EòÉªÉÉ¤Éq±É +ÉÉhÉ °É¤ÉÉvÉïÉ Ê´É¦ÉÉMÉÉSªÉÉ °ÉÉSÉ´ÉÉxÉÒ °ÉÉ¨ÉïÉÒ°É¨ÉÉ® °ÉÉIÉ n>ðxÉ °ÉÉ¨ÉïÉÒ±ÉÉ °É½EòÉªÉ EòÉ±É iªÉÉ¤Éq±É °ÉÉ¨ÉïÉÒ iªÉÉSÉÒ nJÉÒ±É +É¦ÉÉ®ÒÒ +É½.

°ÉÉ¨ÉïÉÒSªÉÉ ¤É`ïEòÒSªÉÉ EòÉ¨ÉEòÉVÉÉSÉ EòÉªÉ´ÉkÉ °´ÉïÉ¿jÉÉ®ïªÉÉ `ï´ÉhªÉÉïÉ +É±É +°ÉxÉ iÉÉ +½´ÉÉ±ÉÉSÉÉ ¦ÉÉMÉ +É½. ¤É`ïEòÒSªÉÉ EòÉ¨ÉEòÉVÉÉSªÉÉ +xÉ¹ÉMÉÉxÉ Ê´É¦ÉÉMÉÉEòbxÉ |ÉÉ{ïÉ ZÉÉ±É±ÉÒ +É·ÉÉÉ°ÉïÉ ¨ÉÉÉ½ïÉÒ ´É {ÉÉ®{É¿jÉEò {ÉÉ®ÉÊ¶É¹]¦ "+" ¨ÉvªÉ nhªÉÉïÉ +É±É±ÉÒ +É½ïÉ. °ÉÉ¨ÉïÉÒSªÉÉ ZÉÉ±É±ªÉÉ ¤É`ïEòÉSÉ °ÉÉIÉ{ïÉ EòÉªÉ´ÉkÉ {ÉÉ®ÉÊ¶É¹]¦ "¤É" ¨ÉvªÉ nhªÉÉïÉ +É±É±É +É½.

°ÉÉ¨ÉïÉÒSªÉÉ ={É °ÉÉ¨ÉïÉÒxÉ ÊnÒxÉÉEò 18 ¨É, 2015 ®ÉVÉÒSªÉÉ ¤É`ïEòÒïÉ |ÉÉ¯ï{É +½´ÉÉ±É Ê´ÉSÉÉ®ÉïÉ PÉïÉ±ÉÉ ´É ïªÉÉïÉÒ±É Ê¶É¡ÒÉ®¶ÉÒ´É® °ÉvÉÉ®ÒhÉÉ °ÉSÉÉ´É±ªÉÉ ´É ÊnÒxÉÉEò 5 VÉ±É, 2016 ®ÉVÉÒSªÉÉ ¤É`ïEòÒïÉ |ÉÉ¯ï{É +½´ÉÉ±ÉÉ±ÉÉ ¨ÉÉxªÉïÉÉ ÊnÒ±ÉÒ.

Ê´ÉvÉÉxÉ ¦É´ÉxÉ :
¨É¤É</xÉÉMÉ{É®,
ÊnÒxÉÉEò 5 VÉ±É, 2016.

MÉÉ{ÉÉ±ÉnÉ°É +0É´ÉÉ±É,
°ÉÉ¨ÉïÉÒ |É¨É¿JÉ,
±ÉÉEò±É¿JÉÉ °ÉÉ¨ÉïÉÒ.

(ºÉÉÉÉ)

+xÉGò¨ÉÉhÉÉEòÉ

+. Gò. (1)	Ê´É¦ÉÉMÉ ´É iÉ{É¶É0±É (2)		{É¹`ì Gò¨ÉÉEòì (3)
(1)	+ÊiÉÉ®ìCiÉ JÉSÉ ÊxÉªÉ¨ÉÉxÉEò±É Eò®ìhÉ-+ÊiÉÉ®ìCiÉ JÉSÉ ºÉxÉ 2009-2010	. .	1
(2)	MÉ½ì Ê´É¦ÉÉMÉ	. .	3
(3)	MÉ½ì ({ÉÉ®ì´É½xÉ) Ê´É¦ÉÉMÉ	. .	54
(4)	¨É½ºÉ±É ´É ´ÉxÉ Ê´É¦ÉÉMÉ	. .	63
(5)	¨É½ºÉ±É ´É ´ÉxÉ (¨ÉnìiÉ ´É {ÉxÉ´ÉºÉxÉ) Ê´É¦ÉÉMÉ	. .	126
(6)	ºÉÉ´ÉVÉÉxÉEò ¤ÉÉvÉEòÉ¨É Ê´É¦ÉÉMÉ	. .	147
(7)	=tÉMÉ, >ðVÉÉ ´É EòÉ¨ÉMÉÉ®ì (=tÉMÉ) Ê´É¦ÉÉMÉ	. .	268
(8)	ÊxÉªÉÉVÉxÉ Ê´É¦ÉÉMÉ	. .	288
(9)	+ÉÉn´ÉÉºÉÌ Ê´ÉEòÉºÉ Ê´É¦ÉÉMÉ	. .	295
(10)	=SSÉ ´É iÉjÉÉ¶ÉIÉhÉ Ê´É¦ÉÉMÉ	. .	426
(11)	¨ÉÉ½±ÉÉ ´É ¤ÉÉ±ÉÉ´ÉEòÉºÉ Ê´É¦ÉÉMÉ	. .	447

अतिरिक्त खर्च नियमानुकूल करणे
सन २०१०-२०११

या अहवालामध्ये समितीने इतरत्र व्यक्त केलेल्या अभिप्रायास अधीन राहून खाली दर्शविण्यात आलेला जादा खर्च नियमानुकूल करण्यासाठी आवश्यक ते उपाय योजण्यात यावेत.

खालील प्रकरणामध्ये दत्तमत वा भारित अनुदान/ विनियोजनाच्या रक्कमेपेक्षा महसूली / भांडवली लेख्यावरील खर्चाची रक्कम अधिक असल्याचे सन २०१०-२०११ च्या लेख्यावरुन दिसून येते.:-

(रूपये हजारात)

अ.क्र.	अनुदान/विनियोजनाचे नांव	एकूण अनुदान/ विनियोजनापेक्षा झालेला अधिक खर्च (दत्तमत)	एकूण अनुदान /विनियोजनापेक्षा झालेला अधिक खर्च (भारित)
(१)	(२)	(३)	(४)
	ए-महसूल लेख्यांवरील खर्च	(रुपये)	(रुपये)
	सामान्य प्रशासन विभाग		
१.	ए-३ लोकसेवा आयोग		३७,३९
	महसूल व वन विभाग		
२.	सी-१ महसूल व जिल्हा प्रशासन		२,८४
३.	सी-२ मुद्रांक व नोंदणी	१३,०३,५२	
४.	सी-५ इतर सामाजिक सेवा	६७,५२	३
	शालेय शिक्षण व क्रीडा विभाग		
५.	ई-१ व्याज प्रदान		१२,५४,३६
	सार्वजनिक बांधकाम विभाग		
६.	एच-३ गृहनिर्माण	१,००,०१,०८	
	उद्योग, ऊर्जा व कामगार विभाग		
७.	के-६ ऊर्जा	२,०७,९१,६१	
	नियोजन विभाग		
८.	ओ-१३ जिल्हा योजना, मुंबई शहर	५,७५,३६	
९.	ओ-१५ जिल्हा योजना, ठाणे	९७,६१	
१०.	ओ-१८ जिल्हा योजना, सिंधुदुर्ग	४८,८४	
११.	ओ-३२ जिल्हा योजना, नांदेड	६,७१,५९	
	पर्यावरण विभाग		
१२.	यू-१ व्याज प्रदान		१०
	उच्च व तंत्रशिक्षण विभाग		
१३.	डब्ल्यू-३ तंत्रशिक्षण	८,५०,४०	
	रोजगार व स्वयंरोजगार विभाग		
१४.	झेडए-२ सामाजिक सुरक्षा व कल्याण	१,२०	
	एकूण (ए) महसूल लेख्यावरील खर्च	**३,४४,०८,७३**	**१२,९४,७२**

	बी- भांडवली लेख्यावरील खर्च		
	महसूल व वन विभाग		
१५.	सी-११ राज्य शासनाचे देशांतर्गत ऋण		१,८०
	नगरविकास विभाग		
१६.	एफ-५ सामाजिक सेवांवरील भांडवली खर्च	४,५७,९३	
१७.	एफ-६ राज्य शासनाचे देशांतर्गत ऋण		२५
	नियोजन विभाग		
१८.	ओ-१४ जिल्हा योजना, मुंबई उपनगर	३,२९,९७	
१९.	ओ-१९ जिल्हा योजना, पुणे	७,५८,०८	
२०.	ओ-२० जिल्हा योजना, सातारा	५,२५,३१	
२१.	ओ-२१जिल्हा योजना, सांगली	६,८६,७३	
२२.	ओ-२२ जिल्हा योजना, सोलापूर	५,८३,६१	
२३.	ओ-२३ जिल्हा योजना, कोल्हापुर	९,०१,५९	
२४.	ओ-२४ जिल्हा योजना, नाशिक	३,०१,४६	
२५.	ओ-२५ जिल्हा योजना, धुळे	३,८४,१८	
२६.	ओ-२६ जिल्हा योजना, जळगाव	२,७६,०१	
२७.	ओ-२८ जिल्हा योजना, नंदुरबार	३,३३,१९	
२८.	ओ-२९ जिल्हा योजना, औरंगाबाद	२,४७,३५	
२९.	ओ-३० जिल्हा योजना, जालना	७,९१,६४	
३०.	ओ-३१ जिल्हा योजना, परभणी	९,३१,८१	
३१.	ओ-३३ जिल्हा योजना, बीड	६,७२,१९	
३२.	ओ-३४ जिल्हा योजना, लातुर	६,२६,४८	
३३.	ओ-३५ जिल्हा योजना, उस्मानाबाद	३,८८,९०	
३४.	ओ-३७ जिल्हा योजना, नागपूर	६,८९,१४	
३५.	ओ-३८ जिल्हा योजना, वर्धा	२,४१,६२	
३६.	ओ-३९ जिल्हा योजना, भंडारा	१,४८,३४	
३७.	ओ-४१ जिल्हा योजना, गडचिरोली	१,८३,१७	
३८.	ओ-४४ जिल्हा योजना, अकोला	१,५४,८७	
३९.	ओ-४५ जिल्हा योजना, यवतमाळ	४,४७	
४०.	ओ-४६ जिल्हा योजना, बुलढाणा	१,९७,०९	
४१.	ओ-४७ जिल्हा योजना, वाशिम	१,७०,६३	
	एकूण(बी) महसूल लेख्यांवरील खर्च	**१,०९,८५,७६**	**२,०५**
	एकूण (ए) + (बी)	**४,५३,९४,४९**	**१२,९६,७७**

तळटीप : - समितीने जेव्हा जादा खर्च नियमानुकूल करण्याविषयी शिफारस केलेली असते, अशा वेळी समितीने यापूर्वी केलेल्या शिफारशीनुसार (सन १९५३-५४ च्या विनियोजन लेख्यावरील अहवालांचा परिच्छेद १० पहा.) ज्यामुळे कोणताही जादा खर्च नियमानुकूल करणे आवश्यक ठरते किंवा टाळता येते अशा प्रकारचे लेख्यांवरील कोणतेही प्रस्थापित गैरवर्गीकरण हिशेबात घेणे आवश्यक आहे. म्हणून अशा प्रकारे गैरवर्गीकरणाच्या रकमा हिशेबात घेऊनच वर दर्शविण्यात आलेल्या रकमा काढण्यात आलेल्या आहेत.

गृह विभाग

१.१ भारताचे नियंत्रक व महालेखापरिक्षक यांच्या सन २०१०-११ या वर्षाच्या विनियोजन लेख्यांची छाननी करीत असताना अनुदान क्र.बी-१ "पोलीस प्रशासन" मधील प्रधान लेखाशीर्ष २०१४- न्यायदान "२०५५ पोलीस, २०७०-इतर प्रशासनिक सेवा" तसेच अनुदान क्र.बी-९ "आर्थिक सेवांवरील भांडवली खर्च" ४०५५- पोलिसांवरील भांडवली खर्च, ४०७०- इतर प्रशासनिक सेवा यांवरील भांडवली खर्च, ५०५५- मार्ग, परिवहन यांवरील भांडवली खर्च या शीर्षांतर्गत झालेला अधिक खर्च व बचतीवरील खर्चासंबंधी महालेखाकारांनी आपल्या अहवालात पुढीलप्रमाणे अभिप्राय दिल्याचे समितीच्या निदर्शनास आलेले आहे.

अनुदान क्र. बी-१ "पोलीस प्रशासन"

ज्ञापन :

(रुपये हजारात)

शीर्ष	**एकूण अनुदान**	**प्रत्यक्ष खर्च**	**अधिक खर्च (+) बचत (-)**
२०१४-न्यायदान २०५५ पोलीस २०७० इतर प्रशासनिक सेवा दत्तमत- मूळ ६०,४५,६७,७३ पूरक २,५५,३०,४६ वर्षभरात परत करण्यात आलेली रक्कम (मार्च, २०११)	६३,००,९८,१९	५८,८२,९३,५३	-४,१८,०४,६६ ३,५९,८४,५२
भारित मूळ ८५,५० पूरक ६,०० वर्षभरात परत करण्यात आलेली रक्कम (मार्च, २०११)	९१,५०	७८,८८	-१२,६२ ४,९३

टीपा व भाष्ये :-

१. मूळ अर्थसंकल्पीय तरतूदीत काही खर्च झाला नाही आणि वर्षभरामध्ये मिळालेली रु.२५५३०.४६ लाख इतकी पूरक तरतूद अत्याधिक असल्याचे सिध्द झाले आणि तो लाक्षणिक मागणीव्दारे निर्बंधित करण्यात आली.

२. रु.४१८०४.६६ लाख इतक्या अंतिम बचतीपैकी रु.३५९८४.५२ लाख इतका निधीच फक्त वर्षभरात परत करणे अपेक्षित होते.

३. विनियोजनातील रु.१२.६२ लाख इतकी अंतिम बचत असताना फक्त रु.४.९३ लाख इतका निधी वर्षभरात परत करणे अपेक्षित होते.

(रुपये लाखात)

शीर्ष	एकूण अनुदान	प्रत्यक्ष खर्च	अधिक खर्च (+) बचत (-)
२०५५ पोलीस १०९, जिल्हा पोलीस १०९ (००) (०१) जिल्हा पोलीस दल मूळ ३८,९७,९१.१० पूरक १,४९,८१.५५ पुनर्विनियोजन - २,५७,३०.०९	३७,९०,४२.५६	३७,११,४६.४३	-७८,९६.१३

टिपा व भाष्ये :-

रु.७८९६.१३ लाख इतकी अंतिम मोठी बचत लक्षात घेता, पदे रिक्त राहिल्यामुळे वेतनावर कमी खर्च झाल्यामुळे प्रत्यपर्ण/पुनर्विनियोजनाव्दारे याव्दारे कमी करण्यात आलेला रु.२५७३०.०९ लाख इतका निधी अपुरा असल्याचे सिध्द झाले. जरी मागणी केली असती तरी याची कारणे कळविण्यात आलेली नाहीत. (ऑगस्ट २०११)

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त परिच्छेदांच्या संदर्भात गृह विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

सन २०१०-११ या वित्तीय वर्षासाठी महालेखापाल-१ यांचेकडे चुकीच्या नोंदीच्या दुरुस्तीचे प्रस्ताव सादर करण्यात आले होते. महालेखापाल, मुंबई १ यांनी त्यांचे पत्र क्र.डीसी-३/२०५५/एनओई/२०१०-११/५८-ए, दिनांक ३०.८.२०१२ अन्वये (+) ९५,९२५/- इतक्या रकमेस मान्यता दिलेली आहे.

चुकीच्या नोंदीच्या दुरुस्तीचे प्रस्तावानुसार प्रत्यक्ष खर्च रु.३७११,४७,३९,१४२/- इतका झाला आहे. त्यामुळे अंतिमत: रु.७८,९५,१६,८५८/- इतकी बचत झाली आहे.

महालेखापालांनी नोंदविलेला खर्च	रु.३७,११,४६,४३,२१७/-
एनओई महालेखापाल-१, मुंबई	रु.(+)९५९२५/-
प्रत्यक्ष खर्च	रु.३७११,४७,३९,१४२/-

सदर उपलेखाशीर्षाखाली एकूण अनुदानाच्या तुलनेत बचतीचे प्रमाण २.०८% इतके आहे. बचत मुख्यत्वे खालील कारणामुळे झाली आहे.

पोलीस महासंचालक कार्यालयाच्या अधिनस्त असलेल्या घटक कार्यालयामध्ये ४७४ राजपत्रित अधिकारी ५९५२ पोलीस कर्मचारी/पोलीस अंमलदार व १७८ चतुर्थश्रेणी कर्मचाऱ्यांची पदे रिक्त असल्यामुळे वेतन या बाबीवर कमी खर्च झाला आहे.

बऱ्याच पोलीस अधिकारी/कर्मचारी यांनी साप्ताहिक सुट्टीचा उपभोग घेतल्यामुळे बचत झाली आहे. उपलेखाशिर्षानिहाय बचतीची/खर्चाची कारणे पुढीलप्रमाणे आहेत.

(रुपये लाखात)

शीर्ष	**एकूण अनुदान**	**प्रत्यक्ष खर्च**	**अधिक खर्च (+) बचत (-)**
२०५५- पोलीस १०१ गुन्हा अन्वेषण व दक्षता १०१ (००) (०१) गुन्हा अन्वेषण विभाग, बृहन्मुंबई मूळ १,२१,६१.१३ पूरक १,१५.०३ पुनर्विनियोजन -२०,४३.०२	१,०२,३३.१४	१,०२,७५.४५	(+)४२.३१

टिपा व भाष्ये :-

रु.४२.३१ लाख इतका अंतिम अधिक खर्च लक्षात घेता अपेक्षित खर्चाहून कमी खर्च झाल्यामुळे प्रत्यर्पण/पुनर्विनियोजनाव्दारे कमी करण्यात आलेला रु.२०४३.०२ लाख इतका निधी अत्याधिक असल्याचे सिध्द झाले आहे. जरी मागणी केली असली तरी, याची कारणे कळविण्यात आली नाहीत.(ऑगस्ट,२०११)

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त परिच्छेदांच्या संदर्भात गृह विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

मंजूर अनुदान	**प्रत्यक्ष खर्च**	**बचत (-)/ अधिक (+)**
१०२३३१४	१०२७५४५	(+)४२३१

जादा झालेला खर्च हा वेतन या उद्दिष्टांवर झाला असून १ टक्कयापेक्षा कमी आहे.

(रुपये लाखात)

शीर्ष	**एकूण अनुदान**	**प्रत्यक्ष खर्च**	**अधिक खर्च (+) बचत (-)**
२०५५- पोलीस १०१ गुन्हा अन्वेषण व दक्षता १०१ (००) (०३) लाचलुचपत विरोधी केंद्र मूळ ३४,२३.१२ पुनर्विनियोजन (-)५,५०.८६	२८,७२.२६	२८,७२.४४	(+)०.१८

टिपा व भाष्ये :-

प्रवास, भाडे व कार्यालयीन खर्च यावर अपेक्षित खर्चाहून कमी खर्च झाल्यामुळे रु.५५०.८६ लाख इतका निधी परत करण्यात आला.

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त परिच्छेदांच्या संदर्भात गृह विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

वेतन या उद्दिष्टाखाली रु.०.५० बचत झाली आहे. सदर बचत पोलीस अधिकारी/कर्मचारी यांची रिक्त पदे भरली न गेल्याने तसेच वेतनातून करण्यात आलेल्या रोख रकमेच्या (Cash Recovery) वसुलीमुळे झाली आहे.

११. प्रवास खर्च या उद्दिष्टाखाली रु.०.८६ जादा खर्च झाला आहे. सदर खर्च रेल्वे वारंट खर्च पुस्तकी समायोजनाने समाविष्ट करण्यात आल्याने झाला आहे.

१३.कार्यालयीन खर्च या उद्दिष्टाखाली रु.०.१६ बचत झाली आहे. सदर बचत प्रस्तावित देयके खर्ची न पडल्याने तसे पदांतरीत नोंद दर्शविण्यात आल्याने झाली आहे.

१७. संगणक खर्च या उद्दिष्टाखाली रु०.०१ इतक्या रकमेची पदांतरित नोंद घेण्यात आल्याने बचत झाली आहे.

(रु.लाखात)

शीर्ष	**एकूण अनुदान**	**प्रत्यक्ष खर्च**	**अधिक खर्च (+) बचत (-)**
२०५५- पोलीस १०१ गुन्हा अन्वेषण व दक्षता १०१ (००) (०४) गुप्तवार्ता विभाग मूळ १,०४,७८.८३ पूरक ४,००.०० पुनर्विनियोजन (-) ७,६५,९०	१,०१,१२.९३	९६,५६.०४	(-)४,५६.८९

टिपा व भाष्ये :-

रुपये ४५६.८९ लाख इतकी अंतिम मोठी बचत लक्षात घेता, पदे रिक्त राहिल्यामुळे वेतनावर कमी खर्च झाल्यामुळे प्रत्यपर्ण/पुनर्विनियोजनाव्दारे काढण्यात आलेला रु.७६५.९० लाख इतका निधी अपुरा असल्याचे सिध्द झाले. जरी मागविण्यात आली असली तरी, याची कारणे कळविण्यात आलेली नाहीत. (ऑगस्ट २०११)

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त परिच्छेदांच्या संदर्भात गृह विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

सदर उपलेखाशीर्षाखाली एकूण अनुदानाच्या तुलनेत बचतीचे प्रमाण ४.५२% इतके आहे. मुख्यत्वे खालील कारणामुळे बचत झाली आहे.

१. काही घटक कार्यालयातील पोलीस अधिकारी/कर्मचारी याची काही पदे रिक्त राहिल्यामुळे वेतन व भत्ते या बाबीवर खर्च कमी झाला आहे.

२. बऱ्याच पोलीस कर्मचाऱ्यांनी साप्ताहिक सुट्टीचा उपभोग घेतल्यामुळे सुट्टीच्या दिवसाची भरपाई या उद्दिष्टाखाली बचत झाली आहे.

(रुपये लाखांत)

शीर्ष	एकूण अनुदान	प्रत्यक्ष खर्च	अधिक खर्च (+) बचत (-)
२०५५- पोलीस १०१ गुन्हा अन्वेषण व दक्षता १०१ (००) (०) दहशतवाद विरोधी पथक मूळ ३०,५४.८३ पूरक ६२.३५ पुनर्विनियोजन (-)१४,८४.८७	१६,३२.३१	१६,३५.७५	(+)३.४४

टिपा व भाष्ये :-

मुख्यत्वेकरुन दहशतवाद विरोधी पथकातील ३०० पदे रिक्त राहिल्यामुळे आणि पेट्रोल, प्रवास खर्च व कार्यालयीन खर्च यावर कमी खर्च झाल्यामुळे रु.१,४८४.८७ लाख इतका निधी परत करण्यात आला.

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त परिच्छेदांच्या संदर्भात गृह विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

२०५५ पोलीस मुख्यलेखाशीर्ष १०१ गुन्हे अन्वेषण व दक्षता १०१ (००) (०५) दहशतवाद विरोधी पथक (२०५५०५७१) या उपलेखाशीर्षाखाली रु.३०,५४.८३ लक्ष मूळ तरतूद प्राप्त झाली होती. पूरक मागणी डिसेंबर, २०१० मध्ये रु.६२३४/- लक्ष तसेच मार्च २०११ मध्ये रु.१ प्राप्त झाले. अशा प्रकारे एकूण तरतूद रुपये ३१,१७.१८/- इतकी आहे. मंजूर अनुदानातून मार्च २०११ अखेर १६,३२.३१/- इतका खर्च करण्यात आलेला असून शासन निर्णय आरईटी-०२११/२०५५/२०१०/प्र.क्र.४९/बीयुडी-१, दिनांक ३१.०३.२०११ अन्वये रु.१४,८४.८७ प्रत्यार्पित केलेली आहे.

(रुपये लाखात)

शीर्ष	एकूण अनुदान	प्रत्यक्ष खर्च	अधिक खर्च (+) बचत (-)
२०५५- पोलीस १०८ राज्य मुख्यालय पोलीस १०८ (०१) (०१) पोलीस आयुक्तालय, बृहन्मुंबई-आस्थापना मूळ ६१,५९.७१ पूरक ११,२५.३९ पुनर्विनियोजन (-)२१,००.२८	५१,८४.८२	५१,८४.८५	(+)०.०३

टिपा व भाष्ये :-

मुख्यत्वेकरुन १२१ पदे रिक्त राहिल्यामुळे वेतनावर कमी खर्च झाल्यामुळे आणि अपेक्षित खर्चाहून कमी खर्च झाल्यामुळे प्रत्यपर्ण/पुनर्विनियोजन याव्दारे रु.२१००.२८ लाख इतका निधी कमी करण्यात आला.

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त परिच्छेदांच्या संदर्भात गृह विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

मंजूर अनुदान	प्रत्यक्ष खर्च	बचत (-)/ अधिक (+)
५१,८४.८२	५१८४८५	(+)०.०३

जादा झालेला अधिक खर्च हा वेतन या उद्दिष्टांवर झाला असून १ टक्क्यापेक्षा कमी आहे.

(रुपये लाखात)

शीर्ष	एकूण अनुदान	प्रत्यक्ष खर्च	अधिक खर्च (+) बचत (-)
२०५५- पोलीस १०८ राज्य मुख्यालय पोलीस १०८ (०२) (०१) शहर पोलीस-आस्थापना मूळ १०,९०,१२.८८ पूरक ४,२९.१९ पुनर्विनियोजन (-)५१,६९.७४	१०,४२,७२.३३	१०,४१,९२.१९	(-)८०.१४

टिपा व भाष्ये :-

मुख्यत्वेकरुन २९०५ रिक्त पदांमुळे वेतनावर कमी खर्च झाल्यामुळे रु.५१६९.७४ लाख इतका निधी कमी करण्यात आला. मागविण्यात आली असली तरी रु.८०.१४ लाखांच्या अंतिम बचतीची कारणे कळविण्यात आली नाहीत. (ऑगस्ट २०११)

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त परिच्छेदांच्या संदर्भात गृह विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

मंजूर अनुदान	**प्रत्यक्ष खर्च**	**बचत (-)/ अधिक (+)**
१०,४२,७२.३३	१०,४१,९२.१९	(-)८०.१४

२९०५ रिक्त पदांमुळे बचत झालेली आहे.

(रुपये लाखात)

शीर्ष	**एकूण अनुदान**	**प्रत्यक्ष खर्च**	**अधिक खर्च (+) बचत (-)**
२०५५- पोलीस १०८ राज्य मुख्यालय पोलीस १०८ (०६) (०१) बृहन्मुंबईतील पोलीस शव परिक्षा केंद्रे मूळ ४,०१.११ पूरक ६.४५ पुनर्विनियोजन (-)६८.२२	३,३९.३४	३,३९.२०	(-)०.१४

टिपा व भाष्ये :-

मुख्यत्वेकरुन पदे रिक्त राहिल्यामुळे वेतनावर कमी खर्च झाल्यामुळे प्रत्यपर्ण/पुनर्विनियोजन यांव्दारे रु.६८.२२ लाख इतका निधी परत करण्यात आला.

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त परिच्छेदांच्या संदर्भात गृह विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

एकूण व अंतिम अनुदानानुसार महालेखापाल व या कार्यालयाचा खर्च तंतोतंत जुळला आहे. तसेच अनुदानानुसार खर्च करण्यात आला आहे.

(रुपये लाखात)

शीर्ष	**एकूण अनुदान**	**प्रत्यक्ष खर्च**	**अधिक खर्च (+) बचत (-)**
२०५५- पोलीस १०८ राज्य मुख्यालय पोलीस १०८ (०२) (०२) शहर पोलीस आस्थापना मूळ ५,०७.०० पुनर्विनियोजन (-)५२.७५	४,५४.२५	४,५४.१८	(-)०.०७

टिपा व भाष्ये :-

पोलीस महासंचालकांकडून केंद्रीय खरेदी प्रक्रियेची अंमलबजावणी केल्यामुळे रु.५२.७५ लाख इतका निधी परत करण्यात आला.

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त परिच्छेदांच्या संदर्भात गृह विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

एकूण व अंतिम अनुदानानुसार महालेखापाल व या कार्यालयाचा खर्च तंतोतंत जुळला आहे. तसेच अनुदानानुसार खर्च करण्यात आला आहे.

(रुपये लाखात)

शीर्ष	**एकूण अनुदान**	**प्रत्यक्ष खर्च**	**अधिक खर्च (+) बचत (-)**
२०५५- पोलीस १०८ राज्य मुख्यालय पोलीस १०८ (०३) (०२) सार्वजनिक जमिनीवरील वाहनांना लायसन देणे मूळ ३७.५८ पुनर्विनियोजन (-)११.१४	२६.४४	२६.४३	(-)०.०१

टिपा व भाष्ये :-

अतिकालिक भत्ता, साधनसामुग्री व पुरवठा आणि जाहिरात यावर अपेक्षित खर्चापेक्षा कमी खर्च झाल्यामुळे रु.११.१४ लाख इतका निधी परत करण्यात आला.

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त परिच्छेदांच्या संदर्भात गृह विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

	मंजूर अनुदान	**प्रत्यक्ष खर्च**	**बचत (-)/ अधिक (+)**
मूळ	३७५८	--	--
पूरक	--	--	--
सुधारित वाढ/घट	--	--	--
पुनर्वि (+)	--	--	--
पुनर्वि (-)	१११४	--	--
एकूण	२६४४	२६४३	(-) ०१
अंतिम अनुदान	२६४४	२६४३	(-) ०१

शासन निर्णय क्रमांक आरटीई क्र.०२११/२०५५/२०१०-११/प्र.क्र.४९/बीयुडी-१, दिनांक ३१.३.२०११ अन्वये अंतिम फेरबदल केलेले अनुदान रु.२६४४/-

एकूण व अंतिम अनुदानानुसार महालेखापाल व या कार्यालयाचा खर्च तंतोतंत जुळला आहे. तसेच अनुदानानुसार खर्च करण्यात आला आहे.

(रुपये लाखात)

शीर्ष	**एकूण अनुदान**	**प्रत्यक्ष खर्च**	**अधिक खर्च (+) बचत (-)**
२०५५- पोलीस १०९ जिल्हा पोलीस १०९ (००) (०९) जिल्हा पोलीस दल मूळ १,०३,९३.०० पुनर्विनियोजन (-)२१,३७.११	८२,५५.८९	१,००,७०.९६	(+)१८,१५.०७

टिपा व भाष्ये :-

अपेक्षित खर्चाहून कमी खर्च झाल्यामुळे पुनर्विनियोजनांव्दारे रु.२१३७.११ लाख इतका निधी काढण्यात आला. मागविण्यात आलेली असली तरी रु.१८१५.०७ लाख इतक्या अंतिम अधिक खर्चाची कारणे कळविण्यात आलेली नाहीत. (ऑगस्ट २०११)

ज्ञापन:-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त परिच्छेदांच्या संदर्भात गृह विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

सदर उपलेखाशिर्षाखाली एकूण अनुदानाच्या तुलनेत खर्चाचे प्रमाण अत्यल्प म्हणजेच २१.९८% इतके आहे.

या उपलेखाशीर्षाखाली मुख्यत्वे खालील कारणांमुळे जादा खर्च झाला आहे.

सन २००९-२०१० मधील व्यपगत झालेल्या धनादेशांना मंजूरी प्राप्त झाल्याने सन २०१०-२०११ मध्ये रक्कम रुपये १,९०,३४,७७४/- ची देयके आहरित केल्यामुळे जादा खर्च झाला आहे.

(रुपये लाखात)

शीर्ष	**एकूण अनुदान**	**प्रत्यक्ष खर्च**	**अधिक खर्च (+) बचत (-)**
२०५५- पोलीस १०९ जिल्हा पोलीस १०९ (००) (१०) तंटामुक्त गाव मूळ ५१,६१.०० पूरक १.६५ पुनर्विनियोजन (-) २,०५.२५	१,०५,८५.७५	१,०५,८४.५४	(-)१.२१

टिपा व भाष्ये :-

देशांतर्गत दौरे व जाहिरात यावर कमी खर्च झाल्यामुळे पुनर्विनियोजनांव्दारे रु.२०५.२५ लाख इतका निधी कमी करण्यात आला.

ज्ञापन:-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त परिच्छेदांच्या संदर्भात गृह विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

सदर उपलेखाशिर्षाखाली एकूण अनुदानाच्या तुलनेत खर्चाचे प्रमाण अत्यल्प म्हणजेच ०.०१ % इतके आहे.

(रुपये लाखात)

शीर्ष	**एकूण अनुदान**	**प्रत्यक्ष खर्च**	**अधिक खर्च (+) बचत (-)**
२०५५- पोलीस १११ रेल्वे पोलीस १११ (००) (०३) रेल्वे पोलीस मूळ १,५३,८७.३३ पूरक १.६५ पुनर्विनियोजन (-)४,४३.७५	१,४९,४५.२३	१,४९,५६.८५	(+)११.६२

टिपा व भाष्ये :-

रिक्त पदे राहिल्यामुळे आणि भाडे, अन्न भत्ता, पेट्रोल इत्यादींवर कमी खर्च झाल्यामुळे पुनर्विनियोजनांव्दारे रु.४४३.७५ लाख इतका निधी काढण्यात आला. रु.११.६२ लाख इतक्या अंतिम अधिक खर्चाची कारणे कळविण्यात आलेली नाहीत. (ऑगस्ट २०११)

ज्ञापन:-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त परिच्छेदांच्या संदर्भात गृह विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

सदर उपलेखाशीर्षाखाली एकूण अनुदानाच्या तुलनेत खर्चाचे प्रमाण म्हणजेच ०.०७% इतके आहे. अधिक खर्च मुख्यत्वे खालील कारणामुळे झाला आहे.

महाराष्ट्र दर्शन, रजा प्रवास सवलत इत्यादीची देयके मार्च अखेरीस पारीत झाल्यामुळे वेतन या बाबींवर जास्त खर्च झाला आहे.

(रुपये लाखात)

शीर्ष	एकूण अनुदान	प्रत्यक्ष खर्च	अधिक खर्च (+) बचत (-)
२०५५- पोलीस ११२ बंदर पोलीस ११२ (००) (०१) नदी बंदर व सागरी पोलीस मूळ २८,२५.२९ पूरक १८.०१ पुनर्विनियोजन (-)१,५४.१२	२६,८९.१८	२६,८९.१८	---

टिपा व भाष्ये :-

रिक्त पदे न भरल्यामुळे पुनर्विनियोजनांव्दारे रु.१५४.१२ लाख इतका निधी कमी करण्यात आला. मूळ अर्थसंकल्पीय तरतूदी इतकाही खर्च झाला नाही आणि पूरक तरतूद अत्याधिक असलयाचे सिध्द झाले.

ज्ञापन:-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त परिच्छेदांच्या संदर्भात गृह विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

मंजूर अनुदान	प्रत्यक्ष खर्च	बचत (-)/ अधिक (+)
२६,८९.१८	२६,८९.१८	---

अंतिम अनुदानानुसार महालेखापाल व या कार्यालयाचा खर्च तंतोतंत जुळला आहे.

(रुपये लाखात)

शीर्ष	एकूण अनुदान	प्रत्यक्ष खर्च	अधिक खर्च (+) बचत (-)
२०५५- पोलीस ११६ न्यायसहाय्यक विज्ञान ११६ (००) (०१) न्यायसहाय्यक विज्ञान प्रयोगशाळा मूळ २५,५२.३१ पूरक ०.०२ पुनर्विनियोजन (-)२,३८.४०	२३,१३.९३	२३,४१.२९	(+)२७.३६

टिपा व भाष्ये :-

६ व्या वेतन आयोगाच्या थकबाकीचे अपेक्षित प्रदानातून कमी प्रदान झाल्यामुळे पुनर्विनियोजनांव्दारे रु.२३८.४० लाख इतका निधी काढण्यात आला. मागविण्यात आली असली तरी रु.२७.३६ लाखांच्या अधिक खर्चाची कारणे कळविण्यात आली नाहीत. (ऑगस्ट २०११)

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त परिच्छेदांच्या संदर्भात गृह विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

अंतिम फेरबदल तरतूदीची रक्कम ही BDS प्रणालीवर उपलब्ध असलेल्या आकड्यांच्या व सर्व कोषागारातून प्राप्त झालेल्या प्रमाणकांच्या आधारे खर्चाचा ताळमेळ घालण्यापूर्वी अंदाजे देण्यात आली होती. त्यामुळे महालेखापाल यांच्या आकड्यानुसार प्रत्यक्ष खर्चात थोडी तफावत आढळून येत आहे.

(रुपये लाखात)

शीर्ष	**एकूण अनुदान**	**प्रत्यक्ष खर्च**	**अधिक खर्च (+) बचत (-)**
२०५५- पोलीस ११८ विशेष सुरक्षा गट ११८ (००) (०१) भारत राखीव बटालियन (दल) मूळ ३१,०४.५७ पुनर्विनियोजन (-)२,९८.९८	२८,०५.५९	२८,०५.०८	(-)०.५१

टिपा व भाष्ये :-

भारत राखीव बटालियनमधील रिक्त पदांमुळे वेतनावरील खर्च व इतर खर्च कमी झाल्यामुळे पुनर्विनियोजनांव्दारे रु.२९८.८९ लाख इतका निधी काढण्यात आला.

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त परिच्छेदांच्या संदर्भात गृह विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

सदर उपलेखाशीर्षाखाली एकूण अनुदानाच्या तुलनेत बचतीचे प्रमाण अत्यल्प म्हणजेच ०.०२ % आहे.

(रुपये लाखात)

शीर्ष	एकूण अनुदान	प्रत्यक्ष खर्च	अधिक खर्च (+) बचत (-)
२०५५- पोलीस १०९ जिल्हा पोलीस १०९ (००) (१३) नक्षलवाद विरोधी कार्यक्रम पूरक १०,८४.०० पुनर्विनियोजन (-)३,५४.४४	७,२९.५६	७,२९.५५	(-)०.०१

टिपा व भाष्ये :-

दारुगोळा व मोटारवाहने यांवर अपेक्षित खर्चाहून कमी खर्च झाल्यामुहे रु.३५४.४४ लाख इतकी अपेक्षित बचत परत करण्यात आली.

ज्ञापन:-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त परिच्छेदांच्या संदर्भात गृह विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

सदर उपलेखाशीर्षाखाली एकूण अनुदानाच्या तुलनेत बचतीचे प्रमाण अत्यल्प म्हणजेच ०.००१ % इतके आहे.

(रुपये लाखात)

शीर्ष	एकूण अनुदान	प्रत्यक्ष खर्च	अधिक खर्च (+) बचत (-)
२०५५- पोलीस ११० ग्राम पोलीस ११० (००) (०१) पोलीस पाटील व मेवास पोलीस मूळ ३२,०७.७८ पुनर्विनियोजन (-)८,९८.४२	२३,०९.३६	२२,८६.७९	(-)२२.५७

टिपा व भाष्ये :-

पोलीस पाटलांची रिक्त पदे असल्यामुळे रु.८९८.४२ लाख इतका निधी परत करण्यात आला. जरी मागणी केली असली तरी रु.२२.५७ लाख इतक्या अंतिम बचतीची कारणे कळविण्यात आली नाहीत. (ऑगस्ट, २०११)

ज्ञापन:-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त परिच्छेदांच्या संदर्भात गृह विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

सदर उपलेखाशीर्षाखाली एकूण अनुदानाच्या तुलनेत बचतीचे प्रमाण अत्यल्प म्हणजेच ०.९८% असून काही जिल्ह्यामध्ये पोलीस पाटलांची पदे रिक्त असल्यामुळे सदर बचत झाली आहे.

(रुपये लाखात)

शीर्ष	एकूण अनुदान	प्रत्यक्ष खर्च	अधिक खर्च (+) बचत (-)
२०७० इतर प्रशासनिक सेवा १०६ नागरी संरक्षण १०६ (०३) (०१) राज्य नागरी संरक्षण संघटना-आस्थापना मूळ ९,८२.५८ पुनर्विनियोजन (-)१,४६.८७	८,३५.७१	८,२९.५४	(-)६.१७

टिपा व भाष्ये :-

मुख्यत्वेकरुन महानगर टेलिफोन निगमला देयके प्रदान न केल्यामुळे आणि १०० रिक्त पदांमुळे वेतन व भत्यांवर कमी खर्च झाल्यामुळे रु.१४६.८७ लाख इतका निधी परत करण्यात आला.

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त परिच्छेदांच्या संदर्भात गृह विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

मूळ मंजूर अनुदान रु.८३५.७१ लक्ष एवढ्या रकमेतून प्रत्यक्ष खर्च रु.८२९.५४ लक्ष एवढा झाला आहे. त्यामुळे वर्ष अखेर रु.६.१७ लक्ष (८३५.७१-८२९.५४ (-) ६.१७) एवढी बचत झाली आहे. अनुदान रु.६.१७ बचतीची कारणे कळविण्यात आलेली आहेत. ती खालीलप्रमाणे आहेत.

१. वेतन व भत्ते फरकाची, रजा प्रवास सवलत, वैद्यकीय देयक व मोटार वाहन देयक अधिदान व लेखा कार्यालयाने आक्षेप लावलेली देयके मंजूर केल्याने अनुक्रमे रु.२.४८ लक्ष व रु. ०.६० लक्ष इतका खर्च (+) अधिक झाला आहे.

२. इतका खर्च या उद्दिष्टाखाली हातखर्ची भत्याच्या देयकाची रक्कम महालेखापाल कार्यालयाने चुकीने कार्यालयीन खर्चामध्ये नोंद केल्यामुळे रु.१०.१४ लक्ष इतकी बचत झाली आहे.

३. कार्यालयीन खर्च या उद्दिष्टाखाली हातखर्ची भत्याच्या देयकाची रक्कम महालेखापाल कार्यालयाने चुकीने कार्यालयीन खर्चामध्ये नोंद केल्यामुळे खर्चामध्ये रु. ०.९५ लक्ष इतकी बचत झाली आहे.

(रुपये लाखात)

शीर्ष	एकूण अनुदान	प्रत्यक्ष खर्च	अधिक खर्च (+) बचत (-)
२०७० इतर प्रशासनिक सेवा १०६ नागरी संरक्षण १०६ (०४) (०१) राज्याचे नागरी संकटकालीन फिरते पथक - आस्थापना मूळ २,५७.८० पुनर्विनियोजन -६१.६७	१,९६.१३	१,९६.१३	---

टिपा व भाष्ये :-

मुख्यत्वे करुन सामग्री खरेदी प्रक्रिया वेळत पूर्ण न झाल्यामुळे रु.६१.६७ लाखांचा निधी परत करण्यात आला. त्याची कारणे मागविण्यात आली असली तरी कळविण्यात आलेली नाहीत. मूळ अनुदानातून प्रत्यक्ष खर्च भागविण्यात आला असेल तर अनुदानाचे पुनर्विनियोजन का करण्यात आले याचे स्पष्टीकरण देता येईल. (ऑगस्ट २०११)

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त परिच्छेदांच्या संदर्भात गृह विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

पुनर्विनियोजनाव्दारे अनुदान रु.६१.६७ प्रत्यार्पित करण्याची कारणे विचारण्यात आलेली आहेत. ती खालीलप्रमाणे :-

१) एकूण १५५ पदांपैकी ८७ रिक्त पदांमुळे वेतन व इतर भत्ते या उद्दिष्टाखाली खर्च कमी झाल्यामुळे रु.६०.९४ लाख इतक्या अनुदानाची (-) बचत झालेली आहे.

२) कार्यालयीन खर्च या उद्दिष्टाखाली साहित्य खरेदीकरिता आवश्यक प्रक्रिया विहित वेळेत पूर्ण न झाल्याने खर्च होऊ शकला नाही. त्यामुळे रु.०.२५ लाख इतक्या अनुदानाची (-) बचत.

३) यंत्रसामुग्री साधनसामुग्री या उद्दिष्टाखाली अपेक्षित खर्च न झाल्याने ०.११ (-) बचत व दूरध्वनी, वीज, पाणी खर्च रु.०.०५ लाख, प्रवास खर्च रुपये ०.०८ लाख, संगणक खर्च रुपये ०.०५ लाख, लहान बांधकामे रुपये ०.०५ लाख व इतर खर्च रु.०.०४ लाख अशी खर्चात बचत झाली. त्यामुळे एकूण रुपये ६१.६७ लाख (-) बचत झालेली आहे.

(रुपये लाखात)

शीर्ष	एकूण अनुदान	प्रत्यक्ष खर्च	अधिक खर्च (+) बचत (-)
२०७० इतर प्रशासनिक सेवा १०६ नागरी संरक्षण १०६ (०३) (०२) नागरी संरक्षणाची पुर्नरचना पूरक १,३५.५३ पुनर्विनियोजन -४०.८९	९४.६४	९४.६४	---

टिपा व भाष्ये :-

तांत्रिक कारणांवरुन निविदा फेटाळण्यात आल्यामुळे मुख्यत्वेकरुन सामग्रीची खरेदी न केल्यामुळे पुनर्विनियोजनांव्दारे वर नमूद केलेल्या उपशीर्षाखाली रु.४०.८९ लाख इतका निधी कमी करण्यात आला.

ज्ञापन:-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त परिच्छेदांच्या संदर्भात गृह विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

सदर योजनेअंतर्गत कार्यालयीन खर्च या उद्दिष्टाखाली पायलट प्रोजेक्ट राबविण्यासाठी मंजूर अनुदानापैकी रु.५ लाख अनुदान स्टेशनरी व इतर आनुषंगिक बाबीकरिता खर्च दाखविण्यात आला होता. तथापि, पायलट प्रोजेक्ट अंतर्गत मंजूर अनुदान फक्त स्वयंसेवकांना प्रशिक्षण भत्ता व अतिथि व्याख्यात्यांना मानधन देण्याकरिता खर्च करावयाचा असल्याने खर्च करता आला नाही. तसेच डिसेंबर २०१० मंजूर पूरक अनुदान जानेवारी, २०११ मध्ये प्राप्त झाल्याने अधिक प्रशिक्षण कार्यक्रम राबविणे शक्य झाले नाही. प्रशिक्षण साहित्य खरेदीच्या निविदा प्रक्रियेस अल्प प्रतिसाद मिळाल्याने प्राप्त निविदा तांत्रिक मुद्यावर रद्द ठरविण्यात आल्याने साहित्य खरेदी करणे शक्य झाले नाही. त्याचप्रमाणे केंद्र शासनाने ठरवून दिलेल्या किंमतीपेक्षा प्रत्यक्ष खर्चाची किंमत कमी आल्यामुळे अनुदानातून रु.४०.८९ लाख (-) बचत झालेली आहे.

(रु.लाखात)

शीर्ष	एकूण अनुदान	प्रत्यक्ष खर्च	अधिक खर्च (+) बचत (-)
२०५५- पोलीस १०९ जिल्हा पोलीस १०९ (००) (०२) जिल्हा रुग्णालये मूळ १४,८२.९३ पुनर्विनियोजन - २८.५९	१४,५४.३४	१४,३४.४६	-१९.८८

टिपा व भाष्ये :-

मुख्यत्वेकरुन पदे रिक्त राहिल्यामुळे आणि अपेक्षापेक्षा कमी खर्च झाल्यामुळे रु.२८.५९ लाखांचा निधी परत करण्यात आला. मागविण्यात आली असली तरी रु.१९.८८ लाखांच्या अंतिम बचतीची कारणे कळविण्यात आली नाहीत. (ऑगस्ट २०११)

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त परिच्छेदांच्या संदर्भात गृह विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

सन २०१०-११ या वित्तीय वर्षासाठी महालेखाकार मुंबई १ यांचेकडे चुकीच्या नोंदीच्या दुरुस्तीचे प्रस्ताव सादर करण्यात आले होते. चुकीच्या नोंदीच्या दुरुस्तीच्या प्रस्तावास महालेखापाल, मुंबई १ यांनी त्यांचे पत्र क्र.डीसी-३/२०५५/एनओई/२०१०-११/५८-ए दिनांक ३०.८.२०१२ अन्वये रुपये (+) १,७६,६५९/- इतक्या रकमेस मान्यता दिलेली आहे.

चुकीच्या नोंदीच्या दुरुस्तीचे प्रस्तावानुसार प्रत्यक्ष खर्च रु.१४,३६,२२,५२१/- इतका झाला आहे. त्यामुळे अंतिमत: रु.१८,११,४७९/- इतकी बचत झाली आहे.

महालेखापालांनी नोंदविलेली खर्च रु.१४,३४,४५,८६२/-

एनओई महालेखापाल-१, मुंबई रु.१,७६,६५९/-

प्रत्यक्ष खर्च रु.१४,३६,२२,५२१/-

सदर उपलेखाशीर्षाखाली एकूण अनुदानाच्या तुलनेत बचतीचे प्रमाण १.२५% इतके आहे. बचत मुख्यत्वेकरुन खालील कारणांमुळे झाली आहे.

१. काही घटक कार्यालयामधील रुग्णालयींन कर्मचाऱ्यांची पदे रिक्त असल्यामुळे वेतन व भत्यांमध्ये बचत झाली आहे.
२. पोलीस घटक कार्यालयामध्ये रुग्णालयीन साहित्य खरेदीबाबतची कार्यवाही मार्च अखेर पूर्ण न झाल्यामुळे पुरवठा व सामुग्री या बाबीखाली बचत झाली आहे.

(रुपये लाखात)

शीर्ष	**एकूण अनुदान**	**प्रत्यक्ष खर्च**	**अधिक खर्च (+) बचत (-)**
२०१४ न्यायदान ११४ विधी सल्लागार व समुपदेशी ११४ (००) (०१) संचालक, शासकीय अभियोग मूळ ३२,२५.२७ पूरक २८.११ पुनर्विनियोजन ५,८९.९४	३८,४३.३२	३८,४३.८८	+०.५६

टिपा व भाष्ये :-

कोणतेही विशिष्ट कारण न देता पुनर्विनियोजनांव्दारे रु.५८९.९४ लाख इतक्या अतिरिक्त निधीची तरतूद करण्यात आली. (ऑगस्ट २०११)

ज्ञापन:-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त परिच्छेदांच्या संदर्भात गृह विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

राज्य शासकीय कर्मचाऱ्यांना दिनांक ०१/०६/२०१० पासून महागाई भत्यामध्ये ८% वाढ व दिनांक ०१/११/२०१० पासून महागाई भत्यामध्ये १०% वाढ मंजूर करण्यात आली असल्याने वेतनावर जास्त खर्च झालेला आहे. एकूण तरतूदीचा विचार करता झालेला जादा खर्च अल्प आहे.

(रुपये लाखात)

शीर्ष	**एकूण अनुदान**	**प्रत्यक्ष खर्च**	**अधिक खर्च (+) बचत (-)**
२०५५ पोलीस ००१ संचालक व प्रशासन ००१ (००) (०१) पोलीस निरीक्षकालय मूळ ४५,३९.९३ पूरक ०.०१ पुनर्विनियोजन ४०,००.७९	८५,४०.७३	८५,८७.५७	+४६.८४

टिपा व भाष्ये :-

रु.४६.८४ लाखांचा अंतिम अधिक खर्च लक्षात घेता, अपेक्षित अधिक खर्च अपुरा असल्याचे सिध्द झाले याच्या आधारे पुनर्विनियोजनांव्दारे रु.४०००.७९ लाखांच्या अतिरिक्त निधीची तरतूद करण्यात आली. त्याची कारणे प्रतिक्षित आहेत. (ऑगस्ट २०११)

ज्ञापन:-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त परिच्छेदांच्या संदर्भात गृह विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

सदर उपलेखाशीर्षाखाली एकूण अनुदानाच्या तुलनेत खर्चाचे प्रमाण अत्यल्प म्हणजेच ०.५५% इतके आहे. जादा खर्च खालील कारणामुळे झाला आहे.

१. अधिकारी/कर्मचारी यांच्या वेतन व भत्यावरील खर्च अपरिहार्य व आवश्यक असल्यामुळे वेतन या बाबीवर जादा खर्च झाला आहे.

२. राज्यात विविध घटकात करण्यात आलेल्या पोलीस कर्मचाऱ्यांच्या भरतीमुळे वेतन व इतर भत्यात वाढ झाली आहे.

३. कायदा व सुव्यवस्था राबविण्यासाठी पोलीस अधिकारी यांना वारंवार राज्यामध्ये दौरे करावे लागल्याने प्रवास खर्चामध्ये वाढ झाली आहे.

(रुपये लाखात)

शीर्ष	**एकूण अनुदान**	**प्रत्यक्ष खर्च**	**अधिक खर्च (+) बचत (-)**
२०५५ पोलीस ००३ शिक्षण व प्रशिक्षण, ००३ (००) (०१) पोलीस प्रशिक्षण शाळा मूळ ४५,०३.२३ पुनर्विनियोजन ५३.८१	४५,५७.०४	४५,२७.३३	-२९.७१

टिपा व भाष्ये :-

कोणतेही विशिष्ट कारण न देता पुनर्विनियोजनांव्दारे रु.५३.८१ लाखांच्या निधीमध्ये वाढ केली. (ऑगस्ट २०११)

मागविण्यात आली असली तरी रु.२९.७१ लाखांच्या अंतिम बचतीची कारणे कळविण्यात आली नाहीत. (ऑगस्ट २०११)

ज्ञापन:-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त परिच्छेदांच्या संदर्भात गृह विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

सन २०१०-११ या वित्तीय वर्षासाठी महालेखाकार मुंबई १ यांचेकडे चुकीच्या नोंदीच्या दुरुस्तीचे प्रस्ताव सादर करण्यात आले होते. चुकीच्या नोंदीच्या दुरुस्तीच्या प्रस्तावास महालेखापाल, मुंबई १ यांनी त्यांचे पत्र क्र.डीसी-३/२०५५/एनओई/२०१०-११/५८-ए दिनांक ३०.८.२०१२ अन्वये रुपये (-) २,७२,५८४/- इतक्या रकमेस मान्यता दिलेली आहे.

चुकीच्या नोंदीच्या दुरुस्तीचे प्रस्तावानुसार प्रत्यक्ष खर्च रु.४५,२४,६०,४३८/- इतका झाला आहे. त्यामुळे अंतिमत: रु.३२,४३,५६२/- इतकी बचत झाली आहे.

महालेखापालांनी नोंदविलेला खर्च रु.४५२७३३०२२/-

एनओई महालेखापाल-१, मुंबई रु.(-) २७२५८४/-

प्रत्यक्ष खर्च रु.४५,२४,६०,४३८/-

सदर उपलेखाशीर्षाखाली एकूण अनुदानाच्या तुलनेत बचतीचे प्रमाण अत्यल्प म्हणजेच ०.७१% इतके आहे. बचत मुख्यत्वे खालील कारणांमुळे झाली आहे.

१. काही घटक कार्यालयामध्ये अधिकारी/कर्मचारी यांची पदे रिक्त असल्यामुळे बचत झाली आहे.

(रुपये लाखात)

शीर्ष	**एकूण अनुदान**	**प्रत्यक्ष खर्च**	**अधिक खर्च (+) बचत (-)**
२०५५ पोलीस १०५ सीमा सुरक्षा दल १०५ (००) (०१) सीमा सुरक्षा दल मूळ ३०,३९.९८ पुनर्विनियोजन (-)२,७८.३६	२७,६१.६२	३५,४७.९४	+७,८६.३२

टिपा व भाष्ये :-

पदे रिक्त राहिल्यामुळे वेतनावरील खर्च कमी झाल्यामुळे आणि रु.७८६.३२ लाखांचा अंतिम अधिक खर्च लक्षात घेता, अपेक्षित खर्चापेक्षा कमी खर्च झाल्यामुळे रु.२७८.३६ लाखांचा निधी परत करण्यात आला. (ऑगस्ट २०११)

ज्ञापन:-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त परिच्छेदांच्या संदर्भात गृह विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

उपरोक्त उपलेखाशीर्षाखाली मुख्यत्वे खालील कारणांमुळे अधिक खर्च झाला आहे.

केंद्रीय राखीव पोलीस दल (CRPF) यांनी दिलेल्या सेवेबद्दल त्यांना देय असलेल्या रकमेची प्रतिपूर्ती समायोजनाव्दारे करण्यात आली असल्यामुळे जादा खर्च झाला आहे.

(रुपये लाखात)

शीर्ष	**एकूण अनुदान**	**प्रत्यक्ष खर्च**	**अधिक खर्च (+) बचत (-)**
२०५५ पोलीस १०८ राज्य मुख्यालय पोलीस १०८ (०४) (०१) सार्वजनिक इमारतीकरिता रक्षक-आस्थापना मूळ ७,१८.८८ पूरक ०.०१ पुनर्विनियोजन ९०.३४	८,०९.२३	८,०९.२२	-०.०१

ज्ञापन:-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त परिच्छेदांच्या संदर्भात गृह विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

	मंजूर अनुदान	**प्रत्यक्ष खर्च**	**बचत (-)/अधिक (+)**
मूळ	७१८८८	--	--
पूरक	१	--	--
सुधारित वाढ/घट	--	--	--
पुनर्विनियोजन (+)	९०३४	--	--
पुनर्विनियोजन (-)	--	--	--
एकूण	८०९२३	८०९२२	(-)०१
अंतिम अनुदान	८०९२३	८०९२२	(-)०१

शासन निर्णय क्रमांक आरटीई क्रमांक ०२११/२०५५/२०१०-२०११/प्र.क्र.४९/बीयुडी-१, दिनांक ३१.३.२०११ अन्वये अंतिम फेरबदल केलेले अनुदान रु.८०९२३/-

महालेखापाल व या कार्यालयाचा खर्च तंतोतंत जुळला असून अनुदानानुसार खर्च करण्यात आला आहे.

(रुपये लाखात)

शीर्ष	**एकूण अनुदान**	**प्रत्यक्ष खर्च**	**अधिक खर्च (+) बचत (-)**
२०५५ पोलीस १०९ जिल्हा पोलीस १०९ (००) (०४) भूमी अभिहस्तांकन अनुज्ञप्ती विभाग मूळ ७.३८ पुनर्विनियोजन ११.१८	१८.५६	१६.८०	-१.७६

टिपा व भाष्ये :-

कोणतेही विशिष्ट कारण न देता वर नमूद केलेल्या उपशीर्षान्वये रु.१०१.५२ लाखाच्या अतिरिक्त निधीचे पुनर्विनियोजन करण्यात आले. (ऑगस्ट २०११)

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त परिच्छेदांच्या संदर्भात गृह विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

सदर उपलेखाशीर्षाखाली मुख्यतवेकरुन खालील कारणांमुळे बचत झाली आहे.

कर्मचाऱ्यांनी रजा प्रवास सवलत व महाराष्ट्र दर्शन याबाबत मागणी मार्च अखेर न केल्यामुळे वेतन व भत्ते या बाबीखाली बचत झाली आहे.

(रुपये लाखात)

शीर्ष	**एकूण अनुदान**	**प्रत्यक्ष खर्च**	**अधिक खर्च (+) बचत (-)**
२०५५ पोलीस १०८ राज्य पोलीस मुख्यालय १०८ (०५) (०१) बृहन्मुंबईतील पोलीस रुग्णालये मूळ ७,०८.१५ पुनर्विनियोजन ३९.४९	७,४७.६४	७,४७.६३	-०.०१

टिपा व भाष्ये :-

कोणतेही कारण विशिष्ट न देता निधी परत करुन प्रत्यपर्ण/पुनर्विनियोजनाव्दारे रु.३९.४९ लाखांच्या अतिरिक्त निधीची तरतूद करण्यात आली. (ऑगस्ट २०११)

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त परिच्छेदांच्या संदर्भात गृह विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

	मंजूर अनुदान	**प्रत्यक्ष खर्च**	**बचत (-)/अधिक (+)**
मूळ	७०८१५	--	--
पूरक	--	--	--
सुधारित वाढ/घट	--	--	--
पुनर्विनियोजन(+)	६७५०	---	--
पुनर्विनियोजन (-)	२८०१	--	--
एकूण	७४७६४	७४७६३	(-) ०१
अंतिम अनुदान	७४७६४	७४७६३	(-) ०१

शासन निर्णय क्रमांक आरटीई क्रमांक ०२११/२०५५/२०१०-२०११/प्र.क्र.४९/बीयुडी-१, दिनांक ३१.३.२०११ अन्वये अंतिम फेरबदल केलेले अनुदान रु.७४७६४/-

एकूण तसेच अंतिम अनुदानानुसार महालेखापाल व या कार्यालयाचा खर्च तंतोतंत जुळला आहे. तसेच अनुदानानुसार खर्च बरोबर करण्यात आला आहे.

(रुपये लाखात)

शीर्ष	**एकूण अनुदान**	**प्रत्यक्ष खर्च**	**अधिक खर्च (+) बचत (-)**
२०५५ पोलीस ११३ पोलीस कर्मचारी वर्गाचे कल्याण ११३ (००) (०४) कर्तव्य बजावत असताना जखमी झालेल्या पोलीसाला अनुग्रह प्रदान आणि कर्तव्य बजावत असताना मरण पावलेल्या पोलीसाला अनुग्रह प्रदान मूळ १,५०.०० पूरक ०.०१ पुनर्विनियोजन १२,०७.४९	१३,५७.५०	१३,५७.५०	---

टिपा व भाष्ये :-

कोणतेही करण विशिष्ट न देता वर नमूद केलेल्या उपशीर्षान्वये पुनर्विनियोजनांद्वारे रु.१२०७.४९ लाखांच्या अतिरिक्त निधीची तरतूद करण्यात आली. (ऑगस्ट, २०११)

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त परिच्छेदांच्या संदर्भात गृह विभागाने दिलेलया स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

गडचिरोली जिल्ह्यांमध्ये दिनांक १.२.२००९ ते दिनांक ४.१०.२०१० या लाकावधीत नक्षलवाद्याच्या हल्ल्यात एकूण ५३ पोलीस अधिकारी/कर्मचारी शहीद झालेले आहेत. शासन निर्णय दिनांक ६.२.२००९ नुसार शहीदांच्या कुटुंबियांना मोफत सदनिका अथवा त्यांना अनुज्ञेय क्षेत्रफळा इतक्या सदनिका त्यांच्या निवासी जिल्ह्यात उपलब्ध नसल्यास त्यांना सदनिकाऐवजी रोख रक्कम देण्याबाबत निर्णय घेण्यात आला होता. त्यानुसार एकूण ५३ शहीदांच्या कुटूंबियांना सदनिकेकरिता पुरवणी मागणी करुन दिनांक २९.३.२०११ च्या शासन निर्णयान्वये रुपये १२,०७.५० लक्ष निधीची तरतूद करण्यात आली आहे.

सन खर्चाची बाब विधानमंडळास बाब क्रमांक १५ अन्वये लाक्षणिक पुरवणी मागणीद्वारे निदर्शनास आणण्यात आली असून वित्त विभागाचे परिपत्रक क्रमांक पुरक-२०११/प्र.क्र.५८/अर्थ-३, दिनांक २८.३.२०११ अन्वये सदर खर्चास मान्यता प्रदान करण्यात आली आहे.

(रुपये लाखात)

शीर्ष	**एकूण अनुदान**	**प्रत्यक्ष खर्च**	**अधिक खर्च (+) बचत (-)**
२०७० इतर प्रशासनिक सेवा १०७ गृह रक्षक १०७ (००) (०१) गृह रक्षक मूळ ५१,७९.५१ पूरक १५,१३.१५ पुनर्विनियोजन ११,८९.६६	७८,८२.३२	७८,६३.५२	-१८.८०

टिपा व भाष्ये :-

कोणतेही विशिष्ट कारण न देता वर नमूद केलेल्या उपशीर्षान्वये पुनर्विनियोजनांद्वारे रु.११८९.६६ लाखाच्या अतिरिक्त निधीचे पुनर्विनियोजन करण्यात आले. (ऑगस्ट, २०११)

मागविण्यात आली असली तरी रु.१८.८० लाखांच्या अंतिम बचतीची कारणे कळविण्यात आली नाही. (ऑगस्ट २०११)

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांचया उपरोक्त परिच्छेदांच्या संदर्भात गृह विभागाने दिलेलया स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

महालेखापालांनी नोंदविलेला खर्च रु.७८,६३,५२.०००/- विभागाने नोंदविलेला खर्च रु.७८,९०,४४,११६/- फरक रु.२६,९२,११६/- विभागाने नोंदविलेला खर्च महालेखापालांच्या खर्चापेक्षा रु.२६,९२,११६/- नी जास्त आहे. कारण विभागाने माहे मार्च, २०११ मध्ये अधिदान व लेखा कार्यालयास नमुना क्र.१० मध्ये सादर केलेल्या खर्चमेळ अहवालानुसार बाह्य खातेबदलाची (EXT.T.E.) नोंद अधिदान व लेखा कार्यालयाच्या लेख्यात घेतलेली नसल्याने सदर तफावत दिसत आहे. याबाबत चुकीच्या दुरुस्तीचा प्रस्ताव या कार्यालयाचे पत्र क्र.मसा/कार्य-४/खर्चमळ/६२१, दिनांक २२/०२/२०१२ अन्वये शासनास सादर केलेला आहे. त्याची छायांकित प्रत सोबत जोडली आहे. वरीलप्रमाणे चुक दुरुस्तीचा प्रस्ताव मान्य केला. एकूण खर्च रु.७८,९०,४४,११६/- इतका होतो. अंतिम सुधारित तरतूद रु.७८,९८२,३२,०००/- च्या तुलनेत विभागाने केलेला खर्च रु.८,१२,११६/- नी जास्त असून कमी अधिक खर्चाच्या विहित मर्यादेत आहे.

रु.२६,९२,११६/- रकमेच्या चुकीच्या नोंद दुरुस्तीचा प्रस्ताव मा.महालेखापाल कार्यालयाने त्यांचे पत्रक क्र.डीसीV/मु.शि.२०७०/एनओई/ओडब्ल्यू, दिनांक ०७/०२/२०१३ अन्वये स्विकारला आहे.

(रुपये लाखात)

शीर्ष	**एकूण अनुदान**	**प्रत्यक्ष खर्च**	**अधिक खर्च (+) बचत (-)**
२०७० इतर प्रशासनिक सेवा १२० केंद्रीय अधिनियम आणि विनिमय यांचे प्रशासन करण्यासाठी राज्य/संघराज्य क्षेत्र यांना रक्कम प्रदान १२० (००) (०१) विदेशींची नोंदणी अधिनयम १९३९ मूळ ९,८५.३१ पुनर्विनियोजन १,०७.२३	१०,९२.५४	१०,८०.९६	११.५८

टिपा व भाष्ये :-

वेतनावरील अधिक खर्चाची आणि सहाव्या वेतन आयोगानुसार थकबाकीची रक्कम प्रदान केल्यामुळे पुनर्विनियोजनांद्वारे रु.१०७.२३ लाखांच्या अतिरिक्त निधीची तरतूद करण्यात आली. मागविण्यात आली असली तरी रु.११.५८ लाखांच्या अंतिम बचतीची कारणे कळविण्यात आली नाहीत. (ऑगस्ट २०११)

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांचया उपरोक्त परिच्छेदांच्या संदर्भात गृह विभागाने दिलेलया स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

शासन निर्णय क्रमांक आरईटी क्र.०२१०/२०७०/२०१०-११ प्र.क्र.३४९/बीमुडी-१ दिनांक ३०.०३.२०११ अन्वये कार्यालयाने दर्शविलेल्या अनुदानाची स्थिती अंतिम फेरबदल केलेले अनुदान रु.१०९२५४.

	मंजूर अनुदान	**प्रत्यक्ष खर्च**	**बचत (-)**	**अधिक (+)**
मूळ	९,८५.३१	१०,८०.९६	-	-
पूरक	-	-	-	-
पुनर्विनियोजन (+)	१,०७.२३		-	-
पुनर्विनियोजन (-)	-	-	-	-
एकूण	१०,९२.५४	१०,८०.९६	(-) ११.५८	
अंतिम अनुदान	१०,९२.५४	१०,८०.९६	(-) ११.५८	

सुधारित अनुदान :- ११,४३.७७/-

अभिप्राय:बक्षिस, कार्यालयीन खर्च व संगणक खर्च या उद्दिष्टाखाली अपेक्षित खर्च न झाल्याने बचत झालेली आहे. कार्यालयाचा खर्च महालेखापाल कार्यालयाच्या खर्चाशी तंतोतंत जुळला आहे.

अनुदान क्रमांक बी-९ "आर्थिक सेवांवरील भांडवली खर्च"

(रुपये हजारात)

शीर्ष	एकूण अनुदान	प्रत्यक्ष खर्च	अधिक खर्च (+) बचत (-)
४०५५ पोलिसांवरील भांडवली खर्च ४०७० इतर प्रशासनिक सेवा यांवरील भांडवली खर्च ५०५५ मार्ग, परिवहन यांवरील भांडवली खर्च दत्तमत मूळ ४,३५,६४,०० पूरक ६७,९०,८१ वर्षभरात परत करण्यात आलेली रक्कम (मार्च २०११)	५,०३,५४,८१ १,२७,५५,८१	३,९२,६३,६५	-१,१०,९१,१६

टिपा व भाष्ये :-

खर्चाची मूळ अर्थसंकल्प तरतूद नसताना देखील आणि रु.६७९०.८१ लाखांची पूरक तरतूद अनावश्यक असल्याचे सिध्द झाले आणि जेव्हा आवश्यक असेल तेव्हा लाक्षणिक मागणी करुनही निर्बंधित करता येऊ शकली असती.

रु.११०९१.१६ लाख इतकी अंतिम बचत असताना परत केलेला रु.१,२७,५५,८१ इतका निधी अत्याधिक असल्याचे सिध्द झाले.

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात गृह विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

उपलेखाशीर्षानिहाय बचतीची/खर्चाची कारणे पुढीलप्रमाणे आहेत.

(रुपये लाखांत)

शीर्ष	एकूण अनुदान	प्रत्यक्ष खर्च	अधिक खर्च (+) बचत (-)
४०५५ पोलिसांवरील भांडवली खर्च २०७ राज्य पोलीस २०७(००)(०१) नक्षलवादी विरोधी कार्यक्रम कार्यालयीन इमारतीचे बांधकाम पूरक ७,६१.०० पुनर्विनियोजन (-)७६.१०	६,८४.९०	६,८४.९०	---

टिपा व भाष्ये :-

वित्त विभागाने निधी न दिल्यामुळे रु.७६.१० लाखांची बचत परत करण्यात आली. मागविण्यात आली असली तरी त्याची कारणे कळविण्यात आलेली नाहीत.

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात गृह विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

सन २०१०-२०११ आर्थिक वर्षामध्ये नक्षलग्रस्त भागातील इमारती बांधकामासाठी रु.७,६१.०० लक्ष इतका नियतव्यय उपलब्ध होता. यापैकी वित्त विभागाने ९०% निधी म्हणजेच ६,८४.९० लक्ष इतका निधी वितरीत करण्यास परवानगी दिली आहे. सदरचा मंजूर निधी उद्दिष्टावर खर्च झाला. उर्वरित १०% इतका नियतव्यय रु.७६.१० लक्ष मंजूर करण्यास/पुनर्विनियोजन करण्यास वित्त विभागाने मान्यता दिलेली नाही. त्यामुळे सन २०१०-२०११ या वर्षात रु.७६.१० लक्ष इतकी बचत झालेली नाही.

(रुपये लाखांत)

शीर्ष	**एकूण अनुदान**	**प्रत्यक्ष खर्च**	**अधिक खर्च (+) बचत (-)**
४०७० पोलिसांवरील भांडवली खर्च ८०० इतर खर्च ८००(००)(०८) न्यायसहायक वैज्ञानिक प्रयोगशाळेकरिता कार्यालयीन इमारतीचे बांधकाम पूरक ९२.०० पुनर्विनियोजन (-)९२.००	---	---	---

टिपा व भाष्ये :-

न्यायसहाय्यक वैज्ञानिक प्रयोगशाळा इमारतीच्या सुशोभिकरणाचे/विस्ताराचे काम याकरिता प्रशासकीय मान्यता न मिळाल्यामुळे रु.९२ लाखांची संपूर्ण पूरक तरतूद परत करण्यात आली. मागविण्यात आली असली तरी त्याची कारणे कळविण्यात आलेली नाहीत. (ऑगस्ट २०११)

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात गृह विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

महालेखापाल यांच्या आक्षेपानुसार रु.९२.०० लक्ष एवढी अंतिम बचतीची कारणे कळविण्यात आलेली नाहीत.

याबाबत कळविण्यात येते की, या लेखाशिर्षाखाली या संचालनालयास शासन निर्णय क्रमांक एसयुपी-१११०/प्र.क्र.२५९/१०/बीयुडी-१, दिनांक ३१.१०.२०१० अन्वये रु.९२ लक्ष एवढी रक्कम मंजूर करण्यात आली होती. त्याचप्रमाणे सुधारित अंदाजानुसार रु.८२.८० लक्ष एवढे अनुदान मुक्त करण्यात आले होते. परंतु नाशिक प्रयोगशाळेच्या विस्तारीत प्रयोगशाळेच्या इमारतीच्या बांधकामासाठी काही त्रुटीमुळे २८.०३.२०११ पर्यंत प्रशासकीय मान्यता मिळाली नसल्यामुळे कार्यकारी अभियंता, सार्वजनिक बांधकाम विभाग, नाशिक यांच्याशी मंजूर अनुदानाच्या खर्चाबाबत चर्चा केली असता एवढ्या अल्प कालावधीमध्ये BDS द्वारे देण्यात येणारे अनुदान खर्च करणे शक्य होणार नाही. त्याऐवजी संक्षिप्त देयकाद्वारे मागणी करुन धनादेश दिल्यास खर्च करणे शक्य होईल असे सुचविण्यात आले. त्यामुळे या कार्यालयाकडून प्रशासकीय मान्यता देऊन संक्षिप्त देयकाद्वारे निधी काढण्याची परवानगी देण्याची शासनास विनंती करण्यात आली होती. परंतु अंतिम क्षणी संक्षिप्त देयकाद्वारे रक्कम काढण्याची मान्यता मिळाली नाही. त्यामुळे सदर अनुदान सार्वजनिक बांधकाम विभाग, नाशिक यांचेकडे वर्ग करणे शक्य झाले नाही. म्हणून सन २०१०-२०११ या वर्षात ४०५५ पोलीसावरील भांडवली खर्च-योजनांतर्गत-मोठी बांधकामे या लेखाशीर्षाखाली ९२ लक्ष एवढ्या रकमेची बचत दिसून येत आहे. सदर रक्कम प्रत्यार्पित करण्यात आली आहे.

(रुपये लाखांत)

शीर्ष	**एकूण अनुदान**	**प्रत्यक्ष खर्च**	**अधिक खर्च (+) बचत (-)**
४०७० इतर प्रशासनिक सेवांवरील भांडवली खर्च ८०० इतर खर्च ८००(००)(०७) भूमि संपादनावरील आणि पोलीसांकरिता इमारतीचे बांधकाम करण्याकरिता खर्च मूळ १,११.०० पुनर्विनियोजन (-)११.१०	९९.९०	९९.९०	---

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात गृह विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

गृह (पोलीस) विभागाच्या बांधकामासाठी भुसंपादन, कार्यालयीन इमारती, निवासी इमारती, प्रशिक्षणाच्या कार्यालयीन इमारती, प्रशिक्षणाच्या निवासी इमारती या ५ योजनांसाठी योजनांतर्गत नियतव्यय मंजूर होतो. सन २०१०-११ या आर्थिक वर्षात अनावधानाने भुसंपादन वगळता रु.१०५.५२ कोटी इतका संपूर्ण नियतव्यय निवासी इमारतीचे बांधकाम (४०७० ०१५१) या एकाच उपशीर्षाखाली अर्थसंकल्पित झाला. त्यामुळे रु.५१३५.०० लाख इतक्या रकमेचे पुनर्विनियोजन करुन सदर निधीची विभागणी कार्यालयीन इमारती

(४०७० ०२११) ३२३१.०० लक्ष, प्रशिक्षण कार्यालयीन इमारती (४०७० ०२०२) १३०५.०० लक्ष, प्रशिक्षण निवासी इमारती (४०७० ०२२२) ५९९.०० लक्ष अशी करण्यात आली. त्यानंतर वार्षिक योजनेत वित्त व नियोजन विभागाकडून १०% कपात करण्यात आल्यामुळे प्रत्येक उपशिर्षाखालील १०% निधी पुनर्विनियोजनाद्वारे परत करण्यात आला.

(रुपये लाखांत)

शीर्ष	**एकूण अनुदान**	**प्रत्यक्ष खर्च**	**अधिक खर्च (+) बचत (-)**
४०७० इतर प्रशासनिक सेवांवरील भांडवली खर्च ८०० इतर खर्च ८००(००)(०५) महाराष्ट्र राज्य पोलीस गृहनिर्माण व कल्याण महामंडळास सहाय्यक अनुदान मूळ १,०५,५२.०० पूरक २२,७४.३९ पुनर्विनियोजन -५९,०४.२४	६९,२२.१५	६९,२२.१५	---

टिपा व भाष्ये :-

वित्त विभागाने निधी न दिल्यामुळे वर नमूद केलेल्या उपशीर्षाखालील प्रत्यार्पण/पुनर्विनियोजनाद्वारे रु.५९,१५.३४ लाखाच्या निधीत घट झाली. मागविण्यात आली असली तरी त्याची कारणे कळविण्यात आलेली नाहीत. (ऑगस्ट २०११)

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात गृह विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

गृह (पोलीस) विभागाच्या बांधकामासाठी भुसंपादन, कार्यालयीन इमारती, प्रशिक्षणाच्या कार्यालयीन इमारती, निवासी इमारती, प्रशिक्षणाच्या निवासी इमारती या ५ योजनांसाठी योजनांतर्गत नियतव्यय मंजूर होतो. सन २०१०-११ या आर्थिक वर्षात अनावधानाने भुसंपादन वगळता रु.१०५.५२ कोटी इतका संपूर्ण नियतव्यय निवासी इमारतीचे बांधकाम (४०७० ०१५१) या एकाच उपशीर्षाखाली अर्थसंकल्पित झाला. त्यामुळे रु.५१३५.०० लाख इतक्या रकमेचे पुनर्विनियोजन करुन सदर निधीची विभागणी कार्यालयीन इमारती (४०७० ०२११) ३२३१.०० लक्ष, प्रशिक्षण कार्यालयीन इमारती (४०७० ०२०२) १३०५.०० लक्ष, प्रशिक्षण निवासी इमारती (४०७० ०२२२) ५९९.०० लक्ष अशी करण्यात आली. त्यानंतर वार्षिक योजनेत वित्त व नियोजन

विभागाकडून १०% कपात करण्यात आल्यामुळे प्रत्येक उपशिर्षाखालील १०% निधी पुनर्विनियोजनाद्वारे परत करण्यात आला.

(रुपये लाखांत)

शीर्ष	एकूण अनुदान	प्रत्यक्ष खर्च	अधिक खर्च (+) बचत (-)
४०७० इतर प्रशासनिक सेवांवरील भांडवली खर्च ८०० इतर खर्च ८००(००)(०९) पोलीस दल कार्यक्रमांच्या आधुनिकीकरणाखाली गृहरक्षकांचे आधुनिकीकरण (२५ टक्के) मूळ २,१८.७५	२,१८.७५	५८.०२	-१,६०.७३

टिपा व भाष्ये :-

रु.१६०.७३ लाखाची अंतिम बचतीची कारणे मागविण्यात आली असली तरी त्याची कारणे कळविण्यात आलेली नाहीत. (ऑगस्ट २०११)

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात गृह विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

शासन निर्णय गृह विभाग क्र.पीएलएफ-०११०/२३/सीआर-१२/पोल-४, दि.०९/१२/२०१० नुसार राज्य शासनाचे हिश्श्याची रक्कम रु.१३७.२० लक्ष इतकी मंजूर आहे. परंतु BEAMS प्रणालीवर रु.५८.०२ लक्ष इतके अनुदान उपलब्ध झालेले असून विभागाद्वारे संपूर्ण अनुदान खर्च करण्यात आलेले आहे.

(रुपये लाखांत)

शीर्ष	एकूण अनुदान	प्रत्यक्ष खर्च	अधिक खर्च (+) बचत (-)
४०७० प्रशासनिक सेवांवरील (पोलीसांवरील) भांडवली खर्च ८०० इतर खर्च ८००(००)(०८) पोलीस दलाचे आधुनिकीकरण करण्याच्या कार्यक्रमांतर्गत गृहरक्षक दलाचे आधुनिकीकरण (केंद्राचा हिस्सा ७५%) मूळ ६,५६.२५ पुनर्विनियोजन (-) ६,५६.२५	---	---	---

टिपा व भाष्ये :-

वित्त विभागाने अर्थसंकल्प वितरण पध्दतीमार्फत अनुदान न दिल्यामुळे रु.६५६.२५ लाखांची अपेक्षित बचत परत करण्यात आली. मागविण्यात आली असली तरी त्याची कारणे कळविण्यात आलेली नाहीत. (ऑगस्ट २०११)

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात गृह विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

शासन निर्णय, गृह विभाग क्र.पीएलएफ-०११०/२३/सीआर-१२-(पोल-४), दि.०९/१२/२०१० नुसार केंद्र शासनाचे हिश्श्याच्या रु.४१० इतका निधी केंद्र शासनामार्फत मंजूर झालेला आहे. परंतु रक्कम रु.२७७.६१ इतकाच निधी महाराष्ट्र राज्य पोलीस गृहनिर्माण व कल्याण महामंडळाकडे बांधकामासाठी परस्पर वर्ग करण्यात आलेला आहे. महालेखापालांनी प्रत्यक्ष खर्च रुपये निरंक दर्शविला आहे. तथापि विभागाचा खर्च रुपये २७७.६१ लक्ष इतका झालेला आहे. सदरचा निधी केंद्र शासनाकडून परस्पर पोलीस गृहनिर्माण विभागाकडे वितरीत झाल्यामुळे होमगार्ड कार्यालयाकडून खर्च ताळमेळ घालण्यात आलेला नाही.

(रुपये लाखांत)

शीर्ष	**एकूण अनुदान**	**प्रत्यक्ष खर्च**	**अधिक खर्च (+) बचत (-)**
४०५५ पोलीसांवरील भांडवली खर्च ८०० इतर खर्च ८०० (००) (०४) जिल्हा पोलीस (केंद्राचा हिस्सा ७५%) मूळ ७९,८७.५० पूरक ४,००.०० पुनर्विनियोजन -४०,०८.७८	४३,७८.७२	५२,११.०९	+८,३२.३७

टिपा व भाष्ये :-

वेळेत खरेदीची प्रक्रिया पूर्ण न झाल्यामुळे प्रत्यर्पण/पुनर्विनियोजनाव्दारे रु.४००८.७८ लाखांचा निधी काढण्यात आला मागविण्यात आली असली तरी त्याची कारणे कळविण्यात आलेली नाहीत. (ऑगस्ट २०११)

मागविण्यात आली असली तरी रु.८३२.३७ लाखाच्या अंतिम अधिक्याची कारणे कळविण्यात आलेली नाहीत. (ऑगस्ट, २०११).

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात गृह विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

उपरोक्त उपलेखाशीर्षाखाली मुख्यत्वे खालील कारणामुळे जादा खर्च झाला आहे.

१. सन २००९-२०१० मधील व्यपगत झालेले धनादेशांना मंजूरी प्राप्त झाल्याने सन २०१०-११ मध्ये रक्कम रुपये ८,३२,८६,२९५/- देयके आहरित केल्यामुळे जादा खर्च झाला आहे.

(रुपये लाखांत)

शीर्ष	**एकूण अनुदान**	**प्रत्यक्ष खर्च**	**अधिक खर्च (+) बचत (-)**
४०५५ पोलीसांवरील भांडवली खर्च ८०० इतर खर्च ८०० (००) (०१) शहर पोलीस (राज्याचा हिस्सा २५%) मूळ ११,३७.५० पुनर्विनियोजन -९,७०.९१	१,६६.५९	१,६६.५९	---

टिपा व भाष्ये:-

प्रत्यक्ष आवश्यकतेवर आधारित आणि कोणतेही विशिष्ट कारण न देता प्रत्यपर्ण/ पुनर्विनियोजनाव्दारे रु.९७०.९१ लाखांचा निधी काढण्यात आला. (ऑगस्ट २०११)

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात गृह विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

कार्यालयाचा खर्च महालेखापालाच्या खर्चाशी तंतोतंत जुळला असून मंजूर अनुदानानुसार खर्च बरोबर करण्यात आलेला आहे.

(रुपये लाखांत)

शीर्ष	**एकूण अनुदान**	**प्रत्यक्ष खर्च**	**अधिक खर्च (+) बचत (-)**
४०५५ पोलीसांवरील भांडवली खर्च ८०० इतर खर्च ८०० (००) (०२) शहर पोलीस (केंद्राचा हिस्सा ७५%) मूळ ३४,१२.५० पुनर्विनियोजन - २४,६५.४२	९,४७.०८	---	-९,४७.०८

टिपा व भाष्ये :-

रु.३४१२.५० लाखांच्या संपूर्ण अर्थसंकल्पीय तरतूदीचा विनियोग न केल्याची कारणे मागविण्यात आली असली तरी कारणे कळविण्यात आलेली नाहीत. (ऑगस्ट २०११)

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात गृह विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

सन २०१०-११ या वित्तीय वर्षात खरेदी प्रक्रिया पोलीस महासंचालक कार्यालयामार्फत राबवण्यात येते. त्यामुळे एकूण व अंतिम अनुदानानुसार या कार्यालयाचा प्रत्यक्ष खर्च रु.५२३६१ (हजारात) इतका आहे. सदर खर्च महालेखापाल कार्यालयाच्या खर्चाशी तंतोतंत जुळला आहे. परंतु महालेखापाल कार्यालयाने खर्च न दर्शविल्याने रु.९४७०८ इतकी बचत दिसते. परंतु प्रत्यक्षात रु.४२३४७ इतकीच बचत झाली आहे. सदर बचत ही मुख्यत्वेकरुन खरेदी प्रक्रिया वेळेत पूर्ण न झाल्याने झालेली आहे.

(रुपये लाखांत)

शीर्ष	**एकूण अनुदान**	**प्रत्यक्ष खर्च**	**अधिक खर्च (+) बचत (-)**
४०७० प्रशासनिक सेवावरील भांडवली खर्च ८०० इतर खर्च ८०० (००) (०४) परिवहन कार्यालयाकरिता भूमीसंपादन मूळ १,००.०० पुनर्विनियोजन ३६.६४	१,३६.६४	१,३६.६४	---

टिपा व भाष्ये :-

अकलूज, अकोला आणि बारामती येथील परिवहन कार्यालयांच्या बांधकामाकरिता भूमिसंपादन करण्यासाठी रु.३६.६४ लाखांच्या अतिरिक्त निधीचे पुनर्विनियोजन करण्यात आले.

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात गृह विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

परिवहन कार्यालयाचा खर्च मंजूर अनुदानानुसार खर्च बरोबर करण्यात आला असून पुनर्विनियोजनाचा निधीचा बांधकामाकरिता भूमिसंपादन करण्यासाठी खर्च करण्यात आला. त्यामुळे या लेखाशीर्षाखाली अधिक खर्च/बचतीबाबत अभिप्राय निरंक आहे.

(रुपये लाखांत)

शीर्ष	एकूण अनुदान	प्रत्यक्ष खर्च	अधिक खर्च (+) बचत (-)
४०७० प्रशासनिक सेवावरील भांडवली खर्च ८०० इतर खर्च ८०० (००) (१२) पोलीस प्रशिक्षणासाठी कार्यालयीन इमारत महाराष्ट्र राज्य पोलीस गृहनिर्माण व कल्याण महामंडळास अनुदान पूरक ०.०१ पुनर्विनियोजन ११,७४.४९	११,७४.५०	११,७४.५०	---

टिपा व भाष्ये :-

जुलै २०१० मध्ये पूरक अनुदान घेऊन पोलीस प्रशिक्षण कार्यक्रमाकरिता कार्यालयीन इमारतीचे बांधकाम करण्याकरिता निधी पुरविण्यासाठी पुनर्विनियोजनाव्दारे पुरविण्यात आलेल्या रु.११७४.४९ लाखांच्या निधीत वाढ केली.

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात गृह विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

गृह (पोलीस) विभागाच्या बांधकामासाठी भूसंपादन, कार्यालयीन इमारती, निवासी इमारती, प्रशिक्षणाच्या कार्यालयीन इमारती, प्रशिक्षणाच्या निवासी इमारती या ५ योजनांसाठी योजनांतर्गत नियतव्यय मंजूर होतो. सन २०१०-११ या आर्थिक वर्षात अनावधानाने भूसंपादन वगळता रु.१०५.५२ कोटी इतका संपूर्ण नियतव्यय निवासी इमारतीचे बांधकाम (४०७० ०१५१) या एकाच उपशीर्षाखाली अर्थसंकल्पीत झाला. त्यामुळे रु.५१३५.०० लाख इतक्या रकमेचे पुनर्विनियोजन करुन सदर निधीची विभागणी कार्यालयीन इमारती (४०७० ०२११) ३२३१.०० लक्ष, प्रशिक्षण कार्यालयीन इमारती (४०७० ०२०२) १३०५.०० लक्ष, प्रशिक्षण निवासी इमारती (४०७० ०२२२) ५९९.०० लक्ष अशी करण्यात आली. त्यानंतर वार्षिक योजनेत वित्त व नियोजन विभागाकडून १०% कपात करण्यात आल्यामुळे प्रत्येक उपशिर्षाखालील १०% निधी पुर्नविनियोजनाव्दारे परत करण्यात आला.

(रुपये लाखांत)

शीर्ष	एकूण अनुदान	प्रत्यक्ष खर्च	अधिक खर्च (+) बचत (-)
४०७० प्रशासनिक सेवावरील भांडवली खर्च ८०० इतर खर्च ८०० (००) (११) पोलीस विभागाकरिता कार्यालयीन इमारती महाराष्ट्र राज्य पोलीस गृहनिर्माण व कल्याण महामंडळास अनुदान पूरक २२,७४.४० पुनर्विनियोजन २६,४०.४१	४९,१४.८१	४९,१४.८१	---

टिपा व भाष्ये :-

वित्त विभागाने मान्यता दिलेल्या सुधारित अंदाजपत्रकाच्या आधारे प्रत्यपर्ण/पुनर्विनियोजनाव्दारे रु.२६४०.४१ लाखांच्या अतिरिक्त निधीची तरतूद करण्यात आली. मागविण्यात आली असली तरी कारणे कळविण्यात आलेली नाहीत. (ऑगस्ट, २०११).

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात गृह विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

गृह (पोलीस) विभागाच्या बांधकामासाठी भूसंपादन, कार्यालयीन इमारती, निवासी इमारती, प्रशिक्षणाच्या कार्यालयीन इमारती, प्रशिक्षणाच्या निवासी इमारती या ५ योजनांसाठी योजनांतर्गत नियतव्यय मंजूर होतो. सन २०१०-११ या आर्थिक वर्षात अनावधानाने भूसंपादन वगळता रु.१०५.५२ कोटी इतका संपूर्ण नियतव्यय निवासी इमारतीचे बांधकाम (४०७० ०१५१) या एकाच उपशीर्षाखाली अर्थसंकल्पीत झाला. त्यामुळे रु.५१३५.०० लाख इतक्या रकमेचे पुनर्विनियोजन करुन सदर निधीची विभागणी कार्यालयीन इमारती (४०७० ०२११) ३२३१.०० लक्ष, प्रशिक्षण कार्यालयीन इमारती (४०७० ०२०२) १३०५.०० लक्ष, प्रशिक्षण निवासी इमारती (४०७० ०२२२) ५९९.०० लक्ष अशी करण्यात आली. त्यानंतर वार्षिक योजनेत वित्त व नियोजन विभागाकडून १०% कपात करण्यात आल्यामुळे प्रत्येक उपशिर्षाखालील १०% निधी पुर्नविनियोजनाव्दारे परत करण्यात आला.

(रुपये लाखांत)

शीर्ष	एकूण अनुदान	प्रत्यक्ष खर्च	अधिक खर्च (+) बचत (-)
४०७० प्रशासनिक सेवावरील भांडवली खर्च ८०० इतर खर्च ८०० (००) (१०) पोलीस प्रशिक्षण शाळेकरिता निवासी जागांचे बांधकाम महाराष्ट्र राज्य पोलीस गृहनिर्माण व कल्याण महामंडळास अनुदान पूरक ०.०१ पुनर्विनियोजन ५,३९.०९	५,३९.१०	५,३९.१०	---

टिपा व भाष्ये :-

जुलै, २०१० मध्ये लाक्षणिक पूरक अनुदानामार्फत मिळविलेल्या पोलीस प्रशिक्षण शाळेकरिता निवासी जागांचे बांधकाम करण्यासाठी निधीची तरतूद करण्यासाठी रु.५३९.०९ लाखांच्या अतिरिक्त निधीची तरतूद करण्यात आली.

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात गृह विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

गृह (पोलीस) विभागाच्या बांधकामासाठी भूसंपादन, कार्यालयीन इमारती, निवासी इमारती, प्रशिक्षणाच्या कार्यालयीन इमारती, प्रशिक्षणाच्या निवासी इमारती या ५ योजनांसाठी योजनांतर्गत नियतव्यय मंजूर होतो. सन २०१०-११ या आर्थिक वर्षात अनावधानाने भूसंपादन वगळता रु.१०५.५२ कोटी इतका संपूर्ण नियतव्यय निवासी इमारतीचे बांधकाम (४०७० ०१५१) या एकाच उपशीर्षाखाली अर्थसंकल्पीत झाला. त्यामुळे रु.५१३५.०० लाख इतक्या रकमेचे पुनर्विनियोजन करुन सदर निधीची विभागणी कार्यालयीन इमारती (४०७० ०२११) ३२३१.०० लक्ष, प्रशिक्षण कार्यालयीन इमारती (४०७० ०२०२) १३०५.०० लक्ष, प्रशिक्षण निवासी इमारती (४०७० ०२२२) ५९९.०० लक्ष अशी करण्यात आली. त्यानंतर वार्षिक योजनेत वित्त व नियोजन विभागाकडून १०% कपात करण्यात आल्यामुळे प्रत्येक उपशिर्षाखालील १०% निधी पुर्नविनियोजनाव्दारे परत करण्यात आला.

साक्ष :-

१.२ भारताचे नियंत्रक व महालेखापरिक्षक यांच्या सन २०१०-११ या वर्षाच्या विनियोजन लेखे अहवालातील मागणी क्र.बी-१ "पोलीस प्रशासन" व मागणी क्र.बी-९ "आर्थिक सेवांवरील भांडवली खर्च" या संदर्भात समितीने दिनांक १५ ऑक्टोबर, २०१५ रोजी विभागीय सचिवांची तसेच इतर विभागीय प्रतिनिधींची साक्ष घेतली. साक्षीच्या वेळी "पोलीस प्रशासन" या लेखाशीर्षांतर्गत रिक्त पदांबद्दल थोडक्यात माहिती द्यावी असे समितीने विभागास सांगितले असता अतिरिक्त मुख्य सचिवांनी असे विदित केले की, वित्त विभागाने सध्या पद भरतीवर निर्बंध घातले असून या बाबतीत पोलीस विभागाला थोडी अधिक मुभा दिली गेली आहे. ती अशी आहे की, जेवढी पदे रिक्त आहेत त्या पदांपैकी ७५ टक्के पदे भरण्यास अनुमती दिली आहे. अन्यथा १०० टक्के रिक्त पदे भरु शकलो असतो. पोलीस विभागामध्ये नवीन पद निर्मिती करणार नाही, परंतु निवृत्तीमुळे, निधनामुळे जी पदे रिक्त होतात ती १०० टक्के भरण्यास अनुमती द्यावी अशी विभागाची विनंती आहे. या संदर्भात वित्तमंत्र्यांबरोबर चर्चा केली असून त्यांनी तत्काळ अनुमती दिली परंतु नस्तीवर अद्यापही ७५ टक्क्याऐवजी १०० टक्के पदे भरण्यास मान्यता मिळालेली नाही.

गुन्हे अन्वेषण व दक्षता विभागाकडून २०.४३ कोटी रुपये मार्च महिन्यात पुनर्विनियोजनाद्वारे जमा करण्यात आले. एका बाजूला शासन निधी देत नाही असे विभागाकडून सांगितले जाते. निधी प्राप्त होऊनही वर्षभरात खर्च का केला नाही तसेच आवश्यकता नसताना मागणी केली होती का? अशी विचारणा समितीने केली असता प्रवास खर्च, कार्यालयीन खर्च व संगणकीकरण याकरिता तरतूद केली होती, परंतु अपेक्षित खर्च होऊ शकला नाही असा खुलासा विभागीय सचिवांनी केला.

पोलीस विभागाचे आधुनिकीकरण करण्यासाठीचे हे लेखाशीर्ष आहे. शासनाने १२१ कोटी रुपये उपलब्ध करुन दिले होते. संगणकीकरण हा विषय विभागाने नमूद केला आहे. त्या वर्षात विभागाचे संगणकीकरण का करु शकला नाहीत, दिलेला निधी खर्च का केला नाही? जो निधी प्रत्यार्पित केला त्याची कारणे महालेखाकारांना कळविलेली नाहीत. यासंदर्भात माहिती विचारली असता खर्च करु शकलो नाही, प्रोसीजर पूर्ण करता आली नाही. आधुनिकीकरणाच्या अनुषंगाने २००३-०४ पासून हिशोबाचा आढावा घेतला त्यामध्ये १०५ कोटी अखर्चित असल्याचे आढळून आले. ही रक्कम रिव्हॅलिडेट करण्यासाठी वित्त विभागाला विनंती केली आहे मुख्य सचिवांनी हा निधी रिव्हॅलिडेट केला आहे. यावर्षी मान्यता मिळाली की तो संपूर्ण निधी विभाग खर्च करणार आहे असा खुलासा विभागीय सचिवांनी केला.

विभागाने ही रक्कम डिसेंबरला प्रत्यार्पित केली असती तर ती इतर विभागाला देता आली असती. मार्च महिन्यात प्रत्यार्पित केल्यामुळे ती इतर विभागांना देता आली नाही तसेच मागणीप्रमाणे नियोजन न करणे हे आर्थिक शिस्तीत बसत नाही असे मत समितीने व्यक्त केले.

या अनुषंगाने विभागीय सचिवांनी पुढील माहिती समितीस दिली. १२१ कोटी रुपये मूळ तरतूद होती त्यामध्ये १ कोटी रुपयांची मागणी होती असे मिळून १२२ कोटी रुपये झाले. त्यापैकी १०२ कोटी रुपये खर्च झाले व सर्व आवश्यक प्रक्रिया पूर्ण करु न शकल्यामुळे २० कोटी रुपये खर्च करता आले नाही. जवळजवळ १६% प्रक्रिया पूर्ण न झाल्यामुळे आधुनिकीकरण व इतर बाबींवर खर्च करणे शक्य झाले नाही, ही बाब खरी असल्याचे विभागीय सचिवांनी मान्य केले.

विभागाचे एकूण अनुदान ६ हजार ३०० कोटी रुपये आहे. त्यामध्ये एकूण ४१८ कोटी रुपयांची बचत आहे. त्यामध्ये ८४% केवळ वेतनासाठी आहे. त्या वेतनामध्ये ४१८ कोटी रुपयांची बचत झाली. त्यापैकी ९०% बचत फक्त वेतनाच्या कारणासाठी आहे हे महालेखाकारांचे मत आहे. पोलीस पाटलांची १७ हजार ३३३ पदे रिक्त आहेत. त्यासंदर्भातील प्रस्ताव सचिव समितीपुढे सादर करण्यात आले असल्याचे विभागाने सांगितले. एवढ्या मोठया प्रमाणात पदे रिक्त असल्याचे माहीत असताना देखील त्याचे रिॲप्रोप्रिएशन का केले जात नाही? या पद भरतीबाबतचा आढावा मार्च पर्यंत करता येत नाही काय? विभागाने बचत झालेले पैसे पार्किंग किंवा इतर विकास कामांकरिता वापरता आले असते. विभागाकडून सदर निधी खर्च होत नाही, असे पहाता सदर निधी वेळेवर म्हणजेच शेवटच्या सप्लीमेंटरीला फेब्रुवारीपर्यंत प्रत्यार्पित केले तर ते मार्च मध्ये इतर विकास कामांकरिता देता येऊ शकले असते परंतु असे झालेले नाही. विभागास हे मान्य आहे किंवा कसे ? अशी विचारणा समितीने केली असता सदरहू बाब मान्य असून पोलीस पाटलांच्या जवळजवळ ४० ते ४५% जागा रिक्त असल्याचा खुलासा विभागीय सचिवांनी केला. तसेच कोणते प्रस्ताव शासनाकडे पाठवायचे आहेत, कोणकोणत्या प्रशासकीय मान्यता शासनाकडून घेणे आहे, याबाबत समन्वय असले पाहीजे. समन्वयाशिवाय हे होऊ शकत नाही असे मत व्यक्त केले.

वेतनाचे पैसे लागणार नसतील तर ते प्रत्यार्पित करता येतात. पुढील कालावधीमध्ये पद भरती होणार नाही आणि एवढी रक्कम बचत होणार हे विभागास माहीत आहे. महालेखाकारांच्या अहवालाप्रमाणे ४०० कोटी रुपयांपैकी वेतनाचे ३६० कोटी रुपये प्रत्यार्पित करण्यात आले. सर्व आढावा घेतल्यानंतर किती रक्कम लागणार आहे, हे लक्षात येऊ शकते. त्यानुसार न लागणारी रक्कम वेळेत प्रत्यार्पित करता येऊ शकत होती. परंतु विभागाने आर्थिक अनुशासन पाळले नाही. या विषयाला जबाबदारीने घेतले नाही, तर असेच सुरु राहील अशी खंत समितीने व्यक्त केली.

समितीने व्यक्त केलेल्या मतानुषंगाने सचिव, वित्त विभाग यांनी आढावा घेऊन मागणी कमी केली पाहीजे असे अभिप्राय दिले यावर विभागीय सचिवांनी समन्वयाच्या अभावामूळे अशा बाबी घडतात. वेळेवर आढावा घेतला तर या बाबी कमी होतात असा खुलासा केला.

पोलीस पाटलांच्या पद भरती संदर्भात समितीला माहिती देण्यात यावी असे समितीने सांगितले असता भरतीची प्रक्रिया जवळजवळ १० जिल्ह्यांमध्ये सुरु आहे. उर्वरित जिल्ह्यामध्ये लवकरच पद भरती सुरु होणार आहे अशी माहिती विभागीय सचिवांनी दिली.

या पदांच्या भरतीकरिता राज्य स्तरावर धोरणात्मक निर्णय घेऊन ज्या ठिकाणी ५० ते ६०% पेक्षा जास्त पदे रिक्त आहेत, अशा ठिकाणी पद भरती प्राधान्याने सुरु करण्यात यावी. तसेच राज्यातील पूर्ण जिल्ह्यांमध्ये पद भरती सुरु होणे आवश्यक असल्याचे मत समितीने व्यक्त केले.

नागपूर विभागामध्ये गडचिरोली जिल्हा वगळता इतर पाच जिल्ह्यामध्ये व अमरावती विभागामध्ये पूर्ण पाच जिल्ह्यांमध्ये भरती प्रक्रिया सुरु आहे. काही ठिकाणी निवडणूका झाल्यामुळे भरती प्रक्रियेमध्ये खंड पडला होता. दिनांक १५ डिसेंबर, २०१५ पर्यंत पूर्ण महाराष्ट्रातील भरती प्रक्रिया पूर्ण होईल असा खुलासा विभागीय सचिवांनी केला.

नक्षलवाद विरोधी कार्यक्रमांतर्गत दारुगोळा व मोटार वाहने यांवर कोणकोणत्या जिल्ह्यामध्ये किती रक्कम खर्च करण्यात आली, याबाबतची माहिती सादर करण्यात यावी. तसेच ऑडीटर जनरल आणि फायनान्सीअल अधिकाऱ्यांचे म्हणणे आहे की, बजेट इस्टीमेशन, ॲलोकेशन आणि मॉनिटरींग सिस्टीम, राज्य शासनाने स्वीकारलेली योजना बीम्स याचे तंतोतंत पालन केले तर निश्चितपणे या प्रकारची अनियमितता कमी करता येऊ शकते. त्यानुसार तसे धोरण स्वीकारले पाहीजे. याचे पालन केले तर खूप प्रश्न सुटू शकतील. या दृष्टीने विभागाला सूचना करण्यात याव्या, अशी समितीने विभागीय सचिवांना सूचना केली.

तसेच पोलीस पाटील या पदाच्या व्यतिरिक्त इतर रिक्त पदे तातडीने भरली तर सरेंडर करण्याचा प्रश्नच येत नसुन इतर पदे केव्हा भरली जाणार आहेत? अशी विचारणा समितीने केली असता रिक्त जागा १००% मंजूर कराव्यात याबाबत शासनाला याच वर्षी विनंती करण्यात येईल. ७५% पदे आता भरायची व २५% पदे नंतर भरायची, असे करण्यापेक्षा सर्व पदे एकदाच भरायची आहेत असा खुलासा विभागीय सचिवांनी समितीसमोर केला.

यावर समितीने ७५% पदे अगोदर भरण्यात यावीत. कारण २५% पदांची मान्यता येईपर्यंत ७५% पदांची भरती थांबेल अशी सूचना विभागास केली.

तसेच मंजूर असलेली पूर्ण पदे भरण्याची परवानगी वित्त विभागाने द्यावी, अशी समितीची अपेक्षा असल्याचे समितीने सचिव, वित्त विभाग यांना सांगितले.

पोलीस भरतीमध्ये मुंबई शहरात जवळपास ३ लाख उमेदवार अर्ज करतात. त्यांची फिजीकल टेस्ट करण्यासाठी ६, ७ महिने लागतात. त्यामुळे ७५% पदे आता भरण्यात यावीत व २५% पदे मंजूरीनंतर भरण्यात यावी, हे समितीचे म्हणणे खरे असले तरी असे करता येणे शक्य होणार नाही. भरती संदर्भातील संख्या ठरवून द्यावी, त्यानुसार भरती प्रक्रिया करता येईल असे पोलीस महासंचालकांनी व्यक्त केले.

अनुदान क्र.बी-१ "पोलीस प्रशासन" या संदर्भात समितीने विभागास साक्षीच्या वेळी प्रश्नावलीसंदर्भात माहिती विचारली असता विभागाकडे उपरोक्त संदर्भात माहिती दिली असून ती पुढीलप्रमाणे आहे.

(१) पोलीस महासंचालक कार्यालयाच्या अधिनस्त असलेल्या घटक कार्यालयामध्ये ७४७ राजपत्रित अधिकारी ५९५२ पोलीस कर्मचारी/ पोलीस अंमलदार व १७८ चतुर्थश्रेणी कर्मचा-यांची इतक्या मोठ्या प्रमाणात पदे रिक्त राहण्याची कारणे काय आहेत ? यावर शासनाने पुढील अभिप्राय दिले आहेत.

(२) पोलीस महासंचालक ते पोलीस उप अधीक्षक या पदांची एकूण मंजूर संख्या १२३२ असून त्यापैकी ९०६ पदे कार्यरत आहेत व केवळ ३२६ पदे रिक्त आहेत. सदर पदांपैकी पदोन्नतीने भरावयाच्या पदांबाबत पोलीस महासंचालक कार्यालयाद्वारे कार्यवाही सुरु आहे

पोलीस निरिक्षक ते सहायक पोलीस निरिक्षक ही अनुक्रमे गट - अ व गट- ब राजपत्रित अधिका-यांची पदे असून त्यांची मंजूर पदसंख्या ८३५५ आहे. त्यापैकी कार्यरत संख्या ७४५३ आहे. केवळ ९०२ पदे रिक्त आहेत. सदर पदे पदोन्नतीने भरावयाची असून त्यासंदर्भात पोलीस महासंचालक कार्यालयाद्वारे कार्यवाही सुरु आहे. पोलीस उपनिरिक्षक ते पोलीस शिपाई या प्रवर्गातील मंजूर पदसंख्या २१०४४१ आहे. त्यापैकी १९१७६५ पदे कार्यरत असून ११,७६२ पदे रिक्त आहेत. सदर पदांपैकी पोलीस महासंचालक यांचेकडून पोलीस उपनिरिक्षकांची १६८४ पदांचा शासनास प्राप्त प्रस्तावावर पोलीस महासंचालक यांच्याकडून अधिक माहिती मगाविण्यात आली आहे. तसेच पोलीस शिपाई या प्रवर्गातील एकूण रिक्त पदांपैकी ५८४८ पदांच्या भरतीसाठी प्रस्ताव मान्यतेस्तव सचिव समितीसमोर सादर करण्यात आला आहे.

(३) दहशतवाद विरोधी पथकातील ३०० पदे रिक्त राहण्याची कारणे काय आहेत ? यावर शासनाने पुढील अभिप्राय दिले आहेत.

दिनांक ३१.१२.२००९ शासन निर्णयान्वये दहशतवाद विरोधी पथकाच्या आस्थापनेवर २६२ पदे नव्याने निर्माण करण्यात आली.

दहशतवाद विरोधी पथकात नियुक्ती करताना इच्छुकांचे अर्ज मागविण्यात येतात. अर्ज प्राप्त झाल्यानंतर त्यांची पात्रता तपासण्यात येते. सदरची प्रक्रिया पूर्ण झाल्यानंतर पोलीस महासंचालक कार्यालयाकडे संबंधित उमेदवारांची शिफारस करण्यात येते. त्यानंतर नियुक्तीचे आदेश पोलीस महासंचालक कार्यालयाकडून काढले जातात. या प्रक्रियेस वेळ लागत असल्याने सदरची पदे रिक्त राहीली.

(४) अधिक खर्चाची कारणे महालेखाकारांना विहित मुदतीत का कळविण्यात आली नाहीत ? यावर शासनाने पुढील अभिप्राय दिले आहेत.

शासनास पोलीस महासंचालक कार्यालयाच्या दिनांक २९.७.२०१५ च्या पत्रान्वये सुधारित विनियोजन लेखे प्राप्त झाले. त्यानुसार महालेखापालांकडून सदर लेखे AG VETTING करुन घेण्यात आले आहेत.

मात्र, आता यापुढे अधिक खर्चाबाबत महालेखापाल, मुंबई यांना वेळीच कळविण्याबाबत योग्य ती दक्षता घेण्याच्या सूचना संबंधितांना देण्यात येतील.

(५) भारत राखीव बटालियन मधील किती पदे रिक्त होती व रिक्त पदांची सद्यःस्थिती काय आहे *?* यावर शासनाने पुढील अभिप्राय दिले *आहेत=*

भारत राखीव बटालियन -१ मध्ये ८९४ मंजूर पदे असून ७९६ पदे भरली असून ९८ पदे रिक्त आहेत.

भारत राखीव बटालियन -२ मध्ये ८९४ मंजूर पदे असून ८२४ पदे भरली असून ७० पदे रिक्त आहेत.

भारत राखीव बटालियन -३ मध्ये ८९४ मंजूर पदे असून ६९५ पदे भरली असून १९९ पदे रिक्त आहेत.

(६) नक्षलवाद विरोधी कार्यक्रमांतर्गत दारुगोळा व मोटार वाहने यांवर कमी खर्च होण्याची कारणे काय आहेत *?* यावर शासनाने पुढील अभिप्राय दिले आहेत.

पूरक मागणीने रु. *१०,८४.००* लाख मंजूर झाले आहे. परंतू प्रत्यक्षात रु. *७,२९.५६* लाख अनुदान शासनाने उपलब्ध करुन दिले असल्याने रु. ७,२९.५५ लाख खर्च करण्यात आलेले असून रु.०.०१ लाख ही उर्वरित (Residual) रक्कम आहे. मंजूर अनुदानाची रक्कम बीडीएस वर उपलब्ध झाल्याशिवाय हे कार्यालय अनुदान खर्च करू शकत नाही.

(७) पोलीस पाटलांची किती पदे रिक्त आहेत. त्याची सद्यःस्थिती काय आहे ? यावर शासनाने पुढील अभिप्राय दिले आहेत.

राज्यातील पोलीस पाटलांची एकूण /कार्यरत/ रिक्त आहे.

विभाग	मंजूर पदे	कार्यरत पदे / भरलेली पदे	रिक्त पदे
कोकण	**५२३५**	**३१३८**	**२०९७**
पुणे	**६४०८**	**२५४२**	**३८६६**
नाशिक	**६३०९**	**३६६१**	**२६४८**
औ. बाद	**८०८७**	**३६६५**	**४४२२**
अमरावती	**५८०२**	**४१०५**	**१६९७**
नागपूर	**६७७५**	**४१७२**	**२६०३**
एकूण	**३८६१६**	**२१२८३**	**१७३३३**

सन २०१३ फेब्रुवारी महिन्यात दुष्काळाच्या पार्श्वभूमीवर पोलीस पाटील पदभ्रतीस स्थगिती देण्यात आली होती. सदर स्थगिती ऑगस्ट -२०१४ मध्ये उठविण्यात आली त्यानंतर विधानसभा निवडणूका आणि नवीन निर्माण करण्यात आलेले महसूली उपविभाग यामुळे पोलीस पाटील पदभरती करता आली नाही.

त्याचप्रमाणे दिनांक १६.१०.२००८ च्या शासन निर्णयानुसार पोलीस पाटील पदास सा.प्र.वि. अधिसूचना दिनांक २९.०१.२००४ प्रमाणे ५२%आरक्षण ठेवण्यात आले.त्यामुळे मागासवर्ग कक्षाकडून बिंदुनामावली मंजूर करुन घेण्याची प्रक्रिया सुरु असल्याने पोलीस पाटील पद भरतीस विलंब होत आहे.

ज्या गावामधील पोलीस पाटलांची पदे रिक्त आहेत. त्याचा कार्यभार शेजारच्या गावातील पोलीस पाटलाकडे दिलेला आहे. राज्यामध्ये ब-याच ठिकाणी भरती प्रक्रिया सुरु आहे.

(८) सामग्री खरेदी प्रक्रिया वेळेत पूर्ण न करण्याची कारणे काय आहेत ? यावर शासनाने पुढील अभिप्राय दिले आहेत.

कोणत्याही बाबीची खरेदी प्रक्रिया करण्याकरीता प्रथमत: त्या बाबींचे विर्निदेश ठरविणे व शासनाकडून खरेदीकरीता प्रशासकीय मान्यता होणे आवश्यक असते. प्रशासकीय मान्यता प्राप्त झाल्यानंतर विर्निदेश finalise करण्यात येतात. ते finalize झाल्यानंतर बाबींची ई निविदा प्रक्रिया राबविण्यात येते. विर्निदेश finalize झाल्यानंतर ई-निविदा प्रक्रिया राबविण्यात आली होती. तथापि, सदरहू ई-निविदा प्रक्रिया ही दि.३१.१०.११ पर्यंत पूर्ण झालेली नसल्याने खरेदी होऊ शकली नाही.

अनुदान क्र.बी-९ "आर्थिक सेवांवरील भांडवली खर्च"

अनुदान क्र. बी-९ मध्ये भांडवली खर्च आहे तो बचत होण्याची कारणे काय आहेत? नक्षलविरोधी कार्यक्रमात इमारतीचे बांधकाम, मार्ग परिवहन यावरील भांडवली खर्च, प्रयोग शाळेच्या इमारतीचे बांधकाम याचे स्पष्टीकरण मिळाले पाहीजे. न्यायसहायक वैज्ञानिक प्रयोगशाळेच्या इमारतीचे बांधकामाकरिता ९२ लाख रुपये उपलब्ध झाले. परंतु १००% रक्कम परत गेली, याची कारणे काय आहेत? अशी विचारणा समितीने केली असता प्रयोग शाळेच्या इमारतीच्या बांधकामासाठी दिनांक २८.३.२०११ रोजी मान्यता मिळाली आणि

त्यास सार्वजनिक बांधकाम विभागाने नकार दिला त्यामुळे सदरहू रक्कम परत गेली. एकूण ८ प्रयोगशाळा असून त्यातील २ प्रयोग शाळा या वर्षी नवीन सुरु केल्या आहेत असा खुलासा विभागीय सचिवांनी केला. दिनांक २८.३.२०११ रोजी मान्यता मिळाली. परंतु सदर रकमेला दिनांक ३१.१०.२०१० रोजीच मान्यता मिळाली होती.

दिनांक २८.३.२०११ रोजी प्रशासकीय मान्यता मिळाली होती प्रशासकीय मान्यता कोण देते? पैसे उपलब्ध झाल्यानंतर कोणतीही प्रक्रिया तीन महिन्यात पूर्ण केली जाऊ शकते. असे असताना विभागाने पाच महिने पैसे खर्च केले नाही. निधी आला असता, तो खर्च न करणे हे योग्य नाही. मार्च पर्यंत प्रशासकीय मान्यता झाली नाही परंतु ऑक्टोबर मध्ये पैसे मिळाले होते. प्रशासकीय मान्यतेशिवाय पैसे मिळत नाही. येथे प्रशासकीय मान्यता मिळाली नसताना देखील पैसे मिळालेले आहेत. प्रशासकीय मान्यता नसताना पैसे कशाच्या आधारावर मिळाले ? प्रशासकीय मान्यता चुकीची घेतली गेली काय किंवा नंतर घेण्यात आली, याबाबत माहिती देण्यात यावी असे समितीने सांगितले.

निधी दिलेला असेल तर प्रशासकीय मान्यता आहे, असे गृहीत धरुन पुढील कार्यवाही सुरु झाली पाहीजे असे मत पोलीस महासंचालक यांनी व्यक्त केले.

स्टेज-१ शिवाय कोणत्याही कामाला प्रशासकीय मान्यता मिळत नाही. प्रशासकीय मान्यता मिळाल्याशिवाय कोणतेही काम बजेट मध्ये येत नाही. बजेट मध्ये आल्यानंतर टेक्नीकल सँक्शन घेतली जाते आणि त्यानंतर निविदा काढली जाते. अशा प्रकारची पध्दत आहे. सार्वजनिक बांधकाम विभागाच्या मान्यतेस एवढा उशिर का लागला पाच महिने होऊन देखील काम होऊ शकले नाही. तसेच या संदर्भातील तांत्रिक मान्यता घेण्याची जबाबदारी बांधकाम विभागाची आहे. काही वेळा एखाद्या कामाकरिता प्रशासकीय मान्यता मिळून देखील तांत्रिक मान्यता मिळवणे अवघड होते. या कामाबाबत जागेचा प्रश्न होता काय ? निधी प्राप्त झालेला होता त्यामुळे हा निधी अन्य कामाकरिता वापरता आला असता. सदर कामाचे अंदाजपत्रक ८० लाख रुपयांचे होते. या कामाकरिता तांत्रिक मान्यता मिळवण्यासाठी एवढा वेळ का लागला ? अशी विचारणा समितीने केली.

नाशिक येथील प्रयोगशाळेच्या विस्तारीत इमारतीच्या बांधकामाच्या अंदाजपत्रकासाठी आवश्यक असलेली प्रशासकीय मान्यता काही तांत्रिक त्रुटीमुळे दि. २८.३.२०११ पर्यंत प्राप्त न झाल्यामुळे सार्वजनिक बांधकाम विभाग, नाशिक यांनी वर्षअखेरीस सदर निधी स्वीकारण्यास असमर्थता दर्शवली. तसेच संक्षिप्त देयकावर धनादेश उपलब्ध करुन दिल्यास स्वीकारण्यात येईल असे कळवले. परंतु संक्षिप्त देयकावर निधी काढण्यास प्रशासकीय मान्यता न मिळाल्याने निधी खर्च होऊ शकला नाही अशी माहिती विभागीय सचिवांनी समितीस अवगत केली.

लेखाशीर्ष ४०७०-प्रशासनिक सेवांवरील (पोलीसांवरील) भांडवली खर्च याअंतर्गत पोलीस आधुनिकीकरणाकरिता प्राप्त झालेला निधी खर्च न होण्याची कारणे काय आहेत ? प्राप्त झालेला निधी पूर्णपणे खर्च करणे ही अधिकाऱ्यांची जबाबबदारी नाही काय ? अशी विचारणा समितीने केली असता होमगार्ड, मुंबई यांच्याकडे आधुनिकीकरण योजनेद्वारे सन २०१०-११ मध्ये ६ कोटी ५६ लाख रुपयांची तरतूद करण्यात आली होती. त्या पैकी २ कोटी ७७ लाख रुपये प्राप्त झाले. उर्वरित निधी केंद्र शासनाकडून प्राप्त झालेला नाही असा खुलासा विभागीय सचिवांनी केला.

केंद्र शासनाकडून २ कोटी ७७ लाख रुपये प्राप्त झाले. हा निधी कोणाकडे प्राप्त झालेला आहे ? या संदर्भात खर्चमेळाचे काम केले पाहिजे. गृह विभागाकडून एकूण ज्ञापनापैकी केवळ ५ टक्के ज्ञापनांचे खर्चमेळाचे काम केले जाते ही गंभीर बाब आहे. या संदर्भात कोणतीच यंत्रणा उपलब्ध नाही. केंद्र शासनाच्या हिश्श्याचे ४१० लाख रुपये एवढा निधी प्राप्त झालेला आहे. त्यापैकी २७७ लाख रुपये सदर कामासाठी देण्यात आले. उर्वरित रक्कम कोठे आहे ? विभागाने खर्चमेळाचे काम न केल्यामुळे महालेखाकारांना या रकमेबाबत काहीच समजू शकत नाही असे समितीने सांगितले असता केंद्र शासनाकडून ४१० लाख रुपये निधी मंजूर झाला असून त्यापैकी २७७.६१ लाख रुपये एवढा निधी विभागाकडून खर्च झाला. मात्र महालेखापालांनी प्रत्यक्ष खर्च रुपये निरंक दर्शविला असल्याचा खुलासा विभागीय सचिवांनी केला.

गृह विभागाकडून केवळ ५ टक्के रिकन्सिलिएशन केले जाते. पोलीस महासंचालक कार्यालयात अनुशासन असते. त्याचप्रमाणे आर्थिक अनुशासन देखील पाळले गेले पाहिजे. कर्मचाऱ्यांच्या पगाराकरिता ६,३०० कोटी रुपये खर्च होतात. महत्त्वपूर्ण आर्थिक बाबींकरिता आपण वित्तीय सल्लागार नियुक्त करु शकता. या संदर्भात शासनाने विचार करावा. तसेच गृह विभागाकडून जो प्रस्ताव दिला जाणार आहे, त्याची एक प्रत समितीला द्यावी असे निदेश समितीने विभागास दिले तथापि अद्याप अहवाल अप्राप्त आहे.

पोलिसांची घरे बरीच जुनी असून त्यांची दुरवस्था झालेली आहे. या संदर्भात विभागाकडून काय कार्यवाही केली जात आहे ? या प्रश्नाला पोलीस हाऊसिंग कॉर्पोरेशनद्वारे घरे बांधण्याकरिता एक नवीन मॉडेल तयार केले जात आहे. या मॉडेलनुसार काम सुरु होणार असल्याची माहिती विभागीय सचिवांनी समितीस अवगत केली.

ठाणे शहरातील पोलीस वसाहतीमध्ये राहणाऱ्या रहिवाशांना घरे रिकामी करण्याबाबत नोटीस पाठविण्यात आली आहे. एक काळ असा होता की, पोलीस कर्मचारी मालकी हक्काने घरे घेऊ शकत नव्हते. आता त्यांना कर्जाची उपलब्धता होत असल्यामुळे मुंबईबाहेर घरे विकत घेऊ शकतात. परंतु ठाणे शहरातील पोलीस वसाहतीमध्ये राहणारे पोलीस कर्मचारी पाठविण्यात आलेल्या नोटीसांमुळे हवालदील झाले आहेत. आजच्या परिस्थितीत त्यांना स्वत:चे घर घेणे शक्य होणार नाही.

पोलीस गृहनिर्माण महामंडळाचे जे मत आहे ते बदलणे गरजेचे आहे. ठाणे सारख्या शहरामध्ये १० लाख एफएसआय उपलब्ध होणार आहे. तेथे १० इमारती आहेत. सध्या जे त्या वसाहतीमध्ये रहात आहेत त्यांची एवढीच मागणी आहे की, म्हाडाच्या दराने त्यांना पुनर्रचित इमारतीमध्ये घरे द्यावीत. आज तेथे राहणाऱ्या कर्मचाऱ्यांची मुले ठाणे शहरातील शैक्षणिक संस्थांमध्ये शिकत आहेत. तेथील इमारती जीर्ण झाल्यामुळे त्यांची पुनर्बांधणी करणे गरजेचे झाले आहे, त्यामुळे त्यांना नोटीसा पाठविण्यात आल्या आहेत. सध्याच्या इमारतीमध्ये जे पोलीस कर्मचारी राहतात, त्यापैकी जे सेवेत आहेत त्यांना पुनर्रचित इमारतीमध्ये सरकारी निवासस्थान म्हणून सदनिका दिली जाणार आहे. परंतु जे निवृत्त झाले आहेत किंवा काही महिन्यात निवृत्त होणार आहेत त्यांना आजच्या स्थितीत मालकी हक्काचे घर विकत घेणे शक्य होणार नसल्यामुळे त्यांच्या दृष्टीने सहानुभूतीपूर्वक विचार करण्यासाठी धोरणामध्ये बदल केला तर फार मोठा आर्थिक भार पडणार नाही. शिवाय ज्यांनी एवढी वर्षे शासनाची सेवा केली त्यांचीही सोय होऊ शकते. त्या दृष्टीने सकारात्मक विचार करावा. ठाणे पोलीस आयुक्तालय याबाबत सकारात्मक नाहीत. अनधिकृतपणे झोपड्यांमध्ये राहणाऱ्यांना पक्की घरे दिली जात आहेत. परंतु रक्षणाचे काम करणाऱ्या पोलिसांसाठी निवाऱ्याची व्यवस्था केली पाहिजे अशी माझी विनंती आहे. तेथील पुनर्वसन योजना राबवून सर्वांचे समाधान कसे करता येईल याबाबत माझ्याकडे आकडेवारीनिशी माहिती तयार आहे. म्हाडाने याबाबत तोंडी सहमती दर्शविलेली आहे. विभागाने लक्ष दिले तर वर्तकनगरचा इश्यू मार्गी लागू शकतो असे मत समितीने व्यक्त केले.

समितीने व्यक्त केलेल्या मतानुषंगाने विभागीय सचिवांनी असे विदित केले की, वर्तकनगरच्या पोलीस वसाहतीच्या अनुषंगाने म्हाडाच्या प्रतिनिधींची विभागीय सचिवांसमवेत बैठक झाली होती. त्या बैठकीमध्ये जे मुद्दे उपस्थित झाले त्यानुसार विभाग योजना करीत आहे. लेखी स्वरूपात गृहनिर्माण व नगरविकास विभागाला विनंती केली आहे की, त्यांच्यामार्फत जी घरे बांधली जातात त्या घरांकरिता पोलीस कर्मचाऱ्यांसाठी आरक्षण ठेवण्यात यावे. जे १० टक्के आरक्षण आहे त्यामध्ये आमची संख्या २० टक्के आहे. पोलीस दलामध्ये सेवा करणाऱ्यांची संख्या २.२० लाख आहे. त्या प्रस्तावाबाबत माननीय मुख्यमंत्र्यांनी मौखिक मान्यता दिलेली आहे. गृहनिर्माण व नगरविकास विभागाने मान्यता दिली तर लॉटरी पध्दतीमध्ये २ टक्के जागा पोलीस कर्मचाऱ्यांसाठी राखून ठेवण्यात येतील.

कासेगाव पोलीस ठाणे एका तालुक्यात असून दुसऱ्या तालुक्याची १० गावे या पोलीस ठाण्याला जोडली आहेत. कासेगाव पोलीस ठाणे वाळवा तालुक्यात असून शिराळा तालुक्यातील १० डोंगरी गावे तेथे जोडली गेली आहेत. तेथील नागरिकांना कामानिमित्त पोलीस ठाण्यामध्ये यायचे झाल्यास २० ते २२ कि.मी.प्रवास करून यावे लागते. तहसीलदार, पटवारी यांचे कार्यालय शिराळा तालुक्यात २५ कि.मी.वर

आहे त्यामुळे नागरिकांची फार गैरसाय होत आहे. त्या सर्व गावातील ग्रामसभांनी ठराव मंजूर केला आहे की, आमचे गाव मूळ तालुक्याचे ठिकाण शिराळा असल्यामुळे त्या तालुक्याला जोडण्यात यावे.सर्व ग्रामपंचायतींनी ठराव केला, पोलीस अधीक्षक व जिल्हाधिकाऱ्यांनी त्याबाबत शिफारस केली असून आजही तो विषय प्रलंबित आहे असे समितीने सांगितले असता यासंदर्भात कार्यवाही करण्यात येईल असे आश्वासन विभागीय सचिवांनी समितीस दिले.

बी-९ "आर्थिक सेवांवरील भांडवली खर्च" या संदर्भात साक्षीच्या वेळी समितीने विभागास प्रश्नावली सादर केली होती त्यासंदर्भातील माहिती विभागाकडून प्राप्त झाली असून ती पुढीलप्रमाणे आहे :-

(१) न्यायसहायक वैज्ञानिक प्रयोगशाळा इमारतीच्या सुशोभितकरणाचे / विस्ताराचे काम या करिता प्रशासकीय मान्यता न मिळण्याची कारणे काय आहेत ? यामध्ये कोणत्या त्रुटी निदर्शनास आल्या आहेत ? यावर शासनाने पुढील अभिप्राय दिले आहेत.

नाशिक येथील प्रयोगशाळेच्या विस्तारीत इमारतीच्या बांधकामाच्या अंथजपत्रकासाठी आवश्यक असेलली प्रशासकीय मान्यता काही तांत्रिक त्रुटीमुळे दिनांक २८.०३.२०११ पर्यन्त प्राप्त न झाल्यामुळे सार्वजनिक बांधकाम विभाग, नाशिक यांनी वर्षअखेरीस सदर निधी स्विकारण्यास असमर्थता दर्शविली. तसेच संक्षित देयकावर धनादेश उपलब्ध करुन दिल्यास स्विकारण्यात येईल असे कळविले. परंतु संक्षित देयकावर निधी काढण्यास प्रशासकीय मान्यता न मिळाल्याने निधी खर्च होऊ शकला नाही.

(२) मूळ अनुदाना एवढा खर्च झालेला नसतानाही पूरक मागणी करण्याची कारणे काय आहेत ? यावर शासनाने पुढील अभिप्राय दिले आहेत.

गृह (पोलीस) बांधकामासाठी भूसंपादन कार्यालयीन इमारती निवासी इमारती पोलीस प्रशिक्षणाच्या कार्यालयीन व निवासी इमारतीच्या या योजनेसाठी योजनेअंतर्गत सन २०१०-११ या आर्थिक वर्षात रु.१०५.५२ कोटी इतका संपूर्ण निधी निवासी इमारतीचे बांधकाम या एकाच लेखाशीर्षाखाली अर्थसंकल्पित झाला होता. त्यामुळे रु.५१.३५ कोटी रकमेचे पुनर्विनियोजन करुन सदर निधीची विभागणी कार्यालयीन इमारती रु.३२.३१ कोटी, प्रशिक्षण कार्यालयीन इमारती रु.१३.०५ कोटी प्रशिक्षण निवासी इमारती रु.५.९९ कोटी अशी पुनर्विनियोजित करण्यात शासन निर्णय क्र. बीजीटी-१०१०/प्र.क्र. २०३/अर्थ-१, दिनांक ९.८.२०१० अन्वये मंजूरी देण्यात आली. त्यामुळे निवासी इमारतीचे बांधकाम या लेखाशीर्षाखाली रु.१०५.५२ कोटी इतका निधी उपलब्ध न होता रु.५४.१७ कोटी निधी शिल्लक राहीला.

तद्नंतर सन २०१०-२०११ या आर्थिक वर्षात रु.२२.७४३९ कोटी इतका निधी डिसेंबरच्या हिवाळी अधिवेशनात पुरवणी मागणीद्वारे उपलब्ध करुन देण्यात आल्याने निवासी इमारतीचे बांधकाम या लेखाशीर्षाखाली एकूण ७६.९१३९ कोटी (वरील रु.५४.१७ कोटी + २२.७४३९) इतका निधी उपलब्ध करुन देण्यात आला आहे. सदर उपलब्ध एकूण निधी रु.७६.९१३९ कोटी पैकी १०% निधी रु.७६९.३४ लक्ष

खर्चासाठी शासनाने मान्यता दिलेली नाही. तसेच शासनाने खर्च करण्यास मान्यता दिलेला उपलब्ध निधी खर्च करण्यात आलेला आहे.

(३) वित्त विभागाने अर्थसंकल्प वितरण पध्दतीमार्फत अनुदान न दिल्यामुळे रु.६५६.२५ लाखांची अपेक्षित बचत परत करण्यात आली. त्याची कारणे महालेखाकारांना विहित मुदतीत का कळविण्यात आली नाहीत. ? यावर शासनाने पुढील अभिप्राय दिले आहेत.

महासमादेशक, होमगार्ड महाराष्ट्र राज्य मुंबई यांना आधुनिकीकरण योजना २०१०-११ मध्ये शासन निर्णय दि. ९-१२-२०१० अन्वये रू.६५६२५०००/- इतक्या निधीच्या मंजूर आराखडा यास मान्यता देण्यात आली होती परंतू सदर मंजूर आराखडा यापैकी शासन निर्णय दि.१४-२-२०११ अन्वये केंद्र हिस्साचा रू.२७७६१०००/- इतका निधी परस्पर पोलीस गृहनिर्माण व कल्याण महामंडळ वरळी मुंबई यांचेकडे वितरीत करण्यात आला असून सदरचा निधी संबंधित घटकास वितरीत करण्यात आला असल्याने व उवर्रित रू.३७८६४०००/- इतका निधी उपलब्ध न झाल्याने बचत झालेली नाही.

(४) वेळेत खरेदीची प्रक्रिया पूर्ण न करण्याची कारणे काय आहेत ? यावर शासनाने पुढील अभिप्राय दिले आहेत.

कोणत्याही बाबीची खरेदी प्रक्रिया करण्याकरीता प्रथमत: त्या बाबींचे विर्निदेश ठरविणे व शासनाकडून खरेदीकरीता प्रशासकीय मान्यता होणे आवश्यक असते. प्रशासकीय मान्यता प्राप्त झाल्यानंतर विर्निदेश finalise करण्यात येतात. ते finalise झाल्यानंतर बाबींची ई-निविदा प्रक्रिया राबविण्यात येते. विर्निदेश finalise झाल्यानंतर ई-निविदा प्रक्रिया राबविण्यात आली होती. तथापि, सदरहू ई-निविदा प्रक्रिया ही दि.३१.१०.११ पर्यंत पूर्ण झालेली नसल्याने खरेदी होऊ शकली नाही.

(५) प्रत्यक्ष आवश्यकतेवर आधारित आणि कोणतेही विशिष्ट कारण न देता प्रत्यर्पण/ पुनर्विनियोजनाद्वारे रु.९७०.९१ लाखाचा निधी का काढण्यात आला त्याची कारणे काय आहेत ? यावर शासनाने पुढील अभिप्राय दिले आहेत.

सन २०१०-११ या वित्तीय वर्षात शासन निर्णय क्रमांक एमआयए स-०४०१/प्र.क्र.२७०/पोल-४, दिनांक ३०.५.२००९ अन्वये खरेदी प्रक्रिया पोलीस महासंचालक, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई या कार्यालयामार्फत राबविण्यात येते.

१) शासन निर्णय क्रमांक आरईटी-०२११/४०५५/ २०१०-११/ प्र.क्र.५३/बीयुडी-१, दिनांक ३१.०३.२०११ अन्वये पोलीस आयुक्त, मुंबई यांचेसाठी खरेदी करावयाच्या बाबीसाठींची रुपये ५४१.९६/- लाख इतकी तरतूद पुनर्विनियोजित करुन ती जिल्हा पोलीस राज्य हिस्सा या उपशीर्षाखाली वळविण्यात आली.

२) त्यामुळे उपलब्ध तरतुद रुपये ५९५.५४ लाख इतक्या तरतुदीमधून रुपये १६६.५९ लाख एवढा खर्च झाला असून रुपये ४२८.९५ लाख इतकी बचत झाली आहे.

अशा प्रकारे पुर्नविनियोजित केलेली तरतुद रुपये ५४१९६ लाख व शासनास समर्पित केलेली तरतुद रुपये ४२८.९५ लाख असा एकूण रुपये ९७०.९१ लाखाचा निधी काढण्यात आला.

(६) अकूलज, अकोला आणि बारामती येथील परिवहन कार्यालयाच्या बांधकामाकरीता भूमिसंपादन करण्यासाठी रु.३६.६४ लाखांचा अतिरिक्त निधीचे पुनर्विनियोजन का करण्यात आले. सदर बांधकामाची सद्यःस्थिती काय आहे ? यावर शासनाने पुढील अभिप्राय दिले आहेत.

सन २०१०-११ मध्ये सुधारित अंदाजा मध्ये रु.१३८.५० लक्ष नियतव्यय मंजूर करण्यात आला होता. व खर्च रु.१३६.६४ लक्ष इतका झालेला आहे.

१. सन २०१०-११ मध्ये शासन निर्णय एमव्हीडी-१२०९/प्रक्र.३१४/भाग-१/परि-४ (२), दि.४.९.२०१० नुसार उप प्रा.परिवहन कार्यालय, पिंपरी-चिंचवड यांना रु.८.१४ लक्ष नुसार अनुदान उपलब्ध करुन देण्यात आले.

२. उप प्रादेशिक परिवहन कार्यालय, अकलूज कार्यालयाकरिता शासन निर्णय दि.१९ जून, २०१० रोजी प्रशासकीय मान्यता प्राप्त झाल्यानंतर रु.९०.०० लक्ष इतके अनुदान उपलब्ध करुन देण्यात आले.

३. शासन निर्णय दि. ३ मार्च, २०११ अन्वये मागणी क्र.बी-३ (२०४१०३१२) सीमा तपासणी नाक्यांचे आधुनिकीकरण व संगणकीकरण या योजनेखालील मंजूर अनुदान रु.२५.०० कोटी पैकी रु.१०.२० कोटी इतके अनुदान खर्ची पडले व शिल्लक अनुदानातील रु.१४.८० कोटी पैकी रु.३ कोटी इतके अनुदान उप प्रादेशिक परिवहन कार्यालय बारामती इमारतीच्या बांधकामासाठी मागणी क्र. एच-८ सार्वजनिक बांधकामावरील खर्च (४०५९०८२३) या लेखाशिर्षाखाली वळती केले.

३. शासन निर्णय दि.१८ मार्च, २०११ अन्वये अ.क्र.४ मध्ये दर्शविलेल्या शिल्लक अनुदानातील रु.१४.८० कोटी इतक्या अनुदानातून रु.३ कोटी इतके अनुदान उप प्रापका बारामती कार्यालयास प्रत्यार्पित करण्यात आले तसेच उर्वरीत १ कोटी अनुदानातील रु.७३.०० लाख इतके अनुदान उप प्रापका अकुलज, अकोला व बारामती कार्यालयास ४०७० ०११३ खाली प्रत्यार्पित करण्यात आले.

४. उप प्रादेशिक परिवहन कार्यालय, बारामती जि.पुणे या कार्यालयाकरिता भूसंपादनासाठी शासन निर्णय दि.२९ मार्च २०११ नुसार अतिरक्त २ हेक्टर जमीन संपादन करण्यासाठी रु. ३८.५० लक्षची मंजूरी देण्यात आली. सदर अनुदान उप प्रादेशिक परिवहन कार्यालय, बारामती कार्यालयास उपलब्ध करुन दिलेला निधी दि.३१.०३.२०११ रोजी लेखाधिकारी यांनी बीडीएस (वितरण प्रणालीवर) वर उपलब्ध करुन दिला आहे.

६. सन २०१०-११ मध्ये या कार्यालयाचे पत्र क्र.ए सीसी-२८-२०११/६०२/का-१०/जा.क्र. २२४५, दि.२३.२.२०१५ रोजी उप प्रा. प. कार्यालय, अकोला कार्यालयांच्या भुसंपादनाकरिता सन २०११इ१२ मध्ये प्रशासकीय मान्यता मिळण्याबाबत प्रस्ताव सादर करण्यात आला होता व त्यास शासन निर्णय क्र. मव्हीडी-१२०९/प्रक्र.७७/परि-४, दिनांक ३१ मे २०११ रोजी प्रशासकीय मंजूरी प्राप्त झालेली होती. त्यामुळे उप प्रा परिवहन कार्यालय अकोला यांना सन २०१०-११ मध्ये निधी उपलब्ध करण्याचा प्रश्नच उद्भवत नाही.

उप प्रादेशिक परिवहन कार्यालय बारामतीचे काम पूर्ण होऊन कार्यालय सुरु झालेले आहे. उप प्रादेशिक परिवहन कार्यालय अकलूज कार्यालयाचे काम पूर्ण होऊन उद्घाटन होणे बाकी आहे.

समितीचे अभिप्राय :-

१.३ (१) पोलीस विभागाचे आधुनिकीकरण करण्यासाठीचे लेखाशीर्ष ४०७० इतर प्रशासनिक सेवांवरील भांडवली खर्च हे लेखाशीर्ष आहे. शासनाने १२१ कोटी रुपये उपलब्ध करुन दिले होते. परंतु तरीही त्या वर्षात विभागाचे संगणकीकरण होवू शकले नाही. दिलेला निधी खर्च का केला नाही. जो निधी प्रत्यार्पित केला त्याची कारणे महालेखाकारांना कळविलेली नाहीत. विभागाला प्रक्रिया पूर्ण करता आली नाही. आधुनिकीकरणाच्या अनुषंगाने २००३-०४ पासून हिशोबाचा आढावा घेतला त्यामध्ये १०५ कोटी अखर्चित असल्याचे आढळून आले ही बाब गंभीर आहे. वाढती गुन्हेगारी लक्षात घेता पोलीस विभागाचे आधुनिकीकरण आवश्यक आहे व ही रक्कम विभागास प्राप्त असतानाही त्याचा उपयोग न होणे, ही रक्कम रिव्हॅलिडेट केली आहे. शिवाय विभागाने ही रक्कम डिसेंबरला प्रत्यार्पित केली असती तर ती इतर विभागाला देता आली असती. मार्च महिन्यात प्रत्यार्पित केल्यामुळे ती इतर विभागांना देता आली नाही तसेच मागणीप्रमाणे नियोजन न करणे हे आर्थिक शिस्तीत बसत नाही असे मत समितीने व्यक्त केले.

१.४ (२) पोलीस पाटलांची १७ हजार ३३३ पदे रिक्त आहेत. त्यासंदर्भातील प्रस्ताव सचिव समितीपुढे सादर करण्यात आला आहे. एवढ्या मोठया प्रमाणात पदे रिक्त असल्याचे माहीत असताना देखील त्याचे रिॲप्रोप्रिएशन केले जात नाही. या पद भरतीबाबतचा आढावा मार्च पर्यंत न करणे ही गंभीर बाब आहे. विभागाचे बचत झालेले पैसे इतर विकास कामांकरिता वापरता आले असते. विभागाकडून सदर निधी खर्च होत नाही, असे पहाता सदर निधी वेळेवर म्हणजेच शेवटच्या सप्लीमेंटरीला फेब्रुवारीपर्यंत प्रत्यार्पित केले तर ते मार्च मध्ये इतर विकास कामांकरिता देता येऊ शकले असते परंतु असे झालेले नाही. पोलीस पाटलांच्या जवळजवळ ४० ते ४५% जागा रिक्त आहेत. कोणते प्रस्ताव शासनाकडे पाठवायचे आहेत, कोणकोणत्या प्रशासकीय मान्यता शासनाकडून घेणे आहे, याबाबत समन्वय असला पाहीजे. समन्वयाशिवाय हे होऊ शकत नाही असे मत समितीने व्यक्त केले.

समितीच्या शिफारशी :-

१.५ (१) विभागाला वेतनासाठी प्राप्त झालेले पैसे लागणार नसतील तर ते प्रत्यार्पित करता येतात. पुढील कालावधीमध्ये पद भरती होणार नाही आणि एवढी रक्कम बचत होणार हे विभागास माहीत आहे. महालेखाकारांच्या अहवालाप्रमाणे ४०० कोटी रुपयांपैकी वेतनाचे ३६० कोटी रुपये प्रत्यार्पित करण्यात आले. सर्व आढावा घेतल्यानंतर किती रक्कम लागणार आहे, हे लक्षात येऊ शकते. त्यानुसार न लागणारी रक्कम वेळेत प्रत्यार्पित करता येऊ शकत होती. परंतु विभागाने आर्थिक अनुशासन पाळले नाही. **विभागास निधी प्राप्त होताच निधी खर्चाची कार्यवाही त्वरीत सुरु करावी व अशी कार्यवाही न करणाऱ्या अधिकाऱ्यांवर जबाबदारी निश्चित करण्यात यावी व केलेल्या कार्यवाहीची माहिती समितीला तीन महिन्यात देण्यात यावी तसेच पोलीस पाटलांच्या पद भरती संदर्भात राज्य स्तरावर धोरणात्मक निर्णय घेऊन ज्या ठिकाणी ५० ते ६०% पेक्षा जास्त पदे रिक्त आहेत, अशा ठिकाणी पद भरती प्राधान्याने सुरु करण्यात यावी. तसेच राज्यातील पूर्ण जिल्ह्यांमध्ये पद भरती सुरु करण्यात यावी व याबाबत केलेल्या कार्यवाहीची माहिती तीन महिन्यात समितीला देण्यात यावी अशी समितीची शिफारस आहे.**

१.६ (२) प्रधान शीर्ष २०५५ "पोलीस", उपशीर्ष १०१, गुन्हा अन्वेषण विभाग, बृहन्मुंबई याअंतर्गत रुपये १२१ कोटी मूळ तरतूद होती त्यामध्ये १ कोटी रुपयांची पुरवणी मागणी होती असे मिळून १२२ कोटी रुपये झाले. त्यापैकी १०२ कोटी रुपये खर्च झाले व खरेदीची सर्व आवश्यक प्रक्रिया पूर्ण करु न शकल्यामुळे २० कोटी रुपये खर्च करता आले नाही. ही बाब खरी असल्याचे विभागाने मान्य केले. त्यामुळे **याप्रकरणी संबंधितांवर कारवाई करण्यात यावी व केलेल्या कारवाईचा अहवाल समितीस तीन महिन्यात देण्यात यावी अशी समितीची शिफारस आहे.**

१.७ (३) गृह विभागाकडून केवळ ५ टक्के खर्चमेळाचे काम केले जाते. गृह विभाग राज्यात अनुशासन ठेवण्याचे काम करतो त्याचप्रमाणे आर्थिक अनुशासन देखील पाळले गेले पाहिजे परंतु तसे झाले नाही. कर्मचाऱ्यांच्या पगाराकरिता ६,३०० कोटी रुपये खर्च होतात. पोलीस आधुनिकीकरण व अन्य बाबींकडे गृह विभागाचे दुर्लक्ष असते. त्याबाबत विभाग गंभीर असल्याचे दिसून येत नाही. महत्वपूर्ण आर्थिक बाबींकरिता गृह विभागाने नियतव्यय अंदाजपत्रकातील तरतूद, मॉनीटरींग सीस्टीम(बजेट एस्टीमेशन ॲलोकेशन) यांचे तंतोतंत पालन केल्यास अशा प्रकारच्या आर्थिक अनियमिततेच्या बाबींची पुनरावृत्ती होणार नाही त्यासाठी विभागाने अंतर्गत लेखापरिक्षण बंधनकारक करण्याची नितांत आवश्यकता आहे. गृह विभागाने वित्तीय सल्लागाराची नियुक्ती करावी. तसेच गृह विभागाचे खर्चमेळाचे काम (रिकन्सीलिएशन) १००% पूर्ण करणे आवश्यक आहे. **या संदर्भात शासनाने आवश्यक ती उपाययोजना**

करावी व केलेल्या कार्यवाहीची माहिती तीन महिन्यात समितीस देण्यात यावी अशी समितीची शिफारस आहे.

१.८ (४) "आर्थिक सेवांवरील भांडवली खर्च" या शिर्षाखाली मंजूर तरतूद रु.९२.०० लक्ष वर्षभरात खर्च झालेली नाही. प्रयोगशाळा इमारतीच्या खर्चास दिनांक २८ मार्च, २०११ रोजी प्रशासकीय मान्यता देण्यात आली. सार्वजनिक बांधकाम विभाग वेळेअभावी बांधकामावर खर्च करु शकला नाही. **अंदाजपत्रकाचा निधी अर्थसंकल्पीत असताना प्रशासकीय मान्यतेस विलंबास जबाबदार अधिकाऱ्यांवर कारवाई करावी व केलेल्या कारवाईचा अहवाल तीन महिन्यात समितीस सादर करावा अशी समितीची शिफारस आहे.**

गृह (परिवहन) विभाग

आर्थिक सेवा

२.१ भारताचे नियंत्रक व महालेखापरिक्षक यांच्या सन २०१०-२०११ या वर्षाच्या विनियोजन लेख्यांची छाननी करीत असताना अनुदान क्र.बी-७ "आर्थिक सेवा" मधील प्रधान शीर्ष "३००१ भारतीय रेल्वे धोरण निश्चिती, संचालन संशोधन व संकीर्ण संघटना" ३०५१- बंदरे व दिपगृहे या शीर्षांतर्गत झालेल्या अधिक खर्च व बचतीवरील खर्चासंबंधी महालेखाकारांनी आपल्या अहवालात पुढीलप्रमाणे अभिप्राय दिल्याचे समितीच्या निदर्शनास आले आहे.

अनुदान क्रमांक बी-७ "आर्थिक सेवा"

ज्ञापन : **(रुपये हजारात)**

शीर्ष	**एकूण अनुदान**	**प्रत्यक्ष खर्च**	**अधिक खर्च (+) बचत (-)**
प्रधान शीर्ष ३००१, भारतीय रेल्वे धोरण निश्चिती, संचालन, संशोधन व संकिर्ण संघटना ३०५१- बंदरे व दीपगृहे दत्तमत- मूळ ९८,३२,०२ पूरक १,००,०० वर्षभरात परत करण्यात आलेली रक्कम (मार्च, २०११)	९९,३२,०२	४७,५१,२६	-५१,८०,७६ ५१,८०,७६

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त परिच्छेदांच्या संदर्भात गृह विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञानामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

उपलेखाशिर्षानिहाय बचत व अधिक खर्चाची कारणे खालीलप्रमाणे आहेत.

(रुपये लाखात)

शीर्ष	**एकूण अनुदान**	**प्रत्यक्ष खर्च**	**अधिक खर्च (+) बचत (-)**
३००१, भारतीय रेल्वे धोरण निश्चिती, संचालन, संशोधन व संर्किण संघटना ८०० इतर खर्च ८०० (००) (०२) रेल्वे प्रकल्पात राज्य शासनाचा सहभाग पूरक ८१,२५.०० पुनर्विनियोजन -५०,००.००	३१,२५.००	३१,२५.००	--

टिपा व भाष्ये :-

रेल्वे मंत्रालयाने प्रकल्प प्रस्तावांना मान्यता न दिल्यामुळे रु.५००० लाखांचा निधी परत करण्यात आला.

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त परिच्छेदांच्या संदर्भात गृह विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञानामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

मागणी क्र.बी-७ अंतर्गत ३००१, भारतीय रेल्वे धोरण निश्चिती, संचालन संशोधन व इतर संकीर्ण घटना ८०० (००) (०२) रेल्वे प्रकल्पात राज्य शासनाचा सहभाग या लेखाशिर्षाखाली मूळ अनुदान ८१२५.०० प्राप्त झाले होते. पुनर्विनियोजनाव्दारे रु.५०००.०० इतके अनुदान रु.३१२५.०० उरले होते. सदर अनुदान याच वित्तीय वर्षात खर्च करण्यात आलेले आहे. त्यामुळे बचत किंवा अधिकचा खर्च झालेला दिसून येत नाही.

(रुपये लाखात)

शीर्ष	**एकूण अनुदान**	**प्रत्यक्ष खर्च**	**अधिक खर्च (+) बचत (-)**
३०५१ बंदरे व दीपगृहे ८० लहान बंदरे १९० सार्वजनिक क्षेत्रातील व इतर उपक्रमांना सहाय्य १९० (०१) (०५) बंदरात मोठ्या प्रमाणात गाळ उपसणे (राज्य योजना) पूरक १,००.०० पुनर्विनियोजन -१०.००	९०.००	९०.००	--

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त परिच्छेदांच्या संदर्भात गृह विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञानामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

मंजूर अनुदानाच्या ९०% अनुदान वितरित करण्यात आल्याने रु.१० लाख एवढी बचत आहे. मात्र, वितरित अनुदानाएवढा खर्च झाला असल्याने बचत निरंक आहे.

(रुपये लाखात)

शीर्ष	एकूण अनुदान	प्रत्यक्ष खर्च	अधिक खर्च (+) बचत (-)
३०५१ बंदरे व दीपगृहे ८० लहान बंदरे १९० सार्वजनिक क्षेत्रातील व इतर उपक्रमांना सहाय्य १९० (०१) (०६) नौका समूहाची खरेदी (राज्य योजना) पूरक १६,००.०० पुनर्विनियोजन -१,६०.००	१४,४०.००	१४,४०.००	--

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त परिच्छेदांच्या संदर्भात गृह विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञानामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

मंजूर अनुदानाच्या ९०% अनुदान वितरित करण्यात आल्याने रु.१.६० कोटी एवढी बचत आहे. मात्र, वितरित अनुदानाएवढा खर्च झाला असल्याने बचत निरंक आहे.

(रुपये लाखात)

शीर्ष	एकूण अनुदान	प्रत्यक्ष खर्च	अधिक खर्च (+) बचत (-)
३०५१ बंदरे व दीपगृहे ८० लहान बंदरे १९० सार्वजनिक क्षेत्रातील व इतर उपक्रमांना सहाय्य १९० (०१) (०८) बंदरापर्यंत रस्ते/रेल्वे मार्ग बांधणे आणि मश्चजल विकास (राज्य योजना) मूळ १,००.०० पुनर्विनियोजन -१०.००	९०.००	९०.००	--

टिपा व भाष्ये :-

वित्त विभागाने ९० टक्के अनुदान दिल्यामुळे वर नमूद केलेल्या उपशीर्षाखाली रु.१८० लाखाची अपेक्षित बचत परत करण्यात आली.

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त परिच्छेदांच्या संदर्भात गृह विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञानामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

मंजूर अनुदानाच्या ९०% अनुदान वितरित करण्यात आल्याने रु.१० लाख एवढी बचत आहे. मात्र, वितरित अनुदानाएवढा खर्च झाला असल्याने बचत निरंक आहे.

साक्ष :-

२.२ भारताचे नियंत्रक व महालेखापरीक्षक यांच्या सन २०१०-२०११ या वर्षाच्या विनियोजन लेखे अहवालातील मागणी क्र.बी-७ "आर्थिक सेवा" यासंदर्भात समितीने दिनांक २५ ऑगस्ट, २०१५ रोजी गृह (गृह परिवहन) विभाग यांची साक्ष घेतली. साक्षीच्या वेळी समितीने रेल्वे मंत्रालयाकडे कोणते प्रस्ताव पाठविण्यात आले होते, त्यांना मान्यता का देण्यात आली नाही, त्याची सद्य:स्थिती काय आहे ? अशी विचारणा केली असता परिवहन विभागाच्या प्रतिनिधीनी असे विदित केले की, मूळ नियतव्यय ८१ कोटी २५ लाख रुपयांचा होता. त्यापैकी ३१ कोटी २५ लाख रुपये रेल्वे प्रोजेक्टकरिता त्या वर्षी दिले होते. ५० कोटी रुपये पुर्नविनियोजनामुळे कमी झाले होते. त्यामुळे त्या शीर्षाखाली बचत किंवा अधिकचा खर्च झालेला नसून या विभागाकडून रेल्वे, नवी दिल्ली यांचेकडे खालील ६ रेल्वे प्रकल्प मंजुरीसाठी पाठविण्यात आले आहेत. सदर रेल्वे प्रकल्पांना अद्यापही रेल्वे बोर्ड, नवी दिल्ली यांच्याकडून मंजूरी मिळालेली नाही.
(१) मनमाड-मालेगांव-इंदौर-शेंदवा (२) वडसा-देसाईगंज-गडचिरोली (३) माणिकगड-आदिलाबाद (४) पुणे-नाशिक (५) कराड-चिपळूण (६) नागपूर-नागभिड (रुंदीकरण) अशी माहिती विभागीय सचिवांनी समितीस दिली.

रेल्वेचे असे कोणते प्रकल्प आहेत, ज्यांच्याकरिता निधीची आवश्यकता नाही. तसेच, रेल्वेचे प्रलंबित प्रकल्प किती आहेत, त्या करिता निधीची आवश्यकता आहे काय ? कारण विभागाने निधी परत पाठविला आहे यासंदर्भात माहिती देताना विभागीय प्रतिनिधी यांनी असे सांगितले की, रेल्वेचे ८ प्रोजेक्ट असून त्यामध्ये ४० ते ५० टक्के इतका आर्थिक सहभाग देण्याचा धोरणात्मक निर्णय शासनाने घेतलेला आहे. त्यापैकी ५ प्रकल्पांना रेल्वे मंत्रालयाची मान्यता प्राप्त झालेली आहे. तर ३ प्रकल्पांना अद्याप मान्यता प्राप्त झालेली नाही. ज्या पाच प्रकल्पांना मान्यता प्राप्त झालेली आहे, त्यांची नावे पुढीप्रमाणे आहेत.

अहमदनगर-बीड-परळी,वैजनाथ हा नवीन बीजी लाईन प्रकल्प २६१ कि.मी.चा आहे. सदरहू प्रकल्पाला शासनाने सन २००९-१० या आर्थिक वर्षामध्ये मान्यता दिली होती. यामधील राज्य शासनाच्या हिस्स्याची अंदाजित किंमत ५०५ कोटी रुपये इतकी आहे. या प्रकल्पाची मूळ अंदाजित रक्कम १०१० कोटी रुपये इतकी आहे. या प्रकल्पाची लेटेस्ट रिवाईज्ड किंमत २८२६ कोटी रुपये इतकी असून त्यापैकी ५० टक्के म्हणजे राज्य शासनाचा हिस्सा १४१३ कोटी रुपये इतका आहे. राज्य शासनाने व केंद्र शासनाने सदरहू प्रकल्पाकरिता दिनांक १ मार्च,२०१५ पर्यंत ४८६ कोटी रुपये दिलेले आहेत.

वर्धा-यवतमाळ-नांदेड हा बीजी लाईन प्रकल्प एकूण २८४ कि.मी.चा आहे. या प्रकल्पाला राज्य शासनाने सन २००९-२०१० या आर्थिक वर्षामध्ये मान्यता दिली होती. या प्रकल्पाची मूळ अंदाजित रक्कम २५०१ कोटी रुपये इतकी आहे. त्यापैकी राज्य शासनाने ४० टक्के या हिशोबाने १००० कोटी रुपयांचा हिस्सा उचललेला आहे. राज्य शासनाने व केंद्र शासनाने सदरहू प्रकल्पाकरिता दिनांक १ मार्च,२०१५ पर्यंत ९७.३ कोटी रुपये दिलेले आहेत.

वडसा -देसाईगंज - गडचिरोली हा बीजी लाईन प्रकल्प एकूण ४९.५ कि.मी.चा आहे. सन २०१०-२०११ या आर्थिक वर्षामध्ये राज्य शासनाने या प्रकल्पाला मान्यता दिली होती. या प्रकल्पाची मूळ किंमत ४६९.२७ कोटी रुपये इतकी असून त्यामध्ये ५० टक्केच्या हिशेबाने राज्य शासनाने २३४.५० कोटी रुपये देण्याची जबाबदारी घेतलेली आहे. राज्य शासनाने सदरहू प्रकल्पाकरिता दिनांक १ मार्च,२०१५ पर्यंत १० कोटी रुपये दिलेले आहेत.

आदिलाबाद-गडचांदूर हा बीजी लाईन प्रकल्प ५९ कि.मी.चा आहे. सन २००९-२०१० या आर्थिक वर्षामध्ये शासनाने या प्रकल्पाला मान्यता दिली होती. या प्रकल्पाची मूळ किंमत ४८२ कोटी रुपये इतकी असून त्यापैकी ५० टक्के हिस्सा म्हणजे २४१ कोटी रुपये राज्य शासन देणार आहे. सदरहू प्रकल्पाकरिता रेल्वे मंत्रालयाच्या मान्यतेची वाट पाहिली जात आहे.

कराड-चिपळूण हा बीजी लाईन प्रकल्प १११.५ कि.मी.चा आहे. राज्य शासनाने या प्रकल्पाला २०१२-२०१३ या आर्थिक वर्षात मान्यता दिली होती. या प्रकल्पाची मूळ किंमत ९२८ कोटी रुपये इतकी असून त्यापैकी ५० टक्के रक्कम शासन अदा करणार आहे. ४६४.०५ कोटी रुपये राज्य शासन या प्रकल्पाकरिता देणार आहे. सदरहू प्रकल्पाला रेल्वे मंत्रालयाची मान्यता आताच प्राप्त झालेली आहे.

पुणे-नाशिक हा बीजी लाईन प्रकल्प २६५ कि.मी.चा आहे. सन २०१२-२०१३ या आर्थिक वर्षामध्ये या प्रकल्पाला राज्य शासनाने मान्यता दिली होती. १८९९.६४ कोटी रुपये या प्रकल्पाची मूळ किंमत आहे. राज्य शासन या प्रकल्पाकरिता ५० टक्के या हिशोबाने ९४९.८२ कोटी रुपये इतका निधी देणार आहे. सदरहू प्रकल्पाकरिता रेल्वे मंत्रालयाच्या मान्यतेची वाट पाहिली जात आहे.

मनमाड-धुळे- इंदोर हा बीजी लाईन प्रकल्प ३५० कि.मी.चा असून सन २००९-२०१० या आर्थिक वर्षामध्ये शासनाने या प्रकल्पाला मान्यता दिली होती. सदरहू प्रकल्पाची मूळ किंमत २२५६ कोटी रुपये इतकी असून राज्यांतर्गत येणा-या रस्त्याकरिता केवळ १२७८ कोटी रुपये लागणार आहेत. त्यापैकी राज्य शासन ५० टक्केच्या हिशोबाने केवळ ६३९ कोटी रुपये देणार आहे. सदरहू प्रकल्प नियोजन आयोगाकडे मान्यतेकरिता पाठविला गेलेला आहे.

नागपूर-नागभीड हा गेज रुंदीकरणाचा १०६.१५ कि.मी.चा प्रकल्प असून सन २०१२-२०१३ मध्ये या प्रकल्पाला मान्यता दिली गेली होती. सदरहू प्रकल्पाची मूळ किंमत ३७६.२१ कोटी रुपये इतकी होती. राज्य शासन या प्रकल्पाकरिता ५० टक्के या हिशोबाने १८८.११ कोटी रुपये इतका निधी देणार आहे. रेल्वे मंत्रालयाकडून सदरहू प्रकल्पाचे अदांजपत्रक अद्यापहि पाठविण्यात आलेले नाही.

रेल्वे मंत्रालयाकडून या प्रकल्पांच्या पुर्णत्वाच्या वेळापत्रकाबाबत कोणत्या प्रकारची डेडलाईन प्राप्त झालेली आहे का ? अशी विचारणा समितीने केली असता अहमदनगर-बीड-परळी-वैजनाथ या बीजी लाईन हे प्रकल्प सन २०१९-२०२० या वर्षापर्यंत पूर्ण होतील,असे रेल्वे मंत्रालयाने कळविलेले आहे. वर्धा-यवतमाळ-नांदेड बीजी लाईन प्रकल्प, वडसा-देसाईगंज-गडचिरोली बीजी लाईन प्रकल्पांच्या पुर्णत्वासंबंधी अद्यापहि रेल्वे मंत्रालयाने डेडलाईन कळविलेली नाही. खामगाव-जालना या रस्त्याच्या कामाच्या सर्वेक्षण अहवालाला रेल्वे मंत्रालयाने मान्यता दिलेली नाही. या कामाकरिता नियोजन आयोगाने तत्वत: मान्यता दिलेली आहे. प्रकल्पाच्या मान्यतेकरिता व पुर्णत्वाकरिता आवश्यकता व गरज यांची पडताळणी करणे आवश्यक आहे. प्रकल्पाच्या पुर्णत्वाकरिता सर्वेक्षण, अंदाजपत्रक, वेळापत्रक, ठेकेदारांना काम या मुलभूत प्रकियेनंतर प्रकल्पाची फिजीबिलिटी चेक केल्यावर त्यावरील पुढील आवश्यक प्रक्रिया केली जाते असा खुलासा विभागीय प्रतिनिधींनी समितीसमोर केला. तसेच वर्धा-यवतमाळ-नांदेड या बीजी लाईन प्रकल्पाचे काम दोन टप्प्यात करण्यात येणार आहे. या प्रकल्पाचे केवळ ३० टकके भूमि अधिग्रहण झालेले आहे अशी माहिती दिली.

अपूर्ण प्रकल्पांकरिता रेल्वे मंत्रालयाकडून त्यांच्या कालबध्द कार्यक्रम देण्याकरिता प्रस्ताव सादर करण्यात आलेला आहे का ? अशी विचारणा समितीने केली असता प्रकल्पाचे ७० टक्के भूमि अधिग्रहण झाल्याशिवाय बांधकामाच्या कामाला सुरुवात करण्यात येत नाही. जोपर्यंत बांधकामाचे काम सुरु होत नाही, तोपर्यंत प्रकल्प पूर्ण करण्याचा कालबध्द कार्यक्रम आखला जात नाही. भूमि अधिग्रहणाशिवाय ठेकेदारांना कामही दिले जात नाही असा खुलासा विभागीय प्रतिनिधींनी समितीसमोर केला.

परळी-बीड-अहमदनगर या बीजी लाईन प्रकल्पाच्या कामाचा आढावा राज्य सरकार वेळोवेळी घेत आहे का ? यासंदर्भात माहिती देताना विभागीय प्रतिनिधींनी असे विदित केले की, सन २०१५-२०१६ च्या रेल्वे अर्थसंकल्पामध्ये या प्रकल्पाकरिता १२५.५० कोटी रुपयांची तरतूद करण्यात आलेली आहे. या प्रकल्पाकरिता राज्य शासनाच्या अर्थसंकल्पामध्ये ६८ कोटी रुपयांचा नियतव्यय प्रस्थापित करण्यात आलेला आहे. या प्रकल्पाकरिता वित्त विभागाच्या सूचनेनुसार ७० कोटी रुपयांच्या मर्यादेत या वर्षाकरिता २८ कोटी रुपये मिळालेले आहेत. २५० कोटी रुपयांपैकी पुरवणी मागण्यांमध्ये ४८ कोटी रुपये उपलब्ध झालेले आहेत.

या प्रकल्पांपैकी काही प्रकल्प राज्य शासनाच्या मान्यतेअभावी व निधी अभावी रखडून आहेत का ? अशी विचारणा समितीने केली असता काही प्रकल्पामध्ये राज्य शासनाने रेल्वेपेक्षाही जास्त हिस्सा मदत केलेली आहे. केवळ एका प्रकल्पामध्ये रेल्वेने राज्य शासनापेक्षा थोडासा जास्त निधी दिलेला आहे. अन्यथा राज्य शासन रेल्वे प्रकल्पांना अनुकूल असून वेळोवेळी निधी देत आहे अशी माहिती विभागीय प्रतिनिधीनी समितीस अवगत केली.

गृह (परिवहन) विभाग

समितीचे अभिप्राय :-

२.३ (१) अहमदनगर-बीड-परळी, वैजनाथ हा प्रकल्प २६१ कि.मी. चा आहे. वर्धा-यवतमाळ-नांदेड प्रकल्प एकूण २८४ कि.मी. चा आहे. वडसा-देसाईगंज-गडचिरोली हा प्रकल्प एकूण ४९.५ कि.मी.चा आहे. आदिलाबाद-गडचांदूर हा प्रकल्प ५९ कि.मी.चा आहे. कराड-चिपळूण हा प्रकल्प १११.५ कि.मी. चा आहे. पुणे-नाशिक हा प्रकल्प २६५ कि.मी. चा आहे. मनमाड-धुळे-इंदोर हा प्रकल्प ३५० कि.मी.चा आहे. हे सर्व प्रकल्प बीजी लाईन असून सन २००९-१०, २०१०-११ व सन २०१२-१३ वर्षामध्ये शासनाने या प्रकल्पांना मान्यता दिली होती. तसेच नागपूर-नागभीड हा गेज रुंदीकरणाचा १०६.१५ कि.मी.चा प्रकल्प असून सन २०१२-२०१३ मध्ये या प्रकल्पाला मान्यता दिली गेली होती. रेल्वे मंत्रालयाकडून या प्रकल्पांच्या पुर्णत्वाच्या वेळापत्रकाबाबत पुढीलप्रमाणे डेडलाईन प्राप्त झालेली आहे. अहमदनगर-बीड-परळी-वैजनाथ या बीजी लाईन हे प्रकल्प सन २०१९-२०२० या वर्षापर्यंत पूर्ण होतील,असे रेल्वे मंत्रालयाने कळविलेले आहे. वर्धा-यवतमाळ-नांदेड बीजी लाईन प्रकल्प, वडसा-देसाईगंज-गडचिरोली बीजी लाईन प्रकल्पांच्या पुर्णत्वासंबंधी अद्यापहि रेल्वे मंत्रालयाने डेडलाईन कळविलेली नाही. खामगाव-जालना या रस्त्याच्या कामाच्या सर्वेक्षण अहवालाला रेल्वे मंत्रालयाने मान्यता दिलेली नाही. या कामाकरिता नियोजन आयोगाने तत्वत: मान्यता दिलेली आहे. प्रकल्पाच्या मान्यतेकरिता व पुर्णत्वाकरिता आवश्यकता व गरज यांची पडताळणी करणे आवश्यक आहे. प्रकल्पाच्या पुर्णत्वाकरिता सर्वेक्षण, अंदाजपत्रक, वेळापत्रक, ठेकेदारांना काम या मुलभूत प्रकियेनंतर प्रकल्पाची फिजीबिलिटी चेक केल्यावर त्यावरील पुढील आवश्यक प्रक्रिया केली जाते. तसेच वर्धा-यवतमाळ-नांदेड या बीजी लाईन प्रकल्पाचे काम दोन टप्प्यात करण्यात येणार आहे. या प्रकल्पाचे केवळ ३० टक्के भूमि अधिग्रहण झालेले आहे.

२.४ (२) परळी-बीड-अहमदनगर या बीजी लाईन प्रकल्पाच्या कामाचा आढावा राज्य सरकार वेळोवेळी घेत आहे. सन २०१५-२०१६ च्या रेल्वे अर्थसंकल्पामध्ये या प्रकल्पाकरिता १२५.५० कोटी रुपयांची तरतूद करण्यात आलेली आहे. या प्रकल्पाकरिता राज्य शासनाच्या अर्थसंकल्पामध्ये ६८ कोटी रुपयांचा

नियतव्यय प्रस्थापित करण्यात आलेला आहे. या प्रकल्पाकरिता वित्त विभागाच्या सूचनेनुसार ७० कोटी रुपयांच्या मर्यादेत या वर्षाकरिता २८ कोटी रुपये मिळालेले आहेत. २५० कोटी रुपयांपैकी पुरवणी मागण्यांमध्ये ४८ कोटी रुपये उपलब्ध झालेले आहेत.

समितीच्या शिफारशी :-

२.५ (१) राज्यातील रेल्वे मार्गाच्या अपूर्ण प्रकल्पांकरिता रेल्वे मंत्रालयाकडून त्याचा कालबध्द कार्यक्रम देण्याकरिता प्रस्ताव सादर करणे आवश्यक आहे. प्रकल्पाचे ७० टक्के भूमि अधिग्रहण झाल्याशिवाय बांधकामाच्या कामाला सुरुवात करण्यात येऊ नये. जोपर्यंत बांधकामाचे काम सुरु होत नाही, तोपर्यंत प्रकल्प पूर्ण करण्याचा कालबध्द कार्यक्रम आखता येत नाही. भूमि अधिग्रहणाशिवाय कंत्राटदारांना कामही दिले जात नाही. यासाठी **राज्यातील रेल्वे मार्गाच्या अपूर्ण प्रकल्पांबाबत कालबध्द कार्यक्रम देण्याबाबत विभागाकडून रेल्वे मंत्रालयास प्रस्ताव सादर करण्यात यावा व यासंदर्भात केलेल्या कार्यवाहीची माहिती समितीस तीन महिन्यात देण्यात यावी अशी समितीची शिफारस आहे.**

२.६ (२) या प्रकल्पांपैकी काही प्रकल्प राज्य शासनाच्या मान्यतेअभावी व निधी अभावी प्रलंबित आहेत. काही प्रकल्पामध्ये राज्य शासनाने रेल्वेपेक्षाही जास्त निधी दिलेला आहे. केवळ एका प्रकल्पामध्ये केंद्राने राज्य शासनापेक्षा थोडासा जास्त निधी दिलेला आहे. अन्यथा राज्य शासन रेल्वे प्रकल्पांना अनुकूल असून वेळोवेळी निधी देत आहे. उपरोक्त **अपूर्ण प्रकल्प लवकरात लवकर पूर्ण करण्यासाठी केंद्र शासनाकडे पाठपुरावा करण्यात यावा तसेच राज्य शासनाने याकडे अधिक लक्ष घालून कार्यवाही करण्यात यावी व याप्रकरणी केलेल्या कार्यवाहीची माहिती समितीस ३ महिन्यात देण्यात यावी अशी समितीची शिफारस आहे.**

२.७ (३) विभागाच्या साक्षीदरम्यान समितीच्या असे निदर्शनास आले की, राज्यातील खालील प्रकल्प अपूर्ण आहेत.

I)	अहमदनगर-बीड-परळी, वैजनाथ (बीजी लाईन)	२६१ कि.मी.
II)	वर्धा-यवतमाळ-नांदेड (बीजी लाईन)	२८४ कि.मी.
III)	वडसा-देसाईगंज-गडचिरोली (बीजी लाईन)	४९.५ कि.मी.
IV)	आदिलाबाद-गडचांदूर (बीजी लाईन)	५९ कि.मी.
V)	कराड-चिपळूण (बीजी लाईन)	१११.५ कि.मी.
VI)	पुणे-नाशिक (बीजी लाईन)	२६५ कि.मी.

VII)	मनमाड-धुळे-इंदोर (बीजी लाईन)	३५० कि.मी.
VIII)	नागपूर-नागभीड (बीजी लाईन)	१०६.१५ कि.मी.

२.८ या प्रकल्पांसाठी राज्य शासनाने त्यांच्या हिश्शाची रक्कम बहुतांश प्रमाणात उपलब्ध करून दिलेली आहे. **सदर अपूर्ण प्रकल्प तातडीने पूर्ण करण्यासाठी केंद्र शासन व राज्य शासनाने एकत्रित प्रयत्न करावेत. प्राधान्यक्रम ठरविताना ज्या प्रकल्पासाठी या अगोदरच जमिन अधिग्रहीत झालेली आहे, निधी उपलब्ध आहे असे प्रकल्प पूर्ण करण्यास प्राधान्य द्यावे. असे करत असताना प्रादेशिक समतोल साधावा अशी समितीची शिफारस आहे.**

महसूल व वन (महसूल) विभाग

३.१ भारताचे नियंत्रक व महालेखापरीक्षक यांच्या सन २०१०-२०११ या वर्षाच्या विनियोजन लेखे अहवालातील अनुदान क्र.सी-१ "महसूल व जिल्हा प्रशासन", यामधील प्रधान शीर्ष २०२९-जमीन महसूल, २०४५-विक्रेय वस्तू व सेवा यांवरील इतर कर व शुल्क, २०५३- जिल्हा प्रशासन, २०७०-इतर प्रशासनिक सेवा व अनुदान क्र. सी-२ "मुद्रांक नोंदणी", अनुदान क्र.सी-४ "सेक्रेटरीएट व इतर सर्वसाधारण सेवा", यामधील प्रधान शीर्ष २०५२-सेक्रेटरीएट सर्वसाधारण सेवा, २०५९- सार्वजनिक बांधकाम २०७५- संकीर्ण-सर्वसाधारण सेवा व अनुदान क्र.सी-७ "वन" यामधील प्रधान शीर्ष २४०६ वनीकरण व वन्य जीवन २४१५-कृषिविषयक संशोधन व शिस्त सी-१० आर्थिक सेवावरील भांडवली खर्च या शिर्षाअंतर्गत बचत व अधिक खर्च झालेला आहे. याबाबत महालेखाकारांनी आपल्या अहवालात पुढीलप्रमाणे अभिप्राय दिल्याचे समितीच्या निदर्शनास आलेले आहे.

अनुदान क्र. सी-१ महसूल व जिल्हा प्रशासन

(रुपये हजारात)

शीर्ष	**एकूण अनुदान**	**प्रत्यक्ष खर्च**	**अधिक खर्च (+) बचत (-)**
प्रधान शीर्ष २०२९-जमीन महसूल २०४५-विक्रेय वस्तु व सेवा यांवरील इतर कर व शुल्क २०५३ जिल्हा प्रशासन २०७०-इतर प्रशासनिक सेवा दत्तमत - मूळ - १०,३९३०,०८ पूरक - ३०,०७,८८ वर्षभरात परत केलेली रक्कम (मार्च २०११)	१०,६९,३७,९६	८,९५,९५,०९	-१,७३,४२,८७ १,४६,९२,४४

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात महसूल विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

मागणी क्र.सी-१ अंतर्गत लेखाशीर्ष २०२९,२०४५,२०५३ व २०७० अंतर्गत दत्तमत एकूण १०,६९,३७,९६ हजार इतकी तरतूद उपलब्ध होती. सदर तरतूदीमधून रु.१,४६,९२,४४ हजार इतकी तरतूद प्रत्यार्पित करण्यात आली असून सदर लेखाशीर्षांतर्गत दत्तमत अंतिम तरतूद रु.९,२२,४५,५२ हजार इतकी

उपलब्ध होती. त्यापैकी प्रत्यक्ष खर्च रु.८,९५,९५,०९ झाला आहे. परिणामी रु.२६,५०,४३ हजार बचत झाली आहे. त्याबाबत स्पष्टीकरण पुढील विवरणपत्रात सादर केले आहे.

(रुपये हजारात)

शीर्ष	**एकूण अनुदान**	**प्रत्यक्ष खर्च**	**अधिक खर्च (+) बचत (-)**
भारित मूळ - २,१० वर्षभरात परत केलेली रक्कम (मार्च २०११)	२,१०	४,९४	+२,८४ २.१०

टिपा व भाष्ये :-

अनुदानाखाली झालेला खर्च रु.८,९५,९५,०९ लाख इतका प्रत्यक्ष खर्च रु.१०,३९,३०.०८ लाख इतक्या मूळ तरतुदी इतकादेखील झाला नाही. वर्षभरात केलेले रु.३०,०७,.८८ लाख (जुलै, २०१० मध्ये रु.२२,१०.५० लाख मध्ये डिसेंबर २०१० मध्ये रु.७,९७.३८ लाख इतकी पूरक तरतुद अनावश्यक असल्याचे सिध्द झाले. अनुदानाखालील खर्च मूळ तरतूद पार करता आणि नाही असे लागोपाठ आठवे वर्ष आहे. तथापि, प्रत्येक वर्षाच्या अनुदानाखाली पूरक तरतूद असल्याचे दिसून येत आहे.

२. रु.१,७३,४२.८७ लाख इतकी बचत लक्षात घेता, अनुदानाखाली वर्ष भरात केवळ रु.१,४६,९२.४४ लाख इतका निधी परत करणे अपेक्षित होते.

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात महसूल विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

२०७० लेखाशीर्षाखाली (भारीत) रु.२,१०,०००/- भारत सरकारच्या वतीने भूमी संपादन प्रकरणाबाबत न्यायालयात रकमेचा भरणा करण्यासाठी तदर्थ तरतूद करण्यात आली होती. सदरची तरतूद आवश्यकता नसल्याने प्रत्यार्पित करण्यात आली.

विभागीय आयुक्त, कोकण विभाग, मुंबई यांनी तयांचे पत्र क्र.(१) लेखामेळ/आरसीएन-२०५३ ०१५३-भारीत/२०१०-११/एनओई/२०१३/२४२, दि.०२/०८/२०१३, (२) लेखामेळ/ आरसीएन-२०५३ ०३०४-भारीत/२०१०-११/एनओई/२०१३/३४१, दि.०२/०८/२०१३, व (३) लेखामेळ/ आरसीएन-२०५३०३३-भारीत/२०१०-११/एनओई/२०१३/२४२, दि०२/०८/२०१३ अन्वये अनुक्रमे रुपये २.५६ लाख, रु.०.६२ लाख व रु.०.०५ लाख चुकीच्या नोंदीचे प्रस्ताव सादर केलेले आहेत.

(रुपये लाखात)

शीर्ष	एकूण अनुदान	प्रत्यक्ष खर्च	अधिक खर्च (+) बचत (-)
२०२९ जमीन महसूल ००१ संचालन व प्रशासन (०३) तगई आस्थापना मूळ - ७,१९.२२ पुनर्विनियोजन - -२,०२.११	५,१७.११	४,५८.०३	-५९.०८

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात महसूल विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

सदर लेखाशिर्षाखाली तगई आस्थापनेवरील वेतनासाठी मोठी तरतूद करण्यात येते. जिल्हाधिकारी कार्यालयाने अर्थसंकल्पीय प्रणालीत झालेल्या तांत्रिक अडचणीमुळे व अर्थसंकल्पीय वितरण प्रणाली अंतर्गत सादर झालेली देयके पारित झाली किंवा नाही याची माहिती न झाल्याने समर्पित अहवाल योग्य रितीने सादर झालेला नाही. परिणामी सदर प्रकरणी बचत झाली आहे.

(रुपये लाखात)

शीर्ष	एकूण अनुदान	प्रत्यक्ष खर्च	अधिक खर्च (+) बचत (-)
२०२९ जमीन महसूल १०३ (०३) जिल्हा भूमी अभिलेख पंचवार्षिक योजनेतील योजना केंद्र पुरस्कृत योजना (०२)(०३) भूमि अभिलेख खर्च राष्ट्रीय भूमि अभिलेख आधुनिकीकरण कार्यक्रम संचालक, भूमि अभिलेख (१०० टक्के केंद्र पुरस्कृत योजना) (१०० टक्के केंद्रीय योजना) मूळ - ४,२२.११ पुनर्विनियोजन - -३,५८.२०	६३.९१	६३.६६	-०.२५
२०५३ जिल्हा प्रशासन १०१ आयुक्त (०१)(०१) आयुक्त, कोकण मूळ - ५,०३.०८ पूरक - १०.११ पुनर्विनियोजन - -६२.०४	४,५१.१५	४,५१.०८	-०.०७

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात महसूल विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

सदर लेखाशीर्षाखाली बचत अत्यल्प असल्याने अभिप्राय नाहीत.

सदरहू बचत अत्यल्प आहे. त्यामुळे अभिप्राय नाहीत.

(रुपये लाखात)

शीर्ष	**एकूण अनुदान**	**प्रत्यक्ष खर्च**	**अधिक खर्च (+) बचत (-)**
२०५३ जिल्हा प्रशासन १०१ आयुक्त (०१)(०३) आयुक्त, पुणे मूळ - ३,७३.७८ पुनर्विनियोजन - -२९.२५	३,४४.५३	३,१७.६२	-२६.९१
२०५३ जिल्हा प्रशासन ०९४ इतर आस्थापना (०३) ग्रामीण अधिकारी मूळ - ३,५९,४५.७९ पूरक - ४८.०० पुनर्विनियोजन - -३७,३५.६०	३,२२,५८.१९	३,०३,५७.६४	-१९,००.५५

टिपा व भाष्ये :-

रु.८६.३१ लाखांची अंतिम बचत लक्षात घेता, कोणतेही विशिष्ट कारण न देता, मार्च २०११ मध्ये वरील उपशीर्षामधून पुनर्विनियोजन / प्रत्यर्पण याद्वारे काढण्यात आलेला रु.६,५१.६० लाखांचा निधी अपूरा असल्याचे सिध्द झाले.

रु.८६.३१ लाखांचा अंतिम बचतीची कारणे प्रतीक्षित आहेत (ऑगस्ट, २०११)

रु. १९.००.५५ लाखांची बचत लक्षात घेता, मागणीच्या अभावामुळे मार्च २०११ मध्ये वरील उप शिर्षाखाली पुनर्विनियोजन / प्रत्यर्पणयाद्वारे काढलेली रु.३७,३५.६० लाखांचा निधी अपुरा आल्याचे सिध्द झाले.

रु.१९,००.५५ लाखांच्या अंतिम बचतीची कारणे प्रतीक्षित आहेत (ऑगस्ट, २०११).

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात महसूल विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

सन २०१० मध्ये अपेक्षित वैद्यकीय देयके, अतिकालिक भत्ता व प्रवास भत्याची देयके अपेक्षेपेक्षा कमी प्रमाणात प्राप्त झाली तसेच काही कार्यालयीन खर्चाची देयके उशीरा प्राप्त झाल्यामुळे सदर बचत झाली आहे.

सदरची बचत बी.डी.एस. वेळेवर न निघाल्यामुळे तसेच वेतन विषयक थकबाकी देयके, वैद्यकिय देयके इ.बाबींवर अंदाजापेक्षा कमी खर्च झाल्याने तसेच वर्षअखेरीस काही देयके कोषागारातुन पारीत न झाल्याने बचत दिसून येत आहे.

(रुपये लाखात)

शीर्ष	**एकूण अनुदान**	**प्रत्यक्ष खर्च**	**अधिक खर्च (+) बचत (-)**
२०२९ जमीन महसूल पंचवार्षिक योजनांतर्गत योजना केंद्र, पुरस्कृत योजना १०२ भूमापन व जमाबंदीची कामे (००)(०७) जमाबंदी आयुक्त व संचालक, भूमी अभिलेख (महाराष्ट्र राज्य), पुणे राष्ट्रीय भूमी अभिलेख आधुनिकीकरण कार्यक्रम. (एन.एल.आर.एम.पी.) २५ टक्के केंद्र पुरस्कृत योजना (७५ टक्के राज्याचा हिस्सा) मूळ - ३,९१.२३ पुनर्विनियोजन - -२,०४.१२	१,८७.११	१,८७.११	--
२०५३ जिल्हा प्रशासन १०१ आयुक्त (०१)(०५) आयुक्त, नागपूर मूळ - २,८७.९२ पुनर्विनियोजन - -३४.२७	२,५३.६५	२,५३.६५	--

टिपा व भाष्ये :-

कोणतेही कारण न देता, मार्च २०११ मध्ये वरील उपशीर्षाखाली प्रत्यार्पण्याद्वारे रु.२,३८.३९ लाखांचा निधी काढण्यात आला.

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात महसूल विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

सदर लेखाशीर्षाखाली अधिक खर्च अथवा बचत नाही. परिणामी अभिप्राय निरंक.

सदर लेखाशीर्षाखाली अधिक खर्च अथवा बचत नाही. परिणामी अभिप्राय निरंक.

(रुपये लाखात)

शीर्ष	**एकूण अनुदान**	**प्रत्यक्ष खर्च**	**अधिक खर्च (+) बचत (-)**
२०२९ जमीन महसूल १०२ भूमापन व जमाबंदीची कामे केंद्र पुरस्कृत योजना (००)(०४) जमाबंदी आयुक्त व संचालक भृमी अभिलेख (महाराष्ट्र राज्य, पुणे) (५० टक्के केंद्राचा हिस्सा) मूळ - ६२.५० पुनर्विनियोजन - -६२.५०	----	----	----
२०२९ जमीन महसूल १०२ सर्वेक्षण व जमाबंदीची कामे केंद्र पुरस्कृत योजना (००)(०५) जमाबंदी आयुक्त व संचालक भूमी अभिलेख (महाराष्ट्र राज्य, पुणे) (५० टक्के राज्याचा हिस्सा) मूळ - ६२.५० पुनर्विनियोजन - -६२.५०	----	----	----

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात महसूल विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

सदरचा निधी केंद्र शासनाच्या ग्रामीण विकास मंत्रालय भूमि संसाधन विभाग यांचेकडून महसूल प्रशासन बळकट करणे व भूमि अभिलेखाचे अद्यावतीकरण करणे या ५०% केंद्र पुरस्कृत योजने अंतर्गत राज्यास प्राप्त झालेल्या निधीपैकी शिल्लक निधी होता. या योजने अंतर्गत पुणे जिल्ह्यातील टिपण, फाळणी, पोटहिस्सा, बिनशेती, भूसंपादन, इत्यादी विविध प्रकारच्या नकाशांचे डिजीटायजेशन करणेकरीता प्राप्त झाला होता.

मा.मुख्य सचिव यांच्या अध्यक्षतेखालील राज्यस्तरीय नियंत्रण व पुनर्विलोकन समितीने दि.०१/१०/२००९ रोजीच्या बैठकीत डिजीटायजेशनच्या कामासाठी सल्लागार नियुक्ती करण्याबाबत ठरले. त्यानुसार शासन निर्णय, दि.०७/०९/२०१० अन्वये सल्लागाराची नियुक्ती करण्यात आली. सदर कामाची निविदा प्रक्रिया करणे व त्याकरिता संस्थेची निवड करणे या बाबी पूर्ण न झाल्यामुळे सदर रक्कम समर्पित करण्यात आली आहे.

(रुपये लाखात)

शीर्ष	एकूण अनुदान	प्रत्यक्ष खर्च	अधिक खर्च (+) बचत (-)
२०२९ जमीन महसूल पंचवार्षिक योजनांतर्गत योजना केंद्र पुरस्कृत योजना १०२ सर्वेक्षण व जमाबंदीची कामे (००)(०६) जमाबंदी आयुक्त व संचालक, भूमी अभिलेख (महाराष्ट्र राज्य, पुणे) राष्ट्रीय भूमि अभिलेख आधुनिकीकरण कार्यक्रम (एन.एल.आर.एम.पी.) (५० टक्के केंद्र पुरस्कृत योजना) (५० टक्के राज्याचा हिस्सा) मूळ - ३९,००.२८ पुनर्विनियोजन - -३९,००.२८	---	---	---

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात महसूल विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

केंद्र शासनाच्या ग्रामीण विकास मंत्रालय, भूमि संसाधन विभाग यांचेकडून राष्ट्रीय भूमि अभिलेख आधुनिकीकरण कार्यक्रम या ५०% केंद्र पुरस्कृत योजने अंतर्गत राज्य शासनाच्या हिश्श्यापोटी तरतुद खालील बाबीसाठी केली होती :-

१. तालुका स्तरावर आधुनिक अभिलेख कक्ष निर्माण करणे- जुने ७/१२, ८-अ, फेरफार, आकारबंद, आकारफोड, एकत्रिकरण योजना इ.अभिलेखाचे स्कॅनिंग करणे.

२. राज्यातील जमिनीची पुनर्मोजणी करणे.

मा.मुख्य सचिव यांच्या अध्यक्षतेखाली राज्यस्तरीय नियंत्रण व पुनर्विलोकन समितीने दि.०१/१०/२००९ रोजीच्या बैठकीत डिजीटायजेशनच्या कामासाठी सल्लागार नियुक्ती डिजीटायजेशनच्या कामासाठी सल्लागार नियुक्ती करण्याबाबत ठरले. त्यानुसार शासन निर्णय, दि.०७/०९/२०१० अन्वये सल्लागाराची नियुक्ती करण्यात आली. सदर कामाची निविदा प्रक्रिया करणे व त्याकरिता संस्थेची निवड करणे या बाबी पूर्ण न झाल्यामुळे सदर रक्कम समर्पित करण्यात आली आहे.

(रुपये लाखात)

शीर्ष	एकूण अनुदान	प्रत्यक्ष खर्च	अधिक खर्च (+) बचत (-)
२०२९ जमीन महसूल पंचवार्षिक योजनांतर्गत योजना केंद्र पुरस्कृत योजना १०२ सर्वेक्षण व जमाबंदीची कामे (००)(०६) जमाबंदी आयुक्त व संचालक, भूमी अभिलेख (महाराष्ट्र राज्य, पुणे) राष्ट्रीय भूमि अभिलेख आधुनिकीकरण कार्यक्रम (एन.एल.आर.एम.पी.) (५० टक्के केंद्र पुरस्कृत योजना) (५० टक्के राज्याचा हिस्सा) मूळ - ३९,००.२८ पुनर्विनियोजन - -३९,००.२८	---	---	---

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात महसूल विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

केंद्र शासनाच्या ग्रामीण विकास मंत्रालय, भूमि संसाधन विभाग यांचेकडून राष्ट्रीय भूमि अभिलेख आधुनिकीकरण कार्यक्रम या ५०% केंद्र पुरस्कृत योजने अंतर्गत राज्य शासनाच्या हिश्श्यापोटी तरतुद खालील बाबीसाठी केली होती :-

१. तालुका स्तरावर आधुनिक अभिलेख कक्ष निर्माण करणे- जुने ७/१२, ८-अ, फेरफार, आकारबंद, आकारफोड, एकत्रिकरण योजना इ.अभिलेखाचे स्कॅनिंग करणे.

२. राज्यातील जमिनीची पुनर्मोजणी करणे.

मा.मुख्य सचिव यांच्या अध्यक्षतेखाली राज्यस्तरीय नियंत्रण व पुनर्विलोकन समितीने दि.०१/१०/२००९ रोजीच्या बैठकीत डिजीटायजेशनच्या कामासाठी सल्लागार नियुक्ती करण्याबाबत ठरले. त्यानुसार शासन निर्णय, दि.०७/०९/२०१० अन्वये सल्लागाराची नियुक्ती करण्यात आली. सदर कामाची निविदा प्रक्रिया करणे व त्याकरिता संस्थेची निवड करणे या बाबी पूर्ण न झाल्यामुळे सदर रक्कम समर्पित करण्यात आली आहे.

(रुपये लाखात)

शीर्ष	एकूण अनुदान	प्रत्यक्ष खर्च	अधिक खर्च (+) बचत (-)
२०२९ जमीन महसूल १०३ भूमि अभिलेख पंचवार्षिक योजनांतर्गत योजना केंद्र पुरस्कृत योजना (०२)(०२) संचालक, भूमि अभिलेखाच्या संगणकीकरणावरील खर्च (१०० टक्के केंद्रीय अनुदान) मूळ - ९,२१.३३ पुनर्विनियोजन - -९,२१.३३	---	---	---

टिपा व भाष्ये :-

कोणतीही कारणे न देता, वरील उपशीर्षाखाली मार्च, २०११ मध्ये प्रत्यर्पणाद्वारे रु.८८,४६.८९ लाखांची संपूर्ण तरतुद काढण्यात आली. मार्च, २०११ पर्यंत निधी ठेवून घेण्याची व अत्याधिक अर्थसंकल्पीय अंदाजाची कारणे कळविण्यात आलेली नाही.

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात महसूल विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

सदर केंद्र पुरस्कृत योजना १९९० ते २००८ मध्ये कार्यरत होती. या योजनेंतर्गत संपूर्ण राज्यात २११ लाखाचे ७/१२ संगणकीकरण काम पूर्ण करण्यात आले. त्यासाठी २५८ तालुके ११० उपविभाग व ३४ जिल्ह्याच्या ठिकाणी संगणक व अनुषंगिक साहित्य पुरविण्यात आले. या योजनेंतर्गत केंद्र शासनाकडून रु.४२४७.०० लाख निधी प्राप्त झाला होता. सदर निधीपैकी रु.३३१२ लाखाचा निधी खर्च होऊन रु.९३५ लाखाचा निधी शिल्लक होता. सदर निधीपैकी रु.१६९ लाख पुणे जिल्ह्यातील अभिलेखांचे स्कॅनिंग करण्यासाठी वापरण्यात येणार होता. सदर कामासाठी निविदा प्रक्रिया राबवून संस्थेची निवड करण्यात आली होती. सदर संस्थेचे काम पूर्ण करण्याबाबतही तपासणी झाली. तथापि संस्थेने काम सुरु न केल्याने व मुळ योजनेचे काम पूर्ण झाल्याने निधी समर्पित करावा लागला.

(रुपये लाखात)

शीर्ष	एकूण अनुदान	प्रत्यक्ष खर्च	अधिक खर्च (+) बचत (-)
२०२९ जमीन महसूल ००१ संचालक व प्रशासन (०१) व (०२) भूमी संपादन आस्थापना (योजनेत्तर आणि योजनांतर्गत) मूळ - २०,५५.४७ पूरक - २०,५५.५० पुनर्विनियोजन - -१०,८८.०२	३०,२२.९५	३१,१३.४३	+९०.४८

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात महसूल विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

(१) सदरचा अधिकचा खर्च क्षेत्रिय कार्यालयातील अधिकारी व कर्मचारी यांचा ६ व्या वेतन आयोगानुसार भ.नि.नि. मध्ये दुसरा हप्ता जमा केला असल्याने वाढ झाली आहे.

(२) संचालक नगर रचना, पुणे या कार्यालयाचा प्रत्यक्ष खर्चाची गणना अनावधानाने चुकीची केल्याने अधिकचा खर्च झाला आहे.

(३) सदरचा अधिकचा खर्च अर्थसंकल्पिय प्रणालीतील तांत्रिक अडचणीमुळे व अर्थसंकल्पिय वितरण प्रणालीअंतर्गत सादर देयके कोषागारातून पारित झाली किंवा नाही, हे जिल्हाधिकारी कार्यालयांकडून न कळविल्यामुळे अंतिम सूधारित तरतूद विचारात घेता जादा खर्च झाला आहे.

(४) वेतनेत्तर वीज/पाणी/दूरध्वनी इ. अत्यावश्यक देयकासाठी जादाचा खर्च झालेला आहे.

(रुपये लाखात)

शीर्ष	एकूण अनुदान	प्रत्यक्ष खर्च	अधिक खर्च (+) बचत (-)
२०२९ जमीन महसूल पंचवार्षिक योजनांतर्गत योजना केंद्र पुरस्कृत योजना १०२ सर्वेक्षण व जमाबंदीची कामे (००)(०९) जमाबंदी आयुक्त व संचालक, भूमी अभिलेख (महाराष्ट्र राज्य), पुणे राष्ट्रीय भूमी अभिलेख आधुनिकीकरण कार्यक्रम २५ टक्के केंद्राचा हिस्सा मूळ - १,३०.४१ पुनर्विनियोजन - -९३.९०	३६.५१	३६.७४	+०.२३

२०२९ जमीन महसूल १०३ भूमी अभिलेख (०१) शहर भूमी अभिलेख मूळ - ४०,२९.०४ पुनर्विनियोजन - -६,२४.४५	३४,०४.५९	३४,०७.६९	+३.१०

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात महसूल विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

सदर अधिकचा खर्च १% हून कमी असल्याने कृपया क्षमार्पित करण्यात यावा.

सदर अधिकचा खर्च १% हून कमी असल्याने कृपया क्षमार्पित करण्यात यावा.

(रुपये लाखात)

शीर्ष	**एकूण अनुदान**	**प्रत्यक्ष खर्च**	**अधिक खर्च (+) बचत (-)**
२०४५ विक्रेय वस्तु व सेवा यावरील इतर कर व शुल्क १०१ वसुली खर्च - मनोरंजन कर मूळ - १२,७७.१२ पुनर्विनियोजन - -१,५४.२१	११,२२.९१	११,३०.५४	+७.६३
२०४५ विक्रेय वस्तू व सेवा यावरील इतर कर व शुल्क २०० वसुली खर्च - इतर कर व शुल्क (०१) शिक्षण उपकर मूळ - ३,९८.३० पुनर्विनियोजन - -३,४४.४१	५३.८९	१,५५.२९	+१,०१.४०

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात महसूल विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

अधिकारी/कर्मचारी यांच्या सहाव्या वेतन आयोग फरक थकबाकी व वेतनवाढ दिल्यामुळे अधिक खर्च झाला आहे. सदर प्रकरणी झालेला अधिक खर्च १% हून कमी असल्याने कृपया क्षमार्पित करण्यात यावा.

विभागीय आयुक्त, कोकण विभाग, मुंबई यांना जिल्हाधिकारी, मुंबई उपनगर यांनी आठमाही अंदाजपत्रकात अनुदानाची मागणी निरंक असल्याचे कळविले होते. त्यानुसार विभागीय आयुक्त, कोकण यांनी संपूर्ण तरतुद समर्पित करण्याचा अहवाल शासनास सादर केला व रु.९५.४१ लाख रक्कम दि. ३१ मार्च, २०११ च्या शासन निर्णयाद्वारे समर्पित करण्याचा अहवाल सदर तरतूद बी.डी.एस. वर

समर्पित झालेली नसल्याने व बृहन्मुंबई महानगरपालिकेने पाठपुरावा केल्याने सदर रु.९५.४१ लाखाचे अनुदान जिल्हाधिकारी मुंबई उपनगर जिल्हा यांनी दि.३१/०३/२०११ रोजी आहरीत केल्याने सदर वाढीव खर्च झालेला आहे.

(रुपये लाखात)

शीर्ष	**एकूण अनुदान**	**प्रत्यक्ष खर्च**	**अधिक खर्च (+) बचत (-)**
२०४५ विक्रेय वस्तू व सेवा यांवरील इतर कर व शुल्क २०० वसुली खर्च - इतर कर व शुल्क (०३) रोजगार हमी योजना उपकराचा वसुली खर्च मूळ - ६२.०४ पुनर्विनियोजन - -५४.४३	७.६१	१९.५१	+११.९०

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात महसूल विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

विभागीय आयुक्त, कोकण विभाग, मुंबई यांना जिल्हाधिकारी, मुंबई उपनगर यांनी आठमाही अंदाजपत्रकात अनुदानाची मागणी निरंक असल्याचे कळविले होते. त्यानुसार विभागीय आयुक्त, कोकण यांनी संपूर्ण तरतुद समर्पित करण्याचा अहवाल शासनास सादर केला व रु.१२.९० लाख रक्कम दि.३१ मार्च, २०११ च्या शासन निर्णयाद्वारे समर्पित करण्यात आली. तथापि सदर तरतूद बी.डी.एस. वर समर्पित झालेली नसल्याने व बृहन्मुंबई महानगरपालिकेने पाठपुरावा केल्याने सदर रु.१२.९० लाखाचे अनुदान जिल्हाधिकारी मुंबई उपनगर जिल्हा यांनी दि.३१ मार्च २०११ रोजी आहरीत केल्याने सदर वाढीव खर्च झालेला आहे.

(रुपये लाखात)

शीर्ष	**एकूण अनुदान**	**प्रत्यक्ष खर्च**	**अधिक खर्च (+) बचत (-)**
२०५३ जिल्हा प्रशासन १०१ आयुक्त (०१)(०६) आयुक्त औरंगाबाद मूळ - ४,६१.९७ पुनर्विनियोजन - -१,४३.९९	३,१७.९८	३,१८.९८	+१.००

टिपा व भाष्ये :-

रु.२,१५.७४ लाखांची बचत लक्षात घेता, कोणतेही कारण न देता, मार्च २०११ मध्ये वरील उपशिर्षाखाली पुनर्विनियोजन/प्रत्यार्पणाद्वारे काढण्यात आलेला रु.२५,०३.४१ लाखाचा निधी अत्याधिक असल्याचे सिध्द झाले.

रु.२,१५.७४ लाखाच्या अंतिम बचतीची कारणे प्रतिक्षित आहेत (ऑगस्ट,२०११)

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात महसूल विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

सदर अधिकचा खर्च अत्यल्प असल्याने क्षमार्पित करण्यात यावा.

४. वरील टीप ३ मध्ये केलेली बचत अधिक खर्चाद्वारे अंशत: प्रतितोलित करण्यात आली

(रुपये लाखात)

शीर्ष	**एकूण अनुदान**	**प्रत्यक्ष खर्च**	**अधिक खर्च (+) बचत (-)**
२०२९ जमीन महसूल १०२ सर्वेक्षण व जमाबंदीची कामे (००)(०३) शहर सर्वेक्षण कामांवरील वसुलीयोग्य खर्च मूळ - ३,११.१४ पुनर्विनियोजन - ७९.८१	३,९०.९५	३,८८.५१	-२.४४

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात महसूल विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

काही देयके कोषागाराकडून पारित न झाल्याने बचत झाली आहे. सदर प्रकरणी बचत अत्यल्प असल्याने अभिप्राय नाहीत

(रुपये लाखात)

शीर्ष	**एकूण अनुदान**	**प्रत्यक्ष खर्च**	**अधिक खर्च (+) बचत (-)**
२०५३ जिल्हा प्रशासन ०९४ इतर अस्थापना (०२) मंडळ अधिकारी आणि मंडळ निरिक्षण मूळ - ४३,४२.३७ पूरक - ३०.०० पुनर्विनियोजन - १९,३०.५६	६३,०२.९३	६२,१०.६१	-९२.३२

२०५३ जिल्हा प्रशासन १०१ आयुक्त (०१)(०४) आयुक्त, अमरावती मूळ - २,२४.५४ पुनर्विनियोजन - १,१४.१८	३,३८.७२	३,३७.८९	-०.८३

टिपा व भाष्ये :-

कोणतेही कारण न देता, मार्च २०११ मध्ये पुनर्विनियोजन/प्रत्यर्पण याद्वारे वरील उप-शिर्षाखाली आवर्धित केलेला रु.२१,२४.५५ लाखांचा निधी रु.९५.५९ अंतिम अधिक खर्च विचारात घेता, अत्याधिक सिध्द झाला.

रु.९५.५९ लाखांच्या अंतिम बचतीची कारणे प्रतिक्षित आहेत (ऑगस्ट, २०११)

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात महसूल विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

सदर लेखाशीर्षाखाली बचत २% हून कमी आहे. यास्तव क्षमापित करण्यात यावी.

सदरची बचत अत्यंत अल्प असल्याने क्षमार्पित करण्यात यावी.

(रुपये लाखात)

शीर्ष	**एकूण अनुदान**	**प्रत्यक्ष खर्च**	**अधिक खर्च (+) बचत (-)**
२०४५ विक्रेय वस्तू व सेवा यावरील इतर कर व शुल्क २०० वसुली खर्च - इतर कर व शुल्क (०४)(०१) शासन किंवा महाराष्ट्रातील महाराष्ट्र वन विकास महामंडळ याद्वारे किंवा त्यांच्या वतीने वनोत्पादनाच्या विक्रीवरील वन विकास कर मूळ - १५.६३ पुनर्विनियोजन - १.२५	१६.८८	५६.४०	+३९.५२

टिपा व भाष्ये :-

कोणतेही कारण न देता, मार्च २०११ मध्ये पुनतर्विनियोजनेद्वारे वरील उपशीर्षाखाली आवर्धित केला रु. १.२५ लाखांचा निधी रु.३९.५२ लाखांची अंतिम बचत लक्षात घेता, अपुरा असल्याचे सिध्द झाले.

रु. ३९.५२ लाखांच्या अंतिम अधिक खर्चाची कारणे प्रतीक्षित आहेत. (ऑगस्ट, २०११)

विनियोजनाखालील रु.२.८४ लखाची अधिक खर्च (रु.२,८३.९६४ प्रत्यक्ष अधिक खर्च) नियमाधीन करण्याची आवश्यकता आहे.

२.८४ लाखांचा अंतिम अधिक खर्च लक्षात घेता, अर्थसंकल्प तरतूद अपुरी असल्याचे सिध्द झाले आणि मार्च, २०११ मध्ये परत केलेला रु.२.१० लाखांचा निधी अनावश्यक असल्याचे सिध्द झाले.

अत्याधिक अंदाज आणि त्याद्वारे तयार होणारा सदोष अर्थसंकल्प लक्षात घेता, मोठ्या प्रमाणातील बचतीसह अनुदान बंद करण्याचे हे लागोपाठचे वर्ष आहे.

आधीच्या वर्षांमधील बचत खाली देण्यात आली आहे :-

(रुपये.लाखात)

वर्ष	**एकूण तरतुद**	**खर्च**	**बचत**
२००३-०४	४,१७,५६.७७	३,७७,९६.७३	३९,६०.०४
२००४-०५	४,६९,३१.७७	४,२२,२०.१२	४७,११.६५
२००५-०६	५,३२,८३.६५	४,६५,५९.४३	६७,२४.२२
२००६-०७	५,३७,३०.०१	४,७१,०६.१५	६६,२३.८६
२००७-०८	५,५०,४७.५६	५,००,२३.८३	५०,२३.७३
२००८-०९	६,३४,०९.८४	५,८५,७८.५४	४८,३१.३०
२००९-१०	९,०१,९१.७६	७,८५,७५.७५	१,१६,१६.०१

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात महसूल विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

सदर लेखाशिर्षाखालील रुपये ३९.५२ लक्ष अधिक खर्चाची कारणे सचिव (वने) यांच्या मान्यतेने स्पष्टीकरणात्मक अहवाल स्वतंत्रपणे सादर करण्यात येत आहे.

मागणी क्र. सी-२ "मुद्रांक नोंदणी"

(रुपये लाखात)

शीर्ष	एकूण अनुदान	प्रत्यक्ष खर्च	अधिक खर्च (+) बचत (-)
२०३०- मुद्रांक व नोंदणी दत्तमत मूळ १,००,३०,४९ पूरक ३५,०४,४७ वर्षभरात परत केलेली रक्कम (मार्च, २०११)	१,३५,३४,९६	१,४८,३८,४८	+१३,०३,५२ ३,८३,७९

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात वन विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

सदर प्रधान लेखा शिर्षाखालील गौण लेखाशिर्षासंदर्भातील स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनाची उत्तरे सोबत सादर करण्यात येत आहेत.

(रुपये लाखात)

शीर्ष	एकूण अनुदान	प्रत्यक्ष खर्च	अधिक खर्च (+) बचत (-)
भारित मूळ ६ पूरक ---	६	--	-६

टिपा व भाष्ये :-

अनुदानाखालील रु.१३,०३.५२ लाख इतका अधिक खर्च (रु.१३,०३,५१,८६८ इतका प्रत्यक्ष खर्च) नियमात बसविणे आहे.

रु.१३,०३.५२ लाख इतका अधिक खर्च लक्षात घेता मार्च २०११ मध्ये परत केलेला रु.३,८३.७९ लाख इतका निधी अवास्तव असल्याचे सिध्द झाले.

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात वन विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

सदरहू प्रधान लेखा शिर्षाखालील भारीत अंतर्गत उपलब्ध करुन देणेत आलेली तरतूदही वित्तीय वर्ष अखेर विहित कालावधीत समर्पित करणेत आली आहे.

(रुपये लाखात)

शीर्ष	एकूण अनुदान	प्रत्यक्ष खर्च	अधिक खर्च (+) बचत (-)
२०३० मुद्रांक व नोंदणी ०१-मुद्रांक-न्यायिक १०२- मुद्रांक विक्रीवरील खर्च (००) (०१) मुद्रांक विक्रीवरील खर्च मूळ १,७७.६० पुनर्विनियोजन १,२३.७०	३,०१.३०	४,५३.४३	+१,५२.१३

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात वन विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

सदरहू उपशिर्षाखाली अंतिम अनुदान रु.३,०१.३० (रु.तीन कोटी एक लाख तीस हजार) लाख मंजूर करणेत आली पैकी विभागाचा प्रत्यक्ष खर्च रु.४,५३,४३ (रुपये चार कोटी त्रेपन्न लाख त्रेचाळीस हजार) लाख खर्च झाला म्हणून अंतिम अनुदानापेक्षा अधिक रु.१,५२,१३ (रु.एक कोटी बावन्न लाख तेरा हजार) लाख अधिक झाला. महालेखापाल कार्यालयाने योजनेवर रु.४,५३,४३/- (रु.चार कोटी त्रेपन्न लाख त्रेचाळीस हजार) लाख खर्च नोंदविला. अधिकचा खर्च रु.१,५२,१३ (रु.एक कोटी बावन्न लाख तेरा हजार) हा मुद्रांक विक्रीवर आधारित असल्याने व विक्रीच्या प्रमाणात खर्च झाला असल्याने अधिक खर्च मान्य होवून नियमानुकूल करणेत यावा.

(रुपये लाखात)

शीर्ष	एकूण अनुदान	प्रत्यक्ष खर्च	अधिक खर्च (+) बचत (-)
२०३० मुद्रांक व नोंदणी ०२-मुद्रांक-न्यायिकत्तेर १०२- मुद्रांक विक्रीवरील खर्च (००)(०१) मुद्रांक विक्रीवरील खर्च मूळ १५,४४.४४ पुनर्विनियोजन -६,३०.१२	२१,७४.५६	३६,७६.६५	+१५.०२.०९

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात वन विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

सदरहू उपशिर्षाखाली अंतिम अनुदान रु.१५,४४.४४ (रु.पंधरा कोटी चव्वेचाळीस लाख चव्वेचाळीस हजार) लाख मंजूर करणेत आली, पैकी विभागाचा प्रत्यक्ष खर्च रु.३६,७६.६५ (रु.छस्तीस कोटी सहयात्तर लाख पासष्ट हजार) लाख खर्च झाला. म्हणजेच अंतिम अनुदानापेक्षा रु.१५,०२.०९/- (रु.पंधरा कोटी दोन लाख नऊ हजार) लाख अधिक झाला. महालेखापाल कार्यालयाने योजनेवर रु.३६,७६.६५/- (रु.छत्तीस कोटी सहायत्तर लाख पासष्ट हजार) लाख खर्च नोंदविला. रु.१५,०२.०९/- (रु.पंधरा कोटी दोन लाख नऊ हजार) लाखाचा खर्च अधिक खर्च हा मुद्रांक विक्रीवर आधारित असल्याने व विक्रीच्या प्रमाणात खर्च झाला असल्याने अधिकचा खर्च क्षमापित करुन नियमानूकूल करणेत यावा.

(रुपये लाखात)

शीर्ष	**एकूण अनुदान**	**प्रत्यक्ष खर्च**	**अधिक खर्च (+) बचत (-)**
२०३० मुद्रांक व नोंदणी ०३नोंदणी ०१ संचालन व प्रशासन (००)(०१) मुद्रांक विक्रीवरील खर्च मूळ ४८,४९०७० पूरक ३,२६.१६ पुनर्विनियोजन -७६.६३	५२,५२.४९	५२,८१.८५	+२९.३६

टिपा व भाष्ये :-

रु.१६,८३.५८ लाख इतका अंतिम अवाढव्य अधिक खर्च लक्षात घेता, मार्च २०११ मध्ये पुनर्विनियोजनाव्दारे वरील उपशीर्षाखाली अवर्धित केलेला रु.८,३०.४५ लाखाचा निधी अपुरा असल्याचे सिध्द झाले.

रु.१६,८३.५८ लाखाच्या अंतिम बचतीची कारणे प्रतिक्षित आहेत (ऑगस्ट २०११)

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात वन विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

सदरहू उपशिर्षाखाली अंतिम अनुदान रु.५२,५२.४९ (रु.बावन्न कोटी बावन्न लाख एकोणपन्नास हजार) लाख मंजूर करणेत आली, पैकी विभागाचा प्रत्यक्ष खर्च रु.५२,८१.८५ (रु.बावन्न कोटी एक्याऐंशी लाख पंचाऐंशी हजार) लाख खर्च झाला. म्हणजेच अंतिम अनुदानापेक्षा रु.२९.३६/- (रु.एकोणतीस लाख छत्तीस हजार) लाख अधिक झाला. महालेखापाल कार्यालयाने योजनेवर रु.५२,८१.८५/- (रु.बावन्न कोटी एक्याऐंशी लाख पंचाऐंशी हजार) खर्च नोंदविला. अधिकचा खर्च रु.२९.३६.०००/- हा अधिकचा खर्च सहाव्या

वेतन आयोगाच्या फरकाची देयके अदा केल्याने वेतनावर अधिकचा खर्च दिसून येतो. तरी कृपया अधिक खर्च नियमानूकूल करण्यात यावा.

(रुपये लाखात)

शीर्ष	एकूण अनुदान	प्रत्यक्ष खर्च	अधिक खर्च (+) बचत (-)
२०३०-मुदांक व नोदंणी, ०२-मुद्रांक-न्यायिकेत्तर ००१ (०१) संचालन व प्रशासन (००)(०१) मुद्रांक अधीक्षक, मुंबई मूळ ३,१७.१८ पूरक १,५५.१३ पुनर्विनियोजन -३०.०७	४,४२.२४	४,३७.६३	-४.६१

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात वन विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

सदरहू उप शिर्षाखाली अंतिम अनुदान रु.४,४२.२४ (रु.चार कोटी बेचाळीस लाख चोवीस हजार) लाख मंजूर करणेत आली, पैकी विभागाचा प्रत्यक्ष खर्च रु.४,३७,६३/- (रु.चार कोटी सदतीस लाख त्रेसष्ट हजार) लाख खर्च झाला. म्हणजेच अंतिम अनुदानापेक्षा रु.४.६१/- (रु.चार लाख एकसष्ट हजार) बचत झाली. महालेखापाल कार्यालयाने योजनेवर रु.४,३७.६३/- (रु.चार कोटी सदतीस लाख त्रेसष्ट हजार) खर्च नोंदविला. रु.४,६१/- (रु.चार लाख एकसष्ट हजार) बचत कोषागार कार्यालयाने देयकास आक्षेप लावल्याने अनुदान खर्च होवू शकले नाही, त्यामुळे सदरची बचत ही अल्प असल्याने क्षमापित करावी.

(रुपये लाखात)

शीर्ष	एकूण अनुदान	प्रत्यक्ष खर्च	अधिक खर्च (+) बचत (-)
२०३०-मुदांक व नोदंणी, ०२-मुद्रांक-न्यायिकेत्तर १०१ मुद्रांक खर्च (००) (०१) मुद्रांक खर्च मूळ २२,१६.५९ पूरक २८,०४.४७ पुनर्विनियोजन -१०,०४.९५	४०,१६.११	४०,१६.०३	-०.०८

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात वन विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

सदरहू उपशिर्षाखाली अंतिम अनुदान रु.४०,१६,११ (रु.चाळीस कोटी सोळा लाख अकरा हजार) लाख मंजूर करणेत आली, पैकी विभागाचा प्रत्यक्ष खर्च रु.४०,१६,०३ (रु.चाळीस कोटी सोळा लाख तीन हजार) लाख खर्च झाला. म्हणजेच अंतिम अनुदानापेक्षा रु.(-) ०.०८/- (रु.आठ हजार) कमी झाला. महालेखापाल कार्यालयाने योजनेवर रु.४०,१६,०३/- (रु.चाळीस कोटी सोळा लाख तीन हजार) लाख खर्च नोंदविला. कमीचा रु.०.०८ (रु.आठ हजार) बचत झाली आहे. तरी सदरील बचत अल्प असल्याने क्षमापित करावी.

(रुपये लाखात)

शीर्ष	**एकूण अनुदान**	**प्रत्यक्ष खर्च**	**अधिक खर्च (+) बचत (-)**
२०३०-मुदांक व नोदंणी, ०३-नोंदणी १०१ संचालन व प्रशासन (००) (०२) व्यवस्थापक, शासकीय छायाचित्र नोंदणी कार्यालय, पुणे मूळ १,१३.६७ पूरक १८.७१ पुनर्विनियोजन -६२.५३	६९.८५	६९.८५	-०.१०

टिपा व भाष्ये :-

कोणतेही विशिष्ट कारण न देता वर नमूद केलेल्या उपशीर्षाखाली मार्च, २०११ मध्ये पुनर्विनियोजन/प्रत्यपर्ण याव्दारे रु.१०,९७.५५ लाखांचा निधी काढण्यात आला.

रु.४.७९ लाख इतक्या अंतिम बचतीची कारणे प्रतिक्षित आहेत. (ऑगस्ट, २०११)

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात वन विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

सदरहू उपशिर्षाखाली अंतिम अनुदान रु.६९.८५/- (रु.एकोणसत्तर कोटी पंचाऐंशी लाख) लाख मंजूर करणेत आली, पैकी विभागाचा प्रत्यक्ष खर्च रु.६९,७५/- (रु.एकोणसत्तर कोटी पंच्चाहत्तर लाख) लाख खर्च झाला. म्हणजेच अंतिम अनुदानापेक्षा रु.(-) ०.१०/- (रु.दहा हजार) कमी झाला. महालेखापाल कार्यालयाने योजनेवर रु.६९,७५/- (रु.एकोणसत्तर कोटी पंचाहत्तर लाख) खर्च नोंदविला. कमीचा रु.०.१०

(रु.दहा हजार) ही रक्कम प्रामुख्याने सदरहू कार्यालयीन दूरध्वनीची देयके पारित न झाल्याने वित्तीय वर्ष अखेर खर्च न होऊ शकल्यामुळे झाली असून अंतिम अनुदानाच्या तुलनेत अल्प असल्याने क्षमापित करावी.

(रुपये लाखात)

शीर्ष	**एकूण अनुदान**	**प्रत्यक्ष खर्च**	**अधिक खर्च (+) बचत (-)**
२०३०-मुदांक व नोदंणी, ०३-नोंदणी १०१ संचालन व प्रशासन (००) (०३) नोंदणी महानिरिक्षण व मुद्रांक नियंत्रक, पुणे मूळ ६,७९.१५ पुनर्विनियोजन -१,११.६५	५,६७.५०	५,७६.२५	+८.७५

टिपा व भाष्ये :-

रु.८.७५ लाखांचा अंतिम अधिक खर्च लक्षात घेता, मार्च, २०११ मध्ये वरील उपशीर्षाखाली कोणतेही कारण न देता पुनर्विनियोजन/प्रत्यपर्ण याव्दारे काढण्यात आलेला रु.१,११.६५ लाखांचा निधी अत्याधिक असल्याचे सिध्द झाले.

रु.८.७५ लाखांच्या अंतिम अधिक खर्चाची कारणे प्रतिक्षित आहेत. (ऑगस्ट, २०११)

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात वन विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

सदरहू उपशिर्षाखाली अंतिम अनुदान रु.५,६७.५०/- (रु. पाच कोटी सदुसष्ट लाख पन्नास हजार) लाख मंजूर करणेत आली, पैकी विभागाचा प्रत्यक्ष खर्च रु.५,७६.२५/- (रु.पाच कोटी शहात्तर लाख पंचवीस हजार) लाख खर्च झाला. म्हणजेच अंतिम अनुदानापेक्षा रु.८.७५/- (रु.आठ लाख पंचाहत्तर हजार) जादा झाला. महालेखापाल कार्यालयाने योजनेवर रु.५,७६.२५/- (रु.पाच कोटी शहात्तर लाख पंचवीस हजार) खर्च नोंदविला. अधिकचा खर्च रु.८.७५ (रु.आठ लाख पंचाहत्तर हजार) सहाव्या वेतन आयोगाच्या फरकाची देयके अदा केल्याने वेतनावर अधिकचा खर्च दिसून येतो. तरी कृपया अधिक खर्च नियमानुकूल करण्यात यावा.

अनुदान क्रमांक सी-४

(रुपये हजारात)

शीर्ष	एकूण अनुदान	प्रत्यक्ष खर्च	अधिक खर्च (+) बचत (-)
प्रधान शिर्ष **२०५२ - सेक्रेटरिएट - सर्वसाधारण सेवा** **२०५९ - सार्वजनिक बांधकाम** **२०७५ - संकिर्ण - सर्वसाधारण सेवा** **दत्तमत -** **मूळ -** २३,१७,४८ **पूरक -** १,०८,२० वर्षभरात परत केलेली रक्कम (मार्च- २०११)	२४,२५,६८	२०,९५,००	- ३,३०,६८ ३,१६,९५
भारीत - **मूळ -** २१,०१ **पूरक -** ----- वर्षभरात परत केलेली रक्कम (मार्च- २०११)	२१,०१	४८	- २०,५३ १५,१३

टिपा व भाष्ये :-

अनुदानाखाली झालेला रु. २०,९५.०० लाख इतका प्रत्यक्ष खर्च रु. २३,१७.४८ लाख इतक्या मूळ तरतूदी इतका देखील झाला नाही. रु. १,०८.२० लाख इतकी पूरक तरतूद (डिसेंबर मध्ये रु. ९६.३९ लाख आणि मार्च, २०११ मध्ये रु. ११.८१ लाख) अनावश्यक असल्याचे सिध्द झाले.

२. अनुदानाखाली रु. ३,३०.६८ लाख इतकी अंतिम बचत असताना वर्षभरात केवळ रु. ३,१६.९५ लाख निधी अपेक्षित आहे.

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात महसूल विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

मागणी क्र.सी -४ अंतर्गत लेखाशीर्ष २०५२, २०५९ व २०७५ अंतर्गत दत्तमत एकूण रु. २४,२५,६८ हजार अर्थसंकल्पीय तरतूद उपलब्ध होती. सदर तरतूदीतून रु. ३,१६,९५ हजार इतकी तरतूद प्रत्यार्पित करण्यात आली असून सदर लेखाशीर्षांतर्गत दत्तमय अंतिम सुधारित तरतूद रु. २१,०८,७३ हजार इतकी उपलब्ध होती. त्यापैकी प्रत्यक्ष खर्च रु. २०,९५ हजार इतका झाला आहे. परिणामी रु. १३,७३ हजार बचत झाली आहे. त्याबाबत स्पष्टीकरण पुढील विवरणपत्रात सादर केले आहे.

सदर लेखाशीर्षाखाली भारीत खर्चासाठी रु. २१.०१ लाखाची तरतूद केली होती. सदर तरतुदीतून रु. १५,१३ लाखाची तरतूद समर्पित केली. यास्तव सदर लेखाशीर्षाखाली रु. ५.८८ लाख अंतिम सुधारीत तरतूद होती. त्यातून रु. ०.४८ लाख खर्च न्यायालयीन कामकाजासाठी करण्यात आला आहे.

(रुपये लाखात)

शीर्ष	एकूण अनुदान	प्रत्यक्ष खर्च	अधिक खर्च (+) बचत (-)
२०५२ - सेक्रेटरिएट - सर्वसाधारण सेवा ०९० - सेक्रेटरिएट (००)(०१) - महसूल व वन विभाग **मूळ -** १८,६१.३४ **पूरक -** -१,८१.९१	१६,७९.४३	१६,५९.५५	- १९.८८

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात महसूल विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

महसूल व वन विभागातील पदे रिक्त असल्यामुळे वेतनामध्ये बचत झाली आहे. सदर बचत अल्प आहे.

(रुपये लाखात)

शीर्ष	एकूण अनुदान	प्रत्यक्ष खर्च	अधिक खर्च (+) बचत (-)
२०५२ - सेक्रेटरिएट - सर्वसाधारण सेवा ०९० - सेक्रेटरिएट (००)(०८) - आपत्ती व्यवस्थापन कक्ष **मूळ -** १,३१.२१ **पूरक -** ११.८१ **पुनर्विनियोजन -** - १२.५६	१,३०.४६	१,३०.४१	- ०.०५

टिपा व भाष्ये :-

रु. १९.९३ लाखाची अंतिम बचत लक्षात घेता मार्च, २०११ मध्ये वरील उपशीर्षाखाली कोणतेही कारण न देता प्रत्यर्पणाद्वारे काढण्यात आलेला रु. १,९४.४७ लाखाचा निधी अपुरा असल्याचे सिध्द झाले.

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात महसूल विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

सदरहू बचत अत्यल्प असल्याने याबाबत अभिप्राय नाहीत.

(रुपये लाखात)

शीर्ष	**एकूण अनुदान**	**प्रत्यक्ष खर्च**	**अधिक खर्च (+) बचत (-)**
२०५२ - सेक्रेटरिएट - सर्वसाधारण सेवा ०९० - सेक्रेटरिएट (००)(०६) - महसूल व वन विभाग सदरदार सरोवरासंबंधी आस्थापना **मूळ -** ४९.४६ **पुनर्विनियोजन -** - १४.६८	३४.७८	३७.०७	+ २.२९

टिपा व भाष्ये :-

कोणतेही कारण न देता मार्च, २०११ मध्ये वरील उपशीर्षाखाली प्रत्यर्पणाद्वारे काढण्यात आलेला रु. १४.६८ लाखांचा निधी रु. २.२९ लाखांचा अंतिम बचत विचारात घेता, अत्याधिक अत्याधिक असल्याचे सिध्द झाले.

रु. २.२९ लाखांचा अंतिम बचतीची कारणे प्रतिक्षित आहेत (ऑगस्ट, २०११)

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात महसूल विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

सरदार सरोवर संबंधी आस्थापनावरील अधिकारी/कर्मचारी यांना वेतन/भत्ता फरकाची थकबाकी अदा केल्यामुळे प्रस्तुत उपलेखाशीर्षाखाली अधिक खर्च झाला आहे. मात्र संबंधित प्रधानशिर्षाखाली बचत झाली आहे. त्यामुळे प्रस्तुत उपलेखाशिर्षाखाली सदरचा अधिकचा खर्च नियमानुकूल करण्यात यावा.

(रुपये लाखात)

शीर्ष	एकूण अनुदान	प्रत्यक्ष खर्च	अधिक खर्च (+) बचत (-)
२०२९ - सार्वजनिक बांधकाम ८० - सर्वसाधारण ८०० - इतर खर्च ५० - इतर खर्च शासकीय प्रयोजनाकरिता भूमी संपादनासाठी तरतूद (०३)(०२) - महसूल व वन विभाग **मूळ -** १,००.०० **पुनर्विनियोजन -** - १,००.००	-----	१.३१	+ १.३१

टिपा व भाष्ये :-

रु. १.३१ लाख इतका अंतिम अधिक खर्च विचारात घेता, मार्च, २०११ मध्ये प्रत्यर्पणाद्वारे वरील उपशीर्षातून काढलेली रु. १.०० लाख इतकी संपूर्ण अर्थसंकल्पीय तरतूद कोणतीही मागणी न केल्यामुळे, अत्याधिक असल्याचे सिध्द झाले.

रु. १.३१ लाख इतक्या अंतिम अधिक खर्चाची कारणे प्रतिक्षित आहेत. (ऑगस्ट,२०११)

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात महसूल विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

सदर लेखाशिर्षाखालील स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापन सचिव (वने) याच्या अहवालासोबत स्वतंत्रपणे सादर करण्यात येणार आहे.

४. विनियोजनाखालील रु. २०.५३ लाखाची अंतिम बचत असताना, वर्षभरात केवळ रु. १५.१३ लाखांचा निधी परत करणे अपेक्षित होते.

५. विनियोजनाखालील बचत पुढील शीर्षाखाली झाली आहे.

(रुपये लाखात)

शीर्ष	एकूण अनुदान	प्रत्यक्ष खर्च	अधिक खर्च (+) बचत (-)
२०७५ - संकिर्ण सर्वसाधारण सेवा ८०० - इतर खर्च (०७)(०१) - व्यवस्थापन रोख्यांवर भारतीय रिझर्व्ह बँकेने केलेल्या खर्चाची प्रतिपूर्ती **मूळ -** १६.०० **पुनर्विनियोजन -** - १०.१२	५.८८	------	- ५.८८

टिपा व भाष्ये :-

वरील उपशिर्षाखाली केलेली तरतूद वर्षभर न वापरता शिल्लक राहीली रु. ५.८८ लाख इतकी एवढी अंतिम बचत लक्षात घेता, कमी मागणी झाल्यामुळे मार्च, २०११ मध्ये प्रत्यर्पणाद्वारे काढण्यात आलेला रु. १०.१२ लाख एवढा निधी, अपुरा असल्याचे सिध्द झाले.

रु. ५.८८ इतका अंतिम बचतीची कारणे प्रतिक्षित आहेत (ऑगस्ट, २०११)

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात महसूल विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

व्यवस्थापन रोख्यांच्या अनुषंगाने कोणतेही दावे भारतीय रिझर्व्ह बँकेकडून प्राप्त झाले नाहीत त्यामुळे प्रतिपुर्ती करण्याचा प्रश्न उदभवला नाही परिणामी बचत झाली आहे. सदरची बचत क्षमार्पित करण्यात यावी.

६. मोठया बचतीसह अनुदान बंद होण्याचे हे लागोपाठचे आठवे वर्ष आहे. त्यातून अत्याधिक अंदाज केल्याचे आणि त्यामुळे संदोष अर्थसंकल्प असल्याचे निदर्शनास येते. आधीच्या वर्षातील बचत खाली दिल्याप्रमाणे आहे :-

(रुपये लाखात)

वर्ष	एकूण तरतुद	खर्च	बचत
२००३-०४	८८,७४.६४	२२,५७.८९	६६,१६.७५
२००४-०५	५३,१४.४४	२५,७०.६८	२७,४३.७६
२००५-०६	४८,८८.१९	२८,७०.६७	२०,१७.५२
२००६-०७	६२,८१.१०	२०,७२.५९	४२,०९.३१
२००७-०८	७९,८३.५२	१५,५८.०३	६४,२५.४९
२००८-०९	४२,१९.३७	१६,३५.८८	२५,८३.४९
२००९-१०	५८,८०.८७	१८,५९.२८	४०,२१.५९

अनुदान क्रमांक सी-७

(रुपये हजारात)

शीर्ष	एकूण अनुदान	प्रत्यक्ष खर्च	अधिक खर्च (+) बचत (-)
प्रधान शिर्ष **२४०६ - वनीकरण व वन्यजीवन** **२४१५ - कृषिविषयक संशोधन व शिक्षण**			
मूळ - ७,३५,५६,०१ **पूरक-** १,२३,२२,५४	८,५८,७८,५५	७,६३,०१,२४	- ९५,७७,३१
वर्षभरात परत केलेली रक्कम (मार्च- २०११)			४२,७३,६०
भारीत -			-११
मूळ - ५० पूरक ---- वर्षभरात परत केलेली रक्कम (मार्च- २०११)	५०	३९	५०

टिपा व भाष्ये :-

अनुदानाखालील रु. ९५,७७.३१ लाख एवढी अंतिम बचत लक्षात घेता वर्षभरात मिळालेली रु. १,२३,२२.५४ एवढी पूरक तरतूद अधिक असल्याचे सिध्द झाले. (जुलै, २०१० मध्ये रु. १४,९०.८१ लाख व डिसेंबर २०१० मध्ये रु.१,००,९७,७८ लाख आणि मार्च,२०११ मध्ये रु.७,३३.९५ लाख)

२. अनुदानाखाली रु. ९५,७७.३१ लाखांची अंतिम बचत असताना वर्षभरात परत करण्यासाठी केवळ रु. ४२,७३.६० लाखांचा निधी अपेक्षित होता.

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात वन विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

सदरहू २ मुख्य लेखाशिर्षांतर्गत (दत्तमय) रु. ८,५८,७८,५५ हजार इतकी तरतुद उपलब्ध झाली असून त्यापैकी रु. ४२,७३,६० हजार इतकी तरतुद प्रत्यार्पित करण्यात आली असून रु. ८,१६,०४,९५ हजार इतकी अंतिम सुधारित तरतुद उपलब्ध झाली आहे. सदर तरतुदीमधून प्रत्यक्ष खर्च रु. ७,६३,०१,२४ हजार इतका झालेला असून प्रत्यक्ष बचत रु. ९५,७७,३१ हजार इतकी झालेली आहे. त्याबाबतचे स्पष्टीकरण पुढील विवरण पत्रात सादर केले आहे.

सदरहू २ मुख्य लेखाशिर्षांतर्गत (भारीत) रु. ५० हजार इतकी तरतुद उपलब्ध झाली असून त्यापैकी रु. ५० हजार इतकी तरतुद प्रत्यार्पित करण्यात आली आहे.

(रुपये लाखात)

शीर्ष	एकूण अनुदान	प्रत्यक्ष खर्च	अधिक खर्च (+) बचत (-)
२४०६ - वनीकरण व वन्यजीवन ०१ - वनीकरण ०७० - दळणवळण व इमारती (००) (०१) - रस्ते व पूल यांची दुरुस्ती **मूळ** - २,९५.५८ **पुनर्विनियोजन** - - ३५.५९	२,५९.९९	२,५२.२६	- ७.७३

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात वन विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

प्रस्तुत लेखाशिर्षाखाली वन विभागाचा बांधील स्वरुपाचा कामावर खर्च वनक्षेत्रातील आगारापर्यंतचा रस्ता तसेच रोपवाटीका व रोपवन क्षेत्रापर्यंत जाण्याचा अतिशय दुर्गम भागातील रस्ता दुरुस्तीचे कामे करणे आवश्यक असल्याने या सदर च्या कामावरील खर्च सदर अनुदानातून भागवला जातो. शासन, महसूल व वन विभागाचे शासन निर्णय क्र.पी-२४०६/२०१०-११/प्र.क्र.३०/ब-१, दि.३१/०/२०११ अन्वये रु. २५९.९९ लक्ष अंतिम सुधारीत अनुदान मंजूर करण्यात आले. परंतु सदर खर्चाला मंजुरी प्राप्त झाल्यापासून प्रस्तावित कामे अल्प कालावधीत पुर्ण करणे शक्य नसल्याने रु. ७.७३ लक्षाची बचत झालेली आहे.

(रुपये लाखात)

शीर्ष	एकूण अनुदान	प्रत्यक्ष खर्च	अधिक खर्च (+) बचत (-)
२४०६ - वनीकरण व वन्यजीवन ०१ - वनीकरण १०१ - वनसंरक्षण, विकास व पुनर्निमिती (०४) (०१) - कार्य योजनांमध्ये सुधारणा व त्या तयार करणे **मूळ** - १२,२६.२० **पुरक** - ६.११ **पुनर्विनियोजन** - - १,३४.५५	१०.९७.७६	१०,९३.१२	- ४.६४

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात वन विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

सदर लेखाशिर्षाखाली एकुण ३२८ कर्मचाऱ्यांची पदे मंजुर आहेत. त्यापैकी १ उच्चश्रेणी लघुलेखक व १ नाईक अशी २ पदे रिक्त असल्याने सदर पदे आर्थिक वर्षा अखेर पर्यंत भरलेली नसल्याने एकुण रु. ४.६४ लक्ष ची बचत झालेली आहे. अंतिम सुधारीत अनुदानाच्या तुलनेत झालेली (०.४२%) बचत १% पेक्षा कमी आहे.

(रुपये लाखात)

शीर्ष	**एकूण अनुदान**	**प्रत्यक्ष खर्च**	**अधिक खर्च (+) बचत (-)**
२४०६ - वनीकरण व वन्यजीवन ०१ - वनीकरण १०१ - वनसंरक्षण, विकास व पुनर्निमिती (११) (३२) - १३ व्या वित्त आयोगाच्या शिफारशीनुसार वन व्यवस्थापनाकरीता केंद्रीय सहाय्य (१०० टक्के केंद्रीय सहाय्य) **मूळ** - ३८,७०.०० **पुनर्विनियोजन -** - ५,७६.०२	३२,९३.९८८	३२,८०.९९	-१२.९९

टिपा व भाष्ये :-

कोणतेही विशिष्ट कारण न देता, रु.२५.३६ लाखांची अंतिम बचत लक्षात घेता, मार्च, २०११ मध्ये पुनर्विनियोजन / प्रत्यार्पण यांद्वारे वरील उपशीर्षामधून काढण्यात आलेला रु. ७,४६.१६ लाख रक्कमेचा निधी अपुरा असल्याचे सिध्द झाले.

रु. २५.३६ लाखांचा अंतिम बचतीची कारणे प्रतिक्षित आहेत. (ऑगस्ट, २०११)

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात वन विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

सदर लेखाशीर्षाखालील बचत १% पेक्षा कमी आहे. यास्तव अभिप्राय नाही.

(रुपये लाखात)

शीर्ष	एकूण अनुदान	प्रत्यक्ष खर्च	अधिक खर्च (+) बचत (-)
२४१५ - कृषिविषयक संशोधन व शिक्षण ०६ - वनीकरण २७७ - शिक्षण (००) (०१) - रेंजर सह वन अधिकाऱ्यांचे प्रशिक्षण **मूळ -** ३,३९.५७ **पूरक -** १,४५.९२ **पुनर्विनियोजन -** - १४.१४	४,२१.३५	४,१९.१०	- २.२५

टिपा व भाष्ये :-

रु. २.२५ लाखांची अंतिम बचत लक्षात घेता, अपेक्षित बचतीमुळे मार्च, २०११ मध्ये वरील उपशीर्षामधून प्रत्यर्पणाद्वारे काढण्यात आलेला रु. ६४.१४ लाखांचा निधी अपुरा असल्याचे सिध्द झाले.

रु. २.२५ लाखांच्या अंतिम बचतीची कारणे प्रतिक्षित आहेत (ऑगस्ट,२०११).

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात वन विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

अंतिम सुधारीत अनुदानाच्या तुलनेत झोलली बचत १% पेक्षा कमी आहे. अभिप्राय नाही.

(रुपये लाखात)

शीर्ष	एकूण अनुदान	प्रत्यक्ष खर्च	अधिक खर्च (+) बचत (-)
२४०६ - वनीकरण व वन्यजीवन ०१ - वनीकरण १०१ - वनसंरक्षण, विकास व पुनर्निमिती पंचवार्षिक योजनांतर्गत योजना राज्य योजनांतर्गत योजना (११) (२९) - ५२ फिरत्या पथकांचे (राज्य) बळकटीकरण. **मूळ -** ५०.०० **पुनर्विनियोजन -** - १०.००	४०.००	४०.००	-------

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात वन विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

सदर लेखाशीर्षाखाली अधिक खर्च अथवा बचत नाही. अभिप्राय निरंक.

(रुपये लाखात)

शीर्ष	**एकूण अनुदान**	**प्रत्यक्ष खर्च**	**अधिक खर्च (+) बचत (-)**
२४०६ - वनीकरण व वन्यजीवन ०१ - वनीकरण ८०० - इतर खर्च पंचवार्षिक योजनांतर्गत योजना राज्य योजनांतर्गत योजना - (०२) (०५) - वनक्षेत्रातील पर्यटनाचा विकास (राज्य) **मूळ** - २,००.०० **पुनर्विनियोजन** - - २०.००	१,८०.००	१,८०.००	-------

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात वन विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

सदर लेखाशीर्षाखाली अधिक खर्च अथवा बचत नाही. अभिप्राय निरंक.

(रुपये लाखात)

शीर्ष	**एकूण अनुदान**	**प्रत्यक्ष खर्च**	**अधिक खर्च (+) बचत (-)**
२४०६ - वनीकरण व वन्यजीवन ०२ - पर्यावरणीय वनीकरण व वन्यजीवन ११० - वन्यजीवन संवर्धन पंचवार्षिक योजनांतर्गत योजना (००) (१२) - गोरेवाडा येथील प्रस्तावित प्राणी- संग्रहालय यांचे प्राथमिक बांधकामे **मूळ** - १,००.०० **पुनर्विनियोजन** - - ६३.९०	३६.१०	३६.१०	-------

टिपा व भाष्ये :-

कोणतेही विशिष्ट कारण न देता,मार्च, २०११ मध्ये पुनर्विनियोजन / प्रत्यार्पण वरील उपशीर्षामधून रु.९३.९० लाखांचा निधी काढण्यात आला. या कार्यालयाचे पत्र क्र. कक्ष - १ पी/असं/प्र.क्र. १७/१९३, दिनांक ५/०५/२०११ अन्वये रु. ९३.९० लक्ष निधी समर्पित करण्याबाबत शासनास अहवाल सादर करण्यात आलेला आहे. सदर संक्षिप्ती मध्ये कारणे नमुद करण्यात आलेली आहे.

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात वन विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

सदर लेखाशीर्षाखाली अधिक खर्च अथवा बचत नाही. अभिप्राय निरंक.

(रुपये लाखात)

शीर्ष	**एकूण अनुदान**	**प्रत्यक्ष खर्च**	**अधिक खर्च (+) बचत (-)**
२४०६ - वनीकरण व वन्यजीवन ०२ - पर्यावरणीय वनीकरण व वन्यजीवन ११० - वन्यजीवन संवर्धन (००) (१०) - वन्यजीवन रुग्णालयांची स्थापना (राज्य) **मूळ** - १,००.०० **पुनर्विनियोजन** - - १,००.०० **-**	-----	------	-------

टिपा व भाष्ये :-

कोणतेही कारण न देता,मार्च, २०११ मध्ये वरील उपशीर्षाखाली पुनर्विनियोजन / प्रत्यार्पण यांद्वारे रु.१,००.०० लाख इतकी संपूर्ण तरतुद काढण्यात आली. मार्च, २०११ पर्यंत निधी ठेवण्यांची आणि अधिक खर्चाच्या अर्थसंकल्पाची कारणे कळविण्यात आलेली नाहीत.

रु. १००.०० लक्ष समर्पित करण्याबाबतची कारणे या कार्यालयाचे पत्र क्र. कक्ष - १ पी/असं/प्र.क्र. १७/१९३, दिनांक ५/०५/२०११ अन्वये सादर केलेल्या समर्पित अहवालामध्ये नमुद करण्यात आलेले आहे.

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात वन विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

सदर प्रस्तावाला शासनाकडून वर्षा अखेर पर्यंत मान्यता प्राप्त झालेली नसल्याने संपूर्ण अनुदान समर्पित करण्यात आलेले आहे.

(रुपये लाखात)

शीर्ष	एकूण अनुदान	प्रत्यक्ष खर्च	अधिक खर्च (+) बचत (-)
२४०६ - वनीकरण व वन्यजीवन ०१ - वनीकरण १०१ - वनसंरक्षण, विकास व पुनर्निमिती पंचवार्षिक योजनांतर्गत योजना राज्य योजनांतर्गत योजना (११) (१०) - ग्राम इको-विकास व आदिवासी विकास **मूळ** - १०,००.०० **पुरक** - ३,००.०० **पुनर्विनियोजन** - २,९९.९६	१०,००.०४	१०,००.६२	+ ०.५८

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात वन विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

सदर योजने अंतर्गत सदर लेखाशीर्षाखाली जलमृद संधारण, वरकड खर्च, सुक्ष्म आराखडे तयार करणे, कुंपणावरील खर्च तसेच गाव विकासाची कामे, वन तथा वन्यप्राण्यांचे संरक्षण व संवर्धन करणे या मध्ये लोकांचा सहभाग प्राप्त होण्यासाठी ग्राम समित्यांना बक्षिसे देणे यासंबंधी खर्च केला जातो. त्यामुळे शासनाचे हित जोपासण्याच्या दृष्टीकोणातुन सदर कामे करण्यासाठी अधिकचा खर्च रु. ०.५८ लक्ष करण्यात आलेला आहे. सदरचा अधिकचा खर्च १% हून कमी आहे.

(रुपये लाखात)

शीर्ष	एकूण अनुदान	प्रत्यक्ष खर्च	अधिक खर्च (+) बचत (-)
२४०६ - वनीकरण व वन्यजीवन ०१ - वनीकरण १०२ - सामाजिक व क्षेत्रीय वनीकरण (०१) (०१) - वनरोपन व जमीन ओलाव्याचे संरक्षण करणे. **मूळ** - ४,१६.०८ **पूरक** - १.८५ **पुनर्विनियोजन** - -१,२७.७८	२,९०.१५	२,९२.६६	+ २.५१

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात वन विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

सदरचा जादा खर्च सदर पदावरील ६ व्या वेतन आयोग लागू केल्यामुळे सदर थकबाकीची रक्कम अदा केल्यामुळे झाला आहे. सदर अधिकचा खर्च हा अंतिम मंजुर अनुदानाच्या तुलनेत १% पेक्षा कमी आहे.

(रुपये लाखात)

शीर्ष	**एकूण अनुदान**	**प्रत्यक्ष खर्च**	**अधिक खर्च (+)** **बचत (-)**
२४०६ - वनीकरण व वन्यजीवन ०१ - वनीकरण १०२ - सामाजिक व क्षेत्रीय वनीकरण पंचवार्षिक योजनांतर्गत योजना केंद्र पुरस्कृत योजना (११) (१७) - आधुनिक वनवणवा नियंत्रक व व्यवस्थापन (७५ टक्के केंद्रीय अनुदान) **मूळ** - ९,२६.११ **पुनर्विनियोजन** - - ६,५८.८९	२,६७.२२	२,७०.३८	+ ३.१६

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात वन विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

सदरहू लेखाशिर्षाखाली झालेला अधिकचा खर्च अंतिम सुधारित अनुदानाच्या तुलनेत १% हून अधिक असल्याने अभिप्राय नाही.

(रुपये लाखात)

शीर्ष	एकूण अनुदान	प्रत्यक्ष खर्च	अधिक खर्च (+) बचत (-)
२४०६ - वनीकरण व वन्यजीवन ०१ - वनीकरण १०२ - सामाजिक व क्षेत्रीय वनीकरण पंचवार्षिक योजनांतर्गत योजना केंद्र पुरस्कृत योजना (११) (१८) - आधुनिक वनवणवा नियंत्रक व व्यवस्थापन (२५ टक्के राज्य हिस्सा) **मूळ** - २,३१.६५ **पुनर्विनियोजन** - -१,५७.९७	७३.६८	७३.७१	+ ०.०३

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात वन विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

सदर लेखाशिर्षाखाली रु. ०.०३ लक्ष बचत झाली आहे. झालेली बचत अत्यल्प असल्याने अभिप्राय नाहीत.

(रुपये लाखात)

शीर्ष	एकूण अनुदान	प्रत्यक्ष खर्च	अधिक खर्च (+) बचत (-)
२४०६ - वनीकरण व वन्यजीवन ०१ - वनीकरण १०५ - वन उत्पादन १०५ (०१) - शासकीय अभिकरणाद्वारे समुपयोजना **मूळ** - ६८,७३.०९ **पूरक** - १६,१६.२१ **पुनर्विनियोजन** - - १८,४१.८०	६६,४७.५०	६७,४१.२६	+ ९३.७६

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात वन विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

सदर लेखाशिर्षाखाली महालेखाकार यांनी त्यांच्या खर्चामध्ये SSA म्हणून रु. ६६.७७ लाख व CTL चा रु.०.४६ लाख असा एकूण रु. ६७.२३ लाखाचा समावेश केला आहे. सदरचा खर्च या विभागाचा नाही. सदर खर्च वगळता रु. २६.५३ लाख इतका वनविभागाचा जास्तखर्च झालेला आहे.

अंतिम सुधारीत अनुदानाच्या तुलनेत झालेला अधिकचा खर्च १०% कमी असल्याने अभिप्राय नाही. सदर लेखाशिर्षाखाली अधिकारी/कर्मचाऱ्यांची १४३६ मंजूर पदे आहेत. सदर पदावरील अधिकारी/कर्मचाऱ्यांचे वैद्यकीय खर्चाचे प्रतिपुर्ती देयके, रजा प्रवास सवलत देयकावर बांधिल स्वरुपाचा खर्च असल्याने अधिकचा खर्च झालेला आहे.,

(रुपये लाखात)

शीर्ष	**एकूण अनुदान**	**प्रत्यक्ष खर्च**	**अधिक खर्च (+) बचत (-)**
२४०६ - वनीकरण व वन्यजीवन ०१ - वनीकरण १०५ - वन उत्पादन (०२) (०३) - वन कामगार सहकारी संस्थांकडून समुपयोजना पर्ववेक्षण **मूळ** - १२,५८.६५ **पूरक** - १६,१६.२१ **पुनर्विनियोजन -** - १८,४१.८०	९,६९.३८	९,८१.२९	+ ११.९१

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात वन विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

सदर लेखाशिर्षातील खर्चामध्ये महालेखाकार यांनी त्यांचे खर्चा मध्ये रु. ०.५५ लक्ष CTL म्हणून महालेखाकार यांचे स्तरावर नोंदविण्यात आलेला आहे. सदर खर्च वन विभागाशी संबंधित नाही. रु. ११.३६ लक्ष अधिकचा खर्च वनविभागाचा आहे. अंतिम सुधारीत मंजूर अनुदानाच्या तुलनेत झोलला अधिकचा खर्च २% पेक्षा कमी आहे. सदर लेखाशिर्षा खाली अधिकारी / कर्मचाऱ्यांची ४६७ पदे मंजूर आहे. सदर पदावरील कर्मचाऱ्यांचा वैद्यकीय प्रतिपुर्ती, रजा सवलत देयकावर बांधील स्वरुपाचा खर्च करणे आवश्यक असल्याने अधिकचा खर्च झालेला आहे.

(रुपये लाखात)

शीर्ष	एकूण अनुदान	प्रत्यक्ष खर्च	अधिक खर्च (+) बचत (-)
२४०६ - वनीकरण व वन्यजीवन ०२ - पर्यवरणीय वनीकरण वन्यजीवन ११० - वन्यजीवन संवर्धन पंचावार्षिक योजनांतर्गत योजना केंद्र पुरस्कृत योजना (००) (०३) - वन्यजीवन व्यवस्थापन व संवर्धन (५० टक्के केंद्रीय अनुदान) **मूळ -** ३,२५.०० **पुनर्विनियोजन -** - ६४.००	२,६१.००	२,६१.१८	+ ०.१८

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात वन विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

सदरचा अधिकचा खर्च अत्यल्प असल्याने अभिप्राय नाहीत.

(रुपये लाखात)

शीर्ष	एकूण अनुदान	प्रत्यक्ष खर्च	अधिक खर्च (+) बचत (-)
२४०६ - वनीकरण व वन्यजीवन ०२ - पर्यवरणीय वनीकरण वन्यजीवन ११० - वन्यजीवन संवर्धन पंचावार्षिक योजनांतर्गत योजना केंद्र पुरस्कृत योजना (००) (०४) - वन्यजीवन व्यवस्थापन व संवर्धन (१०० टक्के केंद्रीय अनुदान) **मूळ -** ११,५०.०० **पुनर्विनियोजन -** - ५,३६.५९	६,१३.४१	६,१५.४१	+ २.०४

टिपा व भाष्ये :-

रु. १,१४.३० लाखाची अंतिम बचत लक्षात घेता, कोणतेही कारण न देता, मार्च, २०११ मध्ये पुनर्विनियोजन / प्रत्यर्पण यांद्वारे वरील उपशीर्षाखाली काढलेला रु. ५६,४१.६१ लाखांचा रक्कमेचा निधी अत्याधिक असल्याचे सिध्द झाले.

रु. १,१४.३० लाख इतक्या अंतिम अधिक खर्चाची कारणे प्रतिक्षित आहेत (ऑगस्ट, २०११) - लेखाशिर्षवार अधिकच्या खर्चाचे अभिप्राय वरीलप्रमाणे देण्यात आले आहे.

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात वन विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

सदर शीर्षाखालील अधिकचा खर्च १% हून कमी असल्याने अभिप्राय नाहीत.

(रुपये लाखात)

शीर्ष	**एकूण अनुदान**	**प्रत्यक्ष खर्च**	**अधिक खर्च (+) बचत (-)**
२४१५ - कृषिविषयक संधोधन व शिक्षण ०६ - वनीकरण ००४ - संवर्धन (००) (०१) - संशोधन केंद्र व प्रायोगिक चाचण्या व क्षेत्रीय चाचण्या **मूळ -** ६,१९.६५ **पुनर्विनियोजन -** - ६६.२९	५,५३.३६	५,५३.४२	+ ०.०६

टिपा व भाष्ये :-

रु. ०.०६ लाखांचा अंतिम अधिक खर्च लक्षात घेता, अपेक्षित बचतीमुळे वर नमूद केलेल्या उपशीर्षाखाली मार्च, २०११ मध्ये काढण्यात आलेला रु. ६६.२९ लाखांचा निधी परत करण्यात आला.

रु. ०.०६ लाखांच्या अंतिम अधिक खर्चाची कारणे प्रतिक्षित आहेत. (ऑगस्ट, २०११)

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात वन विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

सदर लेखाशिर्षा खाली अंतिम सुधारीत मंजुर अनुदानाच्या तुलनेत झालेला अधिकचा खर्च १% पेक्षा कमी आहे. सदरचा अधिकचा खर्च अत्यल्प असल्याने अभिप्राय नाहीत.

(रुपये लाखात)

शीर्ष	एकूण अनुदान	प्रत्यक्ष खर्च	अधिक खर्च (+) बचत (-)
२४०६ - वनीकरण व वन्यजीवन ०१ - वनीकरण ००१ - संचालन व प्रशासन (०१) (०३) - वन सांख्यिकी **मूळ** - १,८२.९४ **पुनर्विनियोजन -** - ५६.२३	२,३९.१७	२,४१.१२	+ १.९५

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात वन विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

अंतिम सुधारीत मंजुर अनुदानाच्या तुलनेत झालेला अधिकचा खर्च रु. १.९५ लक्ष १ % पेक्षा कमी आहे. अधिकचा खर्च वेतनावर झालेला आहे.

(रुपये लाखात)

शीर्ष	एकूण अनुदान	प्रत्यक्ष खर्च	अधिक खर्च (+) बचत (-)
२४०६ - वनीकरण व वन्यजीवन ०१ - वनीकरण १०२ - सामाजिक व क्षेत्र वनीकरण (०३) (०१) - वन **मूळ** - ४,९७.९१ **पुरक** - ८४.२३ **पुनर्विनियोज-** ९.९३	५,९२.१०	५,९६.३५	+ ४.२५

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात वन विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

सदर लेखाशिर्षा खाली अधिकारी/कर्मचाऱ्यांची रजा प्रवास सवलत देयके, वैद्यकीय प्रतिपुर्ती देयके तसेच ६ व्या वेतन आयोगाने शिफारस केलेल्या वेतनश्रेणी नुसार अदा करावयाची थकबाकीची रक्कम इत्यादी बाबीवरील खर्च करणे आवश्यक असल्याने रु. ४.२५ लक्ष अधिकचा खर्च झालेला आहे. सदर लेखाशिर्षा खाली अंतिम सुधारीत मंजुर अनुदानाच्या तुलनेत झालेला अधिकचा खर्च १% पेक्षा कमी आहे.

(रुपये लाखात)

शीर्ष	एकूण अनुदान	प्रत्यक्ष खर्च	अधिक खर्च (+) बचत (-)
२४०६ - वनीकरण व वन्यजीवन ०१ - वनीकरण १०२ - सामाजिक व क्षेत्र वनीकरण (०४) (०१) - सर्वसाधारण उपयुक्कत इमारती लाकडांची झाडे लावणे. **मूळ** - १,०५.०० **पुनर्विनियोजन** २६.७५	१,३१.७५	१,३५.७६	+ ४.०१

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात वन विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

सदर लेखाशिर्षा अंतर्गत अधिकारी/कर्मचाऱ्यांची ४० पदे मंजुर आहेत. सदर पदावरील अधिकारी/कर्मचाऱ्यांना ६ व्या वेतन आयोगाच्या शिफारशीनुसार अदा करावयाची थकबाकीची रक्कम, वैद्यकीय प्रतिपुर्तीची रक्कम इत्यादी बाबीवरील बांधिल स्वरुपाचा खर्च करणे आवश्यक असल्याने खर्च करण्यात आलेला आहे.

(रुपये लाखात)

शीर्ष	एकूण अनुदान	प्रत्यक्ष खर्च	अधिक खर्च (+) बचत (-)
२४०६ - वनीकरण व वन्यजीवन ०१ - वनीकरण १०५ - वन उत्पादन (०२) (०५) - खंड चिन्हांकित करणे **मूळ** - २,२४.८७ **पुरक** - १,३७.५२ **पुनर्विनियोजन** ११.०८	३,७३.४७	३,७३.५९	+ ०.१२

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात वन विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

सदरचा अधिकचा खर्च अत्यल्प असल्याने अभिप्राय नाहीत.

(रुपये लाखात)

शीर्ष	**एकूण अनुदान**	**प्रत्यक्ष खर्च**	**अधिक खर्च (+) बचत (-)**
२४०६ - वनीकरण व वन्यजीवन ०१ - वनीकरण ८०० - इतर खर्च (०१) (०१) - वन भाड्यापट्टयाने देणे आणि शासनाकडून व्यवस्थापन केलेल्या वनामधील भाग धारकांना रक्कम प्रदान करणे **मूळ** - ०.०१ **पुनर्विनियोजन-** ११.१५	११.२५	११.२६	+ ०.०१

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात वन विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

सदरचा अधिकचा खर्च अत्यल्प असल्याने अभिप्राय नाहीत.

(रुपये लाखात)

शीर्ष	**एकूण अनुदान**	**प्रत्यक्ष खर्च**	**अधिक खर्च (+) बचत (-)**
२४०६ - वनीकरण व वन्यजीवन ०२ - पर्यावरणीय वनीकरण व वन्यजीवन ११० - वन्यजीवन संवर्धन पंचवार्षिक योजनांतर्गत योजना केंद्र पुरस्कृत योजना (००) (०५) - मेळघाट व्याघ्र प्रकल्पामधील इको विकास योजना (१०० टक्के केंद्रीय अनुदान) **मूळ** - १,००.०० **पुरक** - ७,३३.९५ **पुनर्विनियोजन-** १०,७१.६०	१९,०५.५५	१९.०६.२८	+ ०.७३

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात वन विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

सन २०१०-११ करिता केंद्र पुरुस्कृत योजना व्याघ्र प्रकल्प व वन्यजीव अधिवासाचे एकात्मिक विकास कार्यक्रम अंतर्गत राज्यातील चार व्याघ्र प्रकल्प व ३० राष्ट्रीय उद्याने व अभयारण्ये यांचे विकासा करिता सदरचा खर्च झालेला आहे. सदर योजनेचा अधिकचा खर्च १% पेक्षा कमी असल्याने अभिप्राय नाहीत.

(रुपये लाखात)

शीर्ष	**एकूण अनुदान**	**प्रत्यक्ष खर्च**	**अधिक खर्च (+) बचत (-)**
२४०६ - वनीकरण व वन्यजीवन ०२ - पर्यावरणीय वनीकरण व वन्यजीवन ११० - वन्यजीवन संवर्धन (००) (०९) - संरक्षित क्षेत्रांमध्ये वन्यजीवनाशी संबंधीत बांधकाम करणे (राज्य) **मूळ** - २५.०० **पुनर्विनियोजन -** ४५.९०	७०.९०	७१.३९	+ ०.४९

टिपा व भाष्ये :-

रु. ११.५६ लाखांचा अंतिम अधिक खर्च लक्षात घेता, कोणतेही कारण न देता, मार्च, २०११ मध्ये वरील उपशीर्षाखाली पुनर्विनियोजन/प्रत्यर्पण यांद्वारे आवर्धित केलेला रु. १२,३२.६४ लाखांचा निधी अपुरा असल्याचे सिध्द झाले.

रु. ११.५६ लाखांच्या अंतिम अधिक खर्चाची कारणे प्रतिक्षित आहेत.(ऑगस्ट,२०११) --- विभागाचे अभिप्राय वरीलप्रमाणे लेखाशिर्षवार देण्यात आलेली आहे.

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात वन विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

सदर योजनेखाली झालेला अधिकचा खर्च १% हून कमी असल्याने अभिप्राय नाहीत.

(रुपये लाखात)

शीर्ष	एकूण अनुदान	प्रत्यक्ष खर्च	अधिक खर्च (+) बचत (-)
२४०६ - वनीकरण व वन्यजीवन ०२ - पर्यावरणीय वनीकरण व वन्यजीवन ११० - वन्यजीवन संवर्धन (००) (११) - हक्क व विशेषाधिकार निर्धारित करणे राष्ट्रीय उद्यान व उभयारण्य परिसरातील गावांचे पुनर्वसन (राज्य) **मूळ** - १,००.०० **पुरक** - १०,००.०० **पुनर्विनियोजन -** ५०.००	११,५०.००	११,५०.००	------

टिपा व भाष्ये :-

कोणतेही कारण न देता, मार्च, २०११ मध्ये पुनर्विनियोजनाद्वारे वरील उपशीर्षाखाली रु. ५० लाखांचा निधी आवर्धित केला. पुनर्वसनाच्या ठिकाणी सुविधा पुरविण्याकरिता पुनर्विनियोजनाद्वारे रु. ५०.०० लक्ष ची तरतुद करण्यात आली आहे.

विनियोजनाखाली रु. ०.११ लाखांची अंतिम बचत असतांना मार्च,२०११ मध्ये प्रत्यार्पित केलेला रु. ०.५० लाखाचा निधी अत्याधिक असल्याचे सिध्द झाले.

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात वन विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

सदर लेखाशीर्षाखाली अंतिम सुधारीत मंजूर अनुदाना एवढा खर्च झालेला असल्याने अभिप्राय नाही.

मोठया बचतीसह अनुदान बंद होण्याचे हे लागोपाठचे आठवे वर्ष आहे. त्यातून अत्याधिक अंदाज केल्याचे आणि त्यामुळे संदोष अर्थसंकल्प असल्याचे निदर्शनास येते. आधीच्या वर्षातील बचत खाली दिल्याप्रमाणे आहे :-

(रुपये लाखात)

वर्ष	एकूण तरतुद	खर्च	बचत
२००५-०६	३,७२,३७.७७	३,४३,४५.७७	२८,९२.००
२००६-०७	४,०७,१२.८८	३,६५,८८.९६	४१,२३.९२
२००७-०८	४,५९,७२.६७	४,४९,९५.४९	९,७७.१८
२००८-०९	५,३८,६३.३७	५,१५,१२.३२	२३,५१.०५
२००९-१०	७,३७,६९.९६	६,१२,४४.३२	१,२५,२५.६४

अनुदान क्रमांक सी-१० आर्थिक सेवांवरील भांडवली खर्च

(रुपये हजारात)

शीर्ष	एकूण अनुदान	प्रत्यक्ष खर्च	अधिक खर्च (+) बचत (-)
प्रधान शिर्ष			
४४०६ - वनीकरण व वन्यजीवन यांवरील भांडवली खर्च			
४४१५ - कृषीविषयक संशोधन व शिक्षण यांवरील भांडवली खर्च			
४७०१ - मोठे व मध्यम पाटबंधारे यांवरील भांडवली खर्च			
४८०१ - वीज प्रकल्पावरील भांडवली खर्च			
५४७५ - इतर सर्वसाधारण आर्थिक सेवांवरील भांडवली खर्च			
६४०१ - पीक संवर्धनासाठी कर्जे			
६४०६ - वनीकरण व वन्यजीवन यांसाठी कर्जे			
दत्तमत			
मूळ - ४३,९३,६७			
पूरक - ५६,३४,००	१,००,२७,६७	७८,०६,७३	- २२,२०,९४
वर्षभरात परत केलेली रक्कम (मार्च- २०११)			१२,३९,५८

टिपा व भाष्ये :-

अनुदानाखालील रु. २२,२०.९४ लाखाची अंतिम बचत लक्षात घेता, मार्च,२०११ मध्ये परत करण्यात आलेला रु. १२,३९.५८ लाखांचा निधी अपुरा असल्याचे सिध्द झाले.

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात वन विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

सदरहू ७ लेखाशिर्षाखाली एकूण रु. १,००,२७.६७ लाखाची तरतुद करण्यात आली होती. सदर तरतुदींतून रु. १२,३९.५८ लाख समर्पित करण्यात आली आहे. परिणामी सदरहू ७ लेखाशिर्षाखाली रु. ८७,८८.०९ लाख अंतिम सुधारीत तरतुद उपलब्ध होती. त्यातून रु.७८,०६.७३ लाख खर्च झाला आहे. यास्तव सदरहू ७ लेखाशिर्षाखाली रु. ९,८१.३६ लाख इतकी बचत झाली आहे. याबाबत लेखाशिर्षनिहाय खुलासा पुढील विवरण पत्रात सादर करण्यात आला आहे.

(रुपये लाखात)

शीर्ष	**एकूण अनुदान**	**प्रत्यक्ष खर्च**	**अधिक खर्च (+) बचत (-)**
४७०१ - मोठे व मध्यम पाटबंधारे यांवरील भांडवली खर्च ०१ - मोठे पाटबंधारे - वाणिज्यिक पंचवार्षिक योजना अंतर्गत योजना, राज्य योजना अंतर्गत योजना (००) (०३) - इतर प्रकल्प **मूळ** - २४,८९.६६ **पूरक** - ३२,३४.२९ **पुनर्विनियोजन** - - २,४१.३३	५४,८२.६२	४४,९५.५३	- ९,८७.०९

टिपा व भाष्ये :-

रु. ९,८७.०९ लाख इतकी अंतिम बचत लक्षात घेता, मागणी न आल्यामुळे मार्च,२०११ मध्ये प्रत्यर्पणाद्वारे वरील उपशीर्षाखाली रु.२,४१.३३ लाख इतका काढण्यात आलेला निधी अपुरा असल्याचे सिध्द झाले.

रु. ९,८७.०९ लाख इतक्या अंतिम अधिक खर्चाची कारणे प्रतिक्षित आहेत. (ऑगस्ट, २०११)

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात वन विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

सदर लेखाशीर्षाखालील स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापन सचिव (मदत व पुर्नवसन) यांच्या अहवालासोबत स्वतंत्रपणे सादर करण्यात आले आहे.

(रुपये लाखात)

शीर्ष	एकूण अनुदान	प्रत्यक्ष खर्च	अधिक खर्च (+) बचत (-)
४४०६ - वनीकरण व वन्यजीवन यांवरील भांडवली खर्च ०१ - वनीकरण १०१ - वनसंरक्षण, विकास व पुनर्निमिती (००) (०२) - मृद संधारणासाठी वनरोपण **मूळ** - ८,००.०० **पुनर्विनियोजन** - - १,३३.३१	६,६६.६९	६,६६.१८	- ०.५१

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात वन विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

सदर योजनेवर अंतिम सुधारीत अनुदानाच्या तुलनेत झालेली (०.०७%) बचत १% पेक्षा कमी आहे.

(रुपये लाखात)

शीर्ष	एकूण अनुदान	प्रत्यक्ष खर्च	अधिक खर्च (+) बचत (-)
४४०६ - वनीकरण व वन्यजीवन यांवरील भांडवली खर्च ०१ - वनीकरण १०२ - सामाजिक व क्षेत्र वनीकरण (०८) (०१) - वन विकास करापासून जमा होणाऱ्या रकमांमधून अर्थसहाय्यित योजना **मूळ** - १,७६.३६ **पुनर्विनियोजन** - - ३९.२२	१,३७.१४	१,३६.७५	- ०.३९

टिपा व भाष्ये :-

रु. ०.९० लाखांची अंतिम बचत लक्षात घेता, कोणतेही कारण न देता, मार्च, २०११ मध्ये वरील उपशीर्षाखाली प्रत्यर्पणाद्वारे काढलेला रु. १,७२.५३ लाखाचा निधी अपुरा असल्याचे सिद्ध झाले.

रु.०.९० लाखाच्या अंतिम बचतीची कारणे प्रतिक्षित आहेत. (ऑगस्ट, २०११)

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात वन विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

अंतिम सुधारीत मंजूर अनुदानाच्या तुलनेत झालेली (०.२८%) बचत १ % पेक्षा कमी आहे परिणामी अभिप्राय नाहीत.

(रुपये लाखात)

शीर्ष	**एकूण अनुदान**	**प्रत्यक्ष खर्च**	**अधिक खर्च (+) बचत (-)**
४४०६ - वनीकरण व वन्यजीवन यांवरील भांडवली खर्च ०१ - वनीकरण ०७० - दळणवळण व इमारती (००) (०२) - वन इमारती **मूळ** - ४,००.० **पुरक** - ४,००.०० **पुनर्विनियोजन** - - ८,००.००	------	-------	--------

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात वन विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

मुख्य वनसंरक्षक (प्रादेशिक), गडचिरोली यांना त्यांचेकडील अर्थसंकल्पीय वितरण प्रणाली मध्ये तांत्रिक बिघाडामुळे सदर योजनेचे अनुदान खर्च करणे शक्य झाले नाही, त्यामुळे सदर रक्कम प्रत्यार्पित करण्यात आली आहे.

(रुपये लाखात)

शीर्ष	**एकूण अनुदान**	**प्रत्यक्ष खर्च**	**अधिक खर्च (+) बचत (-)**
४७०१ - मोठे व मध्यम पाटबंधारे यांवरील भांडवली खर्च ०१ - मोठे पाटबंधारे - वाणिज्यिक पंचवार्षिक योजना अंतर्गत योजना, (००) (०२) - तिल्लारी प्रकल्प **पूरक** - १०.०० **पुनर्विनियोजन** - - १०.००	------	--------	--------

टिपा व भाष्ये :-

कोणतेही कारण न देता मार्च, २०११ मध्ये वरील उपशीर्षाखाली प्रत्यर्पणाद्वारे रु. ८,१०.०० लाख इतकी संपूर्ण तरतूद काढण्यात आली.

टीप २ मध्ये नमूद केलेली बचत पुढील अधिक खर्चाद्वारे अंशत: प्रतितोलित झाली :-

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात वन विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

सदर लेखाशिर्षाखाली रु. १० लाखाची मूळ तरतूद समर्पित केली आहे. सदर लेखाशिर्षाखाली अधिक खर्च अथवा बचत नाही यास्तव अभिप्राय नाही.

(रुपये लाखात)

शीर्ष	**एकूण अनुदान**	**प्रत्यक्ष खर्च**	**अधिक खर्च (+) बचत (-)**
४४१५ - कृषीविषयक संशोधन व शिक्षण यांवरील भांडवली खर्च ०६ - वनीकरण २७७ शिक्षण (००) (०४) - वनामध्ये वसतिगृह इमारतीचे बांधकाम सुरक्षा रक्षक प्रशिक्षण शाळा, जालना **पूरक** - ४७.५३ सदर वरील लेखाशिर्षाखालील रु. ९.९९ लाख इतक्या अंतिम अधिक खर्चाची कारणे प्रतिक्षित आहेत. (ऑगस्ट,२०११)	४७.५३	५७.५२	+ ९.९९

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात वन विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

सदर योजनेखाली प्रत्यक्षात रु. ४७.५३ लाखाच्या खर्चास मान्यता असून तितकाच खर्च करण्यात आला आहे. सदर योजनेमध्ये रु. ९.९९ लाखाचा खर्च इतर विभागाचा असून प्रधानशिर्ष ४५१५ इतर ग्रामविकास कार्यक्रम (जिल्हास्तरीय) योजनामध्ये झालेला रु. ९.९९ लाख खर्च या विभागाच्या खर्चात समाविष्ट झाला आहे. या संदर्भात अप्पर प्रधान मुख्य वन संरक्षक (अर्थसंकल्प नियोजन व विकास) महाराष्ट्र राज्य, नागपूर यांनी त्यांचे पत्र क्र. कक्ष-४ (२)/चु.नों.दु.प्र./ प्र.क्रं. ९३ (भाग-२) /७६७ दि. २२/३/२०१२ अन्वये महालेखापाल नागपूर यांचे कार्यालयास चुक नोंद दुरुस्ती प्रस्ताव सादर करण्यात आला होता.

बचतीसह अनुदान बंद होण्याचे, अत्याधिक अंदाज करणे व त्यामुळे सदोष अर्थसंकल्प झाल्याचे हे सलग सातवे वर्ष आहे. आधीच्या वर्षातील बचत पुढीलप्रमाणे आहे.

(रुपये लाखात)

वर्ष	एकूण तरतुद	खर्च	बचत
२००४-०५	२७,७३.४१	२१,९४.९९	५,७९.२२
२००५-०६	१७,८३.५५	१५,८५.९६	१,९७.५९
२००६-०७	१,०५,००.७४	१,०१,४९.७७	३,५०.९७
२००७-०८	१,०५,५६.६५	१,०३,६७.१२	१,८९.५३
२००८-०९	१,१५,६०.८४	९६,७१.१७	१८,८९.६७
२००९-१०	६६,७१.२०	५१,६३.४८	१५,०७.७२

मागणी क्र. सी-२ "मुद्रांक नोंदणी"

(रुपये लाखात)

शीर्ष	एकूण अनुदान	प्रत्यक्ष खर्च	अधिक खर्च (+) बचत (-)
२०३०- मुद्रांक व नोंदणी दत्तमत मूळ १,००,३०,४९ पूरक ३५,०४,४७ वर्षभरात परत केलेली रक्कम (मार्च, २०११)	१,३५,३४,९६	१,४८,३८,४८	+१३,०३,५२ ३,८३,७९

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात वन विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

सदर प्रधान लेखा शिर्षाखालील गौण लेखाशिर्षासंदर्भातील स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनाची उत्तरे सोबत सादर करण्यात येत आहेत.

(रुपये लाखात)

शीर्ष	एकूण अनुदान	प्रत्यक्ष खर्च	अधिक खर्च (+) बचत (-)
भारित मूळ ६ पूरक ---	६	--	-६

टिपा व भाष्ये :-

अनुदानाखालील रु.१३,०३.५२ लाख इतका अधिक खर्च (रु.१३,०३,५१,८६८ इतका प्रत्यक्ष खर्च) नियमात बसविणे आहे.

रु.१३,०३.५२ लाख इतका अधिक खर्च लक्षात घेता मार्च २०११ मध्ये परत केलेला रु.३,८३.७९ लाख इतका निधी अवास्तव असल्याचे सिध्द झाले.

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात वन विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

सदरहू प्रधान लेखा शिर्षाखालील भारीत अंतर्गत उपलब्ध करुन देणेत आलेली तरतूदही वित्तीय वर्ष अखेर विहित कालावधीत समर्पित करणेत आली आहे.

(रुपये लाखात)

शीर्ष	एकूण अनुदान	प्रत्यक्ष खर्च	अधिक खर्च (+) बचत (-)
२०३० मुद्रांक व नोंदणी ०१-मुद्रांक-न्यायिक १०२- मुद्रांक विक्रीवरील खर्च (०१) (०१) मुद्रांक विक्रीवरील खर्च मूळ १,७७.६० पुनर्विनियोजन १,२३.७०	३,०१.३०	४,५३.४३	+१,५२.१३

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात वन विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

सदरहू उपशिर्षाखाली अंतिम अनुदान रु.३,०१.३० (रु.तीन कोटी एक लाख तीस हजार) लाख मंजूर करणेत आली पैकी विभागाचा प्रत्यक्ष खर्च रु.४,५३,४३ (रुपये चार कोटी त्रेपन्न लाख त्रेचाळीस हजार) लाख खर्च झाला म्हणून अंतिम अनुदानापेक्षा अधिक रु.१,५२,१३ (रु.एक कोटी बावन्न लाख तेरा हजार) लाख अधिक झाला. महालेखापाल कार्यालयाने योजनेवर रु.४,५३,४३/- (रु.चार कोटी त्रेपन्न लाख त्रेचाळीस हजार) लाख खर्च नोंदविला. अधिकचा खर्च रु.१,५२,१३ (रु.एक कोटी बावन्न लाख तेरा हजार) हा मुद्रांक विक्रीवर आधारित असल्याने व विक्रीच्या प्रमाणात खर्च झाला असल्याने अधिक खर्च मान्य होवून नियमानुकूल करणेत यावा.

(रुपये लाखात)

शीर्ष	**एकूण अनुदान**	**प्रत्यक्ष खर्च**	**अधिक खर्च (+) बचत (-)**
२०३० मुद्रांक व नोंदणी ०२-मुद्रांक-न्यायिकत्तेर १०२- मुद्रांक विक्रीवरील खर्च (००)(०१) मुद्रांक विक्रीवरील खर्च मूळ १५,४४.४४ पुनर्विनियोजन -६,३०.१२	२१,७४.५६	३६,७६.६५	+१५.०२.०९

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात वन विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

सदरहू उपशिर्षाखाली अंतिम अनुदान रु.१५,४४.४४ (रु.पंधरा कोटी चव्वेचाळीस लाख चव्वेचाळीस हजार) लाख मंजूर करणेत आली, पैकी विभागाचा प्रत्यक्ष खर्च रु.३६,७६.६५ (रु.छस्तीस कोटी शहात्तर लाख पासष्ट हजार) लाख खर्च झाला. म्हणजेच अंतिम अनुदानापेक्षा रु.१५,०२.०९/- (रु.पंधरा कोटी दोन लाख नऊ हजार) लाख अधिक झाला. महालेखापाल कार्यालयाने योजनेवर रु.३६,७६.६५/- (रु.छत्तीस कोटी शहात्तर लाख पासष्ट हजार) लाख खर्च नोंदविला. रु.१५,०२.०९/- (रु.पंधरा कोटी दोन लाख नऊ हजार) लाखाचा खर्च अधिक खर्च हा मुद्रांक विक्रीवर आधारित असल्याने व विक्रीच्या प्रमाणात खर्च झाला असल्याने अधिकचा खर्च क्षमापित करुन नियमानूकूल करणेत यावा.

(रुपये लाखात)

शीर्ष	**एकूण अनुदान**	**प्रत्यक्ष खर्च**	**अधिक खर्च (+) बचत (-)**
२०३१ मुद्रांक व नोंदणी ०३नोंदणी ०१ संचालन व प्रशासन (००)(०१) मुद्रांक विक्रीवरील खर्च मूळ ४८,४९०७० पूरक ३,२६.१६ पुनर्विनियोजन -७६.६३	५२,५२.४९	५२,८१.८५	+२९.३६

टिपा व भाष्ये :-

रु.१६,८३.५८ लाख इतका अंतिम अवाढव्य अधिक खर्च लक्षात घेता, मार्च २०११ मध्ये पुनर्विनियोजनाव्दारे वरील उपशीर्षाखाली अवर्धित केलेला रु.८,३०.४५ लाखाचा निधी अपुरा असल्याचे सिध्द झाले.

रु.१६,८३.५८ लाखाच्या अंतिम बचतीची कारणे प्रतिक्षित आहेत (ऑगस्ट २०११)

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात वन विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

सदरहू उपशिर्षाखाली अंतिम अनुदान रु.५२,५२.४९ (रु.बावन्न कोटी बावन्न लाख एकोणपन्नास हजार) लाख मंजूर करणेत आली, पैकी विभागाचा प्रत्यक्ष खर्च रु.५२,८१.८५ (रु.बावन्न कोटी एक्याऐंशी लाख पंचाऐंशी हजार) लाख खर्च झाला. म्हणजेच अंतिम अनुदानापेक्षा रु.२९.३६/- (रु.एकोणतीस लाख छत्तीस हजार) लाख अधिक झाला. महालेखापाल कार्यालयाने योजनेवर रु.५२,८१.८५/- (रु.बावन्न कोटी एक्याऐंशी लाख पंचाऐंशी हजार खर्च नोंदविला. अधिकचा खर्च रु.२९.३६.०००/- हा अधिकचा खर्च सहाव्या वेतन आयोगाच्या फरकाची देयके अदा केल्याने वेतनावर अधिकचा खर्च दिसून येतो. तरी कृपया अधिक खर्च नियमानूकूल करण्यात यावा.

(रुपये लाखात)

शीर्ष	एकूण अनुदान	प्रत्यक्ष खर्च	अधिक खर्च (+) बचत (-)
२०३०-मुदांक व नोदंणी, ०२-मुद्रांक-न्यायिकेत्तर ००१ (०१) संचालन व प्रशासन (००)(०१) मुद्रांक अधीक्षक, मुंबई मूळ ३,१७.१८ पूरक १,५५.१३ पुनर्विनियोजन -३०.०७	४,४२.२४	४,३७.६३	-४.६१

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात वन विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

सदरहू उपशिर्षाखाली अंतिम अनुदान रु.४,४२.२४ (रु.चार कोटी बेचाळीस लाख चोवीस हजार) लाख मंजूर करणेत आली, पैकी विभागाचा प्रत्यक्ष खर्च रु.४,३७,६३/- (रु.चार कोटी सदतीस लाख त्रेसष्ट हजार) लाख खर्च झाला. म्हणजेच अंतिम अनुदानापेक्षा रु.४.६१/- (रु.चार लाख एकसष्ट हजार) बचत झाली. महालेखापाल कार्यालयाने योजनेवर रु.४,३७.६३/- (रु.चार कोटी सदतीस लाख त्रेसष्ट हजार) खर्च नोंदविला. रु.४,६१/- (रु.चार लाख एकसष्ट हजार) बचत कोषागार कार्यालयाने देयकास आक्षेप लावल्याने अनुदान खर्च होवू शकले नाही त्यामळे सदरची बचत ही अल्प असल्याने क्षमापित करावी.

(रुपये लाखात)

शीर्ष	एकूण अनुदान	प्रत्यक्ष खर्च	अधिक खर्च (+) बचत (-)
२०३०-मुदांक व नोदंणी, ०२-मुद्रांक-न्यायिकेत्तर १०१ मुद्रांक खर्च (००) (०१) मुद्रांक खर्च मूळ २२,१६.५९ पूरक २८,०४.४७ पुनर्विनियोजन -१०,०४.९५	४०,१६.११	४०,१६.०३	-०.०८

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात वन विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

सदरहू उपशिर्षाखाली अंतिम अनुदान रु.४०,१६,११ (रु.चाळीस कोटी सोळा लाख अकरा हजार) लाख मंजूर करणेत आली, पैकी विभागाचा प्रत्यक्ष खर्च रु.४०,१६,०३ (रु.चाळीस कोटी सोळा लाख तीन हजार) लाख खर्च झाला. म्हणजेच अंतिम अनुदानापेक्षा रु.(-) ०.०८/- (रु.आठ हजार) कमी झाला. महालेखापाल कार्यालयाने योजनेवर रु.४०,१६,०३/- (रु.चाळीस कोटी सोळा लाख तीन हजार) लाख खर्च नोंदविला. कमीचा रु.०.०८ (रु.आठ हजार) बचत झाली आहे. तरी सदरील बचत अल्प असल्याने क्षमापित करावी.

(रुपये लाखात)

शीर्ष	**एकूण अनुदान**	**प्रत्यक्ष खर्च**	**अधिक खर्च (+) बचत (-)**
२०३०-मुदांक व नोदंणी, ०३-नोंदणी १०१ संचालन व प्रशासन (००) (०२) व्यवस्थापक, शासकीय छायाचित्र नोंदणी कार्यालय, पुणे मूळ १,१३.६७ पूरक १८.७१ पुनर्विनियोजन -६२.५३	६९.८५	६९.८५	-०.१०

टिपा व भाष्ये :-

कोणतेही विशिष्ट कारण न देता वर नमूद केलेल्या उपशीर्षाखाली मार्च, २०११ मध्ये पुनर्विनियोजन/प्रत्यपर्ण याव्दारे रु.१०,९७.५५ लाखांचा निधी काढण्यात आला.

रु.४.७९ लाख इतक्या अंतिम बचतीची कारणे प्रतिक्षित आहेत. (ऑगस्ट, २०११)

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात वन विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

सदरहू उपशिर्षाखाली अंतिम अनुदान रु.६९.८५/- (रु.एकोणसत्तर कोटी पंचाऐंशी लाख) लाख मंजूर करणेत आली, पैकी विभागाचा प्रत्यक्ष खर्च रु.६९,७५/- (रु.एकोणसत्तर कोटी पंच्चाहत्तर लाख) लाख खर्च झाला. म्हणजेच अंतिम अनुदानापेक्षा रु.(-) ०.१०/- (रु.दहा हजार) कमी झाला. महालेखापाल कार्यालयाने योजनेवर रु.६९,७५/- (रु.एकोणसत्तर कोटी पंचाहत्तर लाख) खर्च नोंदविला. कमीचा

रु.०.१० (रु.दहा हजार) ही रक्कम प्रामुख्याने सदरहू कार्यालयीन दूरध्वनीची देयके पारित न झाल्याने वित्तीय वर्ष अखेर खर्च न होऊ शकल्यामुळे झाली असून अंतिम अनुदानाच्या तुलनेत अल्प असल्याने क्षमापित करावी.

(रुपये लाखात)

शीर्ष	**एकूण अनुदान**	**प्रत्यक्ष खर्च**	**अधिक खर्च (+) बचत (-)**
२०३०-मुदांक व नोदंणी, ०३-नोंदणी १०१ संचालन व प्रशासन (००) (०३) नोंदणी महानिरिक्षण व मुद्रांक नियंत्रक, पुणे मूळ ६,७९.१५ पुनर्विनियोजन -१,११.६५	५,६७.५०	५,७६.२५	+८.७५

टिपा व भाष्ये :-

रु.८.७५ लाखांचा अंतिम अधिक खर्च लक्षात घेता, मार्च, २०११ मध्ये वरील उपशीर्षाखाली कोणतेही कारण न देता पुनर्विनियोजन/प्रत्यपर्ण याव्दारे काढण्यात आलेला रु.१,११.६५ लाखांचा निधी अत्याधिक असल्याचे सिध्द झाले.

रु.८.७५ लाखांच्या अंतिम अधिक खर्चाची कारणे प्रतिक्षित आहेत. (ऑगस्ट, २०११)

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात वन विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

सदरहू उपशिर्षाखाली अंतिम अनुदान रु.५,६७.५०/- (रु. पाच कोटी सदुसष्ट लाख पन्नास हजार) लाख मंजूर करणेत आली, पैकी विभागाचा प्रत्यक्ष खर्च रु.५,७६.२५/- (रु.पाच कोटी शहात्तर लाख पंचवीस हजार) लाख खर्च झाला. म्हणजेच अंतिम अनुदानापेक्षा रु.८.७५/- (रु.आठ लाख पंचाहत्तर हजार) जादा झाला. महालेखापाल कार्यालयाने योजनेवर रु.५,७६.२५/- (रु.पाच कोटी शहात्तर लाख पंचवीस हजार) खर्च नोंदविला. अधिकचा खर्च रु.८.७५ (रु.आठ लाख पंचाहत्तर हजार) सहाव्या वेतन आयोगाच्या फरकाची देयके अदा केल्याने वेतनावर अधिकचा खर्च दिसून येतो. तरी कृपया अधिक खर्च नियमानुकूल करण्यात यावा.

साक्ष :-

३.२ समितीने दिनांक २९ सप्टेंबर, २०१५ रोजी उपरोक्त ज्ञापनांच्या संदर्भात महसूल व वन (महसूल) विभागाच्या सचिवांची व इतर प्रतिनिधींची साक्ष घेतली.

मागणी क्रमांक सी-१ "महसूल व जिल्हा प्रशासन" संदर्भात महसूल व जिल्हा प्रशासनामध्ये बचत झाल्याचे दर्शविण्यात आलेले आहे. याबाबत विभागाने माहिती द्यावी असे समितीने सांगितले असता मागणी क्रमांक सी-१ मागणीमध्ये एकूण ४ शीर्षाचा समावेश आहे. २०२९-जमीन महसूल, २०४५-विक्रेय वस्तु व सेवा यावरील इतर कर व शुल्क, २०५३-जिल्हा प्रशासन आणि २०७०-इतर प्रशासनीक सेवा अशा शीर्षाचा समावेश आहे.

२०२९-जमीन महसूल ही आपली तगई आस्थापना आहे. या ठिकाणी ५९ लक्ष ८ हजार रुपयांची बचत झालेली आहे. ही डिव्हीजन्समध्ये बचत झालेली आहे. एकूण ६ डिव्हीजन्स आहेत. कार्यालयातील पदे रिक्त असल्यामुळे पगार काढला नाही, त्यामुळे बचत झालेली आहे. रत्नागिरी जिल्ह्यात ५२ लक्ष रुपयांची बचत झालेली आहे एकूण ५९ लाख रुपयांची बचत झालेली आहे. यापैकी ५२.६६ लाख रुपयांची बचत रत्नागिरी जिल्ह्यात झालेली आहे. जिल्हाधिकारी, रत्नागिरी कार्यालयात ३ लक्ष २५ हजार रुपयांचा खर्च झालेला आहे. परंतु, जिल्हाधिकारी कार्यालयाने विभागीय आयुक्त कार्यालयाकडे ६०.५३ लक्ष रुपये खर्च झाल्याच्या संदर्भात रिपोर्ट दिलेला होता. या कारणामुळे त्या ठिकाणी तफावत निर्माण झालेली आहे. या रिपोर्टींगमुळे सेव्हींग जास्त झाल्याचे दिसून येत आहे. रत्नागिरी जिल्ह्यात ५२ लक्ष रुपयांची बचत झालेली आहे. त्यामुळे या ठिकाणी ५९ लक्ष ८ हजार रुपयांची बचत झाल्याचे दिसून येत आहे अशी माहिती विभागीय सचिवांनी समितीस दिली.

चारही हेडमध्ये १ कोटी ४६ लाख ९२ हजार ४४ रुपयांची सेव्हिंग झाल्याचे दर्शविण्यात आलेले असून, त्याची कारणे काय आहेत ? या समितीच्या प्रश्नावर विभागीय सचिवांनी पुढील खुलासा केला.

मागणी क्रमांक सी-१मध्ये एकूण ४ शीर्षाचा समावेश आहे. २०२९-जमीन महसूल, २०४५ विक्रेय वस्तु व सेवा यावरील इतर कर व शुल्क, २०५३-जिल्हा प्रशासन आणि २०७०-इतर प्रशासनीक सेवा अशा हेडचा समावेश आहे. प्रत्येक शीर्षामध्ये विविध प्रकारचे उपशीर्ष आहेत. विभागाकडे १० कोटी ६९ लाख ३७ हजार ९६ रुपयांची तरतूद उपलब्ध होती. या पैकी १ कोटी ४६ लाख ९२ हजार ४४ रुपये प्रत्यार्पित केले आहेत. त्यामुळे विभागाकडे प्रत्यक्षात ९ कोटी २२ लाख ४५ हजार ५२ रुपयांची तरतूद उपलब्ध होती. त्यापैकी ८ कोटी ९५ लाख ९५ हजार ९ रुपयांचा खर्च झालेला आहे. परिणामी २६ लाख ५० हजार ४३ रुपयांची बचत झालेली आहे. त्यामुळे या ठिकाणी १ कोटी ४६ लाख ९२ हजार ४४ रुपयांची जी बचत दर्शविण्यात आलेली आहे, ती नाही. उपशीर्षानिहाय चर्चा केली तर त्याची कारणे समितीला स्पष्ट केली जातील.

एकूण शीर्ष किती आहेत आणि कोणत्या शीर्षाखाली किती खर्च झाला एवढीच माहिती सचिवांनी समितीला द्यावी असे समितीने सांगितले. यावर निवेदनात कोणकोणत्या शीर्षामध्ये किती खर्च झाला आणि किती बचत झालेली आहे, त्याची इत्यंभूत माहिती दिलेली आहे. २०२९-जमीन महसूलामध्ये ५९ लक्ष रुपयांची बचत दर्शविलेली आहे. हा खर्च वेतनावरील असून रुपये २६ कोटी ५० लाख ४३ हजार रुपयांची बचत झालेली असल्याची माहिती विभागीय सचिवांनी दिली.

विभागाला निधी कमी मिळाला होता काय ? विभागाकडे प्रत्यक्षात ९ कोटी २२ लाख ४५ हजार ५२ रुपयांची तरतूद उपलब्ध होती. त्यापैकी ८ कोटी ९५ लाख ९५ हजार ९ रुपयांचा खर्च झालेला आहे. या कारणामुळे २६ कोटी ५० लाख ४३ हजार रुपयांची बचत झालेली आहे याबाबत समितीने विचारणा केली असता विभागीय सचिवांनी समितीस असे विदित केले की, विभागाकडे १० कोटी ६९ लाख ३७ हजार ९६ रुपयांची तरतूद उपलब्ध होती. या पैकी १ कोटी ४६ लाख ९२ हजार ४४ रुपये प्रत्यार्पित केले आहेत. त्यामुळे विभागाकडे प्रत्यक्षात ९ कोटी २२ लाख ४५ हजार ५२ रुपयांची तरतूद उपलब्ध होती. त्यापैकी ८ कोटी ९५ लाख ९५ हजार ९ रुपयांचा खर्च झालेला आहे. परिणामी २६ लाख ५० हजार ४३ रुपयांची बचत झालेली आहे. एवढी बचत का झाली त्याची शीर्षानिहाय कारणे आहेत आणि ती पुढीलप्रमाणे आहेत.

यामध्ये दोन प्रकारचे शीर्ष आहेत. एका शीर्षा मध्ये वेतनावर आणि प्रवास भत्त्यांवर खर्च झालेला आहे. विभागाकडे अनेक योजना होत्या भूमी अभिलेख विभागाची एक योजना होती. भूमि अभिलेख विभागाच्या योजनेमध्ये बचत झालेली असून ती २५ हजार रुपये इतकी अत्यल्प आहे. सदर योजनेचा निधी भूमि अभिलेख विभागाचे अभिलेख अद्ययावत करण्यासाठी मिळाला होता. भूमि अभिलेख विभागाचे अभिलेख अद्ययावत करण्यासाठी पहिल्या टप्प्यामध्ये ६ जिल्ह्यांचा समावेश करण्यात आला असून त्यामधील ७४ तालुक्यांचे काम सुरु करण्यात आले होते व सदर काम आता संपूर्ण राज्यात सुरु केले आहे. भूमापन व जमाबंदीची कामे करण्यासाठी केंद्र शासनाच्या ग्रामीण विकास मंत्रालय भूमि संसाधन विभाग यांचेकडून महसूल प्रशासन बळकट करणे व भूमि अभिलेखाचे अद्यावतीकरण करणे याकरिता ५० टक्के केंद्र पुरस्कृत योजनेंतर्गत राज्यास प्राप्त झालेल्या निधीपैकी निधी शिल्लक होता. यासंदर्भात मुख्य सचिवांच्या अध्यक्षतेखाली एक उच्चाधिकार समिती स्थापन करण्यात आलेली असून सदर कामाची निविदा प्रक्रिया व संस्थेची निवड या बाबी पूर्ण न झाल्यामुळे सदर रक्कम समर्पित करण्यात आली होती. सद्यस्थितीत संपूर्ण राज्यात सदर योजनेचे काम करण्यात आले आहे. तसेच, "ई-म्युटेशन" नावाचा कार्यक्रम शासनाने सुरु केला असून जमीन खरेदी-विक्री व्यवहार झाल्यानंतर त्यांची तात्काळ म्युटेशन एंट्री जनरेट होते. सदरच्या नोंदी तलाठी लॅपटॉपवरुन लगेच पाहू शकतो. सदर व्यवहाराची फेरफार नोंद मंडळ अधिकारी प्रमाणित करतात, अशा प्रकारे ७/१२ हा आपोआप अपडेट होणार आहे. सदर नोंद व्यवहार झाल्यानंतर लगेच ती म्युटेशन

सेलकडे आपोआप जाते व नियमानुसार पुढील कार्यवाही करण्यात येते. सदर कार्यक्रमाचे सॉफ्टवेअर एनआयसी विभागाच्या मदतीने तयार करण्यात आलेले आहे. या कार्यक्रमाची ट्रायल माहे जून मध्ये राज्यभरामध्ये घेण्यात आली असून सॉफ्टवेअरमध्ये आणखी सुधारणा करण्यात येत आहे.

सन २०१०-११ मध्ये जिल्हा प्रशासन उपशीर्षाखाली वैद्यकीय देयके, अतिकालिक भत्ता व प्रवास भत्त्याची देयके अपेक्षेपेक्षा कमी प्रमाणात प्राप्त झाली व काही कार्यालयीन खर्चाची देयके उशीरा प्राप्त झाल्याने २६ कोटी रुपयांची बचत झालेली आहे. तसेच, इतर आस्थापनाच्या संदर्भात बी.डी.एस वेळेवर न निघाल्याने वेतन विषयक थकबाकी देयके, वैद्यकीय देयके इत्यादी बाबींवर अंदाजापेक्षा कमी खर्च होऊन १९ कोटी रुपयांची बचत झाली, अशी माहिती विभागाने दिलेली आहे त्याबाबत विभागाचे मत काय आहे ? याबाबत माहिती देण्यात यावी असे समितीने विभागास सांगितले.

सदर उपशीर्षाखालील १९ कोटी रुपयांची बचत ही एकूण अनुदानाच्या तुलनेमध्ये केवळ ५.८९ टक्के इतकी आहे. तसेच, २६ कोटी रुपयांच्या बचती बाबत सांगू इच्छितो की, सदर फरक हा रिक्त पदे, वैद्यकीय देयके, अतिकालिक भत्ता व प्रवास भत्त्याची देयके कमी प्रमाणात प्राप्त झाली व त्यामधील काही देयके कोषागारामध्ये मंजूर न झाल्यामुळे रक्कम शासनास परत करावी लागलेली आहे असा खुलासा विभागीय सचिवांनी समितीसमोर केला.

विक्रेय वस्तू व सेवा यावरील इतर कर व शुल्क या लेखाशीर्षाखाली ३९.५२ लाख रुपये इतका अधिक खर्च का करण्यात आला आहे ?यासंदर्भात माहिती देताना विभागीय सचिवांनी असे सांगितले की, सदर लेखाशीर्षाखाली एकूण अनुदान १६.८८ लाख रुपये होते व प्रत्यक्ष खर्च ५६.४० लाख रुपये झाला आहे. अधिकारी व कर्मचाऱ्यांच्या वेतन व प्रवास खर्चावर सन २०१०-११ मध्ये १६.९३ लाख रुपये खर्च करण्यात आला असून इतर विभागाचा खर्च ३९,४६,७०६ रुपये आहे. यासंदर्भात चुकीच्या नोंदीचा प्रस्ताव महालेखापरिक्षक यांना दिनांक २२ मार्च, २०११ रोजी सादर केला आहे.

यावर महालेखाकार यांनी विभागाने खर्चाचा ताळमेळ करावयास पाहिजे. आता आहरण व संवितरण अधिकारी यांना महालेखाकार कार्यालयात न जाता स्वत:च्या कार्यालयातून ऑनलाईन रिकन्सीलेशन करणे शक्य असल्याचे समितीस अवगत केले.

सी-२ "मुद्रांक नोंदणी"

मागणी क्रमांक सी-२ "मुद्रांक नोंदणी "या उपशीर्षाखाली अधिकचा खर्च होण्याची कारणे काय आहेत ? अशी विचारणा समितीने केली असता मुद्रांक व नोंदणी उपशीर्षाखाली १५०२.०९ लाख अधिक खर्च झालेला असून हा खर्च मुद्रांक विक्रीवर आधारित असल्याने व विक्रीच्या प्रमाणात खर्च झाला असल्याने अधिकचा खर्च झालेला आहे. सदर कालावधीमध्ये मुद्रांक विक्री जास्त झाल्याने त्यावरील कमीशन जास्त द्यावे लागले होते असा खुलासा विभागीय सचिवांनी समितीसमोर केला.

मुद्रांक न्यायिकेतर उपलेखाशीर्षामध्ये ४.६१ लाख बचत झालेली आहे, याबद्दल विभागाचे मत काय आहे ? या समितीच्या प्रश्नाला सदरील बचत ही १.३ टक्क्यापेक्षा कमी आहे. कोषागार कार्यालयाने देयकास आक्षेप लावल्याने अनुदान खर्च होऊ शकले नाही, सदर खर्च पुढील वर्षात करण्यात आलेला आहे म्हणून सदर बचत झालेली आहे असा खुलासा सचिवांनी केला.

शासनास मागील वर्षी किती रक्कम मुद्रांक शुल्कातून प्राप्त झालेली आहे ? अशी समितीने विचारणा केली असता शासनास मागील वर्षी जवळपास २० हजार कोटी रुपयांपेक्षा जास्त रक्कम मुद्रांक शुल्कातून प्राप्त झालेली असून यावर्षी ती २२ हजार कोटी रुपयांपर्यंत जाईल, अशी अपेक्षा आहे असे मत विभागीय सचिवांनी व्यक्त केले.

मागणी क्रमांक सी-४ "सेक्रेटरिएट व इतर सर्वसाधारण सेवा"

मागणी क्रमांक सी-४ सेक्रेटरिएट व इतर सर्वसाधारण सेवा यासंदर्भात विभागाच्या सचिवांनी अधिक खर्च व बचतीच्या संदर्भात समितीला माहिती द्यावी असे समितीने विभागास सांगितले.

मागणी क्रमांक सी-४ सेक्रेटरिएट व इतर सर्वसाधारण सेवा मध्ये प्रधान शीर्ष २०५२, २०५९ व २०७५ यांचा समावेश असून त्यामध्ये १.१८ टक्के इतकी बचत झालेली आहे. मंत्रालयामधील विभागाच्या आस्थापनेमध्ये काही पदे रिक्त असल्याने सदर बचत झालेली आहे. सध्या मंत्रालयाच्या आस्थापनेवरील मंजूर पदे ५२१ आहेत, ३७४ पदे भरण्यात आलेली असून १४७ पदे रिक्त असल्याची माहिती विभागीय सचिवांनी समितीस विदित केले.

मंत्रालयामध्ये संगणकीकरण झालेले असल्याने जवळपास ५० टक्के कर्मचाऱ्यांची बचत झाली पाहिजे, याबाबीचा शासन विचार करणार आहे काय ? अशी विचारणा समितीने केली.

उपरोक्त संदर्भात माहिती देताना विभागीय सचिवांनी असे विदित केले की, विनियोजन लेखे सन २०१०-११ मधील मागणी क्रमांक सी-४ बाबत चर्चा सुरु असून त्यामध्ये मंत्रालयीन आस्थापनेचा संबंध असून रिक्त पदामुळे सदर लेखाशीर्षामध्ये बचत झालेली आहे. क्षेत्रिय पातळीवर संगणकीकरणाचे काम सुरु असून भूमि अभिलेख विभागाच्या संगणकीकरण करण्याचा प्रयत्न करण्यात येत आहे. मंत्रालयीन स्तरावर संगणकीकरण झालेले असून ई-ऑफिस सॉफ्टवेअरच्या माध्यमातून सध्या अनेक विभागामध्ये कामकाज सुरु करण्यात आले आहे. विभागाच्या अत्यंत मोठ्या जुन्या फाईल्स त्या पुढे हाताळण्यात येत आहेत. ई-ऑफिसच्या माध्यमातून काम करण्यासाठी त्या स्कॅन करण्याचे काम सुरु आहे. आता राज्यात सेवा हमी कायदा आलेला असून त्याच्या अंतर्गत महसूल विभागाने देखील आपल्या विविध सेवा सुटसुटीत केल्या आहेत. जनतेला या सेवा ऑनलाईन देण्याकरिता विभाग प्रयत्नशील आहे. क्षेत्रिय स्तरावरील कामकाज व मंत्रालयीन स्तरावरील कामकाजाचे स्वरुप वेगळे आहे.

महसूलाच्या ५० टक्के खर्च वेतनावर झाला पाहिजे, याकरिता पुढील ३ ते ५ वर्षात करावयाच्या नियोजनाचा गंभीरपणे विचार करण्यात यावा अशी सूचना समितीने विभागास केली.

या अनुषंगाने महालेखाकार यांनी पुढील मत व्यक्त केले. संगणकीकरण व ऑफिस ॲटोमेशन असे दोन भाग करणे शक्य आहे. क्षेत्रिय कार्यालयातील काही सेवांचे संगणकीकरण झाले असेल किंवा एखाद्या कार्यालयातील थोड्याशा कामाचे संगणकीकरण करण्यात आले असेल तर आपण मॅनपावर कमी करु शकत नाही, त्यासाठी संपूर्ण युनिटचे ॲटोमोशन होईल त्यावेळी आपण मॅनपावर कमी करण्याचा विचार करु शकतो.

सी-७ "वन"

२४०६- वनीकरण व वन्यजीव या लेखाशीर्षांतर्गत रस्ते व पूल यांची दुरुस्ती या शीर्षाखाली ७.७३ लाख रुपयांची बचत झालेली आहे. सन २०१०-२०११ मध्ये योजनेतंर्गत दुर्गम भागातील रस्ते, रोपवाटीकेचे डेपो अंतर्गत जे रस्ते घेतले जातात, त्यांची ७ लाख ७३ हजार रुपये रक्कम शिल्लक आहे. धुळे कार्यालयातील उच्चश्रेणी लघुलेखकाची दोन पदे रिक्त राहिलेली आहेत त्यांच्या पगारावरील ४ लाख ६४ हजार रुपयांची ही रक्कम आहे. तेराव्या वित्त आयोगातील केंद्र सरकारच्या १०० टक्के योजनेसाठी ३२ कोटी ९३ लाख रुपयांची तरतूद केलेली होती. ३१ कोटी ९३ लाख रुपयांपैकी १२ लाख ९९ हजार रुपये शिल्लक आहेत. सदरची रक्कम एक टक्क्यापेक्षा कमी आहे. या वर्षात तेरावा वित्त आयोग सुरु झाला होता. त्यांच्या मार्गदर्शक तत्वानुसार हा खर्च शिल्लक राहिलेला आहे. प्रशिक्षण, टूर यासाठीची ही रक्कम बचत राहिलेली आहे अशी माहिती विभागीय सचिवांनी समितीस अवगत केली.

सन २००५ ते सन २०१० पर्यंत या कालावधीतील एकूण १२५ कोटी रुपयांची बचत झालेली आहे. बचतीची रक्कम दरवर्षी वाढतच गेलेली आहे. सदरची बचत दरवर्षी वाढण्याचे काय कारण आहे ? अशी विचारणा समितीने केली असता सन २००५ ते सन २०१० या कालावधीत जी पदे रिक्त आहेत त्यांच्या पगारासाठीची २८ कोटी ९२ लाख रुपयांची बचत झालेली आहे. त्यांचे टी.ए./डी.ए. चे विवरणपत्र तयार केलेले असते असा खुलासा विभागीय सचिवांनी केला.

ग्रामीण भागातील रस्त्यांची कामे घेण्यात येतात. त्यांचे मंजुरीचे निकष काय आहेत. जिल्हानिहाय किती रक्कम खर्च झालेली आहे? ४ व्याघ्र प्रकल्प, ३ राष्ट्रीय उद्याने आणि अभयारण्य यांची विकासाची कामे करण्यात आलेली आहेत, याबाबतची माहिती आता उपलब्ध नसल्यास नंतर समितीला सादर करावी असे निदेश समितीने दिले तथापि अद्याप माहिती अप्राप्त आहे.

सी-१० "आर्थिक सेवांवरील भांडवली खर्च" ,

सी-१० "आर्थिक सेवांवरील भांडवली खर्च" यासंदर्भात माहिती देण्यास समितीने सांगितले असता सी-१० हे शीर्ष वन विभागाशी संबंधित नाही. मृद संधारण विभागात ५१ हजार रुपयांची बचत झालेली असून सदरची रक्कम एक टक्क्यापेक्षा कमी शिल्लक राहिलेली आहे. सदरची रक्कम अत्यंत कमी असल्यामुळे ती क्षमापित व्हावी, तसेच वन इमारती, इमारतींची दुरुस्ती यासाठीचे ८ कोटी रुपये प्रत्यार्पित केले असल्यामुळे सदरची रक्कम शिल्लक नाही असा खुलासा विभागीय सचिवांनी केला.

१२ कोटी ३९ लाख रुपयांची रक्कम कोणत्या शीर्षाखाली आहे? या प्रश्नाला ८ कोटी रुपये मूळ प्रत्यार्पित केलेली रक्कम आहे. बीडीएस मध्ये तांत्रिक बिघाड झाल्यामुळे सदरची रक्कम काढता आली नाही. गडचिरोली, सिरोंचा, आलापल्ली, या भागासाठीची ही रक्कम आहे असा खुलासा विभागीय सचिवांनी केला.

सन २००४-२००५ मध्ये ५ कोटी ७९ लाख रुपयांची बचत होती. सदरची रक्कम वाढतच गेलेली आहे. सन २००९-२०१० पर्यंत ही रक्कम १५ कोटी पर्यंत गेलेली आहे यासंदर्भात खुलासा करताना विभागीय सचिवांनी असे विदित केले की, सन २००४-२००५ मध्ये ८० लाख रुपये रक्कम शिल्लक होती. सन २००९-२०१० पर्यंत सदरची रक्कम १५ कोटीपर्यंत गेलेली आहे. कामाचा अंदाज बघून अर्थसंकल्पात निधीची तरतूद केली जाते. बऱ्याच वेळेला अनुदान विलंबाने मिळणे किंवा कामे वेळेवर सुरु न होणे अशा अडचणींमुळे ही रक्कम शिल्लक आहे. विशेषत: गडचिरोली, गोंदीया या नक्षलग्रस्त भागांमध्ये ही अडचण जास्त प्रमाणात दिसून येते. या भागांमध्ये मजुरांचा अभाव हेही एक कारण आहे.

गडचिरोली जिल्ह्यामध्ये अर्थसंकल्पीय अनुदान देताना बीडीएस मध्ये तांत्रिक बिघाड केव्हा झाला, याची माहिती समितीला देण्यात यावी. तसेच अतिरिक्त खर्चाचे ९.९९ कोटी रुपये विहित मुदतीत का दिले नाही ? अशी विचारणा समितीने केली असता दिनांक २२ मार्च, २०१२ च्या पत्रात याबाबतची माहिती पाठविलेली असल्याचे विभागीय सचिवांनी विदित केले.

महसूल व वन (महसूल)

समितीची शिफारस :-

३.३ महसूल व वन विभागाकरिता सन २०१०- २०११ मध्ये अर्थसंकल्पीत तरतूद व खर्चाचा आढावा घेताना समितीच्या असे निदर्शनास आले की, विभागाने अर्थसंकल्पीय तरतूद खर्च करताना पुरेशा गांभीर्याने कार्यवाही केली नाही त्यामुळे निविदा प्रक्रिया होऊन संस्थेची निवड न होणे, कार्यालयीन खर्चाची देयके,

वैद्यकीय देयके, अतिकालीक भत्ता, प्रवास भत्ता इ. देयके उशीरा प्राप्त होणे, मंजूर अनुदान वेळेवर प्राप्त न होणे, प्रस्तावित कामे वेळेवर सुरु न होणे अशा अनेक प्रशासकीय कारणास्तव अर्थसंकल्पीय तरतूद खर्च होऊ शकली नाही. यापुढे **विभागाने अशा प्रशासकीय कारणास्तव निधी अखर्चित राहून व्यपगत होणार नाही याकरिता उपाययोजना करावी तसेच सदर निधी अखर्चित राहिल्यास किंवा व्यपगत झाल्यास याबाबत संबंधितांवर जबाबदारी निश्चित करुन कारवाई करण्यात यावी अशी समितीची शिफारस आहे.**

मदत व पुनर्वसन विभाग

४.१ भारताचे नियंत्रक व महालेखापरीक्षक यांच्या सन २०१०-२०११ या वर्षाच्या विनियोजन लेखे अहवालातील अनुदान क्र. सी-६ "नैसर्गिक आपत्तीच्या निवारणासाठी सहाय्य" मधील "नैसर्गिक आपत्तीच्या निवारणासाठी सहाय्य" या शीर्षांतर्गत बचत व अधिक खर्च झालेला आहे. यासंदर्भात महालेखाकारांनी आपल्या अहवालात पुढीलप्रमाणे अभिप्राय दिल्याचे समितीच्या निदर्शनास आले आहे.

(रु.हजारात)

शीर्ष	**एकूण अनुदान**	**प्रत्यक्ष खर्च**	**अधिक खर्च (+) बचत (-)**
प्रधान शीर्ष २२४५- नैसर्गिक आपत्तीच्या निवारणासाठी सहाय्य दत्तमत- मूळ ९,०४,७३,१० पूरक ९,५०,८७,९० वर्षभरात परत केलेली रक्कम (मार्च, २०११) भारित मूळ ७०.०० पूरक ---- वर्षभरात परत केलेली रक्कम (मार्च, २०११)	१८,५५,६१,०० ७०.०० 	१४,१४,४९,६१ ३०.३५ 	४,४१,११,३९ ३,१८,८०,९४ -३९.६५ ३९.६५
२२४५ नैसर्गिक आपत्तीच्या निवारणासाठी सहाय्य ०१ अवर्षण १०१ अनुग्रह सहाय्य १०१ (००) (०७) वैरण पुरवठा मूळ ५,००.०० पुनर्विनियोजन (-) १,५०.५०	३,४९.५०	३,४९.५०	(-)०.०२

ज्ञापन :-

महालेखापरीक्षकांच्या उपरोक्त परिच्छेदाच्या संदर्भात महसूल व वन (मदत व पुनर्वसन) विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

सदर वर्षात वैरणाची अधिक गरज असल्यामुळे दुसऱ्या लेखाशीर्षाखाली ज्यामध्ये निधीची आवश्यकता भासली तेथे पुनर्विनियोजनाव्दारे निधी उपलब्ध करुन देण्यात आला.

(रुपये लाखात)

शीर्ष	**एकूण अनुदान**	**प्रत्यक्ष खर्च**	**अधिक खर्च (+) बचत (-)**
२२४५- नैसर्गिक आपत्तीच्या निवारणासाठी सहाय्य ०२ पूर, चक्रीवादळे इत्यादी १०१ अनुग्रह सहाय्य १०१ (०४) (०३) बियाणे, खते व शेतीची अवजारे यांचा पुरवठा मूळ २,००.०० पूरक (-)२,००.००	----	----	----

ज्ञापन :-

महालेखापरीक्षकांच्या उपरोक्त परिच्छेदाच्या संदर्भात महसूल व वन (मदत व पुनर्वसन) विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

सदर वर्षात या लेखाशिर्षाखाली निधीची आवश्यकता न भासल्यामुळे दुसऱ्या लेखशिर्षाखाली पुनर्विनियोजनाव्दारे निधी उपलब्ध करुन देण्यात आला.

(रुपये लाखात)

शीर्ष	**एकूण अनुदान**	**प्रत्यक्ष खर्च**	**अधिक खर्च (+) बचत (-)**
२२४५- नैसर्गिक आपत्तीच्या निवारणासाठी सहाय्य ०२ पूर, चक्रीवादळे इत्यादी १०१ अनुग्रह सहाय्य १०१ (०३) (०२) पुरामुळे बाधित झालेल्या व्यक्तींच्या पुनर्वसनाकरिता रस्ते व घरे इत्यादी बांधण्यासाठी संपादन केलेल्या/अधिगृहीत केलेल्या जमिनीबद्दल नुकसान भरपाई देणे मूळ १०,००.०० पुनर्विनियोजन (-)८,५८.९१	१,४१.०९	१,४१.०९	----

ज्ञापन :-

महालेखापरीक्षकांच्या उपरोक्त परिच्छेदाच्या संदर्भात महसूल व वन (मदत व पुनर्वसन) विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

सदर वर्षात या लेखाशिर्षाखाली निधीची आवश्यकता न भासल्यामुळे दुसऱ्या लेखशिर्षाखाली पुनर्विनियोजनाव्दारे निधी उपलब्ध करुन देण्यात आला.

(रुपये लाखात)

शीर्ष	**एकूण अनुदान**	**प्रत्यक्ष खर्च**	**अधिक खर्च (+) बचत (-)**
२२४५- नैसर्गिक आपत्तीच्या निवारणासाठी सहाय्य ०२ पूर, चक्रीवादळे इत्यादी १०१ अनुग्रह सहाय्य १०१ (०३) (०३) पुरामुळे नुकसान पोहोचलेल्या व्यक्तींना घरे बांधून देण्यासाठी जमिनीचा विकास करण्यावरील भांडवली खर्च मूळ १०,००.०० पुनर्विनियोजन (-)९,७४.८५	२५.१५	२२.९६	(-) २.१९

ज्ञापन :-

महालेखापरीक्षकांच्या उपरोक्त परिच्छेदाच्या संदर्भात महसूल व वन (मदत व पुनर्वसन) विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

सदर वर्षात या लेखाशिर्षाखाली निधीची आवश्यकता न भासल्यामुळे दुसऱ्या लेखशिर्षाखाली पुनर्विनियोजनाव्दारे निधी उपलब्ध करुन देण्यात आला.

(रुपये लाखात)

शीर्ष	**एकूण अनुदान**	**प्रत्यक्ष खर्च**	**अधिक खर्च (+) बचत (-)**
२२४५- नैसर्गिक आपत्तीच्या निवारणासाठी सहाय्य ०२ पूर, चक्रीवादळे इत्यादी १०१ अनुग्रह सहाय्य १०१ (०३) (०४) पुरामुळे बाधित झालेल्या व्यक्तींच्या पुनर्वसनाकरिता रस्ते, पाणीपुरवठा, शाळा, चावडी विद्युत पुरवठा इत्यादी नागरी सुविधांवरील खर्च मूळ ३०,००.०० पुनर्विनियोजन (-)२६,१८.०५	३,८१.९५	३,३८.९८	(-)४२.९७

ज्ञापन :-

महालेखापरीक्षकांच्या उपरोक्त परिच्छेदाच्या संदर्भात महसूल व वन (मदत व पुनर्वसन) विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

सदर वर्षात या लेखाशिर्षाखाली निधीची आवश्यकता न भासल्यामुळे दुसऱ्या लेखशिर्षाखाली पुनर्विनियोजनाव्दारे निधी उपलब्ध करुन देण्यात आला.

(रुपये लाखात)

शीर्ष	**एकूण अनुदान**	**प्रत्यक्ष खर्च**	**अधिक खर्च (+) बचत (-)**
२२४५- नैसर्गिक आपत्तीच्या निवारणासाठी सहाय्य ०२ पूर, चक्रीवादळे इत्यादी ११३ घरांची दुरुस्ती/पुनर्बांधकाम यांसाठी सहाय्य ११३ (००) (०१) घरांची दुरुस्ती/पुनर्बांधकाम यासाठी सहाय्य मूळ ४०,०९.०० पुनर्विनियोजन (-)२२,९७.७२	१७,११.२८	१६,६६.६४	(-)४४.६४

टिपा व भाष्ये :-

कोणतेही विशिष्ट कारण न देता, मार्च २०११ मध्ये वर नमूद केलेल्या उपशीर्षाखाली पुनर्विनियोजन/प्रत्यर्पणाव्दारे रु.७१००.०३ लाखांचा निधी काढण्यात आला. (ऑगस्ट २०११)

मागविण्यात आली असली तरी, वर नमूद केलेल्या उपशीर्षाखालील रु.८७.६१ लाखांच्या अंतिम बचतीची कारणे कळविण्यात आलेली नाही. (ऑगस्ट २०११)

ज्ञापन :-

महालेखापरीक्षकांच्या उपरोक्त परिच्छेदाच्या संदर्भात महसूल व वन (मदत व पुनर्वसन) विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

नैसर्गिक आपत्तीच्या घटनांमध्ये तंतोतंत तरतूद करणे अत्यंत कठीण असते. नुकसानीची संभाव्य शक्यता घटना लक्षात घेऊन त्याप्रमाणे तरतूद केली जाते. तथापि नैसर्गिक आपत्ती नव्याने उद्‌भवल्यास किंवा त्यामध्ये वाढ झाल्यास त्यासाठी निधीची गरज भासते. यास्तव पुनर्विनियोजनाने निधी/मदत तातडीने उपलब्ध करुन द्यावा लागतो.

(रुपये लाखात)

शीर्ष	एकूण अनुदान	प्रत्यक्ष खर्च	अधिक खर्च (+) बचत (-)
२२४५- नैसर्गिक आपत्तीच्या निवारणासाठी सहाय्य ०१ अवर्षण १०१ अनुग्रह सहाय्य १०१ (००) (०८) अनुग्रह सहाय्य मूळ १,५८,००.०० पुनर्विनियोजन (-)१,५३,७६.०९	४,२३.९१	४,५४.१०	(+)३०.१९

टिपा व भाष्ये :-

कोणतेही विशिष्ट कारण न देता, मार्च २०११ पुनर्विनियोजन/प्रत्यर्पण यांव्दारे रु. १५३७९.०९ लाखांचा निधी काढण्यात आला. (ऑगस्ट २०११)

मागविण्यात आली असली तरी रु.३०.१९ लाखांचा अंतिम बचतीची कारणे कळविण्यात आलेली नाही. (ऑगस्ट २०११)

ज्ञापन :-

महालेखापरीक्षकांच्या उपरोक्त परिच्छेदाच्या संदर्भात महसूल व वन (मदत व पुनर्वसन) विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

अतिवृष्टी व अवेळी पाऊस याकरिता पुनर्विनियोजनाने निधी उपलब्ध करुन देण्यात आला.

(रुपये लाखात)

शीर्ष	एकूण अनुदान	प्रत्यक्ष खर्च	अधिक खर्च (+) बचत (-)
२२४५- नैसर्गिक आपत्तीच्या निवारणासाठी सहाय्य ०१ अवर्षण ८०० इतर खर्च ८०० (००) (०२) संचालन व प्रशासन इतर खर्च मूळ ४४.४० पुनर्विनियोजन (-)१२.८५	३१.५५	३१.४९	(-)०.०६

ज्ञापन :-

महालेखापरीक्षकांच्या उपरोक्त परिच्छेदाच्या संदर्भात महसूल व वन (मदत व पुनर्वसन) विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

न्यायालयाचे आदेशाप्रमाणे प्रदानासाठी असणाऱ्या निधीची तरतूद सदर लेखाशिर्षाखाली करण्यात येते. परंतु असे कोणतेही प्रकरणे न उद्‌भवल्यास निधी परत करण्यात आला.

(रुपये लाखात)

शीर्ष	**एकूण अनुदान**	**प्रत्यक्ष खर्च**	**अधिक खर्च (+) बचत (-)**
२२४५- नैसर्गिक आपत्तीच्या निवारणासाठी सहाय्य ०२ पूर, चक्रीवादळे इत्यादी ११७ पशुधन खरेदीसाठी शेतकऱ्यांना सहाय्य ११७ (००) (०१) पशुधन खरेदीसाठी शेतकऱ्यांना सहाय्य मूळ ३,००.०० पुनर्विनियोजन (-) ९०.६८	२,०९.३२	२,०४.८७	(-)४.४५

ज्ञापन :-

महालेखापरीक्षकांच्या उपरोक्त परिच्छेदाच्या संदर्भात महसूल व वन (मदत व पुनर्वसन) विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

सदर वर्षात या लेखाशिर्षाखाली निधीची आवश्यकता न भासल्यामुळे दुसऱ्या लेखशिर्षाखाली पुनर्विनियोजनाव्दारे निधी उपलब्ध करुन देण्यात आला.

(रुपये लाखात)

शीर्ष	**एकूण अनुदान**	**प्रत्यक्ष खर्च**	**अधिक खर्च (+) बचत (-)**
२२४५- नैसर्गिक आपत्तीच्या निवारणासाठी सहाय्य ०२ पूर, चक्रीवादळे इत्यादी ८०० इतर खर्च ८०० (०७) (०१) चक्रीवादळेमुळे बाधित झालेल्या व्यक्तींच्या घरांचे बांधकाम मूळ ११,००.०० पुनर्विनियोजन (-) १०,९५.००	५.००	५.००	---

टिपा व भाष्ये:-

कोणतेही विशिष्ट कारण न देता मार्च २०११ मध्ये रु.११९८.५३ लाखांचा निधी परत करण्यात आला. (ऑगस्ट, २०११)

ज्ञापन :-

महालेखापरीक्षकांच्या उपरोक्त परिच्छेदाच्या संदर्भात महसूल व वन (मदत व पुनर्वसन) विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

राष्ट्रीय चक्रीवादळ धोरण निवारण प्रकल्पाला वर्ल्ड बँक/केंद्र सरकारची मान्यता सदर वर्षात प्राप्त झाली नाही. यास्तव प्रकल्प कार्यान्वीत करण्यासाठी संभाव्य करण्यात आलेली तरतूद खर्च होऊ शकली नाही.

(रुपये लाखात)

शीर्ष	**एकूण अनुदान**	**प्रत्यक्ष खर्च**	**अधिक खर्च (+) बचत (-)**
२२४५- नैसर्गिक आपत्तीच्या निवारणासाठी सहाय्य ०२ पूर, चक्रीवादळे इत्यादी ८०० इतर खर्च ८०० (०८) (०१) सागरी कालवे आणि प्रमुख बंधाऱ्यांचे बांधकाम/नवीकरण मूळ १८,९९.८२ पुनर्विनियोजन (-) १८,९९.८२	---	---	---

ज्ञापन :-

महालेखापरीक्षकांच्या उपरोक्त परिच्छेदाच्या संदर्भात महसूल व वन (मदत व पुनर्वसन) विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

राष्ट्रीय चक्रीवादळ धोरण निवारण प्रकल्पाला वर्ल्ड बँक/केंद्र सरकारची मान्यता सदर वर्षात प्राप्त झाली नाही. यास्तव प्रकल्प कार्यान्वीत करण्यासाठी संभाव्य करण्यात आलेली तरतूद खर्च होऊ शकली नाही.

(रुपये लाखात)

शीर्ष	एकूण अनुदान	प्रत्यक्ष खर्च	अधिक खर्च (+) बचत (-)
२२४५- नैसर्गिक आपत्तीच्या निवारणासाठी सहाय्य ०२ पूर, चक्रीवादळे इत्यादी ८०० इतर खर्च ८०० (०९) (०१) आश्रयासाठी आणि पुनर्निमितीसाठी खारफुटीची लागवड करणे मूळ ९,९९.७९ पुनर्विनियोजन (-) ९,९९.७९	---	---	---

टिपा व भाष्ये:-

कोणतेही विशिष्ट कारण न देता मार्च २०११ मध्ये वर नमूद केलेल्या उपशीर्षाखाली रु.२८९९.६१ लाखांचा संपूर्ण निधी परत करण्यात आला. (ऑगस्ट, २०११)

ज्ञापन :-

महालेखापरीक्षकांच्या उपरोक्त परिच्छेदाच्या संदर्भात महसूल व वन (मदत व पुनर्वसन) विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

राष्ट्रीय चक्रीवादळ धोरण निवारण प्रकल्पाला वर्ल्ड बँक/केंद्र सरकारची मान्यता सदर वर्षात प्राप्त झाली नाही. यास्तव प्रकल्प कार्यान्वीत करण्यासाठी संभाव्य करण्यात आलेली तरतूद खर्च होऊ शकली नाही.

(रुपये लाखात)

शीर्ष	एकूण अनुदान	प्रत्यक्ष खर्च	अधिक खर्च (+) बचत (-)
२२४५- नैसर्गिक आपत्तीच्या निवारणासाठी सहाय्य ८० सर्वसाधारण ००१ संचालन व प्रशासन (०२) जिल्हा आपत्ती व्यवस्थापन प्राधिकरण ००२ (०२) (०१) जिल्ह्यांमध्ये जिल्हा आपत्ती व्यवस्थापन प्राधिकरण उभारणे मूळ १,३१.०० पूरक २७,४४.०० पुनर्विनियोजन (-) २८,७५.००	---	६८.६३	(+)६८.६३

ज्ञापन :-

महालेखापरीक्षकांच्या उपरोक्त परिच्छेदाच्या संदर्भात महसूल व वन (मदत व पुनर्वसन) विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

या बाबीशी संबंधित बहुतांश अभिलेख मंत्रालयास लागलेल्या आगीत नष्ट झाले आहेत. त्याअभावी सदर आक्षेपास उत्तर देता येत नाही.

(रुपये लाखात)

शीर्ष	**एकूण अनुदान**	**प्रत्यक्ष खर्च**	**अधिक खर्च (+) बचत (-)**
२२४५- नैसर्गिक आपत्तीच्या निवारणासाठी सहाय्य ८० सर्वसाधारण १०२ नैसर्गिक आपत्तीचे व्यवस्थापन आपत्ती प्रवण क्षेत्रांमध्ये आकस्मिक योजना (०२) महाराष्ट्र राज्य आपत्ती व्यवस्थापन प्राधिकरण १०२ (०२) (०१) सौम्यकरण निधी मूळ ४,४२.९८ पुनर्विनियोजन (-)४,४२.९८	---	३,२३.२९	(+)३,२३.२९

टिपा व भाष्ये :-

कोणतेही विशिष्ट कारण न देता वर नमूद कलेल्या उपशीर्षाखाली रु.३३१७.९८ लाखांचा निधी परत करण्यात आला. (ऑगस्ट २०११)

मागविण्यात आली असली तरी रु.३९१.९२ लाखांचा अधिक खर्चाची कारणे कळविण्यात आलेली नाही. (ऑगस्ट २०११)

ज्ञापन :-

महालेखापरीक्षकांच्या उपरोक्त परिच्छेदाच्या संदर्भात महसूल व वन (मदत व पुनर्वसन) विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

या बाबीशी संबंधित बहुतांश अभिलेख मंत्रालयास लागलेल्या आगीत नष्ट झाले आहेत. त्याअभावी सदर आक्षेपास उत्तर देता येत नाही.

(रुपये लाखात)

शीर्ष	एकूण अनुदान	प्रत्यक्ष खर्च	अधिक खर्च (+) बचत (-)
२२४५- नैसर्गिक आपत्तीच्या निवारणासाठी सहाय्य ०२ पूरक, चक्रीवादळे इत्यादी १०१ अनुग्रह सहाय्य १०१ (०४) (०५) इतर बाबी मूळ ६१,००.०० पूरक ७३७,०९.०० पुनर्विनियोजन ३,९२.२३	८,०२,०१.२३	७,९६,०६.९९	(-)५,९४.२४

टिपा व भाष्ये :-

अवकाळी पाऊस आणि अतिवृष्टी यामुळे पिकांचे नुकसान झालेल्या अधिकाधिक शेतकऱ्यांना वित्तीय सहाय्य देण्यासाठी मार्च, २०११ पुनर्विनियोनाव्दारे रु.३९२.२३ लाखांच्या अतिरिक्त निधीची तरतूद करण्यात आली.

मागवण्यात आली असली तरी, रु.५९४.२४ लाखांचा अंतिम बचतीची कारणे कळविण्यात आलेली नाहीत. (ऑगस्ट २०११)

ज्ञापन :-

महालेखापरीक्षकांच्या उपरोक्त परिच्छेदाच्या संदर्भात महसूल व वन (मदत व पुनर्वसन) विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

१) सन २०१०-११ या वित्तीय वर्षात सोयाबीन पिकावरील लष्करी अळीचा प्रादुर्भाव झाला होता. या प्रार्दुभावाने बाधित झालेल्या शेतकऱ्यांना मदत देण्याचा निर्णय मंत्रीमंडळामध्ये घेण्यात आला.

२) सन २००८-०९ व २००९-१० या वर्षात अतिवृष्टीने बाधीत झालेल्या शेतकऱ्यांना मदत देण्यासाठी निधी तातडीने उपलब्ध करुन देणे आवश्यक होते.

३) भारतीय हवाई दलाने अतिवृष्टी/आपत्ती दरम्यान केलेल्या सहाय्याबद्दल त्यांच्या देयकाचे तातडीने प्रदान करणे आवश्यक होते. त्याचप्रमाणे सन २००८-०९ व २००९-१० या वर्षाच्या अतिवृष्टीने बाधित झालेल्या व्यक्तींना प्रदान करणे आवश्यक होते. तसेच राज्यातील बिनतारी संदेश यंत्रणा दुरुस्ती करणे अत्यंत आवश्यक बाब होती.

(रुपये लाखात)

शीर्ष	एकूण अनुदान	प्रत्यक्ष खर्च	अधिक खर्च (+) बचत (-)
२२४५- नैसर्गिक आपत्तीच्या निवारणासाठी सहाय्य ०५ आपत्ती निवारण निधी १०१ राखीव निधीकडे व आपत्ती निवारण निधी ठेव लेख्यांकडे हस्तांतरण १०१ (०१) (०१) अनुदान आपत्ती निवसारण निधीस अंशदान मूळ ३,३२,०२.००	३,३२,०२.००	३,१०,४८.००	(-)२१,५४.००

टिपा व भाष्ये :-

मागविण्यात आली असली तरी रु.२१५४ लाखांचा अंतिम बचतीची कारणे कळविण्यात आलेली नाहीत. (ऑगस्ट २०११)

ज्ञापन :-

महालेखापरीक्षकांच्या उपरोक्त परिच्छेदाच्या संदर्भात महसूल व वन (मदत व पुनर्वसन) विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

सदर उपलेखाशिर्षाखाली आपत्तीची प्रकरणे कमी घडल्याने सदर लेखाशिर्षाखाली बचत झाली.

(रुपये लाखात)

शीर्ष	एकूण अनुदान	प्रत्यक्ष खर्च	अधिक खर्च (+) बचत (-)
२२४५- नैसर्गिक आपत्तीच्या निवारणासाठी सहाय्य ०५ आपत्ती निवारण निधी १०१ राखीव निधीकडे व आपत्ती निवारण निधी ठेव लेख्यांकडे हस्तांतरण १०१ (०१) (०३) राष्ट्रीय आपत्ती आकस्मिक निधी (१०० टक्के केंद्रीय अनुदान) पूरक १,२१,९७.९०	१,२१,९७.९०	---	(-)१,२१,९७.९०

टिपा व भाष्ये :-

केंद्र सरकारकडून मिळालेल्या राज्य आपत्ती निवारण निधीकरिता तरतूद करण्यात आलेली रु. १२१९७.९० लाखांची संपूर्ण पूरक तरतूद वापरण्यात आली नाही. मागविण्यात आली असली तरी त्याची कारणे कळविण्यात आलेली नाहीत. (ऑगस्ट २०११)

ज्ञापन :-

महालेखापरीक्षकांच्या उपरोक्त परिच्छेदाच्या संदर्भात महसूल व वन (मदत व पुनर्वसन) विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

सदर उपलेखाशिर्षाखाली आपत्तीची प्रकरणे कमी घडल्याने सदर लेखाशिर्षाखाली बचत झाली.

(रुपये लाखात)

शीर्ष	**एकूण अनुदान**	**प्रत्यक्ष खर्च**	**अधिक खर्च (+) बचत (-)**
२२४५- नैसर्गिक आपत्तीच्या निवारणासाठी सहाय्य ०१ आवर्षण १०२ पिण्याच्या पाण्याचा पुरवठा १०२ (००) (०१) तात्काळ पाणी पुरवठा योजना मूळ ८१,००.०० पूरक ५०,००.०० पुनर्विनियोजन (-) ९२.९७	१,३०,०७.०३	१,३०,६१.६७	(+)५४.६४

टिपा व भाष्ये :-

कोणतेही विशिष्ट कारण न देता मार्च २०११ मध्ये रु.९२.९७ लाखांचा निधी परत करण्यात आला. मागविण्यात आली असली तरी रु.५४.६४ लाखांच्या अंतिम अधिक खर्चाची कारणे कळविण्यात आलेली नाहीत. (ऑगस्ट २०११)

ज्ञापन :-

महालेखापरीक्षकांच्या उपरोक्त परिच्छेदाच्या संदर्भात महसूल व वन (मदत व पुनर्वसन) विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

तातडीच्या पाणीपुरवठा अंतर्गत पाणी पुरवठ्याची मागणी वाढत्याने त्याप्रमाणे पूरक मागणीव्दारे अधिकची तरतूद करण्यात आली. यामध्ये वर्षअखेरीस सर्व खर्च झाल्यावर आवश्यकता नसल्याने रु. ९२.९७ लाख इतका अधिक निधी समर्पित करण्यात आला. एकूण तरतूदीपेक्षा अधिक खर्च झाला नसल्याने त्याची कारणे निरंक आहेत.

नैसर्गिक आपत्तीच्या घटनांमध्ये तंतोतंत तरतूद करणे अत्यंत कठीण असते. नुकसानीची संभाव्य शक्यता घटना लक्षात घेऊन त्याप्रमाणे तरतूद केली जाते. तथापि नैसर्गिक आपत्ती नव्याने उद्भवल्यास किंवा त्यामध्ये वाढ झाल्यास त्यासाठी निधीची गरज भासते. यास्तव पुनर्विनियोजनाने निधी/मदत तातडीने उपलब्ध करुन द्यावा लागतो.

(रुपये लाखात)

शीर्ष	**एकूण अनुदान**	**प्रत्यक्ष खर्च**	**अधिक खर्च (+) बचत (-)**
२२४५- नैसर्गिक आपत्तीच्या निवारणासाठी सहाय्य ०२ पूर, चक्रीवादळे इत्यादी १०१ अनुग्रह सहाय्य १०१ (०१) (०१) रोख बेकारी भत्ता मूळ ५,००.०० पुनर्विनियोजन (-) ४९.४२	४,५०.५८	५,२१.९५	(+)७१.३७

टिपा व भाष्ये :-

कोणतेही विशिष्ट कारण न देता वर नमूद केलेल्या उपशीर्षाखाली मार्च २०११ मध्ये रु.४९.४२ लाखांचा निधी परत करण्यात आला. मागविण्यात आली असली तरी वर नमूद केलेल्या उपशीर्षाखाली रु.७१.३७ लाखांच्या अंतिम अधिक खर्चाची कारणे कळविण्यात आलेली नाहीत. (ऑगस्ट २०११)

ज्ञापन :-

महालेखापरीक्षकांच्या उपरोक्त परिच्छेदाच्या संदर्भात महसूल व वन (मदत व पुनर्वसन) विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

या लेखाशिर्षाखाली नैसर्गिक आपत्ती अंतर्गत रोख बेकारी भत्याचे वाटप करण्यात येते. लाभार्थ्यांना अनुदान अपुरे पडू नये म्हणून पुरेशी तरतूद केली जाते. त्यासाठी नैसर्गिक आपत्तीच्या घटना कमी झाल्यामुळे लाभार्थ्यांची संख्या कमी झाल्याने खर्चात बचत झाली. तसेच याशिर्षाखाली अंतिम सुधारित अनुदान रु.४५०.५८ लाख इतके असून तेवढाच खर्च झाला असल्याने अधिकचा खर्च झालेला नाही.

नैसर्गिक आपत्तीच्या घटनांमध्ये तंतोतंत तरतूद करणे अत्यंत कठीण असते. नुकसानीची संभाव्य शक्यता घटना लक्षात घेवून त्याप्रमाणे तरतूद केली जाते. तथापि नैसर्गिक आपत्ती नव्याने उद्भवल्यास किंवा त्यामध्ये वाढ झाल्यास त्यासाठी निधीची गरत भासते. यास्तव पुनर्विनियोजनाने निधी/मदत तातडीने उपलब्ध करुन द्यावा लागतो.

(रुपये लाखात)

शीर्ष	एकूण अनुदान	प्रत्यक्ष खर्च	अधिक खर्च (+) बचत (-)
२२४५- नैसर्गिक आपत्तीच्या निवारणासाठी सहाय्य ०२ पूर, चक्रीवादळे इत्यादी ८०० इतर खर्च ८०० (००) (०१) इतर खर्च मूळ २,३४.०० पुनर्विनियोजन ३४.८१	२,६८.८१	२,६७.७९	(-)१.०२

टिपा व भाष्ये :-

प्रलंबित देयकांचे प्रदान मार्च २०११ मध्ये पुनर्विनियोजनेव्दारे रु.३४.८१ लाखांच्या अतिरिक्त निधीची तरतूद करण्यात आली.

ज्ञापन :-

महालेखापरीक्षकांच्या उपरोक्त परिच्छेदाच्या संदर्भात महसूल व वन (मदत व पुनर्वसन) विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

या लेखाशीर्षाखाली मूळ तरतूद रु.२.३४ कोटी इतकी होती व या लेखाशीर्षाखाली अंतिम वितरीत अनुदान रु.२.६९ कोटी इतके होते. त्यापैकी रु.२.६८ कोटी इतका खर्च झाला असून बचत अत्यल्प आहे.

(रुपये लाखात)

शीर्ष	एकूण अनुदान	प्रत्यक्ष खर्च	अधिक खर्च (+) बचत (-)
२२४५- नैसर्गिक आपत्तीच्या निवारणासाठी सहाय्य ०१ अवर्षण ८०० इतर खर्च ८०० (००) (०२) संचालन व प्रशासन-इतर खर्च मूळ ३०.०० पुनर्विनियोजन (-) ३०.००	---	---	---

टिपा व भाष्ये :-

कोणतेही विशिष्ट कारण न देता मार्च २०११ मध्ये रु.३० लाखांचा निधी परत करण्यात आला. (ऑगस्ट २०११)

राज्य आपत्ती निवारण निधी :- वर्षभरात भारत सरकारने रु.३१०४८ लाख अंशदान दिले. वर्षभरात महाराष्ट्र शासनाने राज्याचा हिस्सा म्हणून रु.११०६७ लाख अंशदान दिले.

सन २०१०-२०११ मध्ये रु.४२११५ लाखांचा खर्च निधीस हस्तांतरित केला. निकास निधी उपलब्ध नसल्यामुळे रु.१६१३९१.२५ लाखांचा खर्च हस्तांतरित करण्याचे राहून गेले. दिनांक ३१ मार्च, २०११ रोजी निधी खात्यातील शिल्लक काही नाही अशी होती. २०१०-२०११ च्या निधीचा तपशिलवार लेखा वित्त लेख्यांच्या विवरणपत्र क्रमांक १८ मध्ये अंतर्भूत केला आहे.

ज्ञापन :-

महालेखापरीक्षकांच्या उपरोक्त परिच्छेदाच्या संदर्भात महसूल व वन (मदत व पुनर्वसन) विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

न्यायालयाचे आदेशाप्रमाणे प्रदानासाठी असणाऱ्या निधीची तरतूद सदर लेखाशिर्षाखाली करण्यात येते. परंतु असे कोणतेही प्रकरणे न उद्‌भवल्यामुळे निधी परत करण्यात आला.

साक्ष :-

४.२ लेखाशीर्ष सी-६ संदर्भात समितीने दिनांक २६ सप्टेंबर, २०१५ रोजी विभागीय सचिवांची व इतर विभागीय प्रतिनिधींनी यांची साक्ष घेतली. साक्षीच्या वेळी समितीने नैसर्गिक आपत्तीच्या निवारणासाठी सहाय्य या संदर्भात खुलासा करण्यास विभागीय सचिवांनी सांगितले. याकरिता साधारणपणे किती खर्च येईल याचा अंदाज घेऊन तरतूद केली जाते. मात्र प्रत्यक्षात तरतूद केलेल्या रकमेएवढाच खर्च होईल असे सांगता येत नाही. यामुळे अनेक ठिकाणी विनियोजन केले जाते. एकूण तरतुदीपेक्षा जास्त किंवा कमी प्रमाणात खर्च झालेला आहे. विभागातील एकंदरित कामाची पध्दत पाहता तरतुदीपेक्षा कमी किंवा जास्त निधी खर्च होणे साहजिक आहे. १०१(००)(०७) वैरण पुरवठा ०.०२ एवढी रक्कम कमी खर्च केल्याचा आक्षेप महालेखाकारांनी नोंदवलेला आहे.

यासंदर्भात महालेखाकार यांनी असा खुलासा केला की, नैसर्गिक आपत्ती निवारण सहाय्य के बारे में हमारा कहना यह है कि कहीं कहीं पर ॲडिशनल खर्च हुआ है। कहीं पर अधिक खर्च हुआ या कहीं पर बचत हुई तो इसके बारे में लोकलेखा समिति उसको रेग्युलराईज कर सकती है। ज्यादा खर्च या बचत होने का क्या कारण है इसकी जानकारी डिपार्टमेंट ने देनी चाहिए। डिपार्टमेंट ने समय समय पर सही आँकड़ों की जानकारी देनी चाहिए, ताकि हमारे और डिपार्टमेंट के आँकड़े मॅच हो सके।

यावर समितीने Yes, now this is the Public Accounts Committee's prerogative असे मत व्यक्त केले असता We have just stated the facts in our report. If we do not agree with the excess expenditure or savings, we give further comments in our report. अशी माहिती समितीस अवगत केली.

ट्रान्सफर एन्ट्रीमधील रक्कम खर्च झाल्याचे कसे काय दाखवले ? अशी समितीने विचारणा केली असता २१५४ लाख रुपयांची बचत झालेली आहे. केंद्र शासनाकडून आलेला निधी ट्रान्सफर केल्याचे दाखवले आहे मात्र हे कारण योग्य वाटत नाही असा खुलासा महालेखाकार यांनी केला.

केंद्र शासनाकडून येणारी रक्कम बजेटमध्ये रिफ्लेक्ट करणे आवश्यक असते. ही संपूर्ण रक्कम या लेखाशीर्षामध्ये दाखवलेली आहे. सदरच्या रकमेचा आकडा महालेखाकार कार्यालयाने कळविलेला आहे. ही संपूर्ण रक्कम बजेटमध्ये रिफ्लेक्ट केलेली आहे असे विभागीय सचिवांनी समितीस विदित केले.

या अनुषंगाने केंद्र शासनाकडून ३१०.४८ लाख रुपये एवढा फंड प्राप्त झाला होता. हा निधी ट्रान्सफर करण्यात आला. ३३२ लाख रुपयांचा खर्च अपेक्षित होता तेवढी रक्कम ट्रान्सफर केलेली आहे. नैसर्गिक आपत्ती कमी आल्यामुळे कमी खर्च झाल्याचे कारण दिले आहे हे कारण योग्य वाटत नाही. केंद्र शासनाकडून आलेला निधी ट्रान्सफर केला जातो अशी माहिती महालेखाकार यांनी समितीस दिली.

बजेटमध्ये जेवढी रक्कम निश्चित करण्यात आली तेवढी रक्कम आलेली नाही उत्तर देताना विभागाकडून चूक झालेली आहे. सदर रकमेची बचत झाल्याचे सांगण्यात आले होते. मात्र ते योग्य नाही. ३१०.४८ लाख रुपये आलेले आहेत त्या निधीचे पूर्णपणे वाटप झालेले आहे त्यामुळे हा मुद्दा वगळण्यात यावा, अशी विनंती विभागीय सचिवांनी केली.

लेखाशीर्ष २२४५ अंतर्गत ५ कोटी ९४ लक्ष रुपयांची बचत झालेली आहे. सन २०१०-११ मध्ये सोयाबीन पिकावर किडीचा प्रादुर्भाव झालेला होता. त्यावेळी शेतकऱ्यांना मदत देण्यासाठी निधी आवश्यक होता. तरी देखील ५ कोटी ९४ लक्ष रुपयांची बचत झालेली आहे. या संदर्भात खुलासा करावा असे निदेश समितीने दिले असता विभागीय सचिवांनी असा खुलासा केला की, मूळ तरतूद ६१ कोटी रुपयांची होती. पूरक मागणी ७३७ कोटी ९ लाख रुपयांची मंजूर करण्यात आली. लष्करी अळीचा प्रादूर्भाव तसेच अतिवृष्टी झाल्यामुळे निधी देण्यात आला. त्यावेळी बचत झालेली आहे बचत झालेली रक्कम मूळ रक्कमेच्या १ टक्क्यापेक्षाही कमी आहे.

पूर चक्रीवादळ व अवकाळी पाऊस या व इतर बाबीसाठी सन २०११ या वर्षात निधी प्राप्त न होण्याची कारणे काय आहेत ? जागतिक बँक व केंद्र शासनाने देखील यासाठी निधीची तरतूद केली होती. त्यामुळे रक्कम प्राप्त न होण्याची कारणे काय आहेत ? या समितीच्या प्रश्नाला विभागीय सचिवांनी पुढील माहिती दिली.

सन २०११ मध्ये राष्ट्रीय जलआपत्ती प्राधिकरण निर्माण करण्याचा निर्णय केंद्र सरकारने घेतला होता. परंतु संपूर्ण राज्यांचा विचार करताना यामध्ये दोन भाग करण्यात आले होते. जे राज्य अतिशय दुर्गम आहे, ज्या राज्यात पुराचा किंवा चक्रीवादळाचा जास्त धोका आहे त्या राज्यांना पहिल्या टप्प्यात घेण्यात

आले होते. दुसऱ्या टप्प्यात ज्या राज्यांना थोडा कमी धोका आहे अशा राज्यांना घेण्यात यावे असा निर्णय घेण्यात आला होता. या संदर्भातील दुसऱ्या टप्प्यात महाराष्ट्राचा समावेश करण्यात आला आहे. पहिल्या टप्प्यात गुजरात, कर्नाटक व महाराष्ट्र राज्याचा समावेश करण्यात आलेला नाही. या कामासाठी जागतिक बँकेकडून सहाय्य मिळाले होते. एनसीआरएमपीच्या दोन योजना मंजूर झाल्या आहेत. त्यातील दुसऱ्या टप्प्यात महाराष्ट्राचा समावेश करण्यात आलेला आहे.

या योजनेमधून संपूर्ण खर्च करण्यात आलेला नाही, दुसरे असे की, सन २०१०-२०११ या वर्षात सोयाबीनची मदत कोणत्या जिल्ह्यात देण्यात आली होती. या जिल्हयांना मदत करण्याचा निर्णय मंत्रिमंडळाने केव्हा घेतला आहे ? अशी विचारणा समितीने केली.

दिनांक २४ जानेवारी, २०११ रोजी शासन निर्णय काढण्यात आलेला आहे. मराठवाडा विभागातील जिल्ह्यांमध्ये नुकसान भरपाई देण्याचा निर्णय घेण्यात आला होता. सोयाबीन या पिकासाठी प्रती हेक्टरी पाच हजार रुपये देण्याचा निर्णय झाला होता. जिल्हानिहाय वाटप करण्यात आले आहे. बीड जिल्ह्यासाठी ५.५१ लाख रुपये, लातूर जिल्ह्यासाठी २२.९२ लाख रुपये, उस्मानाबाद जिल्ह्यासाठी ४.४१ लाख रुपये, परभणी जिल्ह्यासाठी ४.२१ लाख रुपये, हिंगोली जिल्ह्यासाठी १७.६९ लाख रुपये यवतमाळ जिल्ह्यासाठी २.८४ लाख रुपये अशा प्रकारे एकूण ५९ कोटी २५ लाख रुपयांचे वाटप करण्यात आले होते अशी माहिती विभागीय सचिवांनी समितीस दिली.

नैसर्गिक आपत्तीमुळे कोणते जिल्हे बाधित झाले होते. लाभार्थी निवडण्याचे निकष काय होते यासंदर्भात माहिती देताना विभागीय प्रतिनिधींनी असे विदित केले की, तीन प्रकारे मदत करण्यात आली होती. सन २००८-२००९ व २०१०-२०११ या वर्षात अतिवृष्टी, अवकाळी पाऊस व उष्णतेमुळे झालेले नुकसान यामुळे पिकांना व फळबागांना मदत करण्यात आली होती. ऊस उत्पादक शेतकऱ्यांना हेक्टरी १० हजार रुपये देण्यात आले आहेत.

रोख बेकारी भत्त्यांचे वाटप करण्यात आले आहे. ४५०.५० लाख रुपयांची प्रोव्हीजन करण्यात आली होती. ५ कोटी ३१ लाख रुपये खर्च करण्यात आले आहेत. त्याचप्रमाणे याच लेखाशिर्षामध्ये नैसर्गिक आपत्ती अंतर्गत रोख बेकारी भत्त्याचे वाटप करण्यात आले आहे. रोख बेकारी भत्ता वाटप करताना लाभार्थ्यांच्या निवडीचे निकष काय होते. नैसर्गिक आपत्तीसाठी जो निधी येतो तो खर्च करण्यात येतो परंतु येथे ७१ लाख रुपये जास्त खर्च झाला आहे, याचे स्पष्टीकरण देण्यात यावे. ४५०.५८ लाख खर्च झाला की, त्यापेक्षा जास्त खर्च झाला आहे. म्हणजेच ५२१ लाख रुपये खर्च झालेला आहे, यामध्ये वस्तुस्थिती काय आहे अशी विचारणा समितीने केली असता ७१.३७ लाख रुपये जास्त खर्च झाला असे महालेखाकार कार्यालयाचे म्हणणे आहे.

विभागाच्या मतानुसार खर्च जास्त झालेला नाही, विभागाने जी रक्कम नमूद केली आहे ती बरोबर आहे असे मत विभागीय सचिवांनी व्यक्त केले.

७१ लाख रुपये कसे काय जास्त खर्च झाले याबाबत खुलासा करताना महालेखाकारांनी असे विदित केले की, ए.जी. कार्यालय डिपार्टमेंट से जिन आँकड़ों के बारे में जानकारी मांगते है, वह जानकारी ए.जी.कार्यालय को समय पर मिलनी चाहिए. डिपार्टमेंट ने समय समय पर फालोअप करना चाहिए. यदि समय पर फालोअप किया जाता तो जो डिफरन्स है, वह दिखायी नहीं देता. महालेखाकार कार्यालय का कहना यह है कि इसमें अधिक खर्च हुआ है.

यामध्ये तफावत आहे, १०० टक्के रिकन्सिलिएशन झालेले आहे. रिकन्सिलिएशन वेळेत न झाल्यामुळे तफावत दिसून येते यामध्ये जास्त खर्च झाल्याचे दिसून येत नाही. पुढील काळात वेळच्या वेळी रिकन्सिलिएशन करण्यात येईल अशी माहिती विभागीय सचिवांनी समितीस दिली.

महालेखाकार का कहना यह है कि रिकन्सिलिएशन समय पर होना चाहिए. डिपार्टमेंट की ओर से यदि समय पर रिस्पाँस मिलता तो यह जो डिफरन्स दिखायी दे रहा है, वे दिखायी नहीं देता, दोनों के फिगर्स मॅच हो जाते असे अभिप्राय महालेखाकारांनी दिले.

रोख बेकारी भत्ता कोणत्या घटकांना देण्यात आला आहे, बेकारी भत्ता वाटपाचे निकष काय आहेत, कोणत्या जिल्ह्यातील लाभार्थी आहेत या समितीच्या प्रश्नावर रोख बेकारी भत्ता कोणत्या घटकांना देण्यात आला, त्याचे निकष काय होते, किती पैसे वाटण्यात आले यासंदर्भातील माहिती आता उपलब्ध नाही, पुरामुळे ज्या भागात शेतीचे नुकसान होते, त्यामुळे तेथील लोकांना काम मिळत नाही, मजुरी मिळत नाही अशा लोकांना बेकारी भत्ता मिळतो. तरी देखील यासंदर्भातील सविस्तर माहिती आता माझ्याकडे नाही मी १५ दिवसात समितीला सादर करण्याचे आश्वासित केले होते. तथापि माहिती अद्याप अप्राप्त आहे.

खावटी व बेकारी भत्ता एकच आहे का ? याबाबत माहिती देण्याचे विभागीय सचिवांनी आश्वासित केले. तथापि माहिती अप्राप्त आहे.

महाराष्ट्रातील १४ जिल्ह्यात दुष्काळ पडलेला आहे. त्यामुळे यासंदर्भात आता काय परिस्थिती आहे याची माहिती समितीला देण्यात यावी. तसेच यासंदर्भात शासनाने आता कोणते निर्णय घेतले आहेत याचीही माहिती द्यावी.राज्यातील अनेक गावांमध्ये दुष्काळ पडलेला आहे. त्या अनुषंगाने शासन कार्यवाही करणार आहे. प्रत्यक्षात कोणती कार्यवाही करण्यात येणार आहे, त्याची माहिती समितीला द्यावी असे विभागास समितीने सांगितले.

या अनुषंगाने विभागीय सचिवांनी पुढील माहिती समितीस दिली. सन २०१५ चा पावसाळा सुरुवातीला जरी उत्तम असला तरी मध्यंतरीच्या कालखंडामध्ये त्यामध्ये खंड पडला होता. महाराष्ट्रातील दुष्काळग्रस्त ८ पैकी ६ जिल्हयांमध्ये ५० टक्क्यांपेक्षा कमी आणेवारी येईल, अशी परिस्थिती निर्माण झालेली आहे. बीड,उस्मानाबाद,लातूर या तीन जिल्हयामध्ये चारा टंचाई मोठया प्रमाणात निर्माण झालेली आहे. चारा छावण्या काढण्याकरिता सहकारी संस्थांकडून अर्ज मागविलेले आहेत. या आठवडयाच्या अखेरपर्यंत चारा छावण्या काढल्या जातील. परभणी व जालना जिल्हयातूनही मागणी येत आहे. यासंदर्भात विभागीय आयुक्तांकडून माहिती अहवाल मागवून तेथेही चारा छावण्या सुरु करण्याचा विभागाचा विचार चालू आहे. राज्यामध्ये एकूण १९०१ टँकर्स चालू आहेत. १४१९ गावे व २५०९ वाडया संपूर्ण राज्यभरामध्ये दुष्काळामुळे बाधित आहेत. मराठवाडयामध्ये ९३४ गावे व ४८४ वाडया बाधित असून तेथे १२१९ टँकर्स चालू आहेत. संपूर्ण राज्यामध्ये १०० टक्क्यांपेक्षा जास्त पाऊस झालेला आहे. ३ जिल्हयामध्ये ७६ ते १०० टक्के पाऊस झालेला आहे. ११ जिल्हयांमध्ये ५० ते ७५ टक्के पाऊस झालेला आहे. १६ जिल्हयांमध्ये ५० टक्क्यांपेक्षाही कमी पाऊस झालेला आहे. औरंगाबाद विभागातील बीड, लातूर, उस्मानाबाद, परभणी व पुणे विभागातील कोल्हापूर भागामध्ये ४८.३२ टक्के पाऊस पडलेला आहे. कोल्हापूर जिल्हयाची एकूण सरासरी खूप मोठी असल्यामुळे ४८ टक्के पाऊस झालेला असला तरी पीक परिस्थिती एकूण चांगली आहे. सोलापूर जिल्हयामध्ये कमी पाऊस पडला. ५० टक्क्यांपेक्षाही तेथे कमी पाऊस पडला. परंतु तेथील रब्बी पिकाचीही परिस्थिती चांगली आहे.

चारा छावण्या व पाणी पुरवठा करण्याकरिता टँकर्सच्या उपाययोजनेविषयी तसेच पिकाच्या संदर्भात आणेवारी ठरविण्याच्या प्रक्रियेसंबंधी माहिती समितीस द्यावी असे समितीने विभागास सांगितले असता शेतक-यांच्या मागील तीन वर्षांच्या पीक कापणी ते उंबरठा उत्पन्नाची सरासरीचा हिशोब धरुन आणेवारी निश्चित केली जाते. यासंबंधीचा सर्वसमावेशक व सुधारित प्रस्ताव मुव्ह झालेला आहे. काही गावांमध्ये पिकांची आणेवारी ६८ टक्के तर काही गावांमध्ये ही पिकांची आणेवारी ३३ टक्के इतकी झालेली आहे. शासन ५० पैशांपेक्षा कमी आणेवारी असलेल्या गावांमधील शेतक-यांना मदत करण्याची भूमिका घेत आहे. काही गावांमध्ये पिकांची आणेवारी ५७ पैसे इतकी आहे. यावर विभागाचे विचारमंथन चालू आहे. यावर येत्या दोन ते तीन आठवडयात निर्णय प्रक्रिया पूर्ण होऊन अंमलबजावणी होईल असा खुलासा विभागीय सचिवांनी केला.

आणेवारी निश्चित करीत असतांना तीन वर्षाच्या कापणी ते उंबरठा उत्पन्नाच्या सरासरी उत्पन्नावरुन ही टक्केवारी काढली जाते. परदेशामध्ये आणेवारी निश्चित करीत असतांना मागील दहा वर्षांच्या सरासरी उत्पन्नाचा हिशेब केला जातो. तीन वर्षांच्या सरासरी उत्पन्नाचा बेस धरला तर त्यामध्ये

दुष्काळी,अवकाळी, चांगली सर्व उत्पन्ने बरोबरीने कव्हर होणार नाहीत असे समितीने विभागास सांगितले असता सरासरी उत्पन्न बेस धरीत असतांना मूळ वर्षाच्या केवळ ३०-३५ टक्के उत्पन्न गृहित धरले जाते अशी माहिती विभागीय सचिवांनी दिली.

मराठवाडयातील सर्व जिल्हयांमध्ये चारा व पाणी टंचाई परिस्थिती निर्माण झालेली आहे. शासनाने मागणी आलेल्या सर्व भागांमध्ये चारा छावण्या लवकरात लवकर सुरु केले पाहिजे. तसेच, सर्व भागांमध्ये मागणीप्रमाणे टँकर्सने पाणीपुरवठा करणे आवश्यक आहे. सहकारी संस्था खते व बि-बियाण्यांचा पुरवठा करीत असते. या संस्थांना मराठवाडयातील शेतक-यांना दुष्काळी परिस्थिती डोळयासमोर ठेवून मदत करण्यास सांगण्याच्या सूचना विभागाने देणे आवश्यक आहे. विभागाने खरेदी विक्री संघाना दोन ते तीन महिन्यांच्या बिलाची रक्कम प्रलंबित ठेवणे परवडण्यासारखे नाही.

दुष्काळी भागामध्ये टँकर्समध्येही कोणते पाणी भरणार हाही प्रश्न निर्माण होतो. धरणांमध्ये मोठमोठे खोल चरे खोदून हायड्रंट सिस्टमच्या आधारे रेल्वे वॅगन्समधून पाणी पुरवठा केला जातो. खडकपूर्णा धरणामध्ये अशा प्रकारचे चरे खोदून हायड्रंट सिस्टमच्या आधारे रेल्वे वॅगन्समधून पाणी पुरवठा केला जातो. Our request is that the Government of Maharashtra should fall in line with the Government of India. असे मत समितीने व्यक्त केले. तसेच शासन मदत करीत असतांना ५० पैशांपेक्षा कमी आणेवारी असलेल्या भागांमध्ये हेक्टरी मर्यादेत सहाय्य करते. परंतु ज्यांच्या पिकांची आणेवारी ५० टक्क्यांपेक्षा थोडीशी जास्त आहे, त्याची परिस्थितीही हलाखीचीच असते. एखाद्या शेतकऱ्यांची ५७ व ६६ पैशांची आणेवारी असते त्यांची आर्थिक परिस्थिती बिकटच असते. ज्या वर्षांचे सरासरी उत्पन्न आणेवारी निश्चित करीत असतांना गृहित धरले जाते, ती वर्षे दुष्काळी होती की चांगली होती, यावर दुष्काळी मदत करण्याकरिता आणेवारी निश्चित करण्याची पध्दत अवलंबून असते. काही भागांमध्ये ठराविक हेक्टर जमिन धारण करणा-या शेतक-यांनाच मदत दिली जाईल, असा निर्णय घेतला जातो. परंतु त्या मर्यादेपेक्षा थोडीशी जास्त जमीन असलेला शेतकरीही तितकाच गरीब असतो. त्यालाही शासनाकडून मदत मिळणे आवश्यक आहे. दुष्काळी भागात खरोखर मदतीची गरज असलेले शेतकरी, व हेक्टरी, आणेवारीनुसार न्याय्य मदत देणे आवश्यक आहे, ती देण्याकरिता विभागाने उपाययोजना करावी असे ही समितीने विभागास सांगितले.

सन २०१२-२०१३ आणि सन २०१३-२०१४ मध्ये खरडून व वाहून गेलेल्या जमिनींचे पंचनामे करुन त्यांना कोणत्या प्रकारची मदत करण्यात येणार आहे ?

अशा प्रकारे अमरावती विभागामध्ये अतिवृष्टीमुळे जमिनीचा कस खरवडून त्या वाहून गेलेल्या आहेत या समितीने विचारलेल्या प्रश्नाला गत आठवडयात अशा प्रकारच्या जमिनींना मदत करण्यासंबंधीच्या सूचना व निधी वितरित झाला असल्याचे विभागीय सचिवांनी सांगितले.

समितीच्या शिफारशी :-

४.३ (१) सदरहू परिच्छेदांमध्ये महालेखाकारांनी बचत व अधिक खर्चाबाबतचे आक्षेप नमूद केले आहेत. साक्षीदरम्यान विभागाची बाजू देखील समितीने ऐकल्यानंतर समितीच्या असे निदर्शनास आले की, ज्यावेळी महालेखाकार कार्यालयाने निधीबाबत काही आक्षेप काढले तर विभागाकडून त्याचे समाधानकारक उत्तर प्राप्त होणे अपेक्षित असते. महालेखाकारांनी काही रकमेबाबत विभागास स्पष्टीकरण मागीतल्यानंतर त्याचे समाधानकारक उत्तर विहित वेळेत विभागाकडून प्राप्त न झाल्यामुळे अशाप्रकारचे आक्षेप महालेखाकार यांचेकडून काढण्यात आले असल्याचे समितीच्या निदर्शनास आले. महालेखाकारांनी घटनेनुसार त्यांना प्रदान केलेल्या अधिकारांतर्गत काढलेल्या आक्षेपांचे निराकरण करण्याची जबाबदारी ही त्या संबंधित विभागाची आहे. तसेच महालेखाकारांनी विचारणा केलेली माहिती त्वरीत सादर करणे अपेक्षित असतानाही विभागाकडून सदर माहिती विहित वेळेत न दिल्यामुळे किंवा विभागाकडून योग्य तो प्रतिसाद न मिळाल्यामुळे महालेखाकारांचे आक्षेप अंतिम केले जातात व त्यानंतर ते परिच्छेद छाननीसाठी लोकलेखा समितीसमोर घेतले जातात. विभागाच्या योग्य त्या प्रतिसादाअभावी समितीच्या कामकाजात मोठ्या प्रमाणात वाढ होते. भविष्यात अशा प्रकारची पुनरावृत्ती टाळण्यासाठी महालेखाकार कार्यालयाचे व संबंधित विभागाचे योग्य ते समन्वय असणे आवश्यक आहे असेही मत समितीने व्यक्त केले.

४.४ **महालेखाकारांचे काढलेले आक्षेपांचे निराकरण विभागाने त्या त्या वेळेस तातडीने केल्यास यातील बरेच आक्षेप कमी होण्याची शक्यता आहे असेही मत समितीने व्यक्त केले. त्याअनुषंगाने विभागाने पुढे योग्य ते नियोजन करावे अशी समितीची शिफारस आहे.**

४.५ (२) **प्रत्येक विभागाला नियमित खर्चाचा ताळमेळ (रिकन्सीलेशन) प्रत्येक महिन्यात करणे बंधनकारक असतानाही त्याची अंमलबजावणी होत नसल्याने अनेक आर्थिक अनियमितता झाल्याचे दिसून येते. अत: पुढील काळात विभागाने १००% खर्चमेळाचे काम (रिकन्सीलेशन) वेळोवेळी करावे अशी समितीची शिफारस आहे.**

सार्वजनिक बांधकाम विभाग

५.१ भारताचे नियंत्रक व महालेखापरिक्षक यांच्या सन २०१०-२०११ या वर्षाच्या विनियोजन लेख्यांची छाननी करीत असताना अनुदान क्रमांक - एच-३ मधील प्रधान शीर्ष २२१६- गृहनिर्माण, अनुदान क्रमांक एच-५ प्रधान शीर्ष ३०५४ मार्ग व पूल, अनुदान क्रमांक एच-६ मधील प्रधान शीर्ष २०५९- सार्वजनिक बांधकामे, प्रधान शीर्ष २२०२- सर्वसाधारण शिक्षण, २२०३- तंत्रशिक्षण, २२०५- कला व संस्कृती, २२१०- वैद्यकीय सेवा व सार्वजनिक आरोग्य, २२१७- नगरविकास, २२३०- "कामगार व सेवायोजन" २४०३- "पशुसंवर्धन, २४०५- "मत्स्यव्यवसाय, अनुदान क्रमांक एच-८ मधील प्रधान शीर्ष- ४०५८- लेखनसामुग्री व मुद्रण यावरील भांडवली खर्चे, ४०५९- सार्वजनिक बांधकामावरील खर्च, ४२०२- शिक्षण, क्रीडा, कला व सांस्कृतिक कार्य यावरील भांडवली खर्च, ४२१०- "वैद्यकीय सेवा व सार्वजनिक आरोग्य यावरील भांडवली खर्च", ४२११- "कुटूंब कल्याणावरील भाडवली खर्च" ४२१७- "नगर विकासावरील भांडवली खर्च", ४२२५ "अनुसूचित जाती, अनुसूचित जमाती व इतर मागासवर्ग यांच्या कल्याणावरील भांडवली खर्च", ४२३५- सामाजिक सुरक्षा व कल्याण यावरील भांडवली खर्च, ४२५०- इतर सामाजिक व सामूहिक सेवांवरील भांडवली खर्च, ४४०१- "पीक संवर्धनावरील भांडवली खर्च" ४४०२- मृदू व जलसंधारण यावरील भांडवली खर्च" "तंत्रशिक्षण" या शीर्षाअंतर्गत बचत व अधिक खर्च झालेला आहे. बचत व अधिक खर्चासंबंधी महालेखाकारांना आपल्या अहवालात पुढीलप्रमाणे अभिप्राय दिल्याचे समितीच्या निदर्शनास आलेले आहे.

अनुदान क्रमांक एच-३

(रुपये हजारात)

शीर्ष	**एकूण अनुदान**	**प्रत्यक्ष खर्च**	**अधिक खर्च (+) बचत (-)**
२२१६ गृहनिर्माण दत्तमत मूळ १,१८,५१,२० पूरक १,९७,१९,०० वर्षभरात परतक रण्यात आलेली रक्कम (मार्च, २०११)	३,१५,७०,२० १,६२	४,१५,७१,२८	(+)१,००,०१,०८

टिपा व भाष्ये :-

अनुदानांतर्गत रु.१,००,०१.०८ लाखांचा अधिक खर्च (रु.१,००,०१,०८,१०४ इतका प्रत्यक्ष अधिक खर्च) नियमात बसविणे आवश्यक आहे

रु.१,००,०१.०८ लाखांचा अंतिम खर्च लक्षात घेता वर्षभरात रु.१,९७,१९.०० लाखांची केलेली पूरक तरतूद अपुरी असल्याचे सिध्द झाले असून मार्च २०११ मध्ये रु.१.६२ लाखांचा निधी परत करण्यात आला तो अनावश्यक असल्याचे सिध्द झाले.

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात सार्वजनिक बांधकाम विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

महालेखापालांनी विनियोजन लेखा २०१०-११ ची पृ.१८३ वर दर्शविलेली स्थिती मागणी क्र.एच-३, गृहनिर्माण (सर्व दत्तमत), प्रधानशीर्ष-२२१६, गृहनिर्माण संबंधी आहे.

सन २०१०-११ या वित्तीय वर्षाच्या विनियोजन लेख्यामध्ये मागणी क्रमांक एच-३ मध्ये एकूण रु.३,१५,७०.२० लाख (रुपये तीनशे पंधराकोटीसत्तर लाख वीस हजार फक्त) एवढी उपलब्ध झाली होती तर त्या तुलनेत खर्च रु.४,१५,७१.२८ लाख (रुपये चारशे पंधरा कोटी एकाहत्तर लाख अठ्ठावीस हजार फक्त) झाला. परिणामी रु.१,००,०१.०८ लाख (शंभर कोटी एक लाख आठ हजार फक्त) अधिक खर्च दर्शविण्यात आला. सदरचा अधिक खर्च प्रत्यक्ष खर्च नसून मागणी क्र. एच-३ मधील आंतरलेखा हस्तांतरण करताना समायोजनावरील आहे.

(रुपये लाखात)

शीर्ष	**एकूण अनुदान**	**प्रत्यक्ष खर्च**	**अधिक खर्च (+) बचत (-)**
२२१६ गृहनिर्माण **८० - सर्वसाधारण** **००, संचालन व प्रशासन** **२०५९ (००) (०१) मधून यथाप्रमाण लेख्यांतर्गत हस्तांतरण** **मूळ -** १४,४६.२३	१४,४६.२३	१,१०,६२.७२	(+)९६,१६.४९

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात सार्वजनिक बांधकाम विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

मुंबई अर्थसंकल्प नियम पुस्तिकेतील परिच्छेद-७२ मध्ये २०५९ - सार्वजनिक बांधकाम या लेखाशीर्षाखाली आस्थापना तसेच हत्यारे व सयंत्रे खर्च आंतरखर्च बदलाद्वारे इतर भांडवली व महसुली शीर्षाकडे वर्ग करण्याची पध्दत विहित केली आहे. जेणेकरुन सार्वजनिक बांधकाम विभागाकडून करण्यात आलेल्या विविध कामावरील आस्थापने व सयंत्रावरील खर्चाचे वरील प्रमाणात योग्य निर्धारण करता यावे. यानुसार परिगणना करण्यासाठी खालील सूत्र अवलंबविण्यात येते.

(१) २०५९ - सार्वजनिक बांधकामे (एक) संचालन व प्रशासन या मुख्य लेखाशिर्षाखालील एकूण तरतूद.

वजा

१. स्थानिक क्षेत्रासाठी तरतूद.

२. रुपांतरित आस्थापनेसाठी केलेली तरतूद.

३. राज्य रस्ते निधीकडे खर्ची टाकण्यात आलेला आस्थापना खर्च.

४. अन्य शासकीय/ स्थानिक संस्था / खाजगी संस्थांसाठी केलेल्या कामागबद्दल ००५९ सार्वजनिक बांधकाम या शीर्षाखाली येणाऱ्या जमा रकमा.

ब. हस्तांतरण करावयाचा निव्वळ आस्थापना खर्च.

क. भांडवली शीर्षावरील टक्केवारी खर्च (आस्थापना खर्च)

ङ . महसुली शीर्षाखाली कामावर आकारावयाचा व हस्तांतर करावयाचा निव्वळ आस्थापना खर्च (ब-क)

तद्नंतर उपरोक्त आकडेवारीच्या आधारे खालीलप्रमाणे गुणक परिगणित करण्यात येतो:-

वरील ड नुसार एकुण आस्थापना खर्च

महसुली विभागातील सर्व प्रमुख लेखाशीर्षा खालील = गुणक "क्यु"

मुळ बांधकामावरील एकुण खर्च

(प्रमुख लेखाशीर्ष) २२१७ व २२५२ वगळून)

यावरुन संबंधित लेखाशीर्षाकडे हस्तांतरीत करावयाची रक्कम खालीलप्रमाणे परिगणित करण्यात येते.

१. २२१६ गृहनिर्माण या शिर्षाखालील तरतूद X क्यु = २२१६ गृहनिर्माण तरतूद खालील आंतर लेखा हस्तांतरण.

२. ३०५४ - मार्ग व पूल या शीर्षाखाली तरतूद X क्यु = ३०५४ रस्ते व पूल (स्थानिक क्षेत्र वगळून खालील आंतर लेखा हस्तांतरण)

वरील (१) व (२) नुसार संबंधित लेखाशीर्षाकडे (म्हणजे २२१६-गृहनिर्माण व ३०५४- रस्ते व पूल या शीर्षाकडे खर्च हस्तांतरण केल्यानंतर २०५९- सार्वजनिक बांधकामे खालील उर्वरीत खर्च त्याच शीर्षाखाली रहातो.

हे सुत्र ह्या लेखाशीर्षाखालील एकुण अनुदान व खर्च ह्या दोन्ही बाबी खालील आकडेवारी निश्चित करण्यासाठी सामायिक आहे. पहिली बाब पुर्वानुमानावर निश्चित करण्यात येते. दुसरी बाब वर्षे अखेरीस प्रत्यक्ष आकडेवारीवर निश्चित करण्यात येते- त्यामुळे या दोन्ही टप्प्यावरील आकडेवारी तसेच ज्या गुणकाच्या आधारे संबंधित शीर्षाकडे हस्तांतर करावयाची रक्कम ठरविली जाते तो गुणकही नेहमीच सारखा नसतो आणि ह्या गुणकामध्ये जराशी तरी तफावत झाल्यास ती परिणामत: बचत किंवा अधिक्य होण्यास प्रकरणपरत्वे कारणीभूत ठरते. हेच कारण प्रस्तुत प्रकरणी झालेल्या बचतीबाबत आहे. तसेच फरकाबाबतची कारणे सर्वसाधारणत: विनियोजन लेख्यामधील संबंधीत शीर्षाखालील अधिक्य / बचत उपशिर्षाखाली दर्शविण्यात आलेला खर्च काल्पनिक आहे. आस्थापना व हत्यारे व सयंत्रे यावरील खर्च प्रथमत: २०५९ - सार्वजनिक बांधकाम या शार्षाखाली नोंदविला जातो व तद्नंतर संबंधित उपलेखाशीर्षाकडे आंतरखाते बदल केला जातो. जेणे करुन महसुली शीर्षाखाली कामावर झालेला प्रत्यक्ष खर्च दिसून यावा.

उपरोक्त परिस्थितीत बाजूस दर्शविण्यात आलेला अधिक खर्च कृपया नियमित करण्यात यावा.

(रुपये लाखात)

शीर्ष	**एकूण अनुदान**	**प्रत्यक्ष खर्च**	**अधिक खर्च (+)** **बचत (-)**
२२१६ गृहनिर्माण **८० - सर्वसाधारण** **०५२, यंत्रसामुग्री व साधन सामुग्री** **२०५९ (००) (०१) मधून यथाप्रमाण लेख्यांतर्गत हस्तांतरण** **मूळ -** १,१८.६९ वर नमूद केलेल्या उपशीर्षाखालील रुपये ४,९७.७१ लाखांच्या अंतिम अधिक खर्चाची कारणे प्रतिक्षित आहेत (ऑगस्ट २०११)	१,१८.६९	६,१६.४०	(+) ४,९७.७१

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात सार्वजनिक बांधकाम विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

मुंबई अर्थसंकल्प नियम पुस्तिकेतील परिच्छेद-७२ मध्ये २०५९ - सार्वजनिक बांधकाम या लेखाशीर्षाखाली आस्थापना तसेच हत्यारे व सयंत्रे खर्च आंतरखर्च बदलाद्वारे इतर भांडवली व महसुली शीर्षाकडे वर्ग करण्याची पध्दत विहित केली आहे. जेणेकरुन सार्वजनिक बांधकाम विभागाकडून करण्यात आलेल्या विविध कामावरील आस्थापने व सयंत्रावरील खर्चाचे वरील प्रमाणात योग्य निर्धारण करता यावे. यानुसार परिगणना करण्यासाठी खालील सूत्र अवलंबविण्यात येते.

(अ) २०५९ - सार्वजनिक बांधकामे (एच-६) यंत्रासामुग्री व साधनसामुग्री उपलेखाशिर्षाखालील एकूण तरतूद.

वजा

१. स्थानिक क्षेत्रासाठी केलेली तरतूद.
२. राज्य रस्ते निधीकडे खर्ची टाकण्यात आलेला आस्थापना खर्च.
३. अन्य शासकीय/ स्थानिक संस्था / खाजगी संस्थांच्या कामाबद्दल व
४. ००५९ सार्वजनिक बांधकामे या शीर्षाखाली येणाऱ्या जमा रकमा.

ब. हस्तांतरण करावयाचा निव्वळ हत्यारे व सयंत्रे खर्च - (वजा)

क. भांडवली शीर्षावरील टक्केवारी खर्च (हत्यारे व सयंत्रे खर्च)

ङ . एकूण (ब-क) महसुली शीर्षाखालील कामावर आकारावयाचा व करावयाचा एकूण हत्यारे व सयंत्रे खर्च. तद्नंतर उपरोक्त आकडेवारीच्या आधारे खालीलप्रमाणे गुणक परिगणित करण्यात येतो:-

वरील ड नुसार एकुण हत्यारे व सयंत्रे खर्च
महसुली विभागातील सर्व प्रमुख लेखाशीर्षाखालील = गुणक "क्यु"
मुळ बांधकामावरील एकुण खर्च

यावरुन संबंधित लेखाशीर्षाकडे हस्तांतरीत करावयाची रक्कम खालीलप्रमाणे परिगणित करण्यात येते.

१. २२१६ गृहनिर्माण या शिर्षाखालील तरतूद X क्यु = २२१६ गृहनिर्माण (स्थानिक व क्षेत्र वगळून) खालील आंतर लेखा हस्तांतरण.
२. ३०५४ - मार्ग व पूल या शीर्षाखाली तरतूद X क्यु = ३०५४ रस्ते व पूल (स्थानिक क्षेत्र वगळून) खालील आंतर लेखा हस्तांतरण

वरील (१) व (२) नुसार संबंधित लेखाशीर्षाकडे (म्हणजे २२१६-गृहनिर्माण व ३०५४- रस्ते व पूल या शीर्षाकडे खर्च हस्तांतरण केल्यानंतर २०५९- सार्वजनिक बांधकामे खालील उर्वरीत खर्च त्याच शीर्षाखाली रहातो.

हे सुत्र ह्या लेखाशीर्षाखालील एकुण "अनुदान" व "खर्च" ह्या दोन्ही बाबीखालील आकडेवारी निश्चित करण्यासाठी सामायिक आहे. पहिली बाब पुर्वानुमानावर निश्चित करण्यात येते. दुसरी वर्ष अखेरीस प्रत्यक्ष आकडेवारीवर निश्चित करण्यात येते- त्यामुळे या दोन्ही टप्प्यावरील आकडेवारी तसेच ज्या गुणकाच्या आधारे संबंधित शीर्षाकडे हस्तांतर करावयाची रक्कम ठरविली जाते तो गुणकही नेहमीच सारखा नसतो. आणि ह्या गुणकामध्ये जराशी तरी तफावत झाल्यास ती परिणामत: बचत किंवा अधिक्य होण्यास प्रकरणपरत्वे कारणीभूत ठरते. हेच कारण प्रस्तुत प्रकरणी झालेल्या अधिक्या बाबत देण्यात येत आहे. तसेच फरकाबाबतची कारणे सर्वसाधारणत: विनियोजन लेख्यामधील संबंधीत शीर्षाखालील अधिक्य / बचत बाबींवर दिलेल्या स्पष्टीकरणानुसार आहेत. प्रसंगत: ह्या उपशिर्षाखाली दर्शविण्यात आलेला खर्च काल्पनिक आहे. आस्थापना व हत्यारे व सयंत्रे यावरील खर्च प्रथमत: २०५९ - सार्वजनिक बांधकाम या शार्षाखाली नोंदविला जातो व तद्नंतर संबंधित उपलेखाशीर्षाकडे आंतरलेखा हस्तांतरण केला जातो. जेणेकरुन महसुली शीर्षाखालील कामावर झालेला प्रत्यक्ष खर्च दिसून यावा.

उपरोक्त परिस्थितीत बाजूस दर्शविण्यात आलेला अधिक खर्च कृपया नियमित करण्यात यावा.

(रुपये लाखात)

शीर्ष	**एकूण अनुदान**	**प्रत्यक्ष खर्च**	**अधिक खर्च (+) बचत (-)**
२२१६ गृहनिर्माण **(०५) - एकत्रित सर्वसाधारण निवास व्यवस्था** **(०५३) परिरक्षण व दुरुस्ती** **(०३) (०२) नगरपालिका कर** **मूळ -** २,००.७४ **पुनर्विनियोजन -** ७३.७७ मुख्यत्वेकरुन मार्च, २०११ मध्ये पुनर्विनियोजनाद्वारे वरील उपशीर्षाखालील रु.७३.७७ लाखांच्या निधीचे आवर्धन हे बीड व अहमदनगर परिषदांसाठीच्या पाणी व नगरपालिका करांच्या प्रलंबित देयकांचे प्रदान करण्यासाठी केले होते.	२,७४.५१	२,७४.०२	(-) ०.४९

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात सार्वजनिक बांधकाम विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

सन २०१०-११ मध्ये एकूण रु. २,७४.५१ लाख (रु. दोन कोटी चौऱ्याहत्तर लाख एकाव्वन हजार फक्त) एवढी अर्थसंकल्पीय तरतूद या लेखाशीर्षाखाली उपलब्ध होती. तर त्या तुलनेत प्रत्यक्ष खर्च रु. २,७४.०२ लाख (रुपये दोन कोटी चौऱ्याहत्तर लाख दोन हजार फक्त) दर्शविण्यात आला आहे. परिणामी रु. ०.४९ लाख (रुपये एकोणपन्नास हजार फक्त) बचत झाल्याचे दिसून येते. सदर बचत एकूण अनुदानाच्या तुलनेत अल्प आहे. बीड व अहमदनगर येथील निवासी इमारतींच्या पाणीपट्टी व नगरपालिका कराच्या रकमा अदा करण्यासाठी अनुक्रमे रु. ३८.७७ लक्ष व रु. ३४.०० लक्ष अशी एकूण रु. ७३.७७ लक्ष एवढी रक्कम लेखाशिर्ष २२१६०३११ मधून प्रस्तुत लेखाशिर्षाखाली पुनर्विनियोजनाद्वारे वळती करण्यात आली आहे.

(रुपये लाखात)

शीर्ष	**एकूण अनुदान**	**प्रत्यक्ष खर्च**	**अधिक खर्च (+)** **बचत (-)**
२२१६ गृहनिर्माण **(०५) - एकत्रित सर्वसाधारण निवास व्यवस्था** **(०५३) परिरक्षण व दुरुस्ती** **(०३) (०१) इतारतींची दुरुस्ती** **मूळ -** १,००,४३.६४ **पुरक -** १,९६,१९.०० **पुनर्विनियोजन -** (-) ७३.७७	२,९५,८८.८७	२,९४,९१.२२	(-) ९७.६५

टिपा व भाष्ये :-

रुपये ९७.६५ लाखांची अंतिम बचत लक्षात घेता मार्च २०११ मध्ये वरील उपशीर्षाखाली पुनर्विनियोजनाद्वारे काढण्यात आलेला रु. ७३.७७ लाखांचा निधी अपुरा असल्याचे सिध्द झाले.

रुपये ९७.६५ लाखांच्या अंतिम बचतीची कारणे प्रतिक्षित आहेत (ऑगस्ट २०११)

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात सार्वजनिक बांधकाम विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

सन २०१०-११ मध्ये एकूण रु. २,९५,८८.७८ लाख (रु. दोनशे पंच्याण्णव कोटी अठ्ठयाऐंशी लाख सत्याऐंशी हजार फक्त) एवढी अंतिम सुधारित तरतूद या लेखाशीर्षाखाली उपलब्ध होती. तर त्या तुलनेत प्रत्यक्ष खर्च रु. २,९४,९१.२२ लाख (रुपये दोनशे चौऱ्याण्णव कोटी एक्याण्णव लाख बावीस हजार फक्त) दर्शविण्यात आला आहे. परिणामी रु. ९७.६५ लाख (रुपये सत्याण्णव लाख पासष्ठ हजार फक्त) बचत झाल्याचे दिसून येते. सदर बचत प्रामुख्याने अधिक्षक सा.बां. मंडळ, रत्नागिरी, कोल्हापूर व मुख्य अभियंता (विद्युत) यांची अनुक्रमे रु. १९.१६ लाख, १३.२२ लाख आणि ५९.५० लाख इतकी व उर्वरीत कार्यालयांची एकत्रित रु. ५.७७ लाख इतकी आहे. संगणक वितरण प्रणालीवरुन प्राधिकार पत्रे निघू न शकल्याने अधिक्षक अभियंता सां.बा. मंडळ, कोल्हापूर व मुख्य अभियंता (विद्युत) यांची बचत झाली आहे. तसेच सा.बां. विभाग उत्तर रत्नागिरी यांना तेवढ्या रकमेचे देयक संबंधित ठेकेदाराकडून प्राप्त न झाल्याने बचत झाली आहे. उर्वरित कार्यालयाची बचत अल्प आहे.

रु. ७३.७७ लाख इतकी रक्कम अहमदनगर व बीड नरगरपालिकांची पाणी देयके व कर देयके अदा करण्सासाठी लेखाशिर्ष २२१६ ०३२२ खाली वळती करण्यात आली होती.

अनुदान क्रमांक एच-५ मार्ग व पूल

(रुपये हजारात)

शीर्ष	**एकूण अनुदान**	**प्रत्यक्ष खर्च**	**अधिक खर्च (+) बचत (-)**
३०५४ मार्ग व पूल दत्तमत मूळ २०,७३,०९,३९ पूरक ९,२६,०९,०१ वर्षभरात परत करण्यात आलेली रक्कम (मार्च, २०११)	२९,९९,१८,४० ३,७०,०७,४३	२८,९६,२०,६६	(-)१,०२,९७,७४

(रुपये हजारात)

शीर्ष	**एकूण अनुदान**	**प्रत्यक्ष खर्च**	**अधिक खर्च (+) बचत (-)**
३०५४ मार्ग व पूल दत्तमत मूळ १५,०० पूरक --- वर्षभरात परत करण्यात आलेली रक्कम (मार्च, २०११)	१५,०० १५,००	---	(-) १५,००

टिपा व भाष्ये :-

अनुदानातील रुपये १,०२,९७.७४ लाख इतक्या रकमेची अंतिम बचत लक्षात घेता, पुढील तीन उपशीर्षाखाली अत्याधिक असल्याचे सिध्द झाले.

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात सार्वजनिक बांधकाम विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

महालेखापरिक्षकांनी विनियोजन लेखा २०१०-११ ची पृ.१८६ वर दर्शविलेली स्थिती मागणी क्र.एच-५ मार्ग व पूल, ३०५४, मार्ग व पूल संबंधी आहे.

या संदर्भात स्पष्ट करण्यात येते की, सन २०१०-११ मध्ये या लेखाशीर्षाखाली रु.२९,९९,१८.४० लाख (रु. दोन हजार नऊशे नव्याण्णव कोटी अठरा लाख चाळीस हजार फक्त) एवढी तरतूद उपलब्ध झाली होती. त्या तुलनेत खर्च रु.२८,९६,२०.६६ (रु. दोन हजार आठशे शहण्णव कोटी वीस लाख सहासष्ट हजार फक्त) एवढा प्रत्यक्ष खर्च झाला. परिणामी रु.१,०२,९७.७४ लाख (रु.एकशे दोन कोटी सत्याण्णव लाख चौऱ्याहत्तर हजार फक्त) एवढी बचत दर्शविण्यात आली आहे. तथापि संपूर्ण वर्षामध्ये रु.३,७०,०७.४३ लाख (रु.तीनशे सत्तर कोटी सात लाख त्रेचाळीस हजार) एवढी रक्कम समर्पित केली असल्याने रु.२६,२९,१०.९७ लाख (रु.दोन हजार सहाशे एकोणतीस कोटी दहा लाख सत्याण्णव हजार फक्त) एवढे अंतिम सुधारित अनुदान उपलब्ध झाले होते. त्यामुळे प्रत्यक्षात मागणी क्रमांक एच-५ खाली रु.२,६७,०९,६९ हजार (रु.दोनशे सदुसष्ट कोटी नऊ लाख एकोणसत्तर हजार) एवढा अधिक खर्च झाला आहे. (रु.२६,२९,१०,९७ हजार-रु.२८,९६,२०,६६ हजार=रु.२,६७,०९,६९ हजार) सदरचा खर्च हा प्रत्यक्ष खर्च नसून आंतरलेखा हस्तांतरणावरील समायोजीत स्वरुपाचा आहे. त्यामुळे झालेला अधिकचा खर्च नियमित करण्याची विनंती आहे.

तसेच सन २०१०-११ मध्ये भारित खर्चासाठी एकूण रु.१५,०० हजार (रुपये पंधरा लाख) एवढी तरतूद या लेखाशिर्षाखाली उपलब्ध झाली होती. परंतु न्यायालयीन प्रकरणे प्राप्त न झाल्याने वर्षअखेरीस रु.१५,०० हजार एवढी संपूर्ण रक्कम समर्पित करण्यात आली आहे.

(रुपये लाखात)

शीर्ष	**एकूण अनुदान**	**प्रत्यक्ष खर्च**	**अधिक खर्च (+) बचत (-)**
३०५४ मार्ग व पूल **८० - सर्वसाधारण** **(००१), संचालन व प्रशासन** **२०५९ (००) (०१) लेख्यांतर्गत हस्तांतरण, सार्वजनिक बांधकामामधून यथाप्रमाण आस्थापना खर्च हस्तांतरण** **मूळ -** १३,१९.६० **पुरक -** --------- **पुनर्विनियोजन -** ---------	१३,१९.६०	१,४८,३३.५४	(+) १,३५,११३.९४

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात सार्वजनिक बांधकाम विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

मुंबई अर्थसंकल्प नियम पुस्तिकेतील परिच्छेद-७२ मध्ये २०५९ - सार्वजनिक बांधकाम या लेखाशीर्षाखाली आस्थापना तसेच हत्यारे व सयंत्रे खर्च आंतरखर्च बदलाद्वारे इतर भांडवली व महसुली शीर्षाकडे वर्ग करण्याची पध्दत विहित केली आहे. जेणेकरुन सार्वजनिक बांधकाम विभागाकडून करण्यात आलेल्या विविध कामावरील आस्थापने व सयंत्रावरील खर्चाचे वरील प्रमाणात योग्य निर्धारण करता यावे. यानुसार परिगणना करण्यासाठी खालील सूत्र अवलंबविण्यात येते.

(अ) २०५९ - सार्वजनिक बांधकामे (एक) संचालन व प्रशासन या मुख्य लेखाशिर्षाखालील एकूण तरतूद.

वजा

१. स्थानिक क्षेत्रासाठी तरतूद.
२. रुपांतरित आस्थापनेसाठी केलेली तरतूद.
३. राज्य रस्ते निधीकडे खर्ची टाकण्यात आलेला आस्थापना खर्च.
४. अन्य शासकीय/ स्थानिक संस्था / खाजगी संस्थांसाठी केलेल्या कामाबद्दल ००५९ सार्वजनिक बांधकाम या शीर्षाखाली येणाऱ्या जमा रकमा.

ब. हस्तांतरण करावयाचा निव्वळ आस्थापना खर्च.

क. भांडवली शीर्षावरील टक्केवारी खर्च (आस्थापना खर्च)

ङ. महसुली शीर्षाखाली कामावर आकारावयाचा व हस्तांतर करावयाचा निव्वळ आस्थापना खर्च (ब-क)

ङ एकूण (ब-क) महसुली शीर्षाखालील कामावर आकारावयाचा व करावयाचा एकूण हत्यारे व सयंत्रे खर्च. तद्नंतर उपरोक्त आकडेवारीच्या आधारे खालीलप्रमाणे गुणक परिगणित करण्यात येतो:-

वरील ड नुसार एकुण आस्थापना खर्च

महसुली विभागातील सर्व प्रमुख लेखाशीर्षा खालील = गुणक "क्यु"

मुळ बांधकामावरील एकुण खर्च

(प्रमुख लेखाशीर्ष) २२१७ व २२५२ वगळून)

यावरुन संबंधित लेखाशीर्षाकडे हस्तांतरीत करावयाची रक्कम खालीलप्रमाणे परिगणित करण्यात येते.

३. २२१६ गृहनिर्माण या शिर्षाखालील तरतूद X क्यु = २२१६ गृहनिर्माण तरतूद खालील आंतर लेखा हस्तांतरण.

४. ३०५४ - मार्ग व पूल या शीर्षाखाली तरतूद X क्यु = ३०५४ रस्ते व पूल (स्थानिक क्षेत्र वगळून) खालील आंतर लेखा हस्तांतरण.

वरील (१) व (२) नुसार संबंधित लेखाशीर्षाकडे (म्हणजे २२१६-गृहनिर्माण व ३०५४- रस्ते व पूल या शीर्षाकडे खर्च हस्तांतरण केल्यानंतर २०५९- सार्वजनिक बांधकामे खालील उर्वरीत खर्च त्याच शीर्षाखाली रहातो.

हे सुत्र ह्या लेखाशीर्षाखालील एकुण अनुदान व खर्च ह्या दोन्ही बाबी खालील आकडेवारी निश्चित करण्यासाठी सामायिक आहे. पहिली बाब पुर्वानुमानावर निश्चित करण्यात येते. दुसरी बाब वर्षे अखेरीस प्रत्यक्ष आकडेवारीवर निश्चित करण्यात येते- त्यामुळे या दोन्ही टप्प्यावरील आकडेवारी तसेच ज्या गुणकाच्या आधारे संबंधित शीर्षाकडे हस्तांतर करावयाची रक्कम ठरविली जाते तो गुणकही नेहमीच सारखा नसतो आणि ह्या गुणकामध्ये जराशी तरी तफावत झाल्यास ती परिणामत: बचत किंवा अधिक्य होण्यास प्रकरणपरत्वे कारणीभूत ठरते. हेच कारण प्रस्तुत प्रकरणी झालेल्या बचतीबाबत आहे. तसेच फरकाबाबतची कारणे सर्वसाधारणत: विनियोजन लेख्यामधील संबंधीत शीर्षाखालील अधिक्य / बचत बाबींवर दिलेल्या स्पष्टीकरणानुसार आहेत.

प्रसंगत: ह्या उपशिर्षाखाली दर्शविण्यात आलेला खर्च काल्पनिक आहे. आस्थापना व हत्यारे व सयंत्रे यावरील खर्च प्रथमत: २०५९ - सार्वजनिक बांधकाम या शार्षाखाली नोंदविला जातो व तद्नंतर संबंधित उपलेखाशीर्षाकडे आंतरखाते बदल केला जातो. जेणे करुन महसुली शीर्षाखाली कामावर झालेला प्रत्यक्ष खर्च दिसून यावा.

उपरोक्त परिस्थितीत बाजूस दर्शविण्यात आलेला अधिक खर्च कृपया नियमित करण्यात यावा.

(रुपये लाखात)

शीर्ष	**एकूण अनुदान**	**प्रत्यक्ष खर्च**	**अधिक खर्च (+) बचत (-)**
३०५४ मार्ग व पूल **८० - सर्वसाधारण** **०५२, यंत्रसामुग्री व साधन सामुग्री** **२०५९ (००) (०१) लेख्यांतर्गत हस्तांतरण सार्वजनिक बांधकामामधून यथाप्रमाण आस्थापना खर्च हस्तांतरीत** **मूळ -** १,८८.५१ **पुरक -** --------- **पुनर्विनियोजन -** ----------	१,८८.५१	८,२६.५०	(+) ६,३७.९९

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात सार्वजनिक बांधकाम विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

महालेखापालांनी विनियोजन लेखा २०१०-११ ची पृ. १८६ वर दर्शविलेली स्थिती मान्य करण्यात आहे. (३०५४ ०५४१)

मुंबई अर्थसंकल्प नियम पुस्तिकेतील परिच्छेद-७२ मध्ये २०५९ - सार्वजनिक बांधकाम या लेखाशीर्षाखाली आस्थापना तसेच हत्यारे व सयंत्रे खर्च आंतरखर्च बदलाद्वारे इतर भांडवली व महसुली शीर्षाकडे वर्ग करण्याची पध्दत विहित केली आहे. जेणेकरुन सार्वजनिक बांधकाम विभागाकडून करण्यात आलेल्या विविध कामावरील आस्थापने व सयंत्रावरील खर्चाचे वरील प्रमाणात योग्य निर्धारण करता यावे. यानुसार परिगणना करण्यासाठी खालील सूत्र अवलंबविण्यात येते.

(अ) २०५९ - सार्वजनिक बांधकामे (एच-६) यंत्रासामुग्री व साधनसामुग्री उपलेखाशिर्षाखालील एकूण तरतूद.

वजा

१. स्थानिक क्षेत्रासाठी केलेली तरतूद.
२. राज्य रस्ते निधीकडे खर्ची टाकण्यात आलेला आस्थापना खर्च.
३. अन्य शासकीय/ स्थानिक संस्था / खाजगी संस्थांच्या कामाबद्दल व
४. ००५९ सार्वजनिक बांधकामे या शीर्षाखाली येणाऱ्या जमा रकमा.

ब. हस्तांतरण करावयाचा निव्वळ हत्यारे व सयंत्रे खर्च - (वजा)

क. भांडवली शीर्षावरील टक्केवारी खर्च (हत्यारे व सयंत्रे खर्च)

ङ . एकूण (ब-क) महसुली शीर्षाखालील कामावर आकारावयाचा व करावयाचा एकूण हत्यारे व सयंत्रे खर्च. तद्नंतर उपरोक्त आकडेवारीच्या आधारे खालीलप्रमाणे गुणक परिगणित करण्यात येतो:-

वरील ड नुसार एकुण हत्यारे व सयंत्रे खर्च

महसुली विभागातील सर्व प्रमुख लेखाशीर्षाखालील = गुणक "क्यु"

मुळ बांधकामावरील एकुण खर्च (प्रमुख लेखाशीर्ष २२१७ व २४०६) वगळून

यावरुन संबंधित लेखाशीर्षाकडे हस्तांतरीत करावयाची रक्कम खालीलप्रमाणे परिगणित करण्यात येते.

१. २२१६ गृहनिर्माण या शिर्षाखालील तरतूद X (स्थानिक क्षेत्र वगळून)	क्यु = २२१६ गृहनिर्माण खालील आंतर लेखा हस्तांतरण.
२. ३०५४ - मार्ग व पूल या शीर्षाखाली तरतूद X (स्थानिक क्षेत्र वगळून)	क्यु = ३०५४ रस्ते व पूल खालील आंतर लेखा हस्तांतरण.

वरील (१) व (२) नुसार संबंधित लेखाशीर्षाकडे (म्हणजे २२१६-गृहनिर्माण व ३०५४- रस्ते व पूल या शीर्षाकडे खर्च हस्तांतरण केल्यानंतर २०५९- सार्वजनिक बांधकामे खालील उर्वरीत खर्च त्याच शीर्षाखाली रहातो.

हे सुत्र ह्या लेखाशीर्षाखालील एकुण "अनुदान" व "खर्च" ह्या दोन्ही बाबीखालील आकडेवारी निश्चित करण्यासाठी सामायिक आहे. पहिली बाब पुर्वानुमानावर निश्चित करण्यात येते. दुसरी वर्ष अखेरीस प्रत्यक्ष आकडेवारीवर निश्चित करण्यात येते- त्यामुळे या दोन्ही टप्प्यावरील आकडेवारी तसेच ज्या गुणकाच्या आधारे संबंधित शीर्षाकडे हस्तांतर करावयाची रक्कम ठरविली जाते तो गुणकही नेहमीच सारखा नसतो. आणि ह्या गुणकामध्ये जराशी तरी तफावत झाल्यास ती परिणामत: बचत किंवा अधिक्य होण्यास प्रकरणपरत्वे कारणीभूत ठरते. हेच कारण प्रस्तुत प्रकरणी झालेल्या अधिक्या बाबत देण्यात येत आहे. तसेच फरकाबाबतची कारणे सर्वसाधारणत: विनियोजन लेख्यामधील संबंधीत शीर्षाखालील अधिक्य / बचत बाबींवर दिलेल्या स्पष्टीकरणानुसार आहेत.

प्रसंगत: ह्या उपशिर्षाखाली दर्शविण्यात आलेला खर्च काल्पनिक आहे. आस्थापना व हत्यारे व सयंत्रे यावरील खर्च प्रथमत: २०५९ - सार्वजनिक बांधकाम या शार्षाखाली नोंदविला जातो व तद्नंतर संबंधित उपलेखाशीर्षाकडे आंतरलेखा हस्तांतरण केला जातो. जेणेकरुन महसुली शीर्षाखालील कामावर झालेला प्रत्यक्ष खर्च दिसून यावा.

उपरोक्त परिस्थितीत बाजूस दर्शविण्यात आलेला अधिक खर्च कृपया नियमित करण्यात यावा.

(रुपये लाखात)

शीर्ष	**एकूण अनुदान**	**प्रत्यक्ष खर्च**	**अधिक खर्च (+) बचत (-)**
३०५४ मार्ग व पूल **८० - सर्वसाधारण** **७९७, राखीव निधी व ठेव लेख्यांकडे हस्तांतरण** **(००) (०१) केंद्रीय मार्ग निधीतून अर्थसहाय्य- रस्त्यांच्या बांधकामासाठी असलेल्या अनुदानाचे ठेव शीर्षाकडे हस्तांतरण.** **मूळ -** १,००,००.०० **पुरक -** --------- **पुनर्विनियोजन -** --------- वरील उपशीर्षाखाली झालेल्या २,९८,३३.९३ लाखांच्या अंतिम खर्चाची कारणे कळविण्यात आलेली नाहीत. (ऑगस्ट, २०११)	१,००,००.००	२,५६,८२.००	(+) १,५६,८२.००

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात सार्वजनिक बांधकाम विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

या संदर्भात स्पष्ट करण्यात येते की, सन २०१०-११ मध्ये एकूण रु. १,००,००.०० लाख (रु. शंभर कोटी फक्त) एवढी अंतिम सुधारित तरतूद या लेखाशीर्षाखाली उपलब्ध होती. तर त्या तुलनेत प्रत्यक्ष खर्च रु. २,५६,८२.०० लाख (रुपये दोनशे छप्पन्न कोटी ब्याऐंशी लाख फक्त) झाला. परिणामी रु. १,५६,८२.०० लाख (रुपये एकशे छप्पन्न कोटी ब्याऐंशी लाख फक्त) अधिक खर्च झाला. सदर जादा खर्च हा प्रत्यक्षस खर्च नसून केंद्रीय मार्ग निधीतून अर्थसहाय्य केलेल्या रस्त्यांच्या बांधकामासाठी असलेल्या अनुदानाचे ठेव शिर्षाकडे हस्तांतरणावरील असून तो समायोजित स्वरुपाचा आहे. त्यामूळे अधिकचा खर्च क्षमापित करण्याची विनंती आहे.

(रुपये लाखात)

शीर्ष	**एकूण अनुदान**	**प्रत्यक्ष खर्च**	**अधिक खर्च (+) बचत (-)**
३०५४ मार्ग व पूल **०३ - राज्य महामार्ग** **१०३ परिरक्षण व दुरुस्ती** **(०२) (०१) राज्यक्षेत्रातील दळणवळणाच्या मार्गांची दुरुस्ती.** **मूळ -** १५.०० **पुरक -** ----- **पुनर्विनियोजन -** १५.०० मार्च २०११ मध्ये उपशीर्षातून रु. १५.०० लाखांचा निधी कोणतेही कारण न देता परत करण्यात आला.	-------	---------	----------

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात सार्वजनिक बांधकाम विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

या संदर्भात स्पष्ट करण्यात येते की,सदर लेखाशिर्षाखालील तरतूद ही भारीत तरतूद असून न्यायालयीन प्रकरणी खर्च करण्यात येतो. सन २०१०-११ या वर्षी क्षेत्रिय कार्यालयांकडून मागणी प्राप्त न झाल्याने रु. १५.०० लाखएवढी संपूर्ण तरतूद वर्ष अखेरीस समर्पित करण्यात आली.

(रुपये लाखात)

शीर्ष	एकूण अनुदान	प्रत्यक्ष खर्च	अधिक खर्च (+) बचत (-)
३०५४ मार्ग व पूल केंद्रीय मार्ग निधीमधून अर्थसहाय्य : या अनुदानातील खर्चामध्ये "८४४९ - इतर ठेवी- केंद्रीय मार्ग निधीमधून अर्थसहाय्य" या जमा शीर्षाखाली हस्तांतरीत केलेल्या रु. २,५६,८२.०० लाख इतक्या रकमेचा समावेश आहे. मोटार स्पिरीट यावरील वाढलेल्या उत्पादन व आयात शुल्कांची वसुली केलेला अतिरिक्त महसूल हा भारत सरकारने स्थापिलेल्या निधीकडे जमा करण्यात येतो. भारत सरकारने मंजूर केलेल्या मार्ग विकासाच्या योजनांवर खर्चासाठी राज्य शासनाला त्या निधीमधून अर्थसहाय्य करण्यात येते. विकासावरील व तेवढी रक्कम या अनुदानाखालील तरतूदींमधून " ८४४९- इतर ठेवी" केंद्रीय मार्ग निधीमधून अर्थसहाय्य" या शीर्षाकडे हस्तांतरीत करण्यात येते. मार्ग प्रत्यक्ष खर्चाची प्रथमत: या अनुदानाखाली नोंद करण्यात येते व नंतर ती त्या वर्षाच्या लेख्यांतील केंद्रीय मार्ग निधीमधून अर्थसहाय्य या जमा लेख्यांकडे हस्तांतरीत करण्यात येते. जमा लेख्यांच्या व्यवहाराचा लेखा २०१०-२०११ या वर्षीच्या वित्त लेख्यांच्या विवरणपत्र क्रमांक १८ मध्ये दर्शविण्यात आला आहे.			

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात सार्वजनिक बांधकाम विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

कार्यपध्दतीविषयक टिप्पणी, म्हणून कोणतेही अभिप्राय नाहीत.

अनुदान क्र. एच -६ - सार्वजनिक बांधकामे आणि प्रशासकीय व कार्यचालन इमारती

(रुपये हजारात)

शीर्ष	एकूण अनुदान	प्रत्यक्ष खर्च	अधिक खर्च (+) बचत (-)
प्रधानशिर्ष -२०५९ सार्वजनिक बांधकाम **२२०२, सर्वसाधारण शिक्षण** **२००३, तंत्रशिक्षण** **२२०५, कला व संस्कृती** **२२१०, वैद्यकीय सेवा व सार्वजनिक आरोग्य** **२२१७, नगरविकास** **२२३०, कामगार व सेवायोजन** **२४०३, पशुसंवर्धन** **२४०५, मत्स्यव्यवसाय**			
मूळ - १४,६२,२०,१२	१७,२५,७९,१२	१५,९२,२२,५०	(-) १,३३,५६,६२
पुरक - २,६३,५९,००			
पुनर्विनियोजन - ---------			१,३२,१६,९३
वर्षभरात परत करण्यात आलेली रक्कम (मार्च २०११)			

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात सार्वजनिक बांधकाम विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

सन २०१०-११ या वित्तीय वर्षात मागणी क्रमांक एच-६ मध्ये रु. १७,२५,७९.१२ लाख (रुपये एक हजार सातशे पंचवीस कोटी एकोणऐंशी लाख बारा हजार फक्त) इतके अनुदान उपलब्ध होते. सन त्या तूलनेत खर्च रु.१५,९२,२२.५० लाख (रुपये एक हजार पाचशे ब्याण्णव कोटी बावीस लाख पन्नास हजार

फक्त) एवढा झाला असून रु. १,३,५६.६२ लाख (रुपये एकशे तेहसीस कोटी छप्पन्न लाख बासष्ट हजार फक्त) एवढी बचत दर्शविण्यात आली आहे.

सन २०१०-११ मध्ये रु. १,३२,१६.९३ लाख एवढे अनुदान समर्पित करण्यात आले असल्याने प्रत्यक्षात रु.१,३९.६९ लाख (रुपये एक कोटी एकोणचाळीस लाख एकोणसत्तर हजार फक्त) इतकी बचत झाली आहे. सदर बचत मागणी क्रमांक एच-६ मधील एकत्रित बचत आहे. झालेली बचत एकूण अनुदानाच्या ०.०८ टक्के एवढी आहे.

(रुपये हजारात)

शीर्ष	**एकूण अनुदान**	**प्रत्यक्ष खर्च**	**अधिक खर्च (+)** **बचत (-)**
भारीत **मूळ -** २,३५,६० **पुरक -** ----- **पुनर्विनियोजन -** ----- वर्षभरात परत करण्यात आलेली रक्कम (मार्च २०११)	२,३५,६०	२,३०,७५	(-) ४,८५ १५,२२

टीपा व भाष्ये :-

१. अनुदानातील रुपये १,३३,५६.६२ लाखांची अंतिम बचत लक्षात घेता, वर्षभरात प्राप्त केलेली रुपये २,६३,५९.०० लाखांची (जुलै २०१० मध्ये रुपये २,५३,१३.०० लाख व डिसेंबर २०१० मध्ये रुपये ५,००.०० लाख आणि मार्च २०११ मध्ये रुपये ५,४६.००) पूरक तरतूद अत्याधिक असल्याचे सिध्द झाले.

२. अनुदानातील अंतिम बचत रुपये १,३३,५६.६२ लाख इतकी असतांना, वर्षभरात केवळ रुपये १,३२,१६.९३ लाख इतका निधी परत करण्यात आला.

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात सार्वजनिक बांधकाम विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

यासंदर्भात स्पष्ट करण्यात येते की, सन २०१०-११ मध्ये मागणी क्रमांक एच-६ मध्ये एकूण रु. २,३५.६० लाख (रुपये दोन कोटी पस्तीस लाख साठ हजार फक्त) एवढी भारित तरतूद उपलब्ध झाली होती. त्या तुलनेत खर्च २,३०.७५ लाख (रुपये दोन कोटी तीस लाख पंच्याहत्तर हजार फक्त) इतका झाला असून रु. ४.८५ लाख (रुपये चार लाख पंच्याऐंशी हजार फक्त एवढी बचत दर्शविण्यात आली आहे.

सन २०१०-११ मध्ये रु.१५.२२ लाख एवढे अनुदान भारित स्वरुपाच्या लेखाशिर्षाखाली समर्पित करण्यात आले आहे. असल्याने प्रत्यक्षात रु. १०.३५ लाख (रुपये दहा लाख पस्तीस हजार फक्त) इतका अधिक खर्च झाला आहे. सदर अधिक खर्च न्यायालयीन प्रकरणी दायित्वाच्या रकमा अदा करण्यावरील आहे.

गौण उपशिर्षनिहाय स्पष्टीकरणे स्वतंत्ररित्या पृ.२६ ते पृ. ७६ वर ठेवण्यात आली आहेत.

(रुपये लाखात)

शीर्ष	**एकूण अनुदान**	**प्रत्यक्ष खर्च**	**अधिक खर्च (+) बचत (-)**
प्रधानशिर्ष - २०५९ सार्वजनिक बांधकाम **८० सर्वसाधारण** **००१ संचालन व प्रशासन** **(०८) कार्यकारी अभियंता - मुंबई इलाखा शहर** **(०८) (०२) कार्यान्वयन** **मूळ -** ७२.१० **पुरक -** ----- **पुनर्विनियोजन -** ---- वरील उपशीर्षाखाली रुपये ११.८४ लाखांच्या अंतिम बचतीची कारणे प्रतीक्षित आहेत. (ऑगस्ट २०११)	७२.१०	६०.२६	(-) ११.८४

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात सार्वजनिक बांधकाम विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

सन २०१०-११ मध्ये एकूण रु. ७२.१० लाख (रु. बहात्तर लाख दहा हजार फक्त) एवढी अर्थसंकल्पीय तरतूद या लेखाशीर्षाखाली उपलब्ध होती. त्या तुलनेत प्रत्यक्ष खर्च रु. ६०.२६ लाख (रुपये साठ लाख सव्वीस हजार फक्त) दर्शविण्यात आला आहे. परिणामी रु. ११.८४ लाख (रुपये अकरा लाख चौऱ्यांऐंशी हजार फक्त) बचत झाल्याचे दिसून येते.

या विभागातर्गत काही प्रशिक्षणार्थी उपलब्ध न झाल्यामुळे तसेच काही प्रशिक्षणार्थ्यांची इतरत्र नियुक्ती झाली असल्याने प्रशिक्षणावर होणाऱ्या खर्चामध्ये बचत झाली. त्यामुळे सदर शिर्षाखाली रु. ११.८४ लक्ष इतकी बचत दिसून येते.

(रुपये लाखात)

शीर्ष	**एकूण अनुदान**	**प्रत्यक्ष खर्च**	**अधिक खर्च (+) बचत (-)**
प्रधानशिर्ष - २०५९ सार्वजनिक बांधकाम **०१ कार्यालयीन इमारती** **०५१ बांधकाम** **(०५) पोलीस -** **(एक) स्वेच्छा अनुदानामधून वित्त व्यवस्था केलेली लहान बांधकामे** **मूळ -** १,४६.०० **पुरक -** ----- **पुनर्विनियोजन -** (-) १.००	१,४५.००	१,३१.२४	(-) १३.७६

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात सार्वजनिक बांधकाम विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

महालेखापालांनी विनियोजन लेखा २०१०-११ ची पृ. १८८ वर दर्शविलेली स्थिती मागणी क्र. एच-६- सार्वजनिक बांधकामे आणि प्रशासकीय व कार्यचालन इमारती, २०५९- सार्वजनिक बांधकाम, ०१ कार्यालयीन इमारती, ०५१ बांधकाम, (०५) पोलीस - (एक) स्वेच्छा अनुदानामधून वित्त व्यवस्था केलेली लहान बांधकामे (२०५९ १६२१), संबंधी आहे.

सन २०१०-११ मध्ये एकूण रु. १,४५,०० लाख (रु. एक कोटी पंपेचाळीस लाख फक्त) एवढी अर्थसंकल्पीय तरतूद या लेखाशीर्षाखाली उपलब्ध होती. त्या तुलनेत प्रत्यक्ष खर्च रु. १,३१.२४ लाख (रुपये एक कोटी एकतीस लाख चोवीस हजार फक्त) दर्शविण्यात आला आहे. परिणामी रु. १३.७६ लाख (रुपये तेरा लाख शहात्तर हजार फक्त) बचत झाल्याचे दिसून येते.

सदर बचत पोलीस उपविभागाच्या विखुरलेल्या लहान लहान कामांवरील एकत्रित बचत आहे. सदर बचत एकूण अनुदानाच्या तुलनेत अल्प असल्याने क्षमापित करण्याची विनंती आहे.

(रुपये लाखात)

शीर्ष	एकूण अनुदान	प्रत्यक्ष खर्च	अधिक खर्च (+) बचत (-)
प्रधानशिर्ष - २०५९ सार्वजनिक बांधकाम **८० सर्वसाधारण** **००१, संचालन व प्रशासन** **(५४) (०१) चित्र** **मूळ -** ६,४२.६१ **पुरक -** ----- **पुनर्विनियोजन -** (-) ६९.४३	५,७३.१८	५,७१.४६	(-) १.७२

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात सार्वजनिक बांधकाम विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

महालेखापालांनी विनियोजन लेखा २०१०-११ ची पृ. १८८ वर दर्शविलेली स्थिती मागणी क्र. एच-६- सार्वजनिक बांधकामे आणि प्रशासकीय व कार्यचालन इमारती, २०५९- सार्वजनिक बांधकाम, ०१ कार्यालयीन इमारती, ०५१ बांधकाम, ८० सर्वसाधारण,००१ संचालन व प्रशासन, (५४)(०१) चित्र (२०५९ ०६२३), संबंधी आहे

सन २०१०-११ मध्ये एकूण रु. ५,७३.१८ लाख (रु. एक कोटी त्र्याहत्तर लाख अठरा हजार फक्त) एवढी अर्थसंकल्पीय तरतूद या लेखाशीर्षाखाली उपलब्ध होती. त्या तुलनेत प्रत्यक्ष खर्च रु. ५,७१.४६ लाख (रुपये एक कोटी एकाहत्तर लाख सेहचाळीस हजार फक्त) दर्शविण्यात आला आहे. परिणामी रु. १.७२ लाख (रुपये एक लाख बहात्तर हजार फक्त) बचत झाल्याचे दिसून येते.

सन २०१०-११ या आर्थिक वर्षामध्ये वर्ग-१ ते वर्ग-४ या संवर्गातील रिक्त पदे भरली न गेल्यामुळे तसेच काही अधिकाऱ्यांच्या बदल्या झाल्याने आठमाही सुधारीत अंदाजामध्ये रु. ६९.४३ लक्ष एवढी रक्कम शासनास समर्पित करण्यात आली.

तसेच वर्षअखेरीस सहाव्या वेतन आयोगाच्या फरकाच्या रकमेची देयके कोषागारातून आक्षेप घेवून परत करण्यात आल्यामुळे रु. १.७२ लक्ष एवढी बचत झाली.

वस्तुस्थितीचा विचार करता बचत क्षमापित करण्याची विनंती आहे.

(रुपये लाखात)

शीर्ष	एकूण अनुदान	प्रत्यक्ष खर्च	अधिक खर्च (+) बचत (-)
प्रधानशिर्ष - २०५९ सार्वजनिक बांधकाम **८० सर्वसाधारण** **००१, संचालन व प्रशासन** **(५५) (०१) वास्तुकला** **मूळ -** ४,५८.६८ **पुरक -** ----- **पुनर्विनियोजन -** (-) ८४.६७	३,७४.०१	३,६३.७१	(-) १०.३०

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात सार्वजनिक बांधकाम विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

महालेखापालांनी विनियोजन लेखा २०१०-११ ची पृ. १८९ वर दर्शविलेली स्थिती मागणी क्र. एच-६- सार्वजनिक बांधकामे आणि प्रशासकीय व कार्यचालन इमारती, २०५९- सार्वजनिक बांधकाम, ०१ कार्यालयीन इमारती, ०५१ बांधकाम, ८० सर्वसाधारण,००१ संचालन व प्रशासन, (५५)(०१) वास्तुकला (२०५९ ०६३२), संबंधी आहे

सन २०१०-११ मध्ये एकूण रु. ३,७४.०१ लाख (रु. तीन कोटी चौऱ्याहत्तर लाख एक हजार फक्त) एवढी अर्थसंकल्पीय तरतूद या लेखाशीर्षाखाली उपलब्ध होती. त्या तुलनेत प्रत्यक्ष खर्च रु. ३,६३.७१ लाख (रुपये तीन कोटी त्रेसष्ठ लाख एकाहत्तर हजार फक्त) दर्शविण्यात आला आहे. परिणामी रु. १०.३० लाख (रुपये दहा लाख तीस हजार फक्त) बचत झाल्याचे दिसून येते.

सन २०१०-११ मध्ये या कार्यालयाच्या अधिपत्याखालील एकूण १९ पदे रिक्त राहिल्याने त्यांच्या वेतन खर्चाची रक्कम रु. ८४.६७ लक्ष शासनास समर्पित करण्यात आली.

तसेच सन २०१०-११ मध्ये या कार्यालयाची माहे मार्च २०११ ची वेतनाची देयके ३१ मार्च, २०११ पूर्वी कोषागार कार्यालयात सादर न झाल्यामुळे रु. १०.३० लक्ष इतकी बचत झालेली आहे. वस्तुस्थितीचा विचार करता सदर बचत क्षमापित करण्याची विनंती आहे.

(रुपये लाखात)

शीर्ष	एकूण अनुदान	प्रत्यक्ष खर्च	अधिक खर्च (+) बचत (-)
प्रधानशिर्ष - २२०५ कला व संस्कृती १०१, ललित कला शिक्षण **इमारती - स्वेच्छा अनुदानांमधून वित्त व्यवस्था केलेली लहान बांधकामे** **(००) (०१) कला संचालक, मुंबई** **मूळ -** ५०.०० **पुरक -** ----- **पुनर्विनियोजन -** (-) ५.००	४५.००	३९.३०	(-) ५.७०

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात सार्वजनिक बांधकाम विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

सन २०१०-११ मध्ये एकूण रु. ४५.०० लाख (रु. पंचेचाळीस लाख फक्त) एवढी अर्थसंकल्पीय तरतूद या लेखाशीर्षाखाली उपलब्ध होती. त्या तुलनेत प्रत्यक्ष खर्च रु. ३९.३० लाख (रुपये एकोणचाळीस लाख तीस हजार फक्त) दर्शविण्यात आला आहे. परिणामी रु. ५.७० लाख (रुपये पाच लाख सत्तर हजार फक्त) बचत झाल्याचे दर्शविण्यात आले आहे प्रत्यक्षात प्राप्त निधीपैकी रु. ५.०० लाख इतकी तरतूद वित्तीय वर्षाच्या दि.३०/३/२०११ रोजी प्राप्त झाली होती. त्यामुळे रु. ५.७० लाख इतकी बचत झाली आहे.

सुधारीत अंदाज रु. ४५.०० लाखाच्या मर्यादेत सिमित ठेवल्याने रु.५.०० लाख एवढे अनुदान समर्पित करण्यात आले आहे.

वस्तुस्थितीचा विचार करता सदर बचत क्षमापित करण्याची विनंती आहे.

(रुपये लाखात)

शीर्ष	एकूण अनुदान	प्रत्यक्ष खर्च	अधिक खर्च (+) बचत (-)
प्रधानशिर्ष - २२१० वैद्यकीय सेवा व सार्वजनिक आरोग्य **०१ नागरी आरोग्य सेवा - विषमचिकित्सा** **८००- इतर खर्च** **इमारती - स्वेच्छा अनुदानांमधून वित्त व्यवस्था केलेली लहान बांधकामे** **(००) (०४) सहसंचालक, आरोग्य सेवा (वैद्यकीय), मुंबई** **मूळ -** १,००.०० **पुरक -** ----- **पुनर्विनियोजन -** (-) १०.००	९०.००	७७.४९	(-) १२.५१

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात सार्वजनिक बांधकाम विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

महालेखापालांनी विनियोजन लेखा २०१०-११ ची पृ. १८९ वर दर्शविलेली स्थिती मागणी क्र. एच-६-सार्वजनिक बांधकामे आणि प्रशासकीय व कार्यचालन इमारती, २२१०-वैद्यकीय सेवा व सार्वजनिक आरोग्य, ०१-नागरी आरोग्य सेवा - विषमचिकित्सा, ८००- इतर खर्च, इमारती-स्वेच्छा अनुदानांमधून वित्त व्यवस्था केलेली अहान बांधकामे, (००) (०४) सहसंचालक, आरोग्य सेवा (वैद्यकीय), मुंबई (२२१० ००५७) संबंधी आहे.

सन २०१०-११ मध्ये एकूण रु. ९०.०० लाख (रु. नव्वद लाख फक्त) एवढी अर्थसंकल्पीय तरतूद या लेखाशीर्षाखाली उपलब्ध होती. त्या तुलनेत प्रत्यक्ष खर्च रु. ७७.४९ लाख (रुपये सत्याहत्तर लाख एकोणपन्नास हजार फक्त) दर्शविण्यात आला आहे. परिणामी रु. १२.५१ लाख (रुपये बारा लाख एकावन्न हजार फक्त) बचत झाल्याचे दिसून येते. सदर बचत सहसंचालक, आरोग्य सेवा (वैद्यकीय), मुंबई यांचेकडील लहानलहान कामांवरील आहे. रु. १२.५१ लाख एवढे अनुदान दि.३० मार्च, २०११ रोजी प्राप्त झाल्याने सदर अनुदान खर्च होऊ शकले नाही.

सुधारीत अंदाज रु. ९०.०० लक्ष च्या मर्यादेत सिमित ठेवल्याने रु.१०.०० लाख एवढी तरतूद समर्पित करणे भाग पडले.

(रुपये लाखात)

शीर्ष	एकूण अनुदान	प्रत्यक्ष खर्च	अधिक खर्च (+) बचत (-)
प्रधानशिर्ष - २४०३ पशु संवर्धन **८०० इतर खर्च** **इमारती-स्वेच्छा अनुदानांमधून वित्त व्यवस्था केलेली लहान बांधकामे** **(००)(०१) संचालक, पशुसंवर्धन** **मूळ -** ३,००.०० **पुरक -** ----- **पुनर्विनियोजन -** (-) ३०.०० 	२,७०.००	२,०६.७६	(-) ६३.२४

टिपा व भाष्ये :-

रुपये १,०७.२३ लाखांची अंतिम बचत लक्षात घेता, अंतिम सुधारीत अंदाजांना अंतिम रुप देण्याच्या वेळी अपेक्षित बचत झाल्याचे प्रतिवेदन करुन प्रत्यार्पणाद्वारे मार्च, २०११ मध्ये वरील उपशीर्षाखाली रु. २,००.१० लाख इतक्या रकमेने कती करण्यात आलेली तरतूद अपुरी असल्याचे सिध्द झाले. त्याची कारणे प्रतिक्षित आहेत (ऑगस्ट २०११)

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात सार्वजनिक बांधकाम विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

सन २०१०-११ मध्ये एकूण रु. ३,००.०० लाख (रु. तीन कोटी फक्त) एवढी अर्थसंकल्पीय तरतूद या लेखाशीर्षाखाली उपलब्ध होती. सदर लेखाशिर्षाखाली रु.२.७० लाख च्या मर्यादेत सुधारीत अंदाज समिती ठेवल्याने रु. ३०.०० लाख एवढे अनुदान वर्षअखेरीस समर्पित करणे भाग पडले.

या तुलनेत प्रत्यक्ष खर्च रु. २,०६.७६ लाख (रुपये दोन कोटी सहा लाख शहात्तर हजार फक्त) दर्शविण्यात आला आहे. परिणामी रु. ६३.२४ लाख (रुपये त्रेसष्ठ लाख चोवीस हजार फक्त) बचत झाल्याचे दिसून येते.

सदर बचत पशुसंवर्धन विभागाच्या रु. २७०.०० लाखांच्या मर्यादेत सिमित ठेवल्याने रु. ३०.०० एवढे अनुदान समर्पित करण्यात आले आहे.

(रुपये लाखात)

शीर्ष	एकूण अनुदान	प्रत्यक्ष खर्च	अधिक खर्च (+) बचत (-)
प्रधानशिर्ष - २०५९ सार्वजनिक बांधकाम **८० सर्वसाधारण** **००१, संचालन व प्रशासन** **(१४) मुख्य अभियंता, सा.बां.प्रादेशिक विभाग, पुणे** **(१४) (०१) पर्यवेक्षण** **मूळ -** १,४८.४८ **पुरक -** ----- **पुनर्विनियोजन -** (-) १५.१२	१,३३.३६	१,३२.९५	(-) ०.४१

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात सार्वजनिक बांधकाम विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

महालेखापालांनी विनियोजन लेखा २०१०-११ ची पृ. १९० वर दर्शविलेली स्थिती मागणी क्र. एच-६- सार्वजनिक बांधकामे आणि प्रशासकीय व कार्यचालन इमारती, २०५९- सार्वजनिक बांधकाम, ०१ कार्यालयीन इमारती, ०५१ बांधकाम, ८० सर्वसाधारण,००१ संचालन व प्रशासन, (१४) मुख्य अभियंता, सा.बां.प्रादेशिक विभाग, पुणे, (१४)(०१) पर्यवेक्षण (२०५९ ०७१२) संबंधी आहे.

सन २०१०-११ मध्ये एकूण रु. १,३३.३६ लाख (रु. एक कोटी तेहतीस लाख छत्तीस हजार फक्त) एवढी अर्थसंकल्पीय तरतूद या लेखाशीर्षाखाली उपलब्ध होती. त्या तुलनेत प्रत्यक्ष खर्च रु. १,३२.९५ लाख (रुपये एक कोटी बत्तीस लाख पंचाण्णव हजार फक्त) दर्शविण्यात आला आहे. परिणामी रु. ०.४१ लाख (रुपये एकेचाळीस हजार फक्त) बचत झाल्याचे दिसून येते.

सन २०१०-११ या आर्थिक वर्षामध्ये कर्मचारी व अधिकारी यांच्या वेतनासाठी आकृतीबंधानुसार प्रत्यक्ष मंजूर पदे व सेवानिवृत्त कर्मचारी यांचा आढावा घेवून आठमाही सुधारित अंदाजामध्ये रु.१५.१२ लाख एवढी रक्कम समर्पित करण्यात आली.

तसेच वर्षअखेरीस कोषागारामध्ये सादर करण्यात आलेली देयके आर्थिक वर्षाच्या शेवटच्या दिवशी कोषागार कार्यालयातून परत करण्यात आल्यामुळे रु. ०.४१ लाख एवढी बचत झाली. वस्तुस्थितीचा विचार करता बचत क्षमापित करण्याची विनंती आहे.

(रुपये लाखात)

शीर्ष	एकूण अनुदान	प्रत्यक्ष खर्च	अधिक खर्च (+) बचत (-)
प्रधानशिर्ष - २०५९ सार्वजनिक बांधकाम **८० सर्वसाधारण** **००१, संचालन व प्रशासन** **(२६) मुख्य अभियंता, सां.बां. प्रादेशिक विभाग, औरंगाबाद** **(५६) (०१) पर्यवेक्षण** **मूळ -** १,५३.४१ **पुरक -** ----- **पुनर्विनियोजन -** (-) ३३.६३	१,१९.७८	१,१९.५३	(-) ०.२५

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात सार्वजनिक बांधकाम विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

महालेखापालांनी विनियोजन लेखा २०१०-११ ची पृ. १९० वर दर्शविलेली स्थिती मागणी क्र. एच-६- सार्वजनिक बांधकामे आणि प्रशासकीय व कार्यचालन इमारती, २०५९- सार्वजनिक बांधकाम, ०१ कार्यालयीन इमारती, ०५१ बांधकाम, ८० सर्वसाधारण,००१ संचालन व प्रशासन, (२६) मुख्य अभियंता, सां.बां.प्रादेशिक विभाग, औरंगाबाद, (२६)(०१) पर्यवेक्षण (२०५९ ०७३२), संबंधी आहे

सन २०१०-११ मध्ये एकूण रु. १,१९.७८ लाख (रु. एक कोटी एकोणीस लाख अठ्ठयाहत्तर हजार फक्त) एवढी अर्थसंकल्पीय तरतूद या लेखाशीर्षाखाली उपलब्ध होती. त्या तुलनेत प्रत्यक्ष खर्च रु. १,१९.५३ लाख (रुपये एक कोटी एकोणीस लाख त्रेपन्न हजार फक्त) दर्शविण्यात आला आहे. परिणामी रु. ०.२५ लाख (रुपये पंचवीस हजार फक्त) बचत झाल्याचे दर्शविण्यात आले आहे.

सहाव्या वेतन आयोगाच्या वेतन व भत्त्यांवरील फरकाची रु. ०.२५ लाख इतक्या रकमेची देयके कोषागार कार्यालयाने आक्षेप घेऊन परत केल्याने सदर बचत झाली आहे. तसेच या कार्यालयातील काही रिक्त पदे न भरल्याने रु. ३३.६३ लाख इतके अनुदान वर्षअखेरीस समर्पित करण्यात आले आहे.

शीर्ष	एकूण अनुदान	प्रत्यक्ष खर्च	अधिक खर्च (+) बचत (-)
प्रधानशिर्ष - २०५९ सार्वजनिक बांधकाम **८० सर्वसाधारण** **००१, संचालन व प्रशासन** **(२७) अधिक्षक अभियंता, सा. बां.मंडळ, औरंगाबाद** **(२७) (०१) पर्यवेक्षण** **मूळ -** १,२०.९० **पुरक -** ----- **पुनर्विनियोजन -** (-) १७.६२	१,०३.२८	१,०२.५८	(-) ०.७०

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात सार्वजनिक बांधकाम विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

सन २०१०-११ मध्ये एकूण रु. १,०३.२८ लाख (रु. एक कोटी तीन लाख अठ्ठावीस हजार फक्त) एवढी अर्थसंकल्पीय तरतूद या लेखाशीर्षाखाली उपलब्ध होती. त्या तुलनेत प्रत्यक्ष खर्च रु. १,०२.५८ लाख (रुपये एक कोटी दोन लाख अठ्ठावन्न हजार फक्त) दर्शविण्यात आला आहे. परिणामी रु. ०.७० लाख (रुपये सत्तर हजार फक्त) बचत झाल्याचे दिसून येते.

आठमाही सुधारीत अंदाजानुसार रिक्त पदांचा आढावा घेवून रु. १७.६२ लाख इतके अनुदान समर्पित करण्यात आले.

माहे मार्च २०११ अखेर दूरध्वनी व प्रवास भत्त्यांची देयके वेळेत प्राप्त न झाल्यामुळे आणि मार्च अखरेपर्यंत कोषागार कार्यालयाकडून सदर देयके पारित न झाल्यामुळे रु.०.७० लाख इतकी बचत झाल्याचे दिसून येते. सदर बचत एकूण अनुदानाच्या तुलनेत अत्यल्प असल्याने क्षमापित करण्याची विनंती आहे.

(रुपये लाखात)

शीर्ष	एकूण अनुदान	प्रत्यक्ष खर्च	अधिक खर्च (+) बचत (-)
प्रधानशिर्ष - २०५९ सार्वजनिक बांधकाम **८० सर्वसाधारण** **००१, संचालन व प्रशासन** **(२९) अधिक्षक अभियंता, सा. बां.मंडळ, उस्मानाबाद** **(२९) (०१) पर्यवेक्षण** **मूळ -** १,१९.९० **पुरक -** ----- **पुनर्विनियोजन -** (-) २२.९३	९६.९७	९६.२०	(-) ०.७७

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात सार्वजनिक बांधकाम विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

सन २०१०-११ मध्ये एकूण रु. ९६.९७ लाख (रु. शहाण्णव लाख सत्याण्णव हजार फक्त) एवढी अर्थसंकल्पीय तरतूद या लेखाशीर्षाखाली उपलब्ध होती. त्या तुलनेत प्रत्यक्ष खर्च रु. ९६.२० लाख (रुपये शहाण्णव लाख वीस हजार फक्त) दर्शविण्यात आला आहे. आठमाही सुधारीत अंदाजामध्ये खर्चाचा आढावा घेवून रु. २२.९३ लाख एवढे अनुदान समर्पित करण्यात आले. तसेच रु. ०.७७ लाख (रुपये सत्याहत्तर हजार फक्त) बचत झाल्याचे दिसून येते. सहाव्या वेत आयोगाच्या फरकाच्या वेतन भत्त्यांवरील काही देयके कोषागार कार्यालयाने आक्षेप घेऊन परत केल्याने रु. ०.७७ लक्ष इतकी बचत झाली आहे. सदर बचत अल्प असल्याने कृपया क्षमापित करण्यात यावी.

(रुपये लाखात)

शीर्ष	एकूण अनुदान	प्रत्यक्ष खर्च	अधिक खर्च (+) बचत (-)
प्रधानशिर्ष - २०५९ सार्वजनिक बांधकाम **८० सर्वसाधारण** **००१, संचालन व प्रशासन** **(०६) अधिक्षक अभियंता, दक्षता व गुण नियंत्रक मंडळ, नवी मुंबई** **(२६) (०१) पर्यवेक्षण** **मूळ -** २,०७.६६ **पुरक -** ----- **पुनर्विनियोजन -** (-) ९.०२	१,९८.६४	१,८५.२२	(-) १३.४२

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात सार्वजनिक बांधकाम विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

महालेखापालांनी विनियोजन लेखा २०१०-११ ची पृ. १९० वर दर्शविलेली स्थिती मागणी क्र. एच-६- सार्वजनिक बांधकामे आणि प्रशासकीय व कार्यचालन इमारती, २०५९- सार्वजनिक बांधकाम, ०१ कार्यालयीन इमारती, ०५१ बांधकाम, ८० सर्वसाधारण,००१ संचालन व प्रशासन, (०६) अधिक्षक अभियंता, दक्षता व गुण नियंत्रण मंडळ, नवी मुंबई (०६) (०१) पर्यवेक्षण (२०५९ १२५४), संबंधी आहे.

सन २०१०-११ मध्ये एकूण रु. १,९८.६४ लाख (रु. एक कोटी अठ्ठयाण्णव लाख चौसष्ठ हजार फक्त) एवढी अर्थसंकल्पीय तरतूद या लेखाशीर्षाखाली उपलब्ध होती. त्या तुलनेत प्रत्यक्ष खर्च रु. १,८५.२२ लाख (रुपये एक कोटी पंच्याऐंशी लाख बावीस हजार फक्त) दर्शविण्यात आला आहे. परिणामी रु. १३.४२ लाख (रुपये तेरा लाख बेचाळीस हजार फक्त) बचत झाल्याचे दिसून येते.

सन २०१०-११ या आर्थिक वर्षामध्ये वर्ग-१ ते वर्ग -४ या संवर्गातील रिक्त पदे भरली न गेल्यामुळे तसेच काही कर्मचाऱ्यांकडून विहीत कालावधीत प्रवासभत्ता देयके प्राप्त न झाल्यामुळे व काही बाबींसाठी अत्यल्प तरतूद असल्याने, एकूण रु.९.०२ लाख एवढी रक्कम समर्पित करण्यात आली.

तसेच सन २०१०-११ या आर्थिक वर्षामध्ये सदर लेखाशिर्षाखाली या मंडळाचा अंतिम खर्च रु. १९८.६४ लाख इतका असून महालेखापाल, मुंबई यांच्या कार्यालयाद्वारे माहे जुलै,२०१० या महिन्याचे रु. १३.४२ लाख इतका खर्च २०५९१२५४ ऐवजी २०५९२६७१ या लेखाशिर्षाखाली किनारी अभियंता, मुंबई यांच्या कार्यालयावर वर्ग केलेला आहे. त्यामुळे बचत दिसून येते. याबाबतचा चुकीच्या नोंदीच्या दुरुस्तीचा प्रस्ताव महालेखापाल, मुंबई यांच्या कार्यालयाकडून मान्य करण्यात आला आहे.

वस्तुस्थितीचा विचार करता बचत क्षमापित करण्याची विनंती आहे.

(रुपये लाखात)

शीर्ष	**एकूण अनुदान**	**प्रत्यक्ष खर्च**	**अधिक खर्च (+)** **बचत (-)**
प्रधानशिर्ष - २०५९ सार्वजनिक बांधकाम **८० सर्वसाधारण** **००१, संचालन व प्रशासन** **(१९) अधिक्षक अभियंता, दक्षता व गुण नियंत्रक मंडळ, पुणे** **(१९) (०१) पर्यवेक्षण** **मूळ -** २,२५.०३ **पुरक -** ----- **पुनर्विनियोजन -** (-) ३२.४०	१,९२.६३	१,९२.५९	(-) ०.०४

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात सार्वजनिक बांधकाम विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

महालेखापालांनी विनियोजन लेखा २०१०-११ ची पृ. १९१ वर दर्शविलेली स्थिती मागणी क्र. एच-६- सार्वजनिक बांधकामे आणि प्रशासकीय व कार्यचालन इमारती, २०५९- सार्वजनिक बांधकाम, ०१ कार्यालयीन इमारती, ०५१ बांधकाम, ८० सर्वसाधारण,००१ संचालन व प्रशासन, (१९) अधिक्षक अभियंता, दक्षता व गुण नियंत्रण मंडळ, पुणे (१९) (०१) पर्यवेक्षण (२०५९ १२६३), संबंधी आहे.

सन २०१०-११ मध्ये एकूण रु. १,९२.६३ लाख (रु. एक कोटी ब्याण्णव लाख त्रेसष्ठ हजार फक्त) एवढी अर्थसंकल्पीय तरतूद या लेखाशीर्षाखाली उपलब्ध होती. त्या तुलनेत प्रत्यक्ष खर्च रु. १,९२.५९ लाख (रुपये एक कोटी ब्याण्णव लाख एकोणसाठ हजार फक्त) दर्शविण्यात आला आहे. परिणामी रु. ०.०४ लाख (रुपये चार हजार फक्त) बचत झाल्याचे दिसून येते.

मंडळाकडे बदली होवून आलेल्या अधिकाऱ्यांची ना देय प्रमाणपत्रे प्राप्त न झाल्यामुळे सहाव्या वेतन आयोगाचा फरक काढता आला नाही. तसेच दोन अधिकाऱ्यांच्या रजा मंजूर न झाल्यामुळे वेतन व भत्ते अदा करता न आल्यामुळे रु. ३२.४० लाख एवढी रक्कम समर्पित करण्यात आली आहे.

तसेच ०.०४ लाखाची देयके मार्च २०११ अखेर कोषागारातून मंजूर न झाल्यामुळे तेवढी बचत दिसून येते. सदर बचत एकूण अनुदानाच्या तुलनेत अत्यल्प असल्याने क्षमापित करण्याची विनंती आहे.

(रुपये लाखात)

शीर्ष	**एकूण अनुदान**	**प्रत्यक्ष खर्च**	**अधिक खर्च (+) बचत (-)**
प्रधानशिर्ष - २०५९ सार्वजनिक बांधकाम **८० सर्वसाधारण** **००१, संचालन व प्रशासन** **(१२) अधिक्षक अभियंता, मुंबई बांधकाम मंडळ, मुंबई** **(१२) (०१) पर्यवेक्षण** **मूळ -** १,१९.१९ **पुरक -** ----- **पुनर्विनियोजन -** (-) ३१.३२	८७.८७	८७.७९	(-) ०.०८

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात सार्वजनिक बांधकाम विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

महालेखापालांनी विनियोजन लेखा २०१०-११ ची पृ. १९१ वर दर्शविलेली स्थिती मागणी क्र. एच-६- सार्वजनिक बांधकामे आणि प्रशासकीय व कार्यचालन इमारती, २०५९- सार्वजनिक बांधकाम, ०१ कार्यालयीन इमारती, ०५१ बांधकाम, ८० सर्वसाधारण,००१ संचालन व प्रशासन, (१२) अधिक्षक अभियंता, बांधकाम मंडळ, मुंबई (१२) (०१) पर्यवेक्षण (२०५९ १३७२), संबंधी आहे.

सन २०१०-११ मध्ये एकूण रु. ८७.८७ लाख (रु. सत्याऐंशी लाख सत्याऐंशी हजार फक्त) एवढी अर्थसंकल्पीय तरतूद या लेखाशीर्षाखाली उपलब्ध होती. त्या तुलनेत प्रत्यक्ष खर्च रु. ८७.७९ लाख (रुपये सत्याऐंशी लाख एकोणऐंशी हजार फक्त) दर्शविण्यात आला आहे. परिणामी रु. ०.०८ लाख (रुपये आठ हजार फक्त) बचत झाल्याचे दिसून येते. देशंतर्गत प्रवासखर्चाची देयके कोषागार कार्यालयामार्फत मार्च २०११ अखेर पारित न झाल्याने सदर बचत झाल्याचे दिसून येते.

सुधारित आकृतीबंधानुसार नव्याने निर्माण झालेली रिक्त पदे परिमंडळामार्फत न भरली गेल्यामुळे रु. ३१.३२ लाख इतकी तरतूद आठमाही सुधारीत अंदाजामध्ये समर्पित करण्यात आली. वस्तुस्थितीचा विचार करता बचत क्षमापित करण्याची विनंती आहे.

(रुपये लाखात)

शीर्ष	एकूण अनुदान	प्रत्यक्ष खर्च	अधिक खर्च (+) बचत (-)
प्रधानशिर्ष - २०५९ सार्वजनिक बांधकाम **८० सर्वसाधारण** **००१, संचालन व प्रशासन** **(३५) अधिक्षक अभियंता, दक्षता व गुण नियंत्रक मंडळ, अमरावती** **(३५) (०१) पर्यवेक्षण** **मूळ -** १,५६.९६ **पुरक -** ----- **पुनर्विनियोजन -** (-) २७.३१	१,२९.६५	१,२८.४७	(-) १.१८

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात सार्वजनिक बांधकाम विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

महालेखापालांनी विनियोजन लेखा २०१०-११ ची पृ. १९१ वर दर्शविलेली स्थिती मागणी क्र. एच-६- सार्वजनिक बांधकामे आणि प्रशासकीय व कार्यचालन इमारती, २०५९- सार्वजनिक बांधकाम, ०१ कार्यालयीन इमारती, ०५१ बांधकाम, ८० सर्वसाधारण,००१ संचालन व प्रशासन, (३५) अधिक्षक अभियंता, दक्षता व गुण नियंत्रण मंडळ, अमरावती (३५) (०१) पर्यवेक्षण (२०५९ २५७३), संबंधी आहे.

सन २०१०-११ मध्ये एकूण रु. १,२९.६५ लाख (रु. एक कोटी एकोणतीस लाख पासष्ठ हजार फक्त) एवढी अर्थसंकल्पीय तरतूद या लेखाशीर्षाखाली उपलब्ध होती. त्या तुलनेत प्रत्यक्ष खर्च रु. १,२८.४७ लाख (रुपये एक कोटी अट्ठावीस लाख सत्तेचाळीस हजार फक्त) दर्शविण्यात आला आहे. परिणामी रु. १.१८ लाख (रुपये एक लाख अठरा हजार फक्त) बचत झाल्याचे दिसून येते.

आठमाही सुधारीत अंदाजानुसार रिक्त पदांचा आढावा घेवून रु. २७.३१ लाख इतके अनुदान समर्पित करण्यात आले.

सन २०१०-११ मध्ये या कार्यालयातील कार्यकारी अभियंता यांचे एक पद पंतप्रधान ग्राम सडक योजना येथे बदलीने स्थानांतरीत झाल्याने वेतन खर्चात रु. ०६५ लाख इतकी बचत झाली. तसेच कार्यालयीन खर्च या लेखाशिर्षाखाली विद्युत व दूरध्वनी देयके वेळेत प्राप्त न झाल्यामुळे रु. ०.५३ लाख इतकी बचत झाली आहे. अशा प्रकारे एकूण रु. १.१८ लाख इतकी बचत झाल्याचे दिसून येते. वस्तुस्थितीचा विचार करता बचत क्षमापित करण्याची विनंती आहे.

(रुपये लाखात)

शीर्ष	एकूण अनुदान	प्रत्यक्ष खर्च	अधिक खर्च (+) बचत (-)
प्रधानशिर्ष - २०५९ सार्वजनिक बांधकाम **८० सर्वसाधारण** **००१, संचालन व प्रशासन** **(०७) अधिक्षक अभियंता, दुग्धशाळा बांधकाम मंडळ, मुंबई** **(०७) (०१) पर्यवेक्षण** **मूळ -** ९३.०९ **पुरक -** ----- **पुनर्विनियोजन -** (-) १५.९७	७७.१२	७७.०९	(-) ०.०३

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात सार्वजनिक बांधकाम विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

महालेखापालांनी विनियोजन लेखा २०१०-११ ची पृ. १९१ वर दर्शविलेली स्थिती मागणी क्र. एच-६- सार्वजनिक बांधकामे आणि प्रशासकीय व कार्यचालन इमारती, २०५९- सार्वजनिक बांधकाम, ०१ कार्यालयीन इमारती, ०५१ बांधकाम, ८० सर्वसाधारण,००१ संचालन व प्रशासन, (०७) अधिक्षक अभियंता, दुग्धशाळा बांधकाम मंडळ, मुंबई (०७) (०१) पर्यवेक्षण (२०५९ २६२६), संबंधी आहे.

सन २०१०-११ मध्ये एकूण रु. ७७.१२ लाख (रुपये सत्याहत्तर लाख बारा हजार फक्त) एवढी अर्थसंकल्पीय तरतूद या लेखाशीर्षाखाली उपलब्ध होती. त्या तुलनेत प्रत्यक्ष खर्च रु. ७७.०९ लाख (रुपये सत्याहत्तर लाख नऊ हजार फक्त) दर्शविण्यात आला आहे. परिणामी रु. ०.०३ लाख (रुपये तीन हजार फक्त) बचत झाल्याचे दिसून येते.

रिक्त पदे न भरली गेल्याने, रु. १५.९७ लाख इतके अनुदान समर्पित करण्यात आले.

तसेच रु. ०.०३ लाख इतकी बचत प्रामुख्याने, खर्चाच्या रकमा या पूर्णांकात घेतल्याने दिसून येते. सदर बचत एकूण अनुदानाच्या तुलनेत अत्यल्प असल्याने, क्षमापित करण्याची विनंती आहे.

(रुपये लाखात)

शीर्ष	एकूण अनुदान	प्रत्यक्ष खर्च	अधिक खर्च (+) बचत (-)
प्रधानशिर्ष - २०५९ सार्वजनिक बांधकाम **८० सर्वसाधारण** **००१, संचालन व प्रशासन** **(४८) अधिक्षक अभियंता, राष्ट्रीय महामार्ग, नवी मुंबई** **(४८) (०१) पर्यवेक्षण** **मूळ -** १,०८.०२ **पुरक -** ----- **पुनर्विनियोजन -** (-) १५.६७	९२.३५	९२.२०	(-) ०.१५

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात सार्वजनिक बांधकाम विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

महालेखापालांनी विनियोजन लेखा २०१०-११ ची पृ. १९१ वर दर्शविलेली स्थिती मागणी क्र. एच-६- सार्वजनिक बांधकामे आणि प्रशासकीय व कार्यचालन इमारती, २०५९- सार्वजनिक बांधकाम, ०१ कार्यालयीन इमारती, ०५१ बांधकाम, ८० सर्वसाधारण,००१ संचालन व प्रशासन, (४८) अधिक्षक अभियंता, राष्ट्रीय महामार्ग, नवी मुंबई, (४८) (०१) पर्यवेक्षण (२०५९ २८७८), संबंधी आहे.

सन २०१०-११ मध्ये एकूण रु. ९२.३५ लाख (रु. ब्याण्णव लाख पस्तीस हजार फक्त) एवढी अर्थसंकल्पीय तरतूद या लेखाशीर्षाखाली उपलब्ध होती. त्या तुलनेत प्रत्यक्ष खर्च रु. ९२.२० लाख (रुपये ब्याण्णव लाख वीस हजार फक्त) दर्शविण्यात आला आहे. परिणामी रु. ०.१५ लाख (रुपये पंधरा हजार फक्त) बचत झाल्याचे दिसून येते.

सन २०१०-११ मध्ये वर्ग १ ते ४ संवर्गातील रिक्त पदे भरली न गेल्याने मूळ अनुदानातून रु. १५.६७ लाख एवढे अनुदान समर्पित करण्यात आले.

तसेच माहे मार्च, २०११ अखेर कर्मचाऱ्यांच्या सहाव्या वेतन आयोगाच्या फरकाच्या देयकामध्ये तफावत (कमी रकमेचे देयक सादर करण्यात आले) झाल्याने, रु.०.१५ लाख इतकी बचत दिसून येते. सदर बचत एकूण अनुदानाच्या तुलनेत अत्यल्प असल्याने क्षमापित करण्याची विनंती आहे.

(रुपये लाखात)

शीर्ष	एकूण अनुदान	प्रत्यक्ष खर्च	अधिक खर्च (+) बचत (-)
प्रधानशिर्ष - २०५९ सार्वजनिक बांधकाम **८० सर्वसाधारण** **००१, संचालन व प्रशासन** **(१०) अधिक्षक अभियंता (विशेष प्रकल्प) मंडळ, मुंबई** **(१०) (०१) पर्यवेक्षण** **मूळ -** १,०३.१४ **पुरक -** ----- **पुनर्विनियोजन -** (-) १३.४६	८९.६८	८९.६७	(-) ०.०१

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात सार्वजनिक बांधकाम विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

सन २०१०-११ मध्ये एकूण रु. ८९.६८ लाख (रुपये एकोणनव्वद लाख अडुसष्ठ हजार फक्त) एवढी अर्थसंकल्पीय तरतूद या लेखाशीर्षाखाली उपलब्ध होती. त्या तुलनेत प्रत्यक्ष खर्च रु. ८९.६७ लाख (रुपये एकोणनव्वद लाख सदुसष्ठ हजार फक्त) दर्शविण्यात आला आहे. परिणामी रु. ०.०१ लाख (रुपये एक हजार फक्त) बचत झाल्याचे दिसून येते. प्रत्यक्षात मात्र रु. ८९.६८ इतकाच खर्च झालेला असल्यामुळे बचत किंवा अधिक्य झालेले नाही.

तसेच सन २०१०-११ या वर्षात अधिक्षक हे पद ४ महिने, वरिष्ठ लिपिक हे पद ४ महिने २० दिवस, लघुलेखक उच्चश्रेणी हे पद १२ महिने व नाईक हे पद ५ महिने २० दिवस रिक्त असल्याने, वेतनाचे रु. १३.४५ लाख व विशेष प्रवास खर्चाचे रु.०.०१ लाख असे एकूण रु. १३.४६ लाख इतका निधी समर्पित करण्यात आला आहे.

(रुपये लाखात)

शीर्ष	एकूण अनुदान	प्रत्यक्ष खर्च	अधिक खर्च (+) बचत (-)
प्रधानशिर्ष - २०५९ सार्वजनिक बांधकाम **८० सर्वसाधारण** **००१, संचालन व प्रशासन** **(१५) अधिक्षक अभियंता, सा.बां.मंडळ, पुणे** **(१५) (०२) कार्यान्वयन** **मूळ -** ५५,३०.६३ **पुरक -** ----- **पुनर्विनियोजन -** (-) ५,२६.६०	५०,०४.०३	४७,४६.७२	(-) २,५७.३१

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात सार्वजनिक बांधकाम विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

सन २०१०-११ मध्ये एकूण रु. ५०,०४.०३ लाख (रुपये पन्नास कोटी चार लाख तीन हजार फक्त) एवढी अर्थसंकल्पीय तरतूद या लेखाशीर्षाखाली उपलब्ध होती. त्या तुलनेत प्रत्यक्ष खर्च रु. ४७,४६.७२ लाख (रुपये सत्तेचाळीस कोटी सेहेचाळीस लाख बहात्तर हजार फक्त) दर्शविण्यात आला आहे. परिणामी रु. २,५७.३१ लाख (रुपये दोन कोटी सत्ताव्वन्न लाख एकतीस हजार फक्त) बचत झाल्याचे दिसून येते.

या कार्यालयातील रिक्त पदे भसरली न गेल्यामुळे आठमाही सुधारीत अंदाजामध्ये खर्चाचा आढावा घेवून रु. ५२६.६० लाख समर्पित करण्यात आले.

तसेच या कार्यालयातील अधिकारी/कर्मचारी यांची सहाव्या वेतन आयोगाच्या वेतन फरकाची देयके व इतर देयके कोषागार कार्यालयाकडून आक्षेप घेवून पारीत न केल्यामुळे रु. २५७.३१ लाख इतकी वेतनावरील खर्चात बचत झाली आहे.

(रुपये लाखात)

शीर्ष	एकूण अनुदान	प्रत्यक्ष खर्च	अधिक खर्च (+) बचत (-)
प्रधानशिर्ष - २०५९ सार्वजनिक बांधकाम **८० सर्वसाधारण** **००१, संचालन व प्रशासन** **(१७) अधिक्षक अभियंता, सा.बां.मंडळ, कोल्हापूर** **(१७) (०२) कार्यान्वयन** **मूळ -** ४५,१२.९५ **पुरक -** ----- **पुनर्विनियोजन -** (-) ९,६९.९९	३५,४२.९६	३५,०६.४२	(-) ३६.५४

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात सार्वजनिक बांधकाम विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

सन २०१०-११ मध्ये एकूण रु. ३५,४२.९६ लाख (रुपये पस्तीस कोटी बेचाळीस लाख शहाण्णव हजार फक्त) एवढी अर्थसंकल्पीय तरतूद या लेखाशीर्षाखाली उपलब्ध होती. त्या तुलनेत प्रत्यक्ष खर्च रु. ३५,०६.४२ लाख (रुपये पस्तीस कोटी सहा लाख बेचाळीस हजार फक्त) दर्शविण्यात आला आहे. परिणामी रु. ३६.५४ लाख (रुपये छत्तीस लाख चौपन्न हजार फक्त) बचत झाल्याचे दिसून येते.

या कार्यालयाने वर्षाच्या सुरुवातीस एकूण पदे लक्षात घेवून सदर लेखाशिर्षाखाली अनुदानाची मागणी केली होती. तथापि कार्यालयाच्या अधिपत्याखालील रिक्त पदे न भरली गेल्याने वर्षअखेरीस रु. ९,६९.९९ लाख इतके अनुदान समर्पित करण्यात आले आहे.

तसेच ३६.५४ लाख इतकी बचत प्रामुख्याने सेवानिवृत्त कर्मचाऱ्यांची देयके, सहाव्या वेतन आयोगाचा फरकाची देयके व वैद्यकीय प्रतीपूर्तीची देयके कोषागार कार्यालयाने आक्षेप घेवून पारित न केल्यामुळे झाल्याचे दिसून येते. सदर बचत एकूण अनुदानाच्या तुलनेत अल्प असल्याने क्षमापित करण्याची विनंती आहे.

(रुपये लाखात)

शीर्ष	एकूण अनुदान	प्रत्यक्ष खर्च	अधिक खर्च (+) बचत (-)
प्रधानशिर्ष - २०५९ सार्वजनिक बांधकाम **८० सर्वसाधारण** **००१, संचालन व प्रशासन** **(२७) अधिक्षक अभियंता, सा.बां.मंडळ,** **औरंगाबाद** **(२७) (०२) कार्यान्वयन** **मूळ -** ४४,४२.४७ **पुरक -** ----- **पुनर्विनियोजन -** (-) ७,५९.६८	३६,८२.७९	३६,६४.७१	(-) १८.०८

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात सार्वजनिक बांधकाम विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

सन २०१०-११ मध्ये एकूण रु. ३६,८२.७९ लाख (रुपये छत्तीस कोटी ब्याऐंशी लाख एकोणऐंशी हजार फक्त) एवढी अर्थसंकल्पीय तरतूद या लेखाशीर्षाखाली उपलब्ध होती. त्या तुलनेत प्रत्यक्ष खर्च रु. ३६,६४.७१ लाख (रुपये छत्तीस कोटी चौसष्ट लाख एकाहत्तर हजार फक्त) दर्शविण्यात आला आहे. परिणामी रु. १८.०८ लाख (रुपये अठरा लाख आठ हजार फक्त) बचत झाल्याचे दिसून येते.

या कार्यालयातील रिक्त पदे वर्षभरात भरली न गेल्यामुळे आठमाही सुधारीत अंदाजामध्ये खर्चाचा आढावा घेवून रु. ७५९.६८ लाख इतके अनुदान समर्पित करण्यात आले.

सन २०१०-११ मध्ये कार्यकारी अभियंता मा.प्रदेश विभाग, जालना येथील कार्यकारी अभियंता यांचे एक पद रिक्त राहिल्याने तसेच उपअभियंता यांची दोन पदे काही काळ रिक्त राहिल्याने त्यांच्या वेतन व भत्ते यांवरील रु.१८.०८ लाख इतकी बचत झाल्याचे दिसून येते. सदर बचत एकूण अनुदानाच्या तुलनेत अत्यल्प असल्याने क्षमापित करण्याची विनंती आहे.

(रुपये लाखात)

शीर्ष	एकूण अनुदान	प्रत्यक्ष खर्च	अधिक खर्च (+) बचत (-)
प्रधानशिर्ष - २०५९ सार्वजनिक बांधकाम **८० सर्वसाधारण** **००१, संचालन व प्रशासन** **(२८) अधिक्षक अभियंता, सा.बां.मंडळ, नांदेड**			

(२८) (०२) कार्यान्वयन **मूळ -** ५३,०२.५५ **पुरक -** ----- **पुनर्विनियोजन -** (-) ६,३६.३९	४६,६६.१६	४६,५४.७९	(-) ११.३७

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात सार्वजनिक बांधकाम विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

सन २०१०-११ मध्ये एकूण रु. ४६,६६.१६ लाख (रुपये सेहेचाळीस कोटी सहासष्ठ लाख सोळा हजार फक्त) एवढी अर्थसंकल्पीय तरतूद या लेखाशीर्षाखाली उपलब्ध होती. त्या तुलनेत प्रत्यक्ष खर्च रु. ४६,५४.७९ लाख (रुपये सेहेचाळीस कोटी चोप्पन्न लाख एकोणऐंशी हजार फक्त) दर्शविण्यात आला आहे. परिणामी रु. ११.३७ लाख (रुपये अकरा लाख सदतीस हजार फक्त) बचत झाल्याचे दिसून येते.

या कार्यालयातील रिक्त पदे भरली न गेल्यामुळे आठमाही सुधारीत अंदाजामध्ये खर्चाचा आढावा घेवून रु. ६३६.३९ लाख इतके अनुदान समर्पित करण्यात आले आहे.

तसेच या कार्यालयातील अधिकारी/कर्मचारी यांनी त्यांचे आयकर विवरणपत्रे वेळेत सादर न केल्यामुळे व काही कर्मचाऱ्यांच्या असाधारण रजांमुळे वेतनावरील खर्चात रु. ११.३७ लाख एवढी बचत झाली आहे. एकूण अनुदानाच्या तुलनेत सदर बचत अत्यल्प असल्याने क्षमापित करण्याची विनंती आहे.

(रुपये लाखात)

शीर्ष	**एकूण अनुदान**	**प्रत्यक्ष खर्च**	**अधिक खर्च (+)** **बचत (-)**
प्रधानशिर्ष - २०५९ सार्वजनिक बांधकाम **८० सर्वसाधारण** **००१, संचालन व प्रशासन** **(२९) अधिक्षक अभियंता, सा.बां.मंडळ, उस्मानाबाद** **(२९) (०२) कार्यान्वयन** **मूळ -** ६१,०५.१७ **पुरक -** ----- **पुनर्विनियोजन -** (-) १२,०९.२०	४८,९५.९७	४८,११.१६	(-) ८४.८१

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात सार्वजनिक बांधकाम विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

महालेखापालांनी विनियोजन लेखा २०१०-११ ची पृ. १९३ वर दर्शविलेली स्थिती मागणी क्र. एच-६- सार्वजनिक बांधकामे आणि प्रशासकीय व कार्यचालन इमारती, २०५९- सार्वजनिक बांधकाम, ०१ कार्यालयीन इमारती, ०५१ बांधकाम, ८० सर्वसाधारण,००१ संचालन व प्रशासन, (२९) अधिक्षक अभियंता सा.बां.मंडळ, उस्मानाबाद, (२९) (०२) कार्यान्वयन (२०५९ ११२९), संबंधी आहे.

सन २०१०-११ मध्ये एकूण रु. ४८,९५.९७ लाख (रुपये अठ्ठेचाळीस कोटी पंचाण्णव लाख सत्यावण्ण हजार फक्त) एवढी अर्थसंकल्पीय तरतूद या लेखाशीर्षाखाली उपलब्ध होती. त्या तुलनेत प्रत्यक्ष खर्च रु. ४८,११.१६ लाख (रुपये अठ्ठेचाळीस कोटी अकरा लाख सोळा हजार फक्त) दर्शविण्यात आला आहे. परिणामी रु. ८४.८१ लाख (रुपये चौऱ्याऐंशी लाख एक्याऐंशी हजार फक्त) बचत झाल्याचे दिसून येते. सदर बचत वेतन, वैद्यकीय देयकांचा खर्च व सहाव्या वेतन आयोगाच्या फरकाच्या रकमा अदा करण्याकरीता आहे.

या कार्यालयातील रिक्त पदे भरली न गेल्यामुळे आठमाही सुधारीत अंदाजामध्ये खर्चाचा आढावा घेवून रु. १२०९.२० लाख इतकी रक्कम समर्पित करण्यात आली आहे.

(रुपये लाखात)

शीर्ष	एकूण अनुदान	प्रत्यक्ष खर्च	अधिक खर्च (+) बचत (-)
प्रधानशिर्ष - २०५९ सार्वजनिक बांधकाम **८० सर्वसाधारण** **००१, संचालन व प्रशासन** **(३३) अधिक्षक अभियंता, सा.बां.मंडळ, अमरावती** **(३३) (०२) कार्यान्वयन** **मूळ -** ३८,६५.६८ **पुरक -** ----- **पुनर्विनियोजन -** (-) ५,६०.०२	३३,०५.६६	३२,९५.७५	(-) ९.९१

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात सार्वजनिक बांधकाम विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

महालेखापालांनी विनियोजन लेखा २०१०-११ ची पृ. १९३ वर दर्शविलेली स्थिती मागणी क्र. एच-६- सार्वजनिक बांधकामे आणि प्रशासकीय व कार्यचालन इमारती, २०५९- सार्वजनिक बांधकाम, ०१ कार्यालयीन इमारती, ०५१ बांधकाम, ८० सर्वसाधारण,००१ संचालन व प्रशासन, (३३) अधिक्षक अभियंता सा.बां.मंडळ, अमरावती, (३३) (०२) कार्यान्वयन (२०५९ ११४७), संबंधी आहे.

सन २०१०-११ मध्ये एकूण रु. ३३,०५.६६ लाख (रुपये तेहतीस कोटी पाच लाख सहासष्ट हजार फक्त) एवढी अर्थसंकल्पीय तरतूद या लेखाशीर्षाखाली उपलब्ध होती. त्या तुलनेत प्रत्यक्ष खर्च रु. ३२,९५.७५ लाख (रुपये बत्तीय कोटी पंच्याण्णव लाख पंचाहत्तर हजार फक्त) दर्शविण्यात आला आहे. परिणामी रु. ९,९१ लाख (रुपये नऊ लाख एक्याण्णव हजार फक्त) बचत झाल्याचे दिसून येते.

सन २०१०-११ मध्ये कार्यालयातील अधिकारी/कर्मचारी यांचेकडून वेतनाचे आयकर विवरणपत्र प्राप्त न झाल्यामुळे माहे फेब्रुवारी, २०११ चे वेतन न काढल्यामुळे तसेच थकीत बाकीची देयके पारित न झाल्यामुळे प्रत्यक्षात रु. ९.९१ लाख इतकी बचत झाली आहे. एकूण अनुदानाच्या तुलनेत सदर बचत अत्यल्प असल्याने बचत क्षमापित करण्याची विनंती आहे.

तसेच सन २०१०-११ करिता मंजूर पदांकरीता संभाव्य खर्च लक्षात घेवून तसेच रिक्त पदे भरली जातील असे गृहीत धरुन या लेखाशिर्षाखाली अनुदानाची मागणी करण्यात आली होती. परंतु प्रत्यक्षात अधिकारी/कर्मचारी यांच्या सेवानिवृत्ती तसेच रिक्त पदे भरण्याच्या प्रक्रियेवर स्थगिती आल्यामुळे आठमाही सुधारीत अंदाजामध्ये खर्चाचा आढावा घेवून वेतनावरील रु. ५६०.०२ लाख इतके अनुदान समर्पित करण्यात आले आहे.

(रुपये लाखात)

शीर्ष	**एकूण अनुदान**	**प्रत्यक्ष खर्च**	**अधिक खर्च (+) बचत (-)**
प्रधानशिर्ष - २०५९ सार्वजनिक बांधकाम **८० सर्वसाधारण** **००१, संचालन व प्रशासन** **(१८) अधिक्षक अभियंता, सा.बां.मंडळ, सोलापूर** **(१८) (०२) कार्यान्वयन** **मूळ -** २९,२९.९७ **पुरक -** ----- **पुनर्विनियोजन -** (-) ४,१९.६६	२५,१०.३१	२४,२३.३५	(-) ८६.९६

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात सार्वजनिक बांधकाम विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

सन २०१०-११ मध्ये एकूण रु. २५,१०.३१ लाख (रुपये पंचवीस कोटी दहा लाख एकतीस हजार फक्त) एवढी अर्थसंकल्पीय तरतूद या लेखाशीर्षाखाली उपलब्ध होती. त्या तुलनेत प्रत्यक्ष खर्च रु.

२४,२३.३५ लाख (रुपये चोवीस कोटी तेवीस लाख पस्तीसह हजार फक्त) दर्शविण्यात आला आहे. परिणामी रु. ८६.९६ लाख (रुपये शहाऐंशी लाख शहाण्णव हजार फक्त) बचत झाल्याचे दिसून येते.

या कार्यालयाच्या अधिपत्याखालील रिक्त पदे न भरली गेल्याने रु. ४१९.६६ लाख इतके अनुदान समर्पित करण्यात आले.

तसेच कार्यालयाच्या अधिपत्याखालील कर्मचाऱ्यांच्या सहाव्या वेतन आयोगाच्या देयके, वैद्यकीय प्रतीपुर्ती व अन्य देयके वर्षअखेरीस कोषागार कार्यालयात मान्य न झाल्यामुळे रु. ८६.९६ लाख इतकी बचत झाल्याचे, दिसून येते सदर बचत एकूण अनुदानाच्या तुलनेत अल्प असल्याने क्षमापित करण्याची विनंती आहे.

(रुपये लाखात)

शीर्ष	**एकूण अनुदान**	**प्रत्यक्ष खर्च**	**अधिक खर्च (+) बचत (-)**
प्रधानशिर्ष - २०५९ सार्वजनिक बांधकाम **८० सर्वसाधारण** **००१, संचालन व प्रशासन** **(३८) अधिक्षक अभियंता, विशेष प्रकल्प मंडळ, नागपूर** **(३८) (०२) कार्यान्वयन** **मूळ -** २८,३३.२८ **पुरक -** ----- **पुनर्विनियोजन -** (-) ९,८८.९२	१८,४४.३६	९,२४.८७	(-) ९,१९.४९

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात सार्वजनिक बांधकाम विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

सन २०१०-११ मध्ये एकूण रु. १८,४४.३६ लाख (रुपये अठरा कोटी चव्वेचाळीस लाख छत्तीस हजार फक्त) एवढी अर्थसंकल्पीय तरतूद या लेखाशीर्षाखाली उपलब्ध होती. त्या तुलनेत प्रत्यक्ष खर्च रु. ९,२४.८७

लाख (रुपये नऊ कोटी चोवीस लाख सत्याऐंशी हजार फक्त) दर्शविण्यात आला आहे. परिणामी रु. ९,१९.४९ लाख (रुपये नऊ कोटी एकोणीस लाख एकोणपन्नास हजार फक्त) बचत झाल्याचे दर्शविण्यात आले आहे.

यासंदर्भात असे नमूद करण्यात येते की, गडचिरोली जिल्ह्यातील काही विभाग दिनांक ०१.०२.२०१० पर्यंत चंद्रपूर मंडळा अंतर्गत कार्यरत होते. परंतु त्यानंतर सा.बां.मंडळ गडचिरोली या कार्यालयास स्वतंत्र सी.आर.सी.कोड देण्यात आला. मात्र सन २०१०-११ मध्ये गडचिरोली मंडळा अंतर्गत असलेल्या विभागांनी रु. १०५२.२० लाख इतका खर्च चंद्रपूर कार्यालयाच्या सी.आर.सी. कोड मध्ये नोंदविल्यामुळे सदर लेखाशिर्षाखाली गडचिरोली मंडळाच्या नावे रु.९,१९.४९ लाख इतकी बचत दिसून येते.

तसेच सन २०१०-११ मध्ये सा.बां.मंडळ गडचिरोली या कार्यालयाच्या पुनर्रचनेमध्ये पदांच्या संख्येमध्ये बदल झाल्यामुळे रु. ९,८८.९२ लाख इतके अनुदान समर्पित करण्यात आले.

(रुपये लाखात)

शीर्ष	एकूण अनुदान	प्रत्यक्ष खर्च	अधिक खर्च (+) बचत (-)
प्रधानशिर्ष - २०५९ सार्वजनिक बांधकाम **८० सर्वसाधारण** **००१, संचालन व प्रशासन** **(३२) अधिक्षक अभियंता, सा.बां.मंडळ, अकोला** **(३२) (०२) कार्यान्वयन** **मूळ -** ३८,७४.७९ **पुरक -** ----- **पुनर्विनियोजन -** (-) ६,१४.२६	३२,६०.५३	३२,५५.५२	(-) ५.०१

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात सार्वजनिक बांधकाम विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

सन २०१०-११ मध्ये एकूण रु. ३२,६०.५३ लाख (रुपये बत्तीस कोटी साठ लाख त्रेपन्न हजार फक्त) एवढी अर्थसंकल्पीय तरतूद या लेखाशीर्षाखाली उपलब्ध होती. त्या तुलनेत प्रत्यक्ष खर्च रु. ३२,५५.५२ लाख (रुपये बत्तीस कोटी पंचाव्वन्न लाख बावन्न हजार फक्त) दर्शविण्यात आला आहे. परिणामी रु. ५.०१ लाख (रुपये पाच लाख एक हजार फक्त) बचत झाल्याचे दर्शविण्यात आले आहे.

या कार्यालयाच्या अधिपत्याखालील रिक्त पदे न भरली गेल्याने आठमाही सुधारित अंदाजांमध्ये खर्चाचा आढावा घेवून रु. ६१४.२६ लाख इतके अनुदान समर्पित करण्यात आले.

तसेच प्रत्यक्षात या कार्यालयाकडून रु. ३२५५.५६ लक्ष इतका खर्च झाला असून कार्यालयाच्या अधिपत्याखालील कर्मचाऱ्यांच्या वेतनाची देयके, वैद्यकीय प्रतीपुर्ती व अन्य देयके वर्ष अखेरीस कोषागार कार्यालयातून अदा न झाल्यामुळे रु. ४.७५ लक्ष व प्रवासभत्त्यामध्ये रु. ०.२२ लक्ष असे एकूण रु. ४.९७ लक्ष इतकी बचत झाल्याचे दिसून येते.

सदर बचत एकूण अनुदानाच्या तुलनेत अत्यल्प असल्याने क्षमापित करण्याची विनंती आहे.

(रुपये लाखात)

शीर्ष	**एकूण अनुदान**	**प्रत्यक्ष खर्च**	**अधिक खर्च (+) बचत (-)**
प्रधानशिर्ष - २०५९ सार्वजनिक बांधकाम **८० सर्वसाधारण** **००१, संचालन व प्रशासन** **(०७) अधिक्षक अभियंता, दुग्धशाळा बांधकाम मंडळ, मुंबई** **(०७) (०२) कार्यान्वयन** **मूळ -** ९,२०.८९ **पुरक -** ----- **पुनर्विनियोजन -** (-) ९१.९९	८,२८.९०	८,२७.७४	(-) १.१६

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात सार्वजनिक बांधकाम विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

सन २०१०-११ मध्ये एकूण रु. ८,२८.९० लाख (रुपये आठ कोटी अठ्ठावीस लाख नव्वद हजार फक्त) एवढी अर्थसंकल्पीय तरतूद या लेखाशीर्षाखाली उपलब्ध होती. त्या तुलनेत प्रत्यक्ष खर्च रु. ८,२७.७४ लाख (रुपये आठ कोटी सत्तावीस लाख चौऱ्याहत्तर हजार फक्त) दर्शविण्यात आला आहे. परिणामी रु. १.१६ लाख (रुपये एक लाख सोळा हजार फक्त) बचत झाल्याचे दिसून येते.

रिक्त पदे न भरली गेल्याने रु. ९१.९९ लक्ष इतके अनुदान समर्पित करण्यात आले.

तसेच १.१६ लक्ष इतकी बचत प्रामुख्याने कर्मचाऱ्यांच्या सहाव्या वेतनाच्या फरकाची रकमेची देयके मार्च ३१ अखेर पर्यंत वेळेअभावी काढली न गेल्यामुळे झाल्याचे दिसून येते. सदर बचत एकूण अनुदानाच्या तुलनेत अत्यल्प असल्याने क्षमापित करण्याची विनंती आहे.

(रुपये लाखात)

शीर्ष	**एकूण अनुदान**	**प्रत्यक्ष खर्च**	**अधिक खर्च (+) बचत (-)**
प्रधानशिर्ष - २०५९ सार्वजनिक बांधकाम **८० सर्वसाधारण** **००१, संचालन व प्रशासन** **(११) अधिक्षक अभियंता, रस्ते विकास व संकल्पचित्र मंडळ, नवी मुंबई** **(११) (०२) कार्यान्वयन (योजनेतर)** **(११) (०३) कार्यान्वयन (योजनांतर्गत)** **मूळ -** ३,०७.१३ **पुरक -** ----- **पुनर्विनियोजन -** (-) १,१२.२६	१,९४.८७	१,९४.८३	(-) ०.०४

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात सार्वजनिक बांधकाम विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

सन २०१०-११ मध्ये एकूण रु. १,९४.८७ लाख (रुपये एक कोटी चोऱ्याण्णव लाख सत्याऐंशी हजार फक्त) एवढी अर्थसंकल्पीय तरतूद या लेखाशीर्षाखाली उपलब्ध होती. त्या तुलनेत प्रत्यक्ष खर्च रु. १,९४.८३ लाख (रुपये एक कोटी चौऱ्याण्णव लाख त्र्याऐंशी हजार फक्त) दर्शविण्यात आला आहे. परिणामी रु. ०.०४ लाख (रुपये चार हजार फक्त) बचत झाल्याचे दिसून येते.

सन २०१०-११ मध्ये रिक्त पदे न भरली गेल्यामुळे तसेच वेतन व भत्त्यांमध्ये अपेक्षित वाढ न झाल्यामुळे रु. ११२.२६ लाख इतके अनुदान समर्पित करण्यात आले.

तसेच माहे मार्च, २०११ अखेरीस कोषागारातून देयके मंजूर न झाल्यामुळे रु. ०.०४ लाख इतकी बचत झाल्याचे दिसून येते. सदर बचत एकूण अनुदानाच्या तुलनेत अत्यल्प असल्याने क्षमापित करण्याची विनंती आहे.

(रुपये लाखात)

शीर्ष	एकूण अनुदान	प्रत्यक्ष खर्च	अधिक खर्च (+) बचत (-)
प्रधानशिर्ष - २०५९ सार्वजनिक बांधकाम **८० सर्वसाधारण** **००१, संचालन व प्रशासन** **(०५) अधिक्षक अभियंता, विशेष प्रकल्प मंडळ, नवी मुंबई** **(०५) (०२) कार्यान्वयन (योजनेतर)** **(०५) (०३) कार्यान्वयन (योजनांतर्गत)** **मूळ -** २७,९५.६५ **पुरक -** ----- **पुनर्विनियोजन -** (-) ४,०८.२१	२३,८७.४४	२३,१६.४६	(-) ७०.९८

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात सार्वजनिक बांधकाम विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

सन २०१०-११ मध्ये एकूण रु. २३,८७.४४ लाख (रुपये तेवीस कोटी सत्याऐंशी लाख चव्वेचाळीस हजार फक्त) एवढी अर्थसंकल्पीय तरतूद या लेखाशीर्षाखाली उपलब्ध होती. त्या तुलनेत प्रत्यक्ष खर्च रु. २३,१६.४६ लाख (रुपये तेवीस कोटी सोळा लाख सेहेचाळीस हजार फक्त) दर्शविण्यात आला आहे. परिणामी रु. ७०.९८ लाख (रुपये सत्तर लाख अठ्याण्णव हजार फक्त) बचत झाल्याचे दिसून येते.

रिक्त पदे भरली न गेल्यामुळे आठमाही सुधारीत अंदाजामध्ये खर्चाचा आढावा घेवून रु. ४०८.२१ लाख समर्पित करण्यात आले.

तसेच अधिकारी/कर्मचारी यांची सहाव्या वेतन आयोगाच्या वेतन फरकाची देयके व इतर देयके कोषगार कार्यालयाकडून आक्षेप घेवून पारित न केल्यामुळे रु. ७०.९८ लाख इतकी वेतनावरील खर्चात बचत झाली आहे.एकूण अनुदानाच्या तुलनेत सदर बचत अल्प असल्याने क्षमापित करण्याची विनंती आहे.

(रुपये लाखात)

शीर्ष	एकूण अनुदान	प्रत्यक्ष खर्च	अधिक खर्च (+) बचत (-)
प्रधानशिर्ष - २०५९ सार्वजनिक बांधकाम **८० सर्वसाधारण** **००१, संचालन व प्रशासन** **(१२) अधिक्षक अभियंता, बांधकाम मंडळ, मुंबई** **(१२) (०२) कार्यान्वयन (योजनेतर)** **(१२) (०३) कार्यान्वयन (योजना)** **मूळ -** ८,४४.६२ **पुरक -** ----- **पुनर्विनियोजन -** (-) १,६१.८९	६,८२.७३	६,८०.६७	(-) २.०६

टिपा व भाष्य :

रु. १५,२०.७६ लाखांची अंतिम बचत लक्षात घेता, कोणतेही कारण न देता मार्च २०११ मध्ये प्रत्यार्पणाद्वारे वरील उपशीर्षातून काढलेला रु.७६,९३.५२ लाखांचा निधी अपुरा असल्याचे सिध्द झाले.

रु. १५,२०.७६ लाखांच्या अंतिम बचतीची कारणे प्रतीक्षीत आहेत. (ऑगस्ट २०१०)

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात सार्वजनिक बांधकाम विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

सन २०१०-११ मध्ये एकूण रु. ६,८२.७३ लाख (रुपये सहा कोटी ब्यांऐंशी लाख त्र्याहत्तर हजार फक्त) एवढी अर्थसंकल्पीय तरतूद या लेखाशीर्षाखाली उपलब्ध होती. त्या तुलनेत प्रत्यक्ष खर्च रु. ६,८०.६७ लाख (रुपये सहा कोटी ऐंशी लाख सदुसष्ट हजार फक्त) दर्शविण्यात आला आहे. परिणामी रु. २.०६ लाख (रुपये दोन लाख सहा हजार फक्त) बचत झाल्याचे दिसून येते. प्रत्यक्षात मात्र या कार्यालयाकडून सदर सदर लेखाशिर्षाखाली रु.६८०.८१ लक्ष इतका खर्च करण्यात आला आहे. त्यामुळे रु. १.९२ लक्ष इतकीच बचत झाली आहे. सेवानिवृत्ती व बदलीचे पदे रिक्त झाल्याने सदर बचत झाल्याचे दिसून येते.

सुधारित आकृतीबंधानुसार नव्याने निर्माण झालेली रिक्त पदे परिमंडळामार्फत न भरली गेल्यामुळे रु. १६१.८९ लक्ष इतकी तरतुद आठमाही सुधारित अंदाजामध्ये समर्पित करण्यात आली. वस्तुस्थितीचा विचार करता बचत क्षमापित करण्याची विनंती आहे.

(रुपये लाखात)

शीर्ष	एकूण अनुदान	प्रत्यक्ष खर्च	अधिक खर्च (+) बचत (-)
प्रधानशिर्ष - २०५९ सार्वजनिक बांधकाम **८० सर्वसाधारण** **००१, संचालन व प्रशासन** **(१८) अधिक्षक अभियंता, सार्वजनिक बांधकाम मंडळ, सोलापूर** **(१८) (०१) पर्यवेक्षण** **मूळ -** १,१२.०१ **पुरक -** ----- **पुनर्विनियोजन -** (-) २६.४८	८५.५३	८५.६९	(+) ०.१६

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात सार्वजनिक बांधकाम विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

सन २०१०-११ मध्ये एकूण रु. ८५.५३ लाख (रुपये पंच्याऐंशी लाख त्रेपन्न हजार फक्त) एवढी अर्थसंकल्पीय तरतूद या लेखाशीर्षाखाली उपलब्ध होती. त्या तुलनेत प्रत्यक्ष खर्च रु. ८५.६९ लाख (रुपये पंच्याऐंशी लाख एकोणसत्तर हजार फक्त) दर्शविण्यात आला आहे. परिणामी रु. ०.१६ लाख (रुपये सोळा हजार फक्त) अधिक खर्च झाल्याचे दर्शविण्यात आले आहे. सदर अधिक खर्च वेतनावरील असून अत्यल्प आहे तसेच रिक्त पदे भरली न गेल्यामुळे वर्षअखेरीस रु. २६.४८ लाख इतके अनुदान समर्पित करण्यात आले आहे. वस्तुस्थितीचा विचार करता सदर अधिक खर्च नियमित करण्याची विनंती आहे..

(रुपये लाखात)

शीर्ष	एकूण अनुदान	प्रत्यक्ष खर्च	अधिक खर्च (+) बचत (-)
प्रधानशिर्ष - २०५९ सार्वजनिक बांधकाम **८० सर्वसाधारण** **००१, संचालन व प्रशासन** **(२६) मुख्य अभियंता, सा.बां.प्रादेशिक विभाग, औरंगाबाद**	७१.१४	८३.५६	(+) १२.४२

(२६) (०२) कार्यान्वयन **मूळ -** ९७.१६ **पुरक -** ----- **पुनर्विनियोजन -** (-) २६.०२			

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात सार्वजनिक बांधकाम विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

सन २०१०-११ मध्ये एकूण रु. ७१.१४ लाख (रुपये एकाहत्तर लाख चौदा हजार फक्त) एवढी अर्थसंकल्पीय तरतूद या लेखाशीर्षाखाली उपलब्ध होती. त्या तुलनेत प्रत्यक्ष खर्च रु. ८३.५६ लाख (रुपये त्र्याऐंशी लाख छप्पन्न हजार फक्त) दर्शविण्यात आला आहे. परिणामी रु. १२.४२ लाख (रुपये बारा लाख बेचाळीस हजार फक्त) अधिक खर्च झाल्याचे दर्शविण्यात आले आहे. प्रत्यक्षात मात्र या कार्यालयाकडून सदर लेखाशिर्षाखाली रु. ७१.१४ लाख इतकाच खर्च झाला असून बचत किंवा अधिक्य झालेले नाही. सदर खर्च महालेखापाल यांच्या कार्यालयाकडून प्रमाणित करण्यात आला आहे.

तसेच या कार्यालयातील काही रिक्त पदे न भरल्याने वेतनावरील रु.२६.०२ लाख इतके अनुदान खर्च अखेरीस समर्पित करण्यात आले आहे.

(रुपये लाखात)

शीर्ष	**एकूण अनुदान**	**प्रत्यक्ष खर्च**	**अधिक खर्च (+)** **बचत (-)**
प्रधानशिर्ष - २०५९ सार्वजनिक बांधकाम **८० सर्वसाधारण** **००१, संचालन व प्रशासन** **(४५) अधिक्षक अभियंता, नागपूर प्रादेशिक विद्युत मंडळ , नागपूर** **(४५) (०२) कार्यान्वयन** **मूळ -** ७,४६.०५ **पुरक -** ----- **पुनर्विनियोजन -** (-) २,८२.७४	४,६३.३१	६,२६.०३	(+) १,६२.७२

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात सार्वजनिक बांधकाम विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

सन २०१०-११ मध्ये एकूण रु. ४,६३.३१ लाख (रुपये चार कोटी त्रेसष्ठ लाख एकतीस हजार फक्त) एवढी अर्थसंकल्पीय तरतूद या लेखाशीर्षाखाली उपलब्ध होती. त्या तुलनेत प्रत्यक्ष खर्च रु. ६,२६.०३ लाख (रुपये त्रसहा कोटी सव्वीस लाख तीन हजार फक्त) दर्शविण्यात आला आहे. परिणामी रु. १,६२.७२ लाख (रुपये एक कोटी बासष्ट लाख बहात्तर हजार फक्त) अधिक खर्च झाल्याचे दर्शविण्यात आले आहे.

कार्यकारी अभियंता , (विद्युत) अमरावती, यांच्या कार्यालयातील (०१) वेतन या उद्दिष्टाखाली रु. २१०.०० लक्ष एवढ्या अनुदानाचा समावेश अधिक्षक अभियंता (विद्युत) नागपूर यांच्या कार्यालयाकडून नजरचुकीमुळे अंतिम सुधारित अनुदानात करण्याबाबत शासनास कळविण्यात आलेला नाही. त्यामुळे या लेखाशिर्षाखाली अधिकचा खर्च झाल्याचे दिसून येते. वस्तुस्थितीचा विचार करता सदर रु. १,६२.७२ लक्ष इतका अधिकचा खर्च क्षमापित करण्याची विनंती आहे.

(रुपये लाखात)

शीर्ष	**एकूण अनुदान**	**प्रत्यक्ष खर्च**	**अधिक खर्च (+) बचत (-)**
प्रधानशिर्ष - २०५९ सार्वजनिक बांधकाम **८० सर्वसाधारण** **००१, संचालन व प्रशासन** **(३९) अधिक्षक अभियंता, सा.बां. मंडळ, चंद्रपूर** **(३९) (०२) कार्यान्वयन** **मूळ -** ४४,६६.९६ **पुरक -** ----- **पुनर्विनियोजन -** (-) १४,७१.२५	२९,९५.७१	४०,१३.८४	(+) १०,१८.१३

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात सार्वजनिक बांधकाम विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

सन २०१०-११ मध्ये एकूण रु. २९,९५.७१ लाख (रुपये एकोणतीस कोटी पंचाण्णव लाख एकाहत्तर हजार फक्त) एवढी अर्थसंकल्पीय तरतूद या लेखाशीर्षाखाली उपलब्ध होती. त्या तुलनेत प्रत्यक्ष खर्च रु. ४०,१३.८४ लाख (रुपये चाळीस कोटी तेरा लाख चौऱ्याऐंशी हजार फक्त) दर्शविण्यात आला आहे. परिणामी रु. १०,१८.१ लाख (रुपये दहा कोटी अठरा लाख तेरा हजार फक्त) अधिक खर्च झाल्याचे दर्शविण्यात आले आहे.

यासंदर्भात असे नमूद करण्यात येते की, गडचिरोली जिल्ह्यातील सा.बां.विभाग दिनांक ०१.०२.२०१० पर्यंत चंद्रपूर महामंडळा अंतर्गत कार्यरत होते. परंतु त्यानंतर गडचिरोली सा.बां.माडळास स्वातंत्र्य सी.आर.सी. कोड देण्यात आला. सन २०१०-२०११ मध्ये गडचिरोली जिल्ह्यातील विभागांकडून केलेला रु.

१०५२.२० लाख इतका खर्च चंद्रपूर सा.बां. मंडळाच्या सी.आर.सी कोडमध्ये (२०५९ ११६५) नोंदविण्यात आला. त्यामुळे सदर लेखाशिर्षाखाली चंद्रपूर मंडळाच्या नावे रु. १०१८.१३ लाख इतका अधिक खर्च झाला असल्याचे दिसून येते.

तसेच सन २०१०-११ मध्ये रिक्त पदे न भरली गेल्यामुळे तसेच वेतन व भत्त्यांमध्ये अपेक्षित वाढ न झाल्यामुळे रु. १४७१.२५ लाख इतके अनुदान समर्पित करण्यात आले.

(रुपये लाखात)

शीर्ष	एकूण अनुदान	प्रत्यक्ष खर्च	अधिक खर्च (+) बचत (-)
प्रधानशिर्ष - २०५९ सार्वजनिक बांधकाम **८० सर्वसाधारण** **००१, संचालन व प्रशासन** **(४७) किनारी अभियंता, मुंबई** **(४७) (०२) कार्यान्वयन** **मूळ -** ८,७१.९९ **पुरक -** ----- **पुनर्विनियोजन -** (-) ३,१५.३१	५,५६.६८	५,६८.७४	(+) १२.०६

टिपा व भाष्य :-

रु. १२,०५.४९ लाख इतका अंतिम खर्च लक्षात घेता , कोणतेही कारण न देता मार्च २०११ मध्ये प्रत्यार्पणाद्वारे वरील उपशीर्षातून काढलेला रु.२१,२१.८०लाख इतक्या रकमेचा निधी अत्यधिक असल्याचे सिध्द झाले.

रु. १२.०५.४९ लाख इतक्या अंतिम अधिक खर्चाची कारणे प्रतिक्षित आहेत (ऑगस्ट २०११).

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात सार्वजनिक बांधकाम विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

सन २०१०-११ मध्ये एकूण रु. ५,५६.६८ लाख (रुपये पाच कोटी छप्पन्न लाख अडुसष्ट हजार फक्त) एवढी अर्थसंकल्पीय तरतूद या लेखाशीर्षाखाली उपलब्ध होती. त्या तुलनेत प्रत्यक्ष खर्च रु. ५,६८.७४ लाख (रुपये पाच कोटी अडुसष्ट लाख चौऱ्याहत्तर हजार फक्त) झाला. परिणामी रु. १२.०६ लाख (रुपये बारा लाख सहा हजार फक्त) अधिक खर्च झाल्याचे दर्शविण्यात आले आहे.

यासंदर्भात असे नमूद करण्यात येते की, सन २०१०-२२ मध्ये महालेखाकार, मुंबई यांच्या कार्यालयाकडून अधिक्षक अभियंता, दक्षता व गुणनियंत्रण मंडळ, नवी मुबई यांच्या कार्यालयाची

रु. १३,४५,५१०/- इतक्या खर्चाची नोंद चुकीने किंनारी अभियंता, मुंबई यांच्या सदर लेखाशिर्षाखाली दर्शविण्यात आली आहे. सदर चुकीच्या नोंदीचा प्रस्ताव महालेखाकार, मुंबई यांनी मान्य केला असून अधिक्षक अभियंता, दक्षता दक्षता व गुणनियंत्रण मंडळ, नवी मुंबई यांच्या कार्यालयाने सदर लेखाशिर्षाखाली दुरुस्ती करुन घेतली आहे. त्यामुळे सन २०१०-११ मध्ये सदर लेखाशिर्षाखाली या कार्यालयास रु. ५५५.६८ लाख इतके अनुदान प्राप्त होवून तितकाच खर्च झाला आहे. त्यामुळे अधिक खर्च किंवा बचत झालेली नाही.

सन २०१०-११ मध्ये रिक्त पदे न भरली गेल्यामुळे तसेच वेतन व भत्त्यांमध्ये अपेक्षित वाढ न झाल्यामुळे आठमाही सुधारित अंदाजांमध्ये खर्चाचा आढावा घेवून रु. ३१५.३१ लाख इतके अनुदान समर्पित करण्यात आले.

(रुपये लाखात)

शीर्ष	**एकूण अनुदान**	**प्रत्यक्ष खर्च**	**अधिक खर्च (+) बचत (-)**
प्रधानशिर्ष - २०५९ सार्वजनिक बांधकाम **८० सर्वसाधारण** **००१, संचालन व प्रशासन** **(५२) (०१) संगणक प्रशिक्षण खर्चाची प्रतिपूर्ती** **मूळ -** ३०.०० **पुरक -** ----- **पुनर्विनियोजन -** (-) २९.७१	०.२९	०.२९	------

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात सार्वजनिक बांधकाम विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

सन २०१०-११ मध्ये एकूण रु. ०.२९ लाख (रुपये एकोणतीस हजार फक्त) एवढी अर्थसंकल्पीय तरतूद या लेखाशीर्षाखाली करण्यात आली. प्रत्यक्ष खर्च एकूण अनुदान एवढाच झाला असल्याने, बचत/अधिक खर्च झालेला नाही. सन २०१०-११ मध्ये संगणक प्रशिक्षण खर्चाच्या प्रतिपूर्ती संदर्भात क्षेत्रिय कार्यालयांकडून वर्षभरात मागणी प्राप्त न झाल्यामुळे रु. २९.७१ लाख इतके अनुदान वर्ष अखेरीस समर्पित करण्यात आले आहे.

(रुपये लाखात)

शीर्ष	एकूण अनुदान	प्रत्यक्ष खर्च	अधिक खर्च (+) बचत (-)
प्रधानशिर्ष - २०५९ सार्वजनिक बांधकाम **८० सर्वसाधारण** **००१, संचालन व प्रशासन** **(११) अधिक्षक अभियंता, रस्ते विकास व संकल्पचित्र मंडळ, नवी मुंबई** **(११) (०१) पर्यवेक्षण** **मूळ -** ८०.४३ **पुरक -** ----- **पुनर्विनियोजन -** (-) १२.२१	६८.२२	६८.२२	-------

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात सार्वजनिक बांधकाम विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

सन २०१०-११ मध्ये एकूण रु. ६८.२२ लाख (रुपये अडुसष्ट लाख बावीस हजार फक्त) एवढी अर्थसंकल्पीय तरतूद या लेखाशीर्षाखाली करण्यात आली. प्रत्यक्ष खर्च एकूण अनुदाना एवढाच झाला असल्याने, बचत/अधिक खर्च झालेला नाही.

सन २०१०-११ मध्ये रिक्त पदे न भरली गेल्यामुळे तसेच वेतन व भत्त्यांमध्ये अपेक्षित वाढ न झाल्यामुळे रु. १२.२१ लक्ष इतके अनुदान समर्पित करण्यात आले.

(रुपये लाखात)

शीर्ष	एकूण अनुदान	प्रत्यक्ष खर्च	अधिक खर्च (+) बचत (-)
प्रधानशिर्ष - २०५९ सार्वजनिक बांधकाम **८० सर्वसाधारण** **००१, संचालन व प्रशासन** **(२२) अधिक्षक अभियंता, सा.बां.मंडळ, नाशिक** **(२२) (०१) पर्यवेक्षण** **मूळ -** १,३७.६९ **पुरक -** ----- **पुनर्विनियोजन -** (-) १६.३०	१,२१.३९	१,२१.३९	-----

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात सार्वजनिक बांधकाम विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

सन २०१०-११ मध्ये एकूण रु. १,२१.३९ लाख (रुपये एक कोटी एकवीस लाख एकोणचाळीस हजार फक्त) एवढी अर्थसंकल्पीय तरतूद या लेखाशीर्षाखाली करण्यात आली. प्रत्यक्ष खर्च एकूण अनुदाना एवढाच झाला असल्याने, बचत/अधिक खर्च झालेला नाही.

सन २०१०-११ या वित्तीय वर्षात रिक्त पदे भरली गेली नसल्याने रु.१६.३० लक्ष इतके अनुदान समर्पित करण्यात आले आहे.

(रुपये लाखात)

शीर्ष	एकूण अनुदान	प्रत्यक्ष खर्च	अधिक खर्च (+) बचत (-)
प्रधानशिर्ष - २०५९ सार्वजनिक बांधकाम **८० सर्वसाधारण** **००१, संचालन व प्रशासन** **(३९) अधिक्षक अभियंता, सा.बां.मंडळ, चंद्रपूर** **(३९) (०१) पर्यवेक्षण** **मूळ -** १,३१.५७ **पुरक -** ----- **पुनर्विनियोजन -** (-) १७.०२	१,१४.५५	१,१४.५५	-----

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात सार्वजनिक बांधकाम विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

सन २०१०-११ मध्ये एकूण रु. १,१४.५५ लाख (रुपये एक कोटी चौदा लाख पंचाव्वन्न हजार फक्त) एवढी अर्थसंकल्पीय तरतूद या लेखाशीर्षाखाली करण्यात आली. प्रत्यक्ष खर्च एकूण अनुदाना एवढाच झाला असल्याने, बचत/अधिक खर्च झालेला नाही.

सन २०१०-११ या वित्तीय वर्षात रिक्त पदे भरली गेल्यामुळे तसेच वेतन व भत्त्यांमध्ये अपेक्षित वाढ न झाल्यामुळे वर्षअखेरीस रु.१७.०२ लाख इतके अनुदान समर्पित करण्यात आले आहे.

(रुपये लाखात)

शीर्ष	एकूण अनुदान	प्रत्यक्ष खर्च	अधिक खर्च (+) बचत (-)
प्रधानशिर्ष - २०५९ सार्वजनिक बांधकाम **८० सर्वसाधारण** **००१, संचालन व प्रशासन** **(३०) अधिक्षक अभियंता, दक्षता व गुणनियंत्रण मंडळ, औरंगाबाद** **(३०) (०१) पर्यवेक्षण** **मूळ -** २,२०.०५ **पुरक -** ----- **पुनर्विनियोजन -** (-) २५.५७	१,९४.४८	१,९४.४८	-----

टिपा व भाष्य :

कोणतेही कारण न देता मार्च, २०११ मध्ये प्रत्यार्पणाद्वारे वरील उपशीर्षातून रु. १,००.८१ लाख इतका निधी काढण्यात आला.

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात सार्वजनिक बांधकाम विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

सन २०१०-११ मध्ये एकूण रु. १,९४.४८ लाख (रुपये एक कोटी चौऱ्याण्णव लाख अठ्ठेचाळीस हजार फक्त) एवढी अर्थसंकल्पीय तरतूद या लेखाशीर्षाखाली करण्यात आली. प्रत्यक्ष खर्च एकूण अनुदाना एवढाच झाला असल्याने, बचत/अधिक खर्च झालेला नाही.

सन २०१०-११ या वित्तीय वर्षात रिक्त पदे न भरल्याने ध्येय धोरणानुसार वेतनावरील रु.२५.५७ लाख इतके अनुदान समर्पित करण्यात आले आहे.

(रुपये लाखात)

शीर्ष	**एकूण अनुदान**	**प्रत्यक्ष खर्च**	**अधिक खर्च (+)** **बचत (-)**
प्रधानशिर्ष - २०५९ सार्वजनिक बांधकाम **८० सर्वसाधारण** **००१, संचालन व प्रशासन** **७९९, निलंबन** **(००) (०३) संकीर्ण सार्वजनिक बांधकाम अग्रिमे** **मूळ -** २१.८० **पुरक -** ----- **पुनर्विनियोजन -** ------	२१.८०	९७.५९	(+) ७५.७९

टिपा व भाष्य :

वरील उपशीर्षाखालील रु. ७५.७९ लाख इतक्या अंतिम अधिक खर्चाची कारणे प्रतिक्षित आहेत. (ऑगस्ट २०११)

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात सार्वजनिक बांधकाम विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

सन २०१०-११ मध्ये एकूण रु. २१.८० लाख (रुपये एकवीस लाख ऐंशी हजार फक्त) एवढी अर्थसंकल्पीय तरतूद या लेखाशीर्षाखाली उपलब्ध होती. त्या तुलनेत प्रत्यक्ष खर्च रु. ९७.५९ लाख (रुपये सत्याण्णव लाख एकोणसाठ हजार फक्त) झाला. परिणामी रु. ७५.७९ लाख (रुपये पंचाहत्तर लाख एकोणऐंशी हजार फक्त) अधिक खर्च झाल्याचे दर्शविण्यात आले आहे. सदर खर्च प्रत्यक्ष खर्च नसून सदर रकमा वजा वसुलीच्या असल्याने विनियोजन लेख्यांमध्ये जमा रकमा, अधिक खर्च म्हणून दिसून येत आहे.

(रुपये लाखात)

शीर्ष	**एकूण अनुदान**	**प्रत्यक्ष खर्च**	**अधिक खर्च (+) बचत (-)**
प्रधानशिर्ष - २०५९ सार्वजनिक बांधकाम **८० सर्वसाधारण** **००१, संचालन व प्रशासन** **(५३) (०१) संचालन सार्वजनिक बांधकाम विभाग (खुद्द)** **मूळ -** २,६०.८३ **पुरक -** ----- **पुनर्विनियोजन -** (-) ६.८२	२,५४.०१	७,६८.३८	(+) ५,१४.३७

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात सार्वजनिक बांधकाम विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

सन २०१०-११ मध्ये एकूण रु. २,५४.०१ लाख (रुपये दोन कोटी चोप्पन्न लाख एक हजार फक्त) एवढी अर्थसंकल्पीय तरतूद या लेखाशीर्षाखाली उपलब्ध होती. त्या तुलनेत प्रत्यक्ष खर्च रु. ७,६८.३८ लाख (रुपये सात कोटी अडुसष्ट लाख अडतीस हजार फक्त) झाला. परिणामी रु. ५,१४.३७ लाख (रुपये पाच कोटी चौदा लाख सदतीस हजार फक्त) अधिक खर्च झाल्याचे दर्शविण्यात आले आहे. सदर लेखाशीर्षाखाली नोंदविण्यात आलेला रु.५१४.३७ लाख इतका खर्च या कार्यालयाचा नसून इतर

जिल्ह्यांमधून या लेखाशिर्षाखाली खर्च दर्शविण्यात आला आहे. सदर खर्चाबाबतच्या चुकीच्या नोंदीचा प्रस्ताव महालेखापाल कार्यालयाने त्यांच्या दिनांक २४.०८.२०१२ च्या पत्रान्वये मान्य केला आहे. या विभागाकडून प्रत्यक्षात रु.२७.५३ लाख इतकाच खर्च झाला असून रु. १६.४८ लाख इतकी बचत झाली आहे. वेतन व आस्थापनाविषयक खर्चाची देयके अधिदान व लेखा कार्यालयाकडून आक्षेप घेवून परत पाठविल्यामुळे सदर बचत झाल्याचे दिसून येते.

तसेच या कार्यालयातील काही रिक्त पदे न भरल्याने आठमाही सुधारित अंदाजामध्ये खर्चाचा घेवून रु. ६.८२ लाख इतके अनुदान समर्पित करण्यात आले आहे. वस्तुस्थितीचा विचार करता सदर बचत क्षमापित करण्याची विनंती आहे.

(रुपये लाखात)

शीर्ष	**एकूण अनुदान**	**प्रत्यक्ष खर्च**	**अधिक खर्च (+) बचत (-)**
प्रधानशिर्ष - २०५९ सार्वजनिक बांधकाम **८० सर्वसाधारण** **००१, संचालन व प्रशासन** **(२३) अधिक्षक अभियंता, सा.बां.मंडळ, धुळे** **(२३) (०१) पर्यवेक्षण** **मूळ -** १,००.६७ **पुरक -** ----- **पुनर्विनियोजन -** (-) २८.६८	७१.९९	१,४६.५६	(+) ७४.५७

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात सार्वजनिक बांधकाम विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

सन २०१०-११ मध्ये एकूण रु. ७१.९९ लाख (रुपये एकाहत्तर लाख नव्याण्णव हजार फक्त) एवढी अर्थसंकल्पीय तरतूद या लेखाशीर्षाखाली उपलब्ध होती. त्या तुलनेत प्रत्यक्ष खर्च रु. १,४६.५६ लाख (रुपये एक कोटी सेहेचाळीस लाख छप्पन्न हजार फक्त) झाला. परिणामी रु. ७४.५७ लाख (रुपये चौऱ्याहत्तर लाख सत्तवन्न हजार फक्त) अधिक खर्च झाल्याचे दर्शविण्यात आले आहे.

प्रत्यक्षात मात्र सन २०१०-११ मध्ये या कार्यालयाकडून सदर लेखाशीर्षाखाली एकूण रु. ७१.९९ लाख (रुपये एकाहत्तर लाख नव्याण्णव हजार फक्त) इतकाच प्रत्यक्ष खर्च झाला असल्याने,

बचत/अधिक खर्च झालेला नाही. सदर खर्च महालेखापाल, मुंबई यांच्या कार्यालयाकडून प्रमाणित करण्यात आला आहे.

तसेच या कार्यालयातील काही रिक्त पदे न भरल्याने रु. २८.६८ लाख इतके अनुदान समर्पित करण्यात आले आहे.

(रुपये लाखात)

शीर्ष	एकूण अनुदान	प्रत्यक्ष खर्च	अधिक खर्च (+) बचत (-)
प्रधानशिर्ष - २०५९ सार्वजनिक बांधकाम **८० सर्वसाधारण** **००१, संचालन व प्रशासन** **(४३) अधिक्षक अभियंता, पुणे प्रादेशिक (विद्युत), मंडळ, पुणे** **(४३) (०१) पर्यवेक्षण** **मूळ -** ३६.११ **पुरक -** ----- **पुनर्विनियोजन -** (-) ०.७२	३५.३९	४१.११	(+) ५.७२

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात सार्वजनिक बांधकाम विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

सन २०१०-११ मध्ये एकूण रु. ३५.३९ लाख (रुपये पस्तीस लाख एकोणचाळीस हजार फक्त) एवढी अर्थसंकल्पीय तरतूद या लेखाशीर्षाखाली उपलब्ध होती. त्या तुलनेत प्रत्यक्ष खर्च रु. ४१.११ लाख (रुपये ऐकेचाळीस लाख अकरा हजार फक्त) झाला. परिणामी रु. ५.७२ लाख (रुपये पाच लाख बहात्तर हजार फक्त) अधिक खर्च झाल्याचे दर्शविण्यात आले आहे.

प्रत्यक्षात मात्र या कार्यालयाकडून सदर लेखाशीर्षाखाली रु. ३५.३९ लाख इतकाच खर्च झाला असून बचत किंवा अधिक खर्च झालेला नाही. वेतन व भत्त्यांच्या दरांमध्ये अपेक्षित वाढ न झाल्याने रु. ०.७२ लक्ष इतके अनुदान समर्पित करण्यात आले आहे.

(रुपये लाखात)

शीर्ष	एकूण अनुदान	प्रत्यक्ष खर्च	अधिक खर्च (+) बचत (-)
प्रधानशिर्ष - २०५९ सार्वजनिक बांधकाम **८० सर्वसाधारण** **००१, संचालन व प्रशासन** **(४३) अधिक्षक अभियंता, पुणे प्रादेशिक (विद्युत), मंडळ, पुणे**			

(४३) (०२) पर्यवेक्षण **मूळ -** ८,५२.३१ **पुरक -** ----- **पुनर्विनियोजन -** (-) १.२५	८,५१.०६	९,९४.०९	(+) १,४३.०३

टिपा व भाष्य :

रु. ७,३७.६९ लाखांचा अंतिम अधिक खर्च घेता, कोणतेही कारण न देता मार्च २०११ मध्ये प्रत्यर्पण / पुनर्विनियोजन यांद्वारे वरील उपशीर्षातून रु. ३७.४७ लाख इतका काढलेला विवेकहीन असल्याचे सिध्द झाले.

रु.७,३७.६९ लाख इतक्या अंतिम अधिक खर्चाची कारणे प्रतीक्षित आहेत. (ऑगस्ट २०११)

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात सार्वजनिक बांधकाम विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

सन २०१०-११ मध्ये एकूण रु. ८,५१.०६ लाख (रुपये आठ कोटी एकावन्न लाख सहा हजार फक्त) एवढी अर्थसंकल्पीय तरतूद या लेखाशीर्षाखाली उपलब्ध होती. त्या तुलनेत प्रत्यक्ष खर्च रु. ९,९४.०९ लाख (रुपये नऊ कोटी चौऱ्याण्णव लाख नऊ हजार फक्त) झाला. परिणामी रु. १,४३.०३ लाख (रुपये एक कोटी त्रेचाळीस लाख तीन हजार फक्त) अधिक खर्च झाल्याचे दर्शविण्यात आले आहे.

प्रत्यक्षात मात्र या कार्यालयाकडून सदर लेखाशीर्षाखाली रु. ८५१.८९ लाख इतकाच खर्च झाला असून रु. ०.८३ लाख इतका अधिक खर्च झाला आहे. सदर अधिक खर्च श्री. एस.एम.अभंग, श्री.एम.एस.वडनेरकर तसेच श्री.डी.व्ही. बाबर यांच्या वेतनावर झालेला आहे. सदर अधिकचा खर्च एकूण अनुदानाच्या तुलनेत अल्प असल्याने अधिक खर्च नियमित करण्याची विनंती आहे.

वेतन व भत्त्यांच्या दरांमध्ये अपेक्षित वाढ न झाल्याने रु. १.२५ लक्ष इतके अनुदान समर्पित करण्यात आले आहे.

(रुपये लाखात)

शीर्ष	**एकूण अनुदान**	**प्रत्यक्ष खर्च**	**अधिक खर्च (+) बचत (-)**
प्रधानशिर्ष - २०५९ सार्वजनिक बांधकाम **८० सर्वसाधारण** **००१, संचालन व प्रशासन** **(१३) अधिक्षक अभियंता, जागतिक बँक प्रकल्प मंडळ, औरंगाबाद** **(१३) (०१) पर्यवेक्षण** **मूळ -** ९५.०३ **पुरक -** -----	१,०९.९९	१,१०.०४	(+) ०.०५

पुनर्विनियोजन - १४.९६			

टिपा व भाष्य :

मुख्यत्वेकरुन रु. ०.०५ लाखांचा अंतिम अधिक खर्च लक्षात घेता, मार्च २०११ मध्ये पुनर्विनियोजनाद्वारे वरील उपशीर्षातून रु. १४.९६ लाख इतका आवर्धित केलेला निधी, अपुरा असल्याचे सिध्द झाले.

अंतिम अधिक खर्चाची कारणे प्रतीक्षीत आहेत. (ऑगस्ट २०११)

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात सार्वजनिक बांधकाम विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

सन २०१०-११ मध्ये एकूण रु. १,०९.९९ लाख (रुपये एक कोटी नऊ लाख नव्याण्णव हजार फक्त) एवढी अर्थसंकल्पीय तरतूद या लेखाशीर्षाखाली उपलब्ध होती. त्या तुलनेत प्रत्यक्ष खर्च रु. १,१०.०४ लाख (रुपये एक कोटी दहा लाख चार हजार फक्त) झाला. परिणामी रु. ०.०५ लाख (रुपये पाच हजार फक्त) अधिक खर्च झाला आहे.

सन २०१०-११ मध्ये महागाई भत्त्यामध्ये वाढ झाल्याने रु. ०.०५ लक्ष इतका अधिक खर्च झाला आहे. सदर अधिकचा खर्च हा अनुदानाच्या तुलनेत अत्यल्प असल्याने क्षमापित करण्याची विनंती आहे.

तसेच या कार्यालयातील काही रिक्त पदे न भरल्याने वेतनावरील रु.१४.९६ लक्ष इतके अनुदान समर्पित करण्यात आले आहे.

(रुपये लाखात)

शीर्ष	**एकूण अनुदान**	**प्रत्यक्ष खर्च**	**अधिक खर्च (+) बचत (-)**
प्रधानशिर्ष - २०५९ सार्वजनिक बांधकाम **००१, कार्यालयीन इमारती** **०५३, परिक्षण व दुरुस्ती** **(०२) इमारतींची दुरुस्ती** **(०२) (०२) पशु संवर्धन इमारतींची दुरुस्ती** **मूळ -** १,५४.८९ **पुरक -** -----	१,९४.८९	१,९३.३९	(-) १.५०

पुनर्विनियोजन - (-) ४०.००			

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात सार्वजनिक बांधकाम विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

सन २०१०-११ मध्ये एकूण रु. १,९४.८९ लाख (रुपये एक कोटी चौऱ्याण्णव लाख एकोणनव्वद हजार फक्त) एवढी अर्थसंकल्पीय तरतूद या लेखाशीर्षाखाली उपलब्ध होती. त्या तुलनेत प्रत्यक्ष खर्च रु. १,९३.३९ लाख (रुपये एक कोटी त्र्याण्णव लाख एकोणचाळीस हजार फक्त) झाला. परिणामी रु. १.५० लाख (रुपये एक लाख पन्नास हजार फक्त) बचत झाल्याचे दिसून येते. रु.१.३४ लक्ष एवढी बचत अधिक्षक अभियंता, सार्वजनिक बांधकाम मंडळ, पुणे यांचेकडील बचत आहे. सदर बचत अर्थसंकल्प वितरण प्रणालीवरुन प्राधिकार पत्रे निघू न शकल्याने झाली आहे. अधिक्षक अभियंता, सार्वजनिक बांधकाम मंडळ, पुणे याचेकडील बचत आहे. सदर बचत अर्थसंकल्प वितरण प्रणालीवरुन प्राधिकार पत्रे निघू न शकल्याने झाली आहे. अधिक्षक अभियंता, सार्वजनिक बांधकाम मंडळ, पुणे यांच्याकडून नवीन मागणी प्राप्त झाल्याने रु.४०.०० लक्ष एवढे अनुदान लेखाशिर्ष (२०५९ ४०४५) खालील अनुदानामधून प्रस्तुत लेखाशिर्षाखाली वळते करण्यात आले आहे.

तसेच उर्वरित रु. ०.१६ लक्ष इतकी बचत विविध कार्यालयांची एकत्रित बचत आहे. एकूण अनुदानाच्या तुलनेत बचत अल्प असल्याने क्षमापित करण्याची विनंती आहे.

(रुपये लाखात)

शीर्ष	**एकूण अनुदान**	**प्रत्यक्ष खर्च**	**अधिक खर्च (+)** **बचत (-)**
प्रधानशिर्ष - २०५९ सार्वजनिक बांधकाम **८० सर्वसाधारण** **०५२, यंत्रासामग्री व साधनसामग्री राज्यक्षेत्र** **(००) (०१) दुरुस्त्या व वाहन** **मूळ-** २९,८९.३० **पुरक-** २०,००.०० **पुनर्विनियोजन -** १,१०.००	५०,९९.३०	५०,९२.७०	(-) ६.६०

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात सार्वजनिक बांधकाम विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

सन २०१०-११ मध्ये एकूण रु. ५०,९९.३० लाख (रुपये पन्नास कोटी नव्याण्णव लाख तीस हजार फक्त) एवढी अर्थसंकल्पीय तरतूद या लेखाशीर्षाखाली उपलब्ध होती. त्या तुलनेत प्रत्यक्ष खर्च रु. ५०,९२.७० लाख (रुपये पन्नास कोटी ब्याण्णव लाख सत्तर हजार फक्त) दर्शविण्यात आला आहे. परिणामी रु. ६.६० लाख (रुपये सहा लाख साठ हजार फक्त) बचत झाल्याचे दिसून येते. सदर बचतीपैकी रु. ५.५१ लाख एवढी बचत अधिक्षक अभियंता, सां.बां. मंडळ, धुळे यांच्या अधिनस्त सा.बां. विभाग, धुळे यांच्याकडून संगणक वितरण प्रणालीवरुन प्राधिकापत्रे शेवटच्या दिवशी निघू न शकल्यामुळे झाली आहे. उर्वरित रु. १.०९ लाख एवढी बचत विविध कार्यालयांची एकत्रित बचत आहे. वस्तुस्थितीचा विचार करता सदर बचत विविध कार्यालयांची एकत्रित बचत आहे. वस्तुस्थितीचा विचार करता सदर बचत क्षमापित करण्याची विनंती आहे.

(रुपये लाखात)

शीर्ष	**एकूण अनुदान**	**प्रत्यक्ष खर्च**	**अधिक खर्च (+) बचत (-)**
प्रधानशिर्ष - २०५९ सार्वजनिक बांधकाम **८० सर्वसाधारण** **००१, संचालन व प्रशासन** **(३१) मुख्य अभियंता, सा.बां.प्रादेशिक विभाग, अमरावती** **(३१) (०१) पर्यवेक्षण** **मूळ -** ९६.३५ **पुरक -** ----- **पुनर्विनियोजन -** ७.७८	१,०४.१३	१,०३.९६	(-) ०.१७

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात सार्वजनिक बांधकाम विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

सन २०१०-११ मध्ये एकूण रु. १,०४.१३ लाख (रुपये एक कोटी चार लाख तेरा हजार फक्त) एवढी अर्थसंकल्पीय तरतूद या लेखाशीर्षाखाली उपलब्ध होती. त्या तुलनेत प्रत्यक्ष खर्च रु. १,०३.९६ लाख (रुपये

एक कोटी तीन लाख शहाण्णव हजार फक्त) झाला. परिणामी रु. ०.१७ लाख (रुपये सतरा हजार फक्त) बचत झाल्याचे दिसून येते.

माहे मार्च, २०११ अखेर दूरध्वनी व विजेची देयके वेळेत प्राप्त न झाल्यामुळे अणि मार्च अखरेपर्यंत कोषागार कार्यालयाकडून सदर देयके पारित न झाल्यामुळे रु. ०.१७ लाख इतकी बचत झाल्याचे दिसून येते. सदर बचत एकूण अनुदानाच्या तुलनेत अत्यल्प असल्याने क्षमापित करण्याची विनंती आहे.

कर्मचाऱ्यांना सहाव्या वेतन आयोगाची थकबाकी अदा करण्यासाठी करीता रु. ७.७८ लाख इतक्या अनुदानाची पुनर्विनियोजनाद्वारे वाढीव तरतूद केली.

(रुपये लाखात)

शीर्ष	एकूण अनुदान	प्रत्यक्ष खर्च	अधिक खर्च (+) बचत (-)
प्रधानशिर्ष - २०५९ सार्वजनिक बांधकाम **८० सर्वसाधारण** **००१, संचालन व प्रशासन** **(४१) मुख्य अभियंता, (विद्युत), मुंबई** **(४१) (०१) पर्यवेक्षण** **मूळ -** ८१.३८ **पुरक -** ----- **पुनर्विनियोजन-** ७.१८	८८.५६	८८.३०	(-) ०.२६

टिपा व भाष्य :

रु. ८.५३ लाखांची अंतिम बचत लक्षात घेता, कोणतेही कारण न देता मार्च २०११ मध्ये पुनर्विनियोजनाद्वारे वरील उपशीर्षातून रु. १,६४.९६ लाख इतका आवर्धित केलेला निधी, अत्याधिक असल्याचे सिध्द झाले.

रु. ८.५३ लाख इतक्या अंतिम वचतीची कारणे कळविण्यात आलेली नाहीत (ऑगस्ट, २०११)

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात सार्वजनिक बांधकाम विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

सन २०१०-११ मध्ये एकूण रु. ८८.५६ लाख (रुपये अठ्ठयांऐंशी लाख छप्पन्न हजार फक्त) एवढी अर्थसंकल्पीय तरतूद या लेखाशीर्षाखाली उपलब्ध होती. त्या तुलनेत प्रत्यक्ष खर्च रु. ८८.३० लाख (रुपये अठ्ठयाऐंशी लाख तीस हजार फक्त) झाला. परिणामी रु. ०.२६ लाख (रुपये सव्वीस हजार फक्त) बचत झाल्याचे दिसून येते.

या कार्यालयाच्या आस्थापनेवरील एक कर्मचारी सतत गैरहजर राहिल्यामुळे त्यांची रजा विना वेतन व विना भत्ते मंजूर करण्यात आली असल्याने रु. ०.२६ लाख इतकी बचत झालेली आहे. सदर बचत एकूण अनुदानाच्या तुलनेत अत्यल्प असल्याने क्षमापित करण्याची विनंती आहे. कर्मचाऱ्यांना सहाव्या वेतन आयोगाची थकबाकी अदा करण्यासाठी करीता रु. ७.१८ लाख इतक्या अनुदानाची पुनर्विनियोजनाद्वारे वाढीव तरतूद केली.

(पृष्ठ क्र. १९९-२०१)

टिपा व भाष्य

निलंबन व्यवहार :

अनुदानाखालील खर्चामध्ये "निलंबन" या शिर्षाखाली रुपये १,२६.३५ लाख इतक्या रकमेचा समावेश आहे. हे शीर्ष अंतिम लेखाशीर्ष नाही. व्यवहार पूर्ण झाल्याचे आणि याचे अंतिमरित्या लेखांकन झाल्याचे मानण्यापूर्वी ज्यामध्ये आणखी रकमा देणे किंवा किंमतीचे समायोजन करणे आवश्यक असते. असे अंतरिम व्यवहार या लेख्यात समावून घेण्यात येतात. त्यानुसार या शीर्षाखालील व्यवहार अंतिम लेखाशीर्षामध्ये समायोजित केलेले नसतील तर, ते व्यवहार दरवर्षी पुढे चालू ठेवण्यात येतात. या व्यवहारांमध्ये खर्ची रकमा व वजा रकमा या दोन्हींचा समावेश असतो, तथापि, अनुदानासंबंधीच्या मागण्याप्रमाणे जमा रकमेचा समावेश नसतो व त्या मागण्या फक्त एकूण खर्ची रकमांसाठीच असतात. या व्यवहारांची नोंद पुढील पाच उपशीर्षाखाली करण्यात येते :-

(अ) खरेदी

(ब) संग्रह

(क) संकीर्ण सार्वजनिक बांधकामाविषयक आगाऊ रकमा

(ड) कार्यशाळा निलंबन

(इ) रोकड मेळ निलंबन लेखा

या प्रत्येक विभागांतर्गत व्यवहाराचे स्वरुप आणि लेखांकन पध्दती खालीलप्रमाणे स्पष्ट केली आहे:

(अ) खरेदी :- विशिष्ट बांधकामासाठी किंवा संग्रहासाठी अन्य विभागाकडून किंवा खात्याकडून खरेदी केलला किंवा हस्तांत्रित केलेला माल मिळाल्यावर, त्या मालाची प्रत्यक्ष किंमत देण्यात येईपर्यंत किंवा त्याउ रकमेचे समायोजन करण्यात येईपर्यंत त्या रकमेची यथास्थिती "संग्रह बांधकाम" या शीर्षाखाली तितकीच रक्कम

खर्च खाती टाकून "खरेदी" या शीर्षाखाली जमा नोंद करण्यात येते. रक्कम देण्यात येते किंवा किंमतीचे समायोजन करण्यात येते त्यावेळी उपशिर्षाखाली रक्कम खर्ची घालून त्याद्वारे पूर्वीच्या जमा रकमांचा निपटारा करण्यात येतो. म्हणून "खरेदी" हे शीर्ष मिळालेल्या मालाची देण्यात न आलेली किंवा समायोजन न केलेली किंमत दर्शविते.

(ब) संग्रह :- कोणत्याही विशिष्ट कामासाठी नव्हे तर विभागातील सर्वसाधारण वापरासाठी किंवा संग्रहासाठी आवश्यक असल्याप्रमाणे मालाच्या किंमतीची खर्ची नोंद या उपशीर्षाखाली करण्यात येते. बांधकामासाठी पाठविलेल्या, विकलेल्या, हस्तांतरित केलेल्या किंवा अन्यथा निकालात काढलेल्या मालाच्या किंमतीची जमा नोंद यात करण्यात येते. या उप शीर्षाखालील खर्ची शिल्लक रक्कम संग्रहातील मालाचे पुस्तकी मूल्य अधिक उत्पादनाशी संबंधित असलेला असमायोजित आकार अधिक साठवणीवरील असमायोजित खर्च दर्शविते.

(क) संकिर्ण सार्वजनिक बांधकामाविषयक आगाऊ रकमा :- या शीर्षात पुढील गोष्टी अभिलिखित केल्या आहेत.:-

(एक) उधारीवर विकलेल्या भांडार मालाची किंमत

(दोन) ठेवी घेऊन करावयाच्या बांधकामासाठी मिळालेल्या ठेवींच्या रकमांपेक्षा अधिक केलेला किंवा पैसे मिळतील या अपेक्षेने केलेला खर्च.

(तीन) हानी, कपात, चुका इत्यादी, आणि

(चार) इतर बाबी - उदाहरणार्थ, ज्याचे नियत वाटप माहीत नाही किंवा वसुली किंवा मेळ पूर्ण होईपर्यंत किंवा ते निर्लेखित करण्यात येईपर्यंत ज्यांचे समायोजन करता येत नाही अशी खर्ची रकमा.

(ड) कार्यशाळा निलंबन :-

(१) सार्वजनिक बांधकाम विभागाच्या कार्यशाळेत केलेल्या कामाचा किंवा इतर कार्याचा खर्च, त्याची वसुली होईपर्यंत किंवा त्याचे समायोजन होईपर्यंत या उपशीर्षाखाली खर्ची टाकण्यात येतो.

(२) कामाची पुर्तता झाल्यानंतर, त्यावरील शिल्लक असलेले आकार हे, लवकरात लवकर संबंधित लेखा जमाखाती दाखविण्यात यावेत. परंतु जेथे तसे करता येत नसेल, अशा प्रकरणी समायोजित रकमांचे "संकीर्ण बांधकामाविषयक आगाऊ रकमा" ह्या शीर्षाखाली हस्तांतरण करण्यात यावे, आणि

(३) त्यामुळे, शीर्षाखालील खर्ची शिल्लक रकमा ह्या वर्षी अखेरीस चालू कामावरील खर्चाच्या रकमा दर्शवितात.

(ई) रोकड मेळ निलंबन :- या उपशीर्षाखाली एका विभागाकडे अन्य विभागाच्या वतीने त्याच महा लेखापालाकडे लेखे सादर करतेवेळी भांडाराच्या पुरवठ्याबाबत कामे पूर्ण केल्याबद्दल किंवा सेवा दिल्याबद्दल केलेल्या प्रदाने चुकती करण्याचा व्यवहार समाविष्ट करण्यात आला आहे. या उपशीर्षाखाली पुरवठाकार विभागांना केलेल्या आगाऊ प्रदानांच्या बीजकांच्या मूल्यानुसार मागणी करणाऱ्या विभागाद्वारे रकमा खर्च खाती टाकण्यात येतात. जेव्हा भांडारमाल प्राप्त होतो त्यावेळी साठ्याकडे खर्च खाती टाकून आणि या उप शीर्षाखाली वजावट करुन हे उप शीर्ष निर्मुक्त करण्यात येते. अशा प्रकारे पूर्वीच्या खर्च खाती रकमा निर्मुक्त करण्यात येतात. "निलंबन-रोकड मेळ निलंबन लेखा" याखाली निधीची कोणतीही मागणी करण्यात येऊ नये. या उप शीर्षाखाली त्याच वर्षामध्ये सर्व बाबींचे समायोजन करणे अनिवार्य आहे आणि या उप शीर्षाद्वारे प्रत्येक वर्षीच्या ३१ मार्च रोजी शिल्लक शून्य दाखविली पाहिजे.

७. २०१०-११ या वर्षभरात अनुदानातील निलंबन व्यवहारांचे विश्लेषण खालीलप्रमाणे दिलेले आहे :-

प्रधान शीर्ष २०५९ सार्वजनिक बांधकामे.

निलंबन शीर्ष	प्रारंभिक शिल्लक	खर्च	जमा	अखेरची शिल्लक
	(+) खर्च (-) जमा	(रु.लाखात)		(+) खर्च (-) जमा
संग्रह	+ ३,५४,५३.५६	२८.१९	६६.४०	+३,५४,१५.३५
खरेदी	- १,१३,५८.५२	०.५७	-१,६५.७६	-१,११,९२.१९
संकीर्ण सार्वजनिक बांधकामाविषयक आगाऊ	+१,२३,८९.३३	९७.५९	३,८१.५५	+१,२१,०५.३७
कार्यशाळा निलंबन	-------	------	-----	------
रोकड मेळ निलंबन लेखा	+९.९३	------	-------	+९.९३
एकूण	+३,६४,९४.३०	१,२६.३५	२,८२.१९	+३,६३,३८.४६

अनुदान क्र. एच ७ सामाजिक सेवा आर्थिक सेवांवरील भांडवली खर्च

(रुपये हजारात)

शीर्ष	**एकूण अनुदान**	**प्रत्यक्ष खर्च**	**अधिक खर्च (+) बचत (-)**
प्रधानशिर्ष - ४०५५ पोलीसांवरील भांडवली खर्च **४२१६ गृहनिर्माणावरील भांडवली खर्च**			

४७११ पूर नियंत्रण प्रकल्पांवरील भांडवली खर्च **५०५१ बंदरे व दीपगृहे यांवरील भांडवली खर्च** **५०५३ नागरी विमानचालनावरील भांडवली खर्च** **५०५४ मार्ग व पूल यांवरील भांडवली खर्च** **मूळ-** १०,३१,१४,७८ **पुरक-** ७,७३,९४,९४ **पुनर्विनियोजन -** -----	१८,०५,०९,७२	१७,३४,२६,७३	(-) ७०,८२,९९

टिपा व भाष्य :-

वर्षभरात परत करण्यात आलेली रक्कम. (मार्च २०११) ७४,९१,६७ वर नमूद केलेल्या दत्तमय खर्चात मार्च २०११ मध्ये मंजूर झालेल्या आकस्मिकता निधीतून भागविण्यात आलेला आगाऊ खर्च रु. ४०,०० हजार इतक्या रकमेचा समावेश नाही परंतु वर्ष अखेरीपर्यंत निधीची भरपाई करण्यात आली नाही.

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात सार्वजनिक बांधकाम विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

सन २०१०-११ मध्ये मागणी क्र.एच-७ अंतर्गत एकूण रु. १८,०५,०९.७२ लाख (रुपये एक हजार आठशे पाच कोटी नऊ लाख बहात्तर हजार फक्त) एवढी अर्थसंकल्पीय तरतूद उपलब्ध होती. त्या तुलनेत प्रत्यक्ष खर्च रु. १७,३४,२६.७३ लाख (रुपये एक हजार सातशे चौतीस कोटी सव्वीस लाख त्र्याहत्तर हजार फक्त) झाला. परिणामी रु. ७०,८२.९९ लाख (रुपये सत्तर कोटी ब्याऐंशी लाख नव्याण्णव हजार फक्त) बचत झाल्याचे दिसून येते. सदर बचत मागणी क्रमांक उच-७ मधील एकत्रित बचत आहे.

शासनाच्या हमी फी चे समभाग, भांडवलात रुपांतरीत करण्याकरीता अनुदानाची आवश्यकता असल्यामुळे पुनर्विनियोजनाद्वारे ५०५४ y०२२ खालील निधीत रु.१,४६,८८.०० लाख एवढी वाढ करण्यात आली. यासाठी ५०५४, ४२१६ व ४०५५ या लेखाशिर्षाखालील शिल्लक रक्कम वळती करण्यात आली.

सन २०१०-११ या वर्षामध्ये वित्त विभागाकडून निधी वितरणास देण्यात येणाऱ्या मान्यतेच्या अनुषंगाने क्षेत्रीय कार्यालयांना निधी सुपूर्द करण्याची कार्यवाही आर्थिक वर्षाच्या शेवटच्या देवसापर्यंत सुरु होती. अशा परिस्थितीत खर्चासाठी अंतिम तरतूदी निश्चित करण्यास विलंब झाल्यामुळे ५०५४-मार्ग व पूल यावरील भांडवली खर्च या लेखाशिर्षाखालील एकूण रु. ४६,२१.०० लक्ष इतका निधी समर्पित करण्यात आला. तसेच ४०५५ व ४२१६ या लेखाशिर्षाखालील प्रामुख्याने पुरवणी मागणीद्वारे अर्थसंकल्पिय झालेला नवीन कामांवरील निधी खर्च करण्याकरीता पुरेसा कालावधी प्राप्त न झाल्याने रु. २८,७१.०० लक्ष एवढी रक्कम समर्पित करावी लागली.

अनुदान क्र. एच ८ सार्वजनिक बांधकामे, प्रशासकीय व कार्यचालन इमारती यांवरील भांडवली खर्च

(रुपये हजारात)

शीर्ष	एकूण अनुदान	प्रत्यक्ष खर्च	अधिक खर्च (+) बचत (-)
प्रधानशिर्ष - ४०५९ सार्वजनिक बांधकामावरील भांडवली खर्च, **४२०२ शिक्षण, क्रिडा, कला व सांस्कृतिक कार्य यांवरील भांडवली खर्च,** **४२१० वैद्यकीय सेवा सार्वजनिक आरोग्य यांवरील भांडवली खर्च,** **४२११ कुटुंब कल्याणवरील भांडवली खर्च,** **४२१७ नगर विकासावरील भांडवली खर्च,** **४२२५ अनुसूचित जाती, अनुसूचित जमाती व इतर मागासवर्ग यांच्या कल्याणावरील भांडवली खर्च,** **४२३५ सामाजिक सुरक्षा व कल्याण यावरील भांडवली खर्च,** **४२५० इतर सामाजिक व सामूहिक सवांवरील भांडवली खर्च,** **४४०१ पीक संवर्धनावरील भांडवली खर्च,**			

४४०२ मृद व जलसंधारण यावरील भांडवली खर्च, **४४०३ पशुसंवर्धनावरील भांडवली खर्च,** **४४०४ दुग्धव्यवसाय विकासावरील भांडवली खर्च,** **४४०५ मत्स्यव्यवसायावरील भांडवली खर्च.**			
दत्तमत -	६,७८,८६,४५	४,७०,५३,१४	(-) २,०८,३३,३१
मूळ- ३,५८,४३,०८			
पुरक- ३,२०,४३,३७	४,००,०४	३,४८,७३	(-) ५१.३१
मुळ - ४,००,००			
पूरक- ४			

टिपा व भाष्य :-

वर्षभरात परत करण्यात आलेली रक्कम. (मार्च २०११) २,०५,७५,४७

वर्षभरात परत करण्यात आलेली रक्कम. (मार्च २०११) ५१.३२

अनुदानाखालील रु. २,०८,३३.३१ लाख एवढी अंतिम बचत लक्षात घेता, वर्षभरात प्राप्त झालेली रु. ३,२०,४३.३७ लाख एवढ्या रकमेची पूरक तरतूद (जुलै २०१० मध्ये, रु.१,९९,२१.२० लाख, डिसेंबर २०१० मध्ये रु. ४८,६८.१६ लाख व मार्च २०११ मध्ये रु. ७२,५४.०१) अधिक असल्याचे सिध्द झाले.

अनुदानातील रु. २,०८,३३.३१ लाख एवढी अंतिम बचत असताना वर्षभरात केवळ रु. २,०५,७५.४७ लाख एवढा निधी परत करणे अपेक्षित होते.

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात सार्वजनिक बांधकाम विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

सन २०१०-११ मध्ये मागणी क्र.एच-८ मध्ये एकूण रु. ६,७८,८६.४५ लाख (रुपये सहाशे अठ्ठयाहत्तर कोटी शहाऐंशी लाख पंचेचाळीस हजार फक्त) एवढी अर्थसंकल्पीय तरतूद उपलब्ध होती. त्या तुलनेत प्रत्यक्ष खर्च रु. ४,७०,५३.१४ लाख (रुपये चारशे सत्तर कोटी त्रेपन्न लाख चौदा हजार फक्त) झाला. परिणामी रु. २,०८,३३.३१ लाख (रुपये दोनशे आठ कोटी तेहतीस लाख एकतीस हजार फक्त) बचत झाल्याचे दिसून येते.

वर्षभरात परत करण्यात आलेली रक्कम विचारात घेता, प्रत्यक्षात रु. २,५७.८४ लाख (रुपये दोन कोटी सत्तावन्न लाख चौऱ्याऐंशी हजार फक्त) (रु. २,०८,३३,३१ हजार - २,०५,७५.४७ लाख) इतकी बचत झाली आहे. झालेली बचत अल्प असून अनुदानाच्या ०.३८ टक्के इतकी आहे.

तसेच सन २०१०-११ या वित्तीय वर्षात मागणी क्रमांक एच-८ मध्ये एकूण रु. ४,००.०४ लाख (रुपये चार कोटी चार हजार फक्त) एवढी भारित तरतूद उपलब्ध झाली होती. त्या तुलनेत खर्च रु. ३,४८.७३ लाख (रुपये तीन कोटी अठ्ठेचाळीस लाख त्र्याहत्तर हजार फक्त) इतका झाला असून रु. ५१.३१ लाख (रुपये एकावन्न लाख एकतीस हजार फक्त) एवढी बचत दर्शविण्यात आली आहे. तथापि, प्रत्यक्षात रु. ०.०१ लाख (रु.५१.३२ लाख - रु. ५१.३१ लाख) एवढीच बचत झाली आहे.

(रुपये लाखात)

शीर्ष	एकूण अनुदान	प्रत्यक्ष खर्च	अधिक खर्च (+) बचत (-)
प्रधानशिर्ष - ४०५९ सार्वजनिक बांधकामावरील भांडवली खर्च, **०१ कार्यालयीन इमारती** **०५१ बांधकाम** **०३ न्यायदान** **केंद्र पुरस्कृत योजना - राज्य हिस्सा (योजना)** **(०३) (०१) मोठी बांधकामे** **(०३)(०२) आस्थापना खर्च** **(०३)(०३) हत्यारे व संयंत्र खर्च** **मूळ-** ५३,९१.७१ **पुरक-** ५७,१५.८७ **पुनर्विनियोजन -** (-) १५,६०.७५	९५,४६.८३	९५.०२.५१	(-) ४४.३२

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात सार्वजनिक बांधकाम विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

सन २०१०-११ मध्ये मागणी एकूण रु. ९५,४६.८३ लाख (रुपये पंच्याण्णव कोटी सेहेचाळीस लाख त्र्याऐंशी हजार फक्त) एवढी अर्थसंकल्पीय तरतूद उपलब्ध होती. त्या तुलनेत प्रत्यक्ष खर्च रु. ९५,०२.५१ लाख (रुपये पंच्याण्णव कोटी दोन लाख एकाव्वन्न हजार फक्त) झाला. परिणामी रु. ४४.३२ लाख (रुपये चव्वेचाळीस लाख बत्तीस हजार फक्त) बचत झाल्याचे दिसून येते. सदर बचतीपैकी रु. १९.३६ लाख एवढी बचत अधिक्षक अभियंता, सां.बां. मंडळ, धुळे यांच्याकडून संगणक वितरण प्रणालीवरुन प्राधिकारपत्रे शेवटच्या दिवशी निघू न शकल्यामुळे झाली आहे. उर्वरीत रु. २४.९५ लाख एवढी बचत विविध कार्यालयांची एकत्रित बचत आहे. सदर बचत अल्प असून एकूण अनुदानाच्या ०.४६ टक्के इतकी आहे. या वित्तीय वर्षामध्ये रु. १११०७.५८ लाख एवढे अनुदान अर्थसंकल्पीत होते. रु. ९९९६.८२ लाख च्या मर्यादेत सुधारित

अंदाज सिमित ठेवल्याने रु. १११०.७६ लाख एवढी तरतूद अवितरीत राहिली. तसेच काही कामांबाबत अपेक्षित प्रगती साध्य न झाल्यामुळे वर्षअखेरीस रु. ४४९.९९ लाख एवढी तरतूद शिल्लक राहीली परिणामी रु. १५६०.७५ लाख इतकी तरतूद वर्षअखेरीस समर्पित करण्यात आली आहे.

(रुपये लाखात)

शीर्ष	एकूण अनुदान	प्रत्यक्ष खर्च	अधिक खर्च (+) बचत (-)
प्रधानशिर्ष - ४०५९ सार्वजनिक बांधकामावरील भांडवली खर्च, **०१ कार्यालयीन इमारती** **०५१ बांधकाम** **०७ जिल्हा प्रशासन (योजनांतर्गत)** **(०७) (०१) मोठी बांधकामे** **(०७) (०२) आस्थापना खर्च** **(०७) (०३) हत्यारे व संयंत्र खर्च** **मूळ -** ४,७३.९९ **पुरक-** ६६,०४.५० **पुनर्विनियोजन -** (-) २८,३३.३२	४२,४५.१७	४२,४०.१४	(-) ५.०३

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात सार्वजनिक बांधकाम विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

सन २०१०-११ मध्ये मागणी एकूण रु. ४२,४५.१७ लाख (रुपये बेचाळीस कोटी पंचेचाळीस लाख सतरा हजार फक्त) एवढी अर्थसंकल्पीय तरतूद उपलब्ध होती. त्या तुलनेत प्रत्यक्ष खर्च रु. ४२,४०.१४ लाख (रुपये बेचाळीस कोटी चाळीस लाख चौदा हजार फक्त) दर्शविण्यात आला आहे. परिणामी रु. ५.०३ लाख (रुपये पाच लाख तीन हजार फक्त) बचत झाल्याचे दिसून येते. सदर बचत अधिक्षक अभियंता, सार्वजनिक बांधकाम मंडळ, रत्नागिरी यांच्या कार्यालयाकडून झालेली आहे. या कार्यालयास प्रस्तुत लेखाशिर्षाखाली मंजूर केलेल्या अनुदानातून सुरु करण्यात आलेले काम संबंधित ठेकेदाराने पूर्ण न केल्यामुळे बचत झाली आहे. सदर बचत अल्प असून एकूण अनुदानाच्या ०.१२ टक्के इतकी आहे. महसूल व वन विभागाने जुलै, २०१० च्या अधिवेशनामध्ये रु. ३६,०४.५० लाख व मार्च २०११ च्या अधिवेशनामध्ये रु.३०००.०० लक्ष अशी एकूण रु. ६६०४.५० लाख एवढी तरतूद पुरवणी मागणीद्वारे उपलब्ध करुन दिली होती. सदर तरतूदीतून नव्याने समाविष्ट केलेल्या कामावरील खर्च करण्यासाठी विहित कार्यपध्दती अवलंबिण्यासाठी पुरेसा कालावधी उपलब्ध न झाल्यने रु. २८,३३.३२ लाख इतकी तरतूद खर्च करणे शक्य झाले नाही. परिणामी सदर तरतूद वर्षअखेरीस समर्पित करणे भाग पडले.

(रुपये लाखात)

शीर्ष	एकूण अनुदान	प्रत्यक्ष खर्च	अधिक खर्च (+) बचत (-)
प्रधानशिर्ष - ४०५९ सार्वजनिक बांधकामावरील भांडवली खर्च, **०१ कार्यालयीन इमारती** **०५१ बांधकाम** **१३ कार्यालयीन इमारती (योजनांतर्गत)** **(१३) (०१) मोठी बांधकामे** **(१३) (०२) आस्थापना खर्च** **(१३) (०३) हत्यारे व संयंत्र खर्च** **मूळ-** २५,८५.०० **पुरक-** ३३,००.०० **पुनर्विनियोजन -** (-) १९.११.०७	३९,७३.९३	३८,७७.३३	(-) ९६.६०

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात सार्वजनिक बांधकाम विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

सन २०१०-११ मध्ये मागणी एकूण रु. ३९,७३.७३ लाख (रुपये एकोणचाळीस कोटी त्र्याहत्तर लाख त्र्यावण्णव हजार फक्त) एवढी अर्थसंकल्पीय तरतूद उपलब्ध होती. त्या तुलनेत प्रत्यक्ष खर्च रु. ३८,७७.३३ लाख (रुपये अडतीस कोटी सत्याहत्तर लाख तेहतीस हजार फक्त) दर्शविण्यात आला आहे. परिणामी रु. ९६.६० लाख (रुपये शहाण्णव लाख साठ हजार फक्त) बचत झाल्याचे दिसून येते. बचत प्रामुख्याने अधिक्षक अभियंता सां.बां.मंडळ, धुळे यांच्या अधिनस्त सा.बां. विभाग शहादा व धुळे यांच्या अधिनस्त सां.बां. विभाग, शहादा व धुळे यांच्याकडून झाली आहे. संगणक वितरण प्रणालीवरुन प्राधिकारपत्रे शेवटच्या दिवशी निघू न शकल्यामुळे रु. ९५.७१ लाख एवढी बचत झाली आहे. तसेच रु.१८५.०० लाख इतकी रक्कम लेखाशिर्ष ४०५९ सार्वजनिक बांधकामावरील भांडवली खर्च, (१२) निरिक्षण बंगले व विश्रामगृहे या अंतर्गत पुनर्विनियोजनाद्वारे वर्ग करण्यात आली. उर्वरीत रु. १७२६.०६ लाख एवढी रक्कम जुलै २०१० च्या पुरवणी मागणीद्वारे नव्याने अर्थसंकल्पित झालेल्या गडचिरोली येथील कामांसाठी जागा वेळेवर उपलब्ध न झाल्याने तसेच इतर जिल्ह्यांतील विविध कामांसाठी विहित कार्यपध्दती अवलंबिण्यासाठी पुरेसा कालावधी उपलब्ध न झाल्याने खर्च करणे शक्य झाले नाही. परिणामी सदर तरतूद वर्षअखेरीस समर्पित करणे भाग पडले.

(रुपये लाखात)

शीर्ष	एकूण अनुदान	प्रत्यक्ष खर्च	अधिक खर्च (+) बचत (-)
प्रधानशिर्ष - ४२०२ शिक्षण, क्रिडा, कला व संस्कृती यावरील भांडवली			

खर्च, **०१ सर्वसाधारण शिक्षण** **२०३ विद्यापीठीय व उच्च शिक्षण पंचवार्षिक योजनांतर्गत योजना -** **(००) (०१) मोठी बांधकामे** **(००) (०२) आस्थापना खर्च** **(००) (०३) हत्यारे व संयंत्र खर्च** **मूळ -** ४,४९.९९ **पुरक-** ४,८८.९२ **पुनर्विनियोजन -** (-) २,६२.३६	६,७६.५५	६,७६.५४	(-) ०.०१

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात सार्वजनिक बांधकाम विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

सन २०१०-११ मध्ये मागणी एकूण रु. ६,७६.५५ लाख (रुपये सहा कोटी शहात्तर लाख पंचाव्वन्न हजार फक्त) एवढी अर्थसंकल्पीय तरतूद उपलब्ध होती. त्या तुलनेत प्रत्यक्ष खर्च रु. ६,७६.५४ लाख (रुपये सहा कोटी शहात्तर लाख चोप्पन्न हजार फक्त) दर्शविण्यात आला आहे. परिणामी रु. ०.०१ लाख (रुपये एक हजार फक्त) बचत झाल्याचे दिसून येते. सदर बचत अत्यल्प आहे.

उच्च व तंत्रशिक्षण विभागाने डिसेंबर २०१० च्या अधिवेशनामध्ये रु. ४,८८.९२ लाख (रुपये चार कोटी अठ्ठयाऐंशी लाख ब्याण्णव हजार फक्त) एवढी तरतूद शासकीय महाविद्यालये, संस्था व वसतिगृहे यांच्या बांधकाम, दुरुस्ती व नूतनिकरणाच्या कामांसाठी पुरवणी मागणीद्वारे उपलब्ध करुन दिली होती. सदर तरतूदीतून नव्याने समाविष्ट केलेल्या कामावरील खर्च करण्यासाठी विहित कार्यपध्दती अवलंबिण्यासाठी पुरेसा कालावधी उपलब्ध न झाल्याने रु. २,६२.३६ लाख (रुपये दोन कोटी बासष्ट लाख छत्तीस हजार फक्त) इतकी तरतूद खर्च करणे शक्य झाले नाही. परिणामी सदर तरतूद वर्षअखेरीस समर्पित करणे भाग पडले.

(रुपये लाखात)

शीर्ष	एकूण अनुदान	प्रत्यक्ष खर्च	अधिक खर्च (+) बचत (-)
प्रधानशिर्ष - ४२१० वैद्यकीय सेवा व सार्वजनिक आरोग्य यावरील भांडवली खर्च **०२ ग्रामीण आरोग्य सेवा**			

१०४ सामूहिक आरोग्य केंद्रे **(००) (०१) मोठी बांधकामे** **(००) (०२) आस्थापना खर्च** **(००) (०३) हत्यारे व संयंत्र खर्च** **मूळ-** ४०,००.०० **पुरक-** १,३५.९७ **पुनर्विनियोजन -** (-) ३२,०५.७५	९,३०.२२	९,२१.३८	(-) ८.८४

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात सार्वजनिक बांधकाम विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

सन २०१०-११ मध्ये मागणी एकूण रु. ९,३०.२२ लाख (रुपये नऊ कोटी तीस लाख बावीस हजार फक्त) एवढी अर्थसंकल्पीय तरतूद उपलब्ध होती. त्या तुलनेत प्रत्यक्ष खर्च रु. ९,२१.३८ लाख (रुपये नऊ कोटी एकवीस लाख अडतीस हजार फक्त) दर्शविण्यात आला आहे. परिणामी रु. ८.८४ लाख (रुपये आठ लाख चौऱ्याऐंशी हजार फक्त) बचत झाल्याचे दिसून येते. सदर बचत एकूण अनुदानाच्या तुलनेत अल्प आहे.

सार्वजनिक आरोग्य विभागाने रु. ४०,००.०० लाख एवढी अर्थसंकल्पिय तरतूद केली होती. परंतु भाग-३ परिशिष्ट बी तसेच पुरवणी मागणीद्वारे कामे अर्थसंकल्पित करुन त्यांना संपूर्ण अर्थसंकल्पिय तरतूद कामनिहाय दर्शविण्यात आलेली नव्हती. त्यामुळे रुपये ३२,०५.७५ लाख एवढी तरतूद कामांवर खर्च करणे शक्य झाले नाही. परिणामी सदर तरतूद कामांवर खर्च करणे शक्य झाले नाही. परिणामी सदर तरतूद वर्षअखेरीस समर्पित करणे भाग पडले.

(रुपये लाखात)

शीर्ष	एकूण अनुदान	प्रत्यक्ष खर्च	अधिक खर्च (+) बचत (-)
प्रधानशिर्ष - ४२१० वैद्यकीय सेवा व सार्वजनिक आरोग्य यावरील भांडवली खर्च **०३ वैद्यकीय शिक्षण, प्रशिक्षण व संशोधन** **१०५ विषम चिकित्सा (वैद्यकीय शिक्षण) पंचवार्षिक योजनांतर्गत योजना - इमारती** **(००) (०१) मोठी बांधकामे** **(००) (०२) आस्थापना खर्च**			

(००) (०३) हत्यारे व संयंत्र खर्च **मूळ-** ४४,३४.२१ **पुरक** ४२,९९.७५ **पुनर्विनियोजन -** (-) ८,७३.१९	७८,६०.७७	७८,३०.९९	(-) २९.७८

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात सार्वजनिक बांधकाम विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

सन २०१०-११ मध्ये मागणी एकूण रु. ७८,६०.७७ लाख (रुपये अठ्याहत्तर कोटी साठ लाख सत्याहत्तर हजार फक्त) एवढी अर्थसंकल्पीय तरतूद उपलब्ध होती. त्या तुलनेत प्रत्यक्ष खर्च रु. ७८,३०.९९ लाख (रुपये अठ्याहत्तर कोटी तीस लाख नव्याण्णव हजार फक्त) दर्शविण्यात आला आहे. परिणामी रु. २९.७८ लाख (रुपये एकोणतीस लाख अठ्याहत्तर हजार फक्त) बचत झाल्याचे दिसून येते. सदर बचतीपैकी रु. २७.५५ लाख एवढी बचत अधिक्षक अभियंता, सां.बां. मंडळ, धुळे यांच्याकडून संगणक वितरण प्रणालीवरुन प्राधिकारपत्रे शेवटच्या दिवशी निघू न शकल्यामुळे झाली आहे. उर्वरित रु. २.२३ लाख एवढी बचत विविध कार्यालयांची एकत्रित बचत आहे. सदर बचत अल्प असून एकूण अनुदानाच्या ०.३८ टक्के इतकी आहे. वैद्यकीय शिक्षण व औषधी द्रव्ये विभागाने राज्यातील विविध जिल्ह्यातील रुग्णालयांच्या बांधकाम व नुतनिकरणाच्या खर्चासाठी डिसेंबर, २०१० च्या अधिवेशनामध्ये रु. ३,९५.७२ लाख (रुपये ३ कोटी पंचाण्णव लाख बाहत्तर हजार फक्त) व मार्च २०११ च्या अधिवेशनामध्ये रु. ३९,०४.०० लाख (रुपये एकोणचाळीस कोटी चार लाख फक्त) अशी एकूण रु. ४२,९९.७२ लाख (रुपये बेचाळीस कोटी नव्याण्णव लाख बाहत्तर हजार फक्त) एवढी तरतूद पुरवणी मागणीद्वारे उपलब्ध करुन दिली होती. त्यापैकी रु. ७८६०.७७ लाख एवढीच तरतूद खर्चासाठी उपलब्ध झाली असल्याने उर्वरित रु. ८,७३.१९ लाख (रुपये आठ कोटी त्र्याहत्तर लाख एकोणीस हजार फक्त) इतकी तरतूद खर्च करणे शक्य झाले नाही. परिणामी सदर तरतूद वर्षअखेरीस समर्पित करणे भाग पडले.

(रुपये लाखात)

शीर्ष	**एकूण अनुदान**	**प्रत्यक्ष खर्च**	**अधिक खर्च (+)** **बचत (-)**
प्रधानशिर्ष - ४२२५ अनुसुचिज जाती, अनुसुचित जमाती व इतर मागासवर्ग यांच्या कल्याणवरील भांडवली खर्च, **०१ अनुसुचित जातींचे कल्याण पंचवार्षिक योजनांतर्गत योजना इमारती २७७ शिक्षण** **(००) (०१) मोठी बांधकामे**			

(००) (०२) आस्थापना खर्च **(००) (०३) हत्यारे व संयंत्र खर्च** **मूळ -** ४६.०१ **पुरक** १,३१.२८ **पुनर्विनियोजन -** (-) १७.७४	१,५९.५५	१,२०.७५	(-) ३८.८०

टिपा व भाष्य :

रु. २,२३.३८ लाख इतकी अंतिम बचत लक्षात घेता कोणतेही कारणे विशिष्ट न करता मार्च २०११ प्रत्यर्पण / पुनर्विनियोजन यांद्वारे वरील उपशीर्षाखाली रु. १,०६,६४.१८ लाख इतक्या रकमेच्या तरतुदीमध्ये करण्यात आलेली कपात अपूरी असल्याचे सिध्द झाले. त्याची कारणे प्रतीक्षित आहेत. (ऑगस्ट २०११)

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात सार्वजनिक बांधकाम विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

सन २०१०-११ मध्ये मागणी एकूण रु. १,५९.५५ लाख (रुपये एक कोटी एकोणसाठ लाख पंचाव्वन्न हजार फक्त) एवढी अर्थसंकल्पीय तरतूद उपलब्ध होती. त्या तुलनेत प्रत्यक्ष खर्च रु. १,२०.७५ लाख (रुपये नऊ कोटी वीस लाख पंचाहत्तर हजार फक्त) दर्शविण्यात आला आहे. परिणामी रु. ३८.८० लाख (रुपये अडतीस लाख ऐंशी हजार फक्त) बचत झाल्याचे दिसून येते.

राज्यातील मागासवर्गीय मुलांच्या वसतीगृहांच्या दुरुस्ती व नुतनिकरणासाठी डिसेंबर, २०१० मध्ये पूरक मागणीद्वारे अर्थसंकल्पिय रु. १,३१.२८ लाख एवढी तरतूद करण्यात आली होती. सदर निधीमधून हाती घेतलेल्या कामांपैकी कार्यकारी अभियंता, उत्तर सार्वजनिक बांधकाम मंडळ, रत्नागिरी यांचेकडील कामाचे देयक प्राप्त झाले नसल्याने रु. ३८.८० लक्ष एवढी बचत झाली आहे. तसेच सुधारित अंदाज रु. १,५९.५६ लाख इतक्या मर्यादेत सिमित ठेवल्याने रु. १७.७४ लाख (रुपये सतरा लाख चौऱ्याहत्तर हजार फक्त) इतकी तरतूद खर्च करणे शक्य झाले नाही. परिणामी सदर तरतूद वर्षअखेरीस समर्पित करणे भाग पडले.

(रुपये लाखात)

शीर्ष	एकूण अनुदान	प्रत्यक्ष खर्च	अधिक खर्च (+) बचत (-)
प्रधानशिर्ष - ४०५९ सार्वजनिक बांधकामावरील भांडवली खर्च, **०१ कार्यालयीन इमारती** **०५१ बांधकाम** **१५ दारुबंदी व उत्पादन शुल्क (योजनांतर्गत)** **(१५) (०१) मोठी बांधकामे** **(१५) (०२) आस्थापना खर्च**			

(१५) (०३) हत्यारे व संयंत्र खर्च **मूळ** ३,०३.१२ **पुरक-** २,१९.७८ **पुनर्विनियोजन -** (-) ३,५४.५९	१,६८.३१	१,६८.३१	------

टिपा व भाष्य :

वरील उपशीर्षाखालील प्रत्यक्ष खर्च मूळ तरतूदी इतकाही झाला नाही. वर्षभरात पूरक मागणीद्वारे केलेली रु. २,१९.७८ लाखांची तरतूद अनावश्यक असल्याचे सिध्द झाले. यामुळे लाक्षणिक तरतूदींवर प्रतिबंध घालणे शक्य झाले आहे.

कोणतेही कारण विनिर्दिष्ट न करता मार्च २०११ मध्ये उपशीर्षातून प्रत्यार्पणाद्वारे रु. ३,५४.५९ लाखांचा निधी काढण्यात आला.

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात सार्वजनिक बांधकाम विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

सन २०१०-११ मध्ये मागणी एकूण रु. १,६८.३१ लाख (रुपये एक कोटी दडुसष्ठ लाख एकतीस हजार फक्त) एवढी अर्थसंकल्पीय तरतूद या लेखाशीर्षाखाली करण्यात आली. प्रत्यक्ष खर्च एकूण अनुदाना एवढाच झाला असल्याने, बचत/अधिक खर्च झालेला नाही.

डिसेंबर, २०१० च्या अधिवेशनामध्ये पुरक मागणीद्वारे अर्थसंकल्पित केलेला रु. २,१९.७८ लाख इतका निधी वर्षअखेरीस प्राप्त झाला. अधिक्षक अभियंता, सा.बां.मंडळ, नाशिक यांचेकडील काम पूर्ण झाले होते. तसेच औरंगाबाद, जळगाव, अकोला व यवतमाळ यांचेकडील कामांची अपेक्षित प्रगती झाली नाही. परिणामी वर्षअखेरीस रु. ३,५४.५९ लाख इतका निधी समर्पित करण्यात आला.

(रुपये लाखात)

शीर्ष	**एकूण अनुदान**	**प्रत्यक्ष खर्च**	**अधिक खर्च (+)** **बचत (-)**
प्रधानशिर्ष - ४०५९ सार्वजनिक बांधकामावरील भांडवली खर्च, **०१ कार्यालयीन इमारती** **०५१ बांधकाम** **(०९) कोषागार व लेखा प्रशासन (योजनांतर्गत)** **(०९) (०१) मोठी बांधकामे** **(०९) (०२) आस्थापना खर्च** **(०९) (०३) हत्यारे व संयंत्र खर्च**	२,३८.३७	२,३८.३७	-----

मूळ - ३,४१.३२ **पुरक -** ०.०१ **पुनर्विनियोजन -** (-) १,०२.९६			

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात सार्वजनिक बांधकाम विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

सन २०१०-११ मध्ये मागणी एकूण रु. २,३८.३७ लाख (रुपये दोन कोटी अडतीस लाख सदतीस हजार फक्त) एवढी अर्थसंकल्पीय तरतूद या लेखाशीर्षाखाली करण्यात आली. प्रत्यक्ष खर्च एकूण अनुदाना एवढाच झाला असल्याने, बचत/अधिक खर्च झालेला नाही.

सा.बां.मंडळ, अहमदनगर व धुळे यांच्याकडील कामे अन्य योजनेमध्ये समाविष्ट झाल्यामुळे सदर कामांवर या लेखाशिर्षाखालील निधिमधून खर्च करणे शक्य झाले नाही. तसेच रोहा, जिल्हा रायगड येथील काम जुलै, २०१० च्या पुरवणी मागणीद्वारे नव्याने अर्थसंकल्पात समाविष्ट झाल्यामुळे सदर कामावरील तरतुद पूर्णपणे खर्च होऊ शकली नाही. परिणामी रु.१,०२.९६ लाख एवढी तरतूद वर्षअखेरीस समर्पित करण्यात आली आहे.

रुपये लाखात)

शीर्ष	**एकूण अनुदान**	**प्रत्यक्ष खर्च**	**अधिक खर्च (+) बचत (-)**
प्रधानशिर्ष - ४२०२ शिक्षण, क्रिडा, कला व संस्कृती यावरील भांडवली खर्च, **०२ तंत्रशिक्षण -पंचवार्षिक योजनांतर्गत योजना - इमारती** **१०४ तंत्रनिकेतने - नवीन शासकीय तंत्रनिकेतनांची आस्थापना** **(००) (०१) मोठी बांधकामे** **(००) (०२) आस्थापना खर्च** **(००) (०३) हत्यारे व संयंत्र खर्च** **मूळ-** १८,७९.९९ **पुनर्विनियोजन -** (-) २,५५.९४	१६,२४.०५	१६,२३.६२	(-) ०.४३

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात सार्वजनिक बांधकाम विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

सन २०१०-११ मध्ये मागणी एकूण रु. १६,२४.०५ लाख (रुपये सोळा कोटी चोवीस लाख पाच हजार फक्त) एवढी अर्थसंकल्पीय तरतूद यास लेखाशिर्षाखाली उपलब्ध होती. त्या तुलनेत प्रत्यक्ष खर्च रु. १६,२३.६२ लाख (रुपये सोळा कोटी तेवीस लाख बासष्ट हजार फक्त) दर्शविण्यात आला आहे. परिणामी रु. ०.४३ लाख (रुपये त्रेचाळीस हजार फक्त) बचत झाल्याचे दिसून येते. सदर बचत अधिक्षक अभियंता सां.बां.मंडळ, औरंगाबाद यांच्याकडून झाली आहे. सदर बचत एकूण अनुदानाच्या तुलनेत अत्यल्प आहे.

सुधारित अंदाज रु. १६,९१.९९ लाख च्या मर्यादेत सिमित ठेवण्यात आले होते. मात्र प्रत्यक्षात रु. १६,७९.९९ लाख ऐवढेच अनुदान खर्चासाठी विभागास प्राप्त झाले होते. त्यामुळे रु.२,००.०० लाख एवढे अनुदान वितरित करणे शक्य झाले नाही. तसेच उपलब्ध निधीपैकी रु. ७३९.०३ लक्ष इतके अनुदान खर्च करण्यासाठी पुरेसा कालावधी प्राप्त झाला नाही. परिणामी एकूण रु. २,५५.९४ लाख इतकी तरतूद वर्षअखेरीस प्रत्यार्पित करण्यात आली.

(रुपये लाखात)

शीर्ष	एकूण अनुदान	प्रत्यक्ष खर्च	अधिक खर्च (+) बचत (-)
प्रधानशिर्ष - ४२०२ शिक्षण, क्रिडा, कला व संस्कृती यावरील भांडवली खर्च, **०२ तंत्रशिक्षण -पंचवार्षिक योजनांतर्गत योजना - इमारती** **१०५ अभियांत्रिकी / तंत्र महाविद्यालय व संस्था** **(००) (०१) मोठी बांधकामे** **(००) (०२) आस्थापना खर्च** **(००) (०३) हत्यारे व संयंत्र खर्च** **मूळ -** ४,९९ .९९ **पुरक -** ०.०३ **पुनर्विनियोजन -** (-) २,४१.७८	२,५८.२४	२,५८.२०	(-) ०.०४

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात सार्वजनिक बांधकाम विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

सन २०१०-११ मध्ये मागणी एकूण रु. २,५८.२४ लाख (रुपये दोन कोटी अठ्ठावन्न लाख चोवीस हजार फक्त) एवढी अर्थसंकल्पीय तरतूद यास लेखाशिर्षाखाली उपलब्ध होती. त्या तुलनेत प्रत्यक्ष खर्च रु. २,५८.२० लाख (रुपये दोन कोटी अठ्ठावन्न लाख वीस हजार फक्त) दर्शविण्यात आला आहे. परिणामी रु. ०.०४ लाख (रुपये चार हजार फक्त) बचत झाल्याचे दिसून येते.

डिसेंबर,२०१० च्या अधिवेशनामध्ये लाक्षणिक पुरवणी मागणीद्वारे अर्थसंकल्पिय झालेल्या कराड, जिल्हा सातारा व औरंगाबाद येथील नवीन कामांवरील तरतूदी खर्च करण्यासाठी आवश्यक कार्यपध्दती अवलंबिण्यासाठी पुरेसा कालावधी न मिळाल्याने रु. २४१.७८ लाख इतकी तरतूद वर्षअखेरीस समर्पित करणे भाग पडले.

(रुपये लाखात)

शीर्ष	**एकूण अनुदान**	**प्रत्यक्ष खर्च**	**अधिक खर्च (+) बचत (-)**
प्रधानशिर्ष - ४२०२ शिक्षण, क्रिडा, कला व संस्कृती यावरील भांडवली खर्च, **४ कला व संस्कृती** **१०१ ललित कला शिक्षण इमारती - पंचवार्षिक योजनांतर्गत योजना** **(००) (०१) मोठी बांधकामे** **(००) (०२) आस्थापना खर्च** **(००) (०३) हत्यारे व संयंत्र खर्च** **मूळ -** ५,९५.०० **पुनर्विनियोजन -** (-) २,८०.९३	३,१४.०७	३,१४.०७	------

टिपा व भाष्य :-

रु. ०.४७ लाख ही अंतिम बचत लक्षात घेता, कोणतीही कारणे न देता प्रत्यार्पणाद्वारे मार्च, २०११ मध्ये वरील उपशीर्षातून काढलेला रु. ८,८१.६१ लाख एवढा निधी अपुरा असल्याचे सिध्द झाले, त्याची कारणे कळविण्यात ओलली नाहीत. (ऑगस्ट २०११)

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात सार्वजनिक बांधकाम विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

सन २०१०-११ मध्ये मागणी एकूण रु. ३,१४.०७ लाख (रुपये तीन कोटी चौदा लाख सात हजार फक्त) एवढी अर्थसंकल्पीय तरतूद यास लेखाशिर्षाखाली करण्यात आली. त्या तुलनेत प्रत्यक्ष खर्च रु. ६,९६.४५ लाख (रुपये सहा कोटी शहाण्णव लाख पंपेचाळीस हजार फक्त) दर्शविण्यात आला आहे. परिणामी रु. ८.८७ लाख (रुपये आठ लाख सत्याऐंशी हजार फक्त) बचत झाल्याचे दिसून येते. सदर बचत एकूण अनुदानाच्या १.२५ टक्के इतके अल्प असल्याने कृपया क्षमापित करण्यात यावे.

सुधारित अंदाज रु.७,०८.०० लाख च्या मर्यादेत सिमित ठेवण्यात आले होते. तथापि वित्त विभागाने अर्थसंकल्पीय वितरण प्रणालीवर केवळ रु.७,०५.३४ लाख एवढेच अनुदान वितरीत केल्यामुळे रु. ७८.४० लाख (रुपये अठ्ठयाहत्तर लाख चाळीस हजार फक्त) इतकी तरतूदी खर्च करणे शक्य झाले नाही. परिणामी सदर तरतूद खर्च करणे शक्य झाले नाही. परिणामी सदर तरतूद वर्षअखेरीस समर्पित करणे भाग पडले.

आठमाही सुधारित अंदाज व ४१ एच नमुन्याद्वारे क्षेत्रिय कार्यालयांनी मागणी कमी नोंदविल्यामुळे रु.२,८०.९३ लाख एवढी तरतूद वर्षअखेरीस समर्पित करण्यात आली आहे.

(रुपये लाखात)

शीर्ष	एकूण अनुदान	प्रत्यक्ष खर्च	अधिक खर्च (+) बचत (-)
प्रधानशिर्ष - ४०५९ सार्वजनिक बांधकामावरील भांडवली खर्च, **०१ कार्यालयीन इमारती** **०५१ बांधकाम** **(११) तुरंग (योजनांतर्गत)** **(११) (०१) मोठी बांधकामे** **(११) (०२) आस्थापना खर्च** **(११) (०३) हत्यारे व संयंत्र खर्च** **मूळ -** ७,०८.०० **पुरक-** ७५.७२ **पुनर्विनियोजन -** (-) ७८.४०	७,०५.३२	६,९६.४५	(-) ८.८७

टिपा व भाष्य :-

वरील उपशीर्षाखालील प्रत्यक्ष खर्च मुळ तरतुदी इतकाही झाला नाही. वर्षभरात पूरक मागणीद्वारे केलेला रु. ७५.७२ लाखांचा मंजूर निधी अनावश्यक असल्याचे सिध्द झाले आणि रु. ८.८७ लाखांची अंतिम बचत लक्षात घेता कोणतेही कारण न देता रु. ७८.४० लाखांचा काढण्यात आलेला निधी अपूरा असल्याचे सिध्द झाले.

रु. ८.८७ लाखांच्या अंतिम बचतीची कारणे प्रतिक्षित आहेत. (ऑगस्ट २०११)

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात सार्वजनिक बांधकाम विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

सन २०१०-११ मध्ये मागणी एकूण रु. ७,०५.३२ लाख (रुपये सात कोटी पाच लाख बत्तीस हजार फक्त) एवढी अर्थसंकल्पीय तरतूद या लेखाशीर्षाखाली करण्यात आली. प्रत्यक्ष खर्च एकूण अनुदाना एवढाच झाला असल्याने, बचत/अधिक खर्च झालेला नाही.

सा.बां.मंडळ, अहमदनगर व धुळे यांच्याकडील कामे अन्य योजनेमध्ये समाविष्ट झाल्यामुळे सदर कामांवर या लेखाशिर्षाखालील निधिमधून खर्च करणे शक्य झाले नाही. तसेच रोहा, जिल्हा रायगड येथील काम जुलै, २०१० च्या पुरवणी मागणीद्वारे नव्याने अर्थसंकल्पात समाविष्ट झाल्यामुळे सदर कामावरील तरतुद पूर्णपणे खर्च होऊ शकली नाही. परिणामी रु.१,०२.९६ लाख एवढी तरतूद वर्षअखेरीस समर्पित करण्यात आली आहे.

(रुपये लाखात)

शीर्ष	एकूण अनुदान	प्रत्यक्ष खर्च	अधिक खर्च (+) बचत (-)
प्रधानशिर्ष - ४०५९ सार्वजनिक बांधकामावरील भांडवली खर्च, **०१ कार्यालयीन इमारती** **०५१ बांधकाम** **(०८) परिवहन (योजनांतर्गत)** **(०८) (०१) मोठी बांधकामे** **(०८) (०२) आस्थापना खर्च** **(०८) (०३) हत्यारे व संयंत्र खर्च** **मूळ -** ४,९९.९९ **पुरक-** ३,००.०१ **पुनर्विनियोजन -** (-) ३,७८.६६	४,२१.३४	४,२१.३५	(+) ०.०१

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात सार्वजनिक बांधकाम विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

सन २०१०-११ मध्ये मागणी एकूण रु. ४,२१.३४ लाख (रुपये चार कोटी एकवीस लाख चौतीस हजार फक्त) एवढी अर्थसंकल्पीय तरतूद यास लेखाशिर्षाखाली उपलब्ध होती. त्या तुलनेत प्रत्यक्ष खर्च रु. ४,२१.३५ लाख (रुपये चार कोटी एकवीस लाख पस्तीस हजार फक्त) दर्शविण्यात आला आहे. परिणामी रु. ०.०१ लाख (रुपये एक हजार फक्त) अधिक खर्च झाला. सदर अधिकचा खर्च नगण्य असल्याने नियमित करण्यात यावा अशी विनंती आहे.

गृह विभागाने रु. ४,९९.९९ लाख एवढी अर्थसंकल्पिय तरतूद केली होती. परंतु भाग-३ परिशिष्ट बी तसेच पुरवणी मागणीद्वारे कामे अर्थसंकल्पिय करुन त्यांना संपूर्ण अर्थसंकल्पिय तरतूद कामानिहाय दर्शविण्यात आलेली नव्हती. त्यामुळे जुलै २०१० च्या अधिवेशनामध्ये रु. १ हजार च्या लाक्षणिय पुरक

मागणीद्वारे केवळ रु. ३,९०.०० लाख इतक्या रकमेची कामे अर्थसंकल्पिय करण्यात आली. तसेच मार्च २०११ च्या अधिवेशनामध्ये पूरक मागणीद्वारे रु. ३,००.०० लाख इतका निधी अर्थसंकल्पिय करण्यात आला. अर्थसंकल्पित झालेल्या बारामती, श्रीरामपूर आणि बुलढाणा येथील कामांवरील तरतुदी खर्च करण्यासाठी आवश्यक कार्यपध्दती अवलंबिण्यासाठी पुरेसा कालावधी न मिळाल्याने वर्षअखेरीस रु. ३,७८.६६ लाख इतका निधी समर्पित करण्यात आला.

(रुपये लाखात)

शीर्ष	एकूण अनुदान	प्रत्यक्ष खर्च	अधिक खर्च (+) बचत (-)
प्रधानशिर्ष - ४०५९ सार्वजनिक बांधकामावरील भांडवली खर्च, **०१ नागरी आरोग्य सेवा (वैद्यकीय सहाय्य)** **११० रुग्णालये व दवाखाने** **(०१) पंचवार्षिक योजनांतर्गत योजना - इमारती** **(०१) (०१) मोठी बांधकामे** **(०१) (०२) आस्थापना खर्च** **(०१) (०३) हत्यारे व संयंत्र खर्च** **मूळ** ३५,००.०० **पुरक-** ३,००.६९ **पुनर्विनियोजन -** (-) १२.१०.६४	२५,९०.०५	२६,०३.८८	(+) १३.८३

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात सार्वजनिक बांधकाम विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

सन २०१०-११ मध्ये मागणी एकूण रु. २५,९०.०५ लाख (रुपये पंचवीस कोटी नव्वद लाख पाच हजार फक्त) एवढी अर्थसंकल्पीय तरतूद या लेखाशिर्षाखाली उपलब्ध होती. त्या तुलनेत प्रत्यक्ष खर्च रु. २६,०३.८८ लाख (रुपये सव्वीस कोटी तीन लाख अठ्ठयाऐंशी हजार फक्त) दर्शविण्यात आला आहे. परिणामी रु. १३.८३ लाख (रुपये तेरा लाख त्र्याऐंशी हजार फक्त) अधिक खर्च दर्शविण्यात आला आहे. प्रत्यक्ष खर्च अंतिम सुधारीत अनुदानाएवढाच झाला आहे. ज्ञापन क्र. ९९ वरील लेखाशिर्षाखाली इलाखा शहर विभाग, मुंबई यांच्याकडील सेंटेज चार्जेसचा खर्च या लेखाशिर्षाखाली नोंदविल्यामुळे रु. १३.८३ लाख इतका खर्च दिसून येत आहे.

अर्थसंकल्प वितरणप्रणालीवर वर्षअखेरीस रु.१३,१४.७२ लाख इतका निधी प्राप्त झाल्याने रु. १२,१०.६४ इतके नुदान वर्षअखेरीस समर्पित करणे भाग पडले.

(रुपये लाखात)

शीर्ष	एकूण अनुदान	प्रत्यक्ष खर्च	अधिक खर्च (+) बचत (-)
प्रधानशिर्ष - ४२१० वैद्यकीय सेवा व सार्वजनिक आरोग्य यावरील भांडवली खर्च **०३ वैद्यकीस शिक्षण, प्रशिक्षण व संशोधन** **१०१ आयुर्वेद** **(००) पंचवार्षिक योजनांतर्गत योजना इमारती** **(००) (०१) मोठी बांधकामे** **(००) (०२) आस्थापना खर्च** **(००) (०३) हत्यारे व संयंत्र खर्च** **मूळ -** ८९.५७ **पुरक -** ------ **पुनर्विनियोजन -** (-) ६१.८५	२७.७२	५१.७९	(+) २४.०७

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात सार्वजनिक बांधकाम विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

सन २०१०-११ मध्ये मागणी एकूण रु. २७.७२ लाख (रुपये सत्तावीस लाख बहात्तर हजार फक्त) एवढी अर्थसंकल्पीय तरतूद उपलब्ध होती. त्या तुलनेत प्रत्यक्ष खर्च रु. ५१.७९ लाख (रुपये एकाव्वन लाख एकोणऐंशी हजार फक्त) झाला. परिणामी रु. २४.०७ लाख (रुपये चौवीस लाख सात हजार फक्त) एवढा अधिक खर्च दर्शविण्यात आला आहे. प्रत्यक्ष खर्च अंतिम सुधारित अनुदाना एवढाच झाला आहे. मात्र ज्ञापन क्र. १०० वरील लेखाशिर्षाखालील सँटेज चार्जेसचा खर्च या लेखाशीर्षाखाली इलाखा शहर विभाग, मुंबई यांनी नोंदविल्यामुळे रु. २४.०७ लक्ष इतका अधिक खर्च दिसून येत आहे.

सदर लेखाशिर्षाखाली अर्थसंकल्पिय केलल्या अधिक्षक अभियंता, सा.बां.मंडळ, मुंबई व उस्मानाबाद यांचेकडील कामांकरिता मागणी प्राप्त न झाल्यामुळे सदर तरतुदी खर्च होऊ शकल्या नाहीत. परिणामी वर्षअखेरीस रु. ६१.८५ लाख इतका निधी समर्पित करण्यात आला.

(रुपये लाखात)

शीर्ष	एकूण अनुदान	प्रत्यक्ष खर्च	अधिक खर्च (+) बचत (-)

प्रधानशिर्ष - ४२१० वैद्यकीय सेवा व सार्वजनिक आरोग्य यावरील भांडवली खर्च **८० सर्वसाधारण** **८०० इतर खर्च** **(००) (०१) मोठी बांधकामे** **(००) (०२) आस्थापना खर्च** **(००) (०३) हत्यारे व संयंत्र खर्च** **मूळ -** ९२.०० **पुरक -** ३८.२३ **पुनर्विनियोजन -** (-) ७०.९५	५९.२८	५९.२९	(+) ०.०१

टिपा व भाष्य :-

वरील उपशीर्षाखालील प्रत्यक्ष खर्च मूळ तरतूदीपेक्षा कमी झाला. वर्षभरात पूरक मागणीद्वारे केलेली रु. ६,३८.९६ लाखांची तरतूद अनावश्यक असल्याचे सिध्द झाले आणि रु. ७.९२ लाखांचा अंतिम अधिक खर्च लक्षात घेता कोणतेही कारण न देता रु. १७,२२.१० लाखांचा काढलेला निधी (पूरक तरतूदींपेक्षा अधिक) अधिक असल्याचे सिध्द झाले.

रु. ३७.९२ लाखांच्या इतक्या अंतिम अधिक खर्चाची कारणे प्रतीक्षित आहेत. (ऑगस्ट २०११)

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात सार्वजनिक बांधकाम विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

सन २०१०-११ मध्ये मागणी एकूण रु. ५९.२८ लाख (रुपये एकोणसाठ लाख अट्ठावीस हजार फक्त) एवढी अर्थसंकल्पीय तरतूद उपलब्ध होती. त्या तुलनेत प्रत्यक्ष खर्च रु. ५९.२९ लाख (रुपये एकोणसाठ लाख एकोणतीसहजार फक्त) झाला. परिणामी रु. ०.०१ लाख (रुपये एक हजार फक्त) एवढा अधिक खर्च झाला. वैद्यकीय शिक्षण व औषधी द्रव्ये विभागाने रु. ९२.०० लाख एवढी अर्थसंकल्पित तरतूद केली होती. परंतु भाग-३ परिशिष्ट बी द्वारे कामे अर्थसंकल्पित करुन त्यांना संपूर्ण अर्थसंकल्पिय करुन त्यांना संपूर्ण अर्थसंकल्पिय तरतूद कानिहाय दर्शविण्यात आलेली नव्हती. डिसेंबर २०१० च्या अधिवेशनामध्ये औरंगाबाद येथील अन्न व औषध प्रशासन इमारतीच्या बांधकामाकरीता रु.३ हजार इतक्या रकमेची लाक्षणिक पुरक मागणी सादर करण्यात आली. तसेच याच अधिवेशनात वांद्रे येथील अन्न प्रशासन इमारतीमधील अद्वाहन

यंत्रे बसविण्याकरिता पुरक मागणीद्वारे रु.३८.२० लाख इतका निधी अर्थसंकल्पिय करण्यात आला. तथापि, अर्थसंकल्पित झालेल्या कामांवरील तरतूदी खर्च करण्यासाठी आवश्यक कार्यपध्दती अवलंबिण्यासाठी पुरेसा कालावधी न मिळाल्याने वर्षअखेरीस रु. ७०.९५ लाख इतका निधी समर्पित करण्यात आला.

(रुपये लाखात)

शीर्ष	एकूण अनुदान	प्रत्यक्ष खर्च	अधिक खर्च (+) बचत (-)
प्रधानशिर्ष - ४२०२ शिक्षण, क्रिडा, कला व संस्कृती यावरील भांडवली खर्च, **०२ तंत्रशिक्षण- पंचवार्षिक योजनांतर्गत योजना - इमारती** **१०३ तंत्रशाळा** **(००) (०७) मोठी बांधकामे** **(००) (०८) आस्थापना खर्च** **(००) (०९) हत्यारे व संयंत्र खर्च** **मूळ -** १,४०.०० **पुरक -** ३०.०३ **पुनर्विनियोजन -** (-) १७.०३	१,५३.००	१,५३.०१	(+) ०.०१

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात सार्वजनिक बांधकाम विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

सन २०१०-११ मध्ये मागणी एकूण रु. १,५३.०० लाख (रुपये एक कोटी त्रेपन्न लाख सात हजार फक्त) एवढी अर्थसंकल्पीय तरतूद यास लेखाशिर्षाखाली करण्यात आली. त्या तुलनेत प्रत्यक्ष खर्च रु. १,५३.०१ लाख (रुपये एक कोटी त्रेपन्न लाख एक हजार फक्त) दर्शविण्यात आला आहे. परिणामी रु. ०.०१ लाख (रुपये एक हजार फक्त) अधिक खर्च झाला. सदर अधिकचा खर्च अनुदानाच्या तुलनेत नगण्य आहे.

सुधारित अंदाज रु. १,५३.०० लाख च्या मर्यादेत सिमित ठेवल्याने रु. १७.०३ लाख एवढी तरतूद अवितरीत राहीली. परिणामी रु. १७.०३ लाख इतकी तरतूद वर्ष अखेरीस समर्पित करण्यात आली.

आठमाही सुधारित अंदाज व ४१ एच नमुन्याद्वारे क्षेत्रिय कार्यालयांनी मागणी कमी नोंदविल्यामुळे रु.२,८०.९३ लाख एवढी तरतूद वर्षअखेरीस समर्पित करण्यात आली आहे.

(रुपये लाखात)

शीर्ष	एकूण अनुदान	प्रत्यक्ष खर्च	अधिक खर्च (+) बचत (-)
प्रधानशिर्ष - ४२०२ शिक्षण, क्रिडा, कला व संस्कृती यावरील भांडवली			

खर्च, **४ कला व संस्कृती** **१०५ सार्वजनिक ग्रंथालये पंचवार्षिक योजनांतर्गत योजना** **(००) (०१) मोठी बांधकामे** **(००) (०२) आस्थापना खर्च** **(००) (०३) हत्यारे व संयंत्र खर्च** **मूळ -** ३९.९९ **पुरक -** ०.०१ **पुनर्विनियोजन -** (-) १३.२२	२६.७८	२६.७९	(+) ०.०१

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात सार्वजनिक बांधकाम विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

सन २०१०-११ मध्ये मागणी एकूण रु. २६.७८ लाख (रुपये सव्वीस लाख अठ्याहत्तर हजार फक्त) एवढी अर्थसंकल्पीय तरतूद यास लेखाशिर्षाखाली करण्यात आली. त्या तुलनेत प्रत्यक्ष खर्च रु. २६.७९ लाख (रुपये सव्वीस लाख एकोणऐंशी हजार फक्त) दर्शविण्यात आला आहे. परिणामी रु. ०.०१ लाख (रुपये एक हजार फक्त) अधिक खर्च झाला. सदर अधिक खर्च अत्यल्प आहे.

अधिक्षक अभियंता, सा.बां.मंडळ, औरंगाबाद, नागपूर व रत्नागिरी यांचेकडील शासकीय ग्रंथालयाची दुरुस्तीची कामांकरीता रु.३४.७८ लाख एवढी तरतूद मार्च २०११ च्या अधिवेशनात लाक्षणिय पुरवणी मागणीद्वारे करण्यात आली होती. सदर तरतूद खर्च करण्यासाठी पुरेसा कालावधी न मिळाल्यामुळे अधिक्षक अभियंता, सा.बां.मंडळ, नागपूर यांचेकडील रु. ९.२१ लाख इतकी तरतूद खर्च होवू शकली नाही. तसेच रु. ४.०१ लाख एवढी तरतूद अवितरीत राहीली परिणामी एकूण रु. १३.२२ लाख इतके अनुदान वर्षअखेरीस समर्पित करण्यात आले.

(रुपये लाखात)

शीर्ष	**एकूण अनुदान**	**प्रत्यक्ष खर्च**	**अधिक खर्च (+)** **बचत (-)**
प्रधानशिर्ष - ४२५० इतर सामाजिक व सामुहिक सेवांवरील भांडवली खर्च **२०१ कामगार, शिल्पकारागीर प्रशिक्षण पंचवार्षीक योजनांतर्गत योजना - इमारती** **(००) (०१) मोठी बांधकामे** **(००) (०२) आस्थापना खर्च** **(००) (०३) हत्यारे व संयंत्र खर्च** **मूळ-** ११,००.०० **पुरक -** ०.०३	५,३२.५९	५,३२.६१	(+) ०.०२

पुनर्विनियोजन - (-) ५,६७.४४			

टिपा व भाष्य :-

रु. ०.०४ लाखांचा अंतिम अधिक खर्च लक्षात घेता, कोणतीही कारणे न देता मार्च २०११ मध्ये वरील उपशीर्षातून प्रत्यार्पणाद्वारे रु. ५,९७.६९ लाख एवढ्या रकमेचा काढलेला निधी अधिक असल्याचे सिध्द झाले. त्याची कारणे अद्याप कळविण्यात आलेली नाही.

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात सार्वजनिक बांधकाम विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

सन २०१०-११ मध्ये मागणी एकूण रु. ५,३२.५९ लाख (रुपये पाच कोटी बत्तीस लाख एकोणसाठ हजार फक्त) एवढी अर्थसंकल्पीय तरतूद यास लेखाशिर्षाखाली करण्यात आली. त्या तुलनेत प्रत्यक्ष खर्च रु. ५,३२.६१ लाख (रुपये पाच कोटी बत्तीस लाख एकसष्ठ हजार फक्त) दर्शविण्यात आला आहे. परिणामी रु. ०.०३ लाख (रुपये तीन हजार फक्त) अधिक खर्च झाला.सादर अधिक खर्च अत्यल्प आहे.

सदर योजना केंद्र पुरस्कृत (२५:७५) (राज्य हिस्सा : केंद्र हिस्सा) स्वरुपाची असल्याने, राज्य हिश्याच्या अनुदानातून हाती घेतलेल्या कामांना जुलै पुरवणी मागणीद्वारे ३० कामांना अनुदान उपलब्ध करुन देण्यात आले होते. संपूर्ण अर्थसंकल्पिय तरतूदीएवढी कामानिहाय तरतूद दर्शविण्यात आली नसल्यामुळे रु. ५,६७.४४ लाख इतकी रक्कम वर्षअखेरीस समर्पित करणे भाग पडले.

(रुपये लाखात)

शीर्ष	एकूण अनुदान	प्रत्यक्ष खर्च	अधिक खर्च (+) बचत (-)
प्रधानशिर्ष - ४२०२ शिक्षण, क्रिडा, कला व संस्कृती यावरील भांडवली खर्च, **०२ तंत्रशिक्षण - पंचवार्षिक योजनांतर्गत योजना - इमारती** **१०४ तंत्रनिकेतने** **(००) (०४) मोठी बांधकामे** **(००) (०५) आस्थापना खर्च** **(००) (०६) हत्यारे व संयंत्र खर्च** **मूळ -** ------ **पुरक-** १,२५.००			

पुनर्विनियोजन - (-) १२.५२	१,१२.४८	१,१२.४९	(+) ०.०१

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात सार्वजनिक बांधकाम विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

सन २०१०-११ मध्ये मागणी एकूण रु. १,१२.४८ लाख (रुपये एक कोटी बारा लाख अठ्ठेचाळीस हजार फक्त) एवढी अर्थसंकल्पीय तरतूद यास लेखाशिर्षाखाली करण्यात आली. त्या तुलनेत प्रत्यक्ष खर्च रु. १,१२.४९ लाख (रुपये एक कोटी बारा लाख एकोणपन्नास हजार फक्त) झाला. परिणामी रु. ०.०१ लाख (रुपये एक हजार फक्त) अधिक खर्च झाला. सदर अधिक खर्च अत्यल्प आहे.

सुधारित अंदाज रु. १,१२.४८ लाख च्या मर्यादेत सिमित ठेवल्यामुळे रु. १२.५२ लाख इतके अवितरित अनुदान समर्पित करण्यात आले.

(रुपये लाखात)

शीर्ष	**एकूण अनुदान**	**प्रत्यक्ष खर्च**	**अधिक खर्च (+) बचत (-)**
प्रधानशिर्ष - ४२३५ सामाजिक सुरक्षा व कल्याण यावरील भांडवली खर्च **०२ समाजकल्याण** **१०३ महिला कल्याण - महीलांसाठी बांधलेल्या शासकीस संस्था** **(००) (०१) मोठी बांधकामे** **(००) (०२) आस्थापना खर्च** **(००) (०३) हत्यारे व संयंत्र खर्च** **मूळ -** ---- **पुरक-** २,००.०० **पुनर्विनियोजन -** (-) १,७५.१२	२४.८८	२४.९०	(+) ०.०२

टिपा व भाष्य :

रु.०.०३ लाखांचा अंतिम अधिक खर्च लक्षात घेता, कोणतीही कारणे विनिर्दिष्ट न करता मार्च, २०११ मध्ये प्रत्यार्पणाद्वारे (एक) महिलांसाठी शासकीय निवासी तंत्रनिकेतन लातूर येथील मुलींच्या वसतिगृहाच्या बांधकामाचा खर्च भागविण्यासाठी (दोन) नागपूर येथील महिलांसाठी शासकीय वसतिगृहाच्या बांधकामाच्या बांधकामाचा आणि दुरुस्तीच्या कामाचा खर्च भागविण्यासाठी आणि जुलै २०१० व डिसेंबर, २०१० मध्ये प्राप्त

झालेल्या रु. ३,२५.०० लाखांच्या पूरक तरतूदीपैकी रु. १८७.६४ लाख इतक्या रकमेचा निधी अधिक असल्याचे सिध्द झाले.

अंतिम अधिक खर्चाची कारणे प्रतीक्षित आहेत. (ऑगस्ट २०११)

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात सार्वजनिक बांधकाम विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

सन २०१०-११ मध्ये मागणी एकूण रु. २४.८८ लाख (रुपये चोवीस लाख अठ्ठ्यांऐंशी हजार फक्त) एवढी अर्थसंकल्पीय तरतूद यास लेखाशिर्षाखाली उपलब्ध होती. त्या तुलनेत प्रत्यक्ष खर्च रु. २४.९० लाख (रुपये चोवीस लाख नव्वद हजार फक्त) झाला. परिणामी रु. ०.०२ लाख (रुपये दोन हजार फक्त) अधिक खर्च झाला. सदर अधिकचा खर्च अनुदानाच्या तुलनेत अत्यल्प आहे.

डिसेंबर २०१० च्या अधिवेशनामध्ये पुरवणी मागणीद्वारे रु. २,००.०० लाख इतका निधी नागपूर येथील महिला वसतिगृहांच्या कामाकरिता अर्थसंकल्पिय करण्यात आला होता. सदर कामे नव्याने अर्थसंकल्पात समाविष्ट करण्यात आल्याने आवश्यक कार्यपध्दती अवलंबविण्याकरिता पुरेसा कालावधी उपलब्ध झाला नाही. परिणामी रु. १,७५.१२ लाख इतका निधी वर्षअखेरीस समर्पित करणे भाग पडले.

(रुपये लाखात)

शीर्ष	**एकूण अनुदान**	**प्रत्यक्ष खर्च**	**अधिक खर्च (+) बचत (-)**
प्रधानशिर्ष - ४२०२ शिक्षण, क्रिडा, कला व संस्कृती यावरील भांडवली खर्च, **०२ तंत्रशिक्षण - पंचवार्षिक योजनांतर्गत योजना - इमारती** **१०४ तंत्रनिकेतने** **(००) (०७) मोठी बांधकामे** **(००) (०८) आस्थापना खर्च** **(००) (०९) हत्यारे व संयंत्र खर्च** **मूळ -** ------ **पुरक-** २४,००.०० **पुनर्विनियोजन -** (-) २,४०.०६	२१,५१.९४	२१,५९.९४	-------

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात सार्वजनिक बांधकाम विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

सन २०१०-११ मध्ये मागणी एकूण रु. २१,५९.९४ लाख (रुपये एकवीस कोटी एकोणसाठ लाख चौऱ्याण्णव हजार फक्त) एवढी अर्थसंकल्पीय तरतूद यास लेखाशिर्षाखाली करण्यात आली. त्या तुलनेत प्रत्यक्ष खर्च रु. २१,५९.९४ लाख (रुपये एकवीस कोटी एकोणसाठ लाख चौऱ्याण्णव हजार फक्त) झाला. प्रत्यक्ष खर्च एकूण अनुदाना एवढाच झाला असल्याने, बचत / अधिक खर्च झलेला नाही.

सुधारित अंदाज रु. २१,६०.०० लाख च्या मर्यादेत सिमित ठेवल्यामुळे रु. २,४०.०६ लाख इतका निधी वर्षअखेरीस समर्पित करणे भाग पडले.

(रुपये लाखात)

शीर्ष	**एकूण अनुदान**	**प्रत्यक्ष खर्च**	**अधिक खर्च (+) बचत (-)**
प्रधानशिर्ष - ४२०२ शिक्षण, क्रिडा, कला व संस्कृती यावरील भांडवली खर्च, **०२ तंत्रशिक्षण -** **१०५ अभियांत्रिकी / तंत्र महाविद्यालय व संस्था** **(००) (०४) मोठी बांधकामे** **(००) (०५) आस्थापना खर्च** **(००) (०६) हत्यारे व संयंत्र खर्च** **मूळ -** ------ **पुरक** ३,००.०० **पुनर्विनियोजन -** (-) १,४७.५१	१,५२.४९	१,५२.४९	----------

टिपा व भाष्य :

(एक) शासकीय तंत्रनिकेतने येथील विविध कामे (दोन) राज्यातील शासकीय अभियांत्रिकी महाविद्यालय येथील मुलींच्या वसतीगृहाच्या इमारतींच्या बांधकामाचा खर्च भागविण्यासाठी जुलै २०१० मध्ये रु. २७,००.०० लाखांची पूरक तरतूद प्राप्त झाली होती. तथापि, कोणतेही कारण न देता मार्च २०११ मध्ये प्रत्यार्पण / पुनर्विनियोजन यांद्वारे रु. ३,८७.५७ लाखांचा निधी काढण्यात आला.

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात सार्वजनिक बांधकाम विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

सन २०१०-११ मध्ये मागणी एकूण रु. १,५२.४९ लाख (रुपये एक कोटी बाव्वन्न लाख एकोणपन्नास हजार फक्त) एवढी अर्थसंकल्पीय तरतूद या लेखाशिर्षाखाली उपलब्ध झाली होती. तर त्या तुलनेत खर्च रु. १,५२.४९ लाख (रुपये एक कोटी बाव्वन्न लाख एकोणपन्नास हजार फक्त) झाला. प्रत्यक्ष खर्च एकूण अनुदाना एवढाच झाला असल्याने, बचत/ अधिक खर्च झालेला नाही.

जुलै २०१० च्या पुरवणी मागणीद्वारे अधिक्षक अभियंता, सा.बां.मंडळ, औरंगाबाद व अमरावती यांचेकडील नव्याने समाविष्ट केलेल्या कामांवरील तरतूदी विहित कार्यपध्दती अवलंबून खर्च करण्यासाठी पुरेसा कालावधी न मिळाल्याने वर्षअखेरीस रु. १४७.५१ लाख इतका निधी समर्पित करण्यात आला.

(रुपये लाखात)

शीर्ष	एकूण अनुदान	प्रत्यक्ष खर्च	अधिक खर्च (+) बचत (-)
प्रधानशिर्ष - ४२१० वैद्यकीय सेवा व सार्वजनिक आरोग्य यावरील भांडवली खर्च, **०३ वैद्यकीय शिक्षण, प्रशिक्षण व संशोधन** **१०५ विषम चिकित्सा (वैद्यकीय शिक्षण)** **पंचवार्षिक योजनांतर्गत योजना - इमारती** **(००) (०४) मोठी बांधकामे** **(००) (०८) आस्थापना खर्च** **(००) (०९) हत्यारे व संयंत्र खर्च** **मूळ -** ------ **पुरक-** १,२३.०० **पुनर्विनियोजन -** (-) १२.३१	१,१०.६९	९६.२६	(-) १४.४३

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात सार्वजनिक बांधकाम विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

सन २०१०-११ मध्ये मागणी एकूण रु. १,१०.६९ लाख (रुपये एक कोटी दहा लाख एकोणसत्तर हजार फक्त) एवढी अर्थसंकल्पीय तरतूद यास लेखाशिर्षाखाली करण्यात आली. त्या तुलनेत प्रत्यक्ष खर्च रु. ९६.२६ लाख (रुपये शहाण्णव लाख सव्वीस हजार फक्त) दर्शविण्यात आला आहे. परिणामी रु. १४.४३ लाख (रुपये चौदा लाख त्रेचाळीस हजार फक्त) बचत झाल्याचे दिसून येते. सदर लेखाशिर्षाखालील अधिक्षक अभियंता, सा.बां.मंडळ, मुंबई यांच्या अधिनस्त असलेल्या इलाखा शहर विभाग मुंबई यांचेकडील सेंटेज चार्जेसच्या खर्चाची नोंद न झाल्यामुळे रु. १४.४३ लक्ष इतक्या रकमेची बचत दिसून येते.

डिसेंबर, २०१० च्या अधिवेशनामध्ये अधिक्षक अभियंता, सा.बां. मंडळ मुंबई यांचेकडील नव्याने अंतर्भुत झालेल्या कामांकरिता रु. १२३.०० लाख इतकी तरतूद करण्यात आली होती. मात्र सुधारीत अंदाज रु. ११०.७० लक्ष च्या मर्यादेत सिमित ठेवल्याने रु. १२.३१ लाख इतका निधी वर्षअखेरीस सदर निधी समर्पित करण्यात आला.

(रुपये लाखात)

शीर्ष	एकूण अनुदान	प्रत्यक्ष खर्च	अधिक खर्च (+) बचत (-)
प्रधानशिर्ष - ४२१० वैद्यकीय सेवा व सार्वजनिक आरोग्य यावरील भांडवली खर्च, **०३ वैद्यकीय शिक्षण, प्रशिक्षण व संशोधन** **१०५ विषम चिकित्सा (वैद्यकीय शिक्षण) पंचवार्षिक योजनांतर्गत योजना - इमारती** **(००) (०५) मोठी बांधकामे** **(००) (०६) आस्थापना खर्च** **(००) (०७) हत्यारे व संयंत्र खर्च** **मूळ -** ------ **पुरक-** ३,४५.०० **पुनर्विनियोजन -** (-) ३४.५०	३,१०.५०	२,८६.४३	(-) २४.०७

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात सार्वजनिक बांधकाम विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

सन २०१०-११ मध्ये मागणी एकूण रु. ३,१०.५० लाख (रुपये तीन कोटी दहा लाख पन्नास हजार फक्त) एवढी अर्थसंकल्पीय तरतूद यास लेखाशिर्षाखाली उपलब्ध होती. त्या तुलनेत प्रत्यक्ष खर्च रु. २,८६.४३ लाख (रुपये दोन कोटी शहाऐंशी लाख त्रेचाळीस हजार फक्त) दर्शविण्यात आला आहे. परिणामी रु. २४.०७ लाख (रुपये चोवीस लाख सात हजार फक्त) बचत झाल्याचे दिसून येते. सदर लेखाशिर्षाखालील अधिक्षक अभियंता, सा.बां.मंडळ, मुंबई यांच्या अधिनस्त असलेल्या इलाखा शहर विभाग मुंबई यांचेकडील सेंटेज चार्जेसच्या खर्चाची नोंद न झाल्यामुळे रु. २४.०७ लक्ष इतक्या रकमेची बचत दिसून येते.

सुधारीत अंदाज रु. ३१०.५० लक्ष च्या मर्यादेत सिमित ठेवल्यात आले होते. त्यामुळे रु. ३४.५० लाख इतका निधी वर्षअखेरीस समर्पित करण्यात आला.

(रुपये लाखात)

शीर्ष	एकूण अनुदान	प्रत्यक्ष खर्च	अधिक खर्च (+) बचत (-)
प्रधानशिर्ष - ४२५० इतर सामाजिक व सामुहिक सेवांवरील भांडवली खर्च **२०१ कामगार - शिल्पकारागीर प्रशिक्षण (केंद्र पुरस्कृत योजना)** **(००) (०४) मोठी बांधकामे** **(००) (०५) आस्थापना खर्च** **(००) (०६) हत्यारे व संयंत्र खर्च** **मूळ -** ------			

पुरक- २७,७७.३८ **पुनर्विनियोजन -** (-) ६,७२.६२	२१,०४.७६	२०,७७.२७	(-) २७.४९

टिपा व भाष्य :

रु. ६५.९९ लाखांची अंतिम बचत लक्षात घेता, कोणतीही कारणे न देता मार्च २०११ मध्ये प्रत्यार्पणाद्वारे वरील उपशीर्षातून रु. ७,१९.४३ लाख एवढा काढलेला निधी अपूरा असल्याचे सिध्द झाले.

रु. ६५.९९ लाखांच्या अंतिम बचतीची कारणे प्रतिक्षित आहेत. (ऑगस्ट २०११)

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात सार्वजनिक बांधकाम विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

सन २०१०-११ मध्ये मागणी एकूण रु. २१,०४.७६ लाख (रुपये एकवीस कोटी चार लाख शहात्तर हजार फक्त) एवढी अर्थसंकल्पीय तरतूद यास लेखाशिर्षाखाली उपलब्ध होती. त्या तुलनेत प्रत्यक्ष खर्च रु. २०,७७.२७ लाख (रुपये वीस कोटी सत्यात्तर लाख सत्तावीस हजार फक्त) दर्शविण्यात आला आहे. परिणामी रु. २७.४९ लाख (रुपये सत्तावीस लाख एकोणपन्नास हजार फक्त) बचत झाल्याचे दिसून येते.

रु. २७.४९ लाख एवढी बचत अधिक्षक अभियंता सा.बां.मंडळ, सोलापूर यांच्या अधिनस्त विभाग क्रमांक १ यांच्याकडून संगणक वितरण प्रणालीवरुन प्राधिकारपत्रे शेवटच्या दिवशी निघू न शकल्यामुळे झाली आहे.

जागतिक बँक सहाय्यित व्यावसायिक प्रशिक्षण सुधारणा प्रकल्पांतर्गत ८३ औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थांच्या बांधकामांवरील खर्च भागविण्यासाठी केंद्रीय हिश्श्याची रक्कम रु. २७,७७.३८ लाख जुलै २०१० च्या अधिवेशनामध्ये पूरक मागणीद्वारे अर्थसंकल्पित करण्यात आली होती. तथापि, आवश्यक कार्यपध्दती अवलंबिण्यास पुरेसा कालावधी उपलब्ध नसल्यामुळे रु. ६,७२.६२ लाख इतका निधी वर्षअखेरीस समर्पित करण्यात आला.

(रुपये लाखात)

शीर्ष	**एकूण अनुदान**	**प्रत्यक्ष खर्च**	**अधिक खर्च (+) बचत (-)**
प्रधानशिर्ष - ४०५९ सार्वजनिक बांधकामावरील भांडवली खर्च, **०१ कार्यालयीन इमारती** **०५१ बांधकाम** **(१७) नागरी संरक्षण दल (योजनांतर्गत)** **(१७) (०१) मोठी बांधकामे** **(१७)(०२) आस्थापना खर्च** **(१७)(०३) हत्यारे व संयंत्र खर्च** **मूळ -** १४.९९ **पुरक -** ------			

पुनर्विनियोजन - (-) १४.९९	---------	---------	----------

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात सार्वजनिक बांधकाम विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

सन २०१०-११ मध्ये गृह विभागाने या लेखाशिर्षाखाली एकूण रु. १४.९९ लाख (रुपये चौदा लाख नव्याण्णव हजार फक्त) एवढी अर्थसंकल्पीस तरतूद केली होती. परंतु भाग- ३ परिशिष्ट बी द्वारे कामे अर्थसंकल्पित करुन त्यांना संपूर्ण अर्थसंकल्पिय तरतूद कामनिहाय दर्शविण्यात आलेली नव्हती. त्यामुळे सदर तरतूद कामांवर खर्च करणे शक्य झाले नाही. परिणामी संपूर्ण तरतूद वर्षअखेरीस समर्पित करणे भाग पडले.

(रुपये लाखात)

शीर्ष	**एकूण अनुदान**	**प्रत्यक्ष खर्च**	**अधिक खर्च (+) बचत (-)**
प्रधानशिर्ष - ४०५९ सार्वजनिक बांधकामावरील भांडवली खर्च, **०१ कार्यालयीन इमारती** **०५१ बांधकाम** **(१८) उद्योग (योजनांतर्गत)** **(१८) (०१) मोठी बांधकामे** **(१८)(०२) आस्थापना खर्च** **(१८)(०३) हत्यारे व संयंत्र खर्च** **मूळ -** १,६४.०० **पुरक -** ------ **पुनर्विनियोजन -** (-) १,६४.००	---------	---------	----------

टिपा व भाष्य :

कोणतेही कारण विनिर्दिष्ट न करता मार्च २०११ मध्ये प्रर्त्यापणाद्वारे वरील उपशीर्षातून रु. १,७८.९९ लाखांची संपूर्ण अर्थसंकल्पीय तरतूद काढण्यात यावी.

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात सार्वजनिक बांधकाम विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

सन २०१०-११ मध्ये उद्योग, ऊर्जा व कामगार विभागाने या लेखाशिर्षाखाली एकूण रु. १,६४.०० लाख (रुपये एक कोटी चौसष्ट लाख फक्त) एवढी अर्थसंकल्पीस तरतूद केली होती. परंतु भाग- ३ परिशिष्ट बी द्वारे कामे अर्थसंकल्पित करुन त्यांना संपूर्ण अर्थसंकल्पिय तरतूद कामनिहाय दर्शविण्यात आलेली नव्हती. त्यामुळे सदर तरतूद कामांवर खर्च करणे शक्य झाले नाही. परिणामी संपूर्ण तरतूद वर्षअखेरीस समर्पित करणे भाग पडले.

(रुपये लाखात)

शीर्ष	एकूण अनुदान	प्रत्यक्ष खर्च	अधिक खर्च (+) बचत (-)
प्रधानशिर्ष - ४४०५ मत्स्यव्यवसायावरील भांडवली खर्च **१०३ सागरी मत्स्यव्यवसाय** **(०२) केंद्र पुरस्कृत योजना** **(०२) (०१) मोठी बांधकामे** **(०२)(०२) आस्थापना खर्च** **(०२)(०३) हत्यारे व संयंत्र खर्च** **मूळ -** ४५,००.०० **पुरक -** ------ **पुनर्विनियोजन -** (-) ४५,००.०० --------- --------- ---------

बांधकामावरील भांडवली खर्च, **०१ कार्यालयीन इमारती** **०५१ बांधकाम** **(१२) निरिक्षण बंगले, विश्रामगृहे इत्यादी (योजनांतर्गत)** **(१२) (०१) मोठी बांधकामे** **(१२)(०२) आस्थापना खर्च** **(१२)(०३) हत्यारे व संयंत्र खर्च** **मूळ -** ४,५०.०० **पुरक -** ०.०१ **पुनर्विनियोजन -** (-) १,८५.०० ६,३५.०१	६,३५.०१	६,३५.०१	+०.०१

टिपा व भाष्य :

मुख्यत्वे करुन रु.०.०१ लाखांचा अंतिम खर्च लक्षात घेता, कोणतेही कारण विनिर्दिष्ट न करता मार्च २०११ मध्ये पुनर्विनियोजनाद्वारे तरतूद केलेला रु. १८५.०० लाखाचा आवर्धित केलेला निधी अपुरा असल्याचे सिध्द झाले.

विनियोजनाखालील रु. ५१.३१ लाख इतकी अंतिम बचत असताना मार्च २०११ मध्ये रु. ५१.३२ लाख एवढा प्रत्यार्पित केलेला निधी अत्याधिक असल्याचे सिध्द झाले.

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात सार्वजनिक बांधकाम विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

सन २०१०-११ मध्ये एकूण रु. ६,३५.०१ लाख (रुपये सहा कोटी पस्तीस लाख एक हजार फक्त) एवढी अर्थसंकल्पीय तरतूद यास लेखाशिर्षाखाली उपलब्ध होती. त्या तुलनेत प्रत्यक्ष खर्च रु. ६,३५.०२ लाख (रुपये सहा कोटी पस्तीस लाख दोन हजार फक्त) दर्शविण्यात आला आहे. परिणामी रु. ०.०१ लाख (रुपये एक हजार फक्त) अधिक खर्च झाला. सदरचा अधिक खर्च अत्यल्प असल्याने नियमित करण्याची विंनती आहे.

अधिक्षक अभियंता सार्वजनिक बांधकाम मंडळ, उस्मानाबाद यांचेकडील लातूर येथील विश्रामगृहाच्या बांधकामाचे देयक अदा करण्याकरिता लेखाशिर्ष ४०५९ ०९७७ खलील रु. १८५.०० लक्ष एवढी तरतूद वळती करण्याची आली आहे.

(रुपये लाखात)

शीर्ष	एकूण अनुदान	प्रत्यक्ष खर्च	अधिक खर्च (+) बचत (-)
प्रधानशिर्ष - ४०५९ सार्वजनिक बांधकामावरील भांडवली खर्च, **०१ कार्यालयीन इमारती** **०५१ बांधकाम** **(०२) राज्यपाल (भारित) (योजनांतर्गत)** **(०२) (०१) मोठी बांधकामे**			

(०२)(०२) आस्थापना खर्च **(०२)(०३) हत्यारे व संयंत्र खर्च** **मूळ -** ४,००.०० **पुरक -** ०.०४ **पुनर्विनियोजन -** (-) ५१.३२	३,४८.७२	३,४८.७३	+ (०.०१)

टिपा व भाष्य :

रु. ०.०१ लाखांचा अंतिम अधिक खर्च लक्षात घेता, कोणतेही कारण न देता मार्च ,२०११ मध्ये वरील उपशीर्षातून प्रत्यार्पणाद्वारे रु. ५१.३२ लाख इतक्या रकमेचा निधी अत्याधिक असल्याचे सिध्द झाले. अंतिम अधिक खर्चाची कारणे प्रतीक्षित आहेत. (ऑगस्ट, २०११)

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात सार्वजनिक बांधकाम विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

सन २०१०-११ मध्ये एकूण रु ३,४८.७२ लाख (रुपये तीन कोटी अठ्ठेचाळीस लाख बहात्तर हजार फक्त) एवढी अर्थसंकल्पीय तरतूद यास लेखाशिर्षाखाली उपलब्ध होती. त्या तुलनेत प्रत्यक्ष खर्च रु. ३,४८.७३ लाख (रुपये तीन कोटी अठ्ठेचाळीस लाख त्र्याहत्तर हजार फक्त) दर्शविण्यात आला आहे. परिणामी रु. ०.०१ लाख (रुपये एक हजार फक्त) अधिक खर्च झाला. सदरचा अधिक खर्च एकूण अनुदानाच्या तुलनेत अत्यल्प असल्यामुळे नियमित करण्याची विनंती आहे.

या लेखाशिर्षाखाली मुंबई, पुणे व नागपूर येथील राजभवन इमारतीच्या बांधकाम व दुरुस्तीच्या भारीत स्वरुपाच्या खर्चासाठी तरतूद करण्यात येते. जुलै २०१० व डिसेंबर, २०१० च्या अधिवेशनामध्ये लाक्षणिक पुरवणी मागणीद्वारे अधिक्षक अभियंता, सा.बां., मंडळ, पुणे व नागपूर यांचेकडील नवीन कामे समाविष्ट करण्यात आली होती. तथापि सदर कामांवरील तरतूदी विहित कार्यपध्दती अवलंबून खर्च करण्यासाठी पुरेसा कालावधी न मिळाल्याने वर्ष अखेरीस रु. ५१.३२ लाख इतका निधी समर्पित करण्यात आला.

अनुदान क्र. एच ९ प्रादेशिक असमतोल दूर करण्यांवरील भांडवली खर्च

(रुपये हजारात)

शीर्ष	एकूण अनुदान	प्रत्यक्ष खर्च	अधिक खर्च (+) बचत (-)
प्रधानशिर्ष - ४२०२, शिक्षण, क्रिडा, ला			

व सांस्कृतिक कार्य यांवरील भांडवली खर्च, ४२१० वैद्यकीय सेवा व सार्वजनिक आरोग्य यांवरील भांडवली खर्च, ४२५० इतर सामाजिक व सामुहिक सेवांवरील भांडवली खर्च, ५०५४ मार्ग व पूल यांवरील भांडवली खर्च. **मूळ -** ८,००,०० **पुरक** १,०३,३९,९८ **पुनर्विनियोजन -** --------- **वर्षभरात परत केलेली रक्कम (मार्च २०११)**	१,११,३९,९८	८२,६५,८७	(-) २८,७४,११ २५,९६,३६

टिपा व भाष्य :

रु. २८,७४.११ लाखांची अंतिम बचत असतांना केवळ रु. २५,९६.३६ लाखांचा निधी परत करणे अपेक्षित होते.

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात सार्वजनिक बांधकाम विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

सन २०१०-११ मध्ये मागणी क्र. एच ९ अंतर्गत एकूण रु. १,११,३९.९८ लाख (रुपये एकशे अकरा कोटी एकोणचाळीस लाख अठयाण्णव हजार फक्त) एवढी अर्थसंकल्पीय तरतूद यास लेखाशिर्षाखाली उपलब्ध होती. त्या तुलनेत प्रत्यक्ष खर्च रु. ८२,६५.८७ लाख (रुपये ब्याऐंशी कोटी पासष्ट लाख सत्याऐंशी हजार फक्त) दर्शविण्यात आला आहे. परिणामी रु. २८,७४.११ लाख (रुपये अट्ठावीस कोटी चौऱ्याहत्तर लाख अकरा हजार फक्त) बचत झाल्याचे दिसून येते.

वर्षभरात परत करण्यात आलेली रक्कम विचारात घेता. प्रत्यक्षात रु. २,७७.७५ लाख (रुपये दोन कोटी सत्त्याहत्तर लाख पंच्याहत्तर हजार फक्त) (रु. २८,७४.११ लाख - रु. २५,९६.३६) लाख इतकी बचत झाली असून ती मागणी क्र.एच-९ मधील एकत्रित बचत आहे. गौणशिर्षनिहाय सपष्टीकरणे पृष्ठ ११६ ते ११७ वर स्वतंत्रपणे ठेवण्यात आली आहेत.

(रुपये लाखात)

शीर्ष	एकूण अनुदान	प्रत्यक्ष खर्च	अधिक खर्च (+) बचत (-)
प्रधानशिर्ष - ४२५० इतर सामाजिक व सामुहिक सेवांवरील भांडवली खर्च			

२०१ कामगार - शिल्पकारागीर प्रशिक्षण पंचवार्षिक योजनांतर्गत योजना राज्य योजनांतर्गत योजना प्रादेशिक असमतोल दूर करण्यासाठी योजना इमारती **(००) (०४) मोठी बांधकामे** **(००) (०५) आस्थापना खर्च** **(००) (०६) हत्यारे व संयंत्र खर्च** **मूळ** ८,००.०० **पुरक** १०,४८.०० **पुनर्विनियोजन -** (-) ९,५५.४३	८,९२.५७	८,८६.१५	(-) ६.४२

टिपा व भाष्य :

रु. ६.४२ लाख एवढी अंतिम बचत लक्षात घेता, सुधारीत अर्थसंकल्पिय अंदाजात कमी तरतूद स्वीकारल्यामुळे मार्च २०११ मध्ये रु. ९,५५.४३ लाख इतक्या रकमेचा परत करण्यात आलेला निधी अपुरा असल्याचे सिध्द झाले. रु. ८,००.०० लाख मुळ अर्थसंकल्पिय तरतूद आणि रु. ८,९२.५७ लाख इतके अंतिम सुधारीत अनुदान मार्च २०११ मध्ये परत करण्यात आले हे दिलेले कारण वस्तुस्थितीशी सुसंगत नाही.

रु. ६.४२ लाखांच्या अंतिम बचतीची कारणे प्रतीक्षित आहेत. (ऑगस्ट २०१०)

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात सार्वजनिक बांधकाम विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

सन २०१०-११ मध्ये मागणी एकूण रु. ८,९२.५७ लाख (रुपये आठ कोटी ब्याण्णव लाख सत्तावन्न हजार फक्त) एवढी अर्थसंकल्पीय तरतूद यास लेखाशिर्षाखाली उपलब्ध होती. त्या तुलनेत प्रत्यक्ष खर्च रु. ८,८६.१५ लाख (रुपये आठ कोटी शहाऐंशी लाख पंधरा हजार फक्त) दर्शविण्यात आला आहे. परिणामी रु. ६.४२ लाख (रुपये सहा लाख बेचाळीस हजार फक्त) बचत झाल्याचे दिसून येते.

रु. ६.४२ लाख एवढी बचत अधिक्षक अभियंता सा.बां. मंडळ, ठाणे यांच्या अधिनस्त वाडा विभागाकडून झाली आहे. सदर बचत अत्यल्प असून एकूण अनुदानाच्या ०.७२ टक्के इतकी आहे. वस्तुस्थितीचा विचार करता बचत क्षमापित करण्याची विनंती आहे.

अर्थसंकल्पित केलेल्या निधीपैकी रु. १२५९.१३ लाख (रुपये बारा कोटी एकोणसाठ लाख तेरा हजार फक्त) इतका निधी वर्षअखेरीस फेब्रुवारी व मार्च या दोन महिन्यांमध्ये प्राप्त झाल्यामुळे सदर निधी खर्च करण्यासाठी पुरेसा कालावधी उपलब्ध झाला नाही. परिणामी रु. ९,५५.४३ लक्ष एवढी तरतूद समर्पित करण्यात आली.

अनुदान क्र. एच ९ प्रादेशिक असमतोल दूर करण्यांवरील भांडवली खर्च

(रुपये हजारात)

शीर्ष	एकूण अनुदान	प्रत्यक्ष खर्च	अधिक खर्च (+) बचत (-)
प्रधानशिर्ष - ४२१० वैद्यकीय सेवा व			

सार्वजनिक आरोग्य यांवरील भांडवली खर्च, **०४ सार्वजनिक आरोग्य** **२०० इतर कार्यक्रम पंचवार्षिक योजनांतर्गत योजना राज्य योजनांतर्गत योजना प्रादेशिक असमतोल दूर करण्यासाठी योजना इमारती** **(००) (०१) मोठी बांधकामे** **(००) (०२) आस्थापना खर्च** **(००) (०३) हत्यारे व संयंत्र खर्च** **मूळ -** ----- **पुरक** ३४,६९.०० **पुनर्विनियोजन -** (-) १६,४०.२८	१८,२८.७२	१८,२८.७२	-------

टिपा व भाष्य :

मूळ अर्थसंकल्पीय तरतुदींच्या तुलनेत सुधारीत अर्थसंकल्पीय अंदाजामध्ये कमी तरतूद स्विकारल्याचे नमूद केल्यामुळे मार्च २०११ मध्ये वरील उपशीर्षाअन्वये रु. १६,४०.२८ लाख एवढ्या रकमेचा निधी परत करण्यात आला. मूळ अर्थसंकल्पामध्ये तरतूद निरंक असल्याने मार्च २०११ मध्ये निधी परत करण्यासाठी दिलेले कारण योग्य नव्हते.

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात सार्वजनिक बांधकाम विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

सन २०१०-११ मध्ये एकूण रु. १८,२८.७२ लाख (रुपये अठरा कोटी अठ्ठावीस लाख बहात्तर हजार फक्त) एवढी अर्थसंकल्पीय तरतूद यास लेखाशिर्षाखाली उपलब्ध होती. त्या तुलनेत प्रत्यक्ष खर्च रु. १८,२८.७२ लाख (रुपये अठरा कोटी अठ्ठावीस लाख बहात्तर हजार फक्त) झाला. प्रत्यक्ष खर्च एकूण अनुदाना एवढाच झाला असल्याने, बचत / अधिक खर्च झालेला नाही.

सार्वजनिक आरोग्य विभागाने राज्यातील विविध जिल्ह्यातील ग्रामीण रुग्णालये व कर्मचारी निवासस्थाने यांचे बांधकाम व दर्जावाढ यासाठी होणारा खर्च भागविण्यासाठी जुलै २०१० च्या लाक्षणिक पुरवणी डिसेंबर २०१० व मार्च २०११ च्या पुरवणी मागणीद्वारे एकूण रु. ३४,६९.०० लाख (रुपये चौतीस कोटी एकोणसत्तर लाख फक्त) एवढी तरतूद उपलब्ध करुन देण्यात आली होती. प्रामुख्याने २०१०-११ या वित्तीय वर्षातील मार्च २०११ मधील शेवटच्या अधिवेशनात पुरक मागणीद्वारे अर्थसंकल्पीय केलेला रु. ३,१५.७८ लाख इतका निधी वर्षअखेरीस प्राप्त झाल्याने रु. १६,४०.२८ लाख (रुपये सोळा कोटी चाळीस लाख अठ्ठावीस हजार फक्त) इतकी तरतूद खर्च करणे शक्य झाले नाही. परिणामी सदर तरतूद वर्षअखेरीस समर्पित करणे भाग पडले.

साक्ष :-

५.२ लोकलेखा समितीने दिनांक १४ ऑक्टोबर, २०१५ रोजीच्या बैठकीत भारताचे नियंत्रक व महालेखापरिक्षक यांच्या सन २०१०-२०११ या वर्षाच्या विनियोजन लेख्यातील अनुदान क्र. एच ३- व्याजप्रदान, एच ५- मार्ग व पूल, एच ६, एच ८, एच ९ व एच ११ या संदर्भात नगरविकास विभाग व सार्वजनिक बांधकाम विभागाच्या विभागीय प्रतिनिधींची साक्ष घेतली. साक्षीच्या वेळी या शीर्षांतर्गत झालेल्या बचत व अधिक खर्चासंबंधी महालेखाकार यांनी उपस्थित केलेल्या मुद्यांच्या अनुषंगाने विभागीय सचिवांनी खुलासा केला की, सदर खर्च जो समायोजनावरील खर्च आहे तो प्रत्यक्ष झालेला खर्च नाही. याबाबत स्पष्टीकरण करताना विभागीय सचिवांनी सांगितले की, यामध्ये आस्थापना आणि हत्यारे, सयंत्रे यावरील खर्च हा पहिल्यांदा २०५९ सार्वजनिक बांधकाम या शीर्षाखाली केला जातो. नंतर हा खर्च वेगवेगळया प्रकल्पावर वर्ग होतो. हे अर्थसंकल्पीय नियमपुस्तिकेच्या नियम ७२ प्रमाणे करण्यात येतो. यामध्ये महसुली लेखाशीर्ष आणि भांडवली लेखाशीर्ष या साठी केल्या जाणाऱ्या कामावरील आस्थापना खर्च व यंत्रसामुग्री यासाठीचा होणारा खर्च परिगणित करण्याच्या अनुषंगाने वेगवेगळी कार्यपध्दती विहित केलेली आहे. यामध्ये जर आस्थापना खर्चाचा विचार केला तर त्या एकत्रित आस्थापना खर्चामधून खालील बाबी वजा कराव्या लागतात. जसे जिल्हापरिषदेसाठी केलेली आस्थापना खर्चाची तरतूद, स्थांतरित आस्थापनासाठी केलेली तरतूद, राज्य मार्गाकडे हस्तांतरित केलेला खर्च, डिपॉझिट कॉंट्रिब्युशनसाठी केलेला खर्च.

यावर समितीने असे मत व्यक्त केले की, महालेखाकारांनी ज्ञापने तपासून विभागाकडून जे स्पष्टीकरण अपेक्षित केले आहे, तसेच त्यांनी काही मुद्दे काढले आहेत त्याबाबतचे उत्तर देणे अपेक्षित आहे.

गृहनिर्माण यंत्रसामुग्री व साधन सामुग्री या अंतर्गत रुपये ४,९७.७१ लाखांच्या अंतिम अधिक खर्चाची कारणे महालेखाकारांना विहित मुदतीत का कळविण्यात आली नाहीत ? विभागीय प्रतिनिधींनी समायोजनाबाबत सांगितले. मात्र महालेखाकारांना स्पष्टीकरण न दिल्यानेच हा परिच्छेद चर्चेकरिता आला. यासंदर्भात महालेखाकारांनी असे नमूद केले आहे की, '७३.७७ lakhs payment was made on १६.०३.२०११' हे अहमदनगरच्या वीज व पाणी पुरवठ्यासाठी प्रदान केले. पण त्याची तरतूद अगोदर केली नव्हती का ? पुनर्विनियोजन करुन त्याचे पैसे घेण्यात आले. त्याच बरोबर गृहनिर्माण मध्ये ४,९७.७१ लाखांच्या अंतिम अधिक खर्चाची कारणे काय आहेत ? पूर्वी त्याचे काही नियोजन केले नव्हते का, याबाबत महालेखाकारांनी चिंता व्यक्त केली आहे, असे समितीने विचारले असता या संदर्भात विभागीय सचिवांनी स्पष्ट केले की, एकूण तरतूद २०० लक्ष रुपये होती. पण बीड आणि नगरसाठी तरतूद नव्हती म्हणून बीडसाठी ३८ लक्ष आणि नगरसाठी ३४ लक्ष रुपयांची तरतूद केली.

याबाबत समितीने अशी विचारणा केली की, विभागाने जरी ऐनवेळी असे केले असले तरी महालेखापालांच्या अभिप्रायानुसार वीज व पाण्याचे आकार हे बंधनकारक आहेत. त्याचे अगोदरच नियोजन

का केले नाही ? तसेच, संगणक वितरण प्रणालीवरून प्राधिकार पत्रे न निघण्याची कारणे काय आहेत ? यासंदर्भात विभागीय सचिवांनी सांगितले की, बीडीएसची सिस्टम स्लो झाली होती. त्यामुळे बीडीएस वरून पूर्ण प्राधिकार पत्रे मिळू शकली नाहीत.

सदर केवळ समायोजन आहे, अधिकचा खर्च वगैरे नाही. असे असले तरी ४,९७.७१ लाखांच्या अंतिम अधिक खर्चाची कारणे विभागीय प्रतिनिधींनी सांगितलेली नाहीत. पूर्णपणे समायोजन असेल पण वेगवेगळया शीर्षाखाली अंतिम समायोजन बरोबर झालेले नाही असे महालेखाकारांनी निरीक्षणाअंती नमूद केले आहे. याबाबत स्पष्टीकरण देताना विभागीय सचिवांनी सांगितले की, हा जो ४,९७.७१ लाखांचा अधिकचा खर्च दिसत आहे तो वस्तुत: समायोजनामुळे खर्च झाल्यामुळे दिसत आहे. यामध्ये प्रथम तरतूद ही मागच्या अनुमानावर केली जाते. प्रत्यक्ष खर्च केला जातो त्यासाठी नियम ७२ मध्ये तरतूद दिली आहे, त्यानुसार गुणक काढला जातो. गुणक म्हणजे प्रत्यक्षात आस्थापनेवरचा खर्च भागिले भांडवली खर्च आणि त्या गुणकाने तरतुदींना गुणले जाते. त्यावेळी जो आकडा येतो तो हस्तांतरण केला जातो आणि हे मार्चच्या अखेरीस महालेखाकारांकडून केले जाते. मग समायोजन केले जाते. त्यामुळे हे अनुदान विभाग वितरित करीत नाही हा प्रत्यक्ष खर्च होत आहे.

यावर महालेखाकारांनी विचारणा केली की, मार्चच्या अखेरीस समायोजन केले जाते. परंतु, फेब्रुवारी पर्यंतचा किती खर्च झाला त्याचे आकडे विभागाकडे असतात. विभागाचे जे काही अनुमानित विनियोजन आहे त्यावर ती गणना करायची नाही हे तर निश्चित आहे. ती प्रत्यक्ष खर्चावर करायची आहे. मग फेब्रुवारीपर्यंतच्या प्रत्यक्ष खर्चावर गणना का केली नाही ? मार्चपर्यंत महालेखाकार यांनी समायोजन करायचे आहे, ही बाब मान्य आहे. परंतु त्या समायोजनाकरिता जी अर्थसंकल्पात किंवा पुरवणी मागणीमध्ये तरतूद करायची आहे, ती तर शासन म्हणून विभागालाच करायची आहे, ती महालेखाकार करीत नाही. फेब्रुवारीपर्यंत खर्चाचा आढावा घेऊन त्याकरिता उचित तरतूद का केली नाही.

यावर विभागीय प्रतिनिधींनी सांगितले की, समायोजनाकरिता जी तरतूद करायची होती, ती वित्त विभागाकडून करायची होती.

वित्त विभागाला खर्चाची आकडेवारी दिल्याशिवाय वित्त विभाग ते काम कसे करणार आहे? अशी विचारणा महालेखाकारांनी केली असता विभागीय प्रतिनिधींनी सांगितले की, साधारणत: दरवर्षी जो काही खर्च होतो, त्या अनुमानानुसार अनुदानाची रक्कम निश्चित केली जाते.

यासंदर्भात अनुमान आणि वस्तुस्थिती या दोन गोष्टी आहेत. प्रत्यक्ष रकमेवर ही गणना करावयाची आहे. प्रोडेटा ॲक्सेस असे त्याला म्हणतात. हे सर्व प्रत्यक्ष रकमांवर करावयाचे आहेत. फेब्रुवारीपर्यंतचा

प्रत्यक्ष खर्च तर कळलेला आहे. समजा फेब्रुवारीपर्यंतची तरतूद शेवटच्या पुरवणी मागणीपर्यंत घेतली तर एवढा जास्त अधिक खर्च दिसणार नाही. तो कमी दिसेल आणि मग एक महिन्यापुरते समायोजनानंतर परत करता येईल, असे मत महालेखाकारांनी व्यक्त केले. त्यावर विभागीय सचिवांनी सांगितले की, मार्केटचा जो ॲडजस्टमेंट रेट असतो, त्याप्रमाणे हे सर्व करावे लागते. फेब्रुवारीला अंदाज येतो, त्याप्रमाणे त्यामध्ये ॲडजस्टमेंट करावी लागते.

यामुळे कोणतीही कामे थांबत नाहीत, कामांच्या ज्या गरजा आहेत, त्या औपचारिकता म्हणून मार्चच्या पुरवणी मागणीमध्ये आणल्या जातात. त्याची देयके ३१ मार्च पूर्वी देण्याचा प्रयत्न करतात. त्यामुळे फेब्रुवारीमध्ये खर्च करण्यात येतो त्यापैकी जी कामे अजून शिल्लक आहेत, त्यामध्ये काही कमी जास्त असतील त्यांचा अंदाज आल्यानंतर त्याप्रमाणे प्रस्ताव तयार करून वित्त विभागाला पाठविला जातो. मग तेवढया तरतुदीसह कामाप्रमाणे प्रदान होते. त्याप्रमाणे तरतूदी झाल्या नाही तर ठेकेदाराचे नुकसान होते, असे मत समितीने व्यक्त केले असता विभागीय सचिवांनी समितीस विदीत केले की, खर्चाच्या आकडयांमध्ये थोडाफार फरक पडला तर गुणकामध्ये फरक पडतो.

खर्चाच्या आकड्यांमध्ये फरक पडू शकतो. फेब्रुवारीपर्यंतची प्रोसेस सेट्राईड करणे शक्य आहे. शंभर कोटी रूपयांचा अतिरिक्त जो अधिक खर्च या तरतूदींमध्ये दिसत आहे, तो फेब्रुवारीपर्यंतचा हिशोब सहजच तिस-या पुरवणी मागणीपर्यंत करता येऊ शकेल. ते आकडे महालेखाकार कार्यालयातून मासिक लेख्यामधून दर महिन्याला मिळतात, बीडीएस आणि डीईएमएस या विभागाच्या स्वत:च्या बेंचच्या सिस्टम्स आहेत, त्याच्यावर पण खर्चाचे आकडे मिळतात. पण खर्चाच्या आकडयांवर फेब्रुवारीपर्यंत ते करायचे, असे का करु नये? अशी विचारणा महालेखाकारांनी केली असता विभागीय प्रतिनिधींनी सांगितले की, विभाग वित्त विभागाला कळवितो. खर्चाच्या आकडयांबाबत वित्त विभाग निर्णय घेतो.

फेब्रुवारीपर्यंतचा आढावा घेऊन मार्चच्या पुरवणी मागणीपर्यंत काय फेरफार करायचे, ते निश्चित करण्यात आल्याचे यात दिसत आहे असे मत समितीने व्यक्त केले तसेच महालेखाकार यांनी असे नमूद केले की, ही पूर्ण वर्षभराच्या खर्चावर गणना केलेली आहे, समायोजनाची नोंद शेवटी केलेली आहे, समायोजनाची नोंद ही वर्ष संपल्यानंतरच महालेखाकारांना करता येईल. वर्ष सुरु असतांना ते करता येत नाही. याप्रकरणी बजेटमध्ये जो निधी विभागाने मागितला आहे आणि काही पुरवणी मागण्या मागितल्या त्या कमी पडलेल्या आहेत. शंभर कोटी अधिक खर्च झालेला आहे, त्या तरतुदीमध्ये हा अधिक खर्च विभाग कमी करु शकतो. फेब्रुवारीपर्यंत खर्च किती झालेले आहे, त्याची गणना करून तेवढी पुरवणी मागणीमधील अधिक खर्च तरतुदीची मागणी करून विभाग तो अतिरिक्त खर्चाचा आकडा कमी करु शकतो, म्हणजेच जी काही

आर्थिक शिस्त आहे, त्यानुसार निधी शंभर कोटी रुपयांनी कमी झालेला दिसत आहे, तो तेवढया रुपयांनी होणार नाही. फार कमी रुपयांवर ती पुन्हा नियमित करावी लागेल.

यासंदर्भात विभागीय प्रतिनिधींनी असे सांगितले की, पंधरा मार्चपर्यंत वित्त विभागाला कळवू फेब्रुवारीचा जो खर्च होतो, त्यामध्ये वाटप करता येऊ शकेल.

जागा आणि त्यावर होणारा खर्च यांचा आढावा करणे आवश्यक आहे. पंधरा मार्चच्या अंदाजित खर्चावर विभाग पुरक मागणी सादर करतो. त्यात अनुदान शेवटी मिळेल किंवा नाही, हेही माहिती नसते. तंतोतंत किती खर्च होईल, हेही शेवटी सांगता येणार नाही, असे मत समितीने व्यक्त केले.

फेब्रुवारीपर्यंतच्या आकडेवारीपर्यंत विभागाने खर्चमेळाचे काम केले तरी ८० टक्के अचूकता होईल. त्यामध्ये एवढा जास्त अतिरिक्त खर्च दिसणार नाही, असे मत महालेखाकारांनी व्यक्त केले.

अनुदान क्र. एच-५ "मार्ग व पूल" या संदर्भात समितीने विचारणा केली की, या शीर्षाखाली केवळ समायोजन केलेले आहे. यामध्ये काही अतिरिक्त खर्च आहे. या हेडमध्ये कमी बचत झालेली आहे, असे दिसून येत आहे. त्याच्या गौणशीर्षामध्येही ९७,००,००० रुपयांची बचत झालेली आहे. परंतु एकूण शीर्षामध्ये अधिक खर्च झालेला दिसून येत नाही. एच-५ मध्ये २९८,३३,९३,००० इतका अधिक खर्च दर्शविण्याची कारणे काय आहेत ? व या अधिक खर्चाची कारणे महालेखाकारांना का कळविण्यात आली नाहीत ? महालेखाकारांच्या तपासणीनंतरच्या निरिक्षणाच्या आधारावर आपण आम्हाला रिप्लायपूर्वी जे उत्तर दिले ते बरोबर होते, त्यानंतरच्या परिच्छेदांचे वेटिंग ॲडजस्ट का करण्यात आलेले आहे?

याबाबत माहिती देताना विभागीय सचिवांनी सांगितले की, मागणी क्रमांक एच-५ मार्ग व पूल या प्रधान शीर्षाखाली विभागाला एकूण अनुदान होते, ते २९९९ कोटी इतके होते, प्रत्यक्षात अनुदान मिळाले ते २६२९ कोटी रुपये होते. ते अंतिम सुधारित अनुदान उपलब्ध झाले, त्यामुळे ते ही अंदाजित रक्कम काढण्यात आलेली आहे. महालेखाकार यांच्या म्हणण्याप्रमाणे १५ लाख रक्कम काढण्यात आली. परंतु ही १५ लाख रक्कम ही कोणती आहे? याबाबत विभागीय सचिवांनी सांगितले की, ती भारित रक्कम होती, न्यायालयीन प्रकरणांकरिता ती १५ लाख रुपयांची रक्कम ठेवण्यात आली होती. ती केवळ एक तरतूद होती. पंधरा लाख रुपयांचीच ती एक तरतूद ठेवलेली होती. अनुदान एच-३ व्याज प्रदानमध्ये ती रक्कम दिलेली आहे. एच-५ मार्ग व पूल याखाली पंधरा लाख रुपये रक्कम इतकी का काढण्यात आली? ती रक्कम प्रोव्हिजन म्हणून राखून ठेवण्यात आली होती. परंतु ती केवळ समर्पित केलेली आहे, असे नमूद केले आहे. २९८ कोटी रुपयांपेक्षा अधिक खर्च दर्शविण्याचे कारण काय ? या खर्चाची कारणे महालेखाकारांना का कळविली नाही?

यासंदर्भात विभागीय प्रतिनिधींनी सांगितले की, एच-५ मार्ग व पूल मध्ये २९९९ कोटी रुपयांचे एक एकत्रित अनुदान होते, प्रत्यक्षात अनुदान २६२९ कोटी रुपयांचे मिळाले, खर्च २८९६ कोटी रुपयांचा आहे. यामध्ये २६७ कोटी रुपयांचा अधिकचा खर्च दिसत आहे. त्याची फोड ज्ञापनात दिलेली आहे. समायोजनामुळे हा खर्च जास्त दिसून येत आहे. प्रत्यक्ष खर्च नोंदविण्याची कोणती पध्दत आहे, याबाबत माहिती देताना विभागीय सचिवांनी सांगितले की, प्रत्यक्ष खर्च बजेटमध्ये येतो. हा जो जास्तीचा खर्च अंतर्लेखा हस्तांतरणांतर्गत समाविष्ट केलेला आहे, त्यामुळे हा खर्च जास्त दिसतो. प्रत्यक्षात पाहिले तर वेगवेगळया शीर्षनिहाय खर्च कळून येईल. या दोहोंचे कारण सारखेच आहे. पूर्वी जे याकरिता कारण होते तेच आताही आहे. केंद्र सरकारचा १५६,८२,००,००० कोटी रुपयांचा जो निधी येतो, त्याचे काय झाले?

यासंदर्भात १०० कोटी रुपयांची तरतूद केली होती. केंद्रीय निधीअंतर्गत १०० कोटी रुपयांचे आणखी अनुदान मिळणार होते. प्रत्यक्षात २५६ कोटी रुपयांचे अनुदान मिळाले. त्यापैकी ३९६ कोटी रुपये खर्च केलेला आहे.

सार्वजनिक बांधकामे आणि प्रशासकीय कामांकरिता इमारती शीर्षाखाली ११.८४ लाखांची अंतिम बचतीची कारणे आपण महालेखाकाराला वेळेत सांगितली नाहीत अशी समितीने विचारणा केली.

या ठिकाणी १३३ कोटी ५६ लाख रुपयांची बचत झालेली आहे. नेट बचत १ कोटी ३९ लाख रुपये आहे. १३२ कोटी रुपये वेतनावरील रक्कम आहे. यासंदर्भात महालेखाकारांनी माहिती दिली की, सन १९९२-९३ मधील लोकलेखा समितीने महाराष्ट्र राज्याकरिता एक क्रायटेरिया ठरवून दिलेला होता. बचत व अधिक खर्चाची रक्कम किती असली म्हणजे महालेखाकारांनी त्यावर अभिप्राय द्यावेत, हे निश्चित केले होते. या मर्यादेमध्ये राहून प्रत्येक वेळी विनियोजन लेख्यामध्ये बचत व अधिक खर्चाची रक्कम घेतलेली असते. हे ले डाऊन क्रायटेरियानुसार केले जाते. लोकलेखा समितीमधील सदस्य कधीही हा क्रायटेरिया रिव्ह्यू करु शकतात. सेव्हिंग व एक्सेसेस ग्रँटच्या ५ टक्के किंवा १० टक्के पेक्षा जास्त रक्कम असल्यास ले डाऊनचे काही नॉर्म्स ठरवलेले आहेत.

लेखाशिर्ष २०५९ याखाली १३३.५६ कोटी रुपयांची बचत झाली असून १३२ कोटी रुपये मार्च महिन्यात परत केली होती. ही रक्कम शेवटी दि. ३१ मार्च, २०११ रोजी परत केली आहे. ही रक्कम व्यपगत झालेली आहे. अकाऊंटींग दाखवण्यासाठी हे केले आहे काय ? हा निधी काही वर्षे ठेवल्यानंतर तो सरेंडर केला गेला आहे. याबाबत सचिवांनी सांगितले की, रु.१३२ कोटी मार्च महिन्यात परत केले होते. नेट बचत १ कोटी ३९ लाख रुपये आहेत. १३२ कोटी रुपये वेतनावरील खर्च आहे.

संचालक व प्रसारण कार्यालयातील अनेक रिक्त पदे आहेत. ही पदे केव्हा भरण्यात आली ? रिक्त पदांमुळे रकमेची बचत झालेली आहे. सार्वजनिक बांधकामे व प्रशासकीय कार्यचालन इमारती स्वेच्छा अनुदानामधून वित्त व्यवस्था केलेली लहान बांधकामे या शीर्षाच्या अंतर्गत राज्यात करण्यात आलेल्या कामाची सविस्तर यादी समितीला द्यावी, अशी सूचना समितीने केली. यासंदर्भात विभागीय सचिवांनी सांगितले की, सन २०१०-११ मध्ये एकूण पदसंख्या १८ हजार १३८ असून २ हजार ४२१ पदे रिक्त होती. म्हणजेच साधारणपणे १४ टक्के पदे रिक्त होती. दि. ५ जून २०१० मध्ये एक वर्ष पदे न भरण्याबाबत निर्बंध लागू केले होते.

यावर समितीने असे मत व्यक्त केले की, शासनाने पदे भरु नयेत, अशी मार्गदर्शक तत्वे होती. यामुळे प्रथम वेतनावरील तरतूद कमी करायला हवी होती. पदे रिकामी असताना ती भरायला किमान ६ महिन्याची कार्यवाही पूर्ण करावी लागते. विभागाने निधीचे नियोजन योग्य प्रकारे केले नाही. २ हजार पदे रिक्त होती. तसेच नवीन पदे भरण्यावर बंदी असताना वेतनावरील खर्चाचे नियोजन करावयास हवे होते. तसे नियोजन का केले नाही, तसेच पुरवणी मागणीची रक्कम देखील प्रत्यार्पित केलेली नाही. यामुळे बचत झाल्याचे दिसून येते. १४ टक्के पदे रिक्त होती. सन २०११ मध्ये पदे भरण्यास बंदी असताना आढावा का घेतला नाही ? या रकमेचे पुनर्विनियोजन करता आले असते. ही रक्कम शेवटी मार्च अखेर प्रत्यार्पित केल्यामुळे बचत झाल्याचे दिसते. यावर विभागीय सचिवांनी सांगितले की, वेतनावरील खर्चाचा अंदाज आधीच्या वर्षी पाठवला जातो. शेवटची पुरवणी मागणी घेतली जाते, त्यावेळी पुनर्विनियोजन करायला हवे होते. सदर पुनर्विनियोजन मार्च महिन्याऐवजी अगोदर करावयास देणे होते असे विभागीय सचिवांनी मान्य केले.

सार्वजनिक बांधकाम विभागाकडे आर्थिक शिस्त नाही, असे दिसून येत आहे. २ हजार पदे रिक्त असताना देखील कामकाज सुरु होते. कामाचा पॅटर्न बदलला पाहिजे. रिपॅटर्निंग केले पाहिजे असे मत समितीने व्यक्त केली. या संदर्भात सध्या ३ हजार ७०० पदे रिक्त आहेत. त्यामुळे कर्मचाऱ्यांवर कामाचा भार येतो, असे विभागीय सचिवांनी सांगितले.

१४ टक्के पदे त्यावेळी रिकामी होती, आता १७-१७.५ टक्के पदे रिकामी आहेत. सध्या निर्बंध आहेत. २०१६-१७ मध्ये काय नियोजन करणार आहे? २०१५-१६ करिता जे नियोजन केले आहे ते ३००० पदांसाठी केलेले आहे की जी पदे भरली आहेत त्याबाबत केले आहे? यावर सचिवांनी सांगितले की, पद भरतीबाबत निर्बंध असून एकूण पदांचे नियोजन केले आहे. ही विभागाची चूक झाली असून ती पुरवणी मागणीद्वारे दुरुस्त करण्यात येईल.

यासंदर्भात मार्चमध्ये पुरवणी मागणी घेत असताना जेवढी पदे रिक्त आहेत त्याकरिता तरतूद केलेला निधी समर्पित करुन पुनर्विनियोजन करावे असे समितीने सूचित केले.

या शीर्षाखाली मूळ तरतूद ३०९ कोटी रुपये होती. त्यातील महालेखाकारांच्या आक्षेपाबाबत समितीने विचारणा केली की, २.५७ कोटी रुपये मार्चला सरेंडर केले नाही, बाकीचे सर्व पैसे ३१ मार्चला सरेंडर केले म्हणून ही सर्व रक्कम बचत आहे आणि विभागाने तीन वेळा पुरवणी मागणी घेतली, ही पुरवणी मागणी कशासाठी घेतली आणि बचतीचे कारण काय? ही गंभीर चूक आहे असे मत समितीने व्यक्त केले असता विभागीय सचिवांनी असे विदीत केले की, ही वेगवेगळया विभागांची कामे होती. प्रत्यक्ष बचत २.५७ कोटी रुपयांची आहे. त्यासाठी जुलै, डिसेंबर अशा प्रमाणे तरतूद केली होती. जी कामे डिसेंबरमध्ये येतात त्यावर पूर्ण खर्च होऊ शकत नाही. सप्लिमेंटरी त्या त्या विभागाकडून घेतली जाते, पीडब्ल्यूडी घेत नाही. ते ते डिपार्टमेंट प्रोव्हीजन करते. त्यामध्ये हे वेगवेगळे विभाग आहेत. ते त्या तरतुदी करतात. तरतूद करुन निधी सार्वजनिक बांधकाम विभागास देतात. परंतु जुलै, डिसेंबरमध्ये जरी तो निधी आला तरी कामे पूर्ण व्हायला वेळ लागतो. चार पाच महिन्यांचा वेळ लागतो. त्यामुळे तो निधी खर्च होऊ शकत नाही. ती मागणी विभाग करत नाही. जर लेखाशिर्ष बघितली तर त्यामध्ये ४२०२ शिक्षण क्रीडा, ४०५९ सार्वजनिक बांधकाम, ४२१० वैद्यकीय सेवा आरोग्य, ४२११ कुटुंबकल्याण ही निरनिराळी विभाग आहेत.

डिसेंबरमध्ये जी कामे येतात त्याची टीएस करणे, टेंडर काढणे हे करता करता वर्ष संपणार असेल तर सप्लिमेंटरी घेणे ही चुकीची बाब आहे. म्हणूनच इतक्या मोठया प्रमाणात आपले पैसे शिल्लक राहिले आहेत. अधिवेशनात तो विभाग ती तरतूद सार्वजनिक बांधकाम विभागास देते. विधानमंडळात तरतूद मंजूर करावी लागते, असे मत महालेखाकारांनी व्यक्त केले.

निरनिराळे विभाग आहेत तर एका प्रश्नाचे उत्तर देण्यात यावे. सदर बचत अधीक्षक अभियंता, सा.बां.विभाग, रत्नागिरी मंडळ यांच्या कार्यालयाकडून झाली आहे, याला जबाबदार कोण? प्रस्तुत लेखाशीर्षातून मंजूर केलेल्या अनुदानातून झालेले काम संबंधित ठेकेदाराने पूर्ण केले नाही. कुठे ठेकेदाराने काम पूर्ण केले नाही, कुठे विभागाने एस्टीमेट केले नाही, विभाग टेंडर काढू शकले नाही, कुठे जागा मिळू शकत नाही अशा प्रकारची उत्तरे आहेत. मग या विषयी सविस्तर उत्तर देणे आवश्यक आहे. जागा उपलब्ध नव्हती तर मागणी का केली? ज्या ठेकेदाराने काम केले नाही त्यांच्याविरुध्द कारवाई काय केली? संबंधित अधिकाऱ्यांनी काय केले याचे डिटेल उत्तर द्या. रत्नागिरीच्या ठेकेदाराने काम पूर्ण केले नाही मग ठेकेदाराच्या विरुध्द विभागाने काय कारवाई केली ? अशी विचारणा समितीने केली.

यासंदर्भात विभागीय सचिवांनी खुलासा केला की, रत्नागिरीमध्ये जे काम होते ते मुख्यत्वे देवरुख येथील काम होते. तो कंत्राटदार काम करु शकला नाही म्हणून त्याच्याविरुध्द कारवाईपण करण्यात आली होती. मग त्याच्या जबाबदारीवर दुसऱ्या कंत्राटदाराची नेमणूक केली होती.

सर्व विभागांनी निधी सार्वजनिक बांधकाम विभागाकडे पाठविला, विभागाने शेवटी काम न झाल्यामुळे ३१ मार्चला निधी प्रत्यार्पित करावा लागला. हा आढावा विभागाने एक महिन्यापूर्वी घेतला असता तर सार्वजनिक बांधकाम विभागाला लक्षात आले असते की, कोणत्या कामावर खर्च होणार आहे आणि कोणत्या कामावर खर्च होणार नाही. त्यामुळे हा निधी दुसऱ्या कोणत्या तरी विकासाच्या कामावर खर्च झाला असता. या अनुदानाची किंवा ग्रँटची जरूरी नसेल तरी विभाग वर्षाच्या शेवटी सदर निधी समर्पित करतो. त्या अगोदर पुनर्विनियोजन करण्याचे प्रस्तावित केले असते तर हा निधी अन्य कामासाठी वापरता आला असता असे मत समितीने व्यक्त केले.

एकंदरीत हा निधी शिल्लक आहेत तो कोणत्या डिव्हीजनने, चीफ इंजिनिअरने ठराविक कामावर खर्च केले नाही म्हणून शिल्लक आहेत. वरील कामासाठी जागा उपलब्ध झाली नाही. जागा उपलब्ध नसेल तर मागणी का केली? अशी विचारणा समितीने केली असता विभागीय सचिवांनी सांगितले की, सार्वजनिक आरोग्य विभागाला माननीय राज्यपालांच्या आदेशानुसार ४७ ठिकाणी प्राथमिक आरोग्य केंद्रे आणि ग्रामीण रुग्णालय बांधायची होती. ही ग्रामीण रुग्णालय बांधायची बाब आहे ती त्या आदेशानुसार बजेटमध्ये घ्यावी लागली. ही कामे बजेटमध्ये घेतली असली तरी प्रत्यक्षात काम चालू करताना साईटवर कन्सर्न सिव्हिल सर्जन जागा मिळविण्यासाठी प्रयत्न करतात, जागा उपलब्ध झाली तर उत्तम, नाही झाली तरच तरतूद समर्पित करण्यात येते. पैसे सरेंडर करतो. समितीचे म्हणणे अगदी मान्य आहे की, जागा उपलब्ध असेल तरच काम अर्थसंकल्पामध्ये घ्यावे. साधारणत: असा ट्रेंड आहे की, अजूनही लोकप्रतिनिधींची मागणी असते की, काम सुरु करावे. मग जागा उपलब्ध नसेल तर काम सुरु होत नाही.

यासंदर्भात समितीने असे निदर्शनास आणून दिले की, लोकप्रतिनिधी लोकहिताच्या कामासाठी निधीची मागणी करतात, मंत्री महोदयांना भेटतात, सचिवांना भेटतात, निधी उपलब्ध व्हावा म्हणून आपण पाठपुरावा करतात. ज्यावेळी लोकप्रतिनिधी या सर्व गोष्टी करतात आणि निधी उपलब्ध करुन देतात. याबाबत समितीने वाशिम येथील उदाहरण दिले. तेथे रिंग रोड व्हावा म्हणून लोकप्रतिनिधी सहा महिने भांडले. अर्थसंकल्पात तरतूद करुन घेतली. अजून सर्वेक्षणाचे काम पूर्ण झाले नाही. मार्चअखेर ते सर्वेक्षण पूर्ण झाले नाही, काम पूर्ण झाले नाही म्हणून विभागाकडून पैसे परत केले जातात. अशा प्रकारच्या गोष्टी घडतात त्याला विभागाची कार्यक्षमता लागणार आहे. विभाग प्रयत्न करतो, काही ठिकाणी काम सुरु होते, काही ठिकाणी काम सुरु होत नाही ही वस्तुस्थिती आहे. समितीचा मुद्दा हाच आहे की, विविध विभागांनी त्यांच्या अनुदानाप्रमाणे सार्वजनिक बांधकाम विभागास पैसे ट्रान्सफर केले. ते पैसे तुमच्याकडे सार्वजनिक बांधकाम विभागाकडे आपल्यानंतर मार्चमध्ये ते पैसे परत केले. त्याच्या अगोदर फेब्रुवारीमध्ये सार्वजनिक बांधकाम

विभागात आढावा घेतला असता आणि पैसे परत न करण्याची काही पध्दत अवलंबिली असती तर हे पैसे आपल्याला कुठेतरी वापरता आले असते.

यावर सचिवांनी सांगितले की, सुधारीत अंदाज १० जानेवारी नंतर घेतले जातात. त्यानंतर पुढील कार्यवाही केली जाते. विभागाची मूळ तरतूद ३५८ ची होती. त्यानंतर ३२० कोटी रुपयांची विभिन्न तीन ठिकाणी म्हणजेच जुलै, डिसेंबर आणि मार्च मध्ये केली. त्यानंतर २०५ कोटी रुपये शिल्लक राहिले. सदर निधी आपण ३१ मार्च रोजी सरेंडर केला. मोठ्या प्रमाणात निधी शिल्लक रहाण्याची जबाबदारी सार्वजनिक बांधकाम विभागाची आहे. याचा आढावा फेब्रुवारी मध्ये घेणे आवश्यक असताना घेतलेला नाही.

२०५ कोटी रुपयांची एकूण सेव्हींग सांगितली. सदर सेव्हीग झोन वाईज किती आहे? किती ठिकाणी जमीन उपलब्ध झाली नाही. १०० ग्रामीण रुग्णालये बांधायची ठरवली आणि १० ठिकाणी जागा उपलब्ध झाली आणि ९० ठिकाणी जागा उपलब्ध झाली नाही. कोणत्या झोनला किती रक्कम शिल्लक राहिली ? ज्या भागातील पुढारी सक्षम असतात, जे इंटरेस्टेड असतात त्याच भागातील पैसे खर्च होतात आणि ज्या भागात तसे नसते, त्या भागात इस्टीमेट मिळत नाही, मंजूरात मिळत नाही. याची झोन वाईज माहिती द्यावी, जेणे करुन कोणत्या झोन मधील अधिकारी पैसे खर्च करु शकले नाही, याची समितीला माहिती द्यावी. यावर सचिवांनी सांगितले की, सध्या हेडवाईज माहिती देता येईल. झोन वाईज माहिती काढावी लागेल.

समितीला डिव्हीजन वाईज माहिती देण्यात यावी, त्यानुषंगाने समितीला भूमिका मांडता येईल. शिल्लक राहिलेल्या निधीचे सरेंडर ३१ मार्च रोजी केले जाते. आपल्याकडे कोणत्या विभागाचे अनुदान आले असेल. परंतु अल्टीमेटली फेब्रुवारी मध्ये विकास कामापोटी किंवा पगारापोटी आपल्याकडे किती निधी शिल्लक रहाणार आहे, याचा आढावा घेऊन त्याचे रिॲप्रोप्रिएशन मार्च च्या सप्लीमेन्टरीमध्ये केलेच पाहिजे. या दृष्टीने वित्त विभाग कार्यवाही करणार आहे काय, या बद्दल सचिवांनी माहिती द्यावी. या पद्धतीमध्ये सुधारणा करण्याची गरज आहे, असे मत समितीने व्यक्त केले.

यासंदर्भात महालेखाकारांनी असे मत व्यक्त केले की, आवश्यक कर्मचारी वर्ग या मुद्याबाबत प्रत्येक विभागाने आढावा घेतला पाहिजे. तशी सूचना सामान्य प्रशासनाकडून सर्व विभागांना दिलेली आहे. त्यामध्ये सर्व विभागाने त्यांच्या अतिरिक्त कर्मचारी आकृतीबंधाचा आढावा घ्यावा आणि त्यांना त्या विभागामध्ये त्यांचे रिडिप्लॉयमेन्ट करायचे असेल तर ते केले पाहिजे किंवा त्यांनी एक्सेस डिक्लेअर केल्यास इतर विभागाकडे त्यांचे समायोजन करता येईल किंवा ॲडजस्टमेन्ट करता येईल. कारण हा विषय सामान्य प्रशासनाचा आहे. बऱ्याच विभागाने ती कार्यवाही पूर्ण केलेली नाही. सार्वजनिक बांधकाम विभागाने याबाबत कार्यवाही करावी. इस्टीमेटेड जे काही खर्च आर्थिक बाबीमध्ये होणार आणि नंतर केली जाणारी ॲक्च्युअल एक्सपेन्डीचर इन्क्ल्युड केली जाते त्यामध्ये मोठी तफावत दिसून येते. यामध्ये वेळोवेळी आढावा घेतला पाहिजे. लास्ट

सप्लीमेन्टरीमध्ये तरी रिएलिस्टीक सप्लीमेन्टरी कुठेतरी आली पाहिजे. याचे कारण म्हणजे एक्सपेन्डीचरवर मार्च मध्ये वित्त विभागाच्या सूचना असतात की, मार्च महिन्यात जास्तीचा खर्च करायचा नाही. यामध्ये एवढी तफावत व्हायला नको.

यामध्ये वित्त विभागाने लक्ष ठेवले पाहिजे. टोटल बजेटचे तीन महिन्याला, सहा महिन्याला मॉनिटरिंग केले पाहिजे. वित्त विभागामध्ये तशी पद्धत आहे काय? निधी खर्च होतो किंवा कसे हे पाहिले पाहिजे. पूर्वी मन्थली रिलीजेसवर एक मेकॅनिझम तयार केलेले होते. त्यानंतर कोणत्या महिन्यामध्ये किती निधी खर्च करणार याबाबत सचिवांकडून प्रोग्राम घेतला जात होता. ते आता बंद झाले आहे. वित्त विभागाकडून एवढेच रिस्ट्रीक्शन आणता येईल. आता प्रत्येक विभागाकडे किती निधी राहिला, किती खर्च झाला आणि किती खर्च होणार नाही, याचा आढावा सचिवांनी घेऊन तो वित्त विभागाला वेळेवर कळविला तर ते तरतूद होऊ शकेल. परंतु वित्त विभाग महाराष्ट्रातील प्रत्येक विभागाच्या हेडवर लक्ष कसे ठेवू शकेल. त्या-त्या विभागानेच ते केले पाहिजे.

यासंदर्भात महालेखाकारांनी अशी सूचना केली की, Taking Quarterly and Monthly review of physical and financial progress under every Head is the responsibility of the Secretary of the concerned department. खर्चाची रिकन्सीलेशन करण्याची पद्धत प्रत्येक महिन्याचीच आहे आणि ती ऑन लाईन आहे. वेबसाईट वरुन रिकन्सीलेशन करु शकतो. परंतु पीडब्ल्युडीचे १००% रिकन्सीलेशन झालेले नाही. ते १००% करण्याचा या वर्षी तरी प्रयत्न करु शकतो.

अकाऊंट जूनपर्यंत खर्चाचा ताळमेळ करीत असतो. त्या दृष्टीने खर्चमेळाचे काम करुन घेतले पाहिजे. ते का केले नाही. खर्चमेळाचे काम १००% करणार आहात काय? ऑन लाईन असल्यामुळे त्याकरिता जून महिन्याची देखील आवश्यकता नाही. यासंदर्भात सचिवांनी सांगितले की, जून महिन्यामध्ये खर्चाचे खर्चमेळाचे काम करुन घेतले. पूर्वी ऑन लाईन नव्हते. जूनपर्यंत सप्लीमेन्टरी करण्यात येते आणि पुढील ऑगस्ट पर्यंत त्याचे खर्चमेळाचे काम करतो. असे करायला पाहिजे. या वर्षी तसे करण्यात येईल. ऑगस्ट महिन्यापर्यंत त्याचे खर्चमेळाचे काम करण्यात येते. कारण जून महिन्यापर्यंत सप्लीमेंटरी असते.

३१ मार्चपर्यंत सर्व फायनल होते. प्रत्येक महिन्याचे रिकन्सीलेशन होणे आवश्यक आहे. ३१ मार्च ला सरेन्डर करण्यात येते आणि त्याच फिगर तात्काळ महालेखाकार कार्यालयास कळविल्या तर हे विनियोजन लेख्यांमध्ये येणार नाही. सेव्हींग अमाऊंट एप्रोप्रिएशन अकाऊंट डेबिट होती तीच येणार नाही, असे मत समितीने व्यक्त केले. या संदर्भात सचिवांनी खुलासा केला की, २०१३-२०१४, २०१४-२०१५ ची जी अकाऊंट येईल त्यात आपल्या लक्षात येईल की, हा डिफरन्स आता कमी झालेला आहे. पूर्वी खर्चमेळाचे काम तिमाही असायचे आता प्रत्येक महिन्याला होते. ३१ मार्च नंतर अकाऊंट कोडमध्ये जी प्रोव्हीजन आहे, त्याप्रमाणे सप्लीमेन्टरी अकाऊंट मे महिन्यामध्ये सबमीट होते. त्यानंतर जून महिन्यात रिकन्सीलेशन फायनल होते.

सप्लीमेंटरी अकाऊंट न करता ३१ मार्च पर्यंत मंथली अकाऊंट फायनल करायचे असल्यास एप्रिल महिन्यात अकांऊट फायनल करता येऊ शकतात. अशा प्रकारे ऑनलाईन पध्दत सुरु झाली आहे.

यासंदर्भात दिनांक ३१ मार्च पर्यंत ॲक्च्युएल खर्च करायचा आहे. ३१ मार्च नंतर ट्रान्सफर एन्ट्री करणे याचा अर्थ झालेल्या चुका सुधारणे, हा आहे. ३१ मार्च पर्यंत प्रत्यक्ष खर्च करायचा आहे. प्रत्यक्ष खर्च अकांऊटमध्ये दर्शविताना काही चुका झाल्या असल्यास त्या रेक्टीफाय करण्यासाठी पुढील सप्लीमेंटरी आहेत. सदर सप्लीमेंटरी नवीन खर्च मांडण्याकरिता आहे, असे आपण समजता कामा नये, असे अभिप्राय महालेखाकारांनी दिले.

महालेखाकार यांनी सांगितल्याप्रमाणे मंथली ३० ते ४० टक्के मंथली रिकन्सीलिएशन होते. जूनपर्यंत रिकन्सीलिएशन होत नसल्याबाबत महालेखाकार यांनी तक्रार केली आहे. सार्वजनिक बांधकाम विभाग मंथली रिकन्सीलिएशन करीत नसल्याबाबत मागील वर्षांपर्यत त्यांच्याकडून आकडेवारी देण्यात आली आहे. याबाबत संबंधितांना अभियंता स्तरावर रिकन्सीलेशनचे काम होत असल्याने याबाबत सूचना न करता रिकन्सीलिएशन करुन घ्यावे. २०८ कोटी रुपये देणगी व कामनिहाय शिल्लक आहेत. या बाबतची सविस्तर माहिती ८ दिवसांच्या कालावधीत समितीकडे पाठवावे तसेच प्रत्येक कामनिहाय किती रक्कम शिल्लक राहिली व काम कोणत्या डिव्हीजनमध्ये आहे, या बाबतची माहिती पाठवावी, अशी सूचना समितीने केली. (तथापि अद्याप माहिती अप्राप्त आहे.)

सागरी, मत्स्यव्यवसाय, पूरक अशा मोठ्या बांधकामाच्या केंद्र पुरस्कृत योजना हाती घेण्याकरिता केंद्र शासनाकडून अपेक्षित निधी प्राप्त झाला नाही. याकरिता राज्य शासनाने कोणता पाठपुरावा केला ? केंद्र शासनाकडे या खात्याचा निधी भरपूर प्रमाणात शिल्लक आहे. सार्वजनिक बांधकाम विभागाकडे बांधकामाचे हेड आहे. बांधकाम करावयाचे असल्यास त्याकरिता निधी प्राप्त होणे आवश्यक आहे. यासंदर्भात विभागीय सचिवांनी सांगितले की, अशा प्रकारचे सर्व प्रस्ताव एकत्रितपणे रिकन्सीलिएट करुन किनारी अभियंत्याकडून सदर प्रस्ताव एमएमबीकडे पाठविण्यात येतात. त्यानंतर मत्स्य व्यवसाय विभागाकडून सर्व प्रस्ताव एकत्रित करुन केंद्र शासनाकडे पाठविले जातात. राज्य शासनाने या संबंधी तरतूद केली आहे. केंद्र शासनाचा हिस्सा अद्याप रिलिज झालेला नाही. यामुळे काम होऊ शकले नाही. सन २००९-१० च्या कामांचे युटीलायझेशन पाठविण्यात आले होते. यामुळे आपल्याकडे काही प्रलंबित नव्हते.

एच-९ मध्ये दिनांक ३१ मार्च रोजी शेवटच्या दिवशी २५ कोटी ९६ लाख रुपये प्रत्यार्पित केले. पूर्वी या संबंधी कार्यवाही का करण्यात आली नाही ? मार्चच्या पुरवणी मागणीमध्ये ३३ कोटी रुपयांची मागणी केली होती. यासंदर्भात विभागीय सचिवांनी सांगितले की, यासंबंधी ज्ञापनात सविस्तर माहिती दिली आहे. ४२५० मध्ये ९५५ सरेंडर केले होते. ४२१० मध्ये १६४० सरेंडर केले होते. १६४० पैकी ३३ कोटी रुपये

वर्षाच्या शेवटी मार्च महिन्यात प्राप्त झाले होते. यामुळे आवश्यक तो निधी ठेऊन उर्वरित १६४० समर्पित केले. तसेच ९ कोटी रुपयांबद्दल वरळी, मुंबई येथील लोअर परेल येथील आयटीआयचे कामाकरिता अद्याप बीएमसीची परवानगी मिळाली नाही. यामुळे सदर काम सुरु न झाल्यामुळे ५८३ लक्ष रुपये समर्पित करण्यात आले. नागपूर येथे ८१ लक्ष रुपये होते. सार्वजनिक बांधकाम विभागाला फेब्रुवारी, मार्च मध्ये अनुदान प्राप्त झाले होते. विभागाकडून निधीची मागणी केली जाते. वर्षाच्या शेवटी निधी प्राप्त होत असल्यामुळे तेवढा निधी खर्च होऊ शकत नाही.

यावर महालेखाकारांनी असे मत व्यक्त केले की, सार्वजनिक बांधकाम विभागाची मागणी असल्यामुळे इतर विभागांकडून मागणी पाठविण्यात येत असेल व एकत्रितपणे करुन सादर करण्यात येत असेल. असे होत नसल्यास सार्वजनिक बांधकाम विभागाच्या सचिवांनी एच ग्रांटमधील सर्व विभागांची जबाबदारी घेऊन त्यांचा युआर महालेखाकार कार्यालयाकडे पाठविण्याचे कारण काय आहे ? ग्रँड कंट्रोलिंग या नात्याने सार्वजनिक बांधकाम विभागाने एक्प्लीमेटरी मेमोरन्डम पाठविले होते. याचा अर्थ सार्वजनिक बांधकाम विभागातील एच ग्रांट संबंधी ग्रँड कन्ट्रोंलिंग ऑफीसर असतात. यामुळे वेगळ्या विभागांना जबाबदार धरता येणार नाही. ही जबाबदारी सार्वजनिक बांधकाम विभागाची आहे.

एखादे काम सुरु करण्यासाठी सार्वजनिक बांधकाम विभागाच्या परवानगीशिवाय तरतूद केली आहे का ? या संदर्भात करण्यासाठी काही ना काही कागदपत्रे असतात. प्रस्तावाला तांत्रिक मान्यता घेऊन, सार्वजनिक बांधकाम विभागाकडून अंदाजपत्रक तयार करुन सदर प्रस्ताव सादर केला जातो. यासाठी कार्यपध्दती आहे. सदर प्रस्तावावर सहमती घेण्याकरिता सार्वजनिक बांधकाम विभागाकडे येतो. आपल्याकडे निधी आल्यानंतर त्यावर आपले कन्ट्रोंलिग असते. त्या विभागाने तरतूद केली, शेवटी एमओयु पाठविला, त्यास सार्वजनिक बांधकाम विभाग जबाबदार नाही असे म्हणणे. ही बाब योग्य नाही. सार्वजनिक बांधकाम विभागाकडे फेब्रुवारी महिन्यात अनुदान प्राप्त झाल्यानंतर पुरवणी मागण्यापूर्वी त्याचे पुनर्विनियोजन केले असते तर निधी शिल्लक राहिला नसता. मुंबईच्या संदर्भात १६ कोटी रुपयांची बाब समितीला योग्य वाटते. परंतु उर्वरित निधी हा पूर्वीचा आहे. यासंदर्भात विभागीय सचिवांनी सांगितले की, प्रस्ताव तयार केल्यानंतर तो सार्वजनिक बांधकाम विभागाकडे येतो. परंतु सदर प्रस्तावाला प्रशासकीय मान्यता संबंधित विभागाकडून दिली जाते. फक्त सहमतीकरिता सदर प्रस्ताव सार्वजनिक बांधकाम विभागाकडे येतो. नांदेड किंवा ठाण्यामध्ये निधी दिल्यानंतर सदर कामे डीपीडीसीमध्ये सुध्दा आली होती. यामुळे निधीची गरज नव्हती. या संदर्भात संपूर्ण आढावा घेऊन फेब्रुवारी किंवा मार्च महिन्यात कार्यवाही करावी, अशी समितीने सूचना केली.

डीपीडीसीची तरतूद केल्यामुळे मार्च महिन्यात पुरवणी मागणीत निधी शिल्लक राहिल्याने निधी परत करावा लागला असे सार्वजनिक बांधकाम विभागाकडून सांगण्यात आले. यासंदर्भात डीपीडीसीची तरतूद केव्हा करण्यात आली होती ? डीपीडीसीच्या पुढील वर्षाच्या प्रस्तावाला अगोदरच्या वर्षी मान्यता देत असतो. एक वर्षानंतर कसे समजले की, डीपीडीसीची तरतूद होती. डीपीडीसीमध्ये तरतूद करीत असताना, कोणत्या गोष्टीकरिता निधी मिळाला याकरिता सार्वजनिक बांधकाम विभागाचे अधिकारी तेथे उपस्थित असतात. त्यावेळी अधिकाऱ्यांनी तेथे सांगणे गरजेचे होते की, सदर कामांकरिता विभागाने तरतूद केली असल्यामुळे डीपीडीसीने याकरिता तरतूद करु नये. सार्वजनिक बांधकाम विभागाच्या मागणीनुसार डीपीडीसी निधीची तरतूद करीत असते. यासंदर्भात सचिवांनी खुलासा केला की, त्यावेळी जिल्हा नियोजनमार्फत कोणत्या योजना राबवायच्या व राज्य स्तरावर कोणत्या योजना ठेवायच्या याचे बायफरकेशन सुरु होते. आयटीआयची कामे सार्वजनिक बांधकाम विभागाच्या बजेटमध्ये होती. परंतु नंतर आयटीआयचे संपूर्ण क्षेत्र डीपीडीसीकडे देण्यात आले. काही डीपीडीसीने त्याकरिता तरतूद केली. डीपीडीसीकडून तांत्रिक मंजुरी घेऊन प्रशासकीय मान्यतेकरिता सदरचा प्रस्ताव जिल्हाधिकारी कार्यालयाकडे सादर केला जातो. यामुळे डीपीडीसीकडून ठोक तरतूद मिळाल्यामुळे कामे सुरु होऊन जातात. अशा प्रकारे आयटीआयची कामे डीपीडीसीकडून सुरु करण्यात आली. इकडची काही कामे वगळायची होती. त्या कामांकरिता केलेल्या तरतुदी नंतर समर्पित केल्या. आयटीआयची कामे डीपीडीसीकडे असतात, आमच्याकडे येत नाही. यामुळे कोणताही प्रश्न निर्माण होत नाही.

४२५० मध्ये प्रादेशिक असमतोलमध्ये इमारतीच्या बांधकामाच्या संदर्भात किती कामे प्रलंबित आहेत व किती कामे प्रस्तावित आहेत ? ४२१० मध्ये आरोग्य विभागाच्या संदर्भात किती बांधकामे अपूर्ण आहेत? याबाबतची यादी समितीस आठ दिवसांत द्यावी अशी समितीने सूचना केली व विभागीय सचिवांनी ती मान्य केली. (तथापि अद्याप यादी अप्राप्त आहे.)

(१) १,००,०१.०८ लाखांचा अंतिम खर्च लक्षात घेता रु.१,९७,१९.०० लाखांचा निधी का परत करण्यात आला ?

यावर विभागाने दिलेले अभिप्राय पुढीलप्रमाणे आहेत:- रु.१,००,०१.०८ लाख इतका अधिक खर्च प्रत्यक्ष खर्च नसून मागणी क्र.एच-३ मधील आंतरलेखा हस्तांतरण करताना समायोजनावरील आहे. रु.१,९७,१९.०० लाखांचा निधी परत करण्यात आलेला नसून सदर रकमेची पुरवणी मागणीच्दारे अतिरिक्त अर्थसंकल्पीय तरतूद करण्यात आली आहे. सन २०१०-११ मध्ये एच-३ गृहनिर्माण या अनुदानाखालील सर्व लेखाशिर्षांचा मिळून रु.१.६२ लाख इतका निधी परत करण्यात आलेला असून एकूण अनुदानाच्या तुलनेत परत करण्यात आलेला निधी अत्यल्प आहे.

(२) गृहनिर्माण यंत्र सामुग्री व साधन सामुग्री या अंतर्गत रुपये ४,९७.७१ लाखांच्या अंतिम अधिक खर्चाची कारणे महालेखाकारांना विहित मुदतीत का कळविण्यात आली नाही ?

यावर विभागाचे अभिप्राय पुढीलप्रमाणे आहेत :- सदरचा अधिक खर्च प्रत्यक्ष खर्च नसून मागणी क्र.एच-३ मधील आंतरलेखा हस्तांतरण करताना समायोजनावरील आहे.

(३) रुपये ९७.६५ लाखांच्या अंतिम बचतीची कारणे महालेखाकारांना विहित मुदतीत का कळविण्यात आली नव्हती ?

यावर विभागाचे अभिप्राय पुढीलप्रमाणे आहेत :- सदर लेखाशिर्षाखालील खर्चाची माहिती विभागाच्या विविध मंडळ कार्यालयाकडून विहित कालावधीत प्राप्त न झाल्याने महालेखापाल कार्यालयास विहित कालमर्यादेत सादर करणे शक्य झाले नाही ?

(४) संगणक वितरण प्रणालीवरुन प्राधिकार पत्रे न निघण्याची कारणे काय आहेत ?

यावर विभागाचे अभिप्राय पुढीलप्रमाणे आहेत :- वित्तीय वर्षाच्या शेवटच्या दिवशी अर्थसंकल्प वितरण प्रणाली (बीडीएस) क्षीण झाल्यामुळे निघू शकली नाहीत.

(५) महालेखाकारांच्या म्हणण्यानुसार रु.१५ लाख इतकी रक्कम का काढण्यात आली ?

यावर विभागाचे अभिप्राय पुढीलप्रमाणे आहेत :- सन २०१०-११ मध्ये भारित खर्चासाठी एकूण रु.१५ लाख इतकी रक्कम प्रधानशिर्ष ३०५४ मार्ग व पूल या अंतर्गत उपलब्ध झाली होती. परंतु न्यायालयीन प्रकरणे प्राप्त न झाल्याने वर्षअखेरीस रु.१५ लाख एवढी संपूर्ण रक्कम समर्पित करण्यात आली आहे.

(६) प्रधानशिर्ष ३०५४ मार्ग व पूल या अंतर्गत रुपये १,०२,९७,७४ लाख इतकी बचत झालेली दर्शवली असतांनाही या प्रधानशिर्षाच्या उपशिर्षअंतर्गत २,९८,३३,९३ लाख इतका अधिक खर्च दर्शविण्याचे कारण काय व या अधिक खर्चाची कारणे महालेखाकारांना का कळविण्यात आली नाहीत ?

यावर विभागाचे अभिप्राय पुढीलप्रमाणे आहेत :- सन २०१०-११ मध्ये या लेखाशीर्षाखाली रु.२९,९९,१८.४० एवढी तरतूद उपलब्ध झाली होती. त्या तुलनेत खर्च रु. २८,९६,२०.६६ लाख एवढा प्रत्यक्ष खर्च झाला. तथापी वर्षभरात रु.३,७०,०७.४३ लाख एवढी रक्कम समप्रित केली असल्याने रु.२६,२९,१०.९७ लाख एवढे अंतिम सुधारीत अनुदान उपलब्ध झाले होते. सदर मागणी क्रमांकांखालील विविध लेखाशिर्षाअंतर्गत झालेली बचत व अधिक खर्च यांचा एकत्रित विचार करता, प्रत्यक्षात मागणी क्रमांक एच-५ खाली रु.२,६७,०९.६९ लाख एवढा अधिक खर्च झाला आहे. सदरचा खर्च हा प्रत्यक्ष खर्च नसून आंतरलेखा हस्तांतरणावरील समायोजीत स्वरुपाचा आहे.

(७) प्रत्यक्ष खर्च नोदविण्याची कोणती पध्दत अवलंबिण्यात येते याबाबत समितीला सविस्तर माहिती देण्यात यावी ?

यावर विभागाचे अभिप्राय पुढीलप्रमाणे आहेत :- या अनुदानातील खर्चामध्ये "८४४९-इतर ठेवी मार्ग निधीमधून अर्थसहाय्य या जमा शीर्षाखाली हस्तांतरीत केलेल्या रु.२,५६,८२.०० लाख इतक्या रकमेचा समावेश आहे. मोटार स्पिरीट यावरील वाढलेल्या उत्पादन आयात शुल्कांची वसुली केलेला अतिरीक्त महसूल हा भारत सरकारने स्थापलेल्या निधीकडे जमा करण्यात येतो. भारत सरकारने मंजूर केलेल्या मार्ग विकासाच्या योजनांवर खर्चासाठी राज्य शासनाला त्या निधीमधून अर्थसहाय्य करण्यात येते. विकासावरील व तेवढी रक्कम या अनुदानाखालील तरतूदीमधून ' ८४४९- इतर ठेवी- केंद्रीय मार्ग निधीमधून अथसहाय्य या शीर्षाकडे हस्तांरीत करण्यात येते. मार्ग प्रत्यक्ष खर्चाची प्रथमत: या अनूदानाखाली नोंद करण्यात येते व नंतर ती त्या वर्षाच्या लेख्यातील केंद्रीय मार्ग निधीमधून अर्थसहाय्य या जमा लेख्याकडे हस्तांरीत करण्यात येते.

(८) सार्वजनिक बांधकामे आणि प्रशासकिय व कार्यचालन इमारती उपशीर्षाखाली रुपये ११.८४ लाखांच्या अंतिम बचतीची कारणे महालेखाकारांना विहित मुदतीत का कळविण्यात आली नाहीत ?

यावर विभागाचे अभिप्राय पुढीलप्रमाणे आहेत :- आवश्यक माहिती संबंधित नियंत्रक अधिकाऱ्यांकडून विहित कालावधीत प्राप्त न झाल्याने महालेखापाल कार्यालयास विहित कालमर्यादेत सादर करणे शक्य झाले नाही. तथापि विनियोजन लेख्यांमध्ये बचतीचे कारण नमूद करुन महालेखापालांची अधिसहमती घेण्यात आली आहे.

(९) संचालक व प्रशासन या विभागाअंतर्गत प्रशिक्षणार्थी उपलब्ध न होण्याची कारणे काय आहेत?

यावर विभागाचे अभिप्राय पुढीलप्रमाणे आहेत :- काही प्रशिक्षणार्थ्यांची इतरत्र नियुक्ती झाली असल्याने प्रशिक्षणार्थी उपलब्ध झाले नाहीत.

(१०) संचालन व प्रशासन या कार्यालयाच्या अधिपत्याखालील पदे रिक्त का आहेत, ती केव्हा भरण्यात येणार आहेत ?

यावर विभागाचे अभिप्राय पुढीलप्रमाणे आहेत :- वित्त विभागाच्या दिनांक ५ जून, २०१० च्या शासन निर्णयान्वये गट क व ड संवर्गातील पदे भरण्यावर १ वर्षासाठी निर्बंध घालण्यात आले होते. पदभरतीवरील सदर निर्बंधांमधून सार्वजनिक बांधकाम विभागाच्या कोणत्याही संवर्गातील पदांना सूट मिळालेली नव्हती. त्यामुळे सार्वजनिक बांधकाम विभागातील भरती प्रक्रिया बंद होती.

(११) संचालक व प्रशासन कार्यालयाची मार्च २०११ ची वेतनाची देयके ३१ मार्च, २०११ पूर्वी कोषागार कार्यालयात सादर न होण्याची कारणे काय आहेत ?

यावर विभागाचे अभिप्राय पुढीलप्रमाणे आहेत :- सहाव्या वेतन आयोगाच्या फरकाची परिगणना पूर्ण झाली नसल्याने वेतनाची देयके ३१ मार्च, २०११ पूर्वी कोषागार कार्यालयात सादर होऊ शकली नाहीत.

(१२) सार्वजनिक बांधकामे आणि प्रशासकीय कार्यचालन, इमारती स्वेच्छा अनुदानातून वित्त व्यवस्था केलेली लहान बांधकाम या शिर्षाअंतर्गत राज्यात करण्यात आलेल्या कामाची यादी व त्यासंबंधी सविस्तर माहिती समितीला देण्यात यावी.

यावर विभागाचे अभिप्राय पुढीलप्रमाणे आहेत :- कामाची यादी सोबत जोडली आहे.

(विवरणपत्र -१)

(१३) कार्यालयातील रिक्त पदे का भरली गेली नाहीत ? कार्यालयातील अधिकारी/कर्मचारी यांची सहाव्या वेतन आयोगाच्या वेतन फरकाची देयके व इतर देयके कोषागार कार्यालयाकडून पारित न होण्याची कारणे काय आहेत कोषागार कार्यालयाने कोणते आक्षेप घेतले होते ?

यावर विभागाचे अभिप्राय पुढीलप्रमाणे आहेत :- वित्त विभागाच्या दिनांक ५ जून, २०१० च्या शासन निर्णयान्वये गट क व ड संवर्गातील पदे भरण्यावर १ वर्षासाठी निर्बंध घालण्यात आले होते. सार्वजनिक बांधकाम विभागाच्या कोणत्याही संवर्गातील पदांना भरती निर्बंधातून सूट मिळालेली नव्हती. त्यामुळे सार्वजनिक बांधकाम विभागातील भरती प्रक्रिया बंद होती. प्रकरणपरत्वे देयकांनुसार वेगवेगळे आक्षेप कोषागार कार्यालयाने घेतले होते. उदा.

(१) मंजूरी आदेशाची शाईच्या सहीची प्रत जोडावी.

(२) वेतननिश्चितीचे परिगणना पत्रक जोडावे.

(३) अनुदान उपलब्धतेबाबत प्रमाणित करावे.

(४) मूळ आदेशाची प्रत बिलासोबत जोडावी.

(१४) सेवानिवृत्त कर्मचाऱ्यांची देयके, सहाव्या वेतन आयोगाच्या फरकाची देयके व वैद्यकीय प्रतीपूर्तीची देयके पारित करताना कोषागार कार्यालयाने कोणते आक्षेप घेतले आहेत ?

यावर विभागाचे अभिप्राय पुढीलप्रमाणे आहेत :- प्रकरणपरत्वे देयकांनुसार वेगवेगळे आक्षेप कोषागार कार्यालयाने घेतले होते. उदा.

(१) मंजूरी आदेशाची शाईच्या सहीची प्रत जोडावी.

(२) वेतननिश्चितीचे परिगणना पत्रक जोडावे.

(३) अनुदान उपलब्धतेबाबत प्रमाणित करावे.

(४) मूळ आदेशाची प्रत बिलासोबत जोडावी.

(१५) कार्यकारी अभियंता मा.प्रदेश विभाग, जालना येथील कार्यकारी अभियंता यांचे एक पद तसेच उप अभियंता यांची रिक्त दोन पदे का भरण्यात आली नव्हती सद्य:स्थितीतही पदे भरण्यात आली आहेत काय ?

यावर विभागाचे अभिप्राय पुढीलप्रमाणे आहेत :- वित्त विभागाच्या दिनांक ५ जून, २०१० च्या शासन निर्णयान्वये गट क व ड संवर्गातील पदे भरण्यावर १ वर्षासाठी निर्बंध घालण्यात आले होते. सार्वजनिक

बांधकाम विभागाच्या कोणत्याही संवर्गातील पदांना भरती निर्बंधातून सूट मिळालेली नव्हती. त्यामुळे सार्वजनिक बांधकाम विभागातील भरती प्रक्रिया बंद होती. सदर पदे अद्याप रिक्त आहेत.

(१६) अधिक्षक अभियंता, रस्ते विकास व संकल्पचित्र मंडळ, नवी मुंबई सन २०१०-२०११ मध्ये रिक्त पदे न भरण्याची कारणे काय आहेत ?

यावर विभागाचे अभिप्राय पुढीलप्रमाणे आहेत :- वित्त विभागाच्या दिनांक ५ जून, २०१० च्या शासन निर्णयान्वये गट क व ड संवर्गातील पदे भरण्यावर १ वर्षासाठी निर्बंध घालण्यात आले होते. सार्वजनिक बांधकाम विभागाच्या कोणत्याही संवर्गातील पदांना भरती निर्बंधातून सूट मिळालेली नव्हती. त्यामुळे सार्वजनिक बांधकाम विभागातील भरती प्रक्रिया बंद होती.

(१७) संकीर्ण सार्वजनिक बांधकाम अग्रिमे या अंतर्गत रु.७५.७९ लाख इतक्या अंतिम अधिक खर्चाची कारणे महालेखाकारांना विहित मुदतीत का कळविण्यात आली नाहीत ?

यावर विभागाचे अभिप्राय पुढीलप्रमाणे आहेत :- सदर खर्च प्रत्यक्ष खर्च नसून सदर रकमा वजा वसुलीच्या असल्याने विनियोजन लेख्यांमध्ये जमा रकमा, अधिक खर्च म्हणून दिसून येत आहे.

(१८) कोणत्या जिल्ह्यातील विविध कामांकरिता विहित कार्यपध्दती अवलंबिण्यासाठी पुरेसा कालावधी उपलब्ध झाला नाही ?

यावर विभागाचे अभिप्राय पुढीलप्रमाणे आहेत :- पुणे, नाशिक, नागपूर व ठाणे या जिल्ह्यातील विविध कामांकरिता विहित कार्यपध्दती अवलंबिण्यासाठी पुरेसा कालावधी उपलब्ध झाला नाही.

(१९) पंचवार्षिक योजनांतर्गत राज्यातील मागासवर्गीय मुलांच्या वसतीगृहांच्या दुरुस्ती व नुतनीकरणासाठी करण्यात आलेल्या निधीच्या तरतूदीमधून हाती घेतलेल्या कामांपैकी कार्यकारी अभियंता, उत्तर सार्वजनिक बांधकाम मंडळ, रत्नागिरी यांचेकडील कामाचे देयक प्राप्त न होण्याची कारणे काय आहेत ?

यावर विभागाचे अभिप्राय पुढीलप्रमाणे आहेत :- कार्यकारी अभियंता, उत्तर सार्वजनिक बांधकाम मंडळ, रत्नागिरी यांचेकडील कामाचे देयक संबंधित एजन्सीकडून प्राप्त झाले नाही.

(२०) अधिक्षक अभियंता, सार्वजनिक बांधकाम मंडळ, सोलापूर यांच्या अधिनस्त विभाग क्रमांक १ चांच्याकडून संगणक वितरण प्रणालीवरुन प्राधिकार पत्रे का निघू शकली नाहीत ?

यावर विभागाचे अभिप्राय पुढीलप्रमाणे आहेत :- वित्तीय वर्षाच्या शेवटी अर्थसंकल्प वितरण प्रणाली (बीडीएस) प्रणाली क्षीण झाल्यामुळे प्राधिकार पत्रे निघू शकली नाहीत.

(२१) सागरी मत्स्यव्यवसायास पूरक अशा मोठ्या बांधकामाच्या केंद्र पुरस्कृत योजनेअंतर्गत हाती घ्यावयाच्या कामांसाठी केंद्र शासनाकडून अपेक्षित निधी प्राप्त न होण्याची कारणे काय आहेत?

यावर विभागाचे अभिप्राय पुढीलप्रमाणे आहेत :- सदर योजनेअंतर्गत कामावर राज्य: केंद्र (२५:७५) या प्रमाणात खर्च करण्यात येतो. सन २०१०-११ मध्ये केंद्र हिश्शाची रक्कम उपभोक्ता विभागाकडून वितरणासाठी उपलब्ध झाली नाही.

(२२) ४२५० या लेखाशिर्षांतर्गत किती शिल्प कारागीर प्रशिक्षण इमारती बांधण्यात आल्या व त्यांचेकरिता किती निधी खर्च करण्यात आला ?

(२३) या लेखाशिर्षाच्या पंचवार्षिक योजनाअंतर्गत व राज्य योजनेअंतर्गत प्रादेशिक असमतोल दूरकरण्यासाठी किती इमारतीचे बांधकाम करण्यात आलेत्याकरिता कितीनिधी खर्च करण्यात आला व सद्या किती इमारती बांधणे प्रस्तावित आहेत?

(याबाबतची माहिती विविरणपत्र क्र.२ मध्ये समाविष्ट आहे.)

(२४) ४२१० या लेखाशिर्षाअंतर्गत वैद्यकीय सेवा व सार्वजनिक आरोग्य यांचा प्रादेशिक असमतोल दूरकरण्यासाठी राज्यात कोणती बांधकामे करण्यात आलीत्याकरिता किती खर्च करण्यात आला. सद्य:स्थितीत किती बांधकामे अपूर्ण असूनत्याकरिता किती निधी अपेक्षित आहे.

(याबाबतची माहिती विवरणपत्र क्र.३ मध्ये समाविष्ट आहे.)

समितीचे अभिप्राय :-

५.३ संचालक व प्रसारण कार्यालयातील अनेक रिक्त पदे आहेत. रिक्त पदांमुळे रु.१३२ कोटी रकमेची बचत झालेली आहे. सार्वजनिक बांधकामे व प्रशासकीय कार्यचालन इमारती स्वेच्छा अनुदानामधून वित्त व्यवस्था केलेली लहान बांधकामे या शीर्षाच्या अंतर्गत राज्यात करण्यात आलेल्या कामाची सविस्तर यादी समितीला द्यावी. सन २०१०-११ मध्ये एकूण पदसंख्या १८ हजार १३८ असून २ हजार ४२१ पदे रिक्त होती. म्हणजेच साधारणपणे १४ टक्के पदे रिक्त होती.

५.४ पदे रिकामी असताना ती भरायला किमान ६ महिन्याची कार्यवाही पूर्ण करावी लागते. विभागाने निधीचे नियोजन योग्य प्रकारे केले नाही. २ हजार पदे रिक्त होती. तसेच नवीन पदे भरण्यावर बंदी असताना वेतनावरील खर्चाचे नियोजन करावयास हवे होते. तसे नियोजन का केले नाही, तसेच सप्लीमेंटरी रक्कम देखील सरेंडर केलेली नाही. सदर पुनर्विनियोजन मार्च महिन्याऐवजी अगोदर करावयास पाहिजे होते असे विभागीय सचिवांनी मान्य केले.

५.५ सार्वजनिक बांधकाम विभागाकडे आर्थिक शिस्त नाही. २ हजार पदे रिक्त असताना देखील कामकाज सुरु होते. कामाचा पॅटर्न बदलला पाहिजे. रिपॅटर्निंग केले पाहिजे असे मत समितीने व्यक्त केले. या संदर्भात सध्या ३ हजार ७०० पदे रिक्त आहेत. त्यामुळे कर्मचाऱ्यांवर कामाचा भार येतो.

५.६ सर्व विभागांनी निधी सार्वजनिक बांधकाम विभागाकडे पाठविला, विभागाने शेवटी काम न झ ाल्यामुळे ३१ मार्चला निधी सरेंडर करावा लागला. हा आढावा विभागाने एक महिन्यापूर्वी घेतला असता तर सार्वजनिक बांधकाम विभागाला लक्षात आले असते की, कोणत्या कामावर खर्च होणार आहे आणि कोणत्या कामावर खर्च होणार नाही. त्यामुळे हा निधी दुसऱ्या कोणत्या तरी विकासाच्या कामावर खर्च झाला असता. या अनुदानाची किंवा ग्रँटची जरूरी नसेल तरी विभाग वर्षाच्या शेवटी सदर निधी समर्पित करतो. त्या अगोदर पुनर्विनियोजन करण्याचे प्रस्तावित केले असते तर हा निधी अन्य कामासाठी वापरता आला असता असे मत समितीने व्यक्त केले.

५.७ एकंदरीत निधी शिल्लक आहेत तो कोणत्या डिव्हीजनने, चीफ इंजिनिअरने ठराविक कामावर खर्च केले नाही म्हणून शिल्लक आहेत. वरील कामासाठी जागा उपलब्ध झाली नाही. जागा उपलब्ध नसेल तर मागणी का केली नाही. मग जागा उपलब्ध नसेल तर काम सुरु होत नाही. लोकप्रतिनिधी लोकहिताच्या कामासाठी निधीची मागणी करतात, मंत्री महोदयांना भेटतात, सचिवांना भेटतात, निधी उपलब्ध व्हावा म्हणून आपण पाठपुरावा करतात. ज्यावेळी लोकप्रतिनिधी या सर्व गोष्टी करतात आणि निधी उपलब्ध करुन घेतात. येथे विभागाकडून काम पूर्ण झाले नाही म्हणून विभागाकडून पैसे परत केले. विविध विभागांनी त्यांच्या अनुदानाप्रमाणे सार्वजनिक बांधकाम विभागास पैसे ट्रान्सफर केले. ते पैसे सार्वजनिक बांधकाम विभागाकडे आल्यानंतर मार्चमध्ये ते पैसे परत केले. त्याच्या अगोदर फेब्रुवारीमध्ये सार्वजनिक बांधकाम विभागात आढावा घेतला असता आणि पैसे परत न करण्याची काही पध्दत अवलंबिली असती तर हे पैसे कुठेतरी वापरता आले असते.

५.८ समितीच्या शिफारशी :-

(१) विभागातील अनेक पदे रिक्त असताना देखील त्यासाठी असलेल्या निधीचे नियोजन विभागाकडून करण्यात आले नसल्याचे समितीच्या निदर्शनास आले. सन २०१५-१६ करिता जे नियोजन केले आहे ते ३००० पदांसाठी केले होते. १४ टक्के पदे त्यावेळी रिक्त होती. आता १७ ते १७.५ टक्के पदे रिक्त आहेत. नवीन पदे भरण्यास बंदी असतानाही वेतनावरील खर्चाचे नियोजन करणे आवश्यक होते परंतु विभागाकडून तसे नियोजन न केल्याने निधीची तरतूद निष्फळ ठरली. **विभागाकडून वेळोवेळी रिॲप्रीपीएशन करणे बंधनकारक असताना ते वेळेत न केल्यामुळे ही परिस्थिती उद्‌भवली व ही चूक झाल्याचे सचिवांनी साक्षीदरम्यान मान्य केले. त्यामुळे याप्रकरणी संबंधितांवर जबाबदारी निश्चित करुन कारवाई करण्यात यावी व केलेल्या कार्यवाहीची माहिती समितीस तीन महिन्यात देण्यात यावी अशी समितीची शिफारस आहे.**

(२) विभागाकडून तरतूद करण्यात आलेल्या निधीचा सुधारीत अंदाज १० जानेवारी नंतर घेतला जातो. त्यानंतर पुढील कार्यवाही केली जाते. विभागाची मूळ तरतूद ३५८ कोटीची होती. त्यानंतर ३२० कोटी रुपयांची मागणी विभिन्न तीन ठिकाणी पुरवणी मागणीव्दारे म्हणजेच जुलै, डिसेंबर आणि मार्च मध्ये केली. त्यानंतर २०५ कोटी रुपये शिल्लक राहिले. सदर निधी ३१ मार्च रोजी सरेंडर केला. मोठ्या प्रमाणात निधी शिल्लक रहाण्याची जबाबदारी सार्वजनिक बांधकाम विभागाची आहे. **याचा आढावा फेब्रुवारी मध्ये घेणे आवश्यक असताना देखील तसा आढावा विभागाकडून घेतला नसल्याचे समितीच्या निदर्शनास आले. याप्रकरणी संबंधितांवर जबाबदारी निश्चित करुन कारवाई करावी व केलेल्या कार्यवाहीची माहिती समितीस तीन महिन्यात देण्यात यावी अशी समितीची शिफारस आहे.**

(३) रुपये २०५ कोटी एवढी एकूण बचत झाली आहे. सदर बचत झोन वाईज किती आहे ? किती ठिकाणी जमीन उपलब्ध झाली नाही ? १०० ग्रामीण रुग्णालये बांधावयाचे ठरविले असताना १० ठिकाणी जागा उपलब्ध झाली आणि ९० ठिकाणी जागा उपलब्ध झाली नाही. कोणत्या झोनला किती रक्कम शिल्लक राहिली. तसेच ज्या ज्या भागात इस्टीमेट मिळत नाही, मंजूरी मिळत नाही व कोणत्या झोनमध्ये अधिकाधिक पैसे खर्च करु शकले नाही याची झोन वाईज माहिती समितीला द्यावी.

मुळात अर्थसंकल्पात निधीची तरतूद होणे अवघड असते. परंतु एकदा निधीची तरतूद झाल्यानंतर त्या आर्थिक वर्षाअखेरीस निधी अखर्चित राहिल्यास सदरहू निधी व्यपगत होतो किंवा प्रत्यार्पित करण्यात येतो व परत पुढील वर्षात त्या निधीची तरतूद अर्थसंकल्पात होईलच की नाही याची शाश्वती नसते.तसेच निधी अखर्चित राहिल्यामुळे अतिमहत्वाच्या सेवांवर देखील परिणाम होतो. विभागास दिलेला निधी हा योग्य प्रकारे खर्च करण्याची जबाबदारी त्या विभागाच्या सचिवांची असल्यामुळे सचिव स्तरावरुन अखर्चित निधीबाबतचा आढावा मुख्य सचिवांनी देखील घ्यावा**. तसेच तरतूद करण्यात आलेला निधी अखर्चित राहण्यासाठी जबाबदार असलेल्या संबंधितांवर कारवाई करावी व आदिवासी विकास व सामाजिक न्याय विभागाकरीता राज्याच्या अर्थसंकल्पात आरक्षित निधी त्या त्या वर्षात खर्च न झाल्यास आरक्षित निधी त्याप्रभागात खर्च होण्याच्या दृष्टीने पुढील आर्थिक वर्ष उपलब्ध करून देणेबाबत शासन स्तरावरुन विचार व्हावा अशी समितीची शिफारस आहे.**

(४) शासनाकडून प्रकल्पाला मान्यता देतेवेळी त्या प्रकल्पासाठी आवश्यक असणाऱ्या विभागांतर्गत अथवा अन्य विभागाच्या सर्व परवानग्या या एकाच वेळेस किंवा समांतर पातळीवर दिल्यास तरतूद निधी वेळेत खर्च होईल. **मोठमोठ्या प्रकल्पामध्ये अशा तांत्रिक व प्रशासकीय अडचणीमुळे प्रकल्प पूर्ण होण्यास विलंब होतो व प्रचंड मोठ्या प्रमाणात केलेला खर्चदेखील वाया जातो व प्रस्तावित**

सुविधांदेखील मिळत नाहीत. त्यामुळे कुठल्याही प्रकल्पास आवश्यक असणाऱ्या परवानग्यांचा एकत्रित विचार व्हावा अशी समितीची शिफारस आहे.

(५) शिल्लक राहिलेला निधी ३१ मार्च रोजी प्रत्यार्पित केला जातो. सार्वजनिक बांधकाम विभागाकडे अन्य विभागांकडून देखील निधी प्राप्त होतो व हा निधी खर्च करण्याची जबाबदारी सार्वजनिक बांधकाम विभागाची असते. विकास कामासाठी तसेच वेतनासाठी किती निधी आवश्यक आहे व किती शिल्लक राहणार याचा आढावा फेब्रुवारीमध्ये घेऊन त्याचे रिॲप्रोपीएशन मार्चच्या सप्लीमेंटरीमध्ये केले पहिजे या दृष्टीने विभागाने कार्यवाही करावी. निधी व्यपगत अथवा अखर्चित राहण्यासाठी अनेक बाबी कारणीभुत असतात त्यास विभागाच्या प्रशासकीय यंत्रणेसोबत अनेक अनुषंगिक बाबीदेखील असतात. त्यामुळे निधीच्या खर्चासाठी संपूर्ण कार्यपध्दती (सीस्टीम) तयार करण्याची आवश्यकता असल्याचे समितीचे मत आहे.

विभागाने प्रत्येक महिन्याला खर्चाच्या ताळमेळाचे काम (रिकन्सीलेशन) केले तर या अडचणी कमी प्रमाणात उद्‌भवतील त्यामुळे विभागाने खर्चमेळाचे काम नियमित करावे अशी समितीची शिफारस आहे.

(६) विभागीय सचिवांच्या साक्षीदरम्यान समितीने विचारणा केली की, ४२५० या शिर्षांतर्गत प्रादेशिक असमतोलमध्ये इमारतीच्या बांधकामाच्या संदर्भात किती कामे प्रलंबित आहेत व किती कामे प्रस्तावित आहेत ? ४२१० या शीर्षांतर्गत आरोग्य विभागाच्या संदर्भात किती बांधकामे अपूर्ण आहेत ? या बाबतची यादी आठ दिवसांत द्यावी तसेच बांधकाम विभागामार्फत मासिक खर्चाचा ताळमेळ (रिकन्सीलेशन) होत नाही. सदर ताळमेळ पूर्ण करावे व रु.२०८ कोटी रुपये कामातील देय रक्कम व कामनिहाय शिल्लक रक्कम या बाबतची सविस्तर माहिती आठ दिवसांत सादर करणेबाबत समितीने दिनांक १४ ऑक्टोबर, २०१५ च्या बैठकीत विभागाच्या सचिवांना सूचना देऊनही अद्याप माहिती समितीस अप्राप्त आहे ही बाब लोकलेखा समितीच्या वैधानिक अधिकाराचा अवमान करणारी आहे.

साक्षीदरम्यान विभागाच्या सचिवांना माहिती विचारल्यास ती माहिती देण्यास त्यावेळी सचिव असमर्थ असल्यास सदरहू माहिती समितीला विशिष्ट कालमर्यादेत देण्याबाबत समितीमार्फत सांगण्यात येते किंवा सचिव पातळीवरुनदेखील अशी माहिती समितीला नंतर देण्याबाबत आश्वस्त करण्यात येते. अशावेळी अशी आश्वासीत माहिती समितीला विहित मुदतीत सादर करण्याची संपूर्ण जबाबदारी ही त्या विभागाच्या सचिवांची असते. **तथापि समितीच्या वारंवार असे निदर्शनास आले आहे की, अहवाल सभागृहास सादर होईपर्यंत देखील आश्वासीत माहिती समितीस प्राप्त होत नाही.**

ही बाब निश्चितच गंभीर असून अशी आश्वासीत माहिती समितीस न देण्याबाबत जबाबदार असलेल्या संबंधितांवर विभागाच्या सचिवांनी कारवाई करावी तसेच सचिव स्तरावरुन याबाबत योग्य ती दखल घेण्यात आली नाही तर मुख्य सचिवांनी याची दखल घ्यावी अशी समितीची शिफारस आहे.

उद्योग विभाग

६.१ भारताचे नियंत्रक व महालेखापरिक्षक यांच्या सन २०१०-२०११ या वर्षाच्या विनियोजन लेख्यांची छाननी करीत असताना अनुदान क्र. के-७ उद्योग मधील प्रधान शीर्ष २८५१- ग्रामोद्योग व लघु उद्योग, २८५२- उद्योग, २८५३- अलोह खनिकर्म व धातुविषयक उद्योग या शीर्षाअंतर्गत बचत व अधिक खर्च झालेला आहे. बचत व अधिक खर्चासंबंधी महालेखाकारांनी आपल्या अहवालात पुढीलप्रमाणे अभिप्राय दिल्याचे समितीच्या निदर्शनास आलेले आहे.

अनुदान क्रमांक के-७ उद्योग

(रु.हजारात)

शीर्ष	**एकूण अनुदान**	**प्रत्यक्ष खर्च**	**अधिक खर्च (+) बचत (-)**
प्रधान शीर्ष २८५१- ग्रामोद्योग व लघु उद्योग २८५२- उद्योग २८५३- अलोह खनिकर्म व धातुविषयक उद्योग दत्तमत- मूळ ६,३०,८१,२३ पूरक ३,०२,४९,८९	९,३३,३१,१२	८,२७,६८,१७	-१,०५,६२,९५
वर्षभरात परत करण्यात आलेली रक्कम (मार्च, २०११)			१,०४,०१,९९
भारित- मूळ ९१,७४,०० पूरक ---	९१,७४,००	९१,७४,००	---
वर्षभरात परत करण्यात आलेली रक्कम			---

टिपा व भाष्ये :-

अनुदानातील बचत पुढील शीर्षाखाली झाली.

(रु.लाखांत)

शीर्ष	**एकूण अनुदान**	**प्रत्यक्ष खर्च**	**अधिक खर्च (+) बचत (-)**
२८५१- ग्रामोद्योग व लघु उद्योग ००१ संचालन व प्रशासन ००१(००)(०१) ग्रामोद्योग व लघु उद्योग मूळ ३,५४.९७ पुनर्विनियोजन -३९.१८	३,१५.७९	३,१४.६२	-१.१७

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात उद्योग, ऊर्जा व कामगार (उद्योग) विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

अंतिम तरतूद रु.३,१५,७९,०००/- इतकी असून महालेखापालांनी रु.३,१४,६१,६१८/- इतका खर्च दर्शविलेला असून तो बरोबर आहे. रु.१,१७,३८२/- इतकी बचत झालेली आहे. सदर योजनेखालील पदे सेवानिवृत्तीमुळे रिक्त झाल्याने तसेच महाराष्ट्र दर्शन/स्वग्राम रजा प्रवास सवलत खर्च व वैद्यकीय खर्चाची प्रतिपूर्ती इत्यादी प्रस्ताव कमी प्राप्त झाल्याने तसेच ही योजना विभागीय व जिल्हा स्तरावर राबविण्यात येते. प्रत्येक कार्यालयाकडे थोडा थोडा निधी शिल्लक राहिल्यामुळे सदरची बचत झाली आहे. झालेली बचत रक्कम नगण्य आहे.

(रु.लाखात)

शीर्ष	**एकूण अनुदान**	**प्रत्यक्ष खर्च**	**अधिक खर्च (+) बचत (-)**
२८५२- उद्योग ८० सर्वसाधारण ००१ संचालन व प्रशासन ००१(००)(०१) उद्योग संचालनालय मूळ ४,१८.९३ पुनर्विनियोजन -३४.७०	३,८४.२३	३,८०.०५	-४.१८

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात उद्योग, ऊर्जा व कामगार (उद्योग) विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

या लेखाशीर्षांतर्गत रु.४,१८,९३,०००/- एवढी तरतूद उपलब्ध करुन देण्यात आली होती. या लेखाशीर्षाखाली महालेखापाल, मुंबई यांनी एकूण खर्च रु.३,८०,०५,०००/- दर्शविलेला आहे. वैद्यकीय प्रतिपूर्तीचे अग्रिम देयक पारीत न झाल्याने खर्च कमी झाला आहे. अधिदान व लेखा कार्यालयाचे पत्र दि.२२.११.२०११ अन्वये रु.१,४०,४४८/- ची पदांतरीत नोंद दोनदा झाल्याचे अधिदान व लेखा कार्यालयाने कळविले. त्याबाबत कार्यालयाचे पत्र दि.३१.१.२०१२ अन्वये शासनास चुकीच्या दुरुस्तीचा प्रस्ताव पाठविला आहे.

(रु.लाखांत)

शीर्ष	एकूण अनुदान	प्रत्यक्ष खर्च	अधिक खर्च (+) बचत (-)
८० सर्वसाधारण ८०० इतर खर्च ८००(००)(०२) औद्योगिक आकडेवारी संकलित करण्यासाठी योजना मूळ ७८.३५ पुनर्विनियोजन -११.९७	६६.३८	६६.८२	+०.४४

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात उद्योग, ऊर्जा व कामगार (उद्योग) विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

अंतिम तरतूद रु.७८,३५,०००/- इतकी असून महालेखापालांनी रु.६६,८३,०००/- इतका खर्च असून रु.४४,०००/- इतकी खर्चात वाढ झालेली आहे. महाराष्ट्र दर्शन/स्वग्राम रजा, प्रवास सवलत खर्च व वैद्यकीय खर्चाची प्रतिपूर्ती इत्यादी प्रस्ताव प्राप्त झाल्याने सदरची वाढ झाली आहे.

(रु.लाखांत)

शीर्ष	एकूण अनुदान	प्रत्यक्ष खर्च	अधिक खर्च (+) बचत (-)
२८५१- ग्रामोद्योग व लघु उद्योग १०२- लघुद्योग १०२(००)(१०) लघुउद्योग युनिटांची प्रगणना नि.नमुना पाहणी योजना मूळ २,१७.०० पुनर्विनियोजन -१,०४.७०	१,१२.३०	१,१०.६३	-१.६७

टिपा व भाष्ये :-

रिक्त पदांमुळे वेतन, प्रवास भत्ता यांवर कमी खर्च झाल्यामुळे वर नमूद केलेल्या शीर्षाखाली मार्च २०११ मध्ये प्रत्यर्पण/पुनर्विनियोजनाद्वारे रु.१९०.५५ लाखांचा निधी काढण्यात आला.

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात उद्योग, ऊर्जा व कामगार (उद्योग) विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

अंतिम तरतूद रु.१,१२,३०,०००/- इतकी असून महालेखापालांनी रु.१,१०,६३,२८३/- इतका खर्च दर्शविलेला असून तो बरोबर आहे. रु.१,६६,७१७/- इतकी बचत झालेली आहे. सदर योजनेखालील पदे सेवानिवृत्तीमुळे रिक्त झाल्याने तसेच महाराष्ट्र दर्शन/स्वग्राम रजा प्रवास सवलत खर्च व वैद्यकीय खर्चाची प्रतिपूर्ती इत्यादी प्रस्ताव कमी प्राप्त झाल्याने तसेच ही योजना विभागीय व जिल्हा स्तरावर राबविण्यात येते. प्रत्येक कार्यालयाकडे थोडा थोडा निधी शिल्लक राहिल्यामुळे सदरची बचत झाली आहे.

(रु.लाखात)

शीर्ष	एकूण अनुदान	प्रत्यक्ष खर्च	अधिक खर्च (+) बचत (-)
२८५१-ग्रामोद्योग व लघु उद्योग १०२ लघुउद्योग १०२ (००)(०९) जिल्हा उद्योग केंद्राची स्थापना मूळ २१,३७.८६ पुर्नर्विनियोजन -३,४५.४२	१७,९२.४४	१७,८०.६९	-११.७५

टिपा व भाष्ये :-

रिक्त पदांममुळे वेतन, प्रवास भत्ता यांवर कमी खर्च झाल्यामुळे मार्च २०११ मध्ये रू.३४५.४२ लाखांचा निधी परत केला.

रूपये ११.७५ लाखांच्या अंतिम बचतीची कारणे मागविण्यात येऊन देखील, कळविण्यात आली नाहीत. (ऑगस्ट २०११)

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात उद्योग, ऊर्जा व कामगार (उद्योग) विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

अंतिम तरतूद रू.१७,९२,४४,०००/- असून महालेखापालांनी रू.१७,८०,६८,८५१/- इतका खर्च दर्शविलेला असून तो बरोबर आहे. रू.११,७५,१४९/- इतकी बचत झालेली आहे. सदर योजनेखालील पदे सेवानिवृत्तीमुळे रिक्त झाल्याने तसेच महाराष्ट्र दर्शन/स्वग्राम रजा प्रवास सवलत खर्च व वैद्यकीय खर्चाची प्रतिपूर्ती इत्यादी प्रस्ताव कमी प्राप्त झाल्याने तसेच ही योजना विभागीय व जिल्हा स्तरावर राबविण्यात येते. प्रत्येक कार्यालयाकडे थोडा थोडा निधी शिल्लक राहिल्यामुळे एकत्रितरित्या बचत
झालेली दिसते. झालेली बचत एकूण अनुदानाच्या १% पेक्षा कमी आहे. ती क्षमापित करण्यात यावी.

(रु.लाखात)

शीर्ष	एकूण अनुदान	प्रत्यक्ष खर्च	अधिक खर्च (+) बचत (-)
१०२ लघुउद्योग १०२(००)(१५) सुशिक्षित बेरोजगार कार्यक्रमाअंतर्गत उपक्रम सुरु करण्यासाठी उपक्रम परिचालकांना विद्यावेतन देण्याची योजना मूळ ४,८१.२५ पुर्नर्विनियोजन -५०.०३	४,३१.२२	४,३०.६८	-०.५४

टिपा व भाष्ये :-

योजनेखाली लाभार्थी / प्रशिक्षार्थी कमी संख्येने उपलब्ध झाल्यामुळे मार्च २०११ मध्ये रू.५०.०३ लाखांचा निधी परत करण्यात आला.

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात उद्योग, ऊर्जा व कामगार (उद्योग) विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

अंतिम तरतूद रू.४,३१,२२,०००/- इतकी असून महालेखापाल यांनी दर्शविलेला खर्च रू.४,३०,६७,८००/- बरोबर आहे. त्यानुसार रू.५४,२००/- इतकी बचत झालेली आहे. उद्योजकता विकास प्रशिक्षण अंतर्गत सदरील तरतूद उपलब्ध करण्यात येते. त्या अंतर्गत उत्पादन/सेवा उद्योगाशी निगडीत तांत्रिक प्रशिक्षण देण्यात येते. परंतू सदर प्रशिक्षणास पुरेसे प्रशिक्षाणार्थी उपलब्ध न झाल्यामुळे तरतूदीमध्ये रू.५४,२००/- इतकी बचत झाली आहे.

(रु.लाखात)

शीर्ष	**एकूण अनुदान**	**प्रत्यक्ष खर्च**	**अधिक खर्च (+) बचत (-)**
२८५१ ग्रामोद्योग व लघुउद्योग १०२ लघुउद्योग १०२ (००) (२२) उद्योग संचालयानाची प्रादेशिक कार्यालये व जिल्हा उद्योग केंद्रे यांचे बांधकाम व दुरूस्ती (उद्योग संचालनालयांतर्गत) मूळ १,५०.०० पूरक -१५.०० १,३५.००	१,३५.००	१,३५.००	.....

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात उद्योग, ऊर्जा व कामगार (उद्योग) विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

सन २०१०-११ या आर्थिक वर्षासाठी मूळ तरतूद रू.१,५०,००,०००/- एवढी होती. अंतिम तरतूद रू.१,३५,००,०००/- इतकी असून प्रत्यक्ष खर्च रू. १,३५,००,०००/-इतका दर्शविला असून तो बरोबर आहे.

(रु.लाखात)

शीर्ष	एकूण अनुदान	प्रत्यक्ष खर्च	अधिक खर्च (+) बचत (-)
२८५१ ग्रामोद्योग व लघुउद्योग १०२ लघुउद्योग १०२ (००)(२०) सूक्ष्म व लघु उपक्रम सामूमहिक विकास योजनेअंतर्गत रोगनिदान अभ्यास व अर्थसहाय्य करणे मूळ ५३.४४ पुर्नर्विनियोजन -५०.७४	२.७०	२.७०	.....

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात उद्योग, ऊर्जा व कामगार (उद्योग) विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

सदर लेखाशिर्षाखाली सन २०१०-११ या आर्थिक वर्षासाठी मूळ तरतूद रू. ५३,००,०००/- एवढी होती. सदर योजनेसंदर्भात सन २०१०-११ पासून केंद्र शासनाकडून देय असलेले अनुदान वितरणाच्या पध्दतीत बदल झाल्याने (राज्याच्या एकत्रित निधीत केंद्र शासनाचे अनुदान जमा होणार नसल्याने) त्यापूर्वी केंद्र शासनाकडून राज्य शासनाच्या एकत्रित निधीत जमा झालेली रक्कम रू. २,७०,०००/- एवढीच शिल्लक होती. त्यामुळे महालेखापाल यांनी दर्शविलेला रू. २,७०,०००/- एवढा खर्च झाला उर्वरित उपलब्ध तरतूद खर्च न झाल्याने बचत दिसून येत आहे.

(रु.लाखात)

शीर्ष	एकूण अनुदान	प्रत्यक्ष खर्च	अधिक खर्च (+) बचत (-)
२८५१ ग्रामोद्योग व लघुउद्योग १०४ हस्तव्यवसाय उद्योग १०४(००) (०२) हस्तव्यवसाय उद्योगाचा विकास मूळ १,०५.०० पुर्नर्विनियोजन -१०.५०	९४.५०	९४.५०	.....

टिपा व भाष्ये :-

कोणतेही विशिष्ट कारण न देता वर नमूद केलेल्या शीर्षाखाली मार्च २०११ मध्ये पुर्नविनियोजन / प्रत्यर्पणाद्वारे रू.७६.२४ लाखांचा निधी काढण्यात आला. (ऑगस्ट २०११)

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात उद्योग, ऊर्जा व कामगार (उद्योग) विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

अंतिम तरतूद रु.९४,५०,०००/- इतका संपूर्ण खर्च झालेला आहे. सदरील योजना ही शासन पातळीवर राबविण्यात येते. महालेखापाल यांनी नोंदविलेला खर्च बरोबर आहे.

सदर लेखाशीर्षाखालील खर्चाचे मंजूरी आदेश शासन स्तरावर निर्गमित केले जातात. ३१ मार्च २०११ अखेरपर्यंत शासन मंजूरी आदेश निर्गमित न झाल्यामुळे ३१ मार्च अखेरीस उपरोक्त अखर्चित बचत रक्कम रू.७६.२४ लाख शासनास प्रत्यार्पित केली आहे. सदरील प्रत्यार्पित रक्कम रू. ७६.२४ लाख हे शासनाने त्यांचे स्तरावर पुर्नविनियोजन केले आहे.

(रु.लाखात)

शीर्ष	**एकूण अनुदान**	**प्रत्यक्ष खर्च**	**अधिक खर्च (+) बचत (-)**
२८५१ ग्रामोद्योग व लघुउद्योग १०५ खादी व ग्रामोद्योग १०५ (००)(०७) ग्रामोद्योग वसाहतींचा विकास मूळ १०.०० पुर्नर्विनियोजन -१०.०० 	..... 	..... 	.....

टिपा व भाष्ये :-

वसाहतींचा बांधकामाच्या प्रस्तावांना मंजुरी न मिळाल्यामुळे मार्च २०११ मध्ये रू.१० लाखांचा निधी परत करण्यात आला ज्याची कारणे मागविण्यात येऊन देखील, कळविण्यात आलेली नाहीत.(ऑगस्ट २०११)

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात उद्योग, ऊर्जा व कामगार (उद्योग) विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

सदर लेखाशिर्षाखालील योजना महाराष्ट्र राज्य खादी व ग्रामोद्योग महामंडळ यांचे मार्फत राबविण्यात येते. त्यानुसार खर्चाचे मंजूरी आदेश शासनस्तरावर निर्गमित केले जातात. ३१ मार्च २०११ अखेरपर्यंत शासन मंजूरी आदेश निर्गमित न झाल्यामुळे ३१ मार्च २०११ अखेरीस उपरोक्त अखर्चित बचत रक्क्म रू.१० लाख शासनास प्रत्यार्पित केली आहे.

वसाहतींच्या बांधकामांना मंजूरी न मिळण्याबाबतची सविस्तर कारणे महाराष्ट्र राज्य खादी व ग्रामोद्योग महामंडळ यांचेकडून उद्योग संचालनालयाने दिनांक ०७.७.२०१२ रोजीच्या पत्रान्वये मागविली आहेत.

(रु.लाखात)

शीर्ष	**एकूण अनुदान**	**प्रत्यक्ष खर्च**	**अधिक खर्च (+) बचत (-)**
२८५२ उद्योग ८० सर्वसाधारण ००१ संचालन व प्रशासन ००१(००) (०२) प्रादेशिक व जिल्हा कार्यालये मूळ ३,३८.३० पुर्नर्विनियोजन -८१.६०	२,५६.७०	२,४१.६२	-१५.०८

टिपा व भाष्ये :-

सहाय्यक संचालक उद्योग यांच्या निवृत्तीमुळे वेतन व प्रवास भत्ता यावर कमी खर्च झाल्यामुळे मार्च २०११ मध्ये रू.८१.६० लाखांचा निधी परत करण्यात आला. रू.१५.०८ लाखांच्या अंतिम अधिक बचतीची कारणे मागविण्यात येऊन देखील, कळविण्यात आली नाही. (ऑगस्ट २०११)

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात उद्योग, ऊर्जा व कामगार (उद्योग) विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

अंतिम तरतूद रू. ३,३८,३०,०००/- इतकी असून महालेखापालांनी रू.२,४१,६२,०००/- इतका खर्च दर्शविलेला आहे. रू.१५,०८,०००/- इतकी बचत झालेली आहे. वेतन व प्रवास भत्ता, महाराष्ट्र दर्शन/स्वग्राम रजा प्रवास सवलत खर्च व वैद्यकीय खर्चाची प्रतिपूर्ती इत्यादी प्रस्ताव कमी प्राप्त झाल्याने तसेच रिक्त पदांमुळे वेतन व प्रवास भत्ता यावर खर्च कमी झाल्यामुळे मार्च २०११ मध्ये रू. ८१.६० लाखांचा निधी परत करण्यात आला.

(रु.लाखात)

शीर्ष	**एकूण अनुदान**	**प्रत्यक्ष खर्च**	**अधिक खर्च (+) बचत (-)**
२८५२ उद्योग ८० सर्वसाधारण १०२ औद्योगिक उत्पादकता १०२ (००)(११) वाईन उद्योगास प्रोत्साहन मूळ ७,९२.०० पुर्नर्विनियोजन -३,४४.६८	४,४७.३२	४,४७.३२	.....

टिपा व भाष्ये :-

वित्त विभागाने १०% कपात लादल्यामुळे तसेच अर्थसंकल्पीय वितरण प्रणालीमार्फत निधी दिल्यामुळे मार्च २०११ मध्ये रूपये ३४४.६८ लाखांचा निधी परत करण्यात आला. वित्त विभागाने कमी निधी दिल्याची कारणे मागविण्यात येऊन देखील, कळविण्यात आलेली नाहीत. (ऑगस्ट २०११).

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात उद्योग, ऊर्जा व कामगार (उद्योग) विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

खर्चाचे मंजूरी आदेश ३१ मार्च पूर्वी निर्गमित न झाल्याने खर्च होऊ शकला नाही. तसेच वित्त विभागाने १० टक्के कपात केली आहे. त्यानुसार संगणक वितरण प्रणालीवर कमी अनुदान उपलब्ध झाल्यामुळे खर्चात बचत झाली. ३१ मार्च अखेरीस उपरोक्त अखर्चित बचत रक्कम रू. ३,४४.६८ लाख शासनास प्रत्यार्पित केली आहे.

(रु.लाखात)

शीर्ष	**एकूण अनुदान**	**प्रत्यक्ष खर्च**	**अधिक खर्च (+) बचत (-)**
२८५३ अलोह खनिकर्म व धातुविषयक उद्योग ०२ खाणींचे विनियमन व विकास ००१ संचालन व प्रशासन ००१ (००) (०१) भूविज्ञान आणि खनिकर्म संचालनालय मूळ ३,६५.५३ पुर्नर्विनियोजन ५३.५२	४,१९.०५	४,१३.७७	-५.२८

टिपा व भाष्ये :-

वेतनावरील अधिक खर्च मागविण्यासाठी मार्च २०११ मध्ये पुर्नविनियोजनाद्वारे रू.५३.५२ लाखांचा अतिरिक्त निधी पुरविण्यात आला.

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात उद्योग, ऊर्जा व कामगार (उद्योग) विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

अर्थसंकल्पीय मंजूर तरतूद रू.३,६५.५३ लक्ष असून पुर्नविनियोजनाद्वारे रू.५३.५२ लक्ष अतिरिक्त निधी पुरविण्यात आला. सबब, एकूण अनुदान रू.४,१९.०५ लक्ष मधून एकूण प्रत्यक्ष खर्च रू.४,१३.७७ लक्ष झालेला असून रु.५.२८ लक्ष एवढी बचत झालेली आहे. प्रमुख कार्यालय तसेच संचालनालयाच्या अधिनस्त जिल्हा खनिकर्म अधिकारी कार्यालये येथील अधिकारी/कर्मचारी यांची वैद्यकीय खर्च प्रमिपूर्ती/अ.का.भत्ता/जाहिरात खर्च आणि महापालिका कर इत्यादी देयके वेळीच प्राप्त न झाल्याने तसेच

रिक्त पदांमुळे अल्पशी बचत झालेली आहे.

(रु.लाखात)

शीर्ष	एकूण अनुदान	प्रत्यक्ष खर्च	अधिक खर्च (+) बचत (-)
२८५३ अलोह खनिकर्म व धातुविषयक उद्योग ०२ खाणींचे विनियमन व विकास १०२ खनिजांचे समन्वेषण १०२ (००)(०१) राज्यातील महत्वांच्या आर्थिक खनिजांचे सर्वक्षण व पूर्वेक्षण मूळ ९,४०.४१ पुर्नर्विनियोजन -१,४९.४२	७,९०.९९	७,९७.२६	+६.२७

टिपा व भाष्ये :-

रिक्त पदे न भरणे आणि उपकरणे व सामग्री यांवरील कमी खर्च यांमुळे मार्च २०११ मध्ये प्रत्यर्पण/पुर्नविनियोजन याद्वारे रू. १४९.४२ लाखांचा निधी काढण्यात आला. रू.६.२७ लाखांच्या अंतिम खर्चाची कारणे, मागविण्यात येऊन देखील, कळविण्यात आली नाही.(ऑगस्ट २०११)

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात उद्योग, ऊर्जा व कामगार (उद्योग) विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

अर्थसंकल्पीय मंजूर तरतूद रू.९,४०.४१ लक्ष असून प्रत्यार्पण/पुर्नविनियोजनाद्वारे रू.१,४९.४२ लक्ष निधी काढण्यात आला. सबब, एकूण अनुदान रू.७,९०.९९ लक्ष मधून प्रत्यक्ष खर्च रू.७,९७.२६ लक्ष झालेला असून रू.६.२७ लक्ष एवढा अधिक खर्च झाला आहे. प्रमुख कार्यालय तसेच संचालनालयाच्या अधिनस्त प्रादेशिक कार्यालय येथील अधिकारी/ कर्मचारी यांची वेतन व भत्ते थकबाकी देयके वाहन विमा खर्चाचे पुस्तकी समायोजन झाल्यामुळे अल्पशी वाढ झालेली आहे.

(रु.लाखांत)

शीर्ष	एकूण अनुदान	प्रत्यक्ष खर्च	अधिक खर्च (+) बचत (-)
२८५३ अलोह खनिकर्म व धातुविषयक उद्योग ०२ खाणींचे विनियमन व विकास १०२ खनिजांचे समन्वेषण १०२ (००)(०२) राज्यातील महत्वांच्या आर्थिक खनिजांचे सर्वक्षण व (०३) व पूर्वेक्षण कामांच्या विस्ताराकरीता योजना मूळ ४४.९७ पुर्नर्विनियोजन -२४.५४	२०.४३	२०.३९	-०.०४

टिपा व भाष्ये :-

मुख्यतेकरून, रिक्त पदे न भरल्यामुळे मार्च २०११ मध्ये रु. २४.५४ लाखांचा निधी परत करण्यात आला.

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात उद्योग, ऊर्जा व कामगार (उद्योग) विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

अर्थसंकल्पीय मंजूर तरतूद रू.४४.९७ लक्ष असून प्रत्यार्पणाद्वारे रू.२४.५४ लक्ष निधी परत करण्यात आला. सबब, एकूण अनुदान रू.२०.४३ लक्ष मधून एकूण प्रत्यक्ष खर्च रू.२०.३९ लक्ष झालेला असून रू.०.०४ लक्ष एवढी अल्पशी बचत झालेली आहे. कार्यालयीन खर्चातील पेट्रोल/डिझेल इत्यादी देयके वेळीच प्राप्त न झाल्याने अल्पशी बचत दिसून येते.

(रु.लाखांत)

शीर्ष	**एकूण अनुदान**	**प्रत्यक्ष खर्च**	**अधिक खर्च (+) बचत (-)**
२८५३ अलोह खनिकर्म व धातुविषयक उद्योग ०२ खाणींचे विनियमन व विकास १०२ खनिजांचे समन्वेषण १०२ (००)(०२) खाणींचा विकास मूळ ९१,७४.०० पुर्नर्विनियोजन -९१,७४.००	.....	.....	.....

टिपा व भाष्ये :-

योजनेखालील प्रकल्प निश्चित न झाल्यामुळे मार्च २०११ मध्ये रू.९१.७४ लाखांची संपूर्ण अर्थसंकल्पीय तरतूद परत करण्यात आली, त्याची कारणे मागविण्यात येऊन देखील कळविण्यात आली नाहीत.(ऑगस्ट २०११)

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात उद्योग, ऊर्जा व कामगार (उद्योग) विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

या बाबीसाठी प्रकल्प निश्चित न झाल्यामुळे शासनाकडून कोषागारातून निधी आहरणासाठी मंजूरी आदेश प्राप्त न झाल्यामुळे संपूर्ण अर्थसंकल्पीय तरतूद परत करण्यात आली.

(रु.लाखांत)

शीर्ष	एकूण अनुदान	प्रत्यक्ष खर्च	अधिक खर्च (+) बचत (-)
२८५१ ग्रामोद्योग व लघु उद्योग १०५ खादी व ग्रामोद्योग १०५ (००) (०९) मध केंद्रे मूळ १,२५.००	१,२५.००	.....	-१,२५.०००

टिपा व भाष्ये :-

रू.१.२५ लाखांची संपूर्ण अर्थसंकल्पीय तरतूद वापरण्यातही आली नाही किंवा परतही करण्यात आली नाहीत. (ऑगस्ट २०११).

टीप १ मध्ये नमूद केलेली बचत पुढीलप्रमाणे अधिक खर्चाद्वारे अंशत: प्रतिसंतुलित करण्यात आली.

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात उद्योग, ऊर्जा व कामगार (उद्योग) विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

सन २००९-१० या वित्तीय वर्षात या लेखाशिर्षाखाली रू.१,२५,००,०००/- इतकी तरतूद मंजूर करण्यात आली होती. तथापि, शासनाची प्रशासकीय मान्यता विहित वेळेत न मिळाल्यामुळे सदरचा निधी खर्च होऊ शकला नाही. त्यामुळे महाराष्ट्र राज्य खादी व ग्रामोद्योग मंडळाने सदर रक्कम रू.१,२५,००,०००/- दि.२३.३.२०११ रोजी चलनाद्वारे कोषागरात भरणा केली आहे. परंतु महालेखापाल मुंबई यांनी सदरील भरणा केलेली रक्कम रू.१,२५,००,०००/- ही सन २००९-१० या वित्तीय वर्षातील अखर्चित रक्कम दर्शविली आहे. त्यामुळे सन २०१०-११ या वर्षामध्ये खर्च पडलेली रक्कम रू.१,२५,००,०००/- ही खर्च पडल्याचे दिसून येत नाही. याबाबत शासनाने दि.१७.२.२०१२ च्या पत्रान्वये नोट ऑफ एरर चा प्रस्ताव महालेखापाल, मुंबई यांच्याकडे पाठविला आहे.

६.२ साक्ष :-

सन २०१०-२०११ या वर्षाच्या विनियोजन लेखा अहवालातील मागणी क्र. के-७ अंतर्गत ग्रामोद्योग, उद्योग, अलोह खनिकर्म व धातुविषयक उद्योग यासंदर्भात उद्योग विभागाच्या विभागीय प्रतिनिधींची लोकलेखा समितीने दिनांक २ सप्टेंबर, २०१५ रोजी साक्ष घेतली. साक्षीच्या वेळी समितीने विचारणा केली की, लघुउद्योजकांकडून जो विक्रीकर जमा होतो त्याचा परतावा अजून त्यांना मिळालेला नाही. उद्योजकांचा परतावा कोणत्या वर्षापासून बाकी आहे ? नवीन उद्योजकांना त्यांचा परतावा वेळेवर मिळाला नाही तर त्यांचा उद्योग अडचणीत येईल. आपण हे पैसे दुसरीकडे वळवितो काय ? नसेल तर तो निधी इतरत्र

वापरला जात नसेल तर तो परतावा वेळेवर का देण्यात येत नाही ? याबाबत विभागीय सचिवांनी सांगितले की, समितीने जो मुद्दा उपस्थित केलेला आहे तो विक्रीकर विभागाशी संबंधित आहे. राज्यामध्ये ११ हजार कोटी रुपयांची देयके प्रलंबित आहेत. साधारणत: दोन-तीन वर्षे देयके प्रलंबित राहतात. तसेच यासंदर्भात वित्त सचिवांनी खुलासा केला की, परतावा हा विषय विक्रीकर विभागाशी संबंधित आहे. अर्थसंकल्पीय तरतूदीमध्ये अडचण आहे की, परताव्यामध्ये अडचण आहे, हे स्पष्ट केले तर उत्तर देणे सोपे होईल. यावर उद्योग विभागाच्या सचिवांनी सांगितले की, त्यांचा विभाग जो इन्सेन्टीव्ह उद्योगांना देतो त्यामध्ये काही पेन्डन्सी नाही. यावर वित्त सचिवांनी सांगितले की, या मुद्याची नोंद घेतलेली आहे. आता माहिती उपलब्ध नाही. समितीला लेखी माहिती कळविण्यात येईल.

विभागाने अर्थसंकल्पात तरतूद केली असेल व तेवढी रक्कम दरवर्षी द्यायची असेल तर त्यास तीन तीन वर्षे लागण्याची काय कारणे आहेत ? अशी विचारणा समितीने केली असता विभागीय सचिवांनी सांगितले की, याचा आमच्या विभागाशी काही संबंध नाही. विभाग जे इसेन्टीव्ह देतो त्याची पुरेशी रक्कम प्राप्त होते त्यामध्ये काही पेन्डन्सी नाही. विभागाकडे सध्यातरी काही पेन्डन्सी नाही.

वित्त विभागाने १० टक्के कपात केल्यामुळे ३४४.६८ लाख रुपयांची बचत झालेली आहे. यावर सचिवांनी सांगितले की, या संदर्भात समितीला लेखी माहिती सादर करण्यात येईल. विभाग माईन उद्योगाला कोणत्या स्वरुपात मदत करतो ? यासंदर्भात माहिती देताना विभागीय सचिवांनी सांगितले की, माईन उद्योगमध्ये परतावा देण्यात येतो. त्यामध्ये विभाग २० टक्के विक्रीकर आकारण्यात येतो. परंतु त्यापैकी ४ टक्के लागू करुन १६ टक्के परतावा करण्यात येतो.

सुशिक्षित बेरोजगार कार्यक्रमा अंतर्गत ५४ हजार २०० इतक्या रकमेची बचत झाली आहे. सुशिक्षित बेरोजगारांना प्रशिक्षण देण्याचा हा कार्यक्रम आहे आणि त्यामध्ये बचत होत आहे हे बरोबर वाटत नाही. बचतीचे कारण प्रशिक्षणार्थी मिळाले नाहीत असे दिलेले आहे. या कार्यक्रमासाठी अधिकची तरतूद वाढवून मागितली पाहिजे. याकडे अधिक गांभीर्याने लक्ष दिले पाहिजे. याबाबत विभागीय सचिवांनी सांगितले की, ही केंद्र सरकारची योजना होती. आता ही योजना बंद झालेली आहे. यावर समितीने विचारणा केली की, राज्य स्तरावर अशी योजना आहे काय ? याबाबत माहिती देताना विभागीय प्रतिनिधींनी खुलासा केला की, राज्याच्या योजनेमध्ये मागील वर्षी ४० हजार प्रशिक्षणार्थींना प्रशिक्षण दिलेले आहे. विभाग ३० जणांची बॅच घेतो. ३० जणांच्या बॅचसाठी १ लाख रुपये खर्च आहे. विभागाने मागील वर्षी ४० हजार प्रशिक्षणार्थींना प्रशिक्षण दिलेले आहे. त्या अगोदरच्या वर्षामध्ये ४० हजार प्रशिक्षणार्थींना प्रशिक्षण दिलेले आहे.

या योजनेसाठी मागील वर्षी किती तरतूद होती ? जिल्हानिहाय तरतूद करण्यात येते की, संख्येच्या प्रमाणात तरतूद करण्यात येते. मागणीप्रमाणे तरतूद करण्यात येते काय ? या कार्यक्रमासाठी तरतूद

वाढविली पाहिजे. विभागाच्या म्हणण्यानुसार ४० हजार प्रशिक्षणार्थींना प्रशिक्षण दिले. विभागाने डेटा बँक करुन एक स्पेशल ऑफिसर नेमून प्रशिक्षण घेतल्यानंतर हे लोक कोठे जातात याची माहिती घेतली आहे काय ? प्रशिक्षण दिल्यानंतर ते लाभार्थी नेमके काय करतात, या प्रशिक्षणाचे फलित काय, ज्यांना प्रशिक्षण देतो ते उद्योजक होतात काय, प्रशिक्षण दिलेल्यापैंकी किती टक्के उद्योजक निर्माण झाले, शासनाचा उद्देश किती टक्के साध्य झाला याची माहिती घेण्याची सिस्टीम असली पाहिजे. विभागाने दिलेल्या प्रशिक्षणाचा दर्जा काय आहे, त्याची फलनिष्पत्ती किती आहे याची शोध घेणारी यंत्रणा (Tracking System) असली पाहिजे. याकरिता मागील वर्षी किती रुपये तरतूद होती. यावर्षी याकरिता वाढीव तरतूद करण्यात आलेली आहे का ? या संदर्भात विभागीय सचिवांनी आश्वासित केले की, याबाबतची जिल्हानिहाय माहिती सध्या उपलब्ध नाही. याबाबतची जिल्हानिहाय माहिती संकलित करुन समितीला सादर करण्यात येईल. तसेच असेही सांगितले की, या योजनेंतर्गत आलेल्या ४०,००० अर्जांपैकी ४,००० अर्ज रॅण्डमली सिलेक्ट करुन त्यांना लाभ दिला जातो.

या योजनेंतर्गत देण्यात येणा-या लाभाचे व लाभार्थ्यांसंबंधी डेटा बँक मेंटेन करुन योजनेचे आऊटपूट ट्रॅक करणे आवश्यक आहे. हे आऊटपूट ट्रॅक करुन त्याचे मुल्यमापन करणे आवश्यक आहे. या ट्रॅकिंगमुळे योजनेचे अचूक आऊटपूट किती आहे, याची कल्पना येईल. या मोहिमेंतर्गत अर्जदारांना दिले जाणारे प्रशिक्षण व त्याचा दर्जा यांची पाहणी करणे आवश्यक आहे. आज राज्यात विविध उद्योगांकरिता एन्टप्रन्युअरची आवश्यकता आहे. परंतु राज्यात अनेक उद्योग सुरु केले जात नाहीत. एकतर हे अर्जदार चांगल्या त-हेने प्रशिक्षित नसतील म्हणून उद्योजक बनत नसतील का याची पाहणी करणे आवश्यक आहे. तसेच सदर योजनेखालील पदे सेवानिवृत्तीमुळे रिक्त झाल्याने तसेच महाराष्ट्र दर्शन/स्वग्राम रजा प्रवास सवलत खर्च व वैद्यकीय खर्चाची प्रतिपूर्ती इत्यादि प्रस्ताव कमी प्राप्त झाल्याने तसेच ही योजना विभागीय व जिल्हा स्तरावर राबविण्यात येते. प्रत्येक कार्यालयाकडे थोडा थोडा निधी शिल्लक राहिल्यामुळे सदरची बचत झाली आहे. साधारणत: रिक्त पदांमुळे बचत झालेली आहे. अमरावती अकोला एमआयडीसीमध्ये अनेक पदे रिक्त आहेत, यामुळे निधीची बचत होत आहे का ? एमआयडीसी क्षेत्रातील जागा उद्योगाकरिता घेण्यात येतात, परंतु त्यावर उद्योग उभे राहत नाहीत. या जागांच्या माध्यमातून औद्योगिक आऊटपूट निघत नाही. पायाभूत सुविधांचा विकास होत नाही. एमआयडीसी क्षेत्रांमध्ये उद्योगांकरिता अडविलेल्या जागांचा वापर चांगल्या पध्दतीने होणे आवश्यक आहे, असे मत समितीने व्यक्त केले व राज्यातील उद्योग घेऊन त्याचा अहवाल समितीस सादर करावा अशी सूचना समितीने केली.

यासंदर्भात विभागीय सचिवांनी सांगितले की, एमआयडीसीची अर्थसंकल्पीय तरतूद वेगळी आहे. एमआयडीसीतील अधिकारी, कर्मचा-यांचा पगार शासनाकडून दिला जात नाही. लघुउद्योगाच्या यंत्रणेमध्ये असलेल्या एकूण रिक्त पदांची संख्या किती आहे तसेच यापैकी काही ठराविक पदे भरण्याचे नियोजन एमपीएससीच्या माध्यमातून केले जाते का ? अशी विचारणा समितीने केली असता विभागीय सचिवांनी खुलासा केला की, काही पदे एमपीएससीमधून भरली जातात. रिक्त पदांबाबतचा अहवाल समितीला सादर केला जाईल. (अद्याप अहवाल प्राप्त झाला नाही) गट अ मधील ७६ पदांपैकी ४१ पदे भरलेली आहेत. गट ब मधील २४३ पदांपैकी १५५ पदे भरलेली आहेत. गट क मधील ६१४ पदांपैकी ३७६ पदे भरलेली आहेत. गट ड मधील १७३ पदांपैकी ७२ पदे भरलेली आहेत.

खाण विकास निधीबाबत योजना प्रकल्प निश्चित न झाल्यामुळे खर्च न होता पैसा परत गेला. या संदर्भात कोणता प्रकल्प हातात घेऊन पूर्ण न करता सोडून दिला गेला. ९१.७४ लाख रुपयांचा निधी यामुळे परत गेलेला आहे. याबाबत माहिती देतांना विभागीय सचिवांनी सांगितले की, सन २०११ मध्ये उच्च न्यायालयाने खनिज विकास निधीबाबत निर्णय दिला होता. पूर्वीच्या पध्दतीने खाणींच्या विकासाबाबतची भूमिका आता राहिलेली नाही. हायकोर्टाच्या निर्णयाप्रमाणे खनिज विकास निधीबाबत नवीन नियमावली तयार करण्यात आलेली आहे. हायकोर्टाच्या निर्णयाप्रमाणे ऑगस्ट,२०१२ मध्ये याबाबतचा शासन निर्णय काढला गेला. त्या शासन निर्णयानुसार यासंदर्भातील काही अधिकार एमएसएसआयडीसीकडे सुपूर्द करण्यात आले. यासंदर्भात पालकमंत्र्यांच्या अध्यक्षतेखाली समिती नेमून त्या अनुषंगाने संबंधित कामांचे नियोजन करणे अपेक्षित असते. ग्रामपंचायत क्षेत्रामध्ये २० कि.मी.परीघामध्ये उद्योग उभारण्यासंबंधीचा नियम आहे.

यावर समितीने असे मत व्यक्त केले की, हा विषय खनिज विकास निधीसंबंधीचा आहे. सचिव महोदयानी उत्तर चुकीचे दिलेले आहे. हे उत्तर अन्य विषयासंबंधीचे असेल. खनिज विकास निधीसंबंधी हे उत्तर असू शकत नाही. खनिज विकास निधी किती व कधी दिला जातो, तो कसा खर्च केला जावा, यासंदर्भात समितीला माहिती द्यावी. या बाबीसाठी प्रकल्प निश्चित न झाल्यामुळे शासनाकडून कोषागारातून निधी आहरणासाठी मंजूरी आदेश प्राप्त न झाल्यामुळे संपूर्ण अर्थसंकल्पिय तरतूद परत करण्यात आली. राज्यामध्ये सुरु असलेल्या खाणींविषयी व त्यांच्या विकास निधीसंदर्भात समितीसमोर खुलासा करण्यात यावा. राज्यामध्ये किती ठिकाणी खाणी सुरु आहेत ? किती ठिकाणी असलेल्या खाणी बंद पडलेल्या आहेत. सन २०१२ रोजी खनिज विकास निधीाबाबत नवीन जी.आर.काढलेला आहे. त्यानुसार अनेक ठिकाणी खनिज विकास निधी देण्यात आलेला नाही. राज्यात अनेक ठिकाणी खनिज विकास निधीचे वितरण झालेले नाही, याचे काय कारण आहे ? खनिज विकास निधीचे ९१ कोटी रुपये अखर्चित राहून ते परत गेले याचे काय कारण आहे ?

याबाबत विभागीय सचिवांनी सांगितले की, हा निधी ९१ लाख रुपये असू शकतो. ९१ कोटी रुपये असू शकत नाही. परिच्छेदांमधील या ९१ कोटी व ९१ लाख यामध्ये गल्लत झालेली दिसत आहे. खनिज विकास निधी एवढा असूच शकत नाही. याबाबत महालेखाकारांनी असे मत व्यक्त केले की, यह जो फिगर ९१.७४ लाख रुपये लिखी गई है वह ॲक्च्युअल ९१ करोड रुपये है. हम फिगर्स लाख रुपये में लिखते है!

एवढया मोठया रकमेमधून खनिज विकास होऊन रक्कम अखर्चित कशी राहिली ? खाणींच्या विकासाकरिता पर राज्यातून तज्ज्ञांचा सल्ला व संशोधक बोलाविले होते. तरीही एवढया पैशांची बचत कशी झाली. खाणींचा विकास झाला की नाही ? यासंदर्भात हायकोर्टाच्या निर्णयाप्रमाणे निकष ठरलेले असतांनाही एवढा मोठा निधी अखर्चित कसा राहिला? हा निधी खनिज विकासाकरिता असेल तर तो खर्च करण्याकरिता माननीय मुख्यमंत्री व माननीय पालकमंत्री यांच्या अध्यक्षतेखाली असलेल्या समितीने चर्चा करुन निर्णय घेणे अपेक्षित असते. राज्यातील ज्या जिल्हयांमध्ये दगड खाणी आहेत, त्या माध्यमातून करोडो रुपयांचा निधी उत्पन्नाच्या माध्यमातून मिळणे अपेक्षित आहे. खनिज विकास निधी अखर्चित राहिल्यास तो व्यपगत होतो की पुढील वर्षीच्या खर्चाकरिता ॲक्युमलेट होतो ? खनिज विकास निधी हा त्या वर्षीचा त्याच वर्षी खर्च करावा लागतो का? यासंदर्भात माहिती देताना विभागीय सचिवांनी सांगितले की, यवतमाळ, भंडारा, चंद्रपूर, रायगड व इतर अशा पाच ते सहा जिल्हयांकरिता एकूण निधीच्या ७० टक्के खनिज विकास निधी आरक्षित ठेवलेला आहे. उर्वरित निधी राज्यातील इतर भागांमध्ये असणा-या खाणींच्या विकासाकरिता संबंधित समितीच्या मान्यतेने खर्च करावा.

यावर समितीने विचारणा केली की, या संदर्भात उच्च न्यायालयाची मार्गदर्शक तत्वे काय आहेत? याबाबत विभागीय सचिवांनी खुलासा केला की, यासंदर्भातील उच्च न्यायालयाच्या मार्गदर्शक तत्वांमध्ये असे नमूद केले होते की, या संदर्भातील प्रकरणे मुख्यमंत्री स्तरावर मंजूर होतात. या संदर्भातील निधी कधीही व्यपगत करता येणार नाही. या कामांकरिता शासनाच्या माध्यमातून निधीची कमतरता नाही.

यासंदर्भातील कायद्यामध्ये आवश्यक त्या दुरुस्त्या करण्यात आलेल्या आहेत. शासन खनिज विकासांतर्गत मायनिंग फाऊंडेशन उभारण्याचा विचार करीत आहे. हे काम डीएमफच्या मार्फत होणार आहे. या मायनिंग फाऊंडेशनच्या माध्यमातून जिल्हा स्तरावर एक ट्रस्ट निर्माण करण्यात येईल.

या कामाकरिता वित्त विभागाने १५० कोटी रुपयांची तरतूद केलेली आहे, असे समितीने मत व्यक्त केले असता विभागीय सचिवांनी सांगितले की, खनिज विकास निधीची तरतूद ही त्याच्या महसूली उत्पन्नावर आधारलेली आहे.

राज्यातील निरनिराळया जिल्हयांमध्ये खनिज विकास निधीच्या तरतुदीअंतर्गत किती रुपये खर्च झाले? त्यापैकी किती जिल्हयांचा निधी अखर्चित राहिला ? तो पुढील वर्षीकरिता ॲक्यूमलेट होणार आहे का? या सर्व बाबतीतील माहिती सविस्तर समितीला लेखी स्वरुपात सादर करावी, असे समितीने सूचित केले.(माहिती अप्राप्त आहे)

खनिज विकास निधीशी संबंधित समित्यांच्या बैठकीमध्ये काय चर्चा झाली? एखाद्या प्रकरणाला कशा प्रकारे निधीची तरतूद खर्च करण्याची परवानगी दिली जाते ? यासंदर्भातील निकष ठरवित असतांना काही प्रकरणासंदर्भातील निर्णय प्रलंबित राहिले असतील तर त्यांचा निपटारा करण्यात आला होता का? यासंदर्भात विभागीय सचिवांनी होय असे सांगितले.

खादी ग्रामोद्योग १,२५,०००,०० रुपये प्रशासकीय मान्यता विहित वेळेत न मिळाल्यामुळे परत करावे लागले. त्याचे कारण काय ? याबाबत माहिती देताना विभागीय प्रतिनिधींनी सांगितले की, हा निधी दिनांक २३ जानेवारी, २००८ रोजी महाराष्ट्र शासन विकास कार्यक्रमांतर्गत असलेल्या उपक्रमाच्या मार्फत प्राप्त झाला होता. कालांतराने नियोजन आयोगाने या निधीची मुदत सन २०११-२०१२ या आर्थिक वर्षापर्यंत वाढवून दिली. या कार्यक्रमांतर्गत बी-किपींग करिता दिनांक ३ फेब्रुवारी,२०११ रोजी शासन निर्णयकाढण्यात आला होता.

वसाहतींचा बांधकामाच्या प्रस्तावांना मंजुरी न मिळाल्यामुळे मार्च,२०११ मध्ये रुपये १० लाखांचा निधी परत करण्यात आला ज्याची कारणे मागविण्यात येऊन देखील, कळविण्यात आलेली नाहीत. याबाबत विभागीय सचिवांनी सांगितले की, खादी ग्रामोद्योग मंडळाने या रकमेचा दिनांक २३ मार्च, २०११ रोजी भरणा केला. विभागाने यावर अभिप्राय पाठविलेले आहेत. दिनांक २३ मार्च, २०११ रोजी बँकेमध्ये ही रक्कम चलानच्या मार्फत जमा केलेली आहे. सदर लेखाशीर्षाखालील योजना महाराष्ट्र राज्य खादी व ग्रामोद्योग महामंडळ यांचे मार्फत राबविण्यात येते. त्यानुसार खर्चाचे मंजूरी आदेश शासन स्तरावर निर्गमित केले जातात. ३१ मार्च,२०११ अखेरपर्यंत शासन मंजूरी आदेश निर्गमित न झाल्यामुळे ३१ मार्च,२०११ अखेरीस उपरोग्य अखर्चित बचत रक्कम रुपये १० लाख शासनास प्रत्यार्पित केलेली आहे.

सन २००९-२०१० आणि सन २०१०-२०११ या दोन आर्थिक वर्षामध्ये १,२५,००,००० ही रक्कम आर्थिक वर्षाच्या शेवटच्या दिवशी प्राप्त झाल्या. दिनांक ३१.३.२०१० आणि ३१.३.२०११ रोजी या रकमा आम्हाला प्राप्त झालेल्या आहेत. त्यामुळे ही रक्कम विहित कालावधीमध्ये खर्च न होऊ शकल्याबद्दल शासनाला अवगत करुन ती रक्कम सब्स्ट्रॅक्ट करण्यात आलेली आहे.

यावर महालेखाकारांनी असे मत व्यक्त केले की, सन २००९-१० में जिस रकम की प्रोविजन की गई थी वह खर्च नहीं हुई है. सन २०१०-११ में वह रकम सरंडर हुई है. इसमें १.२५ करोड़ रुपये खर्च हुए ऐसा

भी दिखाया जा रहा है. इस बारें में वित्त विभाग ने रेक्टीफाय करना चाहिए. हमारा कहना यह है कि ९११ यह हेड है ही नहीं. निश्चित समय में डिपार्टमेंट की ओर से जानकारी न मिलने के कारण समय पर रिकन्सिलिएशन नहीं हुआ है. पीएओ के पास से ए.जी. को जो फिगर्स आए है वे फिगर्स १.२५ करोड़ रुपये के है. यह यह रकम खर्च नहीं हुई है.

सन २००९-२०१० मध्ये मिळालेले पैसे सन २०१०-२०११ मध्ये परत केले. सन २०१०-२०११ मध्ये मिळालेले पैसे त्यांनी सन २०११-२०१२ मध्ये खर्च केले. एकंदर दोनदा अनुदान मिळाले त्यापैकी एक अनुदान वाया गेल्याची कारणे काय आहेत ? महालेखाकारांनी उपस्थित केलेला खर्च मळाच्या कामाबाबतचा मुद्दा खूप गंभीर आहे. यामध्ये अकाऊंटचा प्रॉब्लेम झालेला दिसतो. मात्र यामुळे १ कोटी २५ लाख रुपयांचे अनुदान वाया गेले ही वस्तुस्थिती आहे, असे समितीने मत व्यक्त केले असता महालेखाकारांनी सांगितले की, याबाबतची अकाऊंट्सची पध्दती सांगावयाची झाली तर पूर्वीच्या वर्षाचा रिफंड करंट इयरमध्ये आला तर तो या वर्षाच्या खर्चातून वजा होऊ नये यासाठी ९११/९१२ हे हेड दिलेले आहे. सदरचे हेड "Recovery of every payment, un spend balance of previous year" संदर्भात आहे व ती सुविधा कंप्युटरच्या सिस्टममध्ये नव्हती. यासंदर्भात विभागीय प्रतिनिधींनी खुलासा केला की, आर्थिक वर्ष सन २००९-२०१० मध्ये मंजूर झालेले १ कोटी २५ लाख रुपये दिनांक ३१.३.२०१० रोजी प्राप्त झाले होते. तसेच, त्याच दिवशी शासनाने दुसरा शासननिर्णय काढला होता की, "या बाबतीतील प्रशासकीय आदेश नसल्याने ही रक्कम तातडीने प्रत्यार्पित करण्यात यावी." अशाप्रकारे ज्या दिवशी पैसे दिले त्याच दिवशी ते प्रत्यार्पित करण्याबाबतचेही आदेश झाले होते. तसेच, मराठवाडा विकास कार्यक्रमांतर्गत मधमाशी पालन योजना दिनांक ३.२.२०११ रोजी मंजूर झाली होती.

यावर समितीने विचारणा केली की, या अंतर्गत किती निधी खर्च झाला आहे ? याबाबत विभागीय प्रतिनिधींनी सांगितले की, सन २०१०-२०११ मध्ये सव्वा कोटी रुपये खर्च झाले आहेत व सन २०११-२०१२ मध्ये देखील खर्च झाला आहे. मात्र त्याचा तपशील विभागीय सचिवांकडे आता उपलब्ध नाही. वित्त विभागाच्या सचिवांनी अर्थसंकल्पापूर्वी सर्व विभागांबरोबर बसून एक आढावा घेतला तर भविष्यात अशाप्रकारचे लेखापरिक्षणाचे आक्षेप येणार नाहीत, असे मत समितीने व्यक्त केले.

६.३ समितीचे अभिप्राय :-

अभिप्राय (१) सुशिक्षित बेरोजगार कार्यक्रमाअंतर्गत ५४ हजार २०० इतक्या रकमेची बचत झाली आहे. सुशिक्षित बेरोजगारांना प्रशिक्षण देण्याचा हा कार्यक्रम आहे आणि त्यामध्ये बचत होत आहे हे बरोबर वाटत नाही. बचतीचे कारण प्रशिक्षणार्थी मिळाले नाहीत असे दिलेले आहे. या कार्यक्रमासाठी अधिकची तरतूद

वाढवून मागितली पाहिजे. आपण याकडे अधिक गांभीर्याने लक्ष दिले पाहिजे. ही केंद्र सरकारची योजना होती. आता ही योजना बंद झालेली आहे.

६.४ अभिप्राय (२) राज्य स्तरावर सुशिक्षित बेरोजगारांना प्रशिक्षण देणारी योजना आहे. राज्याच्या योजनेमध्ये मागील वर्षी ४० हजार प्रशिक्षणार्थींना प्रशिक्षण दिलेले आहे. विभाग ३० जणांची बॅच घेतो. ३० जणांच्या बॅचसाठी १ लाख रुपये खर्च आहे. त्या अगोदरच्या वर्षामध्ये ४० हजार प्रशिक्षणार्थींना प्रशिक्षण दिलेले आहे. या योजनेसाठी जिल्हानिहाय संख्येच्या प्रमाणात तरतूद करण्यात येते. ती तरतूद पुरेशी नसून या कार्यक्रमासाठी तरतूद वाढविण्यात यावी. विभागाने ४० हजार प्रशिक्षणार्थींना प्रशिक्षण दिले.

६.५ (अभिप्राय क्र. ३) राज्यात अनेक उद्योगाकरिता उद्योजक तयार करण्याची आवश्यकता आहे. परंतु राज्यात अनेक उद्योग सुरु केले जात नाहीत. एकतर हे अर्जदार चांगल्या त-हेने प्रशिक्षित नाहीत म्हणून उद्योजक बनत नाहीत तसेच प्रशिक्षण देणाऱ्या योजनेखालील पदे सेवानिवृत्तीमुळे रिक्त झाल्याने ही योजना प्रभावीपणे राबविण्यात येत नाही.

६.६ (अभिप्राय क्र. ४) सन २००९-१० मध्ये ज्या निधीची तरतूद करण्यात आली होती तो निधी खर्च झाला नाही व सन २०१०-११ मध्ये प्रत्यार्पित करण्यात आला. त्यामध्ये रु.१.२५ कोटीचा निधी खर्च झाला असे दाखविण्यात आला आहे. त्यामुळे यासंदर्भात वित्त विभागाने महालेखाकारांच्या मते ९११ हे शीर्ष नाही. संबंधित विभागाकडून विहित वेळेत माहिती उपलब्ध न झाल्याने खर्चमेळाचे काम विहित वेळेत झालेले नाही. अधिदान व लेखा कार्यालय यांच्याकडून जी आकडेवारी महालेखाकार कार्यालयास प्राप्त झाली ती १.२५ कोटी इतकी होती. पंरतु सदरहू रक्कम खर्च झालेली नाही असे मत महालेखाकारांनी व्यक्त केले. सन २००९-२०१० मध्ये मिळालेले पैसे सन २०१०-२०११ मध्ये परत केले. सन २०१०-२०११ मध्ये मिळालेले पैसे सन २०११-२०१२ मध्ये खर्च केले. एकंदर दोनदा अनुदान मिळाले त्यापैकी एक अनुदान वाया गेले आहे. महालेखाकारांनी उपस्थित केलेला खर्चमेळाच्या कामाबाबतचा मुद्दा खूप गंभीर आहे. यामध्ये अकाऊंटचा प्रॉब्लेम झालेला आहे. मात्र यामुळे १ कोटी २५ लाख रुपयांचे अनुदान वाया गेले ही वस्तुस्थिती आहे, असे समितीने मत व्यक्त केले.

६.७ समितीच्या शिफारशी :-

(शिफारस क्र. १) सुशिक्षित बेरोजगार प्रशिक्षण कार्यक्रम ही केंद्र शासनाची योजना असली तरी या योजनेचा फायदा राज्य शासनाने घेणे आवश्यक असतानाही योजना राबविण्यास शासनास अपयश आलेले आहे. त्यासाठी दिलेली कारणे देखील समितीस संयुक्तिक वाटत नाहीत. **याप्रकरणी संबंधितांवर जबबादारी**

निश्चित करण्यात यावी व केलेल्या कार्यवाहीची माहिती समितीस ३ महिन्यात देण्यात यावी अशी समितीची शिफारस आहे.

(शिफारस क्र. २) विभागाने डेटा बँक तयार करुन यासाठी विशेष अधिकारी नेमून या संपूर्ण प्रशिक्षिण कार्यक्रमाचे सखोल मूल्यमापन करणे नितांत आवश्यक असल्याचे समितीचे मत आहे. त्यात विशेषत: प्रशिक्षण घेतलेले प्रशिक्षणार्थी कुठे जातात, प्रशिक्षणानंतर ते लाभार्थी नेमके काय करतात, या प्रशिक्षणाचे फलित काय, त्यातील किती प्रशिक्षणार्थी उद्योजक होतात, **या संपूर्ण कार्यक्रमात शासनाचा उद्देश किती टक्के साध्य झाला तसेच विभागाने दिलेल्या प्रशिक्षणाचा दर्जा काय व याची फलनिष्पती किती आहे याचा शोध घेणारी यंत्रणा (Tracking System) तयार करण्यात यावी अशी समितीची शिफारस आहे.**

(शिफारस क्र. ३) सुशिक्षित बेरोजगारांना प्रशिक्षणाची योजना विभागीय व जिल्हा स्तरावर राबविण्यात येते. प्रत्येक कार्यालयाकडे रिक्त पदे आहेत. **काही रिक्त पदे एमपीएससी मार्फत भरली जातात. रिक्त पदे भरण्यात येत असलेल्या कार्यवाहीच्या सद्य:स्थितीचा अहवाल समितीला सादर करण्यात यावा**.

(शिफारस क्र.४) एमआयडीसी क्षेत्रातील जागा उद्योगाकरिता घेण्यात येतात, परंतु त्यावर उद्योग उभे राहत नाहीत. या जागांच्या माध्यमातून औद्योगिक आऊटपूट निघत नाही. पायाभूत सुविधांचा विकास होत नाही. एमआयडीसी क्षेत्रांमध्ये उद्योगांकरिता संपादित केलेल्या जागांचा वापर यथोचित पध्दतीने होणे आवश्यक आहे. **विभागाने उद्योगाकरिता संपादित केलेल्या सर्व जागांचा आढावा घेऊन त्याचा अहवाल समितीस सादर करावा अशी समितीची शिफारस आहे.**

(शिफारस क्र. ५) प्रधान शीर्ष २८५१, "ग्रामोद्योग व लघुउद्योग" या अंतर्गत मध केंद्रासाठी आर्थिक वर्ष सन २००९-२०१० मध्ये मंजूर झालेले १ कोटी २५ लाख रुपये दिनांक ३१.३.२०१० रोजी प्राप्त झाले होते. तसेच, त्याच दिवशी शासनाने दुसरा शासननिर्णय काढला होता की, "या बाबतीतील प्रशासकीय आदेश नसल्याने ही रक्कम तातडीने प्रत्यार्पित करण्यात यावी." अशाप्रकारे ज्या दिवशी पैसे दिले त्याच दिवशी ते प्रत्यार्पित करण्याबाबतचेही आदेश काढले. त्यामुळे निधी खर्च होऊ शकला नाही. **निधी वितरणाबाबत विभागाची ही कार्यपध्दत निश्चितच योग्य नाही व याबाबत समितीने तीव्र नाराजी व्यक्त केली. कोणत्याही विभागाकडून अशा कार्यपध्दतीची पुनरावृत्ती होणार नाही याबाबत वित्त विभागाने दक्षता घ्यावी अशी समितीची शिफारस आहे.**

नियोजन विभाग

७.१ भारताचे नियंत्रक व महालेखापरिक्षक यांच्या सन २०१०-२०११ वर्षाच्या विनियोजन लेख्याची छाननी करीत असताना अनुदान क्र. ओ-१ " जिल्हा प्रशासन" या शिर्षाअंतर्गत बचत व अधिक खर्चासंबंधी महालेखाकारांनी आपल्या अहवालात पुढील प्रमाणे अभिप्राय दिल्याचे समितीच्या निदर्शनास आलेले आहे.

(रु.हजारात)

शीर्ष	एकूण अनुदान	प्रत्यक्ष खर्च	अधिक खर्च (+) बचत (-)
२०५३, जिल्हा प्रशासन, दत्तमत- मूळ ५,०१,५०,०० पूरक ८२,५०,००	५,८४,००,००	१२,०९,२९	-५,७१,९०,७१
वर्षभरात परत करण्यात आलेली रक्कम (मार्च, २०११)			२३,८०,५३

टिपा व भाष्ये :-

प्रत्यक्ष खर्च मूळ तरतुदी इतकाही झाला नाही. अशातऱ्हेने या वर्षात मिळवलेली रु.८२५० लाख एवढी पूरक तरतूद अनावश्यक ठरली. ही पूरक तरतूद लाक्षणिक मागणीद्वारे मर्यादित ठेवता आली असती.

२. रु.५७१९०.७१ लाख एवढी अनुदानातील अंतिम बचत असताना, मार्च २०११ मध्ये केवळ र.२३८०.५३ लाख एवढा निधी परत करणे अपेक्षित होते.

३. अनुदानातील बचत खालील शीर्षखाली झाली :-

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात नियोजन विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

अनुदानातील बचत खालील शीर्षखाली झाली.

(रु.लाखात)

शीर्ष	एकूण अनुदान	प्रत्यक्ष खर्च	अधिक खर्च (+) बचत (-)
प्रधान शीर्ष २०५३, जिल्हा प्रशासन, ०९३ जिल्हा आस्थापना ०९३(०३)(०३) गुरु-दा-गद्दी त्रिशताब्दी कार्यक्रमावरील खर्च मूळ १,५०.०० पुनर्विनियोजन - १,४०.५३	९.४७	९.२९	-०.१८

टिपा व भाष्ये :-

या कार्यक्रमाअंतर्गत अधिकतम कामे पूर्ण झाल्याने आणि तसेच या कार्यक्रमाचे समन्वयक यांची सेवा समाप्त केल्याने मार्च, २०११ मध्ये रु.१४०.५३ लाख इतका निधी परत करण्यात आला.

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात नियोजन विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

भाष्य नाही.

(रुपये लाखात)

शीर्ष	**एकूण अनुदान**	**प्रत्यक्ष खर्च**	**अधिक खर्च (+) बचत (-)**
२०५३, जिल्हा प्रशासन, ०९३ जिल्हा आस्थापना ०९३(०४)(०१) मानव विकास निर्देशांकात वाढ करणे मूळ ५,००,००.०० पुनर्विनियोजन -२२,४०.०० ४,७७,६०.००	१२,००.००	-४,६५,६०.००

टिपा व भाष्ये :-

मंत्रिमंडळाकडून प्रस्तावांना मान्यता न मिळाल्याने मार्च २०११ मध्ये रु.२२४० लाख एवढा निधी परत करण्यात आला तो रु.४६५६० लाख इतकी अंतिम बचत लक्षात घेता, अपुरी असल्याचे सिध्द झाले. याबाबतची कारणे विचारणा करुनही कळविण्यात आलेली नाहीत (ऑगस्ट २०११)

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात नियोजन विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

मा.मंत्री, वित्त व नियोजन यांनी दि.२५.३.२०१० रोजी अर्थसंकल्पिय भाषणाच्या वेळी मानव विकास ही संकल्पना जिल्ह्याऐवजी तालुका स्तरावर राबवून सदर कार्यक्रमाची व्याप्ती वाढविण्याची घोषणा केली होती. ही बाब विचारात घेवून "मानव विकास कार्यक्रमाची व्याप्ती वाढविणे व मानव विकासावर आधारित "योजना राबविणे" याबाबतचा प्रस्ताव शासनाच्या विचाराधीन होता. सदर प्रस्तावास सन २०१०-११ मध्ये मंत्रिमंडळाची मंजूरी मिळणे अपेक्षित होते. तथापि, सदर योजनेचा प्रस्ताव पूर्ण न झाल्याने तसेच मंत्रिमंडळाची मंजूरी न मिळाल्याने रु.४,६५,६०.०० लाख इतकी रक्कम अखर्चित राहिली व दि.३१ मार्च, २०११ रोजी शासनास समर्पित करण्यात आली.

(रुपये लाखांत)

शीर्ष	**एकूण अनुदान**	**प्रत्यक्ष खर्च**	**अधिक खर्च (+) बचत (-)**
२०५३, जिल्हा प्रशासन, ०९३ जिल्हा आस्थापना			

०९३(०४)(०२) मानव विकास अभियानांतर्गत अंगणवाडीसाठी इमारतींचे बांधकाम करणे पूरक ८२,५००,००	८२,५०.००	---	-८२,५०.००

टिपा व भाष्ये :-

रु.८२५० लाख इतकी संपूर्ण तरतूद न वापरणे किंवा परत न करणे याबद्दलची कारणे कळविण्यात आलेली नाहीत (ऑगस्ट २०११)

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात नियोजन विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

सन २००९-१० या वित्तीय वर्षाकरिता केंद्र शासनाकडून एकवेळ केंद्रीय अर्थसहाय्यापोटी रु.८२.५० कोटी निधी मानव विकास अभियानाअंतर्गत अंगणवाडी इमारतींच्या बांधकामासाठी मंजूर करण्यात आला होता. परंतु वित्त मंत्रालय, भारत सरकार यांचेकडून उशिरा मंजूरी मिळाल्याने सन २००९-१० या आर्थिक वर्षात निधी खर्च होवू शकला नाही. सदर निधी सन २०१०-११ या आर्थिक वर्षात खर्च करण्यासाठी योजना आयोग, भारत सरकार, नवी दिल्ली यांच्याकडे दि.२३.६.२०१० च्या पत्रान्वये विनंती केली होती. त्यास अनुसरुन, योजना आयोगाने त्यांच्या दि.१४.७.२०१० च्या पत्रान्वये सदर निधी सन २०१०-११ या आर्थिक वर्षात खर्च करण्यास अनुमती दिली. तथापि, सदर निधी मार्च, २०११ अखेरपर्यंत नियोजन विभागास प्राप्त न झाल्याने अखर्चित राहिला व सदर निधी दि.३१.३.२०११ च्या आदेशान्वये प्रत्यार्पित करण्यात आला आहे.

सदरचा निधी सन २०११-१२ या आर्थिक वर्षात पूरक मागणीद्वारे अर्थसंकल्पि करण्यात आला असून तो खर्च करण्यास मंजूरी मिळण्यासाठी शासन पत्र क्र.एमएमव्ही-२०१०/प्र.क्र.१०५/का.१४१८/१४१४, दि.८.७.२०११ अन्वये योजना आयोगास विनंती करण्यात आली होती. त्यानुसार सदर निधी सन २०११-१२ मध्ये "मानव विकास मिशन अंतर्गत अंगणवाडी इमारती बांधकामासाठी" खर्च करण्यास योजना आयोगाने मान्यता दिली त्यास अनुसरुन, वित्त विभागाच्या सहमतीने, मानव विकास कार्यक्रमांतर्गत निवडण्यात आलेल्या १२५ तालुक्यात अंगणवाडी इमारती बांधकामासाठी खर्च करण्यासाठी रु.८२.५० कोटी निधी महिला व बाल विकास विभागाला उपलब्ध करुन देण्याबाबतचे आदेश दि.१५/१२/२०११ रोजी निर्गमित करण्यात आले आहेत.

७.२ साक्ष :-

भारताचे नियंत्रक व महालेखापरिक्षक यांच्या सन २०१०-२०११ या वर्षाच्या विनियोजन लेखे अहवालातील अनुदान क्रमांक ओ-१ "जिल्हा प्रशासन" या संदर्भातील लोकलेखा समितीने दिनांक १ जुलै,

२०१५ रोजी नियोजन विभागाच्या प्रतिनिधींची साक्ष घेतली. साक्षीच्या वेळी विनियोजन लेख्यातील विभागाच्या मागणीवरील आक्षेपाबाबत माहिती देताना विभागीय सचिवांनी सांगितले की, सन २०१०-११ मध्ये मानव विकास मिशनसाठी ५०० कोटी रुपयांची तरतूद करण्यात आली होती. योजना मंजूर करण्यामध्ये उशीर झाला आणि त्यामुळे खर्च झालेला नाही. सदर बाबतीत पुरवणी मागणी करण्यात आली होती. केंद्र शासनाकडून ८२.५० कोटी रुपये ग्रॅन्ट आली होती. मानव विकास मिशन अंतर्गत आलेली तरतूद अंगणवाडी केंद्र बांधण्यासाठी होती. वेळेवर निधी उपलब्ध झाला नाही या कारणामुळे खर्च झालेला नाही. नांदेडमध्ये गुरू -दा-गद्दी कार्यक्रमासाठी १.५० कोटी रुपयांची वेतनासाठी तरतूद करण्यात आली होती. मात्र त्यानंतर शासनाकडून निर्णय घेण्यात आला की, हे काम पूर्ण झाले आहे. निर्माण केलेला सेल बंद केला आहे. त्यामुळे खर्च झालेला नाही.

यावर महालेखाकारांनी असे मत व्यक्त केले की, सदर प्रकरणी ५७१ कोटी रुपयांची बचत झाली आहे आणि ती विभागाकडे समर्पित झाली आहे. महालेखाकार कार्यालयाकडून विनियोजन लेख्यांबाबत बैठक घेतली जाते, त्यावेळी असे काही सांगण्यात आले नव्हते. त्यामुळे महालेखापालांच्या अभिप्रायात ही बाब नोंदविण्यात आली नाही. थोडक्यात सांगायचे म्हणजे ही रक्कम व्यपगत झाली आहे.

यासंदर्भात समितीने असे मत व्यक्त केले की, सदर बाबतीत एकूण तरतूद ५८४ कोटी रुपये आहे, त्यापैकी ५७१ कोटी रुपये शिल्लक राहिले असताना पुन्हा पूरक मागणीमध्ये ८२ लाख ५० हजार रुपयांची मागणी करण्यात आली.

विभागाने पुनर्विनियोजन वेळेवर केले नाही तर निधी व्यपगत होणारच आहे असे मत समितीने व्यक्त केले असता विभागीय सचिवांनी सांगितले की, ५८४ कोटी रूपयांमध्ये ८२ लाख ५० हजार रूपये अंतर्भूत आहेत. ते सुधारित अंदाजामध्ये कमी केले होते. त्यामुळे विभागाला वाटले की, निधी समर्पित करण्याची गरज नाही आणि म्हणून समर्पित केला नाही. सुधारित अनुदानामध्ये ते दिले होते.

सुधारित अंदाजपत्रक कधी दिले होते ? डिसेंबरच्या अधिवेशनात ते पैसे दुसरीकडे ॲडजस्ट केले असतील. पैशांची बचत होत आहे असे म्हटल्यावर दुसऱ्या विभागाने त्या संदर्भात मागणी मान्य केली असेल. दिलेला निधी खर्च होत नाहीत हे वेळेत कळविण्यात आले का ? डिसेंबर महिन्याच्या हिवाळी अधिवेशनातील पुरवणी मागणीच्या अगोदर तसे कळविले होते का की पुरवणी मागणी झाल्यावर कळविले होते ? अशी विचारणा समितीने केली असता विभागीय सचिवांनी सांगितले की,एस्टिमेट रिव्हाईज केले होते.

यावर समितीने असे मत व्यक्त केले की, महाराष्ट्र बजेट मॅन्युअलमध्ये एक तरतूद आहे, त्यानुसार रि-ॲप्रोप्रिएशन करतो त्यावर संबंधितांची जबाबदारी संपत नाही. अर्थसंकल्प नियम पुस्तिकेत सुधारित

अनुदानामध्ये तरतूद वाढविली होती. यावर महालेखाकारांनी सांगितले की, या प्रकरणात तसे झालेले नाही. याबाबत विभागीय सचिवांनी स्पष्ट केले की, विभागाने पुनर्विनियोजन केलेले नाही तर रिव्हाईज एस्टिमेट केले आहे. पुरवणी मागणी केली, तो वेगळा विषय आहे. केंद्र शासनाकडून तरतूद येत होती आणि ती वेगळ्या कामासाठी म्हणजे मानव विकास मिशन अंतर्गत अंगणवाडी केंद्र बांधण्यासाठी होती, त्यासाठी पुरवणी मागणीही केली होती.

समितीने विचारणा केली की, रु.४,६५,६०.०० लाख इतकी रक्कम अखर्चित राहिली आहे. यासंदर्भात विभागाने कोणत्या स्वरुपाचे प्रस्ताव मंत्रिमंडळाकडे सादर केले होते. उत्तरात पुढे असेही सांगितले आहे की, सदर प्रस्तावास सन २०१०-११ मध्ये मंत्रिमंडळाची मंजुरी मिळणे अपेक्षित होते. तथापि सदर योजनेचा प्रस्ताव पूर्ण न झाल्याने रक्कम अखर्चित राहिली आणि ती शासनास समर्पित करण्यात आली. विभागाने अपूर्ण प्रस्ताव सादर केले होते का ? विभागाला दुसऱ्या विभागाला पैसे वळवायचे होते, त्यामुळे प्रस्ताव अपूर्ण पाठविले आणि त्यामुळे मंत्रिमंडळाची परवानगी मिळाली नाही आणि त्यामुळेच ते पैसे विभागाला दुसरीकडे वळविता आले. मानव विकास मिशनच्या संदर्भातील ही रक्कम आहे. सदर पैसे महत्त्वाच्या विषयाच्या संदर्भातील आहेत. ही गंभीर बाब आहे. प्रस्ताव पूर्ण असेल तर मंत्रिमंडळाने तो नाकारण्याचे कारण नाही. निधी नसल्यामुळे प्रस्ताव नाकारला असेल तर वेगळी गोष्ट आहे.

याबाबत खुलासा करताना विभागीय सचिवांनी सांगितले की, सन २००६ मध्ये मानव विकासाचा स्तर वाढविण्यासाठी शासनाने नवीन योजना काढली होती. सन २००६ ते सन २००९ पर्यंत पहिल्या पातळीवरील निकाल चांगले होते, त्यामुळे शासन स्तरावर निर्णय झाला की, आता योजनेची व्याप्ती वाढवायची आहे आणि त्याप्रमाणे २०१० मध्ये अर्थसंकल्पाच्या वेळी जाहीर केले की, योजनेची व्याप्ती वाढवून त्या संदर्भात तरतूद करून ५० टक्के तालुक्यात ही योजना राबविण्यात येणार आहे आणि त्याप्रमाणे विभागाने तयारी करून त्या संदर्भात अंदाजपत्रक तयार केले. तद्नंतर प्रस्तावाची तयारी सुरू होती. योजनेचे स्वरूप कसे असले पाहिजे, त्यामध्ये कोणते तालुके घेतले पाहिजेत या संदर्भात चर्चा करण्यात आली. चर्चेमध्ये शिक्षण विभाग, महिला व बाल कल्याण विभाग, आरोग्य विभाग हे देखील होते. वेगवेगळ्या स्तरावर या संदर्भात चर्चा झाली आणि त्या कारणामुळे उशीर झाले, मंत्रिमंडळाची मान्यता घेण्यामध्ये वेळ गेला. परिणामी सन २०१०-११ मध्ये मान्यता मिळू शकली नाही आणि निधी प्राप्त झाला नाही.

सन २००९-१० चे ८२ कोटी ५० लाख रुपये होते, ते त्या वर्षी खर्च करू शकले नाहीत. योजना आयोगाने ते पैसे सन २०१०-११ मध्ये खर्च करण्यास परवानगी दिली आहे. मानव विकास मिशन अंतर्गत अंगणवाडी बांधकामाचा प्रस्ताव आहे. सदर मिशन अंतर्गत बांधकाम झाले का ? सदर बाबतीत काही माहिती

असेल तर समितीला देण्यात यावी असे समितीने सांगितले असता विभागीय सचिवांनी खुलासा केला की, सन २००९-१० चा निधी केंद्र शासनाकडून मार्चच्या अखेर आला, त्यामुळे तो वापरता आला नाही.

यासाठी पुरवणी अंदाजपत्रकानुसार पुरवणी अंदाजपत्रक (सप्लिमेंटरी बजेटिंग) केले होते. डिसेंबर महिन्याच्या हिवाळी अधिवेशनात पुरवणी मागणी देखील करण्यात आली होती. परंतु त्यानंतर निधी मुक्त करण्यात आला नाही. सन २०११-१२ मध्ये निधी योजना आयोगाकडून पुन्हा वैध (Validation) करुन घेतला, त्यानंतर तो निधी वितरित केला. यामध्ये जवळपास ८३३ अंगणवाडी केंद्र बांधण्याचा कार्यक्रम होता. विभागाने घेतलेल्या माहितीप्रमाणे ५२६ अंगणवाडी केंद्र पूर्ण झालेली आहेत, ३३५ अंगणवाडी केंद्र प्रगतीपथावर आहेत तर ६८१ अंगणवाडी केंद्र सुरू झालेली नाहीत.

सन २०१०-११ ला केंद्र शासनाकडून पैसे येऊन ते पूर्ण वर्षात वापरले नाहीत का ? अशी समितीने विचारणा केली असता विभागीय सचिवांनी सांगितले की, ते वितरित झाले नाहीत. त्यासाठी मागणी केली होती. डिसेंबर महिन्याच्या हिवाळी अधिवेशनात पुरवणी मागणी मंजूर झाली. परंतु पैसे वितरित झाले नाहीत.

त्यावर समितीने असे मत व्यक्त केले की, या संदर्भातील कारण महालेखाकारांना कळविले असते तर हा विषय समितीसमोर आला नसता.

याबाबत विभागीय सचिवांनी सांगितले की, निधी प्रत्यावर्तित झाला त्यावेळी प्रत्यापर्णाच्या आदेशामध्ये कारण दिले होते की, विभागाकडून निधी प्राप्त झालेला नाही.

७.३ समितीचे अभिप्राय :-

(१) सन २००६ मध्ये मानव विकासाचा स्तर वाढविण्यासाठी शासनाने नवीन योजना काढली होती. सन २००६ ते सन २००९ पर्यंत पहिल्या पातळीवरील निकाल चांगले होते, त्यामुळे शासन स्तरावर निर्णय झाला की, आता योजनेची व्याप्ती वाढवायची आहे आणि त्याप्रमाणे २०१० मध्ये अर्थसंकल्पाच्या वेळी जाहीर केले की, योजनेची व्याप्ती वाढवून त्या संदर्भात तरतूद करुन ५० टक्के तालुक्यात ही योजना राबविण्यात येणार आहे आणि त्याप्रमाणे विभागाने तयारी करुन त्या संदर्भात अंदाजपत्रक तयार केले. तद्नंतर प्रस्तावाची तयारी सुरू होती. योजनेचे स्वरुप कसे असले पाहिजे, त्यामध्ये कोणते तालुके घेतले पाहिजेत या संदर्भात चर्चा करण्यात आली. चर्चेमध्ये शिक्षण विभाग, महिला व बाल कल्याण विभाग, आरोग्य विभाग हे देखील होते. वेगवेगळ्या स्तरावर या संदर्भात चर्चा झाली आणि त्या कारणामुळे उशीर झाले, मंत्रिमंडळाची मान्यता घेण्यामध्ये वेळ गेला. परिणामी सन २०१०-११ मध्ये मान्यता मिळू शकली नाही आणि निधी प्राप्त झाला नाही. रु.४,६५,६०.०० लाख इतकी रक्कम अखर्चित राहिली आहे. यासंदर्भात विभागाने प्रस्ताव मंत्रिमंडळाकडे सादर केले होते.

सदर प्रस्तावास सन २०१०-११ मध्ये मंत्रिमंडळाची मंजुरी मिळणे अपेक्षित होते. तथापि सदर योजनेचा प्रस्ताव पूर्ण न झाल्याने रक्कम अखर्चित राहिली आणि ती शासनास समर्पित करण्यात आली. विभागाने अपूर्ण प्रस्ताव सादर केले होते. सदर निधी दुसऱ्या विभागाला पैसे वळवायचे होते, त्यामुळे प्रस्ताव अपूर्ण पाठविले आणि त्यामुळे मंत्रिमंडळाची परवानगी मिळाली नाही आणि त्यामुळेच ते पैसे विभागाला दुसरीकडे वळविता आले. मानव विकास मिशनच्या संदर्भातील ही रक्कम आहे. सदर पैसे महत्त्वाच्या विषयाच्या संदर्भातील आहेत. ही गंभीर बाब आहे. प्रस्ताव पूर्ण असेल तर मंत्रिमंडळाने तो नाकारण्याचे कारण नाही. निधी नसल्यामुळे प्रस्ताव नाकारला असेल तर वेगळी गोष्ट आहे. परंतु अशी वस्तुस्थिती नाही असे समितीच्या निदर्शनास आले आहे.

७.४ समितीची शिफारस :-

(१) महाराष्ट्रात मानव विकास निर्देशकाचा स्तर उंचावण्यासाठी शासनाने व्यापक कार्यक्रम हाती घेतला असतानाही त्याची अंमलबजावणी प्रभावीपणे होत नसल्याने व या संपूर्ण प्रकरणात नियोजनाचा अभाव असल्याने रुपये ४,६५,६०.०० लाख निधी व्यपगत झाला. परिणामी सदर योजनेचे लाभार्थी लाभापासून वंचित राहिले. **मानव विकास निर्देशांक राज्यातील ज्या जिल्ह्यात सरासरीपेक्षा कमी आहे त्या जिल्ह्याचा स्तर उंचावण्यासाठी या योजनांची प्रभावीपणे अंमलबजावणी त्या जिल्ह्यांमध्ये करणे आवश्यक आहे अशी समितीची शिफारस आहे.**

(२) प्रत्येक विभागाला नियमित खर्चाचा ताळमेळ (रिकन्सीलेशन) प्रत्येक महिन्यात करणे बंधनकारक असतानाही त्याची अंमलबजावणी होत नसल्याने अनेक आर्थिक अनियमितता झाल्याचे दिसून येते. अत: **पुढील काळात विभागाने १००% खर्चमेळाचे काम (रिकन्सीलेशन) वेळोवेळी करावे अशी समितीची शिफारस आहे.**

आदिवासी विकास विभाग

८.१ भारताचे नियंत्रक व महालेखापरिक्षक यांच्या सन २०१०-२०११ वर्षाच्या विनियोजन लेख्याची छाननीकरीत असताना अनुदानक्र. टी-५ "जनजातीक्षेत्र विकास उपाययोजनेवरील महसूली खर्च" व अनुदान

क्र.टी-६ "जनजातीक्षेत्र विकास उपाययोजनेवरील भांडवली खर्च" या शिर्षाअंतर्गत बचत व अधिक खर्चासंबंधी महालेखाकारांनी आपल्या अहवालात पुढील प्रमाणे अभिप्राय दिल्याचे समितीच्या निदर्शनास आलेले आहे.

अनुदान क्र. टी/५ "जनजाती क्षेत्र विकास उपाययोजनेवरील महसुली खर्च"

(रु.लाखात)

शीर्ष	**एकूण अनुदान**	**प्रत्यक्ष खर्च**	**अधिक खर्च (+) बचत (-)**
२४०६ वनीकरण व वन्यजीवन ०१ वनीकरण ७९६ जनजाती क्षेत्र उपयोजना ७९६(०१)(०५) वनक्षेत्रामध्ये पर्यटनाचा विकास मूळ ५,४३.९८ पुनर्विनियोजन -१,९०.७४	३,५३.२४	३,४२.८४	-१०.४०

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात वन विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

सदर योजनेअंतर्गत वन निरीक्षण कुटीची नुतनीकरण, बळकटीकरण वनोद्यान येथील बालोद्यान व इतर बाबीची सुधारणा, झुडपाची साफ-सफाई, जोगापूर येथील वॉच टॉवर व वनसंरक्षण कुटी सौंदर्यकरण, अमलनाला येथील वनसंरक्षणकुटी, निरीक्षण मनोरे, प्रसाधन गृहे बांधणे, रस्त्याचे बाजूला पर्यटन स्थळाजवळ माहितीदर्शक फलक लावणे, पर्यटकांसाठी सिमेंट बेंचेस पुरविणे, प्रसिध्दी व छपाई खर्च वने व वन्यजीव संवर्धन विषयक पुस्तके खरेदी इ. कामे करण्यासाठी मागणी प्रस्तावित करण्यात आली होती. त्यापैकी निरीक्षण कुटीचे नुतनीकरण करणे, राजूरा येथील बालोद्यानाचे सौदर्यीकरण करणे इ. कामाचे प्रस्तावास उपवन अभियंता चंद्रपूर, वनवृत्त चंद्रपूर यांचेकडून आर्थिक वर्षाअखेर पर्यंत प्रस्तावास तांत्रिक मान्यता प्राप्त झाली नाही. त्यामुळे रु.७.०० लक्ष व मुख्य वनसंरक्षक (प्रा.) नाशिक वनवृत्तातील उप विभागीय वन अधिकारी, मालेगांव यांनी सदर शीर्षांतर्गत रु.३.४० लक्षची प्रमाणके नामंजूर केली. त्यामुळे एकूण रु.१०.४० लक्षची बचत झालेली आहे.

(रु.लाखात)

शीर्ष	**एकूण अनुदान**	**प्रत्यक्ष खर्च**	**अधिक खर्च (+) बचत (-)**
२४०६ वनीकरण व वन्यजीवन			

०१ वनीकरण ७९६ जनजाती क्षेत्र उपयोजना ७९६(०१)(०१) ओसाड वनांचे पुनर्वनरोपण करणे-राज्य योजनांतर्गत योजना मूळ ४,६२.४१ पुनर्विनियोजन २,०२.३७	६,६४.७८	६,६२.९६	-१.८२

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात वन विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

अंतिम सुधारित अनुदानाच्या तुलनेत झालेल्या खर्चातील बचत (०.२७%) अत्यंत अल्प असल्याने अभिप्राय नाहीत.

८.२ अनुदान क्र.टी-६ "जनजाती क्षेत्र विकास उपयोजनेवरील भांडवली खर्च" वन (आदिवासी उपयोजना)

(रु.लाखात)

शीर्ष	एकूण अनुदान	प्रत्यक्ष खर्च	अधिक खर्च (+) बचत (-)
४४०६ वनीकरण व वन्यजीवन यावरील भांडवली खर्च ०१ वनीकरण ७९६ जनजाती क्षेत्र उपयोजना ७९६(०१)(०३) गौण वनोत्पादनाचा विकास -राज्य योजनांतर्गत योजना (टिएसपी) मूळ १,७६.३९ पुनर्विनियोजन -३५.२८	१,४१.११	१,४१.१२	+०.०१

टिपा व भाष्ये :-

वित्त विभागाने १० टक्के कपात लादल्याने मार्च, २०११ मध्ये रु.३५.२८ लाख इतका निधी पतर करण्यात आला, त्याची कारणे कळविण्यात आली नाहीत. (ऑगस्ट २०११)

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात वन विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

अंतिम सुधारित अनुदानाच्या तुलनेत झालेला अधिकचा खर्च १% पेक्षा कमी असल्याने अभिप्राय नाहीत.

(रु.लाखात)

शीर्ष	एकूण अनुदान	प्रत्यक्ष खर्च	अधिक खर्च (+) बचत (-)
४४०६ वनीकरण व वन्यजीवन यावरील भांडवली खर्च ०२ जनजाती क्षेत्राबाहेरील उपयोजनांतर्गत योजना ७९६ जनजाती क्षेत्राबाहेरील उपयोजनांतर्गत योजना ७९६(०१)(०२) दगडांच्या रोधी धरणाचे बांधकाम मूळ ७७.३४ पुनर्विनियोजन -१५.४७	६१.८७	६१.८७	---

टिपा व भाष्ये :-

वित्त विभागाकडून कमी निधी प्राप्त झाल्यामुळे मार्च २०११ मध्ये रु.१५.४७ लाख इतका निधी परत करण्यात आला. मागविण्यात आली असली तरी त्याची कारणे कळविण्यात आलेली नाहीत. (ऑगस्ट २०११)

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात वन विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

अंतिम सुधारित अनुदानाइतकी रक्कम खर्च झालेली असल्याने अभिप्राय नाहीत.

(रु.लाखात)

शीर्ष	एकूण अनुदान	प्रत्यक्ष खर्च	अधिक खर्च (+) बचत (-)
४४०६ वनीकरण व वन्यजीवन यावरील भांडवली खर्च			

०१ सामाजिक क्षेत्र वनीकरण ७९६ जनजाती क्षेत्र उप योजना ७९६(०१)(०२) सर्वसाधारण उपयोगाच्या लाकडासाठी उपयुक्त अशा झाडांची लागवड राज्य योजनांतर्गत योजना (टिएएसपी) मूळ २,४२.७२ पूरक ७,००.३७ पुनर्विनियोजन -१,६३.९२	७,७९.१७	७,८४.१३	+४.९६

टिपा व भाष्ये :-

कोणतेही विशिष्ट कारण न देता मार्च २०११ मध्ये रु.१,६३.९२ लाख इतका निधी काढण्यात आला. (ऑगस्ट २०११)

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात वन विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

सदर योजनेखाली बांबू लागवडीचे काम घेण्यात आले होते. बांबू रोपवन यशस्वी व्हावे म्हणून बांबू लागवडीसाठी बांधील कामावर खर्च करण्यात आला. वनमजूरांचा उदरनिर्वाह त्यांना प्राप्त होणाऱ्या मजूरीवरच अवलंबून आहे. तसेच सदर कालावधीत महत्वाचे सणाचे दिवस असल्यामुळे मजूरांना देय असलेली प्रलंबित मजूरीच्या रक्कमेसाठी संघटनेकडून तिव्र आंदोलन करण्यात येईल अशी शक्यता होती. मजूरांच्या मनातील असंतोषाची भावना पसरुन इतर कामावर त्याचा विपरीत परिणाम होऊ नये हा दृष्टीकोन लक्षात घेऊन मजूरांचे हित व प्रकरणाचे गांर्भिय लक्षात घेऊन सदरचा खर्च करण्यात आला. त्यामुळे ४.९६ लक्ष इतका अधिकचा खर्च करण्यात आलेला आहे. अंतिम सुधारीत अनुदानाच्या तुलनेत अधिकचा खर्च १% पेक्षा कमी झालेला आहे.

(रु.लाखात)

शीर्ष	**एकूण अनुदान**	**प्रत्यक्ष खर्च**	**अधिक खर्च (+) बचत (-)**
४४०६ वनीकरण व वन्यजीवन यावरील भांडवली खर्च ०१ वनोत्पादन ७९६ जनजाती क्षेत्र उपयोजना ७९६(०१)(०४) दगडी शुष्क बंधारे बांधणे (जिल्हास्तर योजना) मूळ १,१८.१७ पुनर्विनियोजन १६.४५	१,३४.६२	१,३४.६२	---

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात वन विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

अंतिम सुधारित अनुदानाइतकी रक्कम खर्च झालेली असल्याने अभिप्राय नाहीत.

मागणी क्र.टी-५, आदिवासी विकास/जलसंपदा विभाग

(रु.लाखात)

शीर्ष	एकूण अनुदान	प्रत्यक्ष खर्च	अधिक खर्च (+) बचत (-)
२७०२- लहान पाटबंधारे ०१ भूपृष्ठ जल ७९६ जनजाती क्षेत्र उपयोजना ७९६ (०१) (०२) स्वेच्छाधिकार अनुदान (व्याप्ती व सुधारणा) राज्य योजनांतर्गत योजना (टीएएसपी) मूळ २,९९.०० पूरक ०.०१ पुनर्विनियोजन १२,४४.००	१५,४३.०१	१७,९९.६७	+२,५६.६६

टिपा व भाष्ये :-

अधिक प्रस्ताव प्राप्त झाल्यामुळे मार्च २०११ मध्ये पुनर्विनियोजनाव्दारे रु.१२४४ लाख इतक्या अतिरिक्त निधीची तरतूद करण्यात आली. मागविण्यात आली असली तरी रु.२५६.६६ लाख इतक्या अंतिम अधिक खर्चाची कारणे कळविण्यात आलेली नाहीत. (ऑगस्ट २०११)

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात जलसंपदा विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

प्रधानशीर्ष २७०२ (लघु पाटबंधारे) अंतर्गत उपलेखाशीर्ष २७०२३६९६ या उपशीर्षाखाली एकूण अनुदान रु.१५४३.०१ लाख च्या अनुषंगाने महालेखापाल कार्यालयाने रु.१७९९.६७ लाख इतका खर्च नोंदविलेला आहे. त्यामुळे रु.२५६.६६ लख इतके अधिक्य दिसून येत आहे. आदीवासी विकास विभागाने अंतिम सुधारित अनुदान रुपये १८०४.०० लाख इतके दर्शविले आहे व महालेखापाल कार्यालयाने रु.१५४३.०१ लक्ष इतके एकूण अनुदान दर्शविले आहे. त्यामुळे यातील फरक रु.२६०.९९ लक्ष इतका दिसून येत आहे. (१८०४.००-१५४३.०१ = २६०.९९) विभागाने प्रत्यक्ष खर्च रु.१७९९.६७ लाख इतका केलेला आहे. यास्तव विभागाचे अंतिम सुधारित अनुदान रु.१८०४.०० लाख इतक्या रकमेशी तुलना करता रु.४.३३ लाख बचत दिसून येते.

(रु.१८०४.०० -रु.१७९९.६७ = रु.४.३३) त्यामुळे एकूण रु.२५६.६६ लाख इतके अधिक्य दिसून येते. (रु.२६०.९९ लाख (-) रु.४.३३ लाख = २५६.६६ लाख)

सदर लेखाशीर्षाखाली संबंधित नियंत्रक अधिकाऱ्यांना रु.१७९९.६७ लक्ष इतके अनुदान आदिवासी विकास विभाग व जलसंपदा विभाग यांचेकडून प्राप्त झाले. संबंधित नियंत्रक अधिकाऱ्यांनी प्राप्त अनुदानाएवढाच रु.१७९९.६७ लक्ष इतका खर्च केला आहे व महालेखापाल कार्यालयानेदेखील रु.१७९९.६७ लाख इतकाच खर्च विनियोजन लेखा अहवालात नोंदविलेला आहे. त्यामुळे विभागाने नोंदविलेल्या खर्चात व महालेखापालांनी नोंदविलेल्या खर्चात तफावत दिसून येत नाही.

आदिवासी विकास विभाग व जलसंपदा विभाग या दोन विभागांनी संबंधित नियंत्रक अधिकाऱ्यांना विविध शासन आदेशांव्दारे अनुदान मंजूर केले आहे. सदरहू अनुदान खालीलप्रमाणे सन २०१० ते २०११ या वित्तीय वर्षासाठी संबंधित नियंत्रक अधिकाऱ्यांना प्राप्त झालेले आहे.

अधीक्षक अभियंता, लाक्षेवि, नाशिक (आदिवासी विभागाचे अनुदान)

१) शासन निर्णय क्र.पुनर्वि-२०११(६५/कार्यासन-६) दिनांक २४.२.२०११ रु.१०००.०० लाख

आदिवासी विभागाचे एकूण अनुदान

अधीक्षक अभियंता, लाक्षेवि, नाशिक (आदिवासी विभागाकडील अनुदान)

१) शासन निर्णय क्र.पीएलएन-२०१० (१६८/२०१०) ल.पा.१ दि.२०.९.२०१० रु.१३.६४ लाख

२) शासन निर्णय क्र.पीएलएन-२०१० (१६८/२०१०) ल.पा.-१, दि.२०.९.२०१० रु.२८.९९ लाख

एकूण जलसंपदा विभागाचे अनुदान रु.४२.६३ लाख

आदिवासी विकास विभाग व जलसंपदा विभाग यांचेकडील एकूण अनुदान

रु.१०००.००+४२.६३ = १०४२.६३ लाख

जलसंपदा विभागाच्या एकूण अनुदान रु.१३.६४ लाखापैकी रु.१३.१२ लाख इतका प्रत्यक्ष खर्च झाला असून रु.०.५२ लाख इतकी बचत झाली आहे.

सदरहू बचत नगण्य आहे.

एकूण खर्च अनु.क्रमांक रु.१०४२.११ लाख

अधीक्षक अभियंता, ठाणे पाटबंधारे मंडळ, ठाणे (आदिवासी विकास विभाग-अनुदान)

१) शासन निर्णय क्र.पुनर्वि-२०११ (१६५/कार्यासन-६) दि.२४.२.२०११ रु.३००.०० लाख

आदिवासी विकास विभागाकडील एकूण अनुदान

अधीक्षक अभियंता, ठाणे पाटबंधारे मंडळ, ठाणे (जलसंपदा विभाग-अनुदान)

१) बीडीएस प्रणालीवर प्रत्यक्ष उपलब्ध झालेले अनुदान दिनांक ३१.३.२०११ रु.१९९.९० लाख

२) शासन निर्णय क्र.पीएलएन-२०१० (१६८/२०१०) ल-पा-१ दि.२०.९.२०१० रु.१९६.९३ लाख

जलसंपदा विभागाकडील एकूण अनुदान **रु.३९६.८३ लाख**

आदिवासी विकास विभाग व जलसंपदा विभागाकडील एकूण अनुदान **रु.६९६.८३ लाख**

जलसंपदा विभागाकडील एकूण अनुदान रु.१९९.९० लाखच्या अनुषंगाने प्रत्यक्ष खर्च रु.१९८.४९ लक्ष झाला आहे. त्यामुळे रु.१.४१ लक्ष इतकी बचत झाली आहे.

सदरहू बचत नगण्य आहे. (रु.१९९.९० लक्ष-रु.१९८.४९ लक्ष= बचत रु.१.४१ लक्ष) रु.(-) १.४१ लाख

एकूण खर्च अनुक्रमांक २

अधीक्षक अभियंता, लाक्षेवि, नागपूर (आदीवासी विकास विभाग-अनुदान)

१)शासन निर्णय क्र.पूरक-२०११/प्र.क्र.६८/कार्यासन-६ दि.३१.३.२०११ **रु.३५.०० लाख**

आदिवासी विभागाकडील एकूण अनुदान **रु.३५.०० लाख**

एकूण अनुदान रु.३५.०० लाखापैकी प्रत्यक्ष खर्च रु.३४.८७ लाख इतका झाला असून रु.०.१३ लक्ष इतकी बचत झाली आहे. सदरहू बचत नगण्य आहे. रु.(-)०.१३ लाख

महालेखापाल, नागपूर यांच्या कार्यालयाशी रु.३४.८७ लक्ष इतक्या रक्कमेचा ताळमेळ घातला गेला.

एकूण खर्च अनुक्रमांक ३ **रु.३४.८७ लाख**

अधिक्षक अभियंता, लघू पाटबंधारे (स्थानिक स्तर) अमरावती (आदिवासी विभागाचे अनुदान)

१) जिल्हाधिकारी अमरावती यांचे आदेश दि.१८.८.२०१० रु.२७.२७ लाख

आदिवासी विभागाकडील एकूण अनुदान **रु.२७.२७ लाख**

एकूण खर्च अनुक्रमांक ४

एकूण खर्च अनुक्रमांक १ **रु.१०४२.११ लाख**

एकूण खर्च अनुक्रमांक २ **रु.६९५.४२ लाख**

एकूण खर्च अनुक्रमांक ३ **रु.३४.८७ लाख**

एकूण खर्च अनुक्रमांक ४ **रु.२७.२७**

एकूण खर्च अनुक्रमांक १, २, ३ व ४ **रु.१७९९.६७ लाख**

महालेखापालांनी प्रारुप विनियोजन लेख्यात सदर उपशीर्षाखाली रु.१७९९.६७ लाख (रुपये सतरा कोटी नव्व्याण्णव लक्ष सदुसष्ट हजार फक्त) इतका खर्च नोंदविला आहे आणि विभागाने देखील रु. १७९९.६७ (रुपये सतरा कोटी नव्व्याण्णव लक्ष आणि सदुसष्ट हजार फक्त) इतका खर्च केला आहे. त्यामुळे महालेखापालांनी नोंदविलेल्या खर्चात आणि विभागाने केलेल्या खर्चात तफावत दिसून येत नाही.

प्रधानशीर्ष- २७०२- लहान पाटबंधारे

(रु.लाखात)

शीर्ष	एकूण अनुदान	प्रत्यक्ष खर्च	अधिक खर्च (+) बचत (-)

२७०२- लहान पाटबंधारे ०१ भूपृष्ठ जल ७९६ जनजाती क्षेत्र उपयोजना ७९६ (०१) (०१) इतर लहान पाटबंधारे (राज्य क्षेत्र)-सर्वेक्षण कामे-राज्य योजनांतर्गत योजना मूळ ५,७९.०० पुनर्विनियोजन ४,४२.१०	१०,२१.१०	१०,१५.७८	-५.३२

टिपा व भाष्ये :-

अधिक प्रस्ताव प्राप्त झाल्यामुळे मार्च २०११ मध्ये नमूद केलेल्या उपशीर्षाखाली पुनर्विनियोजनाव्दारे रु.६२३०.०२ लक्ष इतक्या अतिरिक्त निधीची तरतूद करण्यात आली.

वर नमूद केलेल्या उपशीर्षाखाली रु.३५०.०७ लाख इतक्या अंतिम बचतीची कारणे मागविण्यात आली असली तरी ती कारणे कळविण्यात आलेली नाहीत. (ऑगस्ट २०११)

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात जलसंपदा विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

मुख्य लेखाशीर्ष २७०२ अंतर्गत २७०२३६८७ या उपशीर्षाखाली अंतिम सुधारित अनुदान रु.१०२१.१० लक्ष (रुपये दहा कोटी एकवीस लाख दहा हजार फक्त) च्या अनुषंगाने विभागाचा प्रत्यक्ष खर्च रु.१०१५.७८ लक्ष (रुपये दहा कोटी पंधरा लाख आणि अठ्ठयाहत्तर हजार फक्त) इतका आला आहे. त्यामुळे रु.५.३२ लक्ष (रुपये पाच लाख बत्तीस हजार फक्त) इतकी बचत झाली आहे. सदरची बचत अंतिम सुधारित अनुदानाच्या तुलनेत नगण्य आहे.

सदर उपशीर्षाखाली आदिवासी विकास विभागाकडून संबंधित नियंत्रक अधिकाऱ्यांना रु.१०१५.७८ लक्ष इतके अनुदान प्राप्त झाले. त्या अनुषंगाने संबंधित नियंत्रक अधिकाऱ्यांनी रु.१०१५.७८ लक्ष इतकाच प्रत्यक्ष खर्च केला आहे. तसेच महालेखापाल कार्यालयाने देखील विनियोजन लेखे अहवालात रु.१०१५.७८ लक्ष खर्च दर्शविलेला आहे. त्यामुळे महालेखापालांनी नोंदविलेला खर्च व विभागाने केलेला खर्च यामध्ये तफावत नाही.

महालेखापाल कार्यालयाने विनियोजन लेखे अहवालात रु.१०१५.७८ लक्ष इतका खर्च नोंदविला आहे. आदिवासी विकास विभागाने निर्गमित केलेल्या अंतिम सुधारित अनुदानाच्या आदेशामध्ये रु.१०२१.१० लक्ष इतके अंतिम सुधारित अनुदान दर्शविलेले आहे. त्यामुळे ५.३२ लक्ष इतकी बचत दिसून येते.

आदिवासी विकास विभाग व जलसंपदा विभाग या दोन विभागांनी निरनिराळ्या आदेशांन्वये संबंधित नियंत्रक अधिकाऱ्यांना सन २०१०-११ या आर्थिक वर्षात खालीलप्रमाणे अनुदान मंजूर केलेले आहे.

अधीक्षक अभियंता, ठाणे पाटबंधारे मंडळ (आदिवासी विकास विभाग-अनुदान)

१)	जिल्हाधिकारी नाशिक यांचे आदेश क्र.२४०० दि.२६.८.२०१०	रु.२०.०० लक्ष
२)	जिल्हाधिकारी नाशिक यांचे आदेश क्र.२९५४ दि.२५.१०.२०१०	रु.७९.८४ लक्ष
३)	जिल्हाधिकारी नाशिक यांचे आदेश क्र.३२२७ दि.२६.११.२०१०	रु.८३.८० लक्ष
४)	जिल्हाधिकारी नाशिक यांचे आदेश क्र.५२६ दि.२४.२.२०११	रु.१३.३९ लक्ष
५)	शासन निर्णय क्र.पुर्नवि-२०११/६५/कक्ष-६, दि.२४.२.२०११	रु.५००.०० लक्ष

अधीक्षक अभियंता, ठाणे पाटबंधारे मंडळ (जलसंपदा विभाग-अनुदान)

१)	शासन निर्णय क्र.पीएलएन-(१६८/२०१०) लपा-१, दि.२०.९.२०१०	रु.१३४.१९ लक्ष
	एकूण अनुदान (आदिवासी विभाग व जलसंपदा विभाग)	**रु.८३१.२२ लक्ष**

अनुक्रमांक ४ यांचे दर्शविल्यानुसार आदिवासी विकास विभागाने रु.१३.३९ लक्ष इतके अनुदान दर्शविलेले आहे. व प्रत्यक्ष खर्च रु.१२.७१ लक्ष इतका खर्च केला असून रु.०.६८ लक्ष इतकी बचत झालेली आहे. (रु.१३.३९-रु.१२.७१=(-)रु.०.६८ लक्ष) सदरहू बचत नगण्य आहे.

	रु.(-)०.६८ लक्ष
एकूण खर्च	रु.८३०.५४ लक्ष
एकूण खर्च क्र.१	**रु.८३०.५४ लक्ष**

अधीक्षक अभियंता, लाक्षेवि, जळगांव (जलसंपदा विभाग-अनुदान)

१)	शासन निर्णय क्र.पीएलएल-(१६८/२०१०)ल.पा-१, दि.२०.९.२०१०	रु.१७८.७३ लक्ष
	जलसंपदा विभागाकडील एकूण अनुदान	रु.१७८.७३ लक्ष
	एकूण खर्च क्र.२रु.१७८.७३ लक्ष	

अधीक्षक अभियंता, लाक्षेवि, नाशिक (आदिवासी विकास विभाग-अनुदान)

१)	जिल्हाधिकारी नाशिक आदेश क्र.२५४३, दि.८.९.२०१०	रु.६.५१ लक्ष
	आदिवासी विकास विभागाकडून एकूण अनुदान	रु.६.५१ लक्ष
	एकूण खर्च क्र.३रु.६.५१ लक्ष	

एकूण खर्च

अधीक्षक अभियंता, ठाणे पाटबंधारे मंडळ, ठाणे	(१)	रु.८३०.५४ लक्ष
अधीक्षक अभियंता, लाक्षेवि, जळगांव	(२)	रु.१७८.७३ लक्ष
अधीक्षक अभियंता, नाशिक	(३)	रु.६.५१ लक्ष
	एकूण खर्च	**रु.१०१५.७८ लक्ष**

महालेखापालांनी प्रारुप विनियोजन लेखा अहवालात सदर उपशीर्षाखाली रु.१०१५.७८ लक्ष (रुपये दहा कोटी पंधरा लाख अठ्ठयाहत्तर हजार फक्त) इतका खर्च नोंदविला आहे. आणि विभागाने रु.१०१५.७८ लक्ष इतका प्रत्यक्ष खर्च केलेला आहे. परिणामी महालेखापालांनी नोंदविलेल्या खर्चामध्ये व विभागाच्या खर्चामध्ये तफावत नाही.

आदिवासी विकास/नगरविकास विभाग

(रु.लाखात)

शीर्ष	**एकूण अनुदान**	**प्रत्यक्ष खर्च**	**अधिक खर्च (+) बचत (-)**
२२१७ नगर विकास ८० सर्वसाधारण			

७९६ जनजाती क्षेत्र उपयोजना ७९६(०१)(०२) नागरी आदिवासी वस्ती विकास मूळ ५,००.००० पुनर्विनियोजन २,०९.८९	७,०९.८९	७,१०.२८	+०.३९

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात जलसंपदा विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

या उपशीर्षाखाली सन २०१०-११ मध्ये रु.५,००,००,०००/- (रुपये पाच कोटी मात्र) इतकी तरतूद करण्यात आली होती. तथापि, या योजनेखाली जास्त प्रस्ताव प्राप्त झाल्यामुळे आदिवासी विकास विभागाने (१) दिनांक ३० नोव्हेंबर, २०१०, (२) दिनांक ९ फेब्रुवारी, २०११ (३) दिनांक १९ मार्च, २०११ व (४) दिनांक ३१ मार्च, २०११ या शासन निर्णयान्वये एकूण रु.७,१०,२७,५४९/- (रुपये सात कोटी दहा लाख सत्तावीस हजार पाचशे एकोणपन्नास मात्र) इतका निधी उपलब्ध करुन दिला आहे. सदर निधीच्या मर्यादेत म्हणजेच रु.७,१०,२७,५४९/- (रुपये सात कोटी दहा लाख सत्तावीस हजार पाचशे एकोणपन्नास मात्र) इतका खर्च विभागाने केला आहे.

तथापि, दिनांक ३१ मार्च, २०११ च्या पुनर्विनियोजनाव्दारे आदिवासी विकास विभागाने रु.२,०९,८९,०००/- (रुपये दोन कोटी नऊ लाख एकोणनव्वद हजार मात्र) इतका निधी उपलब्ध करुन दिलेला असल्याने मूळ तरतूद (रु.५००.०० लक्ष) अधिक पुनर्विनियोजनाने उपलब्ध तरतूद (रु.२०९.८९ लक्ष) विचारात घेता या उपशिर्षाखाली रु. ७,०९,८९,०००/- (रुपये सात कोटी नऊ लाख एकोणनव्वद हजार मात्र) इतके अंतिम सुधारित अनुदान प्राप्त झालेले आहे.

अंतिम सुधारीत अनुदानाच्या तुलनेत विभागाने रु.३९,०००/- (रु.एकोणचाळीस हजार मात्र) इतका जास्त खर्च केलेला असून हा खर्च १% पेक्षा कमी असल्याने तो क्षमापित करण्यात यावा.

आदिवासी विकास/उद्योग, ऊर्जा व कामगार विभाग

(रु.लाखात)

शीर्ष	एकूण अनुदान	प्रत्यक्ष खर्च	अधिक खर्च (+) बचत (-)

२८०१ वीज ८० सर्वसाधारण ७९६ जनजाती क्षेत्र उपयोजना ७९६ (०१) (०२) महाराष्ट्र राज्य वीज वितरण कंपनीस अनुदान मूळ ४७,३५.२५ पुनर्विनियोजन (-)४,१५.३१	४३,१९.९४	३९,४६.९४	-३,७३.००

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात ऊर्जा विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

सदरील कामाकरिता वनविभागाची परवानगी तसेच लाईन टाकण्यासाठी स्थानिक लोकांकडून येणाऱ्या अडचणीमुळे सन २०१०-११ या वर्षात अनुदानाची रक्कम पूर्ण खर्च झालेली नाही. परंतु तद्नंतर ही कामे ३१ मार्च, २०११ पर्यंत पूर्ण होऊ शकली नाहीत. त्यामुळे सन २०११-१२ मध्ये प्रस्तावित सर्व कामे पूर्ण झाली असून निधी पूर्ण खर्च करण्यात आला आहे.

(रु.लाखात)

शीर्ष	**एकूण अनुदान**	**प्रत्यक्ष खर्च**	**अधिक खर्च (+) बचत (-)**
२८०१ वीज ८० सर्वसाधारण ७९६ जनजाती क्षेत्र उपयोजना ७९६ (०२) (०२) महाराष्ट्र राज्य वीज वितरण कंपनी मर्यादित यांस अनुदान (ओटीएएसपी)-राज्य योजनांतर्गत योजना मूळ ५,६९.५५ पुनर्विनियोजन (-)९६.८२	४,७२.७३	४,०९.५९	-६३.१४

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात ऊर्जा विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

सदरील कामाकरिता वन विभागाची परवानगी तसेच लाईन टाकण्यासाठी स्थानिक लोकांकडून येणाऱ्या अडचणीमुळे सन २०१०-११ या वर्षात अनुदानाची रक्कम पूर्ण खर्च झालेली नाही. परंतु तद्नंतर ही कामे ३१ मार्च, २०११ पर्यंत पूर्ण होऊ शकली नाहीत. त्यामुळे सन २०११-१२ मध्ये प्रस्तावित सर्व कामे पूर्ण झाली असून निधी पूर्ण खर्च करण्यात आला आहे.

आदिवासी विकास/सहकार, पणन व वस्त्रोद्योग विभाग

जनजाती क्षेत्रविकास

(रु.लाखात)

शीर्ष	एकूण अनुदान	प्रत्यक्ष खर्च	अधिक खर्च (+) बचत (-)

२४२५-सहकार ७९६ जनजाती क्षेत्र उपयोजना ७९६ (०१) (०७) पीक उत्पादन शेतकऱ्यांना प्रोत्साहने, राज्य योजनांतर्गत योजना मूळ ३७.२३ पुनर्विनियोजन ११.८०	४९.०३	४६.७९	(-)२.२४

टिपा व भाष्ये :-

अधिक प्रस्ताव प्राप्त झाल्यामुळे मार्च २०११ मध्ये वर नमूद केलेल्या उपशिर्षाखाली पुनर्विनियोजनाव्दारे रु.६१.१६ लाख इतक्या अतिरिक्त निधीची तरतूद करण्यात आली.

मागविण्यात असले तरी रु.२७.११ लाख इतक्या अंतिम बचतीची कारणे कळविण्यात आलेली नाहीत. (ऑगस्ट, २०११)

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात सहकार, पणन व वस्त्रोद्योग विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

या योजनेखाली रु.४९.०३ लाखाची तरतूद असून रु.४६.७९ प्रत्यक्ष खर्च झाल्याने उर्वरीत रु.२.२४ लाखाची बचत झाली आहे. तरी रु.२.२४ लाखाची बचत स्विकृत व्हावी ही विनंती.

जलसंपदा विभाग

अनुदान क्रमांक टि-६ "जनजाती क्षेत्रविकास उपाययोजनेवरील भांडवली खर्च "

(रु.लाखात)

शीर्ष	एकूण अनुदान	प्रत्यक्ष खर्च	अधिक खर्च (+)

			बचत (-)
४७०२-लहान पाटबंधाऱ्यांवरील भांडवली खर्च ७९६-जनजाती क्षेत्र उपयोजना ७९६ (०१)(१०) तापी पाटबंधारे विकास महामंडळास भाग भांडवल अंशदान-राज्य योजनांतर्गत योजना मूळ ११,४२.०० पुनर्विनियोजन -१,१६.०० १०,२६.०० ९,७५.०० (-)५१.०० १०,२६.०० ९,७५.०० (-)५१.०० १०,२६.०० ९,७५.०० (-)५१

१) शासन निर्णय क्र.पीएलएन-२०१०/१६८/२०१०/लपा-१, दि.२०.९.२०१० रु.८८६.५० लाख

जलसंपदा विभागाचे एकूण अनुदान रु.८८६.०० लाख

अधीक्षक अभियंता, लाक्षेवि, जळगांव (आ.वि.वि./जिल्हाधिकारी, नंदूरबार अनुदान)

१) आयुक्त, जिल्हा नियोजन, नंदुरबार यांचे पत्र क्र.७८, दि.१७.१.१०११ रु.८८.५० लाख

(आ.वि.वि./जिल्हाधिकारी, नंदूरबार) एकूण अनुदान रु.८८.५० लाख

जलसंपदा विभाग व आ.वि.वि.यांचेकडील एकूण अनुदान रु.९७५.०० लाख

महालेखापालांनी प्रारुप विनियोजन लेख्यात सदर उपशीर्षाखाली रु.९७५.०० लाख (रुपये नऊ कोटी पंचाहत्तर लाख फक्त) इतका खर्च नोंदविला आहे आणि विभागाने देखील रु.९७५.०० लाख (रुपये नऊ कोटी पंचाहत्तर लाख फक्त) इतका खर्च केला आहे. त्यामुळे महालेखापालांनी नोंदविलेल्या खर्चात आणि विभागाने केलेल्या खर्चात तफावत दिसून येत नाही

(रु.लाखात)

शीर्ष	एकूण अनुदान	प्रत्यक्ष खर्च	अधिक खर्च (+) बचत (-)
४७०२-लहान पाटबंधाऱ्यांवरील भांडवली खर्च ७९६-जनजाती क्षेत्र उपयोजना ७९६ (०१)(११) कोकण पाटबंधारे विकास महामंडळास भाग भांडवल अंशदान एस.पी.एस. मूळ १८,५२.०० पूरक १०,७०.०० पुनर्विनियोजन -२,९२.२०	२६,२९.८०	२६,२९.८०	---

टिपा व भाष्ये :-

वित्त विभागाने १० टक्के कपात लादल्यामुळे वर नमूद केलेल्या उपशीर्षाखाली मार्च २०११ मध्ये रु.७४२.२० लाख इतका निधी परत करण्यात आला. त्याची कारणे कळविण्यात आली नाहीत. (ऑगस्ट, २०११)

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात जलसंपदा विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

प्रधानशीर्ष ४७०२-लहान पाटबंधारे यावरील भांडवली खर्च अंतर्गत या उपशीर्षाखाली एकूण अनुदान रु.२६२९.८० लक्ष (रुपये सव्वीस कोटी एकोणतीस लाख ऐंशी हजार फक्त) च्या अनुषंगाने विभागाचा प्रत्यक्ष खर्च रु.२६२९.८० लक्ष (रुपये सव्वीस कोटी एकोणतीस लाख ऐंशी हजार फक्त) इतका झाला आहे. त्यामुळे अर्थसंकल्पीय तरतूदीच्या अनुषंगाने अधिक अथवा बचत झालेली नाही.

या उपशीर्षाखालील योजनेकरिता दोन विभागाकडून (आदिवासी विकास विभाग आणि जलसंपदा विभाग/लपा-१) संबंधित नियंत्रक अधिकाऱ्यांना वेगवेळ्या आदेशान्वये अनुदान मंजूर करण्यात आले. आदिवासी विकास विभाग आणि जलसंपदा विभाग/लपा-१ यांनी संबंधित नियंत्रक अधिकाऱ्यांना खालीलप्रमाणे सन २०१०-२०११ या आर्थिक वर्षाकरिता अनुदान मंजूर केले आहे.

अधीक्षक अभियंता, खारभूमी विकास मंडळ, ठाणे (जलसंपदा विभागाचे अनुदान)

१) शासन निर्णय क्र.पीएलएन-१०१०(१६८/२०१०) ल.पा.-१, दि.१८.११.२०१० रु.८५१.०० लाख

२) शासन निर्णय क्र.पीएलएन-१०११ (२९/२०११)ल.पा.-१, दि.१४.२.२०११ रु.५१०.६० लाख

३) शासन निर्णय क्र.बीजीएम-१०११ (१६८/२०११) अर्थ-२ (२), दि.३१.३.२०११ रु.११९३.२० लाख

एकूण जलसंपदा विभागाचे अनुदान रु.२५५४.८० लाख

अधीक्षक अभियंता, ठाणे पाटबंधारे मंडळ, ठाणे (आ.वि.वि.कडील अनुदान/जिल्हाधिकारी नाशिक अनुदान)

१) जिल्हाधिकारी, नाशिक पत्र क्र.३२३५/१०,दि.२६.११.२०१० रु.७५.०० लाख

जलसंपदा विभाग व आदिवासी विकास विभाग /जिल्हाधिकारी नाशिक यांचेकडील एकूण अनुदान रु.२६२९.८० लाख

महालेखापालांनी प्रारुप विनियोजन लेख्यात सदर उपशीर्षाखाली रु.२६२९.८० लाख (रुपये सव्वीस कोटी एकोणतीस लाख ऐंशी हजार फक्त) इतका खर्च नोंदविला आहे. आणि विभागाने देखील रु.२६२९.८० लाख (रुपये सव्वीस कोटी एकोणतीस लाख ऐंशी हजार फक्त) इतका खर्च केला आहे. त्यामुळे महालेखापालांनी नोंदविलेल्या खर्चात आणि विभागाने केलेल्या खर्चात तफावत दिसून येत नाही

.

(रु.लाखात)

शीर्ष	एकूण अनुदान	प्रत्यक्ष खर्च	अधिक खर्च (+) बचत (-)

४७०२-लहान पाटबंधाऱ्यांवरील भांडवली खर्च ७९६-जनजाती क्षेत्र उपयोजना ७९६ (०१)(१३) कृष्णा खोरे पाटबंधारे विकास महामंडळास भाग भांडवल अंशदान एस.पी.एस. मूळ ३,६८.०० पुनर्विनियोजन -३,६८.००	---	---	---

टिपा व भाष्ये :-

प्रस्ताव प्राप्त न झाल्यामुळे वर नमूद केलेल्या उपशीर्षाखालील मार्च २०११ मध्ये रु.४३६८ लाख इतका संपूर्ण निधी काढण्यात आला. तथापि, अशा अवास्तव मूळ अर्थसंकल्पीय तरतूद करण्याची कारणे मागविण्यात आली असली तरी कळविण्यात आलेली नाहीत. (ऑगस्ट २०११)

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात जलसंपदा विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

लेखा परिक्षणात नमूद केलेली वस्तुस्थिती बरोबर आहे.

(रु.लाखात)

शीर्ष	**एकूण अनुदान**	**प्रत्यक्ष खर्च**	**अधिक खर्च (+) बचत (-)**
४७०२-लहान पाटबंधाऱ्यांवरील भांडवली खर्च ७९६-जनजाती क्षेत्र उपयोजना ७९६ (०१)(१२) गोदावरी मराठवाडा पाटबंधारे विकास महामंडळ भाग भांडवली अंशदान-राज्य योजनांतर्गत योजना मूळ १०,८८.०० पुनर्विनियोजन -१,०५.४७	९,८२.५३	६,८८.००	-२,९४.५३

टिपा व भाष्ये :-

वित्त विभागाने १०% कपात लादल्यामुळे मार्च २०११ मध्ये रु.१०५.४७ लाखांचा निधी काढण्यात आला.

रु.२९४.५३ लाखांच्या अंतिम बचतीची कारणे मागवूनही कळविण्यात आलेली नाहीत. (ऑगस्ट २०११)

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात जलसंपदा विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

प्रधानशीर्ष ४७०२-लहान पाटबंधारे यांवरील भांडवली खर्च अंतर्गत या उपशीर्षाखाली, एकूण अनुदान रु.९८२.५३ लाख (रुपये नऊ कोटी ब्याऐंशी लाख त्रेपन्न हजार फक्त) च्या अनुषंगाने विभागाने प्रत्यक्ष खर्च रु.६८८.०० लाख (रुपये सहा कोटी अठ्ठयाऐंशी लाख फक्त) इतका केलेला आहे. त्यामुळे अर्थसंकल्पीय अनुदानाच्या अनुषंगाने रु.२९४.५३ लक्ष इतकी बचत दिसून येत आहे. सदर बचतीची कारणे पुढीलप्रमाणे आहेत :-

मागणी क्र.टी-६ खाली आदीवासी विकास विभाग आणि जलसंपदा विभाग/लपा-१ या दोन विभागाकडून संबंधित नियंत्रक अधिकाऱ्यांना वेगवेगळ्या आदेशान्वये अनुदान मंजूर करण्यात आले. जरी वर नमूद दोन्ही विभागाने संबंधित नियंत्रक अधिकाऱ्यांना निधी वितरीत केलेला असला तरी अंतिम सुधारित अनुदानाचे आदेश आदिवासी विकास विभाग काढते. तथापि मु.ले.शी. ४७०२ खालील उपशीर्ष (४७०२५०१२) अंतर्गत फक्त जलसंपदा विभाग/लपा-१ यांनी रु.६८८.०० लक्ष इतके अनुदान खालीलप्रमाणे संबंधित नियंत्रक अधिकाऱ्यांना मंजूर करुन वाटप करण्यात आले. या उपशीर्षाखाली आदिवासी विकास विभागाकडून संबधित नियंत्रक अधिकाऱ्यास अनुदान वाटप करण्यात आलेले नाही. तथापि, आदिवासी विकास विभागाने रु.९८२.५३ लक्ष इतके अंतिम सुधारित अनुदानाचे आदेश काढले असले तरी ते जलसंपदा विभाग/लपा-१ यांनी प्रत्यक्ष मंजूर अनुदानापेक्षा जास्त आहेत. त्यामुळे रु.२९४.५३ लक्ष इतकी बचत दिसून येत आहे. (आ.वि.वि. अतिम सुधारित अनुदान रु.९८२.५३-रु.६८८.०० लक्ष प्रत्यक्ष मंजूर व खर्च केलेले अनुदान = रु.२९४.५३ लक्ष बचत) याबाबतचा तपशील खालीलप्रमाणे आहे :-

अधीक्षक अभियंता, लाक्षेविप्रा, औरंगाबाद (जलसंपदा विभागाकडील अनुदान)

१)	शासन निर्णय क्र.पीएलएन-२०१०(१६८/२०१०)ल.पा.-१, दि.२०.९.२०१०	रु.५१०.३३ लाख
२)	शासन निर्णय क्र.पीएलएन-२०११ (९१/२०११)ल.पा-१, दि.२१.३.२०११	रु.१७७.६७ लाख
	एकूण जलसंपदा विभागाचे अनुदान	**रु.६८८.०० लाख**

महालेखापालांनी प्रारुप विनियोजन लेख्यात सदर उपशीर्षाखाली रु.६८८.०० (रुपये सहा कोटी अठ्ठयाऐंशी लाख फक्त) इतका खर्च नोंदविला आहे. आणि विभागाने देखील रु.६८८.०० लाख (रुपये सहा

कोटी अठ्ठयाऐंशी लाख फक्त) इतका खर्च केला आहे. त्यामुळे महालेखापालांनी नोंदविलेल्या खर्चात आणि विभागाने केलेल्या खर्चात तफावत दिसून येत नाही.

(रु.लाखात)

शीर्ष	एकूण अनुदान	प्रत्यक्ष खर्च	अधिक खर्च (+) बचत (-)
४७०२-लहान पाटबंधाऱ्यांवरील भांडवली खर्च ७९६-जनजाती क्षेत्र उपयोजना ७९६ (०१)(१४) विदर्भ पाटबंधारे विकास महामंडळास भाग भांडवली अंशदान मूळ ३४,२८.३४ पूरक ११,७८.५० पुनर्विनियोजन -४,६०.६९	४१,४६.१५	४१,४६.१५	---

टिपा व भाष्ये :-

कोणतेही विशिष्ट कारण न देता मार्च २०११ मध्ये रु.४६०.६९ लाखांचा निधी परत केला. (ऑगस्ट २०११)

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात जलसंपदा विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

प्रधान शीर्ष ४७०२-लहान पाटबंधारे यावरील भांडवली खर्च या उपशीर्षाखाली मंजूर करण्यात आलेल्या एकूण अनुदान रु. ४१४६.१५ लक्ष (रुपये एक्केचाळीस कोटी सेहेचाळीस लाख आणि पंधरा हजार फक्त) पैकी विभागाने प्रत्यक्ष रु. ४१४६.१५ लक्ष (रुपये एक्केचाळीस कोटी सेहेचाळीस लाख आणि पंधरा हजार फक्त) एवढा खर्च केलेला आहे. त्यामुळे अधिक खर्च किंवा बचत दिसून येत नाही.

वित्तीय वर्ष सन २०१०-११ करिता या योजनेंतर्गत आणि सदर उपशीर्षाखाली दोन्ही विभागांनी (आदिवासी विकास विभाग आणि जलसंपदा विभाग/ल.पा.-१) संबंधित नियंत्रक अधिकाऱ्यांना विविध आदेशाव्दारे संबंधित नियंत्रक अधिकाऱ्यांना अनुदान मंजूर केले.

अधीक्षक अभियंता, लाक्षेवि,-नागपूर (आदिवासी विभागाचे अनुदान)

१) शासन निर्णय क्र.पुरक-२०११ (६८/२०११)का-६,दि.२९/३/२०११ रु.१०६०.६५ लक्ष

आदिवासी विभागाचे एकूण अनुदान रु.१०६०.६५ लक्ष

अधीक्षक अभियंता, लाक्षेवि-जळगांव (जलसंपदा विभागाचे अनुदान)

१) शासन निर्णय क्र.पीएलएन-२०१० (१६८/२०१०) ल.पा-१, दि.२०.९.२०१० रु.२३१८.२८ लक्ष

२) शासन निर्णय क्र.पीएलएन-२०११ (३१/२०११)/ल.पा.-१, दि.१/३/२०११ रु.२८८.१२ लक्ष

३) शासन निर्णय क्र.बीजीएम-१०११/(१६८/२०११)/अर्थ-२, दि.३१/३/२०११ रु.४७९.१० लक्ष

जलसंपदा विभागाचे एकूण अनुदान रु.३०८५.५० लक्ष

आदिवासी विकास विभाग व जलसंपदा विभागाचे एकूण अनुदान रु.४१४६.१५ लक्ष

सदर उपशीर्षाखाली प्रारुप विनियोजन लेख्यामध्ये महालेखापानांनी रु.४१४६.१५ लक्ष (रुपये एक्केचाळीस कोटी सेहेचाळीस लक्ष आणि पंधरा हजार फक्त) इतका खर्च नोंदविला आहे व विभागानेही प्रत्यक्ष खर्च रु.४१४६.१५ लक्ष (रुपये एक्केचाळीस कोटी सेहेचाळीस लक्ष आणि पंधरा हजार फक्त) इतका प्रत्यक्ष खर्च केला आहे. यास्तव विभागाने केलेल्या खर्चात आणि महालेखापालांनी नोंदविलेल्या खर्चात तफावत दिसून येत नाही.

(रु.लाखात)

शीर्ष	**एकूण अनुदान**	**प्रत्यक्ष खर्च**	**अधिक खर्च (+) बचत (-)**
४७०१- मोठ्या व मध्यम पाटबंधाऱ्यांवरील भांडवली खर्च ७९६-जनजाती क्षेत्र उपयोजना ७९६ (०१)(०१) मध्यम पाटबंधारे (वाणिज्यिक) मूळ २०,००.०० पूरक २०,९३.०० पुनर्विनियोजन २९,३४.४०	७०,२७.४०	७०,२७.२९	-०.११

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात जलसंपदा विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

प्रधान शीर्ष ४७०१-मोठे व मध्यम पाटबंधारे यावरील भांडवली खर्च या उपशीर्षाखाली एकूण अनुदान रु.७०२७.४० लक्ष (रुपये सत्तर कोटी सत्तावीस लक्ष आणि चाळीस हजार फक्त) पैकी विभागाने प्रत्यक्ष रु.७०२७.२९ लक्ष (रुपये सत्तर कोटी सत्तावीस लक्ष आणि चाळीस हजार फकत) एवढा प्रत्यक्ष खर्च केलेला आहे. यास्तव रुपये ०.११ लक्ष (रुपये अकरा हजार फक्त) इतकी बचत दिसून येते. सदरहू बचत नगण्य आहे.

सन २०१०-११ या वित्तीय वर्षाकरीता या योजने अंतर्गत आणि सदर उपशीर्षाखाली दोन्ही विभागांनी (आदिवासी विकास विभाग व जलसंपदा विभाग) विविध आदेशांद्वारे संबंधित नियंत्रक अधिकाऱ्यांना खालीलप्रमाणे अनुदान मंजूर केले.

अधीक्षक अभियंता, लाक्षेवि, नाशिक (आदिवासी विकास विभागाचे अनुदान)

१) शासन निर्णय क्र.पुर्नवि-२०११/१४४/का-६, दि.२३/३/२०११ रु.२१२.५० लक्ष

अधिक्षक अभियंता, लाक्षेवि, नाशिक (जलसंपदा विभागाचे अनुदान)

१) शासन निर्णय क्र.पीएलएन-१०११/(१४४/२०११) ल.पा-१, दि.३१/३/२०११ रु.३०१.६१ लक्ष

एकूण अनुदानाचे आदेश रु.५१४.११ लक्ष

(एकूण अनुदान रु.५१४.११ लक्ष पैकी लाक्षेवि नाशिक यांचा प्रत्यक्ष खर्च रु.५०८.२४ लक्ष इतका आहे. यावस्तव रु.५.८७ लक्ष इतकी बचत दिसून येते. (रु.५१४.११-रु.५०८.२४ = रु.५.८७ लक्ष)

सदर रक्कम बीडीएस प्रणालीवर प्राप्त झाली नाही. त्यामुळे लाक्षेवि, नाशिक यांना प्रत्यक्षात रु.५०८.२४ लक्ष इतके अनुदान प्राप्त झाले आणि त्यांचा प्रत्यक्ष खर्च रु.५०८.२४ लक्ष अतका आहे.)

जलसंपदा विभागाचे अनुदान क्र.१ रु.५०८.२४ लक्ष

अधीक्षक अभियंता, लाक्षेवि, खारभुमी विकास मंडळ, ठाणे (जलसंपदा विभागाचे अनुदान)

१) शासन निर्णय क्र.पीएलएन-२०१०/(१६८/२०१०) ल.पा-१, दि.२०/९/२०१० रु.३८.१० लक्ष

२) शासन निर्णय क्र.पीएलएन-१०१०(१६८/२०१०)ल.पा-१, दि.९/१/२०१० रु.१३.२६ लक्ष

३) शासन निर्णय क्र.बीजीएम-२०११/१६८/२०११/अर्थ-२, दि.३१/३/२०११ रु.६४३.९५ लक्ष

जलसंपदा विभागाचे अनुदान क्र.२ रु.६९५.३१ लक्ष

अधीक्षक अभियंता, लाक्षेवि, जळगांव (आदिवासी विकास विभागाचे अनुदान)

१) शासन निर्णय क्र.पूरक-२०११(६८/२०११) का-६, दि.२९/३/२०११ रु.५००.०० लक्ष

२) शासन निर्णय क्र.पुनर्वि-२०१०/(१४७/का-६, दि.३१/३/२०११ रु.९५०.०० लक्ष

लाक्षेवि, जळगांव (आदिवासी विकास विभागचे अनुदान) रु.१४५०.०० लक्ष

१) शासन निर्णय क्र.पीएलएन-२०१०/१६८/२०१०/ल.पा-१, दि.२०/९/२०१० रु.५००.०१ लक्ष

२) शासन निर्णय क्र.पीएलएन-२०१०/२५३/२०१०/ल.पा-१, दि.३/२/२०१० रु.१०००.००लक्ष

३) शासन निर्णय क्र.बीजीएम-१०११/१६८/२०११/अर्थ-२, दि.३१/३/२०११ रु.८००.०० लक्ष

अधीक्षक अभियंता, लाक्षेवि, जळगांव (जलसंपदा विभागाचे अनुदान)	**रु.२३००.०१लक्ष**
आदिवासी विकास विभाग आणि जलसंपदा विभाग यांचे एकूण अनुदान	**रु.३७५०.०१लक्ष**
एकूण अनुदान क्र.३	**रु.३७५०.०१लक्ष**

अधीक्षक अभियंता, लाक्षेवि, नागपूर (आदिवासी विकास विभागाचे अनुदान) रु.११७४.७० लक्ष

१) शासन निर्णय क्र.पूरक-२०११ (६८/२०११) का-६, दि.२९/३/२०११ रु.११७४.७०लक्ष

अधीक्षक अभियंता, लाक्षेवि, नागपूर (आदिवासी विकास विभागाचे अनुदान)

१) शासन निर्णय क्र.पीएलएन२०१०/१६८/२०१०/ल.पा-१, दि.२०/९/२०१० रु.६४७.१८ लक्ष

२) शासन निर्णय क्र.पीएलएन-१०११/३१/२०११/ल.पा-१, दि.२३/३/२०११ रु.२५१.८५ लक्ष

अधीक्षक अभियंता, लाक्षेवि, नागपूर (जलसंपदा विभागाचे अनुदान)	**रु.८९९.०३ लक्ष**
आदिवासी विकास विभाग व जलसंपदा विभाग यांचे एकूण अनुदान	**रु.२०७३.७३लक्ष**
एकूण अनुदान क्र.४	**रु.२०७३.७३ लक्ष**
एकूण अनुदान क्र.१, २, ३ आणि ४	**रु.७०२७.२९ लक्ष**

सन २०१०-११ या वित्तीय वर्षात सदर उपशीर्षाखाली प्रारुप विनियोजन लेख्यात महालेखापालांनी रु.७०२७.२९ लक्ष (रुपये सत्तर कोटी सत्तावीस लक्ष आणि एकोणतीस हजार फक्त) इतका खर्च नोंदिवलेला आहे. आणि विभागानेही प्रत्यक्ष रु.७०२७.२९ लक्ष इतका प्रत्यक्ष खर्च केलेला आहे. यास्तव महालेखापालांनी नोंदविलेल्या खर्चात आणि विभागाने केलेल्या प्रत्यक्ष खर्चात तफावत दिसून येत नाही.

आदिवासी विकास /कृषी विभाग

(रु.लाखात)

शीर्ष	एकूण अनुदान	प्रत्यक्ष खर्च	अधिक खर्च (+) बचत (-)
२४०१- पीक संवर्धन ७९६-जनजाती क्षेत्र उपयोजना बाह्य ७९६ (०२) (०२) शेतीकरिता निविष्टींचे/प्रादेशिक सुधारित अवजारे व उपकरणे यांचे-राज्य योजनांतर्गत योजना (ओ.टी.ए.एस.पी.) मूळ ७,६६.८० पुनर्विनियोजन (-)५०.६३	७,१६.१९	७,२४.६६	(+)८.४७

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात कृषी विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

सन २०१०-११ मध्ये सदरहू योजनेकरिता अंतिम अनुदान रु.७,१६.१९ लाख (अक्षरी रुपये सात कोटी सोळा लाख एकोणीस हजार फक्त) मंजूर करण्यात आले होते. विभागाचा खर्च रु.७,२४.६६ लाख (अक्षरी रु.सात कोटी चोवीस लाख सहासष्ट हजार फक्त) इतका झालेला आहे. म्हणजेच अंतिम अनुदानापेक्षा रु.८.४७ लाख (रु.आठ लाख सत्तेचाळीस हजार फक्त) इतका अधिक झालेला आहे.

महालेखापाल, मुंबई कार्यालयाने या योजनेवर रु.७,२४.६६ लाख (अक्षरी रु.सात कोटी चोवीस लाख सहासष्ट हजार फक्त) खर्च नोंदवीला आहे.

प्रत्यक्षात मूळ तरतूद रु.७,६६.८२ लाख (अक्षरी रु.सात कोटी सहासष्ट लाख ब्याऐंशी हजार फक्त) ही तरतूद विचारात घेऊन केलेला आहे. वित्त विभागामार्फत १० टक्के कपातीचे निदेश आल्याने मूळ तरतुदीपेक्षा अधीक खर्च झाल्याचे दिसून येते. त्याचप्रमाणे अधीकचा खर्च हा १.१८ टक्के व अत्यल्प असल्याने कृपया नियमानुकूल करावा ही विनंती.

(रु.लाखात)

शीर्ष	एकूण अनुदान	प्रत्यक्ष खर्च	अधिक खर्च (+) बचत (-)
२४०१- पीक संवर्धन ७९६-जनजाती क्षेत्र उपयोजना ७९६ (०१) (०१) फलोत्पादन नर्सरीची आस्थापना-राज्य योजनांतर्गत राज्य योजना मूळ १,६५.५५ पुनर्विनियोजन (-)१,१२.३०	५३.२५	५०.१८	(-) ३.०७

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात कृषी विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

सन २०१०-११ मध्ये सदरहू योजनेकरिता अंतिम अनुदान रु.५३.२५ लाख (अक्षरी रु.त्रेपन्न लाख पंचवीस हजार फक्त) मंजूर करण्यात आले होते. विभागाचा खर्च रु.५०.१८ लाख (अक्षरी रु.पन्नास लाख अठरा हजार फक्त) इतका झालेला आहे. म्हणजेच अंतिम अनुदानापेक्षा रु.३.०७ लाख (रु.तीन लाख सात हजार फक्त) इतका कमी खर्च झालेला आहे.

महालेखापाल, मुंबई कार्यालयाने या योजनेवर रु.५०.१८ लाख (रु.पन्नास लाख अठरा हजार फक्त) खर्च नोंदवीला आहे.

उर्वरीत रु.३.०७ लाख (रु.तीन लाख सात हजार फक्त) इतकी बचत झालेली असून प्रामुख्याने राज्यातील रोपवाटीकांवर थोड्याफार प्रमाणात कमी खर्च झालेला आहे. सदर रक्कम अंतिम अनुदानाच्या तुलनेत ५.७७ टक्के अत्यल्प असल्याने कृपया ती क्षमापित करावी ही विनंती

(रु.लाखात)

शीर्ष	**एकूण अनुदान**	**प्रत्यक्ष खर्च**	**अधिक खर्च (+) बचत (-)**
२४०१- पीक संवर्धन ७९६-जनजाती क्षेत्र उपयोजना ७९६ (०१) (०२) विविध कृषि विकास कार्यक्रम-राज्य योजनांतर्गत योजना मूळ १६,०२.२४ पुनर्विनियोजन ३,३५.२७	१९,३७.५१	१९,११.८५	(-) २५.६६

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात कृषी विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

सन २०१०-११ मध्ये सदरहू योजनेकरिता अंतिम अनुदान रु.१९,३७.५१ लाख (अक्षरी रु.एकोणीस कोटी सदतीस लाख एकावन्न हजार फक्त) मंजूर करण्यात आले होते. विभागाचा खर्च रु.१९,११.८५ लाख (रुपये एकोणीस कोटी अकरा लाख पंच्याऐंशी हजार फक्त) इतका झालेला आहे. म्हणजेच अंतिम

अनुदानापेक्षा रु.२५.६६ लाख (रु.पंचवीस लाख सहासष्ट हजार फक्त) इतका कमी झालेला आहे.

महालेखापाल, मुंबई कार्यालयाने या योजनेवर रु.१९,११.८५ लाख (अक्षरी रु.एकोणीस कोटी अकरा लाख पंच्याऐंशी हजार फक्त) खर्च नोंदविलेला आहे.

उर्वरीत रु.२५.६६ लाख (रु.पंचवीस लाख सहासष्ट हजार फक्त) इतकी बचत झालेली असून प्रामुख्याने पुरवठादार संस्थाकडून अपूर्ण पुरवठा केल्याने झालेला आहे. सदर रक्कम अंतिम अनुदानाच्या तुलनेत १.३२ टक्के अत्यल्प असल्याने कृपया मान्य करावे ही विनंती.

आदिवासी विकास /सार्वजनिक बांधकाम विभाग

(रु.लाखात)

शीर्ष	एकूण अनुदान	प्रत्यक्ष खर्च	अधिक खर्च (+) बचत (-)
३०५४, मार्ग व पुल ०४ जिल्हा व इतर मार्ग ७९६-जनजाती क्षेत्र उपयोजना ७९६ (०१) (०१) जनजाती क्षेत्र उपयोजनेअंतर्गत योजना-राज्य मार्ग निधी (राज्य मार्ग निधी) (टीएएसपी) मूळ ३८,२५.०० पूरक ११,८६.०० पुनर्विनियोजन (-) १२,६०.२८	३७,५०.७२	३६,०१.८४	(-) १,४८.८८

टिपा व भाष्ये :-

कमी निधी प्राप्त झाल्यामुळे रु.१२,६०.२८ लाख एवढा निधी काढण्यात आला.

रु.१४८.८८ लाख एवढ्या अंतिम बचतीची कारणे मागविण्यात आली असली तरी ती कळविण्यात आलेली नाहीत. (ऑगस्ट २०११)

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात सार्वजनिक बांधकाम विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

महालेखापरिक्षकांनी दर्शविलेली स्थिती बरोबर आहे.

या संदर्भात स्पष्ट करण्यात येते की, सन २०१०-११ या वित्तीय वर्षात एकूण रु.३७,५०.७२ लाख (रुपये सदतीस कोटी पन्नास लाख बाहत्तर हजार फक्त) एवढी तरतूद या लेखाशीर्षाखाली उपलब्ध झाली होती तर त्या तुलनेत खर्च रु.३६,०१.८४ लाख (रुपये छत्तीस कोटी एक लाख चौऱ्याऐंशी हजार फक्त) झाला. परिणामी रु.१,४८.८८ लाख (रुपये एक कोटी अठ्ठेचाळीस लाख अठ्ठयाऐंशी हजार फक्त) इतकी बचत झाल्याचे दिसून येते.

सदर बचत मुख्यत: ठाणे व जव्हार या जिल्हा परिषद कार्यालयाकडून झाल्याचे दिसून येते. उपरोक्त जिल्हा परिषद कार्यालयाअंतर्गत प्रस्तुत लेखाशिर्षाखाली करावयाच्या कामांना माहे मार्च २०११ अखेर मंजूरी मिळाल्याने काम वाटप व निविदा प्रक्रिया पूर्ण करुन कामे सुरु करण्याकरिता पुरेसा कालावधी उपलब्ध नव्हता. त्यामुळे तरतूद अखर्चित राहिली. अखर्चित तरतूद सन २०११-१२ मध्ये खर्च करण्यात आली असून रु.३०.४७ लाख इतकी शिल्लक शासकीय कोषागारात भरणा करण्यात आली आहे.

क्षेत्रीय कार्यालयाकडून मागणी कमी झाल्यामुळे वर्ष अखेरीस रु.१२,६०.२८ लाख एवढी तरतूद समर्पित करण्यात आली.

(रु.लाखात)

शीर्ष	एकूण अनुदान	प्रत्यक्ष खर्च	अधिक खर्च (+) बचत (-)
३०५४, मार्ग व पुल ०४ जिल्हा व इतर मार्ग (२) ७९६-जनजाती क्षेत्र उपयोजना ७९६ (०१) (०२) साधारण (राज्य मार्ग निधी) (टीएएसपी) मूळ १३,५०.०० पुनर्विनियोजन १३,०४.४०	२६,५४.४०	२६,५४.४०	---

टिपा व भाष्ये :-

अधिक प्रस्तावामुळे मार्च २०११ मध्ये वर नमूद केलेल्या उपशीर्षाखाली पुनर्विनियोजनेव्दारे रु.३९०४.८४ लाख इतक्या अतिरिक्त निधीची तरतूद करण्यात आली.

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात सार्वजनिक बांधकाम विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

महालेखापरिक्षकांनी दर्शविलेली स्थिती बरोबर आहे.

यासंदर्भात स्पष्ट करण्यात येते की, सन २०१०-११ या वित्तीय वर्षात एकूण रु.२६,५४.४० लाख (रुपये सव्वीस कोटी चौपन्न लाख चाळीस हजार फक्त) एवढी तरतूद या लेखाशीर्षाखाली उपलब्ध झाली होती तर त्या तुलनेत खर्च रु.२६,५४.४० लाख (रुपये सव्वीस कोटी चौपन्न लाख चाळीस हजार फक्त) झाला. झालेला खर्च एकूण मंजूर अनुदानाइतका असल्याने अभिप्राय नाहीत.

क्षेत्रीय कार्यालयांकडून वर्षअखेरीस वाढीव अनुदानाची मागणी केल्यामुळे पुनर्विनियोजनाव्दारे १३,०४.४० लाख (रुपये तरा कोटी चार लाख चाळीस हजार फक्त) इतका अतिरिक्त निधी उपलब्ध करुन देण्यात आला आहे.

(रु.लाखात)

शीर्ष	एकूण अनुदान	प्रत्यक्ष खर्च	अधिक खर्च (+) बचत (-)
४०५९, सार्वजनिक बांधकामावरील भांडवली खर्च ०१ कार्यालयीन इमारती ७९६-जनजाती क्षेत्र उपयोजना ७९६ (०१) (०१) सर्वसाधारण पूल निवास व्यवस्थेचे बांधकाम राज्य योजनांतर्गत योजना (टीएएसपी) मूळ ५,००.०० पुनर्विनियोजन - २,३९.१५	२,६०.८५	२,७५.०९	(+) १४.२४

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात सार्वजनिक बांधकाम विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

महालेखापरिक्षकांनी दर्शविलेली स्थिती बरोबर आहे.

या संदर्भात स्पष्ट करण्यात येते की, सन २०१०-११ या वित्तीय वर्षात एकूण रु.२,६०.८५ लाख (रुपये दोन कोटी साठ लाख पंच्याऐंशी हजार फक्त) एवढी तरतूद या लेखाशीर्षाखाली उपलब्ध झाली होती तर त्या तुलनेत खर्च रु.२,७५.०९ लाख (रुपये दोन कोटी पंच्याहत्तर लाख नऊ हजार फक्त) झाला. परिणामी रु.१४.२४ लाख (रुपये चौदा लाख चोवीस हजार फक्त) इतका अधिक खर्च झाल्याचे दिसून येते.

उपरोक्त लेखाशिर्षाखाली मंजूर अनुदानाइतकाच खर्च झालेला आहे. सन २०१०-११ या वित्तीय वर्षात सदर लेखाशिर्षाखालील अनुदान आस्थापना व हत्यारे व संयंत्र यावरील खर्च वगळून निव्वळ बांधकामासाठी मंजूर करण्यात आले होते. तथापि महालेखापालांकडे सदर लेखाशिर्षाखालील खर्चाची नोंद करताना काही क्षेत्रीय कार्यालयांनी त्यामध्ये आस्थापना व हत्यारे व संयंत्र यावरील खर्च समाविष्ट केल्यामुळे रु.१४.२४ लाख इतका अधिक खर्च झाल्याचे दिसून येते.

वित्त विभागाने अनुदानामध्ये १० टक्के कपात लावल्यामुळे तसेच क्षेत्रीय कार्यालयांकडून मागणी कमी झाल्यामुळे वर्षअखेरीस रु.२,३९.१५ लाख (रुपये दोन कोटी एकोणचाळीस लाख पंधरा हजार फक्त) एवढी तरतूद समर्पित करण्यात आली आहे.

(रु.लाखात)

शीर्ष	**एकूण अनुदान**	**प्रत्यक्ष खर्च**	**अधिक खर्च (+) बचत (-)**
५०५४, मार्ग व पूल यावरील भांडवली खर्च ०४ जिल्हा व इतर रस्ते ७९६-जनजाती क्षेत्र उपयोजना ७९६ (०१) (०३) साकवाचे बांधकाम (टीएएसपी) मूळ २,७१.१३ पुनर्विनियोजन (-) ३५.३६	२,३५.७७	२,२१.४०	(-) १४.३७

टिपा व भाष्ये :-

वित्त विभागाने १० टक्के कपात केल्यामुळे वर नमूद केलेल्या उपशीर्षाखाली मार्च २०११ मध्ये ११३६.९१ लाख इतका निधी परत केला. त्याची कारणे कळविण्यात आलेली नाहीत. (ऑगस्ट २०११)

वर नमूद केलेल्या उपशीर्षाखाली रु.४३०३.०८ लाख इतक्या अंतिम बचतीची कारणे मागविण्यात आली असली तरी कळविण्यात आलेली नाहीत. (ऑगस्ट २०११)

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात सार्वजनिक बांधकाम विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

महालेखापरिक्षकांनी दर्शविलेली स्थिती बरोबर आहे.

या संदर्भात स्पष्ट करण्यात येते की, सन २०१०-११ या वित्तीय वर्षात एकूण रु.२,७१.१३ लाख (रुपये दोन कोटी एकाहत्तर लाख तेरा हजार फक्त) एवढी अर्थसंकल्पीय तरतूद या लेखाशीर्षाखाली उपलब्ध झाली होती. त्यामधून एकूण रु.२,३५.७७ लाख (रुपये दोन कोटी पस्तीस लाख सत्याहत्तर हजार फक्त) इतके अनुदान वितरीत करण्यात आले तर त्या तुलनेत खर्च रु.२,२१.४० लाख (रुपये दोन कोटी एकवीस लाख चाळीस हजार फक्त) झाला. परिणामी रु.१४.३७ लाख (रुपये चौदा लाख सदतीस हजार फक्त) इतकी बचत झाल्याचे दिसून येते.

वरील लेखाशीर्षाखालील रु.२७.१२ लाख इतके अनुदान वित्त विभागाकडून वित्तीय वर्षाच्या शेवटच्या दिवशी दि.३०/३/२०११ रोजी प्राप्त झाले होते. सदर निधी खर्च करण्याकरिता अत्यंत कमी अवधी उपलब्ध असल्यामुळे तसेच बीडीएस प्रणाली बंद झाल्यामुळे रु.१४.३७ लाख इतकी बचत झाली आहे.

सन २०१०-११ मध्ये वित्त विभागाने अर्थसंकल्पीय तरतूदीवर १० टक्के कपात लावल्यामुळे विहित मर्यादेत अनुदान वितरित करण्यात आले व उर्वरित तरतूद वर्ष अखेरीस समर्पित करण्यात आली.

(रु.लाखात)

शीर्ष	**एकूण अनुदान**	**प्रत्यक्ष खर्च**	**अधिक खर्च (+) बचत (-)**
५०५४, मार्ग व पूल यावरील भांडवली खर्च ०४ जिल्हा व इतर रस्ते ७९६-जनजाती क्षेत्र उपयोजना ७९६ (०१) (०२) किमान गरजा कार्यक्रम मुख्य बांधकामे (टीएएसपी) मूळ ६३,६६.५८ पुनर्विनियोजन २,५०.००	६६,१६.५८	५३,९०.२७	(-) १२,२६.३१

टिपा व भाष्ये :-

कोणतेही विशिष्ट कारण न देता वर नमूद केलेल्या उपशीर्षाखाली मार्च २०११ मध्ये पुनर्विनियोजनांव्दारे रु.२५० लाख एवढ्या अतिरिक्त निधीची तरतूद करण्यात आली. (ऑगस्ट २०११)

रु.१२२६.३१ लाखांच्या अंतिम बचतीची कारणे मागवूनही कळविण्यात आलेली नाही. (ऑगस्ट २०११)

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात सार्वजनिक बांधकाम विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

महालेखापरिक्षकांनी दर्शविलेली स्थिती बरोबर आहे.

या संदर्भात स्पष्ट करण्यात येते की, सन २०१०-११ या वित्तीय वर्षात एकूण रु.६६,१६.५८ लाख (रुपये सहासष्ट कोटी सोळा लाख अठ्ठावन्न हजार फक्त) एवढी अर्थसंकल्पीय तरतूद या लेखाशीर्षाखाली उपलब्ध झाली होती. तर त्या तुलनेत खर्च रु.५३,९०.२७ लाख (रुपये त्रेपन्न कोटी नव्वद लाख सत्तावीस हजार फक्त) झाला. परिणामी रु.१२,२६.३१ लाख (रुपये बारा कोटी सव्वीस लाख एकतीस हजार फक्त) इतकी बचत झाल्याचे दिसून येते.

सदर बचत मुख्यत: नाशिक व धुळे या सार्वजनिक बांधकाम मंडळाअंतर्गत झाली आहे. या सार्वजनिक बांधकाम मंडळाना वित्तीय वर्षाच्या शेवटच्या दिवशी दि.३०/३/२०११ रोजी प्राप्त झालेले अनुदान बीडीएस प्रणाली बंद झाल्यामुळे खर्च होऊ शकले नाही. त्यामुळे रु.९,१३.५१ लाख इतकी बचत झाली असून उर्वरित बचत ही इतर कार्यालयांची एकत्रित बचत आहे.

सन २०१०-११ मध्ये वित्त विभागाने अर्थसंकल्पीय तरतूदीवर १० टक्के कपात लावल्यामुळे पुनर्विनियोजनाव्दारे आवश्यक अतिरिक्त निधीची तरतूद करण्यात आली.

(रु.लाखात)

शीर्ष	**एकूण अनुदान**	**प्रत्यक्ष खर्च**	**अधिक खर्च (+) बचत (-)**
५०५४, मार्ग व पूल यावरील भांडवली खर्च ०४ जिल्हा व इतर रस्ते ७९६-जनजाती क्षेत्र उपयोजना ७९६ (०१) (०२१ राज्य योजनांतर्गत योजना (टीएएसपी) मूळ १,००,७६.८७ पुनर्विनियोजन १४,०८.५९	१,१४,८५.४६	१,०५,८७.०८	(-) ८,९८.३८

टिपा व भाष्ये :-

कोणतेही विशिष्ट कारण न देता, वर नमूद केलेल्या उपशीर्षाखाली मार्च २०११ मध्ये पुनर्विनियोजनाव्दारे रुपये ४८,४३.१७ लाख एवढ्या अतिरिक्त निधीची तरतूद करण्यात आली. (ऑगस्ट २०११)

रु.१०,३९.६६ लाखांच्या अंतिम बचतीची कारणे मागवूनही कळविण्यात आलेली नाहीत. (ऑगस्ट २०११)

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात सार्वजनिक बांधकाम विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

महालेखापरिक्षकांनी दर्शविलेली स्थिती बरोबर आहे.

या संदर्भात स्पष्ट करण्यात येते की, सन २०१०-२०११ या वित्तीय वर्षात एकूण रु.१,१४,८५.४६ लाख (रुपये एकशे चौदा कोटी पंच्याऐंशी लाख सेहेचाळीस हजार फक्त) एवढी अर्थसंकल्पीय तरतूद या लेखाशीर्षाखाली उपलब्ध झाली होती. तर त्या तुलनेत खर्च रु.१,०५,८७.०८ लाख (रुपये एकशे पाच कोटी सत्याऐंशी लाख आठ हजार फक्त) झाला. परिणामी रु.८,९८.३८ लाख (रुपये आठ कोटी अठ्ठयाण्व लाख अडतीस हजार फक्त) इतकी बचत झाल्याचे दिसून येते.

सदर बचत मुख्यत: नाशिक व धुळे या सार्वजनिक बांधकाम मंडळाअंतर्गत झाली आहे. सन २०१०-११ मध्ये नाशिक व धुळे या सार्वजनिक बांधकाम मंडळाना वित्तीय वर्षाच्या शेवटच्या दिवशी दिनांक ३०/३/२०११ रोजी प्राप्त झालेले अनुदान बीडीएस प्रणाली बंद झाल्यामुळे खर्च होऊ शकले नाही. त्यामुळे रु.८,००.८३ लाख इतकी बचत झाली असून उर्वरित बचत ही इतर कार्यालयांची एकत्रित बचत आहे.

सन २०१०-११ मध्ये वित्त विभागाने अर्थसंकल्पीय तरतूदीवर १० टक्के कपात लावली होती. क्षेत्रीय कार्यालयाकडून वाढीव अनुदानाची मागणी करण्यात आल्यामुळे पुनर्विनियोजनाव्दारे आवश्यक अतिरिक्त निधीची तरतूद करण्यात आली.

आदिवासी विकास/पाणी पुरवठा व स्वच्छता विभाग

(रु.लाखात)

शीर्ष	एकूण अनुदान	प्रत्यक्ष खर्च	अधिक खर्च (+) बचत (-)
२२१५, पाणी पुरवठा व स्वच्छता ०१ पाणी पुरवठा ७९६-जनजाती क्षेत्र उपयोजना ७९६ (०१) (०६) हातपंप/विद्युत पंप यांच्या दुरुस्तीसाठी व परिरक्षणासाठी फिरते पथक (जिल्हा) मूळ २,४३.६४ पुनर्विनियोजन -२४.७६	२,१८.८८	२,१८.८७	(-) ०.०१

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात पाणी पुरवठा व स्वच्छता विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

आर्थिक वर्ष २०१०-११ च्या विनियोजन लेख्यामध्ये जनजाती क्षेत्र उपयोजनांतर्गत फिरते पथक हातपंप/विद्युतपंप यांची दुरुस्ती व परिरक्षणासाठी उपलेखाशिर्ष २२१५-२२२२ खाली संबंधित जिल्हा परिषद मुख्य कार्यकारी अधिकारी यांना आदिवासी विकास विभागाकडून अनुदान उपलब्ध करुन दिले जाते.

सन २०१०-११ या आर्थिक वर्षात या उपलेखाशिर्षाखाली रु.२,४३.६४ लाख इतकी मुळ तरतूद करण्यात आली. परंतु वित्त विभागाने मुळ तरतूदीच्या रकमेत १०% कपात केल्यामुळे रु.२४.७६ लाख निधी समर्पित करण्यात आला असून अंतिम सुधारित अनुदान रु.२,१८.८८ लाख इतके मंजूर करण्यात आले.

जिल्हा परिषद कार्यालयांना रु.२,१८.८८ लाख इतके अंतिम सुधारित अनुदान वितरित केले. वितरित केलेल्या अनुदानापैकी जिल्हा परिषदांचा प्रत्यक्ष खर्च रु.२,१८.८७ लाख इतका झाला असून महालेखापालांनी तितक्याच प्रत्यक्ष खर्चाची नोंद घेतली आहे. जिल्हा परिषदांना एकूण उपलब्ध करुन दिलेले अनुदान व महालेखापाल कार्यालयाने नोंदविलेला प्रत्यक्ष खर्च यामध्ये रु.०.०१ लाखाची बचत झाली आहे. सदर बचत नगण्य असल्याने क्षमापित करण्यात यावी.

(रु.लाखात)

शीर्ष	एकूण अनुदान	प्रत्यक्ष खर्च	अधिक खर्च (+) बचत (-)
२२१५, पाणी पुरवठा व स्वच्छता ०१ पाणी पुरवठा ७९६-जनजाती क्षेत्र उपयोजना ७९६ (०१) (०७) विंधण विहिरीचे जलभंजन स्त्रोतांचे बळकटीकरण (जिल्हा) मूळ ४४.३४ पुनर्विनियोजन -२८.५०	१५.८४	१५.८३	(-) ०.०१

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात पाणी पुरवठा व स्वच्छता विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

आर्थिक वर्ष २०१०-११ च्या विनियोजन लेख्यामध्ये विधंण विहिरीचे जलभंजन स्त्रोतांचे बळकटीकरणासाठी उपलेखाशिर्ष २२१५-२२३१ खाली संबंधित जिल्हा परिषद मुख्य कार्यकारी अधिकारी यांना आदिवासी विकास विभागाकडून परस्पर अनुदान उपलब्ध करुन दिले जाते.

सन २०१०-११ या आर्थिक वर्षात या उपलेखाशिर्षाखाली रु.४४.३४ लाख इतकी मुळ तरतूद करण्यात आली. परंतु वित्त विभागाने मुळ तरतूदीच्या रकमेत १०% कपात केल्यामुळे रु.४.४४ लाख निधी समर्पित करण्यात आला व रु.२४.०६ लाख निधी पुनर्विनियोजीत करण्यात आला असून अंतिम सुधारित अनुदान रु.१५.८४ लाख इतके मंजूर करण्यात आले.

जिल्हा परिषद कार्यालयांना रु.१५.८४ लाख इतके अंतिम सुधारित अनुदान वितरीत केले. वितरीत केलेल्या अनुदानापैकी जिल्हा परिषदांचा प्रत्यक्ष खर्च रु.१५.८३ लाख इतका झाला असून महालेखापालांनी तितक्याच प्रत्यक्ष खर्चाची नोंद घेतली आहे. जिल्हा परिषदांना एकूण उपलब्ध करुन दिलेले अनुदान व महालेखापाल कार्यालयाने नोंदविलेला प्रत्यक्ष खर्च यामध्ये रु.०.०१ लाखाची बचत झाली आहे. सदर बचत नगण्य असल्याने क्षमापित करण्यात यावी.

(रु.लाखात)

शीर्ष	**एकूण अनुदान**	**प्रत्यक्ष खर्च**	**अधिक खर्च (+) बचत (-)**
२२१५, पाणी पुरवठा व स्वच्छता ०२ मलप्रणाल व स्वच्छता ७९६-जनजाती क्षेत्र उपयोजना ७९६ (०२) (०१) संडासाचे बांधकाम राज्य योजनांतर्गत योजना (ओटीएएसपी) मूळ ५९.९७ पुनर्विनियोजन -६.००	५३.९७	४६.४७	(-) ७.५०

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात पाणी पुरवठा व स्वच्छता विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

आर्थिक वर्ष २०१०-११ च्या विनियोजन लेख्यामध्ये राज्य योजनेअंतर्गत (संडासाच्या बांधकामासाठी) (ओटीएसपी) ग्रामीण स्वच्छता कार्यक्रमांतर्गत उपलेखाशीर्ष २२१५-१८७२ खाली संबंधित जिल्हा परिषद मुख्य कार्यकारी अधिकारी यांना आदिवासी विकास विभागाकडून परस्पर अनुदान उपलब्ध करुन दिले जाते.

सन २०१०-११ या आर्थिक वर्षात या उपलेखाशिर्षाखाली रु.५९.९७ लाख इतकी मुळ तरतूद करण्यात आली. परंतु वित्त विभागाने मुळ तरतूदीच्या रकमेत १०% कपात केल्यामुळे रु.६.०० लाख निधी समर्पित करण्यात आला असून अंतिम सुधारित अनुदान रु.५३.९७ लाख इतके मंजूर करण्यात आले.

जिल्हा परिषद कार्यालयांना रु.५३.९७ लाख इतके अंतिम सुधारित अनुदान वितरीत केले. वितरित केलेल्या अनुदानापैकी जिल्हा परिषद, यवतमाळ यांना रु.१३.५० लाख एवढे अनुदान वितरीत करण्यात आले होते. त्या अनुदानापैकी रु.७.५० लाख हे लेखाशिर्ष २२१५-१८६१ अंतर्गत दर्शविलेला आहे. त्यामुळे लेखाशिर्ष २२१५-१८७२ खाली रु.७.५० लाखाची बचत दर्शविण्यात आली आहे. प्रत्यक्षात बचत झालेली नाही. याबाबत जिल्हा परिषद, यवतमाळ यांनी महालेखापाल कार्यालय, नागपूर यांना चुकीची दुरुस्ती (Note of error) प्रस्ताव सादर केलेला आहे.

(रु.लाखात)

शीर्ष	**एकूण अनुदान**	**प्रत्यक्ष खर्च**	**अधिक खर्च (+) बचत (-)**
२२१५, पाणी पुरवठा व स्वच्छता ०२ मलप्रणाल व स्वच्छता ७९६-जनजाती क्षेत्र उपयोजना ७९६ (०१) (०२) संडासांचे बांधकाम राज्य योजनांतर्गत योजना मूळ ३,८०.८७ पुनर्विनियोजन -५०.०९	३,३०.७८	३,३८.२८	+७.५०

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात पाणी पुरवठा व स्वच्छता विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

आर्थिक वर्ष २०१०-११ च्या विनियोजन लेख्यामध्ये राज्य योजनाअंतर्गत (संडासाच्या बांधकामासाठी) ग्रामीण स्वच्छता कार्यक्रमांतर्गत उपलेखाशिर्ष २२१५-१८६१ खाली संबंधित जिल्हा परिषद मुख्य कार्यकारी अधिकारी यांना आदिवासी विकास विभागाकडून परस्पर अनुदान उपलब्ध करुन दिले जाते.

सन २०१०-११ या आर्थिक वर्षात या उपलेखाशिर्षाखाली रु.३,८०.८७ लाख इतकी मुळ तरतूद करण्यात आली. पंरतु वित्त विभागाने मुळ तरतूदीच्या रकमेत १०% कपात केल्यामुळे रु.३८.०९ लाख निधी

समर्पित करण्यात आला व रु.१२.०० लाख निधी पुनर्विनियोजीत करण्यात आला असून अंतिम सुधारित अनुदान रु.३,३०.७८ लाख इतके मंजूर करण्यात आले.

जिल्हा परिषद कार्यालयांना रु.३,३०.७८ लाख इतके अंतिम सुधारित अनुदान वितरीत केले. वितरीत केलेल्या अनुदानापैकी जिल्हा परिषद, यवतमाळ यांना मुख्य लेखाशीर्ष २२१५-१८६१ खाली रु.१८.४४ लक्ष एवढे अनुदान वितरीत करण्यात आले होते. परंतु लेखाशीर्ष २२१५१८७२ अंतर्गत वितरीत केलेले रु.१३.५० लक्ष मधील रु.७.५० लक्ष हे लेखाशीर्ष २२१५१८६१ अंतर्गत दर्शविलेले असल्यामुळे एकूण रु.२५.९४ लक्ष झाले असून लेखाशीर्ष २२१५-१८६१ खाली रु.७.५० लाख जास्त खर्च झाल्याचे दर्शविण्यात आले आहे. प्रत्यक्षात जादा खर्च झालेला नाही. याबाबत जिल्हा परिषद, यवतमाळ यांनी महालेखापाल कार्यालय, नागपूर यांना चुकीची दुरुस्ती प्रस्ताव (Note of error) सादर केलेला आहे.

(रु.लाखात)

शीर्ष	**एकूण अनुदान**	**प्रत्यक्ष खर्च**	**अधिक खर्च (+) बचत (-)**
२२१५, पाणी पुरवठा व स्वच्छता ०२ मलप्रणाल व स्वच्छता ७९६-जनजाती क्षेत्र उपयोजना ७९६ (०१) (०१) ग्रामीण भागामध्ये नळाव्दारे पाणी पुरवठा योजना मूळ ३,१३.०५ पुनर्विनियोजन -१९.४६	२,९३.५९	२,९३.५९	---

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात पाणी पुरवठा व स्वच्छता विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

आर्थिक वर्ष २०१०-११ च्या विनियोजन लेख्यामध्ये जनजाती क्षेत्र उपयोजना, ग्रामीण भागामध्ये नळाव्दारे पाणी पुरवठा योजना कार्यक्रमांतर्गत उपलेखाशिर्ष २२१५-०५०६ खाली संबंधित जिल्हा परिषद मुख्य कार्यकारी अधिकारी यांना आदिवासी विकास विभागाकडून परस्पर अनुदान उपलब्ध करुन दिले जाते.

सन २०१०-११ या आर्थिक वर्षात या उपलेखाशिर्षाखाली रु.३,१३.०५ लाख इतकी मुळ तरतूद करण्यात आली. पंरतु वित्त विभागाने मुळ तरतूदीच्या रकमेत कपात केल्यामुळे रु.८१.३१ लाख निधी समर्पित करण्यात आला व रु.६१.८५ लाख निधी पुनर्विनियोजीत करण्यात आला असून अंतिम सुधारित अनुदान रु.२,९३.५९ लाख इतके मंजूर करण्यात आले.

जिल्हा परिषद कार्यालयांना रु.२,९३.५९ लाख इतके अंतिम सुधारित अनुदान वितरीत केले. वितरित केलेल्या अनुदानाइतकाच प्रत्यख खर्च झालेला असून जादा किंवा कमी खर्च झालेला नाही.

(रु.लाखात)

शीर्ष	एकूण अनुदान	प्रत्यक्ष खर्च	अधिक खर्च (+) बचत (-)
२२१५, पाणी पुरवठा व स्वच्छता ०१ पाणी पुरवठा ७९६-जनजाती क्षेत्र उपयोजना ७९६ (०१) (०२) महाराष्ट्र जिल्हा परिषद व पंचायत समिती अधिनियम, १९६१ याच्या कलम १८७ अन्वये जिल्हा परिषदांना अनुदान राज्य योजनांतर्गत योजना-नळाव्दारे पाणी पुरवठा (खास उपाय) (जिल्हा) मूळ ११,३७.८० पुनर्विनियोजन -२,१७.६६	९,२०.१४	८,९४.९५	-२५.१९

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात पाणी पुरवठा व स्वच्छता विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

आर्थिक वर्ष २०१०-११ च्या विनियोजन लेख्यामध्ये जनजाती क्षेत्र उपयोजना, महाराष्ट्र जिल्हा परिषद व पंचायत समिती अधिनियम, १९६१ याच्या कलम १८७ अन्वये जिल्हा परिषदांना अनुदान राज्य योजनांतर्गत योजना-नळाव्दारे पाणी पुरवठा (खास उपाय) योजना कार्यक्रमांतर्गत उपलेखाशिर्ष २२१५-०५६२ खाली संबंधित जिल्हा परिषद मुख्य कार्यकारी अधिकारी यांना आदिवासी विकास विभागाकडून परस्पर अनुदान उपलब्ध करुन दिले जाते.

सन २०१०-११ या आर्थिक वर्षात या उपलेखाशिर्षाखाली रु.११,३७.८० लाख इतकी मुळ तरतूद करण्यात आली. पंरतु वित्त विभागाने मुळ तरतूदीच्या रकमेत कपात केल्यामुळे रु.२,१३.७८ लाख निधी समर्पित करण्यात आला व रु.३.८८ लाख निधी पुनर्विनियोजित करण्यात आला असून अंतिम सुधारित अनुदान रु.९,२०.१४ लाख इतके मंजूर करण्यात आले.

जिल्हा परिषद कार्यालयांना रु.९,२०.१४ लाख इतके अंतिम सुधारित अनुदान वितरीत केले. वितरित केलेल्या अनुदानापैकी रु.८,९४.९५ लाख इतका प्रत्यक्ष खर्च झालेला असून रु.२५.१९ लाख इतका खर्च जिल्हा परिषदाकडून कमी झाल्यामुळे बचत झालेली आहे. सदर बचत क्षमापित करण्यात यावी.

(रु.लाखात)

शीर्ष	एकूण अनुदान	प्रत्यक्ष खर्च	अधिक खर्च (+) बचत (-)
२२१५, पाणी पुरवठा व स्वच्छता ०१ पाणी पुरवठा ७९६-जनजाती क्षेत्र उपयोजना ७९६ (०१) (०४) खोदलेल्या विहिरींचे बांधकाम (साधे उपाय) (जिल्हा) मूळ २,११.४६ पुनर्विनियोजन -४६.४७	१,६४.९९	१,५८.९५	-६.०४

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात पाणी पुरवठा व स्वच्छता विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

आर्थिक वर्ष २०१०-११ च्या विनियोजन लेख्यामध्ये जनजाती क्षेत्र उपयोजना, खोदलेल्या विहिरींचे बांधकाम (साधे उपाय) (जिल्हा) योजना कार्यक्रमांतर्गत उपलेखाशिर्ष २२१५-२२०४ खाली संबंधित जिल्हा परिषद मुख्य कार्यकारी अधिकारी यांना आदिवासी विकास विभागाकडून परस्पर अनुदान उपलब्ध करुन दिले जाते.

सन २०१०-११ या आर्थिक वर्षात या उपलेखाशिर्षाखाली रु.२,११.४६ लाख इतकी मुळ तरतूद करण्यात आली. पंरतु वित्त विभागाने मुळ तरतूदीच्या रकमेत कपात केल्यामुळे रु.२३.६२ लाख निधी समर्पित करण्यात आला व रु.२२.८५ लाख निधी पुनर्विनियोजीत करण्यात आला असून अंतिम सुधारित अनुदान रु.१,६४.९९ लाख इतके मंजूर करण्यात आले.

जिल्हा परिषद कार्यालयांना रु.१,६४.९९ लाख इतके अंतिम सुधारित अनुदान वितरीत केले. वितरीत केलेल्या अनुदानापैकी रु.१,५८.९५ लाख इतका प्रत्यक्ष खर्च झालेला असून रु.६.०४ लाख इतका खर्च जिल्हा परिषदांकडून कमी झाल्यामुळे बचत झालेली आहे. सदर बचत क्षमापित करण्यात यावी.

(रु.लाखात)

शीर्ष	एकूण अनुदान	प्रत्यक्ष खर्च	अधिक खर्च (+) बचत (-)
२२१५, पाणी पुरवठा व स्वच्छता ०१ पाणी पुरवठा ७९६-जनजाती क्षेत्र उपयोजना ७९६ (०१) (०५) जीएसडीएची कूप नलिका विहिर (विंधन विहिरी) खोदण्याची कामे मूळ १,२०.६२ पुनर्विनियोजन -२७.५८	९३.०४	९३.०४	---

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात पाणी पुरवठा व स्वच्छता विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

आर्थिक वर्ष २०१०-११ च्या विनियोजन लेख्यामध्ये जनजाती क्षेत्र उपयोजना, जीएसडीएची कूप नलिका विहिर (विंधण विहिरी खोदण्याची कामे कार्यक्रमांतर्गत उपलेखाशिर्ष २२१५-२२१३ खाली संबंधित जिल्हा परिषद मुख्य कार्यकारी अधिकारी यांना आदिवासी विकास विभागाकडून परस्पर अनुदान उपलब्ध करुन दिले जाते.

सन २०१०-११ या आर्थिक वर्षात या उपलेखाशिर्षाखाली रु.१,२०.६२ लाख इतकी मुळ तरतूद करण्यात आली. परंतु वित्त विभागाने मुळ तरतुदीच्या रकमेत कपात केल्यामुळे रु.१२.०७ लाख निधी समर्पित करण्यात आला व रु.१५.५१ लाख निधी पुनविनियोजीत करण्यात आला असून अंतिम सुधारित अनुदान रु.९३.०४ लाख इतके मंजूर करण्यात आले.

जिल्हा परिषद कार्यालयांना रु.९३.०४ लाख इतके अंतिम सुधारित अनुदान वितरित केले. वितरित केलेल्या अनुदानाइतकाच प्रत्यक्ष खर्च झालेला असून जादा किंवा कमी खर्च झालेला नाही.

(रु.लाखात)

शीर्ष	**एकूण अनुदान**	**प्रत्यक्ष खर्च**	**अधिक खर्च (+) बचत (-)**
२२१५, पाणी पुरवठा व स्वच्छता ०१ पाणी पुरवठा ७९६-जनजाती क्षेत्र उपयोजना ७९६ (०१) (०८) आश्रम शाळांना पाणी पुरवठा मूळ ३,५५.२१ पुनर्विनियोजन -२२.३७	३,३२.८४	३,२३.२८	-९.५६

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात पाणी पुरवठा व स्वच्छता विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

आर्थिक वर्ष २०१०-११ च्या विनियोजन लेख्यामध्ये जनजाती क्षेत्र उपयोजना, आश्रम शाळांना पाणी पुरवठा योजना कार्यक्रमांतर्गत उपलेखाशिर्ष २२१५-२२४२ खाली संबंधित जिल्हा परिषद मुख्य कार्यकारी अधिकारी यांना आदिवासी विकास विभागाकडून परस्पर अनुदान उपलब्ध करुन दिले जाते.

सन २०१०-११ या आर्थिक वर्षात या उपलेखाशिर्षाखाली रु.३,५५.२१ लाख इतकी मुळ तरतूद करण्यात आली. परंतु वित्त विभागाने मुळ तरतुदीच्या रकमेत कपात केल्यामुळे रु.३५.५२ लाख निधी

समर्पित करण्यात आला व रु.१३.१५ लाख निधी पुनर्विनियोजीत करण्यात आला असून अंतिम सुधारित अनुदान रु.३,३२.८४ लाख इतके मंजूर करण्यात आले.

जिल्हा परिषद कार्यालयांना रु.३,३२.८४ लाख इतके अंतिम सुधारित अनुदान वितरित केले. वितरित केलेल्या अनुदानापैकी रु.३,२३.२८ लाख इतका प्रत्यक्ष खर्च झालेला असून रु.९.५६ लाख इतका खर्च जिल्हा परिषदाकडून कमी झाल्यामुळे बचत झालेली आहे. सदर बचत क्षमापित करण्यात यावी.

(रु.लाखात)

शीर्ष	**एकूण अनुदान**	**प्रत्यक्ष खर्च**	**अधिक खर्च (+) बचत (-)**
२२१५, पाणी पुरवठा व स्वच्छता ०१ पाणी पुरवठा ७९६-जनजाती क्षेत्र उपयोजना ७९६ (०२) (०३) नळ पाणी पुरवठा (विशेष उपाय) (जिल्हा) मूळ २,६२.०९ पुनर्विनियोजन -१,३४.९२	१,२७.१७	१,२४.९२	-२.२५

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात पाणी पुरवठा व स्वच्छता विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

आर्थिक वर्ष २०१०-११ च्या विनियोजन लेख्यामध्ये जनजाती क्षेत्र उपयोजना, नळ पाणी पुरवठा (विशेष उपाय) (जिल्हा) योजना कार्यक्रमांतर्गत उपलेखाशिर्ष २२१५-२२५१ खाली संबंधित जिल्हा परिषद मुख्य कार्यकारी अधिकारी यांना आदिवासी विकास विभागाकडून परस्पर अनुदान उपलब्ध करुन दिले जाते.

सन २०१०-११ या आर्थिक वर्षात या उपलेखाशिर्षाखाली रु.२,६२.०९ लाख इतकी मुळ तरतूद करण्यात आली. परंतु वित्त विभागाने मुळ तरतुदीच्या रकमेत कपात केल्यामुळे रु.२६.२२ लाख निधी समर्पित करण्यात आला व रु.१,०८.७० लाख निधी पुनर्विनियोजीत करण्यात आला असून अंतिम सुधारित अनुदान रु.१,२७.१७ लाख इतके मंजूर करण्यात आले.

जिल्हा परिषद कार्यालयांना रु.१,२७.१७ लाख इतके अंतिम सुधारित अनुदान वितरित केले. वितरित केलेल्या अनुदानापैकी रु.१,२४.९२ लाख इतका प्रत्यक्ष खर्च झालेला असून रु.२.२५ लाख इतका खर्च जिल्हा परिषदाकडून कमी झाल्यामुळे बचत झालेली आहे. सदर बचत क्षमापित करण्यात यावी.

(रु.लाखात)

शीर्ष	एकूण अनुदान	प्रत्यक्ष खर्च	अधिक खर्च (+) बचत (-)
२२१५, पाणी पुरवठा व स्वच्छता ०१ पाणी पुरवठा ७९६-जनजाती क्षेत्र उपयोजना ७९६ (०२) (०१) ग्रामीण पाईप पाणी पुरवठा योजना (ओ.टी.ए.एस.पी) मूळ १,०२.०० पुनर्विनियोजन -७६.८१	२५.१९	२५.१९	---

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात पाणी पुरवठा व स्वच्छता विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

आर्थिक वर्ष २०१०-११ च्या विनियोजन लेख्यामध्ये जनजाती क्षेत्र उपयोजना, ग्रामीण पाईप पाणी पुरवठा योजना (ओ.टी.ए.एस.पी.) कार्यक्रमांतर्गत उपलेखाशिर्ष २२१५-०६६९ खाली संबंधित जिल्हा परिषद मुख्य कार्यकारी अधिकारी यांना आदिवासी विकास विभागाकडून परस्पर अनुदान उपलब्ध करुन दिले जाते.

सन २०१०-११ या आर्थिक वर्षात या उपलेखाशिर्षाखाली रु.१,०२.०० लाख इतकी मुळ तरतूद करण्यात आली. परंतु वित्त विभागाने मुळ तरतुदीच्या रकमेत कपात केल्यामुळे रु.६०.२० लाख निधी समर्पित करण्यात आला व रु.१६.६१ लाख निधी पुनर्विनियोजीत करण्यात आला असून अंतिम सुधारित अनुदान रु. २५.१९ लाख इतके मंजूर करण्यात आले.

जिल्हा परिषद कार्यालयांना रु.२५.१९ लाख इतके अंतिम सुधारित अनुदान वितरित केले. वितरित केलेल्या अनुदानाइतकाच प्रत्यक्ष खर्च झालेला असून जादा किंवा कमी खर्च झालेला नाही.

(रु.लाखात)

शीर्ष	एकूण अनुदान	प्रत्यक्ष खर्च	अधिक खर्च (+) बचत (-)
२२१५, पाणी पुरवठा व स्वच्छता ०१ पाणी पुरवठा ७९६-जनजाती क्षेत्र उपयोजना ७९६ (०२) (०८) मूळ ९२.०० पुनर्विनियोजन -१५.४०	७६.६०	४५.८०	-३०.८०

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात पाणी पुरवठा व स्वच्छता विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

आर्थिक वर्ष २०१०-११ च्या विनियोजन लेख्यामध्ये जनजाती क्षेत्र उपयोजना, आश्रम शाळांना पाणी पुरवठा योजना कार्यक्रमांतर्गत उपलेखाशिर्ष २२१५-२३०२ खाली संबंधित जिल्हा परिषद मुख्य कार्यकारी अधिकारी यांना आदिवासी विकास विभागाकडून परस्पर अनुदान उपलब्ध करुन दिले जाते.

सन २०१०-११ या आर्थिक वर्षात या उपलेखाशिर्षाखाली रु.९.२० लाख इतकी मुळ तरतूद करण्यात आली. परंतु वित्त विभागाने मुळ तरतुदीच्या रकमेत कपात केल्यामुळे रु.९.२०लाख निधी समर्पित करण्यात आला व रु.६.२० लाख निधी पुनर्विनियोजीत करण्यात आला असून अंतिम सुधारित अनुदान रु. ७६.६० लाख इतके मंजूर करण्यात आले.

जिल्हा परिषद कार्यालयांना रु.७६.६० लाख इतके अंतिम सुधारित अनुदान वितरित केले. वितरित केलेल्या अनुदानापैकी रु.४५.८० लाख इतका प्रत्यक्ष खर्च झालेला असून रु.३०.८० लाख इतका खर्च जिल्हा परिषदाकडून कमी झाल्यामुळे बचत झालेली आहे. सदर बचत क्षमापित करण्यात यावी.

महिला व बाल विकास विभाग

(रु.लाखात)

शीर्ष	एकूण अनुदान	प्रत्यक्ष खर्च	अधिक खर्च (+) बचत (-)
२२३६- पोषण आहार ०२-पोषक, अन्न व पेय यांचे वितरण ७९६- जनजाती क्षेत्र उपयोजना ७९६ (०१) (०२) महाराष्ट्र जिल्हा परिषद आणि पंचायत समिती अधिनियम १९६१ पूरक २५,००.०० पुनर्विनियोजन ७,२५.०० ३२,२५.०० ३०,०५.०० (-)२,२०.०० (-)२,२०.०० (-)२,२०

(रु.लाखात)

शीर्ष	एकूण अनुदान	प्रत्यक्ष खर्च	अधिक खर्च (+) बचत (-)
२२३६- पोषण आहार ०२-पोषण, अन्न व पेय यांचे वितरण ७९६- जनजाती क्षेत्र उपयोजना ७९६ (०१) (०१) महाराष्ट्र जिल्हा परिषद व पंचायत समिती अधिनियम १९६१ च्या कलम १३३ व २६१ अन्वये जिल्हा परिषदांना सहाय्यक अनुदान राज्य योजनेअंतर्गत योजना मूळ ४०१९.४१ पुनर्विनियोजन १०७४.७६	५०,९४.१७	४५,५८.६१	(-)५३५.५६

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात महिला व बालविकास विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

आदिवासी विकास विभाग शासन निर्णय क्र.BUD-२०१०/ प्र.क्र.१०/का-६, दि.२०.५.२०१० अन्वये आदिवासी क्षेत्र उपयोजनेचे अनुदान जिल्हाधिकारी ठाणे, नाशिक, धुळे, नंदुरबार, जळगांव, अहमदनगर, पुणे, बुलढाणा, अकोला, अमरावती, यवतमाळ, नागपूर, वर्धा, भंडारा, गोंदिया, चंद्रपूर, गडचिरोली, जालना, परभणी, नांदेड यांना परस्पर वितरित केलेले असून त्यांच्या स्तरावरुन खर्च करण्यात आलेला आहे.

मा.महालेखापाल यांच्या लेख्यानुसार रु.५०९४.१७ लाख एवढा खर्च दर्शविलेला असून बचत रु.५३५.५६ लाख एवढी दर्शविण्यात आलेली आहे. याबाबत नमूद करण्यात येते की, B.D.S आज्ञावली नुसार आयुक्तालय, पुणे यांचेकडील प्राप्त अनुदान रु.४४७८.६१ लाख एवढे असून खर्च सुध्दा ४४७८.६१ लाख एवढाच आहे.

मा.महालेखापाल यांच्या विनियोजन लेख्यानुसारचा खर्च रु.४५५८.६१ लाख एवढा असून विभागाकडील प्रत्यक्ष खर्च रु.४४७८.६१ लाख एवढा आहे. फरकाच्या कारणाचा शोध घेतला असता असे दिसून येते की, जिल्हा परिषद, अहमदनगर यांचेकडील कोषागार प्रमाणक क्र.१४३, दि.३०.३.२०११ नुसार रु.८०.०० लाख एवढा खर्च C.R.C.Code २२३६१४१७ ऐवजी C.R.C.Code २२३६०२९७ खाली चुकीने पडलेला आहे. त्याचा Note Of Error (N.O.E.) चा प्रस्ताव शासन पत्र क्र.विनिले-२०१२/प्र.क्र.११३/का-

११, दि.२५.४.२०१३ अन्वये प्रधान महालेखाकार (लेखापरिक्षा)-१, महाराष्ट्र, यांचेकडे सादर करण्यात आलेला आहे.

आदिवासी विकास विभागाने रु.५७६.०० महिला व बाल विकास विभागाला B.D.S व्दारे आर्थिक वर्ष सन २०१०-११ संपुष्टात आल्यानंतर दि.१.४.२०११ रोजी संध्याकाळी ६.१३ वा. वितरित केले आहेत. त्यामुळे सदर निधीची वितरणाबाबतची पुढील कार्यवाही करणे या विभागाला शक्य झाले नाही. तसेच याबाबत आदिवासी विकास विभागाने महिला व बाल विकास विभागास विहित मार्गाने किंवा पत्राव्दारे निधी वितरणाबाबत काहीही पूर्वसूचना दिलेली नाही. सबब सदर रक्कम आर्थिक वर्ष २०१०-११ मध्ये रु.५०९७.१७ लाखाच्या तुलनेत कमी दिसणारी रक्कम प्रत्यक्षात प्राप्त झालेली नाही.

ग्रामविकास व जलसंधारण (जलसंधारण) विभाग

(रु.लाखात)

शीर्ष	एकूण अनुदान	प्रत्यक्ष खर्च	अधिक खर्च (+) बचत (-)
४४०२-मृद व जलसंधारण यावरील भांडवली खर्च, ७९६ जनजाती क्षेत्राबाहेरील उपयोजना, ७९६ (०१) (०१) मृद संधारण उपाय योजनांमार्फत जमिनीचा विकास राज्य योजनांतर्गत योजना (टी.ए.एस.पी.) मूळ १६,८३.२२ पूरक ७०.०० पुनर्विनियोजन ४,८३.७३	२२,३६.९५	२०,९५.६७	(-)१,४१.२८

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात ग्रामविकास व जलसंधारण (जलसंधारण) विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

सदर योजनेकरिता मूळ तरतूद रु.१६८३.२२ लक्ष पुरवणी मागणी रु.७०.०० लक्ष व पुर्वनियोजनाव्दारे रु.४८३.७३ लक्ष अशी एकूण मंजूर तरतूद रु.२२३६.९५ लक्ष आहे. यापैकी विभागाचा प्रत्यक्ष खर्च रु.२२३६.९५ लक्ष झाला असून अंतिम अनुदानाइतकाच खर्च झाला आहे. तथापि, महालेखापाल कार्यालयाने या योजनेंतर्गत रु.२०९५.६७ लक्ष इतका खर्च नोंदविलेला आहे.

या योजनेखाली अधिक तरतूद मागणी केली असल्याने शासन निर्णय आदिवासी विकास विभाग क्र.बीयुडी-२०११/प्र.क्र.२२१/का-६, दि.३१ मार्च, २०११ अन्वये रु.४८३.७३ लक्ष निधी पुनर्विनियोजनाव्दारे उपलब्ध करुन देण्यात आला आहे.

या लेखाशिर्षांतर्गत विभागाचा प्रत्यक्ष खर्च व महालेखापाल कार्यालयाने नोंदविलेला खर्च यातील तफावत रु.१४१.२८ लक्ष वजा खर्चाच्या निधीचा चुकीच्या नोंदीचा दुरुस्ती प्रस्ताव महालेखापाल कार्यालयास दि.२६/०३/२०१२ अन्वये सादर करण्यात आला होता. सदर प्रस्ताव महालेखापाल कार्यालयाने त्यांच्या दि.२८.५.२०१२ च्या पत्रान्वये मान्य केला आहे.

अंतिम अनुदानाइतकाच खर्च झाला असल्याने अधिक/बचत नाही.

(रु.लाखात)

शीर्ष	एकूण अनुदान	प्रत्यक्ष खर्च	अधिक खर्च (+) बचत (-)
४४०२-मृद व जलसंधारण यावरील भांडवली खर्च, ७९६ जनजाती क्षेत्राबाहेरील उपयोजना, ७९६ (०२) (०१) मृद संधारण उपाय योजनांमार्फत जमिनीचा विकास राज्य योजनांतर्गत योजना (ओ.टी.ए.एस.पी.) मूळ ३,३७.०१ पुनर्विनियोजन (-)३९.८१	२,९७.२०	२,९४.४४	(-)२.७६

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात ग्रामविकास व जलसंधारण (जलसंधारण) विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

सदर योजनेकरिता मूळ तरतूद रु.३३७.०१ लक्ष असून रु.३९.८१ लक्ष प्रत्यार्पित करण्यात आल्यामुळे विभागास प्रत्यक्षात रु.२९७.२० लक्ष इतके अनुदान प्राप्त झाले. यापैकी विभागाचा प्रत्यक्ष खर्च रु.२९१.६८ लक्ष इतका झाला आहे. म्हणजे अंतिम अनुदानापेक्षा रु.५.५२ लक्ष कमी खर्च झाला आहे. महालेखापाल कार्यालयाने या योजनेअंतर्गत रु.२९४.४४ लक्ष इतका खर्च नोंदविलेला आहे.

वित्त विभागाने १० टक्के कपात केल्याने रु.३९.८१ लक्ष निधी शासन निर्णय आदिवासी विकास विभाग क्र.बीयुडी-२०११/प्र.क्र.२२१/का-६, दि.३१ मार्च, २०११ अन्वये प्रत्यार्पित केला आहे.

या लेखाशिर्षांतर्गत विभागाचा प्रत्यक्ष खर्च व महालेखापाल कार्यालयाने नोंदविलेला खर्च यातील तफावत रु.२.७६ लक्ष वजा खर्चाच्या निधीचा चुकीच्या नोंदीचा दुरुस्ती प्रस्ताव महालेखापाल कार्यालयास दि.२६.३.२०१२ अन्वये सादर केला होता. सदर प्रस्ताव महालेखापाल कार्यालयाने त्यांच्या दि.२८.५.२०१२ च्या पत्रान्वये मान्य केला आहे.

उर्वरित कमी झालेला रु.५.५२ लक्ष खर्च हा अंतिम अनुदानाच्या तुलनेत अत्यल्प (१.८५%) असल्याने कृपया मान्य करण्यात यावा.

कृषि, पशुसंवर्धन, दुग्धव्यवसाय विकास व मत्स्यव्यवसाय विभाग

(रु.लाखात)

शीर्ष	एकूण अनुदान	प्रत्यक्ष खर्च	अधिक खर्च (+) बचत (-)
२४०५- मत्स्यव्यवसाय, ७९६-जनजाती क्षेत्र उपयोजना ७९६ (०१) (०१) मत्स्यबीज उत्पादन राज्य योजनांतर्गत योजना मूळ २०.०० पुनर्विनियोजन (-) १०.००	१०.००	९.५३	(-)०.४७

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात कृषि, पशुसंवर्धन, दुग्धव्यवसाय विकास व मत्स्यव्यवसाय विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

२४०५ मत्स्यव्यवसाय ७९६ जनजाती क्षेत्र उपयोजना ७९६ (०१) (०१) मत्स्यबीज उत्पादन राज्य योजनांतर्गत योजना उपलेखाशिर्ष २४०५०५२२ अंतर्गत जिल्हा नियोजन समितीकडून मूळ तरतूद रु.२०.०० लाख प्राप्त झाले. पुनर्विनियोजनाव्दारे समर्पित झालेली तरतूद रु.(-) १०.०० लाख अंतिम तरतूद रुपये १०.०० लाख एकूण खर्च रु.९.५३ लाख व बचत रु. (-) ०.४७ अशी दर्शविली आहे. सदर बचत मूळ तरतूदीच्या ५०% आहे. याबाबतची जिल्हानिहाय माहिती खालीलप्रमाणे आहे.

(रुपयात)

जिल्हा	मूळ तरतूद	समर्पित	पुनर्विनियोजन	अंतिम तरतूद	खर्च	बचत
ठाणे	२,७१,०००	(-)४०००	-	२,७५,०००	२,७५,०००	-
नाशिक	२,७९,०००	-	(-)२,२९,०००	५०,०००	५०,०००	-
अमरावती	११६०००	(-)१०००	-	११५०००	११५०००	-
गोंदिया	३९५०००	(-)५०००	-	३,९०,०००	३,९०,०००	-
चंद्रपूर	८३७०००	(-)७३७०००	-	१,००,०००	१,००,०००	-
गडचिरोली	४७०००	-	-	-	-	(-)४७,०००
नांदेड	४७०००	(-)२४,०००	-	२३०००	२३०००	-
एकूण	२०,००,०००	(-)७,७१,०००	(+)२,२९,०००	१०,००,०००	९,५३,०००	(-)४७,०००

स.आ.मत्स्य, ठाणे कार्यालयाला BDS वर रु.२.७५ लाख प्राप्त झाले. त्यानुसार खर्च करण्यात आला.

स.आ.मत्स्य, नाशिक कार्यालयाला सन २०१०-११ मध्ये मत्स्यबीज उत्पादन केंद्राची स्थापना या योजनेअंतर्गत ४४०५०१९५ या लेखाशिर्षाखाली रु.५.५० लाख व २४०५०५२२ या लेखाशिर्षाखाली ०.५० लक्ष असे एकूण ६.०० लक्ष तरतूद प्रस्तावित करण्यात आली होती. पंरतु मागणी केलेल्या रु.६.०० लक्ष तरतूदीची जिल्हा नियोजन समितीने विभागणी करुन ४४०५०१९५ या लेखाशीर्षाखाली रु.३.२१ लक्ष व २४०५०५२२ या लेखाशीर्षाखाली २.७९ लाख याप्रमाणे प्रशासकीय मान्यता दिली.

मत्स्यबीज केंद्र, नागपूर येथील तळी क्रमांक २ व ३ चे बांधकाम करुन संवर्धन तळीत रुपांतर करणेकरिता सुधारित अंदाजपत्रकानुसार एकूण रु.६.६८ लक्ष ची आवश्यकता होती व केंद्रातर्गत महसुली कामासाठी रु.०.५० लक्ष ची आवश्यकता होती. त्याप्रमाणे २४०५०५२२ या लेखाशीर्षाखाली प्राप्त मंजूर तरतूद रु.२.७९ लक्ष चे गरजेनुसार पुनर्विनियोजन करुन ०.५० लक्ष तरतूद अंतिम ठेवण्यात आली व सदर प्राप्त तरतूदीनुसर १०० % खर्च करण्यात आला. तसेच उर्वरित तरतूद रु.२.२९ लक्ष समर्पित करण्यात आली.

स.आ.मत्स्य. अमरावती कार्यालयाला BDS वर प्राप्त झालेली अंतिम तरतूद रु.१.१५ लक्ष वितरित झालेला निधी पूर्ण खर्च करण्यात आला.

स.आ.मत्स्य गोंदीया कार्यालयाच्या BDS वर प्राप्त झालेल्या रु.३.९० लक्ष अंतिम तरतुदीनुसार खर्च झाला आहे.

स.आ.मत्स्य, चंद्रपूर कार्यालयाला मागणी नसताना अधिकची तरतूद प्राप्त झाली. तसेच चारगांव मत्स्यबीज केंद्र महाराष्ट्र मत्स्योदयोग विकास महामंडळास शासन स्तरावरुन हस्तांतरित केल्यामुळे केंद्रातील साधन सामुग्रीवरील खर्चात बचत झाल्यामुळे रु.७.३७ लक्ष तरतूद समर्पित करण्यात आली.

स.आ.मत्स्य.गडचिरोली कार्यालयाला मुरखळा मत्स्यबीज संगोपन केंद्रात बांधकामाची कामे सन २०१०-११ मध्ये सुरु असल्यामुळे मत्स्यबीज संगोपनाची कामे बंद होती. त्यामुळे सदर लेखाशीर्षाअंतर्गतची तरतूद खर्च करण्यात आली नाही. तसेच BDS व्दारे वितरित करण्यात आलेली नव्हती. त्यामुळे तरतूद समर्पित करण्यात आली.

स.आ.मत्स्य. नांदेड कार्यालयाला आदिवासी क्षेत्रात अस्तित्वात असलेल्या लोणी मत्स्यबीज केंद्रासाठी आढाव्यात पदस्थापने अंतर्गत एकही पद मंजूर नसल्याने पुनर्विनियोजनाव्दारे रु. (-) ०.२४ लाख समर्पित करण्यात आले आहे.

सार्वजनिक आरोग्य विभाग
(आदिवासी विकास विभाग)

(रु.लाखात)

शीर्ष	एकूण अनुदान	प्रत्यक्ष खर्च	अधिक खर्च (+) बचत (-)
२२१० वैद्यकीय सेवा आणि सार्वजनिक आरोग्य ०३ ग्रामीण आरोग्य सेवा विषम चिकित्सा ७९६ जनजाती क्षेत्र उपयोजना ७९६(०१)(०१) मुफसल क्षेत्रातील शासकीय रुग्णालये व दवाखाने यांची आस्थापना (२२१० ३६०१) राज्य याजनांतर्गत योजना मूळ - ५३.१७ पूरक - ० पुनर्विनियोजन - (-)८.२२	४४.९५	३३.५८	(-)११.३७

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात सार्वजनिक आरोग्य विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

सदर उपशीर्षाखाली आदिवासी भागातील विद्यार्थ्यांना चष्मे तयार करुन त्यांचे मोफत वाटप करण्यात येते. त्याकरिता रु. ५३.१७ लाख इतके मूळ अनुदान मंजूर करण्यात आले होते. या योजनेतील अनुदान जिल्हा शल्य चिकित्सक यांना प्राप्त झाल्यानंतर खरेदीसाठीची तांत्रिक मान्यता आरोग्य सेवा संचालनालय स्तरावरुन दिली जाते. तांत्रिक मान्यता दिल्यानंतर जिल्हाधिकारी यांचेकडून प्रशासकीय मान्यता दिली जाते. त्या अनुषंगाने खरेदीची प्रक्रिया राबविण्यामध्ये पुरेसा कालावधी आर्थिक वर्षाअखेर पर्यंत न मिळाल्याने रक्कम रु.८.२२ लाख पुनर्विनियोजित करण्यात आली व रु.११.३७ लाख इतका निधी अखर्चित राहिला.

(रु.लाखात)

शीर्ष	एकूण अनुदान	प्रत्यक्ष खर्च	अधिक खर्च (+) बचत (-)
२२१० वैद्यकीय सेवा आणि सार्वजनिक आरोग्य ०६ सार्वजनिक आरोगय ७९६ जनजाती क्षेत्र उपयोजना ७९६ (०१)(०१) ग्रामीण रुग्णालयातील प्राथमिक आरोग्य केंद्रामध्ये दर्जावाढ करणे (राज्य योजनांतर्गत योजना) (२२१० २८०१)			

मूळ - ६१४.६० पूरक - ०.०१ पुनर्विनियोजन - (-) १३३.९८	४८०.६३	४०७.३३	(-७३.३०)

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात सार्वजनक आरोग्य विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

ग्रामीण रुगणालयासाठी सन २०१०-११ मध्ये निधी जिल्हाधिकारी यांचकडून जिल्हा शल्य चिकित्सक यांचेकडे प्राप्त होता. सदर निधी तांत्रिक मान्यता प्राप्त झाल्यानंतर प्रशासकीय मान्यतेबाबत जिल्हाधिकारी यांची मान्यता प्राप्त होते. प्रशासकीय मान्यता प्राप्त झाल्यानंतर संबंधित जिल्हा शल्य चिकित्सक मार्फत औषधी साहित्य सामग्री उपकरणे व यंत्रसामग्री यांचे पुरवठा आदेश देण्यात येतात. ज्या बाबींचे दरकरार उपलब्ध नाही अशा बाबींची स्थानिक स्तरावर निविदा मागवून पुरवठा आदेश निर्गमित केले जातात. यापैकी पुरवठा दारांकडून काही बाबींचा पुरवठा विहित कालावधीत झाला नसल्यामुळे या उपशीर्षाखाली अंतिम सुधारित अनुदान रु.४८०.६३ लाख मंजूर करण्यात आले होते, प्रत्यक्ष खर्च रु.४०७.३३ लाख इतका झाला आहे. त्यामुळे रु.१३३.९८ लाख इतक्या रकमेचे पुनर्विनियोजन करण्यात आले व रु.७३.३० लाख इतका निधी अखर्चित राहिला.

(रु.लाखात)

शीर्ष	**एकूण अनुदान**	**प्रत्यक्ष खर्च**	**अधिक खर्च (+) बचत (-)**
२२१० वैद्यकीय सेवा आणि सार्वजनिक आरोगय ०६ सार्वजनिक आरोगय ७९६ जनजाती क्षेत्र उपयोजना ७९६ (०१)(०२) राष्ट्रीय राज्य योजनांतर्गत योजना हिवताप निर्मुलन कार्यक्रम मूळ- १०१३.५१ पूरक - ० पुनर्विनियोजन - (-) १०७.२७	९०६.२४	८८१.०८	(-) २५.१६

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात सार्वजनिक आरोग्य विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

सदरहू योजना हिवताप रुग्ण कमी करणे, हिवतापाने होणारे मृत्यू टाळणे, औद्योगिक व शेतकी कार्यावर हिवतापाचा होऊ न देणे ही उदिष्टे साध्य करण्यासाठी राबविली जाते.

हिवताप निर्मुलन कार्यक्रमासाठी आवश्यक असलेली अळीनाशके व किटकनाशके यांची खरेदी ही जाहीर निविदा मागवून करणेत येत होती. काही किटकनाशकांची जाहीर निविदा प्रक्रिया मार्च २०१२ अखेर पूण्र न झाल्याने रु.१०७.२७ लाख इतका निधी वेळोत पुनर्विनियोजित करण्यात आला व अंतिम सुधारीत अनुदान रु.९०६.२४ लक्ष पैकी रु. ८८१.०८ लाख इतका प्रत्यक्ष खर्च झाला आहे. रु.२५.१६ लाख इतका निधी अखर्चित राहिला आहे. तो अत्यल्प असल्यामुळे क्षमापित करण्यात यावा.

(रु.लाखात)

शीर्ष	**एकूण अनुदान**	**प्रत्यक्ष खर्च**	**अधिक खर्च (+) बचत (-)**
२२१० वैद्यकीय सेवा आणि सार्वजनिक आरोगय ०६ सार्वजनिक आरोगय ७९६ जनजाती क्षेत्र उपयोजना ७९६ (०१)(०३) राष्ट्रीय हत्तीरोग नियंत्रण कार्यक्रम (२२१०२९०८) राज्य योजनांतर्गत योजना मूळ - ५०.०० पूरक - --- पुनर्विनियोजन - (-)१२.८०	३७.२०	३७.२०	----

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात सार्वजनिक आरोग्य विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

सदरहू योजना बाह्रयलक्षणेयुक्त हत्तीरोगाचे सर्वेक्षण करणे, हत्तीरोगाचे रुग्णांचे निरीक्षण व उचार या करिता राबविली जाते.

सन २०१०-११ मध्ये औषधांचा पुरवठा वेळेत न झाल्यामुळे रु.१२.८० लाख इतका निधी पुनर्विनियोजित करण्यात आला व अंतिम सुधारित रु. ३७.२० लाख इतके असून प्रत्यक्ष खर्च रु.३७.२० लाख इतका झाला आहे.

(रु.लाखात)

शीर्ष	एकूण अनुदान	प्रत्यक्ष खर्च	अधिक खर्च (+) बचत (-)
२२१० वैद्यकीय सेवा आणि सार्वजनिक आरोगय ०६ सार्वजनिक आरोग्य ७९६ जनजाती क्षेत्र उपयोजना ७९६ (०१)(०४) संवेदनशील आदिवासी क्षेत्रांमध्ये (फिरते आरोग्य चिकित्सालय यांसह) विशेष आरोग्य सुविधा पुरविण्यासाठी, महाराष्ट्र जिल्हा परिषद व पंचायत समिती अधिनियम १९६१ यांच्या कलम १८७ अन्वये जिल्हा परिषदांना अनुदाने (२२१० २९३५) मूळ- ३६३३.९० पुनर्विनियोजन - (-) ४४१.२६	३१९२.६४	३११२.५३	(-) ८०.११

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात सार्वजनिक आरोग्य विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

सदर लेखाशीर्षाखाली प्राथमिक आरोग्य केंद्रांना औषधी अनुदानात वाढ, उपकेंद्र औषधी अनुदानत वाढ, अंतिसंवेदनशील आदिवासी भागात विशेष आरोग्य सेवा पुरविणे (मोबाईल हेल्थ क्लिनिकसह) मातृत्व अनुदान, पाडा स्वयंसेवक, भरारी पथके, माता/ग्रेड ३ व ४ बालके यांना औषधे पुरविणे या बाबींसाठी अनुदान प्राप्त होते.

या योजनेमध्ये मूळ तरतूद रु.३६३३.९० लाख इतकी होती. औषधी पुरवठ्याचे आदेश दिल्यानंतर औषध पुरवठा वेळेत न झाल्यामुळे काही जिल्ह्यात प्रा.आ.केंद्र/उपकेंद्रांची औषधी अनुदानात वाढ या बाबींसाठी संपूर्ण अनुदान खर्च होऊ शकले नाही. तसेच पाडा स्वयंसेवकांची पदे रिक्त राहिल्याने, मानसेवी वैद्यकीय अधिकारी हे पद कंत्राटी असल्याने व त्यांना मिळणारे मानधन अत्यल्प असल्यामुळे सदरचे पदावरील वैद्यकीय अधिकारी सेवा सोडून जातात. त्यामुळे भरारी पथक या बाबींवरील संपूर्ण अनुदान खर्च होऊ शकले नाही. आवश्यकतेनुसार बालकांना औषधे पुरविण्यासाठी अनुदान खर्च करण्यात येते म्हणून माता/ग्रेड ३ व ४ बालके यांना औषध पुरविणे याबाबीखाली संपूर्ण अनुदान खर्च होऊ शकले नाही. मातृत्व अनुदान योजनेखाली अनुदानास पात्र माता स्थलांतरीत झाल्यामुळे रु.४४१.२६ लाख इतक्या अनुदानाचे पुनर्विनियोजन करण्यात आले. या योजनेखाली रु.८०.११ लाख निधी अखर्चित राहिला. झालेली बचत अत्यल्प असल्याने क्षमापित व्हावी.

(रु.लाखात)

शीर्ष	एकूण अनुदान	प्रत्यक्ष खर्च	अधिक खर्च (+) बचत (-)
२२१० वैद्यकीय सेवा आणि सार्वजनिक आरोगय ०६ सार्वजनिक आरोग्य ७९६ जनजाती क्षेत्र बाह्यउपयोजना ७९६ (०२)(०२) महाराष्ट्र जिल्हा परिषद व पंचायत समिती अधिनियम १९६१ याच्या कलम १८७ अन्वये जिल्हा परिषदांना अनुदान अतिसंवेदनशील आदिवासी भागात विशेष आरोग्य सुविधा पुरविणे (फिरते आरोगय चिकित्सालये यांसह)(ओटीएएसीप)(२२१० ३७३५) मूळ- ३०२.७१ पुनर्विनियोजन (-) ३०.२९	२७२.४२	२४०.८३	(-) ३१.५९

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात सार्वजनिक आरोग्य विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

सदर लेखाशीर्षाखाली प्राथमिक आरोग्य केंद्रांना औषधी अनूदानात वाढ, उपकेंद्र औषधी अनुदानात वाढ, अतिसंवेदनशील आदिवासी भागात विशेष आरोग्य सेवा पुरवणे याबाबींखाली अनुदान मंजूर करण्यात येते.

औषध पुरवठ्याचे आदेश दिल्यानंतर औषध पुरवठा वेळेत न झाल्यामुळे काही जिल्ह्यात प्राथमिक आरोग्य केंद्र/उपकेंद्रांचे औषधी अनुदानात वाढ या बाबींसाठी संपूर्ण रक्कम खर्च होऊ शकला नाही. त्यामुळे रु.३०.२९ लाख निधी पुनर्विनियोजित करण्यात आला व रु.३१.५९ लाख निधी अखर्चित राहिला आहे.

(रु.लाखात)

शीर्ष	एकूण अनुदान	प्रत्यक्ष खर्च	अधिक खर्च (+) बचत (-)
२२१० वैद्यकीय सेवा आणि सार्वजनिक आरोग्य ०६ सार्वजनिक आरोग्य ७९६ जनजाती क्षेत्र उपयोजना ७९६ (०१)(०९) आरोग्य संस्थेची आस्थापना/परिरक्षण/बांधकामे मूळ- २७५३.९३ पुनर्विनियोजन - (-) ७५.१७	२६७८.७६	२६००.८४	(-) ७७.९२

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात सार्वजनक आरोग्य विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

सदर लेखाशीर्षाखाली प्राथमिक आरोग्य केंद्र/उपकेंद्र बांधकाम व परिरक्षणासाठी अनुदान प्राप्त होते.

संस्थांच्या बांधकामासाठी जागा उपलब्ध होण्यास विलंब लागणे, निविदा प्रक्रियेत उशीर होणे, बांधकाम कंत्राटदाराने बांधकाम वेळेत पूर्ण न करणे इत्यादी कारणांमुळे जिल्ह्यांना प्राप्त झालेला निधी संपूर्णपणे खर्च होऊ शकला नाही. त्यामुळे रु.७५.१७ लाख निधी पुनर्विनियोजित करण्यात आला व रु.७७.९२ लाख निधी अखर्चित राहिला आहे.

(रु.लाखात)

शीर्ष	**एकूण अनुदान**	**प्रत्यक्ष खर्च**	**अधिक खर्च (+) बचत (-)**
२२१० वैद्यकीय सेवा आणि सार्वजनिक आरोगय ०६ सार्वजनिक आरोग्य ७९६ जनजाती क्षेत्र उपयोजना ७९६ (०१)(०९) प्राथमिक आरोग्य केंद्राचे बळकटीकरण (२२१० ४८८५) मूळ - ६७.६७ पुनर्विनियोजन - (-) १४.२७	५३.४०	५१.०५	(-) २.३५

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात सार्वजनिक आरोग्य विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

सदर लेखाशीर्षाखाली प्राथमिक आरोग्य केंद्रांचे बळकटीकरण या बाबीखाली अनुदान प्राप्त होते.

सदर योजनेखाली उशीरा अनुदान प्राप्त झाल्यामुळे योजनेच्या अंमलबजावणीस उशीरा झाल्यामुळे संपूर्ण अनुदान खर्च होऊ शकले नाही. त्यामुळे रु.१४.२७ लाख निधी पुनर्विनियोजित करण्यात आला व रु.२.३५ लाख निधी अखर्चित राहिला आहे.

(रु.लाखात)

शीर्ष	एकूण अनुदान	प्रत्यक्ष खर्च	अधिक खर्च (+) बचत (-)
२२१० वैद्यकीय सेवा आणि सार्वजनिक आरोग्य ०६ सार्वजनिक आरोग्य ७९६ जनजाती क्षेत्र उपयोजना ७९६ (०२)(०६) आरोग्य संस्थांची स्थापना/परिरक्षण/बांधकामे (२२१० ४८८५) मूळ- १०९१.४६ पुनर्विनियोजन - (-) १८१.१५	१९०.३१	९०४.०२	(-) ६.२९

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात सार्वजनिक आरोग्य विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

सदर लेखाशीर्षाखाली उपकेंद्रांचे बांधकाम/दुरुस्तीसाठी अनुदान उपलब्ध होते.

निविदा प्रक्रियेमध्ये झालेला विलंब, कंत्राटदाराने कामात केलेला विलंब यामुळे या आर्थिक वर्षात संपूर्ण निधी खर्च होऊ शकला नाही. त्यामुळे रु.१८१.१५ लाख निधी पुनर्विनियोजित करण्यात आला व रु.६.२९ लाख निधी अखर्चित राहिला आहे.

(रु.लाखात)

शीर्ष	एकूण अनुदान	प्रत्यक्ष खर्च	अधिक खर्च (+) बचत (-)
२२१० वैद्यकीय सेवा आणि सार्वजनिक आरोग्य ०६ सार्वजनिक आरोग्य ७९६ जनजाती क्षेत्र उपयोजना ७९६ (०१)(१३) राष्ट्रीय हिवताप निर्मूलन कार्यक्रम (केंद्र पुरस्कृत योजना) (२२१० २८७३) मूळ - १५०.०० पुनर्विनियोजन - (-) १२५.४०	२४.६०	---	(-) २४.६०

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात सार्वजनिक आरोग्य विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

सदरहू योजना हिवताप रुग्ण कमी करणे, हिवतापाने होणारे मृत्यू टाळणे, औद्यागिक व शेतकी कार्यावर हिवतापाचा परिणाम होऊ न देणे ही उद्दिष्टे साध्य करण्यासाठी राबविली जाते.

ही केंद्र पुरस्कृत योजना असून केंद्र शासनाकडून प्राप्त होणाऱ्या मालाच्या पुरवठ्या पोटी पुस्तकी समायोजनाद्वारे खर्च दर्शविला जातो. २०१०-११ या आर्थिक वर्षात सदरच्या उपशीर्षाखाली केंद्र शासनाकडून मालाचा पुरवठा न झाल्याने खर्च निरंक आहे. त्यामुळे रु.१२५.४० लाख निण्धी पुनर्विनियोजित करण्यात आला व रु.२४.६० लाख निधी अखर्चित राहिला आहे.

(रु.लाखात)

शीर्ष	**एकूण अनुदान**	**प्रत्यक्ष खर्च**	**अधिक खर्च (+) बचत (-)**
२२१० वैद्यकीय सेवा आणि सार्वजनिक आरोग्य ०६ सार्वजनिक आरोग्य ७९६ जनजाती क्षेत्र उपयोजना ७९६ (०१)(१३) राष्ट्रीय हत्तीरोग नियंत्रण कार्यक्रम (केंद्र पुरस्कृत योजना) (२२१० २९०८) मूळ - ५०.०० पुनर्विनियोजन - (-) ४५.०० ५.००	---	(-) ५.००

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात सार्वजनिक आरोग्य विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

सदरहू योजना बाह्यलक्षणेयुक्त हत्तीरोगाचे सर्वेक्षण करणे, हत्तीरोगाचे रुग्णांचे निरीक्षण व उपचार याकरिता राबविली जाते.

सदर योजना ही केंद्र पुरस्कृत योजना आहे. केंद्र शासनाकडून औषधी पुरवठा आर्थिक वर्षाअखेर न झाल्यामुळे रु.४५ लाखाचा निधी पुनर्विनियोजित करण्यात आला.

ही योजना पुस्तकी समायोजनाची आहे. केंद्र शासनाकडून जेवढ्या औषधांचा पुरवठा झाला. तेवढ्याच औषधांच्या किंमतीचे पुस्तकी समायोजन केले आहे.

परंतु काही औषधांचा निधी खर्च होईल व पुस्तकी समायोजनाद्वारे केंद्र शासनाला सदर निधी देण्याच्या उद्देशाने रु.५.०० लाख इतका निधी अंतिम सुधारीत अनुदान म्हणून ठेवण्यात आला होता. परंतु केंद्र शासनाकडून काहीच औषधी पुरवठा आर्थिक वर्षाअखेर न झाल्यामुळे सदरचा निधी रु.५.०० लाख अखर्चित राहिला.

(रु.लाखात)

शीर्ष	एकूण अनुदान	प्रत्यक्ष खर्च	अधिक खर्च (+) बचत (-)
२२१० वैद्यकीय सेवा आणि सार्वजनिक आरोग्य ०६ सार्वजनिक आरोग्य ७९६ जनजाती क्षेत्र उपयोजना ७९६ (०१)(१३) राष्ट्रीय मलेरीया निर्मूलन कार्यक्रम (२२१० ३७१७) राज्य योजनांतर्गत योजना मूळ - २९३.४७ पुनर्विनियोजन - (-) ९६.००	१९७.४७	१७५.९५	(-)२१.५२

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात सार्वजनिक आरोग्य विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

सदरहू योजना हिवताप रुग्ण कमी करणे, हिवतापाने होणारे मृत्यू टाळणे, औद्योगिक व शेतकी कार्यावर हिवतापाचा परिणाम होऊ न देणे ही उद्दिष्टे साध्य करण्यासाठी राबविली जाते.

या योजनेखाली मूळे मंजूर अनुदान रु.२९३.४७ लाख इतके होते. त्या अनुदानामधून आदिवासी जिल्ह्यास लागणारी अत्यावश्यक औषधी व कीटक नाशके यांची खरेदी करण्यात येते. औषधी व किटकनाशके यांची गरज लक्षात घेता सदरची औषधे व कीटकनाशके यांचा अतिरिक्त साटा मुदतबाह्य होऊ नये या उद्देशाने रु.१९७.४७ लाख इतक्या किंमतीची औषधे व किटकनाश्क खरेदी करण्यात आली व रु.९६.०० लाख इतके अनुदान आर्थिक वर्षाअखेर पुनर्विनियोजित करण्यात आले व रु.२१.५२ लाख इतका निधी अखर्चित राहिला.

(रु.लाखात)

शीर्ष	एकूण अनुदान	प्रत्यक्ष खर्च	अधिक खर्च (+) बचत (-)
२२१० वैद्यकीय सेवा आणि सार्वजनिक आरोग्य ०६ सार्वजनिक आरोग्य ७९६ जनजाती क्षेत्र उपयोजना ७९६ (०१)(१३) राष्ट्रीय मलेरीया निर्मूलन कार्यक्रम केंद्र पुरस्कृत योजना (२२१० ३७२६) मूळ - २९३.०० पुनर्विनियोजन - (-) १३३.९४	१५९.०६	३.८९	(-)१५५.१७

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात सार्वजनिक आरोग्य विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

सदरहू योजना हिवताप रुग्ण कमी करणे, हिवतापाने होणारे मृत्यू टाळणे, औद्योगिक व शेतकी कार्यावर हिवाताचा परिणाम होऊ न देणे ही उद्दिष्टे साध्य करण्यासाठी राबविली जाते. ही केंद्र पुरस्कृत योजना आहे.

या योजनेखाली केंद्र शासनाकडून औषधे व किटक नाशके खरेदी करण्यात येते. परंतु सन २०१०-११ या वर्षी या योजनेमध्ये राज्य शासनाकडून मिळालेल्या निधीतून औषध खरेदी झाली व त्याचा पुरवठा आदिवासी भागात करण्यात आला. त्यामुळे केंद्र शासनाकडून आर्थिक वर्षाअखेर प्रत्यक्ष रु.३.८९ लाख इतक्या औषधांचा वस्तुरुपाने पुरवठा करण्यात आला. ही योजना पुस्तकी समायोजनाची आहे. केंद्र शासनाकडून उर्वरित रकमेचा काहीच औषधी पुरवठा आर्थिक वर्षाअखेर न झाल्यामुळे रु.१३३.९४ लाख इतका निधी पुनर्विनियोजित करण्यात आला व सदरचा निधी रु.१५५.१७ लाख अखर्चित राहिला.

(रु.लाखात)

शीर्ष	**एकूण अनुदान**	**प्रत्यक्ष खर्च**	**अधिक खर्च (+) बचत (-)**
४२१० वैद्यकीय सेवा आणि सार्वजनिक आरोगय यावरील भांडवली खर्च ०२ ग्रामीण आरोग्य सेवा आरोग्य ७९६ जनजाती क्षेत्र उपयोजना ७९६ (०१)(०१) सामूहिक आरोग्य केंद्रांचे बांधकाम राज्य योजनांतर्गत योजना (४२१० ०३८२) मूळ- १३०७.३० पुनर्विनियोजन - (-) १०२५.६३	२८१.६७	४१२.५७	(+) १३०.९०

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात सार्वजनिक आरोग्य विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

सामूहिक आरोग्य सेवा केंद्रांचे बांधकामासाठी रु.१३०७.३० लाख इतके अनुदान सार्वजनिक बांधकाम विभागास वितरीत करण्यात आले. परंतु बांधकाम अपूर्ण असल्यामुळे अनुदान पुनर्विनियोजित करतांना जादा निधीचे पुनर्विनियोजन झाल्यामुळे अतिरिक्त खर्च दिसून येतो. अतिरिक्त झालेला खर्च रु.१३०.९० लाख हा मूळ मंजूर अनुदानाच्या मर्यादेत असल्यामुळे नियमानुकूल व्हावा.

कौशल्य विकास व उद्योजकता विभाग

(रु.लाखात)

शीर्ष	एकूण अनुदान	प्रत्यक्ष खर्च	अधिक खर्च (+) बचत (-)
प्रधान शीर्ष २२०३ तंत्रशिक्षण ७९६ जनजाती क्षेत्र उपयोजना, ७९६ (०१) (०२) माध्यमिक शालांत प्रमाणपत्र परीक्षा व्यवसाय शिक्षणाचा विकास (जिल्हा) मूळ ७९.४५ पूरक ११.६५ पुनर्विनियोजन (-) १३.४१	७७.६९	७७.३७	(-) ०.३२

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात कौशल्य विकास व उद्योजकता विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

शासकीय तांत्रिक विद्यालयातील पदे रिक्त असल्यामुळे वेतनांवरील खर्चात बचत झालेली आहे.

(रु.लाखात)

शीर्ष	एकूण अनुदान	प्रत्यक्ष खर्च	अधिक खर्च (+) बचत (-)
प्रधान शीर्ष २२०३ तंत्रशिक्षण ७९६ जनजाती क्षेत्र उपयोजना, ७९६ (०१) (०१) तंत्र माध्यमिक शाळा +२ राज्य स्तरावरील शिक्षणाचे व्यवसायीकरण (केंद्र पुरस्कृत योजनेत्तर योजना) मूळ २४.७५ पुनर्विनियोजन (-) १२.४८	१२.२७	११.५९	(-) ०.६८

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात कौशल्य विकास व उद्योजकता विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

आदिवासी विकास विभागांतर्गत शासकीय तंत्र माध्यमिक शाळा घोडेगांव, जिल्हा पुणे व शासकीय तंत्र माध्यमिक शाळा सदोबा साळवी, जिल्हा यवतमाळ या संस्थेकरिता "पुरवठा व सामुग्री" या उद्दीष्टांवरील देयके कोषागारांत सादर करु न शकल्यामुळे खर्चात बचत झालेली आहे.

(रु.लाखात)

शीर्ष	एकूण अनुदान	प्रत्यक्ष खर्च	अधिक खर्च (+) बचत (-)
प्रधान शीर्ष २२३० कामगार व सेवायोजन ०३ प्रशिक्षण ७९६ (०१) (०१) औद्योगिक प्रशिक्षण संस्था- जनजाती औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थांचा विस्तार करणे (राज्य योजना) मूळ १५९४.६९ पुनर्विनियोजन (-) ४२८.६७	११६६.०२	१०१२.३०	(-) १५३.७२

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात कौशल्य विकास व उद्योजकता विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

आदिवासी उपयोजनेंतर्गत सन २००४-०५ साली सुरु करण्यात आलेल्या २८ आश्रमशाळांसाठी वेतन व इतर बांधील खर्चासाठी तरतूद उपलब्ध करुन देण्यात आलेली होती. तथापि, २८ आश्रमशाळेमधील पदे रिक्त असल्यामुळे वेतन व इतर बांधिल खर्चासाठी उपलब्ध करुन देण्यात आलेली तरतूद पूर्णपणे खर्च होऊ शकली नाही.

(रु.लाखात)

शीर्ष	एकूण अनुदान	प्रत्यक्ष खर्च	अधिक खर्च (+) बचत (-)
प्रधान शीर्ष २२३० कामगार व सेवायोजन ०३ प्रशिक्षण ७९६ (०१) (०१) औद्योगिक प्रशिक्षण संस्था- जनजाती औद्योगिक प्रशिक्षण संस्था मध्ये अतिरिक्त जागा वाढविणे मूळ ३३८.९२ पुनर्विनियोजन (-) २६६.७७	७२.६५	८.६५	(-) ६४.००

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात कौशल्य विकास व उद्योजकता विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

आदिवासी उपयोजनेंतर्गत सुरु असलेल्या ५६ औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थांमध्ये नवीन व्यवसाय व अधिकच्या तुकड्या सुरु करण्यासाठी तरतूद उपलब्ध करुन देण्यात आलेली होती. उपलब्ध तरतूदीमधून

नवीन व्यवसायांसाठी यंत्रसामुग्री खरेदी करण्यात आली. तथापि, काही यंत्रसामुग्रीची निविदा अंतिम न झाल्यामुळे तसेच पुरवठादारांनी प्रतिसाद न दिल्यामुळे खर्चात बचत झालेली आहे.

(रु.लाखात)

शीर्ष	एकूण अनुदान	प्रत्यक्ष खर्च	अधिक खर्च (+) बचत (-)
प्रधान शीर्ष २२३० कामगार व सेवायोजन ०३ प्रशिक्षण ७९६ (०१) (०५ नवीन औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थांची स्थापना करणे मूळ ४७८.०१ पुनर्विनियोजन (-) १९४.८४	२९२.१७	३०९.८३	(+)१७.६६

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात कौशल्य विकास व उद्योजकता विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

आदिवासी उपयोजनेंतर्गत सन २००६-०७ मध्ये ५ नवीन औ.प्र.संस्था सुरु करण्यात आलेल्या होत्या (पोंभुर्णा, जिवती, त्र्यंबकेश्वर, विक्रमगड, देवळा) महागाई भत्यातील वाढीमुळे व ६ व्या वेतन आयोगाची थकबाकीची रक्कम कर्मचाऱ्यांना देण्यात आल्यामुळे वेतन या उद्दिष्टांवर अधिकचा खर्च झालेला आहे.

(रु.लाखात)

शीर्ष	एकूण अनुदान	प्रत्यक्ष खर्च	अधिक खर्च (+) बचत (-)
प्रधान शीर्ष ४२०२ शिक्षण, क्रीडा व कला संस्कृती यांवरील भांडवली खर्च, ०२ तंत्रशिक्षण ७९६ जनजाती क्षेत्र उपयोजना ७९६ (०१) (०२) एस.एस.सी. पूर्व व्यावसायिक शिक्षणामधील सुविधांचा विकास (माध्यमिक स्तरांचे व्यावसायिकरण (जिल्हा) मूळ ७२.२५ पूरक १८.३५ पुनर्विनियोजन (-)१८.१२	७२.४८	३६.५२	(-)३५.९६

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात कौशल्य विकास व उद्योजकता विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

शासकीय तांत्रिक विद्यालय घोडेगांव, जि.पुणे व शा.ता.वि. सदोबासाळवी या दोन संस्थांचा बांधकामासाठी तरतूद उपलब्ध करुन देण्यात आलेली होती. सदर तरतूद या संस्थांच्या चालू बांधकामासाठी उपलब्ध करुन देण्यात आलेली होती. सदर बांधकामावरील तरतूद सा.बा.विभागाकडून पूर्णपणे खर्च होऊ शकली नव्हती. सद्य:स्थितीत दोन्ही संस्थांची बांधकामे पूर्ण झालेली असून स्वत:च्या इमारतीत कार्यरत आहे.

(रु.लाखात)

शीर्ष	**एकूण अनुदान**	**प्रत्यक्ष खर्च**	**अधिक खर्च (+) बचत (-)**
प्रधान शीर्ष ४२५० इतर सामाजिक सेवांवरील भांडवली खर्च, ७९६ जनजाती क्षेत्र उपयोजना, ७९६ (०१) (०१) औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थेच्या इमारतीचे बांधकाम- राज्य योजनांतर्गत योजना मूळ ८५२.४८ पूरक ४३४.०१ पुनर्विनियोजन (-) ३१५.१७	९७१.३२	९०२.११	(-) ६९.२१

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात कौशल्य विकास व उद्योजकता विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

सदर तरतूद औ.प्र.संस्थांच्या चालू बांधकामांसाठी उपलब्ध करुन देण्यात आलेली होती. औ.प्र. संस्थांच्या चालू बांधकामावरील तरतूद सा.बा. विभागाकडून पूर्णपणे खर्च होऊ शकली नव्हती. (औ.प्र.संस्था मोखाडा, वाडा, मारेगांव, कळंब, पांभुर्णा, भद्रावती, कुरखेडा, धानोरा, चार्मोशी, आरमोरी, मुलचेरा या संस्थांच्या चालू बांधकामासाठी तरतूद उपलब्ध करुन देण्यात आलेली होती.

शालेय शिक्षण व क्रीडा विभाग

(रु.लाखात)

शीर्ष	एकूण अनुदान	प्रत्यक्ष खर्च	अधिक खर्च (+) बचत (-)
२२०४ क्रीडा व युवक सेवा ७९६ जनजाती क्षेत्र उपयोजना ७९६ (०१)(०१) युवक केंद्र व इतर संस्थांना आर्थिक सहाय्य ग्रामीण /शहरी भागातील स्वयंसेवी युवक मंडळांना ३१ सहायक अनुदान (२२०४०७२२) मूळ ४१.८७ पूरक - पुनर्विनियोजन (-) ४.१९	३७.६८	३१.६७	(-) ६.०१

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात शालेय शिक्षण व क्रीडा (क्रीडा) विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

१. वित्त विभागाने अनुदानामध्ये १०% कपात केली आहे.

२. जिल्हा क्रीडा अधिकारी कार्यालयांना सदर योजनेचे परिपूर्ण प्रस्ताव प्राप्त न झाल्याने व काही संस्थांकडून प्रस्तावातील त्रुटींची पूर्तता वेळेत न केल्याने खर्चात बचत झालेली आहे.

(रु.लाखात)

शीर्ष	एकूण अनुदान	प्रत्यक्ष खर्च	अधिक खर्च (+) बचत (-)
२२०४ क्रीडा व युवक सेवा ७९६ जनजाती क्षेत्र उपयोजना ७९६ (०१)(०४) तालुयाच्या ठिकाणी क्रीडांगणांचा व प्रेक्षागृहाचा विकास ३१ सहायक अनुदान (२२०४ ०७४२) मूळ २३३.१९ पूरक - पुनर्विनियोजन (-) २५.९७	२०७.२२	२०६.४७	(-) ०.७५

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात शालेय शिक्षण व क्रीडा (क्रीडा) विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

१. वित्त विभागाने अनुदानामध्ये १०% कपात केली आहे.

२. जिल्हा क्रीडा अधिकारी कार्यालयांना सदर योजनेचे परिपूर्ण प्रस्ताव प्राप्त न झाल्याने व काही संस्थांकडून प्रस्तावातील त्रुटींची पूर्तता वेळेत न केल्याने खर्चात बचत झालेली आहे. झालेली बचत मंजूर अनुदानाच्या तुलनेत अत्यल्प असल्याने क्षमापित करण्यात यावी, ही विनंती.

(रु.लाखात)

शीर्ष	**एकूण अनुदान**	**प्रत्यक्ष खर्च**	**अधिक खर्च (+) बचत (-)**
२२०४ क्रीडा व युवक सेवा ७९६ जनजाती क्षेत्र उपयोजना ७९६ (०२)(०१) व्यायाम शाळांचा विकास ३१ सहायक अनुदान (२२०४ ११३९) मूळ ७१.६३ पूरक - पुनर्विनियोजन (-) ७.१६	६४.४७	५९.९२	(-) ४.५५

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात शालेय शिक्षण व क्रीडा (क्रीडा) विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

१. वित्त विभागाने अनुदानामध्ये १०% कपात केली आहे.

२. जिल्हा क्रीडा अधिकारी कार्यालयांना सदर योजनेचे परिपूर्ण प्रस्ताव प्राप्त न झाल्याने व काही संस्थांकडून प्रस्तावातील त्रुटींची पूर्तता वेळेत न केल्याने खर्चात बचत झालेली आहे.

(रु.लाखात)

शीर्ष	**एकूण अनुदान**	**प्रत्यक्ष खर्च**	**अधिक खर्च (+) बचत (-)**
२२०४ सर्वसाधारण शिक्षण ०२ माध्यमिक शिक्षण ७९६ जनजाती क्षेत्र उपयोजना ७९६ (०१)(०२) सर्वसाधारण माध्यमिक शाळांना सहायक अनुदान मूळ १२,६४.७६ पूरक १,४०.८८ पुनर्विनियोजन (-) १,४०.५७	१२,६५.०७	१२,५६.०७	(-) ९.००

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात शालेय शिक्षण व क्रीडा (क्रीडा) विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

सदर प्रकरणी सन २०१०-११ मध्ये आदिवासी उपयोजन क्षेत्रातील लेखाशीर्ष २२०२१९०१ (टी-५) अंतर्गत एकूण मंजूर तरतूद रु.१२,६४.७६ लक्ष होती. सदर तरतूद शिक्षण संचालनालया मार्फत वेळोवेळी संबंधित अधीक्षक, वेतन व भविष्य निर्वाह निधी यांना वितरित करण्यात आलेली होती. सदर जिल्ह्यांकडून खर्चाचा आढवा घेतला असता एकूण रु.१२५६.०७ लक्ष इतका खर्च झालेला होता. त्यामुळे झालेली बचत ही रु.९.०० लक्ष इतकी होती. सदर बचत ही मंजूर तरतूदीच्या १ टक्केपेक्षा कमी आहे. सन २०१०-११ मध्ये जिल्ह्यांकडे अंदाजापेक्षा कमी वेतन देयके प्राप्त झाल्यामुळे बचत दिसून येत आहे.

८.३ साक्ष :-

अनुदान क्र.टी-५ "जनजाती क्षेत्र विकास उपाययोजनांवरील महसुली खर्च" व टी-६ "जनजाती क्षेत्र विकास उपयोजनेवरील भांडवली खर्च" यासंदर्भात समितीने दिनांक १ सप्टेंबर, २०१५ रोजी विभागीय सचिवांची साक्ष घेतली. समितीसमोरील साक्षी दरम्यान लेखाशीर्ष टी-५ अंतर्गत लेखा आक्षेप आहे त्या संदर्भात समितीला थोडक्यात माहिती द्यावी असे समितीने विभागीय सचिवांना सांगितले असता विभागीय सचिवांनी २०१०-११ मध्ये आदिवासी विकास विभागासाठी मागणी क्रमांक टी-५ व टी-६ अंतर्गत करण्यात आलेली तरतूद आणि झालेला खर्च याची आकडेवारी समितीला दिली. २१५८ कोटी रुपये इतका नियतव्यय मंजूर झाला, त्यापैकी १८९०.७७ कोटी रुपये खर्च झाला असून २६७.७४ कोटी रुपये इतकी रक्कम अखर्चित राहिली होती. भांडवली खर्चासाठी मागणी क्रमांक-टी-६ मध्ये ७५८ कोटी रुपये मंजूर झालेले होते. त्यापैकी ६६७.३१ कोटी रुपये खर्च होऊन १२०.९३ कोटी रुपये इतकी रक्कम अखर्चित राहिली होती. त्याकरिता परिच्छेद निहाय उत्तर देण्याचा विभागाने प्रयत्न केला असून परिच्छेद निहाय कारणमिमांसा सादर करतो असे समितीस सांगितले.

आदिवासी विकास विभागाला २०१०-११ मध्ये किती तरतूद केली होती, त्यापैकी किती तरतूद व्यपगत झाली आहे ? आदिवासी विकास विभागाकरिता बजेटमध्ये तरतूद केली जाते. त्यानंतर ती रक्कम अखर्चित राहते व ३१ मार्चला दुसऱ्या विभागाकडे वळती केली जाते. या संदर्भात आदिवासी उपयोजनेबाबत विभागाने पाठपुरावा केला पाहिजे. यावर्षी विभागाने सुरुवात केली असूनअगोदर खर्चाचे प्रमाण कमी होते

त्याबद्दल सुधारणा कशी करता येईल ? ५ हजार कोटी रुपयांची तरतूद असेल तर १ हजार कोटी रुपये खर्च झालेला आहे. तरतूद आणि खर्च याचे प्रमाण व्यस्त आहे जाणुनबुजून निधी व्यपगत करुन इतर विभागाकडे वळविला जातो. सन २०११ मध्ये ३००० कोटी रुपयांचे बजेट होते, आता ५ हजार कोटी रुपयांवर गेले आहे. तरतूद व्यपगत होते यावर उपाययोजना काय आहे? महालेखापाल यांचे काय मत आहे ? अशी विचारणा समितीने केली. या अनुषंगाने विभगीय सचिवांनी सन २०१०-११ मध्ये एकूण ३८८.६७ कोटी रुपये इतकी रक्कम व्यपगत झाली असल्याचे सांगितले.

सन २०१०-११ मध्ये वितरित झालेल्या रक्कमेपैकी ९२ टक्के रक्कम खर्च झाली आहे. नियोजन किती रक्कमेचे होते, नियतव्यय किती मिळाला, किती रक्कम खर्च केली ? सामाजिक न्याय आणि आदिवासी विकास विभागासाठी ठरलेल्या टक्केवारीच्या निकषाप्रमाणे तरतूद करावी लागते. आक्षेप उपस्थित केला आहे तो हे दोन विभाग पार्किंग झोन झालेले आहेत, या विभागांसाठी निधी द्यायचा, तो खर्च करायचा नाही आणि इतर विभागाकडे तो निधी वळता करायचा, यामुळे हा विषय उपस्थित झाला आहे असे मत समितीने व्यक्त केले.

या अनुषंगाने विभागीय सचिवांनी पुढील माहिती समितीस दिली. २०१०-११ या वर्षाबाबत चर्चा करीत आहोत त्या वर्षात नियतव्यय ३३७४ कोटी रुपये मंजूर झाला. २०१०-११ मध्ये वितरित झालेल्या रक्कमेत १० टक्के कपात करण्यात आली होती. त्यामुळे प्रत्यक्ष वितरित झालेली रक्कम २४९० कोटी रुपये होती. त्यापैकी प्रत्यक्ष खर्च २२९३ कोटी रुपये झालेला आहे. २०११-१२ मध्ये नियतव्यय ३६९३ कोटी रुपये मंजूर झाला होता. रिलिज झालेली रक्कम ३०४० कोटी रुपये व प्रत्यक्ष खर्च झालेली रक्कम २९४५ कोटी रुपये इतकी आहे. म्हणजे ९७ टक्के रक्कम खर्च झालेली आहे. २०१२-१३ मध्ये नियतव्यय ४००५ कोटी रुपये मंजूर करण्यात आला, त्यापैकी ३३९८ कोटी रुपये रिलिज झाले. प्रत्यक्ष खर्च ३२७३ कोटी रुपये झाला ९७ टक्के रक्कम खर्च झाली असून सन २०१२-१३ मध्ये २५% कपात लावण्यात आली होती.

रक्कम कमी वितरित का झाली ? व सन २०१२-१३ मध्ये किती खर्च झाला असे समितीने विचारले असता वित्त विभागाकडून कट लावल्यास रक्कम कमी वितरित होते त्या वर्षात निश्चितपणे कट असावा. २०१०-११ मध्ये १० टक्के कट लावला होता. सन २०१२-१३ मध्ये ३२७३ कोटी रुपये म्हणजे ९७.५ टक्के खर्च झाला. २०१३-१४ मध्ये ४१७७ नियतव्यय मंजूर करण्यात आला, त्यापैकी ४०१० कोटी रुपये वितरित झाले व प्रत्यक्ष झालेला खर्च ३९७९ कोटी रुपये आहे. खर्चाचे प्रमाण ९९.२४ टक्के आहे. २०१४-१५ मध्ये

४८१४.९२ कोटी रुपये नियतव्यय मंजूर करण्यात आला होता. त्यापैकी ४३१८ कोटी रुपये वितरित झाले व प्रत्यक्ष खर्च ४०९० कोटी रुपये झाला खर्चाचे प्रमाण ९५ टक्के आहे असा खुलासा विभागीय सचिवांनी केला.

सन २०१०-११ मध्ये नियतव्यय ३३७४ कोटी मंजूर असताना २४९० कोटी रुपये वितरित करण्यात आले त्या वर्षात १० टक्के कट असताना रक्कम कमी का झाली ? अशी विचारणा समितीने केली असता सन २०१०-२०११ मध्ये ३३७४ कोटी रुपयांचा नियतव्यय होता, त्यापैकी २४९० कोटी रुपये वितरित झाले आहेत, यामध्ये १० टक्के रकमेचा कट लावण्यात आलेला आहे. वित्त विभागाकडून रक्कम मंजूर केल्यानंतर सदर रक्कम वितरित करण्यात येते असा खुलासा विभागीय सचिवांनी केला.

सन २०१०-११ मध्ये ३३७४ कोटी रुपयांचा नियतव्यय होता. त्यापैकी ३०३७ कोटी रुपये मंजूर झाले व त्यापैकी २४९० कोटी रुपये खर्च झाले, कट वजा जाता जवळपास ५०० कोटी रुपये खर्च न होण्याची कारणे काय आहेत ? अशी विचारणा समितीने केली. वित्त विभाग व नियोजन विभागाकडून सन २०१०-२०११ साठी ३३७४ कोटी रुपयांचा नियतव्यय देण्यात आला होता. त्यापैकी २४९० कोटी रुपये वित्त विभागाने रिलीज केले होते. जो निधी रिलीज झाला तो विभागाने खर्च केलेला आहे अशी माहिती विभागीय सचिवांनी समितीस अवगत केली.

या अनुषंगाने सचिव, वित्त विभाग यांनी पुढील खुलासा केला. वित्त विभागाकडून टीएसपीच्या संदर्भात नियतव्यय निश्चित केला जातो. मागणी क्रमांक टी-५ बाबत विभागाकडून किती रकमेची मागणी आली त्यानुसार नियोजन विभागाकडून बजेट तयार करण्यात येते. सरासरी १० टक्के रकमेला कट लागतो मागणी क्रमांक टी-५ मध्ये २३९२ कोटी रुपयाची तरतूद केली होती त्यानंतर पुरवणी मागणीद्वारे २६४ कोटी रुपयांची तरतूद करण्यात आली होती. १० टक्के कट लावून देखील एकूण रकमेतून ६७ कोटी रुपये विभागाने त्या वर्षात प्रत्यार्पित केलेले आहेत. या रकमेचा प्रत्यक्ष खर्च झालेला नाही हा निधी उपलब्ध असताना विभागाने खर्च केलेला नाही.

प्रत्येक परिच्छेदनिहाय अखर्चित रक्कम वेगवेगळी आहे. जो पैसा वितरित झाला तो विभागाकडून प्रत्यक्ष खर्च करता आलेला नाही हे विभाग मान्य करतो असे विभागीय सचिवांनी समितीस सांगितले.

वित्त सचिवांनी सांगितल्याप्रमाणे २६५६ कोटी रुपये रिलीज करण्यात आले आहेत, त्यामुळे ३३७४ हा आकडा कोठून घेण्यात आला आहे ? या संबंधात माहिती देताना विभागीय सचिवांनी असे सांगितले की, बजेट नियोजन विभागाकडून करण्यात येते, एकूण नियतव्यय किती असतो यासंदर्भात या वर्षाचे उदाहरण देतो. टीएसपीसाठी ९.४० टक्के प्रमाणे या वर्षी ५१४८ कोटी रुपयांचा नियतव्यय आलेला आहे. अशा प्रकारची तरतूद आर्थिक वर्षाच्या सुरुवातीला सहा महिने अगोदर कळविण्यात येते. त्यानंतर राज्य

स्तरावरून ४० टक्के व डीपीडीसीमार्फत जिल्हा स्तरावरून ६० टक्के निधी खर्च करण्याचे नियोजन करण्यात येते. सन २०१०-११ मध्ये त्या वर्षाच्या बजेटनुसार ९.४० टक्के प्रमाणे ३३७४ कोटी रुपयांचा नियतव्यय आलेला आहे.

बजेटमध्ये २६९२ कोटी रुपये वित्त विभागाकडून आले आहेत काय ? या समितीच्या प्रश्नाला अनेक वेळा वित्त विभागाकडून पूर्णपणे नियतव्यय उपलब्ध होत नसल्याचा खुलासा विभागीय सचिवांनी केला.

जी नियतव्ययाची रक्कम असते त्यापैकी ७० टक्के रक्कमचे बजेट करण्यात येते. ७० टक्के रकमेचा पहिला हप्ता रिलीज करण्यात येतो. विभागाने जी मागणी केलेली असते त्यासंदर्भात नियोजन विभाग नियतव्यय ठरवित असतो असा खुलासा सचिव, वित्त विभाग यांनी केला.

सचिव, वित्त विभाग यांनी केलेल्या खुलाशाच्या अनुषंगाने विभागीय सचिव, आदिवासी विकास विभाग यांनी पुढील माहिती समितीस दिली. नियोजन विभागाकडून बजेट प्रोसेस करण्यात येते हे मान्य आहे. नियोजन विभागाकडून नियतव्यय उपलब्ध होत असतो. आता सन २०१५-१६ साठी आदिवासी विभागासाठी ५१४८ कोटी रुपयांचा नियतव्यय आहे. त्यापैकी ७० टक्के रकमेचे बजेट करण्यात येते. या रकमेला राज्यस्तरावर खर्च करण्यास मंजुरी देण्यात येते. आता डीपीडीसीला मिळालेली १०० टक्के रक्कम खर्च करण्याची परवानगी त्यांना देण्यात आली आहे. त्यामुळे एकूण रकमेच्या ६० टक्के रक्कम डीपीडीसी खर्च करते व ४० टक्के रक्कम राज्य स्तरावरून खर्च करण्यात येते त्यानुसार हा फरक दिसून येत आहे.

आदिवासी विभागाला बजेटच्या ९.४० टक्के रक्कम मिळते. ती रक्कम नियोजन विभागाने वितरित केली पाहिजे. दरवर्षी १० ते २० टक्के रकमेला कट लागतो जी रक्कम प्रत्यक्षात मिळते ती खर्च होत नसेल तर हा आदिवासी लोकांवर अन्याय होत आहे अशी खंत समितीने व्यक्त केली.

या अनुषंगाने महालेखाकार यांनी आपले मत पुढीलप्रमाणे व्यक्त केले. टी-५ और टी-६ मुद्दे के संबंध में हमारा कहना यह है कि इसमें बहुत ज्यादा बचत हुई है. आदिवासी बच्चों के विकास के लिए जिस रकम की प्रोविजन की गई है वह रकम खर्च नहीं हुई है. आपने मार्च के अंत में यह रकम सरंडर की है. बजट में रकम की प्रोविजन की गई है, लेकिन आदिवासी बच्चों का विकास नहीं हो पाया है.

आदिवासी विकास विभागातील शासकीय अनुदानित आश्रमशाळा व वसतिगृहासाठी बायोमॅट्रीक प्रणाली लागू करण्यासाठी यंत्रसामुग्री खरेदी करण्यास मान्यता न मिळाल्यामुळे ४.३८ कोटी रुपये अखर्चित राहिली आहे असे स्पष्टीकरण विभागाने दिले आहे. रक्कम प्राप्त झालेली असताना ती खर्च का करण्यात आली नाही ? अशी विचारणा समितीने केली.

सन २०१०-११ मध्ये शासकीय अनुदानित आश्रमशाळा व वसतिगृहांच्या शासकीय कर्मचाऱ्यांसाठी बायोमॅट्रीक प्रणाली बसविण्याचा निर्णय घेण्यात आला होता. यासाठी ३१७७ बायोमॅट्रीक मशीन खरेदी

करण्यात आल्या होत्या. या संदर्भातील दिनांक ३१ मार्च २०११ रोजी म्हणजे अखेरच्या दिवशी ऑर्डर दिलेली आहे. तसेच पुढील आर्थिक वर्षात हा खर्च करण्यात आलेला आहे. ३१७७ मशीन पैकी फक्त १३५७ मशीन कार्यरत आहेत. या संदर्भातील पेमेंट अदा करण्यात आले आहे. इतक्या कमी मशीन का कार्यरत आहेत यासंदर्भात चौकशी करण्यात आलेली आहे.

बायोमॅट्रीक मशीन खरेदीसाठी ९ कोटी ३३ लाख रुपये खर्च करण्यात आले आहेत. ३१७७ मशीन पैकी १३५७ मशीन सुरु आहेत. यासंदर्भातील चौकशी श्री.श्रीकांत देशपांडे हे करीत आहेत. श्री. श्रीकांत देशपांडे हे आता प्रशिक्षणासाठी गेल्यामुळे त्यांच्या जागेवर दुसऱ्या अधिकाऱ्याची नियुक्ती करण्याची प्रक्रिया सुरु असल्याचा खुलासा विभागीय सचिवांनी केला.

निधी उपलब्ध असताना वेळेवर खर्च करण्यात येत नाही. खर्च करण्याची जबाबदारी विभागाची आहे. हा खर्च वेळेवर न करण्यासाठी कोण-कोण अधिकारी जबाबदार आहेत. यासंदर्भातील जबाबदारी निश्चित करणे आवश्यक आहे अशी सूचना समितीने केली.

अहवाल वर्षात ३१ मार्च २०११ रोजी ऑर्डर काढण्यात आलेली आहे. यासंदर्भातील फाईल सहा महिने फिरत होती. त्यामुळे शेवटची सर्व कामे थांबलेली होती. ही सर्व रक्कम पुढील वर्षात खर्च करण्यात आलेली आहे असा खुलासा विभागीय सचिवांनी केला.

या फाईलसाठी सहा महिने विलंब कोणत्या अधिकाऱ्यांनी लावला याबाबत त्यांच्यावर जबाबदारी निश्चित करायला पाहिजे. या समितीच्या व्यक्त केलेल्या मानुषंगाने विभागीय सचिव यांनी ही नियमित प्रक्रिया आहे, मंजुरीची प्रोसेस सुरु असते असा खुलासा केला.

सचिवांनी केलेल्या खुलाशास अनुसरुन समितीने अशी विचारणा केली की, ऑर्डर काढण्यास उशीर का झाला, त्यासाठी कोण अधिकारी जबाबदार आहेत, ही प्रोसेस केंव्हा सुरु झाली, कोणत्या स्तरावर फाईल सहा महिने प्रलंबित होती यासंदर्भातील संपूर्ण माहिती समितीला लवकरात लवकर सादर करावी.

यासंदर्भात जी समिती नियुक्त करण्यात आली त्या समितीचा अहवाल किती दिवसात येणार आहे. ही फाईल कोणकोणत्या विभागाकडे किती काळ होती, कोणत्या ठिकाणी किती उशीर झाला यासंदर्भातील माहिती १५ दिवसात सादर करावी असे निदेश समितीने विभागास दिले असता विभागाने पुढील माहिती समितीस सादर केली.

बायोमॅट्रीक प्रणाली खरेदी करण्यासंदर्भात नस्ती ऑगस्ट, २००९ मध्ये सुरु झालेली आहे. माहिती तंत्रज्ञान विभागाकडे दर कराराबाबत आदिवासी विकास विभागाने अभिप्राय मागविले असता माहिती तंत्रज्ञान विभागाने त्यांच्या दर करारामध्ये बायोमॅट्रीक मशीनचा समावेश करता येईल असे अभिप्राय दिले. त्यानंतर दर करार न झाल्याने विभागाने Expression of interest मागविण्याचा प्रस्ताव तयार करुन

त्यावर दिनांक १३.४.२०१० रोजी माहिती तंत्रज्ञान विभागाचे अभिप्राय मागविले. त्यावर माहिती तंत्रज्ञान विभागाने दिनांक २२ एप्रिल, २०१० रोजी अभिप्राय दिले. दिनांक १२/५/२०१० रोजी EOI मागविण्यास मा.मंत्री (आवि) यांची मान्यता घेतली त्यानंतर माहिती तंत्रज्ञान विभागाकडे बायोमॅट्रीक बाबत दर करार करण्याची प्रक्रिया सुरु असल्याचे कळल्याने पुन्हा माहिती तंत्रज्ञान विभागाचे दिनांक ४/१०/२०१० रोजी अभिप्राय मागविले.

माहिती तंत्रज्ञान विभागाचे दर करार दिनांक ३० ऑक्टोबर, २०१० रोजी प्रसिध्द झाले. त्यानुसार आदिवासी विकास विभागातील आश्रमशाळा, वसतीगृहे, कार्यालये यांच्यासाठी बायोमॅट्रीक खरेदीचा प्रस्ताव आयुक्त, आदिवासी विकास यांचेकडून दिनांक ६/१/२०११ रोजी मागविण्यात आला.

आयुक्तांकडून दिनांक ४ फेब्रुवारी, २०११ रोजी प्राप्त प्रस्ताव मा.मंत्री (आवि) यांचे मान्यतेसाठी दिनांक २१/२/२०११ रोजी सादर केला. यासंदर्भात दिनांक ९ मार्च, २०११ रोजी बैठक ठेवण्याची मा.मंत्री यांची दिनांक ३/३/२०११ रोजी निर्देश दिले.

आदिवासी विभागाच्या सर्व शासकीय, अनुदानित आश्रमशाळा, वसतीगृहे व कार्यालयासाठी बायोमॅट्रीक प्रणाली खरेदी करण्यासाठी मा.मंत्री, आदिवासी विकास यांचे अध्यक्षतेखाली दिनांक ९ मार्च, २०११ रोजी बैठक झाली. सदर बैठकीस संचालक, माहिती तंत्रज्ञान उपस्थित होते. सदर बैठकीत ठरल्याप्रमाणे बायोमॅट्रीक खरेदीचा प्रस्ताव दिनांक ३० मार्च, २०११ रोजी सादर झाला व त्यास मा.मंत्री (आवि) यांनी दिनांक ३१ मार्च, २०१३ रोजी मान्यता देवून खरेदी आदेश निर्गमित करण्यात आले.

दिनांक ३१ मार्च, २०११ रोजी खरेदी आदेश दिले परंतु प्रत्यक्ष खरेदी होऊ शकली नाही. त्यामुळे सदर आदेश दिनांक १६ जुलै, २०११ रोजी सुधारित करुन त्यानुसार सन २०११-१२ मध्ये खरेदी करण्याचे आदेश दिले. एकूण खरेदी मान्यता रु.९,३८,५८,१००/- होती. सदर आदेशास अनुसरुन आयुक्तांनी दि.२० ऑगस्ट, २०११ रोजी पुरवठादारास पुरवठा आदेश दिले. त्यानुसार एकूण ३१७७ मशीन बसविण्यात आल्या.

उर्वरित बायोमॅट्रीक मशीन का बसविण्यात आल्या नाहीत, मशीन बसविण्यासाठी कोणाचा विरोध होता काय ? मशीन न बसविण्याची कारणे काय आहेत ? मशीन बसविली तर भ्रष्टाचार करता येणार नाही असा प्रकार आहे काय ? कारण मशीन बसविली तर रेकॉर्ड तयार होते. त्यामुळे यामागे असा काही प्रकार आहे काय ? तसेच ३१७७ बायोमॅट्रीक मशीन बसवायच्या होत्या त्यापैकी फक्त १३५७ मशीन बसविण्यात आल्या आहेत, या मशीन नादुरुस्त आहेत काय ? याची देखील चौकशी करण्यात यावी असे समितीने विभागास सुचित केले तसेच या सर्व मशीन पुढील आर्थिक वर्षात बसविण्यात आल्या आहेत काय, यासंदर्भातील सर्व माहिती समितीला देण्यात यावी असे समितीने विभागास निदेश दिले असता यासंदर्भात १६ एप्रिल, २०१४ रोजी चौकशी समिती नियुक्त करण्यात आली असून बायोमॅट्रीक मशीन खरेदीसाठीच्या चौकशी समितीचे पुनर्गठन दिनांक ११/९/२०१५ च्या शासन निर्णायान्वये करण्यात आले असून त्यांना ३

महिन्यात अहवाल सादर करण्याबाबत दिनांक १९/९/२०१५ च्या पत्रान्वये कळविले आहे असा खुलासा विभागीय सचिवांनी केला. तसेच अपर आयुक्तनिहाय बसविण्यात आलेल्या मशिनची माहिती पुढीलप्रमाणे सादर केली. (विवरणपत्र (१))

अपर आयुक्तनिहाय बसविण्यात आलेल्या मशीनची माहिती सोबतच्या विवरणपत्रात दिली आहे.

तसेच त्यावेळी कार्यरत असणारे सचिव, श्री. श्रीकांत देशपांडे हे या प्रकरणाची चौकशी करीत होते. सद्य:स्थितीत अभ्यास दौऱ्यासाठी विदेशात गेलेले आहेत. त्यामुळे या प्रकरणाची पुढील चौकशी करण्यासाठी नवीन अधिकाऱ्याची नियुक्ती करण्याबाबतची कार्यवाही सुरु असून श्री. श्रीकांत देशपांडे, सचिव यांना विदेशात अभ्यास दौरा करण्यासाठी सद्य:स्थितीत एक महिन्यांचा कालावधी उलटून गेलेला असून त्यांनी या प्रकरणी आवश्यक ती प्रक्रिया पूर्ण केलेली आहे. त्यामुळे या प्रकरणी पुढील चौकशी करण्यासाठी नवीन अधिकाऱ्याची नियुक्ती करण्याबाबतची कार्यवाही सुरु आहे. या प्रकरणी पुढील काही महिन्यात योग्य ती कार्यवाही पूर्ण केली जाईल, असे आश्वासनही विभागीय सचिवांनी समितीस दिले.

बायोमॅट्रीक यंत्रे सन २०११-२०१२ मध्ये खरेदी करण्यात आली होती. सव्वा वर्षे या प्रकरणाला झालेली आहेत. सन २०१४ एप्रिल महिन्यात समिती गठित करण्यात आली होती असे असताना देखील समिती कोणत्याही निष्कर्षाप्रत आलेली नाही. या प्रकरणी लवकरात लवकर कार्यवाही झाली पाहिजे, अशी समितीची भावना आहे. बायोमॅट्रिक यंत्रणेला उशीर लागलेला आहे सन २०११-२०१२ मध्ये खरेदी करण्यात आली होती. बायोमॅट्रिक पध्दती नसल्यामुळे भ्रष्टाचार होत आहे. त्यामुळे बायोमॅट्रिक यंत्रणा लवकरात लवकर कार्यान्वित करण्याची गरज आहे असे मत समितीने व्यक्त केले असता या प्रकरणाची चौकशी करण्यासाठी अजून ३ महिन्यांचा वेळ संबंधित अधिकाऱ्याला द्यावा अशी विनंती यावेळी विभागीय सचिवांनी समितीस केली.

शासनाच्या नियमाप्रमाणे दिलेला निधी हा आदिवासी समाजाच्या उत्कर्षासाठी खर्च करणे अभिप्रेत आहे. हा निधी दिलेल्या वर्षात खर्च केला नाही तर ती रक्कम कॅरी फॉरवर्ड केली जाते किंवा कसे ? जर ती रक्कम कॅरी फॉरवर्ड केली जात नसेल तर त्यामुळे कायद्याचे उल्लंघन होते किंवा कसे ? अशी समितीने विचारणा केली असता सचिव, वित्त विभाग यांनी अखर्चित रक्कम पुढील वर्षी कॅरी फॉरवर्ड होत नाही ती व्यपगत करण्यात येते असा खुलासा समितीसमोर केला.

महालेखाकार यांनी यासंदर्भात आक्षेप घेण्याची गरज आहे. त्यामुळे यासंदर्भात महालेखाकार यांचे म्हणणे काय आहे ? अशी समितीने विचारणा केली असता बजट कितना था और कितना खर्च हुआ, यह हम देखते है. कितनी रकम सरंडर हो रही है, कितनी बचत हो रही है, कितनी रकम लॅप्स हो रही है, यह सब वित्त विभाग देखता है. अशी माहिती महालेखाकार यांनी समितीस अवगत केली.

यावर समितीने हमारा कहना यह है कि लोगों का विकास होना चाहिए. लोगों के विकास के लिए सरकार की विभिन्न योजनाएं होती है. जो रकम खर्च नहीं होती है वह रकम अगले साल कॅरीफॉरवर्ड होनी चाहिए, ताकि लोगों का विकास हो सके असे मत व्यक्त केले.

या प्रक्रियेस कायद्याचे बंधन आहे केंद्र शासनाचे धोरण आहे त्यानुसार तरतूद केली जाते. तरतूद खर्च झाली नाही तर ती रक्कम कायद्याप्रमाणे कॅरी फॉरवर्ड व्हायला पाहिजे. यासंदर्भात समितीने शिफारस करण्याची गरज आहे. वित्त विभागाच्या सचिवांनी कॅरी फॉरवर्ड करता येत नाही, असे सांगितलेले आहे ते चुकीचे आहे ही अमाऊंट विशिष्ट आदेशानुसार राखीव ठेवण्यात येते. या समितीने व्यक्त केलेल्या मतानुषंगाने जो प्लान होता है वह पांच साल के लिए होता है और बजट में जो प्रोविजन की जाती है वह एक साल के लिए होती है. असा खुलासा महालेखाकार यांनी केला. यासंदर्भात अहवालात शिफारस करण्याबाबत समितीने मत व्यक्त केले.

उपरोक्त मुद्यासंदर्भात माहिती देताना विभागीय सचिवांनी समितीस असे विदित केले की, या विषयी माननीय मंत्री महोदयांबरोबर चर्चा झालेली होती. त्यावेळी माननीय राज्यपाल महोदयांनी या मुद्याच्या संदर्भात उल्लेख केलेला होता. आंध्रप्रदेश, तेलंगना आणि कनार्टक राज्यात टीएसपी, एसीपी आणि सामाजिक न्याय विभगासाठी स्वतंत्र कायदा केलेला आहे. याच धर्तीवर महाराष्ट्र राज्यात कायदा करता येईल किंवा कसे याबाबतची राज्य पातळीवर चर्चा सुरु आहे.

भारत सरकारची मॅट्रिकेत्तर शिष्यवृत्ती योजना या योजनेखाली मॅट्रिकेत्तर शिष्यवृत्तीचे कमी प्रस्ताव प्राप्त झाल्याचे दिलेले कारण संयुक्तिक वाटत नाही. अनेक गरजू विद्यार्थी याकरिता प्रतिक्षेत असतात. असे असतानाही या शिष्यवृत्तीकरिता प्रस्ताव कमी येण्याची कारणे काय आहेत ? त्यासंदर्भात सचिवांनी समितीला माहिती द्यावी असे समितीने विभागास सांगितले असता सन २०१०-२०११ मध्ये पोस्ट मॅट्रिक स्कॉलरशिपचे १ कोटी ९३ लाख १३ हजार रुपयांची बचत झालेली आहे. यापैकी ४० लाख रुपयांची नोट ऑफ एरर पाठविलेली आहे. ही नोट ऑफ एरर मान्य झालेली नसून महालेखाकार यांच्याकडे पाठविलेली आहे. सन २०१०-२०११ या वर्षात ९४८ अर्ज मंजूर झाले नव्हते. त्याचे कम्प्लायन्स करण्याचे बाकी होते. त्यामुळे पुढील वर्षात ते अर्ज मंजुर करण्यात आले होते. पोस्ट मॅट्रिक स्कॉलरशिपचे पैसे शैक्षणिक संस्थाना दिले जाते. त्यानुसार कम्प्लायन्स करण्याचे बाकी असल्यामुळे ते त्या वर्षी ते मंजुर करता आले नव्हते. त्यामुळे ४० लाख रुपयांची नोट ऑफ एरर पाठविलेली आहे. त्याचा पाठपुरावा विभागाने केलेला नाही परंतु, तो विभाग करणार आहे असा खुलासा विभागीय सचिवांनी केला.

दहावीची परीक्षा दिल्यानंतर पुढील वर्षी तो ड्रॉप झाला तर त्या विद्यार्थ्याला स्कॉलरशिप दिली जात नाही हे खरे आहे काय ? तसेच आदिवासी विद्यार्थ्यांचे शिष्यवृत्तीचे फॉर्म नाकारले जात असतील तर अशा विद्यार्थ्यांसाठी विभागाने काही तरी वेळ देण्याची गरज आहे असे मत समितीने व्यक्त केले.

दहावीची परीक्षा दिल्यानंतर जर तो अकरावीमध्ये गेला नाही आणि असा विद्यार्थी आयटीआयमध्ये पुढील शिक्षण घेण्यासाठी गेलेला असेल तर त्याला पोस्ट मॅट्रिकची स्कॉलरशिप दिली जाते. दहावीत नापास झाला तर प्रश्नच येत नाही. तसेच ॲडमिशन घेतल्यानंतर शिष्यवृत्ती मिळणार आहे ॲडमिशन घेतले नसेल तर पोस्ट मॅट्रिक शिष्यवृत्ती देण्याचा प्रश्नच येत नाही असा खुलासा विभागीय सचिवांनी केला.

सन २०१०-२०११ मध्ये ऑनलाईनची प्रक्रिया नव्हती. मागील काळात एका- एका विद्यार्थ्यांची तीन-तीन संस्थांमध्ये नावे असल्यामुळे, अशा संबंधित विद्यार्थ्यांनी तीनही ठिकाणी स्कॉलरशीप घेतलेली आहे. बचत झालेला निधी राज्य शासनाचा आहे का केंद्र शासनाचा आहे ? अशी विचारणा समितीने केली असता २ लाख ५० हजार पर्यंत उत्पन्न असलेल्या कुटुंबाना केंद्र शासनाकडून आणि २ लाख ५० हजार रुपयांपेक्षा जास्त उत्पन्न असलेल्या कुटुंबाना राज्य शासनाकडून स्कॉलरशिप दिली जाते अशी माहिती विभागीय सचिवांनी दिली.

ऑनलाईन प्रक्रियेमुळे विद्यार्थ्यांच्या खात्यावर थेट स्कॉलरशीपमध्ये पैसे जमा होणार असून फी परत करण्याची प्रक्रिया आहे. विद्यार्थ्यांकडून फी घेतल्यानंतर त्यांना ती परत केली जाते. ट्युशन फी ही शिक्षण संस्थेकडे जाते. विद्यार्थ्यांना देखील अनुदान दिले जाते. विद्यार्थ्यांच्या खात्यावर शिष्यवृत्ती जमा केली जाते. तसेच यावर्षी पासून सर्व संबंधित विद्यार्थ्यांकडून आधारकार्डवरील नंबर देखील घेऊन पुढील योग्य ती कार्यवाही केली जाणार आहे त्यामुळे एकाच विद्यार्थ्याला अनेक ठिकाणी शिष्यवृत्ती मिळणार नाही असा खुलासा विभागीय सचिवांनी केला.

कन्यादान योजनेखाली वर्षभरात अपेक्षित असलेले उद्दिष्ट कमी का झाले कन्यादान योजनेंतर्गत ३५७.०१ लाख रुपयांची बचत कशी झालेली आहे ? तसेच सदर योजना राबविण्यासाठी कोणत्या उपाययोजना करण्यात आलेल्या आहेत याची माहिती सचिवांनी द्यावी असे समितीने विभागीय सचिवांना सांगितले.

कन्यादान योजनेअंतर्गतचे ३.५७ कोटी रुपये प्रत्यार्पित केले आहेत. सन २०१०-११ नंतर योजनेच्या स्वरुपामध्ये बदल केलेला आहे. सन २०१०-११ मध्ये वाद निर्माण झाल्यामुळे शासनाने माहे जून, २०१० मध्ये स्थगिती दिलेली होती योजनेंतर्गत विवाहित जोडप्यांना यंत्रसामुग्री, मंगळसूत्र देण्यात येत होते शासनाने यापुढे यंत्रसामुग्री ऐवजी चेकद्वारे अर्थसहाय्य देण्याचा माहे नोव्हेंबर, २०१० मध्ये निर्णय घेतला आहे अशी माहिती विभागीय सचिवांनी समितीस अवगत केली.

या अनुषंगाने समितीने अशी विचारणा केली की, त्याच आर्थिक वर्षात निर्णय घेतल्यामुळे २०१०-११ ची रक्कम खर्च का झाली नाही? त्या वर्षीच्या शासन निर्णयामध्ये जून्या लाभार्थ्यांना लाभ द्यावा असे शासनाने म्हटले होते. त्यानंतर उर्वरित योजना सुरु राहिली तरी देखील त्या वर्षात खर्च कमी झाला आहे. याबाबत माहिती देताना विभागीय सचिवांनी असे विदित केले की, सध्या प्रत्येक जोडप्यास १० हजार रुपये चेकद्वारे दिले जातात. स्वयंसेवी संस्थांच्या वतीने सामुदायिक विवाह सोहळयाचा कार्यक्रम आयोजित केला जात असेल तर अशा कार्यक्रमात किमान १० जोडपी असल्यास त्या संस्थेला १० हजार रुपये खर्चासाठी दिले जातात. गडचिरोली जिल्हयातील अहेरी प्रकल्पांतर्गत सामुदायिक विवाह सोहळ्यात बोगस मंगळसूत्र दिल्याची बातमी वृत्तपत्रात प्रसिध्द झाली होती. त्यामुळे तातडीने योजना बंद करुन संबंधित अधिकाऱ्यांना निलंबित करण्यात आले त्यांची विभागीय चौकशी सुध्दा झालेली आहे.

शुभमंगल योजनेमधून प्रत्येक विवाहित जोडप्यास १० हजार रुपये दिले जातात. विवाह सोहळा आयोजित करणाऱ्या संस्थेस सामाजिक न्याय विभागामार्फत प्रत्येक जोडप्यामागे २ हजार रुपये दिले जातात, मात्र अशा सोहळ्यात १० जोडप्यांचा समावेश असणे आवश्यक असते. आदिवासी विकास विभाग स्वयंसेवी संस्थेस फक्त १० हजार रुपये देते. दोन्ही विभागाच्या योजनेमध्ये समानता असावी असे मत समितीने व्यक्त केले. या अनुषंगाने विभागीय सचिवांनी महिला व बालविकास योजनेच्या धर्तीवर एक सारखेपणा आणण्याचा प्रयत्न करण्यात येत असून प्रत्येक जोडप्यास १० हजार रुपये आणि कार्यक्रमामध्ये किमान १० जोडप्यांचा समावेश असेल तर विवाह सोहळा आयोजित करणाऱ्या संस्थेस १० हजार रुपये दिले जातात अशी माहिती समितीस दिली.

आप पब्लिसिटी दे रहे है. लेकिन बजट प्रोविजन २५ करोड़ रुपये थी और खर्च केवल ६ करोड़ रुपये हुए है. सन २०११-१२ में बजट प्रोविजन २० करोड़ रुपये थी और केवल ९ करोड़ रुपये खर्च हुए है. असा आक्षेप महालेखाकारांनी घेतला असता विभागीय सचिवांनी असे विदित केले की, Initially the provision for this scheme was Rupees Ten to Twenty Crores. However, now people are not coming forward to take benefit of the scheme. This year we made a provision of Rupees One Crore. We are reviewing the entire scheme as to decide whether we should continue or not with the scheme and if we want to continue then we should modify the scheme or not.

२० करोड़ रुपये में से केवल ९ करोड़ रुपये ही क्यों खर्च हो रहे है इसकी जानकारी समिति को दी जानी चाहिए. असे महालेखाकारांनी सांगितले असता या योजनेअंतर्गत प्रती जोडपी रु.१०,०००/- देण्यात

येतात. तसेच १० जोडप्यापेक्षा अधिक जोडप्यांच्या लग्नाकरिता रु.१०,०००/- संस्थेला आयोजनासाठी देण्यात येतात. दिनांक २५/६/२०१० च्या निर्णयानुसार योजनेचे स्वरुप बदलण्याचे काम सुरु असल्याने योजनेस स्थगिती दिली होती. तथापि, दिनांक २५/८/२०१० च्या आदेशान्वये सदर स्थगिती उठवून त्यानुसार एप्रिल, २०१०- मे, २०१० मधील लाभार्थ्यांना लाभ देण्याचे निर्देश दिले. त्यामुळे नवीन लाभार्थी नसल्याने बचत झालेली आहे.

ही योजना अत्यंत महत्वाची आहे. वेळेवर अनुदान मिळत नसल्याने स्वयंसेवी संस्थांचा उत्साह कमी झाला, परिणामी सामुहिक विवाह सोहळे कमी झाले. ज्याअर्थी १ कोटी रुपयांची तरतूद केली जाते, त्याअर्थी योजना फेल्युअर ठरली आहे. शासकीय अधिकाऱ्यांची उदासिनता दिसून येते. या योजनेला चालना देण्याची गरज आहे आजही स्वयंसेवी संस्था सामुहिक विवाह सोहळे आयोजित करण्यास तयार आहेत परंतु अनुदानाची रक्कम विशिष्ट कालमर्यादेत त्यांच्याकडे पोहोचली पाहिजे. मागील ३-४ वर्षाच्या काळात माझ्या माध्यमातून ज्यांनी सामुहिक विवाह सोहळे केले त्यांना पैसे मिळालेले नाहीत पूर्वी ही योजना राज्यस्तरीय होती आता डीपीडीसी अंतर्गत चालविली जात आहे. मधल्या काळात राज्यस्तरीय योजनेचे पैसे अद्यापपर्यंत दिले गेले नाहीत. विभागाने अनुदान देणे बंद केले आहे. म्हणूनच राज्यस्तरीय योजनेचा निधी शिल्लक आहे. त्याच वर्षात तरतूद केलेल्या निधीचे वितरण होईल अशा प्रकारची योजना महिला व बाल विकास किंवा आदिवासी विकास विभागाची असली पाहिजे, अशी समितीची भूमिका असल्याचे समितीने सांगितले.

लाभार्थ्यांना अनुदान देण्यामध्ये विलंब होत असेल तर योजनेमध्ये सुधारणा होण्याची गरज आहे. योजना सुरळीत होण्याच्या दृष्टीने अभ्यास करु. लाभार्थ्यांना अनुदान वेळेवर मिळत नाही असे समितीचे म्हणणे आहे. लाभार्थ्यांच्या बँक खात्यामध्ये निधी जमा करण्याच्या दृष्टीने नियोजन केले जाईल असे विभागीय सचिवांनी समितीस आश्वासित केले.

या अनुषंगाने समितीने जिल्हास्तरीय निधी पाठवित नसल्यामुळे कोणी सामुहिक विवाह सोहळे करण्यास तयार नाही ही वस्तुस्थिती असल्याची खंत व्यक्त केली.

सामुहिक विवाह सोहळ्यांमध्ये सर्वधर्मीय विवाह होतात. सामाजिक संस्था या योजनेमध्ये भाग घेतात. काही ठिकाणी वाद निर्माण झाल्यामुळे योजना राबविण्यावर त्याचा परिणाम झाला. जिल्हाधिकारी कार्यालयामार्फत यावर नियंत्रण आणता येईल. सामाजिकदृष्टया योजना महत्वाची असल्यामुळे त्यासाठी निधी उपलब्ध करुन दिला पाहिजे. वास्तविकता नजरेसमोर ठेवून योजना तयार करण्यात यावी असे समितीने विभागास सांगितले असता कन्यादान योजनेच्या निकष व अंमलबजावणीच्या अनुषंगाने योजना पूर्णत: अभ्यासून कन्यादान योजनेबाबतच्या पुनर्रचनेबाबतचा सविस्तर प्रस्ताव शासनास तात्काळ सादर करण्याबाबत आयुक्त, आदिवासी विकास, नाशिक यांना दिनांक १६ सप्टेंबर, २०१५ च्या पत्रान्वये कळविण्यात आले आहे.

यासंदर्भात महिला व बालविकास विभागाचे अभिप्राय घेण्यात येणार आहेत असे विभागीय सचिवांनी समितीस अवगत केले.

'केंद्र शासनाकडून आदिम जनजातीच्या विकासासाठी मध्यवर्ती विकास योजनेंतर्गत अनुदान प्राप्त न झाल्यामुळे' २०,०८.११ लाखाची तरतूद पुनर्विनियोजनाव्दारे कमी करण्यात आली असे म्हटले आहे. याची दोन तीन कारणे असू शकतात स्पेसिफिकेशनप्रमाणे मागील वर्षी खर्च करण्यात आला नसावा किंवा वेळेत प्रस्ताव पाठविला नसावा. कोणत्या कारणास्तव २० कोटी रुपये अनुदान आले नाही ? अशी विचारणा समितीने केली असता प्रत्येक वर्षी अनुदान आल्यानंतर उपयोगिता प्रमाणपत्र द्यावे लागते. त्या शिवाय दुसऱ्या टप्प्याचे अनुदान दिले जात नाही. २०१०-११ मध्ये तरतूद प्राप्त झाल्यानंतर वितरित केली आहे तरतूद व्यपगत झालेली नाही विभागाला रक्कम मिळाली आहे असा खुलासा विभागीय सचिवांनी केला.

रिॲप्रोप्रिएशनमध्ये विभागाने पुन्हा ३२ लाख आणि ४५ लाख रुपयांची अतिरिक्त मागणी केली, ती मान्य झाली. दुसऱ्या बाजूला प्रस्ताव आला नाही म्हणून बचत झाली असे म्हटले आहे प्रस्ताव नव्हता तर अतिरिक्त मागणी का केली ? अशी विचारणा समितीने केली.

या योजनेचे स्वरुप थोडक्यात सांगताना विभागीय सचिवांनी असे विदित केले की, आश्रमशाळांमध्ये शिकणाऱ्या मुलांना संगणकाचे प्रशिक्षण दिले जाते. जर राज्य शासनाने व्यवस्था उभी केली असेल तर प्रत्येक मुलामागे ५० रुपये दरमहा आणि खाजगी एजन्सीने व्यवस्था उभी केली असेल तर प्रत्येक मुलामागे ६० रुपये दरमहा दिले जातात. आज सर्व शासकीय आश्रमशाळांमध्ये २.५२ लाख विद्यार्थी शिकत आहेत त्या वर्षात संख्या कमी होती. प्रत्यक्षात प्रशिक्षण घेतलेल्या विद्यार्थ्यामागे खर्च केला जातो. त्या वर्षात प्रशिक्षण घेतलेल्या विद्यार्थ्यांची संख्या कमी झाल्यामुळे खर्च कमी झाला आहे. वर्षअखेर अपेक्षित एवढ्या विद्यार्थ्यांचे प्रशिक्षण न झाल्यामुळे खर्च होऊ शकला नाही. खाजगी संस्थांकडून प्रशिक्षण देण्यासाठी व्यक्तीची नियुक्ती केली जाते. विद्यार्थ्यांची उपलब्धता कमी झाल्यामुळे रक्कम दिली नसून विद्यार्थी संख्या कमी असल्याचे विभागीय सचिवांनी समितीस सांगितले.

पुरेसे विद्यार्थी नव्हते तर अतिरिक्त रक्कमेची का मागणी केली होती ? अशी विचारणा समितीने केली. राज्यामध्ये आदिवासी उप योजनेमध्ये १३ ते १४ जिल्हे आहेत. एखाद्या जिल्हयामध्ये मागणी जास्त असते तर काही जिल्हयामध्ये मागणी कमी असते. त्याच्या समायोजनेसाठी रक्कम प्रत्यार्पित झालेली आहे. डिसेंबरच्या अधिवेशनामध्ये पुनर्विनियोजनाद्वारे तरतूद केलेली असल्याचा खुलासा विभागीय सचिवांनी केला.

७९६ (०१) (१०) भूमीहीन जनजातीला जमीन देणे या अंतर्गत मूळ तरतूद २६ कोटी रुपये असताना पुनर्विनियोजनामध्ये तरतूद कमी केली व ५.२१ कोटी रुपये प्रत्यार्पित करण्यात आले. विभागाने कारण असे

नमूद केले आहे की, जिल्हयांचे प्रस्ताव न प्राप्त झाल्यामुळे रक्कम खर्च झाली नाही याबाबत समितीने माहिती विचारली.

उपरोक्त संदर्भात खुलासा करताना विभागीय सचिवांनी पुढील माहिती समितीस असे विदित केले की, नागपूर विभागाचे १.४३ कोटी, अमरावती विभागाचे १.४७ कोटी, ठाण्यामध्ये बीडीएसवर ऐनवेळी प्रत्यक्षात १३५ कोटी रुपये दाखविले, परंतु बीडीएसमधून काढता आले नाहीत. नाशिक विभागाचे १९ कोटी रुपये आहेत. या योजना राबविताना अनेक अडचणी येतात, राज्य शासनाकडील योजनांमधील बरीच रक्कम अखर्चित राहते. भूमिहीन जनजातीला जमीन देण्यासंदर्भात रेडीरेकनर किंवा बाजार भावाने जमीन खरेदी करणे आवश्यक आहे. बऱ्याच ठिकाणी शेतकऱ्यांकडून खरेदीचे प्रस्ताव आलेले नाहीत त्यामुळे ही बचत झालेली आहे.

भूमिहीन शेतकऱ्यांकडून खरेदीचे प्रस्ताव का आले नाहीत, सामाजिक न्याय विभागामार्फत दादासाहेब गायकवाड यांच्या नावाने देखील जमीन खरेदीची योजना आहे, त्या ठिकाणी देखील भूसंपादनाचा प्रश्न निर्माण होतो, त्यामुळे जमीन खरेदी करण्याच्या निकषात सुधारणा करणे आवश्यक आहे. रेडीरेकनरच्या भावाने कोणताही शेतकरी शासनाला जमीन देणार नाही. बाजारभावाने किंवा वाटाघाटी करुन जमिनीची खरेदी शासन करणार आहे काय ? अशी विचारणा समितीने केली.

उपरोक्त विषयाच्या अनुषंगाने दारिद्र्य रेषेखालील भूमिहीन आदिवासी कुटूंबाचे उत्पन्नचे स्त्रोत वाढावे व मजूरीवर असलेले त्याचे अवलंबित्व कमी होऊन त्यांना कायमस्वरुपी उत्पन्नाचे साधन उपलब्ध व्हावे म्हणून कसण्याकरिता जमिन उपलब्ध करुन देण्याकरिता भुमिहीन दारिद्र्यरेषेखालील आदिवासीचे सबळीकरण व स्वाभिमान योजना शासन राबवित आहे. दिवसेंदिवस जमिनीचे भाव वाढत असल्याने रेडीरेकनर व बाजार भाव यामध्ये जास्त तफावत आढळून येत आहे. त्यामुळे रेडीरेकनरच्या दराने जमिन उपलब्ध होत नाहीत. त्यानुषंगाने सामाजिक न्याय विभागाच्या कर्मवीर दादासाहेब गायकवाड सबळीकरण योजनेच्या धर्तीवर प्रचलीत रेडीरेकनरच्या किंमतीप्रमाणे जमिन उपलब्ध होत नसल्यास रेडीरेकनरपेक्षा अधिक किंमतीने एकरी रु.३ लाख एवढ्या मर्यादेत जमिनी खरेदी करण्याविषयी भूमिहीन दारिद्र्यरेषेखालील आदिवासीचे सबळीकरण व स्वाभिमान योजनांतर्गत सुधारणेचा प्रस्ताव विचाराधीन असून त्या अनुषंगाने कार्यवाही सुरु आहे असा खुलासा विभागीय सचिवांनी केला.

जमीन बाजारभावाने खरेदी करावी अशी सूचना समितीने केली आहे. सदर जमीन खरेदी करण्याबाबत कोणतीही अडचण नसून ही योजना सक्षमपणे राबविली जात नाही, याचे कारण असे आहे की, योजना राबवितांना अधिकाऱ्यांच्या संदर्भात बऱ्याच प्रमाणात तक्रारी आल्या होत्या. चुकीच्या पध्दतीने जमिनीची खरेदी करण्यात आली होती. असे प्रकार सुरु झाल्यामुळे या योजनेची अवस्था अत्यंत वाईट

झाली आहे. त्यामुळे जमिनीची खरेदी कमी प्रमाणात झाली आहे. जमीन खरेदीचे निकष नव्याने तयार करण्यात येत असताना वाटाघाटी करताना त्यातून वेगळा प्रकार होण्याची शक्यता नाकारता येत नाही. त्यामुळे शेतकऱ्यांच्या हाती काहीच मिळणार नाही. मागील काळात जमीन खरेदी करतांना काय चुका झाल्या, किती किंमतीत जमिनीची खरेदी करण्यात आली, याची चौकशी करण्यात यावी. अशा प्रकारची दक्षता शासनाने घेतली तर ही योजना अतिशय चांगल्या प्रकारे राबविता येईल असे समितीने विभागास सूचित केले.

जमिनीची खरेदी करण्यासंदर्भात जिल्हाधिकारी यांच्या अध्यक्षतेखाली एक समिती काम करीत आहे, जमीन खरेदीच्या प्रक्रियेत सुधारणा कराव्यात अशा सूचना आलेल्या आहेत. यामध्ये रेडीरेकनर, बाजारभाव वाटाघाटी यासंदर्भातील काही सूचना आलेल्या आहेत, त्यानुसार शासन स्तरावरून कार्यवाही करण्यात येत असल्याचा खुलासा विभागीय सचिवांनी केला.

जनजाती क्षेत्र उपयोजना यासाठी मूळ तरतूद २६ कोटी रुपयांची होती. त्यापैकी १८ कोटी रुपये पुनर्विनियोजनाद्वारे कमी करण्यात आले आहेत. उर्वरित रकमेपैकी पुन्हा ५ कोटी रुपयांची बचत करण्यात आली आहे. म्हणजे फक्त ३ कोटी रुपये या योजनेअंतर्गत खर्च करण्यात आले आहेत. या योजनेसाठी २६ कोटी रुपयांची तरतूद करून फक्त ३ कोटी रुपये खर्च करण्यात आले आहेत. जमिनीची खरेदी व्यवहार्यरित्या न करण्यात आल्यामुळे योजना राबविता आली नाही याकडे शासनाने विशेष लक्ष देण्याची गरज असल्याची भावना समितीने व्यक्त केली असता या योजनेचा आढावा घेऊन योग्य ती दक्षता शासन पातळीवर घेण्यात येईल असे आश्वासन विभागीय सचिवांनी समितीस दिले.

२२२५-अनुसूचित जाती, अनुसूचित जमाती व इतर मागासवर्ग यांचे कल्याण या शीर्षांतर्गत मागासवर्गीय मुलांचे आणि मुलींचे शासकीय वसतीगृह या योजनेसाठी मूळ तरतूद ४० कोटी रुपयांची होती. पुरवणी मागणीद्वारे ३३ कोटी रुपयांची तरतूद करण्यात आली आहे. जवळपास १३ कोटी रुपये प्रत्यार्पित करण्यात आले आहेत. असे असताना पुरवणी मागणीद्वारे ३३ कोटी रुपयांची मागणी का करण्यात आली ? अशी समितीने विचारणा केली असता सन २०१०-११ मध्ये राज्यात ११४ वसतीगृहे बांधण्याची योजना तयार करण्यात आली होती. संपूर्ण रक्कम प्रत्यक्षात खर्च झालेली नसून वसतिगृह बांधण्यासाठी प्रत्यक्षात जागा उपलब्ध करणे व बांधकाम करण्यामध्ये अडचणी निर्माण झालेल्या होत्या. आर्थिक वर्षात शासकीय वसतीगृहाच्या कार्यालयीन खर्च भाडेपट्टी तसेच आहार खर्चासाठी वाढीव तरतूद उपलब्ध करून देण्याचे प्रस्ताव प्राप्त झाले होते. परंतु या योजनेखाली शासकीय वसतीगृहातील शिक्षक/शिक्षकेत्तर कर्मचारी यांच्या

वेतन व भत्त्यामध्ये तसेच इतर खर्चात बचत झाल्यामुळे १२ कोटी ५१ लाख रुपये सरेंडर करण्यात आले आहेत असा खुलासा विभागीय सचिवांनी केला.

ज्या योजनांवर निधी उपलब्ध करुन देण्यात आला त्यावर तो खर्च करण्यात आला पाहिजे. तो पैसा खर्च होत नसल्यामुळे इतर योजनांसाठी निधी उपलब्ध होत नाही. याबाबत विशेष काळजी घेण्याची आवश्यकता असल्याचे मत समितीने व्यक्त केले. तसेच ३३ कोटी रुपयांची पुरवणी मागणी कोणत्या महिन्यात करण्यात आली याबाबत विचारणा केली असता १००० क्षमतेची ११४ वसतीगृहे बांधण्याची योजना होती त्यानुसार निधीची मागणी करण्यात आली होती. अनेक ठिकाणी वसतीगृहांची बांधकामे झालेली आहेत तसेच ३३ कोटी रुपयांची पुरवणी मागणी डिसेंबरच्या हिवाळी अधिवेशनात करण्यात आली होती असा खुलासा विभागीय सचिवांनी केला.

आदिवासी विकास विभाग व समाज कल्याण विभागांच्या योजनांना वेळोवेळी शासनाकडून निधी उपलब्ध करुन देण्यात येतो. याबाबत समितीला अशी सूचना करावयाची आहे की, आदिवासी विकास विभागाकडून इतर विभागाकडे योजना राबविण्यासाठी निधी दिला जातो. तो निधी त्याच योजनेवर वापरण्यात येतो किंवा नाही याची तपासणी करणे गरजेचे आहे. मागासवर्गीयांसाठी निधीची कमतरता भासत नाही. त्यामुळे तो पैसा त्याच योजनांवर खर्च होतो किंवा नाही याची पाहणी व नियोजन करण्याची जबाबदारी आदिवासी विकास विभागाची आहे. या योजनांवर निधी खर्च होत असताना आदिवासी लोकांना अत्यंत निकृष्ट दर्जाचे साहित्य मिळते. त्यामुळे हा निधी योग्य ठिकाणी योग्य कामासाठी व कायमस्वरुपी योजना तयार करण्यासाठी वापरला पाहिजे, असे समितीला वाटते, यादृष्टीने विभागाच्या सचिवांनी कार्यवाही करावी असे समितीने सांगितले असता प्रत्येक विभागाला योजना राबविण्यासाठी काही प्रमाणात निधी उपलब्ध होतो. आदिवासी विकास विभागाकडील निधी इतर विभागांच्या अखत्यारित असलेल्या आदिवासी लोकांसाठी ज्या योजना राबविण्यात येतात त्यासाठी जो निधी खर्च होतो त्यावर नियंत्रण ठेवण्यासाठी यंत्रणा नाही. त्यामुळे अशी यंत्रणा उभारण्याची गरज आहे. यासंदर्भातील प्रस्ताव सादर करण्यात येत आहे असा खुलासा विभागीय सचिवांनी केला.

ज्या योजना राबविण्यात येतात त्यांचा आढावा घेतला पाहिजे. आदिवासी विकास विभाग व समाज कल्याण विभागाला निधीची कमतरता भासत नाही. समितीला ज्या बाबी आढळून येतात त्याबाबत समिती शिफारस करणार आहे. ज्या योजना राबविण्यात येतात त्या अत्यंत चांगल्या पध्दतीने राबविल्या पाहिजेत. त्याचप्रमाणे योजनांवरील निधी पूर्णपणे खर्च झाला पाहिजे त्या दृष्टीने विभागाने कार्यवाही करावी अशी सूचना समितीने केली असता विभागीय सचिवांनी समितीस असे विदित केले की, याबाबत वेळोवेळी आयुक्त (आदिवासी विकास), सचिव (आदिवासी विकास) व मा.मंत्री (आदिवासी विकास) यांचे स्तरावर आढावा

बैठका आयोजित करुन योजनांची प्रभावी पध्दतीने अंमलबजावणी करण्यासाठी क्षेत्रिय अधिकाऱ्यांना सूचना दिल्या जातात.

१४ व्या वित्त आयोगाने निधी आयुक्तालय स्थापन केले आहे, राज्य स्तरावरील योजनांसाठी आता ५० टक्के निधी मिळेल अशी तरतूद करण्यात आली आहे. ज्या योजनांसाठी केंद्र शासनाकडून ५० टक्के निधी मिळेल त्या योजनांसाठी राज्य शासनाने ५० टक्के निधीची तरतूद करणे आवश्यक आहे असे मत समितीने व्यक्त केले.

टीएसपीमध्ये ज्या योजना आहेत त्यांचा अभ्यास करण्यासाठी टाटा इन्स्टिट्यूट ऑफ सोशल सायन्स ही संस्था नियुक्त करण्यात आली आहे. या संस्थेकडून लवकर अहवाल येणार आहे. त्याचप्रमाणे टीएसपीच्या विविध योजनांचा अभ्यास करण्यासाठी श्री.करंदीकर यांच्या अध्यक्षतेखाली एक समिती नियुक्त करण्यात आलेली आहे. या योजना राबवितांना त्याचा प्रत्यक्ष परिणाम आदिवासी लोकांवर किती होतो. याचा अभ्यास समिती करणार आहे. या समितीचा व संस्थेचा रिपोर्ट आल्यानंतर याबाबत पुढील कार्यवाही करण्यात येणार असल्याची माहिती विभागीय सचिवांनी समितीस अवगत केली.

आदिवासी विभागाच्या निधीचे नियोजन करण्यासाठी या विभागात नियोजन अधिकारी नाही. अमरावती व नागपूर येथे अप्पर आदिवासी आयुक्त नाहीत. तेथील पदभार कनिष्ठ अधिकाऱ्यांना देण्यात आलेला आहे. त्यामुळे त्या भागात आदिवासी लोकांसाठी योजना राबवितांना अनेक अडचणी येतात. नागपूर व अमरावती विभागात अनेक विभागात रिक्त पदे आहेत, त्यामुळे कामांचे नियोजन करता येत नाही. याबाबत विभागाकडून काय उपाययोजना करण्यात येणार आहेत ? अशी विचारणा समितीने केली असता नागपूर व अमरावती विभागात विविध पदे मोठ्या प्रमाणात रिक्त आहेत. आयुक्त पातळीवरुन यासंदर्भातील भरती प्रक्रिया सुरु करण्यात आलेली आहे. यामध्ये शिक्षक, प्रकल्प अधिकारी सहाय्यक प्रकल्प अधिकारी अशा प्रकारे वर्ग एक व वर्ग दोन दर्जाच्या अधिकाऱ्यांची भरती महाराष्ट्र लोकसेवा आयोगामार्फत करण्यात येत आहे. यानंतर ज्या पदोन्नती द्यावयाच्या आहेत ती प्रक्रिया दोन तीन महिन्यात पूर्ण करण्यात येणार आहे. नियोजन अधिकाऱ्याचे नियमित पद भरण्याबाबत शासनाकडे पाठपुरावा करण्यात येत आहे असा खुलासा विभागीय सचिवांनी केला.

२२५-अनुसूचित जाती, अनुसूचित जमाती व इतर मागासवर्ग यांचे कल्याण या शीर्षाअंतर्गत आश्रमशाळा व संकुले यासाठी २२.७५ कोटी रुपयांची तरतूद करण्यात आली होती व पुरवणी मागणीद्वारे १३३ कोटी रुपयांची तरतूद करण्यात आली आहे. मूळ मागणीपेक्षा पुरवणी मागणी जास्त रकमेची करण्यात आलेली असून आणखी २० काटी रुपये जास्तीचे खर्च झालेले आहेत. २० कोटी रुपये जास्त खर्च होण्याची कारणे काय आहेत ? अशी विचारणा समितीने केली असता शासकीय आश्रमशाळांच्या शिक्षकांना सहाव्या

वेतन आयोग लागू करण्यात आला होता म्हणून पुरवणी मागणी जास्त रकमेची करण्यात आलेली आहे. शासकीय आश्रमशाळेच्या शिक्षकांना सहावा वेतन आयोग लागू करण्यात आला होता, दोन तीन वर्षाची त्यांची थकबाकी होती ती देखील त्याच वर्षात देण्यात आली होती. शिक्षक व शिक्षकेतर कर्मचारी यांचे पगाराच्या रकमेमुळे १३३ कोटी रुपयांची पुरवणी मागणी करण्यात आली होती अशी माहिती विभागीय सचिवांनी समितीस विदित केली.

रिक्त पदांमुळे योजना राबविण्याची कार्यवाही सक्षमपणे करता येत नाही. कोणत्या योजनांवर किती खर्च होतो, त्यासंदर्भातील नियोजन करण्याची आवश्यकता आहे. यासंदर्भातील सविस्तर माहिती समितीला सादर करावी असे समितीने निदेश दिले. या अनुषंगाने विभागाने अशी माहिती दिली की, चौदाव्या वित्त आयोगाच्या शिफारशी केंद्र शासनाने स्विकारल्या असून त्यानुसार केंद्र पुरस्कृत योजनांच्या निधी वाटप सुत्रामध्ये बदल केला आहे. यामुळे बहुतांश योजनांच्या केंद्र हिश्श्याचे प्रमाण कमी होऊन राज्य हिश्श्याचे प्रमाण वाढले आहे. यासंदर्भात इतर विभागानी मागणी केल्यानुसार राज्य हिश्श्यासाठीच्या अतिरिक्त नियतव्ययाची मागणी नियोजन विभागाकडे केली असून त्याचा पाठपुरावा करण्यात येत आहे.

कृषी विभाग

कृषी विभागाच्या परिच्छेदासंदर्भात समितीने दिनांक १ सप्टेंबर, २०१५ रोजी विभागीय सचिवांची साक्ष घेतली. साक्षीच्या दरम्यान समितीने २४०१- पीक संवर्धन या शीर्षांतर्गत शेतीकरिता निविष्टांचे/प्रादेशिक सुधारित अवजारे व उपक्रमे यांचे राज्य योजनांतर्गत योजना या संदर्भात कृषी विभागाच्या सचिवांनी समितीला थोडक्यात माहिती द्यावी असे निदेश दिले असता या योजनेखाली राज्यातील अनुसूचित जमातीमधील शेतकऱ्यांना शेती उत्पादन वाढीसाठी मदत केली जाते. या योजनेंतर्गत जमीन सुधारणेसाठी, पीक संरक्षक, शेती अवजारांसाठी, बोअर्सकरिता व इतर बाबींकरिता मदत दिली जाते. या अनुदानासाठी टक्केवारी आणि निकष ठरवून दिले आहेत. या योजनेची अंमलबजावणी जिल्हास्तरावर होते. जिल्हा परिषदेमार्फत ती योजना राबविली जाते. सन २०१०-२०११ मध्ये सदरहू योजनेकरिता ७ कोटी १६ लाख १९ हजार रुपयांचे अंतिम अनुदान मंजूर करण्यात आले होते. त्यापैकी ७ कोटी २४ लाख ६६ हजार रुपयांचा खर्च झालेला आहे. म्हणजेच अंतिम अनुदानापेक्षा या ठिकाणी ८ लाख ४७ हजार रुपये जास्तीचे खर्च झाले आहेत. जिल्हापरिषद नाशिक, कार्यालयाने सदर योजनेखाली काही रक्कम ट्रेझरीमधून काढण्यात आली होती. त्यानंतर वित्त विभागामार्फत १० टक्के कपातीचे निदेश दिल्यामुळे मूळ तरतूदीपेक्षा अधिक खर्च झाल्याचे दिसून येत आहे. त्याचप्रमाणे अधिकचा खर्च हा १.१८ टक्के व अत्यल्प असल्याने तो नियमानुकूल करावा अशी विभागाची विनंती असल्याचे विभागीय सचिवांनी विदित केले.

फलोत्पादन नर्सरीची आस्थापना "राज्य योजनांतर्गत राज्य योजना" या योजनेसंदर्भात माहिती देण्यात यावी असे समितीने विभागास सांगितले असता या योजनेखाली आदिवासी क्षेत्रामध्ये नर्सरीजसाठी खर्च केलेला आहे. त्यांचे बळकटीकरण्यासाठी निधी दिला जातो. एकंदरित रोपांची मागणी कमी असल्यामुळे खर्च होत नाही. म्हणून ३ लाख ७ हजार रुपयांची बचत झालेली आहे जिल्हानिहाय केलेला खर्च पुढीलप्रमाणे आहे. ठाणे जिल्ह्यात १६ लाख ६७ हजार, नाशिक जिल्ह्यात ५२ लाख, अमरावती जिल्ह्यात ३ लाख, नागपूर जिल्ह्यात १ लाख २० हजार व गोंदिया जिल्ह्यात २ लाख, गडचिरोली जिल्ह्यात ५ लाख रुपये खर्च करण्यात आले आहेत असा खुलासा विभागीय सचिवांनी केला.

रोपवाटिकेवर खर्च कमी होण्याची कारणे काय आहेत ? यासंदर्भात विभागीय सचिवांनी अशी माहिती दिली की, या योजनेंतर्गत प्रामुख्याने ३ प्रकारे खर्च केला जातो. मदर प्लॅन्ट आणि सोयीसुविधा तसेच शेणखतावर देखील खर्च केला जातो.

रोपवाटिकांसाठी कम्पाऊंड बांधणे आणि त्याचे राखण करणे एवढ्याच मर्यादित विषयावर लक्ष केंद्रित केले जाते. परंतु, रोपांची वाढ चांगली होण्यासाठी कोणत्याही प्रकारे प्रयत्न केला जात नसल्याचे दिसून येत आहे. रोपवाटिका डेव्हलप करण्याच्या दृष्टीने स्थानिक पातळीवर एक रिपोर्ट घेण्याची आवश्यकता आहे.

शेतकऱ्याना नवीन बियाणे देण्याची गरज आहे. शासनाच्या अनेक ठिकाणी प्रॉपर्टीज विनावापर पडून आहेत. त्या ठिकाणी कृषी विभागाने रोपवाटिकेचा कार्यक्रम घेण्याची गरज आहे असे मत समितीने व्यक्त केले.

७९६- "जनजाती क्षेत्र उपयोजना", विविध कृषी विकास कार्यक्रम, राज्य योजनांतर्गत योजना यासंदर्भात माहिती देण्यात यावी असे समितीने विभागास सांगितले. नंदूरबार जिल्ह्यात एमएआयडीसीला ऑर्डर देण्यात आली होती. पुरवठा सप्लाय न झाल्यामुळे एवढी बचत झालेली आहे असा खुलासा विभागीय सचिवांनी केला.

एमएआयडीसी ही मिडिएटर संस्था आहे. त्यांना स्वत:चे कोणतेही उत्पन्न नाही. त्यांनी वेळेवर टेंडर कॉल केलेले नाही. यासंदर्भातील इत्यंभूत माहिती समितीला अवगत करावी अशी सूचना समितीने केली तथापि अद्याप माहिती अप्राप्त आहे.

मत्स्यव्यवसाय विकास विभाग

मत्स्यव्यवसाय विकास विभागाच्या परिच्छेदासंदर्भात समितीने दिनांक १ सप्टेंबर, २०१५ रोजी विभागीय सचिवांची साक्ष घेतली. साक्षीच्या दरम्यान २४०५-मत्स्यव्यवसाय या शीर्षांतर्गत मत्स्यबीज उत्पादन राज्य योजनांतर्गत योजनेतील झालेल्या बचतीसंदर्भात सचिवांनी समितीला माहिती द्यावी असे सांगितले असता सचिव, मत्स्यव्यवसाय यांनी पुढील माहिती समितीस अवगत केली. बचतीसंबंधीची वेगवेगळ्या जिल्ह्यांची वेगवेगळी कारणे आहेत. एकूण ७ जिल्ह्यात ही योजना राबविली जाते. ठाणे, नाशिक, अमरावती, गोंदिया, चंद्रपूर, गडचिरोली आणि नांदेड जिल्ह्यात ही योजना राबविली जाते. ठाणे कार्यालयात जी तरतूद केली होती, ती खर्च करण्यात आली. नाशिक कार्यालयामध्ये दुसऱ्या हेडवर निधी वळविला होता. मत्स्यबीज केंद्र गंगापूर येथील तळी क्रमांक-२ व ३ चे बांधकाम करून संवर्धन तळीत रूपांतर करण्याकरिता सुधारित अंदाजपत्रकानुसार एकूण ६.६८ लक्ष रूपयांची आवश्यकता होती व केंद्रातर्गत महसुली कामासाठी ५० हजार रूपयांची आवश्यकता होती. त्याप्रमाणे २४०५०५२२ या लेखाशीर्षाखाली प्राप्त मंजूर तरतूद रूपये २.७९ लक्ष ही गरजेनुसार पुनर्विनियोजन करून ५० हजार रूपयांची तरतूद अंतिम ठेवण्यात आली व सदर प्राप्त तरतूदीनुसार १०० टक्के खर्च करण्यात आला. तसेच उर्वरित तरतूद रूपये २.२९ लक्ष समर्पित करण्यात आली.

गोंदिया जिल्ह्यात आवश्यक ती पदे भरलेली नाहीत. त्यामुळे अपेक्षित कामे होत नाहीत. राज्यात विविध ठिकाणी रिक्त असणारी पदे तत्काळ भरण्याची गरज आहे. जोपर्यंत आवश्यक ती पदे भरली जात नाहीत, तोपर्यंत मत्स्यव्यवसाय विभागाला पूर्ण क्षमतेने कामे करणे शक्य होणार नाही. मत्स्यव्यवसाय विभाग हा नेहमीच दुर्लक्षित राहिलेला विभाग आहे. या माध्यमातून ग्रामीण भागात जोडधंदा करता येतो. यासंदर्भात नवीन कायदा केलेला आहे. त्याची अंमलबजावणी कनिष्ठ पातळीवर झालेली नाही. यासंदर्भात सचिवांनी तत्परतेने योग्य ती कार्यवाही करण्याची गरज आहे असे मत समितीने व्यक्त केले.

ज्यांच्याकडे तलाव आहेत, हे त्यांच्याकडेच ठेवले जावेत. असे केले नाही तर कोर्ट केसेस होतील. ज्या संस्थांची १०० हेक्टर खालील तलावाची मुदत संपलेली आहे, अशा संस्थेची तलाव ग्रामपंचायतीकडे वर्ग करण्याची गरज आहे असा विभागाचा मानस आहे. शासनाने आदिवासींसाठी "पेसा" कायदा लागू केलेला आहे. या कायद्याची टप्याटप्याने अंमलबजावणी करण्याचा प्रयत्न केला जात आहे. आयुक्त स्तरावर रिक्त पदे भरली जात असल्यामुळे अलिकडच्या काळात एएफडीओ आणि डीएफडीओची पदे भरलेली आहेत. फक्त वर्ग-४ मधील पदे भरण्याची कार्यवाही प्रलंबित आहे. २ जून, २०१५ रोजी पदभरतीवर बॅन लागलेला होता. परंतु, विभागाने त्यापूर्वीच पदभरती करण्याचा प्रयत्न केलेला आहे. पशुसंवर्धनाची १४ पदे रिक्त आहेत. ३७२ पदे भरण्याबाबत विभागाने मागणी केलेली आहे. ३०० पदे मिळाली आहेत. यापैकी २९६

उमेदवार हजार झालेले आहेत. ४ उमेदवार हजर झाले नाहीत. ५० टक्के पदभरती संदर्भात आदेश निर्गमित केलेले आहेत. उर्वरित पोलीस व्हेरिफिकेशनसाठी शिल्लक आहेत. अमरावती विभागातील सर्वच्या सर्व पदे भरण्यात येणार आहे. नागपूर विभागात ७ पैकी ५ पदे भरली जाणार आहेत. चंद्रापूर जिल्ह्यात २० पैकी १० पदे भरली जाणार आहेत. वर्धा जिल्ह्यामध्ये १२ पैकी ७ पदे भरली जाणार आहेत. भंडारा जिल्ह्यात १२ पैकी ५ पदे भरली जाणार आहत. गडचिरोली जिल्ह्यात ८७ पैकी ३६ पदे भरण्याची कार्यवाही केली जाणार आहे. गोंदिया जिल्ह्यात ३० पैकी १६ पदे भरण्याची कार्यवाही केली जाणार असून शासन निर्णयानुसार पद भरती केली जात आहे असा खुलासा विभागीय सचिवांनी केला.

सर्वच ठिकाणी एका रेशोमध्ये पद भरती प्रक्रिया पूर्ण झाली पाहिजे. नांदेड, गडचिरोली आणि गोंदिया जिल्ह्यातील पदे प्राधान्याने भरली गेली पाहिजेत असे निदेश समितीने विभागास दिले.

राज्य शासनाची मत्स्यबीज उत्पादन केंद्र किती आहेत, त्यापैकी किती सुरु आहेत आणि प्रायव्हेटेशनमध्ये किती बिओटी तत्वावर दिलेली आहेत ? अशी विचारणा समितीने केली असता राज्य शासनाची ४२ मत्स्यबीज उत्पादन केंद्रे असून, त्यापैकी २३ केंद्र सुरु आहेत आणि १९ आऊट सोर्स करावयाची आहेत. यापैकी फक्त ५ आऊट सोर्स झालेली आहेत असा खुलासा विभागीय सचिवांनी केला.

सचिवांनी जिल्हानिहाय माहिती द्यावी असे समितीने सांगितले असता एक आठवड्याच्या आत माहिती देण्यता येईल असे विभागीय सचिवांनी समितीस आश्वासित केले तथापि माहिती अप्राप्त आहे.

अमरावती जिल्ह्यात एकही मत्सबीज केंद्र नाही. अमरावती जिल्ह्यात जेवढे मत्स्यबीज लागते तेवढे देखील आपण तयार करु शकत नाही. बाहेरच्या राज्यातून ते आयात करावे लागत आहे. इतर जिल्ह्यात देखील अशीच परिस्थिती आहे. यासंदर्भात विभागाला आवश्यक ती कार्यवाही करावी लागणार आहे असे समितीने सांगितले असता विभागातील रिक्त पदे ही लवकरात लवकर भरली तर अशी परिस्थिती निर्माण होणार नाही. तसेच आऊट सोर्सिंगमधील काही अटी या शिथिल करण्याची गरज आहे असे मत विभागीय सचिवांनी व्यक्त केले.

राज्यात मत्स्यबीजच्या माध्यमातून किती उत्पादन झालेले आहे ? यासंदर्भात विभागीय सचिव यांनी राज्य शासनाकडे एक तृतीयांशपेक्षा जास्त मत्स्य उत्पादन होत नाही. राज्याला दोन तृतीयांश मत्स्य आंध्रप्रदेश आणि कनार्टक राज्यातून आयात करावे लागत आहे ही वस्तुस्थिती आहे असा खुलासा विभागीय सचिवांनी केला.

सांगली जिल्ह्यात मत्स उत्पादन करण्यासाठी एकही साईट उपलब्ध नाही. परंतु, एक ठिकाणी साईट उपलब्ध आहे, पण त्या ठिकाणी उन्हाळ्यात पाणी नसते. चांदोली धरणात एक प्रकल्प राबविला जाणार आहे. अभयारण्याबाहेर चांदोली प्रकल्प आहे. मत्स्यविभागाने इरिगेशन विभागाची १० एकर जमीन घेतलेली आहे त्यासाठी पैसे दिले आहेत. या गोष्टीस ५ ते ६ वर्षाचा काळ उलटून गेलेला आहे अशी

माहिती समितीने विभागास दिली असता सांगली जिल्ह्यात सीआयपीने जागा योग्य नसल्याचे कारण दिलेले आहे असा खुलासा विभागीय सचिवांनी केला. यावर समितीने या प्रकरणाची पुन्हा चौकशी करण्याची मागणी केली असता विभागीय सचिवांनी पुन्हा तपासणी करुन घेण्यात येईल असे आश्वासित केले.

महिला व बालविकास विभाग

महिला व बालविकास विभागाच्या परिच्छेदासंदर्भात समितीने दिनांक १ सप्टेंबर, २०१५ रोजी विभागीय सचिवांची साक्ष घेतली. साक्षीच्या दरम्यान २२३६ पोषण आहार या शीर्षांतर्गत पोषक अन्न व पेय यांचे वाटप या योजनेअंतर्गत झालेल्या बचतीसंबंधी माहिती देताना विभागीय सचिवांनी असे विदित केले की, महिला व बालविकास विभागाच्या दोन नोट ऑफ एरर होत्या, त्यापैकी एका प्रकरणात रिकन्सीलिएशन झालेले आहे.

पहिला मुद्दा ५०.९४ कोटी रुपयाचे मूळ अनुदान होते, त्यापैकी ४५.५८ कोटी रुपये निधी दिला गेला आणि प्रत्यक्ष खर्च ४४.७८ कोटी रुपये झाला. ८० लाख रुपयांचा फरक दिसून येतो. सीआरसी कोडमध्ये रिकन्सीलिएशन झालेले आहे. दुसरा एक मुद्दा होता सन २०१०-११ मध्ये बीडीएसवर ७६ कोटी रुपये दिनांक १.४.२०११ रोजी सायंकाळी ६.१३ वाजता वितरित झाल्यामुळे ती रक्कम काढता आली नाही.

महालेखाकार कार्यालय के पास समय में जानकारी आनी चाहिए, ताकि रिकन्सिलिएशन समय पर हो सके. असे महालेखाकार यांनी सांगितले असता नोट ऑफ एरर कालमर्यादेत सादर केली नसल्यामुळे खुलासा मागविण्यात आला असून एका प्रकरणात खुलासा प्राप्त झाला असून दुसऱ्या प्रकरणात खुलासा आलेला नाही. त्याबद्दल आम्ही कारवाई केली आहे अशी माहिती विभागीय सचिवांनी समितीस दिली. ज्यांच्याकडून खुलासा प्राप्त झाला नाही त्यांचा खुलासा १५ दिवसात सादर करण्यात येईल असे विभागीय सचिवांनी आश्वासित केले तथापि माहिती अद्याप अप्राप्त आहे.

सहकार, पणन व वस्त्रोद्योग विभाग

सहकार, पणन व वस्त्रोद्योग विभागाच्या परिच्छेदासंदर्भात समितीने विभागीय सचिवांची दिनांक २९ सप्टेंबर, २०१५ रोजी साक्ष घेतली. साक्षीच्या वेळी समितीने "जनजाती क्षेत्र विकास उपयोजना यावरील महसूली खर्च" २४२५-सहकार या शीर्षांतर्गत पीक उत्पादन शेतकऱ्यांना प्रोत्साहने राज्य योजनांतर्गत योजना या संदर्भात प्रधान सचिव, सहकार विभाग यांनी महालेखापरीक्षकांनी नोंदवलेल्या आक्षेपाबाबत समितीस थोडक्यात माहिती द्यावी असे सांगितले असता पीक उत्पादन, शेतकऱ्यांना प्रोत्साहने, राज्य योजनांतर्गत लेखाशीर्षाखाली सहकार विभागामार्फत शेतकऱ्यांना अल्प मुदत कर्ज वाटपाची योजना राबविण्यात येते. शेतकऱ्याने जून महिन्यापर्यंत कर्जाच्या मूळ रकमेचा परतावा केल्यास त्यास व्याजामध्ये सवलत देण्यात येते. सदर योजनेखाली सन २०१० मध्ये रुपये ४९.०३ लाखाची तरतूद करण्यात आली होती व प्रत्यक्ष खर्च रुपये ४६.७९ इतका झालेला असून रुपये २.२४ लाख इतकी बचत झालेली आहे. सदर योजना राज्यातील १० जिल्ह्यामध्ये राबविण्यात येते. या योजनेंतर्गत आर्थिक वर्षात ७५३६ लाभार्थ्यांना फायदा देण्यात आला आहे. पुणे जिल्हयामध्ये २.२० लाख रुपये इतकी रक्कम बीडीएसद्वारे उपलब्ध न झाल्यामुळे खर्च होऊ शकली नाही असा खुलासा विभागीय सचिवांनी केला.

सदर रक्कम बीडीएसद्वारे उपलब्ध करुन न देण्यास जबाबदार कोण आहे ? यासंदर्भात राज्य पातळीवरील योजना व जिल्हा पातळीवरील योजना अशा दोन योजना असून सदर योजना जिल्हा पातळीवरील असल्याने जिल्हाधिकारी यांचेवर बीडीएस वर पैसे उपलब्ध करुन देण्याची जबाबदारी आहे असा खुलासा विभागीय सचिवांनी केला.

या अनुषंगाने महालेखाकारांनी अशी विचारणा केली की, किस कारणवश आदिवासी विकास विभाग में ज्यादा बचत होती है ? क्या विभाग योजना का इम्प्लीमेंट ठीक तरह से नही करता इस कारण ज्यादा बचत हो रही है ? यासंदर्भात माहिती देताना सचिव, आदिवासी विकास यांनी असे विदित केले की, विविध विभागांच्या आऊटले प्रमाणे खर्च होत नाही व त्यामुळे २० ते ३० टक्क्यापर्यंत बचत होते. परंतु जो निधी रिलीज होतो तो जवळपास ९० ते ९५ टक्के खर्च झालेला असतो. केवळ बीडीएस न मिळाल्याने ४-५ टक्के रक्कम खर्च होत नाही. तसेच, आदिवासी विकास विभागाची जमीन देण्याची योजना आहे. परंतु, प्रत्यक्षात रेडी रेकनरच्या दराने शासनास खेरेदी करण्यासाठी जमीन उपलब्ध होत नाही म्हणून त्याचा निधी शिल्लक राहतो. या संदर्भात सुधारणा करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन आहे.

रेडी रेकनरचा दर व बाजार भाव यामध्ये खूप मोठ्या प्रमाणात तफावत आहे. या संदर्भात सुधारणा करण्याचा प्रयत्न सुरु असून सामाजिक न्याय विभाग व आदिवासी विकास विभागामार्फत या संदर्भात नवीन

प्रस्ताव तयार करण्यात येत आहे. सदर योजनसाठी अर्थसंकल्पामध्ये निधीची तरतूद करुनही निधी खर्च झालेला नाही.

विभागाने खर्च केलेल्या निधीची माहिती समितीला द्यावी. कारण काही ठराविक कामेच पूर्ण झालेली आहेत व इतर कामे अपूर्ण आहेत. जिल्हा व तालुकानिहाय समप्रमाणात निधीचे वाटप झाले पाहिजे. लेखापरिक्षण करीत असताना देखील या बाबीकडे लक्ष देण्याची आवश्यकता आहे. तसेच, आदिवासी व दलित वस्तींच्या योजनांचा निधी खर्च करण्यासाठी टेंडर कधी काढले ? अर्थसंकल्पात ३१ तारखेला तरतूद केल्यानंतर संपूर्ण प्रक्रिया ही जुलै महिन्यापर्यंत पूर्ण व्हावयास पाहिजे. विभागाकडून करण्यात आलेला ९० टक्के खर्च हा तरतुदी प्रमाणे केला आहे काय ? बऱ्याच वेळा हा निधी वळविण्यात येतो, असे समितीने सांगितले असता ज्या लेखाशीर्षांतर्गत निधी उपलब्ध झालेला आहे तो त्याखालीच खर्च करावा लागतो, नियमानुसार इतर लेखाशीर्षाखाली तो खर्च करता येत नाही असा खुलासा विभागीय सचिवांनी केला.

अर्थसंकल्पात तरतूद करण्यात आल्यानंतर तो निधी जून महिन्यापर्यंत खर्च केला पाहिजे, अशा प्रकारे खर्च केल्यास पैसे शिल्लक राहणार नाहीत व कामेही पूर्ण होतील. तसेच, पुरवणी मागणी मूळ तरतुदीपेक्षा जास्त असते त्यामुळे त्यावर लेखापरिक्षण करताना हरकत घेण्यात यावी. मूळ अर्थसंकल्पीय तरतुद झाल्यानंतर पुरवणी मागण्या सादर करण्यात येतात त्यामध्ये मोठ्या प्रमाणात नियोजन करण्यात येते, ही बाब चुकीची आहे. मूळ अर्थसंकल्पीय तरतुदीवर जास्त भर दिला पाहिजे, असे मत समितीने व्यक्त केले.

ग्राम विकास विभाग

ग्रामविकास विभागाच्या परिच्छेदासंदर्भात समितीने दिनांक २९ सप्टेंबर, २०१५ रोजी ग्रामविकास विभागाच्या सचिवांची साक्ष घेतली. साक्षीच्या वेळी २५०१ ग्रामीण विकासासाठी विशेष कार्यक्रम या शीर्षांतर्गत "जिल्हा ग्रामविकास अभिकरणांकडून अर्थसहाय्य, राज्य योजनांतर्गत योजना" याबाबत प्रधान सचिव, ग्राम विकास यांनी समितीला महालेखापरीक्षकांनी नोंदवलेल्या आक्षेपाबाबत थोडक्यात माहिती द्यावी असे सांगितले. विभागाने १५ कोटी ६६ लाख रुपये या तरतुदीतून प्रत्यक्ष खर्च हा १० कोटी ५३ लाख रुपये इतका केला असून अतिरिक्त खर्च केला नाही. जेवढा निधी वितरीत करण्यात आला होता तेवढा निधी खर्च करण्यात आला आहे.तसेच, सुवर्ण जयंती ग्राम रोजगार योजनेच्या निधीमध्ये वित्त विभागाने वित्तीय वर्षामध्ये १० टक्के कपात केली होती, तसेच सदर योजनेंतर्गत कमी प्रस्ताव प्राप्त झाल्याने बचत झालेली असून मूळ तरतुदीच्या १० टक्के निधी कमी प्राप्त झाल्याने बचत दिसत आहे. १० कोटी ५३ लाख रुपये निधी वितरीत करण्यात आला होता व तेवढा निधी खर्च करण्यात आला आहे. बचत गटांना बँकेमार्फत फायनान्स करण्याची योजना होती, बँकाकडे प्रस्ताव पाठविल्यानंतर ते प्रस्ताव बँका मंजूर करीत नव्हते. पूर्वी सुवर्ण जयंती ग्राम रोजगार योजनेंतर्गत बचत गटांचे प्रस्ताव बँकाकडे पाठविण्यात येत होते. आता सदर योजनेत सुधारणा करण्यात आली. बचत गटामध्ये १० सदस्यांपैकी किमान ८ आदिवासी व्यक्ती असल्या पाहिजेत अशी अट असल्याचा खुलासा विभागीय सचिवांनी केला.

केंद्र सरकारचा आणि राज्य सरकारचा असा हा एकत्रित निधी आहे. समाज प्रबोधन करण्याचे काम विभागाने केले पाहिजे. विभाग एका बाजूला सांगत आहात की प्रस्ताव कमी आले, परंतु बचत गट बँकेत गेल्यानंतर त्यांना अपात्र ठरविले जाते असे समितीने विभागाच्या निदर्शनास आणले असता विभागीय प्रतिनिधींनी अशी माहिती दिली की, आदिवासी महिला बचत गटांना बँकेकडून कर्ज मिळण्यास अडचणी निर्माण होतात. बँकेत बरेचशी प्रकरणे मंजूर होत नाहीत जिल्हाधिकाऱ्यांच्या अध्यक्षतेखाली आढावा घेण्यात आला पाहिजे.

जे प्रस्ताव पात्र झाले असतील त्यांना नाकारण्याचा अधिकार बँकांना नाही. हे पैसे केंद्र सरकारचे आहेत त्यामुळे बँकांच्या या व्यवहारात को-ऑर्डिनेटर नेमण्याची आवश्यकता असून आताही बँकांच्या काही अडचणी आहेत आणि त्यावेळीही होत्या जिल्हाधिकाऱ्यांच्या माध्यमातून या बँकाना तंबी देण्याची आवश्यकता असल्याचे मत समितीने व्यक्त केले.

बँका प्रस्ताव मंजूर करीत नाहीत म्हणून त्यांचेसोबत एक संयुक्त बैठक घेतली जाईल असे विभागीय सचिवांनी समितीस आश्वासित केले असता दोन, तीन महिन्यातून एक आढावा बैठक आणि वर्षातून चार आढावा बैठक घेण्यात याव्यात, असे समितीने विभागास सूचित केले.

जवळपास १४ हजार महिला बचत गट असून आदिवासींचे २ हजार महिला बचत गट आहेत. आणखी चार हजार आदिवासींचे महिला बचत गट तयार होऊ शकतात. परंतु त्यांना आर्थिक सहाय्य मिळणे गरजेचे आहे. लीड बँकाकडे महिला बचत गट गेले तरी बँका त्यांना घ्यायला तयार होत नाहीत. शासनाकडून अनेकदा यासंबंधीचे परिपत्रक काढले जाते, परंतु ग्रामीण भागातील महिला बचत गटांना वित्त सहाय्य केले जात नाही, अशी खंत समितीने व्यक्त केली.

बँकाचा परफॉर्मनन्स मागील पेक्षा आता चांगला आहे. जुन्या निकषांमध्ये आणखी सुधारणा झालेल्या आहेत असा खुलासा विभागीय सचिवांनी केला.

इंदिरा आवास योजनेतंर्गत घरकुलासाठी सन २०१० पूर्वी ७० हजार रुपये मिळत होते. त्यामध्ये केंद्र सरकारचे ३५ हजार रुपये आणि राज्य शासनाचे ३३ हजार रुपये हिस्सा होता. परंतु आता केंद्र शासनाचा हिस्सा ३५ हजार रुपयांऐवजी ४५ हजार रुपये झालेला आहे. त्यामध्ये राज्य शासनाचा आवश्यक असलेला निधी कमी झाला म्हणून ही रक्कम कमी आहे, परंतु केंद्र सरकारच्या रेश्योमध्ये बदल करण्यात आला आहे असे विभागीय सचिवांनी समितीस सांगितले.

घरकुल योजनेसाठी केंद्र सरकारचा हिस्सा वाढला असून आता तो ४५ टक्के झाला आहे. इ. यामध्ये राज्य सरकारचा लोड कमी झालेला आहे. परंतु ग्रामीण भागात जे पात्र लाभार्थी आहेत, त्यांना घरकुले बांधण्यासाठी जागा नाही, त्यामुळे यासंबंधी निर्णय घेणे आवश्यक आहे. सरकारच्या निधीतून जमीन खरेदी करण्याची योजना प्रस्तावित आहे काय ? अशी विचारणा समितीने केली असता विभाग या प्रस्तावाच्या अंतिम निर्णयाच्या प्रतिक्षेत आहे. प्रति लाभार्थ्याला ५० हजार रुपये द्यावयाचे आहेत. २ लाख १७ हजार लाभार्थी पात्र आहेत. काही लोक भूखंड नाहीत, असे लोक आपल्या नातेवाईकांमध्ये राहतात. त्यांच्यासाठी घरकुलाची जमीन खरेदी करण्यासाठी ५० हजार रुपये देण्याचा निर्णय शासन स्तरावर अंतिम स्थितीत आहे असा खुलासा विभागीय सचिवांनी केला.

घरकुलाचे लक्ष्यांक कमी केलेले आहे हे लक्ष्यांक कमी करण्याचे कारण काय आहे? यासंबंधात इंदिरा आवास योजनेत केंद्र सरकारने टारगेट दिलेले असून फायनान्सियली बजेट तेवढेच ठेवलेले आहे, परंतु रेट वाटवून दिलेला असल्याची माहिती विभागीय प्रतिनिधींनी समितीस दिली.

सार्वजनिक बांधकाम विभाग

सार्वजनिक बांधकाम विभागाच्या परिच्छेदासंदर्भात समितीने दिनांक २९ सप्टेंबर, २०१५ रोजी विभागीय सचिवांची साक्ष घेतली. साक्षीच्या दरम्यान जनजाती क्षेत्र विकास उपयोजना यावरील महसूल खर्च "३०५४ मार्ग व पूल" या शीर्षांतर्गत झालेल्या बचतीविषयी थोडक्यात माहिती द्यावी असे समितीने विभागास सांगितले असता आदिवासी विकास विभागाला ३७ कोटी ५० लाख रुपयांचे अनुदान मिळाले होते, त्यापैकी ३६ कोटी १ लाख रुपये खर्च झालेले असून १ कोटी ४८ लाख रुपयांची बचत झालेली आहे. सन २०१०-२०११ साली बचत होण्याचे कारण असे की, ठाणे जिल्ह्यात ५ कामे उशिराने म्हणजे मार्च महिन्यात मंजूर झाली होती त्यामुळे एकाच महिन्यात निवड प्रक्रिया करणे शक्य झाले नाही. जिल्हा परिषदेला पुढील वर्षी रक्कम खर्ची करण्याची मंजुरी दिलेली आहे असा खुलासा विभागीय सचिवांनी केला.

हे पैसे जिल्हा परिषदेला हस्तांतर केलेले आहेत काय ? याबाबत विभागीय सचिवांनी पुढील माहिती समितीस अवगत केली. जिल्हा परिषदेला रस्त्यांसाठी २६ कोटी ५४ लाख रुपयांचे अनुदान मिळाले होते. ही सर्व रक्कम खर्च झालेली आहे. जेवढे अनुदान मिळाले होते तेवढे सर्व खर्च झालेले आहे. इमारतींसाठी २ कोटी ६० लाख रुपयांचे अनुदान होते, त्यापैकी २ कोटी ७५ लाख रुपये खर्च झालेला आहे. १४ लाख २४ हजार जास्तीचा खर्च झालेला आहे. सेंट्रल चार्जेस चुकून जास्तीचे पडलेले आहेत. विभाग हे चार्जेस दाखवित नाहीत, ते चुकून दाखविले गेलेले आहे. दुसरे आणखी २ कोटी ३५ लाख रुपयांचे अनुदान होते, त्यापैकी २ कोटी २१ लाख रुपये खर्च झालेला असून १४ लाख ३७ हजार रुपयांची बचत झालेली आहे. शासनाची बीडीएस प्रणाली बंद झाल्यामुळे ते खर्च करता आले नाहीत. धुळे, नाशिक या भागात बीडीएस कार्यप्रणाली बंद झाल्यामुळे १४ लाख रुपयांची बचत झालेली आहे.

बीडीएस कार्यप्रणाली बंद पडल्यामुळे पैसे उपलब्ध झालेले नाही त्यामुळे ते खर्च करता आले नाहीत. यासंबंधी वित्त विभागाकडून चौकशी करण्यात यावी ही तांत्रिक बाब असेल तर समिती समजू शकते असे मत समितीने व्यक्त केले.

अनुदान क्रमांक टी- ६ "जनजाती क्षेत्र विकास उपयोजनेवरील भांडवली खर्च "५०५४- मार्ग व पूल" यावरील भांडवली खर्च या शीर्षांतर्गत ६६ कोटी १६ लाख रुपयांचे अनुदान होते, त्यापैकी ५३ कोटी ९० लाख रुपये खर्च झालेला असून १२ कोटी २६ लाख रुपये बचत झालेले आहेत. ३० तारखेला नाशिक, धुळे येथील बीडीएस कार्यप्रणाली बंद असल्यामुळे सदरची रक्कम खर्च होऊ शकली नाही. ३० मार्च ला ९ कोटी ५३ लाख रुपये नाशिक आणि धुळे जिल्ह्याला मिळाले आहेत. एकूण १२ कोटी १३ लाख रुपये प्रत्यार्पित झालेले आहेत असे समितीने विभागाच्या निदर्शनास आणले.

तसेच दिनांक ३० मार्चला सार्वजनिक बांधकाम विभागाला ९ कोटी रुपये उपलब्ध झाले आहेत का? अशी विचारणा समितीने केली असता ३ कोटी रुपये उर्वरित सर्व राज्यांची एकत्रित बचत असल्याचा खुलासा विभागीय सचिवांनी केला.

मार्च २०१४ ला निवड प्रक्रिया पूर्ण करण्यात आली त्यामुळे पुरेसा कालावधी उपलब्ध नव्हता म्हणून १ कोटी ४८ लाख रुपयांची बचत झाली आहे. उर्वरित ३६ कोटी १ लाख रुपये खर्च झाले आहेत. डिसेंबर २०१० ते मार्च २०११ या कालावधीतील हे पैसे आहेत. बजेटमध्ये ३७ कोटी रुपयांची तरतूद केल्यानंतर जुलै पर्यंत ही प्रक्रिया सुरु होणे अपेक्षित होते. बजेट झाल्यानंतर सप्टेंबर ते ऑक्टोबर महिन्यापर्यंत ही कामे पूर्ण करणे अपेक्षित आहे. दिनांक १ जानेवारी २०११ ते ३१ मार्च २०११ या कालावधीत ३६ कोटी रुपयांच्या निविदा काढण्यात आल्या आहेत वर्क ऑर्डर कधी काढण्यात आली? यासंदर्भात माहिती देताना विभागीय सचिवांनी असे विदित केले की, ३७ कोटी ५० लाख रुपयांचे अनुदान प्राप्त होते, त्यापैकी ३६ कोटी १ लाख रुपये खर्च केले आहेत. केवळ १ कोटी ४८ लाख रुपयांचा हा प्रश्न असून ठाणे जिल्ह्यात पाच कामे उशिराने मंजूर झाली त्या वर्षी ४३ कोटी रुपयांचे बजेट होते.

दिनांक १ जानेवारी ते ३१ मार्च २०११ या तीन महिन्याच्या कालावधीत एकूण किती कामे मंजूर केली, किती वर्क ऑर्डर दिल्या? आपण मार्च महिन्यात ७ कोटी रुपयांची कामे दिलेली आहेत. शेवटच्या दहा दिवसात २५ टक्के निधीच्या वर्क ऑर्डर काढण्यात काढण्यात आल्या. आपण शेवटच्या तीन महिन्यात शासनाकडून येणार निधी का स्वीकारता? यापुढे शेवटी येणारा निधी स्वीकारु नये असे मत समितीने व्यक्त केले असता उपरोक्त माहिती समितीला देण्याबाबत विभागीय सचिवांनी समितीस आश्वासित केले तथापि माहिती अद्याप अप्राप्त आहे.

६६ कोटी रुपयांची तरतूद असताना त्यातील उर्वरित रक्कम ९ कोटी रुपये आर्थिक वर्षाच्या शेवटच्या दिवशी येतात. मूळ तरतूद ६६ कोटी रुपयांची असताना फेब्रुवारी किंवा मार्च महिन्याच्या पहिल्या आठवड्यात पैसे वितरित होत नाहीत आणि शेवटी बीडीएस प्रणाली बंद असल्यामुळे ते पैसे खर्च करता आले नाहीत. तसेच शेवटच्या दिवशी विभागाने ९ कोटी रुपये का स्वीकारले? अशा वेळी हे पैसे खर्च होत नाहीत आणि ते दुसरीकडे वळविले जातात असे समितीने विभागास सांगितले असता विभागीय सचिवांनी पैसे मिळाले होते. तथापि बीडीएस कार्यप्रणाली बंद पडली होती त्यामुळे खर्च करता आले नाहीत असे सांगितले. या अनुषंगाने समितीने भविष्यात अशा रितीने निधी स्वीकारु नये अशी सूचना विभागास केली.

विभागाची तरतूद बजेटमध्ये केलेली असताना ते पैसे देण्याची काय पध्दत आहे? बीडीएस प्रणालीवर पैसे उपलब्ध झाले, परंतु ते पैसे सार्वजनिक बांधकाम विभागाला वितरित झाले नाहीत. याची वेगळी कार्यपध्दती आहे काय ? या समितीच्या प्रश्नाला सचिव, वित्तीय सुधारणा यांनी असे विदित केले की, मूळ बजेटमध्ये पैसे मंजूर असूनही पैसे टप्प्या टप्प्याने वितरित होतात. बीडीएस प्रणाली ३० तारखेला बंद पडली. ३० तारखेला बीडीएस प्रणाली जरी बंद पडली असली तरी सार्वजनिक बांधकाम विभाग तसेच इतर विभागाचे चेक तयार असतात ते चेक बँकेला देतात बीडीएस कार्यप्रणाली जरी बंद पडली तरी चेक तयार असतो. ३१ तारखेला बीडीएस प्रणाली बंद पडली असली तरी, नंतर चालू झाल्यानंतर हा निधी देता आला असता. सन २०१५-२०१६ मध्ये सिस्टिममध्ये फरक झालेला आहे. दोन प्रकारचे लेखा आक्षेप नोंदविले जातात. पूर्वी निधी दिला किंवा कसे हे तपासण्याची जबाबदारी वित्त विभागाची असते. परंतु, या प्रक्रियेसाठी वेळ लागत होता. दिनांक १७ एप्रिल, २०१५ रोजीच्या शासन निर्णयानुसार ७० टक्क्यापर्यंत वित्त विभागाकडे कोणतीही नस्ती न पाठविता स्वत:च्या स्तरावर खर्च करण्याची परवानगी दिलेली आहे. यासाठी तशा प्रकारचे प्रमाणपत्र हे संबंधित सचिवांना द्यावे लागणार आहे. त्यानुसार निधी खर्च करण्यासाठी कोणतीही अडचण येणार नाही. परंतु, या ठिकाणी कोणते तांत्रिक कारण होते हे मी समितीला लेखी स्वरुपात सादर करणार आहे असे आश्वासन सचिव, वित्तीय सुधारणा यांनी दिले.

बीडीएस प्रणालीबाबत कोणतीही परवानगी न घेता सार्वजनिक बांधकाम विभागाला कोणताही खर्च करता येत नाही. बीडीएस प्रणाली ३० तारखेला बंद पडल्यामुळे अडचण निर्माण झालेली होती असा खुलासा पुन: सचिव, सार्वजनिक बांधकाम विभाग यांनी समितीसमोर केला.

"५०५४- मार्ग व पूल" यांवरील भांडवली खर्च या शीर्षांतर्गत "जिल्हा व इतर रस्ते " या उपलेखाशीर्षाखाली रु.८,९८.३८ इतकी बचत झाली असून, त्याचे कारण काय आहे ? अशी समितीने विचारणा केली असता सार्वजनिक बांधकाम विभागाला ११४ कोटी रुपयांचे अनुदान मिळाले होते. त्यापैकी १०५ कोटी रुपये खर्च झाले आहेत. त्यावेळी बिले तयार होती. परंतु, बीडीएस प्रणाली सुरु न झाल्यामुळे अडचण निर्माण झाली होती. त्यामुळे ८ कोटी ९८ लाख रुपयांची बचत झालेली आहे. नाशिक व धुळे जिल्ह्यातील ८ कोटी ८३ लाख रुपये आणि उर्वरित राज्यातील ९० लाख रुपयांची बचत झालेली आहे. ३० तारखेला बीडीएस प्रणाली बंद पडल्यामुळे अडचण निर्माण झाली होती असा खुलासा सचिव, सार्वजनिक बांधकाम विभाग यांनी केला.

जलसंपदा विभाग

जलसंपदा विभागाच्या परिच्छेदासंदर्भात समितीने दिनांक २९ सप्टेंबर, २०१५ रोजी विभागीय सचिवांची साक्ष घेतली. साक्षीच्या वेळी मागणी क्रमांक टी-५, २७०२ लहान पाटबंधारे अंतर्गत किती खर्च केला याची सचिवांनी समितीला माहिती द्यावी असे समितीने सांगितले असता प्रधानशीर्ष २७०२ (लघु पाटबंधारे) अंतर्गत उपलेखाशीर्ष २७०२३६९६ या उपशीर्षाखाली एकूण अनुदान रुपये १५४३.०१ च्या अनुषंगाने महालेखापाल कार्यालयाने रुपये १७९९.६७ लाख इतका खर्च नोंदविलेला आहे. एफएमजी १५४३.०१ रुपये एवढी नोंद झालेली आहे. पंरतु, आदिवासी विकास विभागाने अंतिम सुधारित अनुदान रुपये १८०४ इतके दर्शविले आहे. त्यामुळे त्यातील फरक २५६.६६ लाख इतका जास्त खर्च केल्याचे दिसून येत आहे. परंतु, प्रत्यक्षात एवढा खर्च झालेला नाही. महालेखापाल कार्यालयाने १५४३.०१ लक्ष रुपये एवढी एफएमजी नोंदविलेला आहे. यासंदर्भात विभागाने महालेखापाल कार्यालयास लेखी अहवाल सादर केलेला आहे. महालेखापाल कार्यालयाने ते मान्य केलेले आहे असा खुलासा विभागीय सचिवांनी केला.

यावर समितीने महालेखापाल कार्यालयाने ते मान्य केलेले नाही समितीला खुलासा सादर करण्याबाबत आपल्या विभागाला सांगितलेले आहे. यामध्ये जो फरक आलेला आहे, तो कशामुळे आलेला आहे, त्याची माहिती सचिवांनी लेखी स्वरुपात द्यावी असे निदेश समितीने दिले तथापि माहिती अद्याप अप्राप्त आहे.

"४७०२ लहान पाटबंधाऱ्यावरील भांडवली खर्च" या मागणी क्रमांक टी-६ संदर्भात सचिवांनी माहिती द्यावी असे समितीने विभागास सांगितले असता मागणी क्रमांक टी-६ मध्ये एकूण ५ लेखाशीर्ष आहेत. पहिला ४७०१बी२०४ लेखाशीर्ष आहे. यामध्ये ७०.२७ कोटी रुपयांचे अनुदान प्राप्त झाले होते खर्च देखील तेवढाच झालेला आहे यामध्ये फक्त ०.११ एवढाच फरक आहे.

४७०२४९७२ या लेखाशीर्षात ९७५ लक्ष रुपयांचे अनुदान प्राप्त झालेले होते आणि तेवढाच खर्च झालेला असून ४७०२४९८१ या लेखाशीर्षात २६.२९ कोटी रुपयांचे अनुदान प्राप्त झालेले होते आणि तेवढाच खर्च झालेला आहे.

४७०२५०१२ या लेखाशीर्षात ६८८ कोटी रुपयांचे अनुदान प्राप्त झालेले होते आणि तेवढाच खर्च झालेला आहे. जलसंपदा विभागाने एफएमजीची रक्कम किती आहे ते महालेखापाल कार्यालयाच्या निदर्शनास आणून दिलेली आहे आणि त्यांनी ते मान्य केलेले आहे असे विभागीय सचिवांनी समितीस अवगत केले.

महालेखापाल कार्यालयाने ते मान्य केलेले नाही. खुलासा सादर करण्याबाबत आपल्या विभागाला सांगितलेले आहे निधी प्राप्त झालेला होता. तेवढाच निधी खर्च केलेला आहे. एफएमजीचा फरक कशामुळे

आला तो बघावा लागणार आहे असे विभागीय सचिवांनी समितीस सांगितले. यावर समितीने सचिवांनी साक्षीसाठी योग्य त्या तयारीने उपस्थित राहणे आवश्यक असल्याचे मत विभागीय सचिवांसमोर व्यक्त केले.

अगर विभाग को अकाउन्टस में फिगर्स चेंज करना हैं तो एक साल के अंदर नोट ऑफ एरर दे सकते हैं. लेकिन विभाग ने नोट ऑफ एरर दिया नहीं हैं असा खुलासा महालेखाकार यांनी केला.

एफएमजी ही आदिवासी विभागाकडून जलसंपदा विभागाकडे आलेली आहे. आदिवासी विभागाकडून एफएमजी अंतिम केली जाते. यासंदर्भात एक पत्र असल्याचेही सचिव, जलसंपदा विभाग यांनी समितीस सांगितले.

इस संदर्भ में विभागाने फिगर्स सॉर्टआऊट करने चाहिए ऐसा लगता हैं असे मत महालेखाकार यांनी व्यक्त केले. एफएमजीच्या संदर्भात सचिवांनी लेखी स्वरुपात समितीला माहिती सादर करावी असे निदेश दिले तथापि माहिती अद्याप अप्राप्त आहे.

सार्वजनिक आरोग्य विभाग

सार्वजनिक आरोग्य विभागाच्या परिच्छेदासंदर्भात समितीने दिनांक २९ सप्टेंबर, २०१५ रोजी विभागीय सचिवांची साक्ष घेतली. साक्षीच्या वेळी मागणी क्र.टी-५ मुख्य लेखाशीर्ष २२१०-"वैद्यकीय सेवा आणि सार्वजनिक आरोग्य" ०३- ग्रामीण आरोग्य सेवा या लेखाशीर्षांतर्गत झालेल्या बचतीसंबंधी माहिती देताना विभागीय सचिवांनी असा खुलासा केला की, पहिला विषय चष्मा वाटपाच्या संदर्भातील आहे. सन २०१०-२०११ मध्ये ५३ लक्ष १७ हजार रुपयांचे अनुदान प्राप्त झाले होते. या ठिकाणी ११ लाख ३७ हजार रुपये खर्च का झाले नाहीत, असा विषय आहे. नाशिक, धुळे आणि चंद्रपूर या तीन जिल्ह्यांमध्ये ही रक्कम अखर्चिक राहिलेली आहे. योजनेंतर्गत गरजु लाभार्थ्यांना चष्म्याचे वाटप केले जाते. यासंदर्भात विभागाकडे उशिराने म्हणजे दिनांक २८ जानेवारी, २०११ रोजी प्रस्ताव प्राप्त झाला होता. या प्रस्तावास फेब्रुवारी, २०११ मध्ये तांत्रिक मान्यता देण्यात आली होती. त्या कालावधीत पुरवठा वेळेवर झाला नसल्यामुळे ती रक्कम अखर्चिक राहिलेली आहे.

या योजनेंतर्गत फक्त २५ टक्के रक्कम अखर्चिक राहिलेली आहे. मूळ तरतुदीपेक्षा देखील कमी निधी मिळालेला आहे. यासंदर्भात सचिवांनी माहिती द्यावी असे समितीने सांगितले असता आरोग्य विभागाला खर्च करायचा नव्हता आदिवासी विभागाला हा खर्च करावयाचा होता हा खर्च जिल्ह्यामध्ये करणे अभिप्रेत होते. तसेच ३ जिल्ह्याच्या संदर्भातील तांत्रिक मान्यतेचा प्रस्ताव दिनांक २८ जानेवारी, २०११ रोजी उशिराने प्राप्त झालेला होता असा खुलासा विभागीय सचिवांनी केला.

डीजी स्तरावर तांत्रिक मान्यता दिली जाते. तांत्रिक मान्यता न दिल्यामुळे आणि प्रशासकीय मान्यता मिळाली नसल्यामुळे खर्च झालेला नाही, अशी परिस्थिती या ठिकाणी निर्माण झालेली आहे काय ? अशी विचारणा समितीने केली असता सदर खर्च हा मेडीसीन, चष्मे व इक्वीपमेंट यांचाच खर्च नसून इतर खर्चांचा देखील त्यामध्ये समावेश आहे. सदर विषय हा नाशिक जिल्ह्यासंदर्भात होता. नाशिक जिल्ह्याकडून चष्मे खरेदीसाठी मान्यता मागत असताना खरेदीची दिलेली पध्दत चुकीची होती त्यामध्ये दुरुस्ती करावयास सांगितले होते. सदर खरेदीस फेब्रुवारी मध्ये मान्यता देण्यात आली होती. त्याअनुषंगाने खरेदीची प्रक्रिया राबविण्यामध्ये पुरेसा कालावधी आर्थिक वर्षा अखेरपर्यंत न मिळाल्याने योजनेचा निधी अखर्चित राहिला असा खुलासा विभागीय प्रतिनिधींनी समितीसमोर केला.

सदर खरेदीकरिता प्रशासकीय मान्यता जिल्हाधिकारी यांचेकडून देण्यात येते. माहे फेब्रुवारी मध्ये प्रशासकीय मान्यता दिली सदर मान्यता देण्यासाठी इतका विलंब का झाला ? अशी विचारणा समितीने केली असता सदर चष्मे खरेदीकरिता आरोग्य सेवा संचालनालय स्तरावरुन तांत्रिक मान्यता देण्यात येते. सदर

योजनेचा निधी आदिवासी विकास विभागाकडून जिल्हा स्तरावर वितरित करण्यात येतो अशी माहिती विभागीय प्रतिनिधींनी समितीस दिली.

वित्तीय वर्षामध्ये किती आदिवासी विद्यार्थी शिक्षण घेत होते, त्यापैकी किती विद्यार्थ्यांना चष्म्यांची आवश्यकता होती व किती विद्यार्थ्यांना त्याचे वाटप करण्यात आले ? यासंदर्भात माहिती देताना सचिव, आदिवासी विकास विभाग यांनी असे विदित केले की, आश्रम शाळेतील विद्यार्थ्यांना चष्मे वाटप करण्याची सदर योजना ही आरोग्य विभागाची आहे. जिल्हास्तरावरील योजनाकरिता विभागाच्या मागणी प्रमाणे आदिवासी विकास विभागाकडून निधी वितरित करण्यात येतो. सदर योजना आरोग्य विभागाची असून त्याकरिता निधी आदिवासी विकास विभागाकडून देण्यात येतो.

वित्तीय वर्षामध्ये किती आदिवासी किती विद्यार्थ्यांना चष्म्यांची आवश्यकता होती व त्यापासून किती विद्यार्थी वंचित राहिले ? याची माहिती आरोग्य विभागाने द्यावी. सदर आर्थिक वर्षामध्ये किती चष्मे वाटप करण्याचे टार्गेट होते, त्यापैकी किती वाटप करण्यात आले व कोणते निकष त्यासाठी लावण्यात आले होते ? या संदर्भातील माहिती समितीस सादर करण्याबाबत सचिव यांनी आश्वासित केले होते. तथापि माहिती अप्राप्त आहे. माहिती उपलब्ध नसल्याने समितीने नाराजी व्यक्त केली व शासनास शिफारस करण्याचे मत व्यक्त केले.

मागणी क्र. टी-६, ४२१० वैद्यकीय सेवा आणि सार्वजनिक आरोग्य यांवरील भांडवली खर्च, ग्रामीण आरोग्य सेवा या शीर्षांतर्गत एकूण अनुदानापेक्षा अतिरिक्त खर्च का करण्यात आलेला आहे ? यासंदर्भात समितीने विचारणा केली असता सामुहिक आरोग्य सेवा केंद्राच्या बांधकामासाठी १३०७.३० लाख रुपये इतके अनुदान वितरित करण्यात आले होते परंतु बांधकाम अपूर्ण असल्याने अनुदान पुनर्विनियोजित करताना जादा निधीचे पुनर्विनियोजन केल्याने अतिरिक्त खर्च दिसून येत आहे असा खुलासा विभागीय सचिवांनी केला.

विभागाच्या एकूण अनुदानातून सदर प्रकरणी कमी अनुदान मंजूर केले व त्यानंतर अतिरिक्त खर्च करावा लागला याबाबत विभागाने खुलासा करावा ? पुनर्विनियोजन करीत असताना विभागाचा अंदाज चुकला आहे ? असे मत समितीने व्यक्त केले असता काही प्रकरणी बांधकाम खात्याकडून बांधकामाची गती जास्त होते व सदर प्रकरणी बांधकामाची गती अधिक असल्याने ज्यादा खर्च झाला आहे असा खुलासा विभागीय सचिवांनी केला.

नियोजन करण्यात आरोग्य विभागाने चूक केली आहे त्यामध्ये सुधारणा करण्यात यावी. तसेच आरोग्य विभागाच्या तालुकास्तरावरील आरोग्य केंद्रे व ट्रामा केअर सेंटर यांची सद्यस्थिती काय आहे, याची माहिती समितीला सादर करावी असे समितीने निदेश दिले तथापि यासंदर्भातील माहिती अद्याप अप्राप्त आहे.

शालेय शिक्षण व क्रीडा विभाग

शालेय शिक्षण व क्रिडा विभागाच्या परिच्छेदासंदर्भात समितीने दिनांक २९ सप्टेंबर, २०१५ रोजी विभागीय सचिवांची साक्ष घेतली. साक्षीच्या वेळी २२०२ "सर्वसाधारण शिक्षण" सर्वसाधारण माध्यमिक शाळांना सहाय्यक अनुदान या शीर्षांतर्गत झालेल्या बचतीसंदर्भात पुढील माहिती विभागीय सचिवांनी समितीस अवगत केली. शालेय शिक्षण विभागास सन २०१०-११ मध्ये आदिवासी उपयोजन क्षेत्रातील लेखाशीर्षांतर्गत १२६५.०७ लक्ष अनुदान मंजूर झाले होते व १२५६.०७ लक्ष इतका खर्च झाला असून ९ लक्ष रुपये बचत झाली होती. सदर बचत जिल्ह्यांकडे अंदाजापेक्षा कमी वेतन देयके प्राप्त झाल्यामुळे दिसून येत आहे.

तसेच, क्रीडा विभागास २२०४ "क्रीडा व युवक सेवा" या शीर्षाखाली आदिवासी क्षेत्र उपयोजनेंतर्गत ४१.४७ लक्ष रुपये मूळ तरतुदी पैकी ३७.६८ लक्ष रुपये इतके अनुदान प्राप्त झाले होते त्यपैकी ३१.६७ लक्ष रुपये खर्च करण्यात आले व ६.०१ लक्ष रुपये बचत झाली आहे. सदर बचत क्रीडा कार्यालयांना परिपूर्ण प्रस्ताव प्राप्त न झाल्याने व काही संस्थाकडून त्रुटींची पूर्तता वेळेत न केल्याने बचत झालेली आहे.

सन २०१४-१५ या वित्तीय वर्षामध्ये मंजूर क्रीडा संकुलाचे काम पूर्ण करण्यासाठी निधी अप्राप्त असल्याने कामे रखडलेली आहेत, याबाबत विभागाने माहिती द्यावी असे समितीने सांगितले असता मागील वर्षी सदर योजनेकरिता वित्त विभागाकडून मंजूरी प्राप्त झाली नाही त्यामुळे सदर योजनेचा निधी प्राप्त झाला नाही असा खुलासा विभागीय सचिवांनी केला.

गोंदिया जिल्हा क्रीडा संकुलाचा देखील १ कोटी रुपये निधी अद्याप अप्राप्त असल्याने प्रकल्प अपूर्ण आहे याबाबत तपासून नियमाप्रमाणे यावर्षी निधी वितरीत करण्यात येईल असे विभागीय सचिवांनी समितीस आश्वासित केले.

कौशल्य विकास व उद्योजकता विभाग

कौशल्य विकास व उद्योजकता विभागाच्या परिच्छेदासंदर्भात समितीने दिनांक २९ सप्टेंबर, २०१५ रोजी विभागीय सचिवांची साक्ष घेतली. साक्षीच्या वेळी टी-५ मागणी क्र. २२३० "कामगार व सेवायोजना" या लेखाशीर्षांतर्गत झालेल्या बचतीसंबंधी माहिती देताना विभागीय सचिवांनी असे विदित केले की, विनियोजन क्रमांक टी-५, २२३० - कामगार व सेवायोजना लेखाशीर्षांतर्गत देण्यात आलेली तरतूद पूर्णपणे खर्च होऊ शकली नाही. कारण आदिवासी उपाययोजनेंतर्गत सन २००४-०५ साली सुरु करण्यात आलेल्य २८ आश्रमशाळांसाठी वेतन व इतर बांधील खर्चासाठी तरतूद उपलब्ध करुन देण्यात आली होती परंतु पदे रिक्त असल्यामुळे सदर तरतूद पूर्ण खर्च होऊ शकली नाही. ४१४ पदे मंजूर करण्यात आली असून त्यापैकी २५२ पदे भरण्यात आली होती. त्यानंतर आयटीआयमध्ये कंत्राटीतत्त्वावर तात्पुरती पदे भरण्याचा निर्णय घेतला होता. त्यामुळे बचत झाली होती. आयटीआय हे कौशल्य विकासाचे मूळ केंद्र आहे. राज्यातील आयटीआयमध्ये जवळपास १३००० पदांपैकी ३ हजार पेक्षा जास्त पदे रिक्त आहेत. त्यासंदर्भात विभागामार्फत एक मोहीम हाती घेण्यात येणार आहे. फेब्रुवारी २०१४ मध्ये कॉन्ट्रॅक्ट पध्दतीने पदे भरण्याचा निर्णय घेण्यात आला होता. आता नियमितरित्या पदे भरण्याचे काम सुरु केलेले आहे.

औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थामध्ये अतिरिक्त जागा वाढविणे या उपशीर्षांतर्गत ६४ लाख रुपयांची बचत झाली आहे. यामध्ये जी साधनसामुग्री घ्यावयाची होती, त्यासाठी दोन तीन वेळा टेंडर काढल्यानंतर सुध्दा प्रतिसाद मिळाला नाही त्यामुळे सन २०१३-२०१४ मध्ये ही बचत राहिलेली आहे.

३ कोटी ३८ लाख रुपयांची मूळ तरतूद होती. या ३३८ लक्ष रुपयांच्या अपोझिट ८ लाख रुपये खर्च केले असून ३३० लक्ष रुपये प्रत्यार्पित केले आहेत, ही अतिशय चिंतेची बाब असल्याचे मत समितीने व्यक्त केले तसेच विभागाने चुकीचे नियोजन केल्याचे नमूद करत नाराजी व्यक्त केली.

उपरोक्त समितीने नमूद केलेल्या मताच्या अनुषंगाने विभागीय सचिवांनी खुलासा केला की, आयटीआयच्या तुकड्यांचे प्रस्ताव दिल्ली येथे पाठविले जातात आणि त्या सर्वांची तपासणी करुन या तुकड्यांना मान्यता मिळते. या तुकड्या आयडेंटीफॉय केल्यानंतर प्रस्ताव तयार केला जातो. या वर्षी तुकड्या मिळाल्या नाही तर त्याचे नियोजन पुढील वर्षात केले जाते. विभागाचे नियोजन चुकलेले आहे असे नाही, परंतु विभागाला अपेक्षित असलेल्या तुकड्या मिळत नाहीत.

काही यंत्रसामुग्रीच्या निविदा अंतिम न होण्याचे काय कारण आहे? तसेच आदिवासी विभागातील संस्थांना तसेच आदिवासी विद्यार्थी असतील, अशा संस्थांना आपण यंत्रसामुग्री देणार आहे काय ? अशी विचारणा समितीने केली असता १३-१४ ॲयटेमचे स्पेसिफिकेशन अंतिम होऊ शकले नाही. ३-४ आयटेममध्ये

ई-कॅमेऱ्यामध्ये काही अडचणी होत्या.तसेच टीएसपी विभागातील आयटीआयसाटी ही तरतूद लागू आहे. नंदूरबार जिल्हा हा पूर्ण टीएसपी असल्यामुळे तेथे यंत्रसामुग्री दिली जाते असा खुलासा विभागीय प्रतिनिधींनी केला.

टी-६ "तंत्रशिक्षण" प्रधानशीर्ष ४२०२ शिक्षक क्रीडा, कला व संस्कृती यांवरील भांडवली खर्च या शीर्षांतर्गत झालेल्या बचतीसंबंधी माहिती देताना विभागीय सचिवांनी असे विदित केले की, ३५.९६ लाख रुपये अखर्चिक दाखविलेले आहेत. १४ लाख ४ हजार रुपये आणि २२ लाख ४८ हजार रुपये अशा मिळून या दोन रकमा आहेत. जेथे १४ लाख ४ हजार रुपये आहेत तेथे ३६ लाख १२ हजार रुपये असायला पाहिजे होते. एकूण ५८ लाख ६० हजार रुपये होतात. यामध्ये १४ लाख रुपयांचा फरक आहे. ही १४ लाख रुपयांची बचत झालेली आहे. घोडेगाव, पुणे आणि सदोडा साळी, जिल्हा यवतमाळ येथील कामे गतीने झालेली नाहीत म्हणून ही रक्कम शिल्लक राहिलेली आहे.

टी-६ अंतर्गत औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थांच्या इमारतींचे बांधकाम, राज्य योजनांतर्गत योजना या शीर्षाखाली ६९ लाख रुपये इतकी रक्कम अखर्चित राहिलेली असून ही कामे सार्वजनिक बांधकाम विभागामार्फत केली जातात असे विभागीय सचिवांनी समितीस अवगत केले असता समितीने गडचिरोली जिल्ह्यातील चामोसी, आरमोरी तसेच चंद्रपूर जिल्ह्यातील भद्रावती या भागात बांधकाम न होण्याची कारणे काय आहेत? अशी विचारणा केली.

तेथेही अनेक ओव्हरलॅपिंग केले गेले आहे. काही कारणांमुळे ही रक्कम खर्च झालेली नाही. जी कामे चालू आहेत, ती पूर्ण होतील असे विभागीय सचिवांनी समितीस आश्वासित केले.

ऊर्जा विभाग

ऊर्जा विभागाच्या परिच्छेदासंदर्भात समितीने दिनांक २९ सप्टेंबर, २०१५ रोजी विभागीय सचिवांची साक्ष घेतली. साक्षीच्या वेळी टी-५ ७९६-जनजाती क्षेत्र उपयोजना, महाराष्ट्र राज्य वीज वितरण कंपनीस अनुदान या शीर्षांतर्गत झालेल्या बचतीसंबंधी विभागाच्या अधिकाऱ्यांनी थोडक्यात खुलासा करावा असे समितीने विभागास सांगितले.

टी-५ मध्ये ७०० रुपयांची तरतूद होती. या रकमेच्या दहा टक्के कपात लावलेली असून ६३० लक्ष रुपये होते, ती पूर्ण रक्कम खर्च झालेली आहे. तसेच जनजाती उप योजना यासाठी एकूण अनुदान ४३ कोटी १९ लाख ९४ हजार रुपये होते, त्यापैकी ३ कोटी ७३ लाख रुपये बचत झालेली आहे.ती बचत विजेची लाईन टाकण्यासाठी स्थानिक लोकांकडून अडचण येत होती त्यामुळे झालेली आहे असे विभागीय प्रतिनिधींनी सांगितले.

ज्या आदिवासी पाड्यांना विजेची सोय नाही असे किती आदिवासी पाडे आहेत? अशी विचारणा समितीने केली असता २३२ आदिवासी पाड्यांमध्ये वीज पोहोचलेली असून डोंगराळ भाग आणि वन क्षेत्रामध्ये जेथे वीज पोहोचलेली नाही असे २१३ आदिवासी पाडे आहेत. तेथे सौर ऊर्जा प्राप्त करुन घेण्यात येत आहे असा खुलासा विभागीय प्रतिनिधींनी केला.

विजेच्या कामांसाठी त्यावेळी ६१५ कोटी रुपये अर्थसहाय्य महापारेषण कंपनीला मिळाले होते. सदरच्या अर्थसहाय्याची रक्कम ही थेट कंपनीच्या अकाऊंटमध्ये जमा करण्यात आली होती. सदरची रक्कम शासनाच्या अकाऊंटमध्ये दाखवावयास पाहिजे होती, परंतु सदरची रक्कम शासनाच्या खात्यामध्ये दाखविले गेली नाही. परंतु याबाबत एक वेगळा शासननिर्णय त्यावेळी निर्गमित करण्यात आला आहे असा खुलासा विभागीय प्रतिनिधींनी समितीसमोर केला.

वन विभाग

वन विभागाच्या परिच्छेदासंदर्भात समितीने दिनांक २९ सप्टेंबर, २०१५ रोजी विभागीय सचिवांची साक्ष घेतली. साक्षीच्या वेळी टी-५ जनजाती क्षेत्रविकास उपयोजनेवरील महसुली खर्च २४०६ वनीकरण व वन्यजीवन या शीर्षांतर्गत झालेल्या बचतीसंबंधी माहिती देताना विभागीय सचिव यांनी समितीस पुढील माहिती अवगत केली. १० लाख ४० हजार रुपयांची बचत झालेली आहे. ही बचत चंद्रपूर -७ लाख रुपये आणि नाशिक येथे ३.४० लाख रुपयांची झालेली आहे. चंद्रपूर येथे वन पर्यटनाचे काम करायचे होते, परंतु तांत्रिक मान्यता मिळू शकली नाही त्यामुळे सदरची रक्कम बचत झालेली आहे. नाशिक विभागातील धुळे जिल्ह्यातील कामाचे कम्प्लॉयन्स करुन सदरची रक्कम पुढील वर्षासाठी खर्च करण्याची बाब मान्य केलेली आहे. टी-५- मध्ये ओसाड वनाचे पुनर्वनरोपण करणे या शीर्षाखाली १ लाख ८२ हजार रुपयांची बचत झालेली आहे. २७ टक्के अत्यल्प बचत असल्यामुळे सदरची रक्कम क्षमापित व्हावी, अशी विनंती विभागीय सचिवांनी समितीस केली.

मागणी क्र.टी-६ ७९६ (०२) सर्वसाधारण उपयोगाच्या लाकडासाठी उपयुक्त अशा झाडांची लागवड या योजनेमध्ये ठराविक निधी दिलेला नसल्याबाबत समितीने विचारणा केली असता यामध्ये ४ लाख ९६ हजार रुपये बांबूच्या कामांसाठी जे मजूर होते, त्यांच्या मजूरीबद्दलचे ते शीर्ष आहे. तसेच सणाचे दिवस असल्याने त्या अगोदरच्या दिवशी मजुरांचे आंदोलन सुरु होते त्यामुळे ४ लाख ९६ हजार एवढी रक्कम द्यावी लागली, म्हणून सदरची रक्कम मान्य करावी, अशी विनंती आहे असे विभागीय सचिवांनी समितीस सांगितले.

पाणी पुरवठा व स्वच्छता विभाग

पाणी पुरवठा व स्वच्छता विभागाच्या परिच्छेदासंदर्भात समितीने दिनांक २६ ऑक्टोबर, २०१५ रोजी विभागीय सचिवांची साक्ष घेतली. साक्षीच्या वेळी टी-५ २२१५ पाणी पुरवठा व स्वच्छता या शिर्षांतर्गत झालेला अधिक खर्च व बचतीबाबत माहिती देताना विभागीय सचिवांनी समितीस असे विदित केले की, सन २०१०-११ या आर्थिक वर्षात ७.५ लाख रुपये जास्त खर्च झालेला आहे हा अकाऊंटिंग एरर आहे. या संदर्भात विभागाने तसेच नोट ऑफ एरर सादर केलेले आहे. त्यामध्ये ६.५ लाख रुपये जास्त खर्च झाल्याचे दाखविले आहे. याबाबत माहिती द्यावी असे समितीने सांगितले असता दोन ठिकाणी रकमेची नोंद झालेली आहे. याबाबत विभागाने नोट ऑफ एरर सादर केलेले आहे असा खुलासा विभागीय सचिवांनी केला.

पाणी पुरवठा योजनांसाठी जो निधी देण्यात आला तो संपूर्ण निधी खर्च झाल्याचे दाखविले आहे. आपण पाणी पुरवठा योजनांवर निधी खर्च केला. परंतु, अशा किती योजना आहेत की त्या आता सुरु नाहीत ? आपण १० गावांच्या, १५ गावांच्या पाणी पुरवठा योजनांवर निधी खर्च करतो. आपण राज्यात किती योजना सुरु केल्या, त्या योजनांवर किती खर्च झाला, त्यापैकी किती योजना बंद आहेत ? यासंदर्भात माहिती देण्यास समितीने सांगितले असता माहिती नंतर उपलब्ध करुन देण्याचे विभागीय सचिवांनी आश्वासित केले तथापि माहिती अद्याप अप्राप्त आहे.

विभागाने पाणी पुरवठा योजनांची कामे पूर्ण केलेली आहेत. वाशिम जिल्ह्यातील पाणी पुरवठा योजनांवर खर्च करण्यात आलेला आहे. परंतु, त्या योजना जिल्हा परिषदेकडे हस्तांतरित केल्या गेलेल्या नाहीत पाणी पुरवठा योजनांवर कोट्यवधी रुपये खर्च झालेले आहेत. परंतु, त्यापैकी ५०-६० टक्के योजना बंद आहेत विभागाने याचा आढावा घेतलेला आहे काय ? याबाबत माहिती देताना विभागीय सचिवांनी असा खुलासा केला की, विभागाकडे राष्ट्रीय पेय जल विकास कार्यक्रम ही एकच योजना आहे. यामध्ये केंद्र शासनाचा ५० टक्के आणि राज्य शासनाचा ५० टक्के हिस्सा आहे. विभागामार्फत २ प्रकारच्या योजना घेतल्या जातात. ७.५ लाख रुपयांपेक्षा कमी किंमतीची योजना जिल्हा परिषद किंवा ग्रामसभेमार्फत राबविली जाते आणि त्यापेक्षा जास्त किंमतीची प्रादेशिक योजना महाराष्ट्र जीवन प्राधिकरणामार्फत घेतली जाते. आता पर्यंत किती योजना पूर्ण झाल्या आणि वेगवेगळ्या कारणांमुळे किती योजना बंद आहेत याबाबतची माहिती आता उपलब्ध नाही. काही ठिकाणी देखभाल दुरुस्ती अभावी, काही ठिकाणी पाण्याचा उद्‌भव संपल्यामुळे, काही गावांमध्ये प्रादेशिक योजनेतून स्वतंत्र योजनेत रुपांतरित झाल्यामुळे तर काही ठिकाणी विजेचे बिल न भरल्यामुळे पाणी पुरवठा योजना बंद आहेत. जिल्हा परिषद असो किंवा महाराष्ट्र जीवन प्राधिकरण असो. योजना पूर्ण झाल्यानंतर विभाग ती त्या संस्थांकडे हस्तांतरित करतो. त्या योजनेवर होणाऱ्या खर्चाच्या अनुषंगाने पाणीपट्टी वसूल करुन त्यांनी ती योजना चालविली पाहिजे. मराठवाडा आणि विदर्भात पाणीपट्टी भरण्याचे प्रमाण फक्त ६० ते ७० टक्के आहे. या कारणामुळे अनेक ठिकाणच्या पाणी पुरवठा योजना बंद

आहेत. पाणी पुरवठा योजनांच्या दुरुस्तीसाठी विभागाकडे कोणत्याही प्रकारचा निधी येत नाही. विभाग जिल्हा परिषदेला पाणी पुरवठा योजनांच्या दुरुस्तीसाठी निधी उपलब्ध करुन देत नाही आणि तसे शिर्षही नाही. जिल्हा परिषद स्वत:च्या निधीतून पाणी पुरवठा योजनांची दुरुस्ती करते. पाणी पुरवठा विभाग यासाठी ४-५ प्रकारच्या उपाययोजना करीत आहे. पाणी पुरवठा योजनांच्या वीज बिलामध्ये सवलत देता येईल काय, देखभाल दुरुस्तीसाठी निधी राखीव ठेवता येईल काय यासाठी पाणी पुरवठा विभाग राज्य शासनाच्या बजेटमधून काही योजना प्रस्तावित करीत आहे.

पाणी पुरवठा योजनांच्या दुरुस्तीच्या कामासाठी जिल्हा परिषदेकडे निधी वर्ग केलेला आहे. पाणी पुरवठा योजनांवर कोट्यवधी रुपयांची गुंतवणूक करुन त्या योजना स्थानिक स्वराज्य संस्थांकडे हस्तांतरित करण्यात आलेल्या आहेत. परंतु, त्या योजनांची दुरुस्ती होत नाही. पाणीपट्टी वसूल होत नाही. तसेच, वीज बिलाचे पेमेंट होत नाही त्यामुळे आपण पाणी पुरवठा योजनांवर जी गुंतवणूक करीत आहोत ती वाया जात आहे. वीज बिलाच्या संदर्भात काय करता येईल, हे सचिवांनी सांगितले. मध्यंतरी अशी चर्चा होती की, ग्रामपंचायतींना वित्त आयोगाकडून निधी मिळतो. त्या निधीतून वीज बिल भरण्याची व्यवस्था करता आली तर आपल्याला ही योजना राबविता येईल. पाणीपट्टी वसूल झाली नाही म्हणून योजना बंद आहेत योजना बंद असल्यामुळे लोकांना पाणी मिळत नाही. या दृष्टीने शासन काही विचार करणार आहे काय ? अशी विचारणा समितीने केली.

शासन निश्चितपणे विचार करीत आहे. विभागाने एमएसईबीकडे दोन प्रस्ताव सादर केलेले आहेत. ते मंत्रिमंडळासमोर येणार आहेत. विभागाची अशी मागणी आहे की, पाणी पुरवठा योजनांसाठी सबसिडाईज्ड वीज दर लावला पाहिजे. काही ठिकाणी २४ तास पंपींग सुरु ठेवावे लागते. त्यामुळे आपण त्यासाठी एक्सप्रेस फिडरवरुन विजेचे कनेक्शन घेतो आणि त्या विजेचा दर प्रती युनिट ६-७ रुपये आहे. आम्ही एमएसईबी बोर्डाला विनंती केलेली आहे की, पाणी पुरवठा योजनांसाठी कमर्शिअल दराने वीज बिलाची आकारणी न करता हॉस्पिटल, शाळा, कृषी पंप यासाठी जो दर आकारला जातो त्याच धर्तीवर विजेचा दर आकारण्यात यावा. राज्यात विजेचे बिल न भरल्यामुळे ६०० योजना बंद आहेत. यापैकी ४०० योजना परमनन्ट डिस्कनेक्ट केलेल्या आहेत. ६०० योजनांपैकी २०० योजना विजेचे बिल भरले तर सुरु होऊ शकतात. ते २०० योजनांचे ५० टक्के वीज बिल माफ करणार आहेत आणि ५० टक्के वीज बिल हप्त्याने भरण्याची सुविधा देणार आहेत. एमएसईबी असे दोन प्रकारचे प्रस्ताव आणत आहे. यामुळे आम्ही बऱ्याच योजना पुनर्जीवित करु शकतो. प्रादेशिक योजना अशा आहेत की, त्या योजना विशेषत: पश्चिम महाराष्ट्रात ठराविक कालावधीसाठी चालतात. त्या गावात अन्य २-३ सोर्स झालेले आहेत. अशा प्रादेशिक योजनेचे एखाद्या गावासाठी स्वतंत्र योजनेत रुपांतरित करण्याच्या संदर्भात विभागाचा प्रस्ताव आहे. राज्यात ५० योजना अशा आहेत की, त्या प्रादेशिक न राहता पर्टिक्युलर त्या गावासाठीच त्या योजना सुरु राहणार

आहेत. तिसरी अडचणी अशी होती की, जिल्हा परिषद जी योजना राबविते त्या योजनेच्या पाणीपट्टीचे दर ग्राम विकास विभागाने ठरविले आहेत. त्यांनी एका वर्षासाठी ७० रुपये पाणीपट्टी ठरविली होती. त्यांना विभागाची विनंती होती की, होणाऱ्या खर्चाच्या अनुषंगाने पाणीपट्टीचे दर ठरवावयास पाहिजेत. जो खर्च होत असेल त्याला एकूण घरांच्या संख्येने विभागून त्या प्रमाणे पाणीपट्टीचे दर ठरविले पाहिजेत आणि ते त्यांनी मान्य केले आहे. त्या प्रमाणे जिल्हापरिषदेला रिव्हाईज स्ट्रक्चर देणार आहोत. नाशिक किंवा इतर जिल्ह्यातील मुख्य कार्यकारी अधिकाऱ्यांची हे काम आऊटसोर्स करण्याची मागणी होती. त्यासाठी परवानगी दिलेली आहे. ती योजना चालविण्याची जबाबदारी आऊटसोर्स केलेली आहे. अन्य राज्यात देखील अशा प्रकारचा प्रयोग झालेला आहे. योजना पूर्ण झाल्यानंतर थर्ड पार्टी इन्स्पेक्शन करण्याची पद्धत नव्हती. आता योजना पूर्ण झाल्यानंतर आयआयटी किंवा इतर चांगल्या संस्थांमार्फत त्यांचे थर्ड पार्टी इन्स्पेक्शन केले जाईल व त्यानंतर ती योजना ताब्यात घेण्यात येईल. विभागामार्फत अनेक उपाययोजना करीत आहोत. जेणेकरुन त्या पुढेही चांगल्या प्रकारे सुरु राहाव्यात. मध्यंतरीच्या काळात असे झाले की, भारत सरकारने यावर्षी नवीन कोणतीही योजना घेण्यासाठी एनआरईडब्ल्यूपी मध्ये बंदी घातलेली आहे. त्यांनी सांगितले की, कोणतीही नवीन योजना घेता येणार नाही आपल्याकडे सध्या ज्या जुन्या योजना आहेत त्या आपण यावर्षीच्या निधीतून पूर्ण कराव्यात. आम्ही यावर्षी राज्याच्या बजेटमधून मुख्यमंत्री ग्रामीण पाणी पुरवठा योजना प्रपोज्ड केलेली आहे. जेणेकरुन आपल्याला राज्यात ग्रामीण पाणी पुरवठ्याच्या नवीन योजना घेता येतील याबाबतचा प्रस्ताव मत्रिमंडळासमोर येणार असल्याचा खुलासा विभागीय सचिवांनी केला.

ज्या पाणी पुरवठा योजनांवर निधी खर्च झालेला आहे त्यातील बहुसंख्य योजना बंद आहेत. पाणीपट्टी वसूल न होणे, पाणीपट्टीचे दर अशा वेगवेगळ्या कारणांमुळे ७५ टक्के योजना सध्या बंद आहेत. ग्रामपंचायतीने योजनेसाठी पैसे उचलून देखील योजना पूर्ण केली नाही. आपण संबंधित लोकांविरुद्ध एफआयआर दाखल केला. परंतु, नंतर त्यांची जामीनावर सुटका झाली. समितीने अहवालामध्ये सर्व गोष्टींचा उल्लेख करणे आवश्यक आहे. मुख्यमंत्री ग्रामीण पाणी पुरवठा योजना सुरु करण्यात येणार असल्याचे सचिवांनी मघाशी सांगितले. जोपर्यंत या योजनेची योग्य प्रकारे अंमलबजावणी होत नाही तोपर्यंत झालेल्या खर्चाचा विनियोग होणार नाही. कोणती योजना कोणत्या कारणामुळे बंद आहे, कोणत्या योजनेवर किती निधी खर्च झालेला आहे, वीज बिल न भरल्यामुळे किती योजना बंद आहेत, एक्सप्रेस फिडर व गावठाण फिडरवर किती योजना चालविल्या जातात अशा कारणांमुळे पाणी पुरवठा योजना असफल झालेल्या आहेत. विभाग योजना सुरु करतो आणि ग्राम विकास विभाग पाणीपट्टीचे दर ठरवितात त्यामुळे योजना व्हायबल होत नाही. पाणी पुरवठा योजना पूर्ण झाली, त्यावर खर्च झाला तरी त्याचा उपयोग होत नाही, ही वस्तुस्थिती आहे असे मत समितीने व्यक्त केले व त्यासंदर्भात योजनानिहाय माहिती प्राप्त करुन विभागाने समितीस अहवाल सादर करावा असे निदेश दिले तथापि माहिती अप्राप्त आहे.

विभागाने एम.एस. ई. बी.ला पाणी पुरवठ्याच्या दराबाबत प्रस्ताव सादर केला आहे. विजेचे दर ठरविण्याबाबतचे अधिकार एम.ई.आर.सी.ला आहेत. विजेचा दर ठरविण्याबाबत इलेक्ट्रिसिटी ॲक्ट २००३ नुसार एम.ई.आर.सी.ला शासन निर्देश देऊ शकते. १९५६ च्या कंपनी ॲक्टनुसार एम.एस.ई.बी.चे रुपांतर कंपनीमध्ये करण्यात आले आहे. पाणी पुरवठ्यासाठीच्या दराबाबतचे निर्देश एम. ई.आर.सी.ला देण्याबाबत शासन कधी निर्णय घेणार ? अशी विचारणा समितीने केली असता सदर प्रकरणी प्रस्ताव सादर करण्यात येईल असे समितीस अवगत केले.

शासनाकडून पाण्याचे आरक्षण करताना पिण्याच्या पाण्यासाठी प्रथम आरक्षण देण्यात येते त्यानंतर सिंचनासाठी आरक्षण देण्यात येते. पाणी पुरवठ्याची योजना स्थानिक स्वराज्य संस्थांच्या माध्यमातून राबविण्यात येते. शेतीला पाणी पुरवठा करण्यासाठी जो दर आकारण्यात येतो तोच दर सदर योजनेसाठी लावण्याबाबतचा निर्णय घेऊन राज्य शासनाने संबंधिताना पाठवावा. अशा प्रकारचा निर्णय घेतला तरच सदर योजना राबविता येणे शक्य आहे. त्यामुळे सदर प्रकरणी निर्णय घेण्यात यावा, अशी समितीची सूचना आहे. तसेच, ग्रामीण क्षेत्रामधील एपीएल व बीपीएल यांना पर कॅपिटल ४० लिटर पाणी पुरवठ्याची योजना आहे, लोकांचे जीवनमान उंचावल्यामुळे एका कुटूंबास ४० लिटर पाणी पुरेसे होत नाही. त्याकरिता सदर योजनेंतर्गत ७० ते १०० लिटर पर कॅपिटल पाणी पुरवठा करण्याबाबतचा निर्णय घेण्याची आवश्यकता आहे, त्याबाबत शासनाने विचार करावा अशी समितीची सूचना असल्याचे समितीने विभागास सांगितले. तसेच ग्रामीण पाणी पुरवठा राष्ट्रीय पेय जल योजनेंतर्गत एका गावामध्ये १४-१४ ठिकाणी विहिरी घेण्यात आल्या आहेत, त्यांना पाण्याचे स्त्रोत नाही सदरील विहिरी क्रायटेरीया लावून खोदल्या गेल्या पाहिजे होत्या. समुद्र किनार पट्टी लाभलेली आहे. तेथे विहिरीचे पाणी खारे येते, त्यासाठी विहिर कोठे घ्यावी, याबाबत योग्य नियोजन करण्याची आवश्यकता आहे असे मत समितीने व्यक्त केले. तसेच जल स्वराज्य किंवा राष्ट्रीय पेयजल योजना शासनाने सुरु केली. ज्या ठिकाणी प्रादेशिक योजना सुरु होत्या, तेथे पाण्याचा शाश्वत सोर्स उपलब्ध होता त्याठिकाणी सदरील योजना राबविण्याची आवश्यकता नव्हती. परंतु शासनाच्या अधिकाऱ्यांना योजनेचे पैसे मिळतात म्हणून प्रत्येक गावाला योजना घेण्यास भाग पाडले. योजना राबवितांना पाण्याचा सोर्स कसा निवडला, पाईपिंग कशी केली, याची कोणालाही काही माहिती नाही, तसेच जास्तीचे बिल बनविण्याचे प्रयत्न केले गेले, असे प्रकार घडले आहेत. सदर योजनेतील बऱ्याचशा योजना आजच्या स्थितीत बंद आहेत. या योजनांचे उत्तरदायित्व गावातील पाणी पुरवठा समितीला दिलेले असते, त्यासाठी सरपंच जबाबदार नसतो. सदर योजना राबविणे, तिची देखभाल करणे व तांत्रिक बाबीसंबंधीची कामे अधिकारी करतात आणि चेकवर पाणी पुरवठा समितीच्या अध्यक्षांच्या सह्या घेण्यात येतात. म्हणजे योजनेत उद्या काही समस्या निर्माण झाली तर त्यामध्ये समितीचा अध्यक्ष फसतो. यामुळे राजकीय समस्या तयार होतात. सदर योजनेत भ्रष्टाचार झाल्याचे दिसून आले तर फौजदारी गुन्हा दाखल करण्यासाठी अडचणी निर्माण होतात. कारण

पाणी पुरवठा योजनेच्या समितीवर गावातील लोक असतात. असा काही प्रकार घडला तर पाणी पुरवठा समितीचे सदस्य लोकप्रतिनिधीकडे तक्रार घेऊन येतात. सदर योजनेशी संबंधीत सर्व अधिकार अधिकाऱ्यांच्या अखत्यारित असणे आवश्यक आहे, त्याकरिता शासनाने योग्य ती कार्यवाही करण्याची आवश्यकता आहे असे विभागास समितीने सांगितले.

पाणी पुरवठा योजनेच्या जनजाती क्षेत्र उपयोजनांतर्गत आश्रमशाळांना पाणी पुरवठा या शीर्षांतर्गत ३०.८० लाख रुपये बचत होण्याची कारणे काय आहेत ? अशी समितीने विचारणा केली असता सदरील योजना आश्रम शाळांना पाणी पुरवठा करण्याबाबतची आहे. सदर योजना पाणी पुरवठा विभागाकडून राबविली जात नाही व त्याकरिता निधी दिला जात नाही. सदर योजनेचा निधी डीपीडीसीकडून प्रकल्प अधिकारी यांना प्राप्त झाल्यावर त्यांच्याकडून अंमलबजावणी यंत्रणेस तो वितरित करण्यात येतो. सदर आक्षेपा प्रकरणी माहिती घेतली असता ३१ मार्च रोजी सदर प्रकरणी काही जिल्हयांना निधी वितरित करण्यात आला आहे, त्यामुळे तो खर्च होऊ शकला नाही.

आश्रमशाळांना पाणी पुरवठ्याची योजना काही ठिकाणी बांधकाम विभागामार्फत राबविण्यात येते तर काही ठिकाणी जिल्हा परिषद देखील राबविते, हे सर्व प्रकल्प अधिकारी यांचेमार्फत निश्चित करण्यात येते. तसेच, सदर योजनेकरिता जिल्हा परिषदेचा पाणी पुरवठा विभाग इम्प्लीमेंटींग एजन्सी आहे असा खुलासा विभागीय सचिवांनी केला.

पाणी पुरवठा विभागाने लेखा आक्षेपांची वेळेत पुर्तता केली नाही म्हणून ते समितीसमोर आले आहेत. राज्यात पाणी पुरवठ्याच्या किती योजना सुरु आहेत व किती योजना बंद पडल्या आहेत, असल्यास त्याची कारणे काय ? यावर्षात हातपंप/विद्युत पंप यांच्या दुरुस्तीचे काम कोणत्या जिल्ह्यातील पथकाने केले आहे ? विंधन विहिरीच्या जलभंजन स्त्रोतांचे बळकटीकरण किती जिल्ह्यात करण्यात आले आहे, ग्रामीण भागातील पाणी पुरवठा योजनेच्या दुरुस्तीसाठी शासनाची भूमिका काय आहे ? यासंदर्भात नळ योजना दुरुस्तीच्या योजनेकरिता जिल्हा परिषदेच्या एमआरयुपीच्या एकूण निधीच्या १५ टक्के निधी वापरता येतो असा खुलासा विभागीय सचिवांनी केला.

जीएसडीए विभागामार्फत कुपनलिका खोदण्याचे काम घेण्यात येते, त्यासाठी कोणते निकष लावण्यात येतात व त्याकरिता कोणाकडून निधी देण्यात येतो ? यावर हातपंपावर ग्रामविकास विभागाने ठरविलेल्या दरानुसार पाणी पट्टी आकरण्यात यावी व त्यामधून प्रकल्पाची दुरुस्ती पूर्ण करावयाची आहे. कुपनलिकेची योजना ग्रामविकास विभागाने जिल्हा परिषदेकडे वर्ग केली असून सदर योजनाराबविण्यासाठी त्यांना अनेक स्त्रोतांकडून निधी प्राप्त होतो. टंचाईग्रस्त भागामध्ये विंधन विहिरी घेतल्या जातात त्यासाठी आमदार, खासदार निधी प्राप्त होतो. तसेच एनआरईडब्ल्यूपी मधून विंधन विहिरींचे जलभंजन व स्त्रोतांचे बळकटीकरणासाठी निधी प्राप्त होतो. त्यामधील राष्ट्रीय पेयजल व पिण्याच्या पाण्याच्या स्त्रोतांचे

बळकटीकरणासाठी १० टक्के निधी वापरण्यात येतो. राज्यात सदर योजना राबविण्याकरिता केवळ ८ मशीन उपलब्ध आहेत त्यामाध्यमातून राज्यभरात काम करण्यात येते. आणखी मशीन मागविण्याचा प्रयत्न शासनाकडून करण्यात येईल असे आश्वासनही विभागीय सचिवांनी समितीस दिले.

जलसंधारण विभाग

जलसंधारण विभागाच्या परिच्छेदासंदर्भात समितीने दिनांक २६ ऑक्टोबर, २०१५ रोजी विभागीय सचिवांची साक्ष घेतली. साक्षीच्या वेळी मागणी क्र.टी-५ प्रधान शीर्ष २७०२ "लहान पाटबंधारे" विद्यमान मालगुजारी तलावांची दुरुस्ती या शीर्षांतर्गत नागपूर मंडळांतर्गत मालगुजारी तलावांच्या दुरुस्तीसाठी कोणत्या कोणत्या जिल्ह्यात ११७ लाख रुपये निधी खर्च करण्यात आला ? तसेच मालगुजारी तलावांच्या दुरुस्ती योजनेतून नागपूर मंडळांतर्गत जलसंधारण विभागाने ११७ लाख रुपये कोणत्या तलावावर व कोणत्या कामासाठी खर्च केले ? तसेच ७९६-जनजाती क्षेत्रात उपसा सिंचन योजना (० ते १०० हेक्टर) या योजनेखाली नाशिक मंडळांतर्गत २०० लक्ष रुपये बचत झाल्याचा आक्षेप महालेखाकारांनी घेतला आहे, सदर बचत होण्याची कारणे काय आहेत ? अशी विचारणा समितीने केली असता रु.११७ लाख इतका निधी नागपूर विभागामध्ये खर्च करण्यात आला आहे. तसेच नाशिक मंडळास प्राप्त झालेले अनुदान रुपये २००.०० लक्ष मंडळाने जिल्हा परिषद विभाग, नाशिक यांना वितरित केले. तथापि, जिल्हा परिषद विभागास सदर निधी प्रत्यक्ष संगणक प्रणालीवर प्राप्त झालेला नसल्यामुळे रुपये २००.०० लक्ष इतकी बचत झाली आहे. तांत्रिक अडचणीमुळे सदर निधी प्राप्त होऊ शकलेला नाही.

विभागाकडून नाशिक मंडळास निधी दिला होता, परंतु बीडीएस प्रणालीच्या तांत्रिक बिघाडामुळे तो काढता आलेला नाही असा खुलासा विभागीय सचिवांनी केला.

शेवटच्या दिवशी निधी दिल्यावर तो कसा खर्च करता येईल. ३० दिवस अगोदर तरी २ कोटी रुपयांचा निधी द्यावयास पाहिजे होता असे मत समितीने व्यक्त केले त्याअनुषंगाने विभागीय सचिवांनी असे विदित केले की, ज्या कामावर जिल्हा परिषदेकडून खर्च झालेला आहे त्या कामासाठीचा निधी बीडीएस प्रणालीवर उपलब्ध करुन देण्यात आला होता. परंतु तांत्रिक बिघाडामुळे निधी जिल्हा परिषदेला प्राप्त झालेला नाही. जिल्हा परिषदेला निधी प्राप्त न होता त्यांनी कामे कशी काय केली या समितीच्या प्रश्नाला बजेटमध्ये निधी मंजूर केलेला आहे, त्यानुसार बीडीएस प्रणालीवर निधी उपलब्ध करुन देण्यात आलेला होता असा खुलासा विभागीय सचिवांनी केला.

विभागाचे शीर्ष असते, त्यासाठी बजेटमध्ये तरतूद करण्यात आलेली होती. निधी उपलब्ध होता, असे असताना निधीचे वितरण करण्यास शेवटची तारीख येण्याची वाट का पाहिली जाते ? वित्त विभागाकडून जलसंधारण विभागाला कोणत्या दिवशी निधी प्राप्त झाला होता. वित्त विभागाकडून जलसंधारण विभागास निधी रिलीज करण्यास उशीर झाला आहे काय ? निधी वितरित करण्यास वित्त विभागाने विलंब केला असेल तर यासंदर्भात वित्त विभागाला विचारणा करण्यात येईल. त्यामुळे यासंदर्भातील सविस्तर लेखी माहिती समितीला सादर करण्यात यावी. त्याचप्रमाणे वित्त विभागाकडे आपल्या विभागाने निधी मिळण्यासाठी

केव्हा प्रस्ताव सादर केला होता, बजेट तरतूद किती होती. वित्त विभागाकडे किती रकमेची मागणी केली व किती निधी उपलब्ध करुन देण्यात आला यासंदर्भातील लेखी माहिती समितीला सादर करण्यात यावी असे निदेश समितीने विभागास दिले. तसेच २ कोटी रुपये शासनाला परत केले आहेत हा निधी कोणत्या योजनेसाठी मागविण्यात आला होता. जिल्हा परिषदेकडील देयके देण्यासाठी निधी मागविण्यात आला होता काय ? अशी विचारणा समितीने केली असता जिल्हा परिषदेमार्फत राबविण्यात येणाऱ्या उपसा सिंचन योजनेसाठी सदर निधी मागविण्यात आला होता असा खुलासा विभागीय सचिवांनी केला. तसेच पुढील वर्षात या योजनेसाठी १३६ लाख रुपये उपलब्ध करुन देण्यात आले होते. पहिल्या वर्षात २०० लक्ष रुपये खर्च होऊ न शकल्यामुळे पुढील वर्षात १३६ लाख रुपये उपलब्ध करुन देण्यात आले आहेत अशी माहिती समितीस अवगत केली.

२ कोटी रुपये पूर्ण का देण्यात आले नाहीत ? तसेच दुसऱ्या वर्षात ही रक्कम कमी का देण्यात आली ? या प्रश्नाला पुढील वर्षात करण्यात आलेल्या मागणीप्रमाणे रक्कम उपलब्ध करुन देण्यात आली असून जिल्हा परिषदेकडून जितक्या रकमेची मागणी करण्यात आली, तेवढी रक्कम पुढील वर्षात उपलब्ध करुन देण्यात आली आहे. मागील वर्षात त्यांनी दोन कोटी रुपयांची मागणी केली होती. परंतु तांत्रिक अडचणीमुळे ती रक्कम त्यांना मिळालेली नाही असा खुलासा विभागीय सचिवांनी केला.

पहिल्या वर्षी दोन कोटी रुपयांची कामे होती ती पुढील वर्षात १.३६ लाख रुपयात कशी काय झाली आहेत ? दोन कोटी रुपयांची मागणी असताना १३६ लाख रुपये का उपलब्ध करुन देण्यात आले आहेत. यामध्ये किती योजना घेण्यात आल्या होत्या अशी विचारणा समितीने केली.

दुसऱ्या वर्षी आदिवासी विकास विभागाने १३६ लाख रुपये उपलब्ध करुन दिले होते. जिल्हा परिषदेच्या अधिक्षक अभियंता यांनी मागणी केली होती तेवढी रक्कम अदा करण्यात आली असून या रकमेतून १८ योजना घेण्यात येणार होत्या सदर योजनांवर हा निधी खर्च करण्यात आलेला असल्याचे विभागीय सचिवांनी समितीसमोर सांगितले.

स्थानिक क्षेत्रामधील स्थानिक क्षेत्र लहान पाटबंधारे यामध्ये १६४.४४ लाख रुपयांची बचत होण्याचे कारण देखील संगणक प्रणालीवर प्राधिकार पत्र काढता न आल्याने व्यपगत झाले असे नमूद केले आहे, सर्व ठिकाणी हा एकच प्रश्न निर्माण झालेला आहे काय ? अशी समितीने विचारणा केली असता ३१ मार्च अखेर संगणक प्रणालीवर सर्व ठिकाणावरुन कामाचा लोड वाढत असतो. धुळे व नंदूरबार जिल्ह्यात डाऊनलोड कॅपेसिटी कमी असल्यामुळे सदर संगणक हँग होत होता. त्यामुळे या दिवशी संगणक प्रणालीवर प्राधिकार पत्र काढता आले नाही असा खुलासा विभागीय सचिवांनी केला.

विभागीय सचिव जे उत्तर देत आहे ते संयुक्तिक वाटत नाही. सर्व विभागांची अशी तक्रार आहे की, शेवटच्या दिवशी निधी वितरित केला जातो. असा प्रश्न निर्माण होतो की, शेवटच्या दिवशीच का निधी वितरित केला जातो ? शासनाचा सर्व पैसा आता बीडीएस प्रणाली मार्फत उपलब्ध करुन दिला जातो. त्यामुळे वर्षाच्या शेवटच्या दिवशी निधी देणे योग्य नाही असे मत समितीने व्यक्त केले.

बीडीएस प्रणालीद्वारे शेवटच्या दिवशी निधी का वितरित केला जातो. प्रत्येक विभागाला अडचण येत असल्यामुळे याबाबत वित्त विभागाने काही दक्षता बाळगली आहे काय, यासाठी वेगळा सर्व्हर आहे काय ? अनेक विभागांच्या अशा तक्रारी आहेत की, बीडीएस प्रणालीद्वारे शेवटच्या दिवशी निधी मिळत नाही. यावर सचिव, वित्त यांनी असा खुलासा केला की, बीडीएस प्रणालीचा सर्व्हर वेगळा आहे. त्या पध्दतीचा वापर विभागाने व्यवस्थित केला तर कोणतीही अडचण येत नाही व विलंब देखील होत नाही. संबंधित विभागाकडून प्रस्ताव प्राप्त झाल्यावर वित्त विभागाकडून निधी वितरित केला जातो त्यामुळे उशीर होण्याचे काहीही कारण नाही.

रुपये १६४.४४ लक्ष ही बचत कोणत्या जिल्ह्यात झाली आहे, कोणत्या जिल्ह्यात हा खर्च झालेला नाही या समितीच्या प्रश्नाला नाशिक मंडळाचा हा विषय आहे, नंदूरबार जिल्ह्यात सदर रक्कमेची बचत झाली असल्याचा खुलासा विभागीय सचिवांनी केला.

सर्व ठिकाणी संगणक प्रणालीमुळे विलंब झालेला आहे, ही बाब बरोबर नसून विभागाने ५ लाख रुपयाच्या रकमेबाबत लेखी उत्तर दिले असून १६४.४४ लाख रकमेबाबत लेखी उत्तर दिलेले नाही असे समितीने विभागाच्या निदर्शनास आणून दिले.

सदर लेखाशीर्ष २७०२ ४७७२ अंतर्गत मूळ तरतूद प्राप्त झाली होती. सदर रक्कम डीपीडीसीकडून वेळेत प्राप्त न झाल्यामुळे १६४.४४ लाख रुपये नंदूरबार जिल्ह्यात खर्च करता आले नाही. त्या कालावधीत बीडीएस प्रणालीमध्ये तांत्रिक बिघाड झाला होता असे विभागीय प्रतिनिधींनी समितीस सांगितले. तसेच १६४.४४ लाख रुपये मुख्य अभियंता यांच्याकडून येणार होते. परंतु संगणक प्रणाली बंद पडल्यामुळे पुढील कार्यवाही होऊ शकली नाही असा खुलासाही विभागीय सचिवांनी केला.

या सर्व बाबी संगणक प्रणालीमुळे झालेल्या आहेत असे जलसंपदा विभागाचे म्हणणे आहे. तथापि वित्त सचिव यांनी असे सांगितले की, बीडीएस प्रणालीसाठी स्वतंत्र सर्व्हर असल्याचे सांगितले आहे. तसेच त्यावेळी बीडीएस प्रणालीचे पहिले वर्ष होते म्हणून अडचणी येत होत्या. आता बीडीएस प्रणाली व्यवस्थित आहे काय ? या समितीच्या प्रश्नाला माहिती देताना विभागीय प्रतिनिधींनी असे विदित केले की, माहे मार्च २०१३ मध्ये बीडीएस प्रणालीमध्ये कोणतीही तांत्रिक अडचण आलेली नसून दिनांक ३१ मार्च २०१५ रोजी देखील बीडीएस प्रणालीमध्ये कोणतीही तांत्रिक अडचण आलेली नाही. तसेच बीडीएस प्रणालीबाबत आता

कोणत्याही विभागाची अडचण नसून दिनांक ३१ मार्च २०१५ रोजी कोणतीही अडचण विभागांना आलेली नाही. सन २०१०-२०११ मध्ये बीडीएस प्रणालीत ज्या तांत्रिक अडचणी होत्या त्याबाबत आता सुधारणा झालेली आहे. आता बीडीएस प्रणालीत अडचणी येत नाहीत असा खुलासा विभागीय सचिवांनी केला.

लहान पाटबंधाऱ्यावरील भांडवली खर्च या लेखाशीर्षाअंतर्गत बचत होण्याची कारणे काय आहेत ? या समितीच्या प्रश्नाला जिल्हा नियोजन समितीकडे ७० लाख रुपयांची मागणी करण्यात आली होती. त्यांनी सुरुवातीला १०.७७ लक्ष रुपये वितरित केले हाते. उर्वरित रक्कम ३१ मार्च २०११ रोजी उशिराने प्राप्त झालेली आहे. संबंधित विभागाने डीपीडीसीकडे रक्कम उशिरा पाठविल्यामुळे ती बीडीएस प्रणालीद्वारे वितरित करता आली नाही अशी माहिती विभागीय सचिवांनी दिली.

डीपीडीसीकडून विलंब होत नसतो. जिल्हाधिकारी कार्यालयाकडून मागणीचा प्रस्ताव वेळेत सादर केलेला नसावा किंवा विभागाकडून वेळेत पैसा आलेला नसावा त्यामुळे यासाठी जिल्हाधिकारी कार्यालय जबाबदार आहे. जिल्हाधिकारी कार्यालयाने वेळेत प्रस्ताव सादर केलेला नसावा असे समितीला वाटते. डीपीडीसीकडे जिल्हाधिकारी कार्यालयाने कोणत्या तारखेला मागणी केली होती व या कामांना प्रशासकीय मान्यता केव्हा मिळाली आहे ? अशी विचारणा समितीने केली.

डीपीडीसीकडे दिनांक २८/०७/२०१० रोजी मागणी करण्यात आली होती त्यावेळी १०.७७ लाख रुपये मिळाले होते. उर्वरित रकमेची मागणी २१/०३/२०११ रोजी करण्यात आली होती. त्यानुसार ५९.२३ लाख रुपये ३१ मार्च रोजी उपलब्ध करुन देण्यात आले होते. यासंदर्भातील प्राधिकार पत्र ३१ मार्च रोजी प्राप्त झाले आहे असा खुलासा विभागीय सचिवांनी केला.

डीपीडीसीचा आराखडा मंजूर झाल्यावर तरतूद करण्यात येते. डीपीडीसीकडे निधी प्राप्त झाल्यावर तातडीने निधीचे वितरण करण्यात येते. त्या वर्षात किती रकमेची तरतूद करण्यात आली होती. किती रकमेची तरतूद मान्य झाली, त्यानंतर किती निधी मिळाला ? यामध्ये फक्त नंदूरबार जिल्ह्याची का अडचण दिसून येत आहे ? अशी विचारणा समितीने केली असता दिनांक २८ जुलै,२०१० रोजी सर्वेक्षणासंबंधी विभागाने काही रकमेची मागणी सादर केली होती.

मूळ तरतूद किती व कशा स्वरुपाची होती ? या संबंधीची सविस्तर माहिती लवकरात लवकर ती माहिती संकलित करुन समितीला सादर करण्यात येईल असे विभागीय प्रतिनिधींनी समितीस सांगितले.

मूळ तरतूद किती रुपयांची होती ? तसेच, त्याचे विनियोजन कधी झाले ? दिनांक १७ जुलै,२०१४ ते दिनांक २१ मार्च,२०१५ पर्यंत आपण आपल्या मूळ प्रस्ताव व तत्संबंधीच्या मागणीचा पाठपुरावा केला नाही. विभागाकडून प्रस्ताव वेळेवर गेलेला दिसून येत नाही. प्रस्ताव पाठविणा-या अधिका-यांच्या हलगर्जीपणामुळे

मूळ प्रस्तावात असलेल्या मागणीकरिता निधी वेळेवर आलेला नाही. याला नेमके कोण जबाबदार आहे, याचा तपास करुन त्याबाबत समितीला कळविण्यात यावे असे समितीने विभागास सांगितले. तथापि माहिती अद्याप अप्राप्त आहे.

अनुदान क्रमांक २५०१ ग्रामीण विकासासाठी विशेष कार्यक्रम या शीर्षांतर्गत ७९६ (०१) (०१) अवर्षण प्रणव क्षेत्र विकास कार्यक्रम या शीर्षांमध्ये आदिवासी विकास विभागाने दिनांक १ मार्च,२०११ च्या शासन निर्णयामध्ये नमूद केलेली अंतिम सुधारित तरतूद ८६५.४१ लक्ष ऐवजी रुपय ६,२३.६७ लक्ष दर्शवावी व रुपये २४१.७४ लक्ष समर्पित दर्शविण्यात आलेली आहे, याची कारणे काय आहेत ? अशी विचारणा समितीने केली.

आदिवासी विकास विभागाने याबाबत जलसंधारण विभागाला ज्ञापन सादर केले होते. या विभागाची अंतिम तरतूद ६२३.६७ कोटी रुपये इतकीच गृहित धरण्यात यावी. अंतिम सुधारित तरतूदीसंबंधीचे ज्ञापन जलसंधारण विभागाला प्राप्त झाले होते.

दिनांक १४ नोव्हेंबर,२०१४ रोजी महालेखाकार यांच्याकडून यासंबंधी पत्र आले होते. आदिवासी विकास विभागाने महालेखाकार महोदयांच्या पत्राला सुधारित तरतुदीप्रमाणे ज्ञापन पाठविणे आवश्यक होते. मूळ अनुदान रुपये १०,४९.७९ लक्ष इतके असून पुनर्विनियोजनानंतर रुपये ८६५.४१ लक्ष इतके अनुदान प्राप्त झाले. परंतु विभागाला प्रत्यक्ष रुपये ६,२३.६७ लक्ष इतके प्राप्त झाले आहे. तसेच, प्रत्यक्ष खर्च रुपये ६,२३.६७ लक्ष इतका झाला असल्याचा खुलासा विभागीय सचिवांनी केला.

अनुदान क्र. टी-६ ४४०२-मृद व जलसंधारण यांवरील भांडवली खर्च या शीर्षांतर्गत २२.८५ कोटी रुपयांची बचत दाखविण्यात आलेली आहे, त्याची कारणे काय आहेत ? अशी विचारणा समितीने केली असता सदरहू निधी खर्च झालेला आहे यासंबंधी महालेखाकार कार्यालयाकडे सन २०१४ मध्ये नोट ऑफ एरर पाठविण्यात आली होती.

महालेखाकार कार्यालयाला सदरहू रक्कम खर्च झाल्याबाबत कळविणे आवश्यक होते ट्रान्सफर रेकॉर्डला आहे. परंतु समन्वयाअभावी ही चूक झालेली असून नोट ऑफ एरर महालेखाकार कार्यालयाकडे वेळेत जाणे आवश्यक होते असे विभागीय सचिवांनी समितीस सांगितले.

या अनुषंगाने महालेखाकार यांनी पुढील मत व्यक्त केले. Note of Error is not for rectifying difference in amount but it is for rectifying the mis-classification. It has to be done before the accounts are finalised and it is to be done through the process of reconciliation.

We will take note of this. असे आश्वासन विभागीय सचिवांनी समितीस दिले. इतर विभागांशी तुलना करीत असता जलसंधारण विभागाचे रिकन्सिलिएशनचे प्रमाण ५० टक्क्यांवर आलेले आहे. यावर विभागाने काहीतरी ठोस उपाययोजना करुन ती काटेकोरपणे राबवावी असे समितीने विभागास सांगितले असता विभागीय सचिवांनी तसे समितीस आश्वासित केले.

भारताचे नियंत्रक व महालेखापरिक्षक यांच्या सन २०१०-२०११ या वर्षाच्या विनियोजन लेखे अहवालासंदर्भात आदिवासी विकास विभागाच्या सचिवांच्या साक्षीसाठी दिलेल्या प्रश्नावलीची माहिती विभागाकडून प्राप्त झाली आहे ती पुढीलप्रमाणे आहे.

(१) विद्यार्थी संख्येनुसार शासनाकडून प्राप्त होणारे अनुदान याकरिता बायोमॅट्रीक आवश्यक होते. असे असतानाही याकरिता आवश्यक असणारी यंत्रसामुग्री खरेदी करण्यास मान्यता व मिळण्याची कारणे काय आहेत ?

विभागाचे अभिप्राय :- शासन पत्र आदिवासी विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई यांच्याकडील पत्र क्रमांक आविवि-२००९/प्र.क्र.१९५/का.५ दिनांक ७/१२/२०१० नुसार आदिवासी विकास विभागाच्या अंतर्गत येणाऱ्या प्रशासकीय कार्यालये/शासकीय आश्रमशाळा/शासकीय वसतीगृहांना बायोमॅट्रीक यंत्रणा बसविण्याचा प्रस्ताव शासनास सादर करण्याबाबत कळविण्यात आलेले होते. त्यानुसार आयुक्तालयाचे पत्र दिनांक १०/२/२०११ नुसार सविस्तर प्रस्ताव शासनास सादर करण्यात आला. त्यावर शासनाने शासन निर्णय अविवि-क्र.शाआशा-२०११/प्र.क्र.२७/का.१३ दिनांक ३१/३/२०११ नुसार बायोमॅट्रीक यंत्रणा खरेदीस व बसविण्यासाठी मान्यता दिली. सदर मान्यता दिनांक ३१ मार्च ला प्राप्त झाल्याने खरेदी प्रक्रिया राबविणे शक्य न झाल्याने सन २०११-१२ या वर्षात शासन निर्णय दिनांक १६/७/२०११ नुसार खरेदी प्रक्रिया करण्यात आली असून सर्व प्रशासकीय कार्यालये/शासकीय आश्रमशाळा/शासकीय वसतीगृह व अनुदानित आश्रमशाळांना बायोमॅट्रीक यंत्रणा बसविण्यात आलेली आहे.

(२) भारत सरकारची मॅट्रीकोत्तर शिष्यवृती योजना या योजनेखाली मॅट्रीकोत्तर शिष्यवृत्तीचे कमी प्रस्ताव प्राप्त झाल्याचे दिसले कारण संयुक्ति वाटत नाही. अनेक गरजू विद्यार्थी याकरिता प्रतिक्षेत असतात. असे असतानाही या शिष्यवृत्तीकरिता प्रस्ताव कमी येण्याची कारणे काय आहेत ?

विभागाचे अभिप्राय :- सन २०१०-११ या वर्षात भारत सरकार पोस्ट मॅट्रीक शिष्यवृत्ती योजनेअंतर्गत लाभ मिळणेसाठी विद्यार्थ्यांकडून कमी प्रस्ताव प्राप्त झाले अशी वस्तुस्थिती नाही.

प्रत्येक शिष्यवृत्ती योजनेसाठी शासनाकडून लेखाशीर्ष २२२५-२२८२, २२२५-सी-८९४, २२५-सी-९०२ याअंतर्गत निधी उपलब्ध करुन दिला आहे. सन २०१०-११ या वित्तीय वर्षात खालीलप्रमाणे लेखाशिर्षानिहाय उपलब्ध निधीतून अनुसूचित जमातीच्या १,३२,४३४ विद्यार्थ्यांकडून महा-विद्यालयांमार्फत प्राप्त प्रस्तावापैकी

१,२३,१८६ विद्यार्थ्यांना मॅट्रीकेत्तर शिष्यवृत्ती लाभ विभागाकडून देण्यात आला असून ९,२४८ विद्यार्थ्यांचे अर्ज मंजूरीअभावी खालील कारणास्तव प्रलंबित होते.

अ.क्र.	लेखाशिर्ष	उपलब्ध मूळ तरतूद	उपलब्ध बीडीएस	झालेला खर्च	लाभ मंजूर विद्यार्थी संख्या	प्रलंबित अर्ज संख्या
१	२२५-२२८२	३०००.००	२७४३.५८	२४५७.०२	४५,०७१	९४८
२	२२२५-सी-८९४	३०००.००	२६२८.९५	२२७१.३४	३५,५०५	२,२३८
३	२२२५-सी-९०२	४०००.००	३४९६.४३	३३६७.४७	४२,६१०	६,०६२
एकूण		**१००००.००**	**८८६८.९६**	**८०९५.८३**	**१,२३,१८६**	**९,२४८**

प्रस्तुत शिष्यवृत्तीअंतर्गत विद्यार्थ्यांना लाभ मिळणेसाठी महाविद्यालयाकडून सादर केलेल्या प्रस्तावात त्रुटी असणे, प्रस्ताव प्रकल्प कार्यालयाकडे, वर्षाअखेर सादर होणे इ. कारणांमुळे प्रकल्पस्तरावर प्रलंबित ९,२४८ विद्यार्थ्याचे अर्ज सन २०११-१२ या वर्षात प्रकल्पस्तरावर उपलब्ध निधीतून प्रथम प्राधान्याने मंजूर केले.

(३) १.ठक्कर बाप्पा आदिवासी वस्ती एकात्मिक सुधारणा या योजनेचे स्वरुप व निकष काय होते ? तसेच किती प्रस्ताव प्राप्त झाले होते ? या योजनेत कोणकोणते प्रकल्प आहेत ?

२. तसेच या योजनेच्या प्रशिक्षणासाठी कोणती उपाययोजना करण्यात आली होती ?

विभागाचे अभिप्राय :-

योजनेचे स्वरुप :- राज्यातील ग्रामीण/नागरी भागातील अनुसूचित आदिवासी क्षेत्र अतिरिक्त आदिवासी क्षत्रे, म्हाडा/ मिनीमाडा क्षेत्र तसेच आदिवासी उपयोजना बाह्य क्षेत्रातील ५० टक्केपेक्षा जास्त आदिवासी लोकसंख्या असलेल्या वस्त्या/पाडे/वाड्या/गावांच्या/महानगरपालिका, नगरपरिषदेचे प्रभाग येथील विकासासाठी आवश्यक असलेल्या सामुहिक विकासकाच्या सोयी सुविधा पुरविणेसाठी योजना राबविण्यात येते. यामध्ये पुढील घटक कार्यक्रमांचा अंतर्भाव आहे.

१.मुख्य वस्तीपर्यंत जोडरस्ते/अंतर्गत रस्ते.

२. पिण्याच्या शुध्द पाण्याची सोय, फिल्टर प्लँट उभारणे, पाणीपुरवठा योजना करणे, बोअर करणे, हातपंप, सबमर्सिबल पंप बसविणे, सार्वजनिक हाळ/हौद बांधणे

३. जुन्या विहिरींची दुरुस्ती, विहिरीचे खोलीकरणे, गाळ काढणे, बोअरची दुरुस्ती, विंधन विहिर पाईप वाढविणे

४. बंद गटार बांधणे, नाल्या-मोऱ्या बांधणे

५. आदिवासी वस्त्यांचे विद्युतीकरण, मार्गदिप बसविणे, अपारंपारीक ऊर्जाव्दारे मार्गदिप बसविणे

६. समाजमंदिर बांधणे, वाचनालय व्यायामशाळांची स्थापना

७. सार्वजनिक शौचकुप व मुताऱ्याचे बांधकाम

८. स्मशानभुमी बांधकाम

९.नदीकाठची संरक्षण भिंत, घाट बांधणे

१०. तिर्थक्षेत्र व पर्यटन विकास

११. ग्रामपंचायत कार्यालय/ ग्रामसचिवालय.

योजनेचे निकष :-

१. सदर गावात दलित वस्ती सुधारणा अथवा तत्सम कार्यक्रमांतर्गत वस्ती सुधारणा झालेली नसावी.

२. प्रस्तावित माडा/मिनीमाडा क्षेत्रातील गावांसाठी एकात्मिक दृष्टीकोन ठेवून कामे घेणे.

३. सामुहिक विकासाच्या सदर योजनेसाठी लोकसंख्येच्या प्रमाणात पुढीलप्रमाणे आर्थिक मर्यादा ठरविण्यात आलेली आहे.

लोकसंख्या	**आर्थिक मर्यादा**
अ) १००० पेक्षा जास्त	३१.२५ लक्ष
ब) ५०० ते ९९९	२५.०० लक्ष
क) ४९९ पेक्षा कमी	१५.०० लक्ष

सदरची योजना ही जिल्हास्तरीय योजना असून संबंधित जिल्ह्याच्या प्रकल्प कार्यालयामार्फत राबविण्यात येते. सदर योजनेत कामांचा समावेश करणेसाठी ग्रामपंचयतीचा ठराव प्रकल्प कार्यालयास सादर करण्यात येतो, त्यानुसार संबंधित यंत्रणेकडे (सार्वजनिक बांधकाम विभाग, सार्वजनिक बांधकाम (विद्युत विभाग), सार्वजनिक बांधकाम (जि.प.) इत्यादी) तांत्रिक मान्यतेसाठी प्रस्ताव प्रकल्प कार्यालयामार्फत सादर केला जातो. तांत्रिक मान्यतेनंतर सर्व कामांचा एकत्रित आराखडा तयार करुन प्रकल्प कार्यालयामार्फत अपर आयुक्त कार्यालयास सादर करण्यात येतो. अपर आयुक्त यांचेकडून आराखड्यास मंजूरी मिळालेनंतर निधी मिळणेसाठी प्रस्ताव संबंधित जिल्हाधिकारी (जिल्हा नियोजन व विकास यंत्रणा) यांचेकडे सादर करण्यात येतो. प्रशासकीय मान्यतेनंतर संबंधित काम करणाऱ्या यंत्रणेस कामाचा निधी वितरित करण्यात येतो.

सदर योजनेचे अंमलबाजवणी अधिकारी संबंधित प्रकल्प अधिकारी, एकात्मिक आदिवासी विकास प्रकल्प हे असून नियंत्रक अधिकारी हे विभागीय अपर आयुक्त, आदिवासी विकास हे असल्याने संबंधित प्रस्तावाची माहिती प्रकल्प अधिकारी व आयुक्त यांच्याकडून मागविण्यात येत आहे.

तसेच या योजनेअंतर्गत प्रशिक्षणासाठी कोणतीही उपाययोजना अंतर्भूत नाही.

(४) अनुसूचित जमातीचे कल्याण जनजाती क्षेत्र उपाययोजना या उपशीर्षाखाली काढलेल्या रु.९७५१२ लाखाच्या अंतिम बचतीची कारणे महालेखाकारांना का कळविण्यात आली नाहीत ?

विभागाचे अभिप्राय :- सदर योजनेखाली केंद्र शासनाकडून मंजूर करण्यात आलेली तरतूद प्राप्त न झाल्याने रु.९४४.२२ लक्ष तरतूद पुनर्विनियोजनाव्दारे कमी करण्यात आली व उर्वरित मंजूर रु.८४९७.९६ लक्ष तरतूदपैकी रु.८४२५.१६ लक्ष तरतूद खर्च झाली आहे.

(५) आश्रमशाळा सुरु करण्यासाठी आणि त्यांचे परिरक्षण करण्यासाठी स्वयंसेवी अभिकरणांना सहाय्यक अनुदान या योजलेखाली अनुदानित आश्रमशाळेमध्ये शिकणाऱ्या आदिवासी विद्यार्थ्यांसाठी देण्यात येणाऱ्या परिरक्षण अनुदानाचे कमी प्रस्ताव प्राप्त का झाले व प्रस्ताव कमी येण्याची कारणे काय ?

विभागाचे अभिप्राय :- सदर संस्थेचे सनदी लेखापरिक्षण वेळेत होत नसल्याने अनुदान वेळेत करता आले नाही. तसेच काही संस्थांनी सोयी सुविधांची पूर्तता न केल्याने त्यांचे सुध्दा अनुदान निर्धारण वेळेत करता आले नाही. पर्यायी सदर संस्थांना उर्वरित परिरक्षणाचे अनुदान अदा करता न आल्याने सदरची बचत झाली आहे.

(६) या योजनेखाली शासकीय वसतीगृहातील शिक्षक शिक्षकेत्तर कर्मचारी यांच्या वेतन भत्यात तसेच इतर खर्चात झालेल्या बचतीची कारणे काय आहेत ? किती पदे रिक्त आहेत ? सद्य:स्थिती काय आहे ?

विभागाचे अभिप्राय :- एकूण मंजूर पदापैकी (२३८९) ८२० पदे रिक्त असल्याने खर्चात बचत झाली आहे. सन २०१०-११ मध्ये एकूण २३८९ मंजूर पदांपैकी १५६९ पदे भरलेली असून ८२० पदे रिक्त होती. सद्य:स्थितीत (माहे जून २०१५ अखेर) आयुक्तालयातील प्राप्त माहितीच्या आधारे सर्व पदासह एकूण २३५८ पदे मंजूर असून १५८७ पदे भरलेली आहे व ७४४ पदे रिक्त आहेत.

(७) सैनिकी शाळांमध्ये आदिवासी विद्यार्थ्यांकरिता एक अतिरिक्त विभाग सुरु करणे या योजनेखाली सैनिकी शाळामध्ये प्रवेश घेतलेल्या विद्यार्थ्यांवर होणाऱ्या खर्चाच्या प्रतिपूर्तीचे किती प्रस्ताव प्राप्त झाले ? सद्य:स्थिती काय आहे ?

विभागाचे अभिप्राय :- शालेय शिक्षण व क्रिडा विभागाकडील दिनांक २४.१२.२००७ चे शासन निर्णयानुसार स्वयंसेवी संस्थामार्फत सुरु असलेल्या सैनिकी शाळांमध्ये आदिवासी विद्यार्थ्यांना इयत्ता ५ वी पासून शिक्षण देण्यासाठी स्वतंत्र तुकडी सुरु करणे ही योजना शालेय शिक्षण व क्रिडा विभागाकडून प्रामुख्याने राबविली जात आहे. सैनिकी शाळांमध्ये अतिरिक्त तुकडीमध्ये प्रवेशित आदिवासी विद्यार्थ्यांना निवार्हखर्च (परिरक्षण) व शिक्षक/शिक्षकेत्तर कर्मचाऱ्यांचे वेतन या बाबीवरील खर्च आदिवासी विभागाकडून देणे अभिप्रेत आहे.

सन २०१०-११ या वर्षात २६ सैनिकी शाळांमध्ये ३३ अतिरिक्त तुकड्याव्दारे प्रत्येकी ४५ या मंजूर लक्षांकाप्रमाणे इयत्ता ५ वी ते ७ वी या वर्गासाठी एकूण ४,४५५ लक्षांकापैकी ३,३७१ अनुसूचित जमातीचे विद्यार्थी प्रवेशित असून १,०८४ विद्यार्थी कमी प्रवेशित आहेत.

प्रस्तुत कालावधीत ९ सैनिकी शाळांनी इयत्ता ५ वी ची अतिरिक्त तुकडी सुरु केली नाही. त्यामुळे या योजनेवर अपेक्षित खर्चात बचत झाली आहे.

सन २०१०-११ या वर्षात २६ सैनिकी शाळांकडून प्रवेशित आदिवासी ३,३७१ विद्यार्थ्यांचे परिरक्षण बाबीसाठी प्रकल्प कार्यालयाकडे मागणी प्रस्ताव सादर केले असता ७२२.८३ लाख इतका निधी खर्च करण्यात आला आहे. तसेच वेतनावर रु.४४.४६ लाख खर्च केला आहे.

सन २०११-१२ मध्ये ४,४२० विद्यार्थी सन २०१२-१३ मध्ये ५,४८२ विद्यार्थी, सन २०१३-१४ मध्ये ६,५९५ विद्यार्थी सन २०१४-१५ मध्ये ७,१७९ विद्यार्थी सैनिकी शाळेत प्रवेशित होते.

(८) नामांगित निवासी इंग्रजी माध्यमाच्या आदिवासींना शिक्षण देणाऱ्या शाळांमध्ये प्रवेश घेतलेल्या विद्यार्थ्यांवर होणाऱ्या खर्चाच्या प्रतिपूर्तीचे कमी प्रस्ताव प्राप्त होण्याची कारणे काय आहेत ?

विभागाचे अभिप्राय :- अनुसूचित जमातीच्या विद्यार्थ्यांना प्रवेश देण्यासाठी शैक्षणिक संस्थांकडून प्रस्ताव मागविणेसाठी राज्यातील नामांकित वृत्तपत्रात जाहीरात देवून संबंधित शाळांचे प्रस्ताव प्रकल्प अधिकारी व अपर आयुक्त यांचेमार्फत प्राप्त करुन शासनस्तरावरुन नामांकित निवासी शाळांची निवड केली जाते व दरवर्षी इयत्ता १ चे वर्गात प्रवेश दिला जातो.

सन २०१०-११ या शैक्षणिक वर्षात शासनस्तरावरुन निवड केलेल्या नामांकित निवासी शाळांमध्ये एकूण १,६१८ अनूसूचित जमातीच्या विद्यार्थ्यांना इयत्ता १ ली मध्ये प्रवेश देण्यात आला आहे.

तथापि सदरची योजना ही सन २०१०-११ या वर्षात नव्यानेच सुरु झाली आहे. राज्यात इंग्रजी माध्यमाच्या निवासी नामांकित शाळांची संख्या कमी असल्याने प्रतिसाद कमी लाभला आहे. ज्या अस्तित्वात संस्था आहेत त्या शासनमान्य फी मध्ये प्रवेश देण्यास तयार नाही. करिता सदर योजनेसाठी मंजूर लल्क्षांकपूर्ण करणेसाठी विभागास योग्य प्रतिसाद लाभत नाही. त्यामुळे प्रस्तुत योजनेवर रु.३२१.३७ लाख इतका खर्च कमी झाला आहे.

(९) कन्यादान योजनेखाली वर्षभरात अपेक्षित असलेले उद्दिष्ट कमी का झाली आहेत ? सदर योजना राबविण्यासाठी कोणती उपाययोजना करण्यात आली होती ?

विभागाचे अभिप्राय :- शासन पत्र क्र.सावियो-२००९/प्र.क्र.१०२/का-८, दिनांक २५ जून, २०१० अन्वये कन्यादान योजनेचे स्वरुप बदलण्याची प्रक्रिया सुरु असल्याने यास्तव सद्य:स्थितीत या योजनेअंतर्गत कोणतेही अनुदान वितरित करु नये असे सर्व अपर आयुक्त, आदिवासी विकास व प्रकल्प अधिकारी,

एकात्मिक आदिवासी विकास प्रकल्प यांना कळविण्यात आले होते. त्या अनुषंगाने आयुक्तालयाचे पत्र क्र.विकास-२००८/प्र.क्र.३ (०८)/का.३ (५) दिनांक १३ ऑगस्ट, २०१० अन्वये शासनास सन २०१०-११ या आर्थिक वर्षाकरिता एप्रिल व मे २०१० या महिन्यात विविध सामाजिक संघटना व लोकप्रतिनिधींनीमार्फत सामुहिक विवाह सोहळ्याचे आयोजन करण्यात आले होते. मात्र एप्रिल व मे २०१० या कालावधीत प्रकल्प कार्यालयाकडे अनुदान उपलब्ध नसल्यामुळे त्या कालावधीत सामुहिक विवाह सोहळ्यात सहभागी झालेल्या पात्र जोडप्यांना कन्यादान योजनेंतर्गत लाभ देण्यात आलेला नाही. मात्र जून २०१० या महिन्यात संगणक प्रणालीवर (बी.डी.एस) कन्यादान योजनेसाठी तरतूद उपलब्ध झालेली होती. त्यानुसार शासन पत्र क्र.सावियो-२००९/प्र.क्र.१०२/का-८, दिनांक २५ ऑगस्ट, २०१० अन्वये एप्रिल/मे २०१० मध्ये झालेल्या विवाह सोहळ्यातील पात्र लाभार्थ्यांना (प्रत्यक्ष विवाह सोहळ्यात हजर असलेल्या लाभार्थ्यांनाच) अनुदान वितरित करण्यास शासनाकडून परवानगी देण्यात आलेली आहे. तथापि शासन पत्र क्र.सावियो-२०११/प्र.क्र.१०२/का-८, दि.२ मे २०११ अन्वये अस्तित्वात असलेल्या शासन निर्णयानुसार कार्यवाही सुरु ठेवण्याबाबत व दिनांक २५/६/२०१० पासून झालेल्या सामुहिक विवाह सोहळ्याबाबत प्रचलित शासन निर्णयानुसार आवश्यक ती कार्यवाही करण्याबाबत कळविण्यात आले आहे.

(१०) दारिद्र्य रेषेखाली आदिवासी कुटूंबाना दुभत्या जनावरांचे वितरण केंद्र पुरस्कृत योजनेअंतर्गत किती लोकांना या योजनेचा लाभ दिला आहे ? या योजनेअंतर्गत कोणत्या जिल्ह्यात वितरण केले आहे ?

विभागाचे अभिप्राय :- अनुसूचित जमातीचे राहणीमान उंचावण्यासाठी आर्थिक प्रगतीच्या विविध योजना राबविण्यात येतात. दारिद्र्य रेषेखाली अनुसूचित जमातीच्या कुटूंबाना आवश्यक त्या प्रमाणामध्ये स्थानिक भागात रोजगार उपलब्ध होत नाही. त्यामुळे त्यांना रोजगारासाठी स्थलांतर करावे लागते. हे टाळता यावे व त्यांच्या राहणीमानात सुधारणा व्हावी म्हणून आदिवासी उपयोजना क्षेत्र व उपयोजना क्षेत्राबाहेरील आदिवासी कुटूंबाकरिता राज्य योजनेंतर्गत अनुसूचित जमातीच्या दारिद्र्य रेषेखाली आदिवासी कुटूंबाना दुधाळ जनावरे पुरवठा करणे ही योजना शासन निर्णय क्र.कृषिवि-२००६/प्र.क्र.२७/का-९, दिनांक ९ ऑक्टोबर २००६ अन्वये सन २००६-०७ ते २००९-१० या चार वर्षासाठी १ लाख अनुसूचित जमातीच्या कुटूंबांना योजना राबविण्याचा धोरणात्मक निर्णय घेण्यात आला आहे.

आयुक्तालयाचे पत्र क्र.विकास-२००९/प्र.क्र./का-३ (४) दिनांक १४ जुलै, २०१० अन्वये शासनास सदर योजनेची माहे मार्च २०१० अखेर मुदत संपलेली असल्याने सदर योजना पुढे सुरु ठेवण्याच्या दृष्टीकोनातून शासन स्तरावरुन निर्णय होणे आवश्यक आहे. जेणेकरुन सन २०१०-११ या आर्थिक वर्षात प्राप्त तरतूद रु.३०.०० कोटी रक्कम खर्च होऊ शकेल याबाबत शासनास सादर करण्यात आले होते.

आयुक्तालयाचे पत्र क्र.विकास-२००९/प्र.क्र./का-३(४) दिनांक २१ ऑगस्ट, २०१० अन्वये अप्पर आयुक्त आदिवासी विकास व प्रकल्प अधिकारी, एकात्मिक आदिवासी विकास प्रकल्प यांचेशी झालेल्या चर्चेनुसार सद्यस्थितीत लोकप्रतिनिधीकडून प्राप्त होणाऱ्या तक्रारी, विधानमंडळात उपस्थित होणारे प्रश्न/लक्षवेधी/कपात सूचना व केंद्रीय गुन्हा अन्वेषण विभागामार्फत सुरु असलेल्या चौकशी या सर्व बाबींचा विचार होवुन सदरची योजना काही कालावधीसाठी स्थगित ठेवणे उचित राहिल असे शासनास सादर कळविण्यात आले होते. आयुक्तालयाचे पत्र क्र.विकास-२००९/प्र.क्र./का-३ (४) दिनांक २२ सप्टेंबर, २०१० अन्वये सदर योजनेस मुदतवाढ/स्थगित ठेवणे अथवा योजनेत अपेक्षित सुधारणा करणेबाबत शासन स्तरावरुन निर्णय होणेबाबत विनंती करण्यात आली होती.

त्या अनुषंगाने सन २०११-१२ या आर्थिक वर्षात अपर आयुक्त, आदिवासी विकास, नाशिक यांचे कार्यक्षेत्रातील प्रकल्प अधिकारी, राजूर, अपर आयुक्त, आदिवासी विकास, अमरावती यांचे कार्यक्षेत्रातील प्रकल्प अधिकारी, पांढरकवडा, अकोला,औरंगाबाद व अपर आयुक्त, आदिवासी विकास, नागपूर यांचे कार्यक्षेत्रातील प्रकल्प अधिकारी, नागपूर व देवरी यांचेकडून योजना राबविण्यात आली असून ९०४ लाभार्थ्यांना योजनेचा लाभ देण्यात आला आहे.

(११) अनुसूचित जमातीच्या विद्यार्थ्यांसाठी व शिक्षकांसाठी संगणक प्रशिक्षण देणाऱ्या संस्थांकडून आवश्यक प्रस्ताव प्राप्त न झाल्याचे दिलेले कारण संयुक्तिक वाटत नाही. लोकांपर्यंत योजना पोहचवावी याकरिता कोणत्या माध्यमातून शासनाने प्रयत्न केले होते ?

विभागाचे अभिप्राय :- शासन निर्णय क्र.शाआशा-२००७/प्र.क्र.८६/का.१३ दिनांक १४ जानेवारी, २००९ अन्वये प्रशिक्षणासाठी नियुक्ती करण्यास शासन मान्यता आहे.

शासकीय आश्रमशाळा व वसतीगृहामध्ये संगणक विषय शिकविणे/प्रशिक्षण देण्यासाठी सुयोग्य संस्थेची निवड करण्याची सर्वस्वी जबबादारी ही प्रकल्प अधिकाऱ्यांची असते. प्रकल्प अधिकारी संगणक प्रशिक्षण देणाऱ्या संस्था निवडीसाठी नामांकित वृत्तपत्रात जाहिरात देवून सुयोग्य संस्थेची निवड करतात. प्रकल्प अधिकारी यांच्या वेळोवेळी घेण्यात येणाऱ्या आढावा बैठकीमध्ये योजनेचा लाभ सर्व लाभार्थ्यांना वेळेत देणेबाबत सूचना देण्यात येतात.

तथापि सदरची योजनेव्दारे सन २०१०-११ या वर्षात शासकीय आश्रमशाळेतील १,१०,५२२ विद्यार्थी व शिक्षकांना संगणक प्रशिक्षण देण्यात आले आहे. प्रस्तुत योजनेवर सन २०१०-११ या वर्षात रु.२३१.८७ लाख तरतूदीपैकी रु.१८५.०८ इतका खर्च झाला आहे.

(१२) जनजाती क्षेत्र उपयोजना या योजनेअंतर्गत पाईपसाठी कमी प्रस्ताव प्राप्त झालयामुळे पी.व्ही.सी.पाईप्स कोणत्या जिल्ह्यात किती राबविण्याचे ठरविले याचा वापर केला याची प्रत्यक्ष तपासणी करण्यात आली ?

विभागाचे अभिप्राय :- सदर योजना नाशिक, नंदूरबार, जळगांव, अहमदनगर, ठाणे, पुणे, सोलापूर, अमरावती, यवतमाळ, नांदेड, हिंगोली, परभणी, अकोला, बुलढाणा, वाशिम, औरंगाबाद, बीड, उस्मानाबद, लातूर, जालना, नागपूर, वर्धा, भंडारा, गोंदिया, गडचिरोली या जिल्ह्यात राबविण्यात आली असून अपर आयुक्त व प्रकल्प स्तरावरील अधिकाऱ्यांनी तपासणी करण्याबाबतचे निकष ठरवून देण्यात आले आहेत.

(१३) पूर्व माध्यमिक सुवर्ण महोत्सव जनजाती शिष्यवृत्ती बचतीची कारणे काय / योजना क्षमतेचे राबविण्यासाठी काय उपाययोजना केल्या ? किती विद्यार्थ्यांना प्रस्ताव सादर केले होते व किती विद्यार्थ्यांना शिष्यवृत्ती प्रदान करण्यात आली ?

विभागाचे अभिप्राय :- प्रकल्प कार्यालयाकडील उपलब्ध माहितीनुसार सन २०१०-११ या वर्षात प्रस्तुत योजनेसाठी प्रकल्प स्तरावर एकूण १०,१९,३४४ प्राप्त शिष्यवृत्ती अर्जांपैकी एकूण ९,७५,२८४ इतक्या आदिवासी विद्यार्थ्यांना रु.१२३०९.७९ लाख इतका शिष्यवृत्ती लाभ देण्यात आला आहे.

सन २०१०-११ या वर्षात नंदूरबार, राजूर व देवरी या प्रकल्प कार्यालयाकडे एकूण ४४,०६० विद्यार्थ्यांचे अर्ज त्रुटीअभावी व प्रकल्प कार्यालयाकडे उशिराने प्राप्त झाल्यामुळे वित्तीय वर्षांतच मंजूर न होता सन २०११-१२ या वर्षात उपलब्ध निधी मधून मंजूर करण्यात आले आहेत.

सन २०११-१२ या वर्षात मागील वर्षातील प्रलंबित असलेले ४४,०६० अर्जासह एकूण १२,३६,२२२ आदिवासी विद्यार्थ्यांना शिष्यवृत्ती योजनेचा लाभ देण्यात आला आहे.

(१४) भूमीहीन जनजातीला जमीन देताना प्रत्यक्षात किती भूमीहीन शेतकऱ्यांना लाभ दिला आहे ?

विभागाचे अभिप्राय :- सन २०१०-११ या आर्थिक वर्षात भुमिहीन दारिद्र्य रेषेखालील आदिवासी सबळीकरण व स्वाभिमान योजनेअंतर्गत २३ लाभार्थ्यांना जमीन वाटप करावयाची होती. त्यामध्ये २२ अनुसूचित जमाती व १ विधवा स्त्रियांचा समावेश असून प्रकल्प अधिकारी, अकोला यांचे कार्यक्षेत्रातील मेहेकर तालुक्यातील २० लाभार्थी असून १९ अनुसूचित जमाती व १ विधवा स्त्रिया यांचा समावेश असून त्यामध्ये १६.३० एकर जिरायत खरेदी करण्यात येवून प्रत्यक्षात १६.३० एकर जमिन वाटप करण्यात आली असून सदरची जमिन २० लाभार्थ्यांना प्रत्यक्षात वाटप करण्यात आले आहे.

(१५) जनजाती क्षेत्र उपयोजनेकरिता केंद्रवर्ती अर्थसंकल्प राज्य योजनांतर्गत सन २०१०-११ या आर्थिक वर्षात आदिवासी कुटूंबांना ब्लँकेट व सतरंजी घेण्याचा निर्णय झाल्यामुळे पुनर्विनियोजनाव्दारे वाढीव तरतूदी उपलब्ध करुन देण्यात आली. तथापि कोणत्या प्रकल्प

कार्यालयाकडून उपलब्ध करुन दिलेली तरतूद खर्च झाली नाही ? किती लाभार्थ्यांना सतरंजी व ब्लँकेट पुरविण्यात आले हे लाभार्थी कोणत्या जिल्ह्यातील आहेत ?

विभागाचे अभिप्राय :-

सन २०१०-११ मध्ये ब्लँकेट/सतरंजी खरेदीची कार्यवाही करण्यात आलेली नाही. सन २०१०-११ मध्ये ५७४.९९ ला बचत झाली आहे.

तथापि यासंदर्भात ब्लँकेट/सतरंजी खरेदीबाबतची कार्यवाही सन २०११-१२ मध्ये खालीलप्रमाणे करण्यात आलेली आहे.

शासन पत्र क्र.संकीर्ण-२०१०/प्र.क्र.१२६/का.७/दि.२७ सप्टेंबर, २०११ नुसार आयुक्तालयाचे पत्र क्र.न्युबयो-२०१०/प्र.क्र.१०० (१०)/का.३ (२) दि.७/१०/२०११ अन्वये न्युक्लिअस बजेट योजनेंतर्गत राज्यातील दारिद्र्य रेषेखालील आदिवासी कुटूंबांना प्रति कुटूंब २ नग ब्लॅकेट व २ नग सतरंजी पुरविण्याबाबत शासनास प्रस्ताव सादर करण्यात आलेला होता.

त्यानुसार आदिवासी विकास विभागाच्या शासन निर्णय क्र.सकीर्ण -२०१०/प्र.क्र.१२६/का-७, दिनांक २९.१०.२०११ अन्वये गडचिरोली, नंदूरबार, चंद्रपूर, अमरावती व ठाणे जिल्ह्यातील दारिद्र्य रेषेखालील आदिवासी कुटूंबांना न्युक्लिअस बजेट अंतर्गत प्रत्येक आदिवासी कुटूंबात २ ब्लँकेट्स व २ सतरंज्या सन २०११-१२ या आर्थिक वर्षात पुरविण्यास मान्यता दिली.

सतरंजी खरेदीची कार्यवाही सन २०१२-१३ या वर्षात करण्याबाबत शासन निर्णय क्र.संकीर्ण २०१०/प्र.क्र.१२६/का.७ दि.५.६.२०१२ अन्वये मान्यता देण्यात आली.

दिनांक १.१२.२०११ च्या आदेशान्वये सतरंजी/ब्लॅकेट पुरवठा आदेश देण्यात आले होते. त्यानुसार खालील प्रमाणे पुरवठा करण्यात आलेला आहे.

अ.क्र.	**जिल्हा**	**पुरवठा**	
		ब्लँकेट	**सतरंजी**
१	गडचिरोली	१४८८५२	१४८२८०
२	चंद्रपूर	६२२४३	६२५०८
३	अमरावती	९१५२४	९१५२४
४	नंदूरबार	१३९२८४	१३९२८४
५	ठाणे	१२२२७९	१२२४७६
एकूण		५६४१८२	५६४०७२

(१६) मागासवर्गीय मुलांचे आणि मुलींचे शासकीय वसतीगृह राज्य योजनेअंतर्गत योजना या योजनेखाली शिक्षक व शिक्षकेत्तर यांच्या वेतन भत्यावर बचत का झाली आहे. तसेच इतर खर्च म्हणजे कोणत्या खर्चात बचत झाली आहे. शिक्षकांची पदे रिक्त असल्यास पदे रिक्त का ठेवण्यात आली होती ?

विभागाचे अभिप्राय :- उक्त योजनेअंतर्गत सन २०१०-११ मध्ये वसतीगृहातील सर्व पदे मिळून एकूण २३८९ पदे मंजूर होती. पैकी भरलेली पदे १५६९ व रिक्त पदे ८२० अशी होती. रिक्त पदांची संख्या जास्त असल्या कारणाने वेतन व भत्यावर बचत झाली आहे. त्याचप्रमाणे इतर खर्च म्हणजेच, प्रामुख्याने आहार खर्च, भाडेपट्टी व कर व साधन सामुग्री या बाबींवर बचत झाली. सन २०१०-११ मध्ये भरती प्रक्रिया पूर्ण होवू शकली नाही.

(१७) आश्रमशाळा संकुले या योजनेखाली कार्यालयीन खर्च दुरध्वनी आकार, दर व कर आणि पोषण आहार यांवरील अधिक खर्चामूळे मार्च २०११ मध्ये पुनर्विनियोजनाव्दारे रु.१३३२०.४१ लाख इतक्या निधीची तरतूद करण्यात आली असली तरी रु.२०१२.२७ लाख इतक्या अंतिम अधिक खर्चाची कारणे महालेखाकारांना कळविण्यात आली नाहीत ?

विभागाचे अभिप्राय :- सदर योजनेअंतर्गत जिल्हास्तरीय व राज्य स्तरीय या दोन्ही योजनेमार्फत अनुदान प्राप्त होते. राज्यस्तर योजनेतून केवळ प्रामुख्याने दूरध्वनी खर्च, भाडेपट्टी व कर, आहार खर्च, साधनसामुग्री व इतर खर्च या बाबींवर आयुक्तालयाच्या स्तरावरुन अनुदान देण्यात येते.

जिल्हा स्तर योजनेतून प्रमुख्याने वेतन, मजूरी, आहारखर्च, साधनसामुग्री खर्च त्या त्या क्षेत्रीय कार्यालयांना (अपर आयुक्त आदिवासी विकास/प्रकल्प अधिकारी) संबंधीत जिल्हाधिकऱ्यांमार्फत अनुदान देण्यात येते.

जिल्हा स्तरीय योजनेतून मुख्यत: सन २०१०-११ या वित्तीय वर्षात वेतन व क्रमप्राप्त असणारा आहारखर्च या बाबीवर अधिकचा खर्च झालेला आहे. उक्त योजनेअंतर्गत संबंधित जिल्हाधिकारी कार्यालयाकडे आवश्यक त्या अनुदानाची मागणी ही क्षेत्रीय कार्यालयांमार्फत करण्यात येते.

वेतनावर झालेला खर्च हा सहाव्या वेतन आयोगाअंतर्गत संबंधित शिक्षक/शिक्षकेत्तर कर्मचाऱ्यांच्या फरकापोटी झालेला आहे.

(१८) मुलोद्योगोत्तर आश्रमशाळा सुरु करण्यासाठी व त्यांचे परिरराण करण्यासाठी स्वयंसेवी अभिकरणांना सहायक अनुदान या योजनेअंतर्गत किती प्रस्ताव प्राप्त झाले व ही योजना कोणत्या जिल्ह्यात राबविण्यात आली ? प्रत्येकास किती सहाय्यक अनुदान देण्यात आले ?

विभागाचे अभिप्राय :- राज्यात एकूण ५५६ अनुदानित आश्रमशाळा कार्यरत आहे. सन २००३-०४ पासून नविन अनुदानित आश्रमशाळा मंजूरी देण्यात येत नसल्याने प्रस्ताव प्राप्त नाहीत.

(१९) वैद्यकीय आणि त्याच प्रकारच्या पाठ्यक्रमांमध्ये शिकत असलेल्या अनुसूवित जमातीच्या विद्यार्थ्यांना शिष्यवृत्ती देण्यात आली व कोणत्या जिल्ह्यातील विद्यार्थी शिकत होते ? प्रती विद्यार्थी किती खर्च झाला आहे ?

विभागाचे अभिप्राय :- सदर योजनेअंतर्गत राज्यातील मान्यताप्राप्त खाजगी व विनाअनुदानित शिक्षण संस्थांमध्ये शिक्षण घेणाऱ्या अनुसूचित जमातीच्या विद्यार्थ्यांना व्यावसायिक अभ्यासक्रमाचे शिक्षण घेण्यासाठी शैक्षणिक शुल्काची प्रतिपूर्ती करण्यात येते. सन २०१०-११ या वित्तीय वर्षात राज्यातील एकूण ६२८० विद्यार्थ्यांना प्रतिपूर्ती करण्यात आली आहे. नाशिक विभाग १८०१, ठाणे विभाग-११३५, अमरावती विभाग-१७०८ व नागपूर विभाग १६३६ असे एकूण ६२८० विद्यार्थ्यांना प्रतिपूर्ती देण्यात आली. संबंधित विद्यार्थ्यांना शिक्षण शुल्क निर्धारण समितीने अभ्यासक्रमानुसार निश्चित केलेल्या दराने फी देण्यात येते.

(२०) शासकीय आश्रमशाळांमध्ये अकरावी व बारावीचे वर्ग सुरु करणे या योजनेअंतर्गत किती आश्रमशाळांमध्ये ११ वी व १२ वी वर्ग सुरु करण्यात आलेल्यांची विद्यार्थी क्षमता किती आहे ? सद्य:स्थिती काय आहे ?

विभागाचे अभिप्राय :- १२७ शासकीय आश्रमशाळांमध्ये इयत्ता ११ वी व १२ वीचे वर्ग सुरु करण्यास मंजूरी देण्यात आली आहे. त्यापैकी सन २०१०-११ या शैक्षणिक वर्षात १२४ आश्रमशाळांमध्ये इ.११ वी व १२ वीचे वर्ग सुरु आहेत. त्यामध्ये १२४०० एवढी विद्यार्थी क्षमता असून प्रत्यक्षात १३८६६ इतके विद्यार्थी प्रवेशित आहेत.

सद्यस्थितीत १२४ शासकीय आश्रमशाळांमध्ये इ.११ वी व १२ वीचे वर्ग सुरु असून त्यामध्ये १२४०० एवढी विद्यार्थी क्षमता असून प्रत्यक्षात १७३७३ विद्यार्थी प्रवेशित आहेत.

(२१) १) भूसंपादन या योजनांतर्गत आश्रमशाळा व वसतीगृहांच्या बांधकामासाठी जमीन खरेदी करीता आवश्यक प्रस्ताव प्राप्त न होण्याची कारणे काय ?

२) आश्रमशाळा इमारतीचे बांधकाम या योजनेअंतर्गत केंद्र शासनाकडून मिळणाऱ्या आश्रमशाळा बांधकामासाठी आवश्यक तरतूद प्राप्त न होण्याची कारणे काय आहेत ?

विभागाचे अभिप्राय :-

१) शासनाच्या तत्कालीन रेडीरेकनरच्या दरात व प्रचलित बाजार भावाच्या दरात तफावत असल्याने जमीन मालक जमिन विकण्यास सहजासहजी तयार होत नसल्याने अंतिमरित्या जमिन संपादनाची कामे

होऊ शकलेली नाही. त्यामुळे भूसंपादन या योजनांतर्गत व वसतीगृहांच्या बांधकामासाठी जमिन खरेदीकरिता आवश्यक प्रस्ताव प्राप्त झाले नाही.

२) आश्रमशाळा इमारतीचे बांधकाम या योजनेंतर्गत केंद्र शासनाकडून मिळणाऱ्या आश्रमशाळा बांधकामासाठी आवश्यक तरतूद प्राप्त न होण्याची कारणे पुढीलप्रमाणे :- शासनाच्या तत्कालीन रेडीरेकनरच्या दरात व प्रचलित बाजार भावाच्या दरात तफावत असल्याने जमिन मालक जमिन विकण्यास सहजासहजी तयार होत नसल्याने अंतिमरित्या जमिन संपादनाची कामे होऊ शकलेली नाही. परिणामत: इमारत बांधकामाचे अंदाजपत्रक व आराखडे यांना प्रशासकीय मंजूरी नसल्याने तरतूद प्राप्त झाली नाही.

(२२) १) वसतीगृहाचे तसेच आश्रमशाळांचे व इमारतींचे बांधकाम या योजनेअंतर्गत वसतीगृहांच्या व आश्रमशाळांच्या इमारत बांधकामासाठी आवश्यक प्रस्ताव प्राप्त न होण्याची कारणे काय आहेत?

२) आवश्यक प्रस्ताव प्राप्त न झाल्याने बचत झाली आहे हे दिलेले कारण संयुक्तिक वाटत नाही याबाबत सचिवांनी खुलासा करावा.

विभागाचे अभिप्राय :-

१) वसतीगृहांचे तसेच आश्रमशाळांचे व इमारतींचे बांधकाम या राज्ययोजनेंतर्गत वसतीगृहांच्या व आश्रमशाळांच्या इमारत बांधकामासाठी आवश्यक प्रस्ताव प्राप्त न होण्याची कारणे- शासनाच्या तत्कालीन रेडीरेकनरच्या दरात व प्रचलित बाजार भावाच्या दरात तफावत असल्याने जमिन मालक जमिन विकण्यास सहजासहजी तयार होत नसल्याने अंतिमरित्या जमिन संपादनाची कामे होऊ शकलेली नाही. त्यामुळे इमारत बांधकामाचे अंदाजपत्रक व आराखडेबाबत प्रस्ताव प्राप्त झाले नाहीत.

२) अर्थसंकल्प विवरण प्रणाली (बीडीएस) संथ झाल्याने अंतिम अनुदान आहरीत करता न आल्याचे संबंधित सार्वजनिक बांधकाम विभागाच्या सक्षम अधिकाऱ्यांनी दिनांक २५.८.२०१५ च्या बैठकीत सांगितले आहे.

(२३) आश्रमशाळा इमारतींचे दुरुस्ती या योजनेअंतर्गत आश्रमशाळा इमारतींची दुरुस्तीचे आवश्यक प्रस्ताव प्राप्त झाले नाही हे दिलेले कारण संयुक्तिक वाटत नाही ? राज्यात अनेक आश्रमशाळांची दुरवस्था झालेली असतानाही दुरुस्तीचे आवश्यक प्रस्ताव प्राप्त न होण्याची कारणे काय आहेत ?

विभागाचे अभिप्राय :- लेखाशिर्ष ४२२५ ०५१४ अंतर्गत प्राप्त अनुदान रुपये २०३५.३४ लक्ष पैकी एकूण खर्च रुपये ९९८.३८ लक्ष व बचत रुपये १०३६.९६ लक्ष आहे. ज्या शासकीय आश्रमशाळा इमारतींची दुरावस्था

झाली आहे अशा इमारतींची दुरुस्तीची आवश्यकता होती त्या इमारतींची दुरुस्ती करण्यासाठी रुपये ९९८.३८ लक्ष खर्च करण्यात आली आहे. नव्याने इमारतींचे बांधकाम झालेल्या आश्रमशाळांच्या इमारतींचे दुरुस्तीचे प्रस्ताव नसल्याने बचत रक्कम रुपये १०३६.९६ लक्ष बचत झाली आहे.

(२४) वित्त विभागाकडून कमी निधी प्राप्त होण्याची कारणे काय आहेत. तसेच कोणतेही कारण न देता मार्च, २०११ मध्ये रु.१६८२.२३ लाख इतका निधी का काढण्यात आला ?

विभागाचे अभिप्राय :- वित्त विभागाने या लेखाशिर्षाखाली कमी तरतूद उपलब्ध करुन दिली त्यानंतर उर्वरीत तरतूदींपैकी रु.५९७.२० चे पुनर्विनियोजन करण्यात आले. वित्त विभागाने अर्थसंकल्पित निधीसाठी कपात लावल्याने कमी तरतूद उपलब्ध झाली.

(२५) आश्रमशाळा इमारतींचे बांधकाम या राज्य योजनेअंतर्गत रु.१४४१.३५ लाख इतक्या अंतिम बचतीची कारणे काय आहेत ?

विभागाचे अभिप्राय :- आश्रमशाळा इमारतींचे बांधकाम या राज्य योजनेंतर्गत रुपये १४४१.३५ लक्ष इतक्या अंतीम बचतीची कारणे-अर्थसंकल्प वितरण प्रणाली (बीडीएस) संथ झाल्याने अंतिम अनुदान आहंरीत करता न आल्याचे संबंधित सार्वजनिक बांधकाम विभागाच्या सक्षम अधिकाऱ्यांनी दिनांक २५.८.२०१५ च्या बैठकीत सांगितले आहे.

(२६) वसतीगृहाचे बांधकाम या केंद्र शासनाच्या योजनेअंतर्गत रु.३४२.०९ लाख इतक्या अंतिम बचतीची कारणे काय आहेत ?

विभागाचे अभिप्राय :- वसतीगृहाचे बांधकाम या केंद्र शासनाच्या योजनेअंतर्गत रुपये ३४२.०९ लक्ष इतक्या अंतिम बचतीची कारणे अर्थसंकल्प वितरण प्रणली (बीडीएस) संथ झाल्याने अंतिम अनुदान आहंरीत करता न आल्याचे संबंधित सार्वजनिक बांधकाम विभागाच्या सक्षम अधिकाऱ्यांनी दिनांक २५.८.२०१५ च्या बैठकीत सांगितले आहे.

(२७) रु.१,०९,७९.६७ लाख इतकी संपूर्ण अर्थसंकल्पीय तरतूद वापरण्यात का आली नाही किंवा परतही करण्यात आली नाही, याचे कारणे महालेखाकारांना का कळविण्यात आली नाही ?

विभागाचे अभिप्राय :- सदर रु.१,०९,७९.६७ लाख तरतूद रोख स्वरुपात अर्थसंकल्पित करण्यात आली होती. त्यामधून या आर्थिक वर्षात आवश्यकतेनुसार पुरक मागण्या सादर करण्यात आल्या होत्या.

८.४ समितीच्या शिफारशी :-

(१) आदिवासी विकास विभागाकडून सन २०१०-११ मध्ये एकूण ११७७ बायोमॅट्रीक मशिन खरेदीकरिता ९,३८,५८,१००/- एवढ्या रकमेचे पुरवठा आदेश दिनांक २० ऑगस्ट, २०११ रोजी देण्यात आले. तथापि १३५७ मशिन बसविण्यात आल्या आहेत. यासंदर्भात सुरु असलेली चौकशी तीन महिन्याच्या आत पूर्ण करुन दोषींवर कारवाई करावी व केलेल्या कारवाईची माहिती समितीस सादर करावी. तसेच सर्व बायोमॅट्रीक यंत्रणा लवकरात लवकर कार्यान्वित करण्यात याव्यात अशी समितीची शिफारस आहे.

(२) सन २०१०-११ या वित्तीय वर्षात आदिवासी विकास विभागाकडील अन्य विभागाने वितरित निधी खर्च न होण्याच्या कारणांचा आढावा विभागीय सचिवांच्या साक्षीमध्ये घेण्यात आला असता असे निदर्शनास येते की, आर्थिक वर्षाच्या शेवटी निधी उपलब्ध करुन देणे, निधी खर्चास अपुरा वेळ मिळणे, निधी खर्चाकरिता आवश्यक मान्यता देण्यास विलंब होणे, इमारती बांधकामाकरिता जागा उपलब्ध न होणे, बीडीएस प्रणालीमधील तांत्रिक अडचणीमुळे निधी आहरण न होणे, परिणामी खर्चात बचत होणे किंवा निधी व्यपगत होणे या बाबी निदर्शनास आल्या व त्यामुळे आदिवासी लाभार्थ्यांना शासकीय योजनेचा लाभ मिळू शकला नाही. आदिवासी विकास विभागाकरिता राखीव प्रमाणातील नियतव्यय खर्च होऊ शकला नाही. आदिवासी विकास विभाग, सामाजिक न्याय विभाग व ग्रामविकास विभाग हे सर्वसामान्य जनतेशी संबंधित अत्यंत महत्वाचे विभाग असून या विभागांना शासनामार्फत अर्थसंकल्पात भरीव तरतूदही करण्यात येते. परंतु हा निधी काही तांत्रिक बाबींमुळे अखर्चित राहणे ही बाब अत्यंत गंभीर असून या विभागांतर्गत राबविण्यात येत असलेल्या महत्वाच्या योजनांचा उद्देशच असफल करणारी ठरते. आदिवासी विकास विभागाने या सर्व अडचणी समांतर पातळीवर दूर करुन संबंधित विभागांशी योग्य तो समन्वय साधून निधी खर्चाबाबत निश्चित उपाययोजना करावी व त्या आर्थिक वर्षात मंजूर निधी १००% खर्च होईल याची दक्षता घ्यावी व यासंदर्भात केलेल्या कार्यवाहीचा अहवाल तीन महिन्यात समितीस सादर करावा अशी समितीची शिफारस आहे.

(३) आदिवासी विकास विभागाकरिता राज्याच्या एकूण नियतव्ययाच्या ९.४०% रक्कम राखून ठेवली जाते. सदर रक्कम अर्थसंकल्पित करुन आदिवासी विकास व अन्य विभागांमार्फत खर्च करण्यास उपलब्ध केली जाते. तथापि, मंजूर तरतूदींपैकी १५ ते २० टक्के रक्कम खर्च होत नाही व सदर रक्कम ३१ मार्चनंतर व्यपगत होते व आदिवासी विकास विभाग अथवा सामाजिक न्याय विभागातील लाभार्थ्यांना कायद्यातील तरतूदींनुसार अनुज्ञेय असलेला लाभ मिळत नाही. व्यापक सार्वजनिक हिताच्या दृष्टीने मोठ्या प्रमाणात अर्थसंकल्पीय तरतूद या विभागांसाठी उपलब्ध होत असताना सदरहू तरतूद ही वर्षाअखेरीस अखर्चीत राहणे ही बाब शासनास नक्कीच भूषणावह नाही. या दोन विभागांसाठी करण्यात आलेली आर्थिक तरतूद ही त्याच वर्षात खर्च करावी व हा निधी वर्षाअखेरीस व्यपगत होऊ

नये याची विभागाने दक्षता घ्यावी. या विभागांचा निधी व्यपगत झाल्यास संबंधित विभागाच्या सचिवांना जबाबदार धरुन मुख्य सचिवांनी त्यांच्याविरुध्द आवश्यक ती कारवाई करावी अशी समितीची शिफारस आहे.

(४) आदिवासी विकास विभागाकडून सार्वजनिक बांधकाम विभागास मागणी क्र.टी-६ "जनजाती क्षेत्र विकास उपयोजनेवरील भांडवली खर्च " व "५०५४ मार्ग व पूल " या भांडवली शिर्षाखाली ६६.१६ कोटी रुपयांची तरतूद उपलब्ध करुन दिली असता त्यापैकी रुपये ५३.९० कोटी तरतूद खर्च झाली व रुपये १२.२६ कोटी नाशिक व धुळे बीडीएस प्रणाली दिनांक ३० मार्च रोजी बंद पडल्याने खर्च झाली नाही. ही बाब विभागीय सचिवांनी समितीच्या निदर्शनास आणली, राज्यातील इतर जिल्ह्यात बीडीएस प्रणाली कार्यरत असताना नाशिक व धुळे येथे बंद पडण्याचे कारण काय याबाबत वित्त विभागाने तांत्रिक बाबींची चौकशी करुन त्याबाबतचा अहवाल समितीस तीन महिन्यात सादर करावा. भविष्यात अशा तांत्रिक अडचणींमुळे मंजूर निधी व्यपगत होणार नाही याबाबत आवश्यक ती कार्यवाही करावी व केलेल्या कार्यवाहीची माहिती तीन महिन्यात समितीस सादर करावी अशी समितीची शिफारस आहे.

(५) कौशल्य विकास व उद्योजकता विभागास मागणी क्र.टी-५ "कामगार व सेवायोजन" या शीर्षाखाली मंजूर तरतूद रुपये ३३८ लक्ष पैकी फक्त ८ लक्ष खर्च झाला असून रुपये ३३० लक्ष व्यपगत झाले. केंद्र शासनाकडून आयटीआयच्या तुकड्यांना मान्यता न दिल्याने निधी खर्च झाला नाही असे विभागीय सचिवांनी स्पष्ट केले. त्यावर समितीने आदिवासी लाभार्थ्यांकरिता उपलब्ध निधी प्रशासकीय कारणास्तव खर्च न होणे याबाबत गंभीर चिंता व्यक्त केली. विभागाने मंजूर निधी खर्च न करणे व केंद्र शासनाकडे पाठपुरावा देखील न करणे, परिणामी सदर निधी व्यपगत होणे याकरिता जबाबदार असणाऱ्या अधिकाऱ्यांवर कारवाई करुन त्याची माहिती तीन महिन्यात समितीस सादर करावी अशी समितीची शिफारस आहे.

(६) समितीच्या असेही निदर्शनास आलेले आहे की, वित्त विभागाकडून निधी हा आर्थिक वर्ष संपायच्या अखेरीस वितरित केला जातो. परिणामी त्या विभागाकडून हा निधी खर्च होत नाही व अशाप्रकारे जवळजवळ सर्वच विभागांमध्ये वर्षअखेरीस मोठ्या प्रमाणात अर्थसंकल्पीत तरतूदीमधील निधी अखर्चीत राहतो व कागदावर ती बचत दिसल्यामुळे महालेखाकारांकडून त्याबाबत विनियोजन लेख्यांमध्ये आक्षेप नोंदविले जातात. व त्यानंतर या सर्व बाबी लोकलेखा समितीसमोर चर्चेस येतात. विनियोजन लेख्यांच्या छाननी दरम्यान अनेक प्रकरणांमध्ये केवळ निधी वर्षाच्या शेवटच्या दिवशी दिल्यामुळे अखर्चीत राहण्याची बाब साक्षीदरम्यान समितीच्या निदर्शनास येते व या सर्व प्रक्रियेत महालेखाकार व लोकलेखा समितीचा मौल्यवान वेळ वाया जातो. अशा परिस्थितीत या निधी

वितरणाच्या प्रक्रियेसंदर्भात वित्त विभाग व नियोजन विभागाने एकत्रित आढावा घेऊन याबाबत निश्चित कार्यपध्दती ठरवावी जेणेकरुन अशा प्रकारच्या तांत्रिक अडचणीमुळे निधी अखर्चीत राहण्याचे प्रमाण कमी होईल अशी शिफारस समिती करीत आहे.

उच्च व तंत्रशिक्षण विभाग

९.१ भारताचे नियंत्रक व महालेखापरिक्षक यांच्या सन २०१०-२०११ या वर्षाच्या विनियोजन लेख्यांची छाननी करीत असताना अनुदान क्रमांक -डब्ल्यु-३ मधील प्रधान शीर्ष २२०३ "तंत्रशिक्षण" या शीर्षाअंतर्गत बचत व अधिक खर्च झालेला आहे. बचत व अधिक खर्चासंबंधी महालेखाकारांना आपल्या अहवालात पुढीलप्रमाणे अभिप्राय दिल्याचे समितीच्या निदर्शनास आलेले आहे.

अनुदान क्रमांक डब्ल्यु-३

"तंत्रशिक्षण"

(रु.हजारात)

शीर्ष	एकूण अनुदान	प्रत्यक्ष खर्च	अधिक खर्च (+) बचत (-)
२२०३ - तंत्र शिक्षण दत्तमत- मूळ ८,१६,८४,०३ पूरक ६९,४२,३७ वर्षभरात परत करण्यात आलेली रक्कम (मार्च, २०११)	८,८६,२६,४०	८,९४,७६,८०	+८,५०,४० ४,५२,३०
भारित- मूळ ७० पूरक --- वर्षभरात परत करण्यात आलेली रक्कम (मार्च, २०११)	७० ७०	५	-६५

टिपा व भाष्ये :-

अनुदानातील रू.८५०.४० लाख इतका अधिक खर्च (रू.८,५०,३९,७९९ प्रत्यक्ष अधिक खर्च) नियमात बसविणे आवश्यक आहे.

२. रु.८५०.४० लाख इतका खर्च असताना मार्च, २०११ मध्ये प्रत्यार्पित केलेला रु.४५२.३० लाख निधी अत्याधिक असल्याचे सिध्द झाले.

३. अनुदानातील अधिक खर्च पुढील शीर्षाखाली झाला.

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात उच्च व तंत्रशिक्षण विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

सदर लेखाशिर्षाखाली झालेला अधिकचा खर्च रू. ८,५०,४० हजार हा शासकीय तंत्र निकेतन व शासकीय अभियांत्रिकी महाविद्यालयातील कर्मचाऱ्यांच्या वेतनावर झालेला असून तो विभागास मान्य आहे. कृपया सदरचा अधिकचा खर्च एकूण तरतुदीच्या तुलनेत फारच कमी असल्यामुळे क्षमापित करण्यात यावा. लेखापरिक्षा/एएडब्ल्यू/अशासकीय संदर्भ/डब्ल्यू-३/२२०३/२०१०-११/उवतंशिवि/UOR-२२९/O.W.No. -३७३ दिनांक ३१.०१.२०१३ नुसार महालेखापालांनी कोणतेही भाष्य केलेले नाही.

(रु.लाखांत)

शीर्ष	**एकूण अनुदान**	**प्रत्यक्ष खर्च**	**अधिक खर्च (+) बचत (-)**
१०२- तंत्रशिक्षण विद्यापीठांना सहाय्य १०२(०१)(०२) डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर तंत्रज्ञान विद्यापीठ व (०२)(०२) लोणेरे,जि. रायगड याला परिरक्षण अनुदान मूळ ७,५९.८४ पूरक ४१.२२ पुनर्विनियोजन १,१४.८२	९,१५.८८	९,१५.८८	--

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात उच्च व तंत्रशिक्षण विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

१०२ (०१)(०१) तंत्रशिक्षणासाठी विद्यापीठांना सहाय्य सर जे.जे वास्तुशास्त्र महाविद्यालय (२२०३००६९) या उपलेखा शिर्षातून रूपये ६६.४६ व १०४ अशासकीय तंत्र महाविद्यालय व संस्थांना सहाय्य अनुदानित अशासकीय महाविद्यालय (०१)(०३)(२२०३ ०१६७) या उपलेखा शिर्षातून रुपये ४८.३७ अशी एकूण १,१४.८२ एवढी रक्कम पुनर्नियोजनाद्वारे प्राप्त करुन (०१)(०२) डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर तंत्रज्ञान विद्यापीठ लोणेरे, रायगड या संस्थेत (२२०३ ०५२३) शिक्षक व शिक्षकेत्तर कर्मचाऱ्यांचा वेतन अदा करण्यासाठी वर्ग करण्यात आले त्यामुळे बचत अथवा अधिक्य निरंक आहे.

(रुपये लाखांत)

शीर्ष	एकूण अनुदान	प्रत्यक्ष खर्च	अधिक खर्च (+) बचत (-)
१०५- तंत्र निकेतन १०५(००)(०१) शासकीय तंत्रनिकेतन व (००)(०२) मूळ १,२४,२९.२६ पूरक २०,१८.९५ पुनर्विनियोजन ४,९१.८३	१,४९,४०.०४	१,६२,२२.३६	+१२,८२.३२

टिपा व भाष्ये :-

रु.१२८२.३२ लाख इतका अंतिम अधिक खर्च असताना कोणतेही विशिष्ट कारण न देता वर नमूद केलेल्या शीर्षाखालील मार्च, २०११ मध्ये पुनर्विनियोजनांद्वारे तरतूद केलेला रु.६०६.६५ लाखाचा अतिरिक्त निधी अपुरा असल्याचे सिध्द झाले. त्याबाबतची कारणे मागवूनही कळविण्यात आली नाहीत (ऑगस्ट, २०११).

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात उच्च व तंत्रशिक्षण विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

१०५(००)(०१) शासकीय तंत्र निकेतने (२२०३ ०२०२) योजनेत्तर या उपलेखा शिर्षाखाली ६ व्या वेतन आयोगानुसार थकबाकीचा खर्च आवश्यक असल्याने वि.वि. शासन निर्णय क्र.वे.पु.र.-१२०९/ प्र.क्र.६९/सेवा-९, दि.२९/०४/२००९ च्या अनुषंगाने वेतन व थकबाकी, इत्यादीकरिता रुपये १२,८२.३२ एवढा अधिकचा खर्च करण्यात आला आहे.

१०५(००)(०२) (२२०३ ०२११) योजनांतर्गत या उपलेखा शिर्षाखाली केवळ रुपये ६०६.६५ एवढी रक्कम पुनर्विनियोजनाद्वारे उपलब्ध झाली. केवळ योजनेत्तर लेखा शिर्षाखाली अधिकचा खर्च झालेला आहे तरी झालेला अधिकचा खर्च क्षमापित करण्यात यावा.

शासकीय अभियांत्रिकी /तंत्र महाविद्यालये व संस्था वास्तुशास्त्र महाविद्यालय (वसतिगृहासहित) मधील शिक्षक व शिक्षकेत्तर अधिकारी/कर्मचारी यांना सहाव्या वेतन आयोगाची थकबाकी आणि महागाई भत्यात केलेली वाढ इत्यादीमुळे खर्चात वाढ झाली. वाढीव खर्चाचा अंदाज न आल्यामुळे व अपुऱ्या उपलब्ध तरतूदीमध्ये रक्कम रु. ४,३२.९७ इतका अधिकचा खर्च ६ व्या वेतन आयोगाचा खर्च भागविणे आवश्यक असल्यामुळे सदर झालेला अधिकचा खर्च कृपया क्षमापित करावा.

(रु.लाखांत)

शीर्ष	एकूण अनुदान	प्रत्यक्ष खर्च	अधिक खर्च (+) बचत (-)
००१ संचालन व प्रशासन ००१ (०२) (०२) व्यावसायिक शिक्षण व प्रशिक्षण संचालनालयाचे मजबुतीकरण करणे मूळ .. १४,१८,७९ पुनर्विनियोजन .. -२.५८	१४,१६.२१	१७,६२.०५	+३,४५.८४

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात उच्च व तंत्रशिक्षण विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

सन २०१०-११ मधील अर्थसंकल्पीय अंदाज पुस्तिकेनूसार मुळ तरतूद रु. १४,१८.७९ इतकी होती. सूधारित अंदाजानुसार रु. १८,०४.९५ इतकी तरतूद उपलब्ध करुन देण्यांत आलेली होती त्यापैकी रु. १७,६२.०५ इतकी तरतूद प्रत्यक्ष खर्च करण्यात आलंली असून खर्चामध्ये बचत झालेली आहे. उपलब्ध तरतूदीच्या मर्यादेत खर्च कमी असून क्षमापित करण्यांत यावा.

(रु.लाखांत)

शीर्ष	एकूण अनुदान	प्रत्यक्ष खर्च	अधिक खर्च (+) बचत (-)
१०४- अशासकीय तंत्र महाविद्यालये व संस्था यांना सहाय्य १०४ (०१)(०१) तंत्र व औद्योगिक शाळा व (०२) (०१) मूळ ३,२३,८७.०० पुनर्विनियोजन २०,७५.००	३,४४,६२.००	३,४६,५४.३४	+१,९२.३४

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात उच्च व तंत्रशिक्षण विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

अशासकीय अनूदानित संस्थेतील ७८९ शिक्षक व ३०१ शिक्षकेत्तर कर्मचारी असे एकूण १०९९ शिक्षक/शिक्षकेत्तर कर्मचाऱ्यांचा महागाई भत्ता वाढ, सुधारित वेतनश्रेणी थकबाकी हप्ता थकित असल्यामुळे भविष्य निर्वाह निधीमध्ये जमा करण्यांत आला त्यामुळे वेतन या उद्दिष्टामध्ये वाढ झाल्याने रु. १,९२.३४ इतका अधिकचा खर्च झाला आहे. सदरचा खर्च अल्प असल्यामुळे कृपया क्षमापित करण्यात यावा.

(रु.लाखात)

शीर्ष	एकूण अनुदान	प्रत्यक्ष खर्च	अधिक खर्च (+) बचत (-)
प्रधान शिष्र ११२- अभियांत्रिकी/तंत्र महाविद्यालये व संस्था ११२(००) (०१) शासकिय अभियांत्रिकी व वास्तूशास्त्रीय महाविद्यालय (वसतिगृहांसह) मूळ ३७,८७.८९ पूरक ५,४९.६०	४३,३७.४९	४७,७०.४६	+४,३२.९७

टिपा व भाष्ये :-

वर नमूद केलेल्या शीर्षाखालील रु. ९७१.१५ लाख इतक्या अंतिम अधिक खर्चाची कारणे कळविण्यात आलेली नाहीत. (ऑगस्ट, २०११).

४. वरील टीप ३ मध्ये नमूद केलेला अधिक खर्च पुढील बचतीद्वारे अंशत: प्रतिसंतुलित झाला.

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात उच्च व तंत्रशिक्षण विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

(रु.लाखांत)

शीर्ष	एकूण अनुदान	प्रत्यक्ष खर्च	अधिक खर्च (+) बचत (-)
प्रधान शिर्ष ००१(०१)(०१) संचालक, तंत्र शिक्षण मूळ ९,३२.४० पुर्नविनियोजन -७९.२२	८,५३.१८	८,५३.०८	-०.१०

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात उच्च व तंत्रशिक्षण विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

रु. १० इतकी बचत झाली आहे.

लेखापरीक्षा/एएडब्ल्यू/अशासकीय संदर्भ/डब्ल्यू३/२२०३/२०१०-११/उवतंशिवि/UOR-२२९/O.W No. ३७३ दिनांक ३१.०१.२०१३ नुसार महालेखापालांनी कोणतेही भाष्य केलेले नाही.

(रु.लाखांत)

शीर्ष	एकूण अनुदान	प्रत्यक्ष खर्च	अधिक खर्च (+) बचत (-)
१०२- तंत्र शिक्षणासाठी विद्यापीठांना सहाय्य १०२(०१)(०१) वस्तुशास्त्रीय महविद्यालयासाठी मुंबई विद्यापीठाला परिरक्षण अनुदाने मूळ २,७२.६४ पूरक २४.४६ पुनर्विनियोजन -६६.४६	२,३०.६४	२,३३.६४	+३.००

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात उच्च व तंत्रशिक्षण विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

रु. ३.०० लाख इतका अधिकचा खर्च हा सन २००८-०९ मध्ये जे.जे. वास्तूशास्त्र महाविद्यालयाला वेतनेतर बाबीसाठी देण्यात आलेला धनादेश हा त्याच वर्षी खर्ची न पडता आर्थिक वर्ष २०१०-११ मध्ये खर्ची पडल्यामुळे तो अधिकचा खर्च दिसून येत आहे. प्रत्यक्षात अधिकचा खर्च झालेला नाही. जे.जे वास्तूशास्त्र महाविद्यालयाला रु ३ लाखाचा धनादेश कोषागारा कडून देयक क्र. ३२, दि. २४.०९.२००८ रोजी प्राप्त झाला सदर धनादेश बँकेमध्ये तात्काळ जमा न करता दि. २९.१२.२००८ रोजी जमा केला. आर.बी.आय कडे मुदतीत धनादेश प्राप्त न झाल्यामुळे तो धनादेश वटला नाही. धनादेशाची मुदत संपली असल्याने अधिदान व लेखा कार्यालयास धानादेशास मुदत वाढ देण्याबाबात कळविले होते. अधिदान व लेखाकार्यालयाने सदर धनादेश रद्द बातल झाले असे कळवून खाते बद्दल नोंदी घेवून नवीन देयक दि.२१.१२.२००९ रोजी सादर करणेबाबत दि.२५.०५.२०१० रोजी कळविल्यानुसार देयक सादर करण्यात आले व त्याचप्रमाणे रु. ३ लाख ही सन २०१०-११ या वर्षात खर्ची पडली आहे. याप्रकरणी लेखा व कोषागारे यांनी मागील रु. ३ लाखाच्या धनादेशाचे नुतनीकरण (Renew) करुन सदर रक्कम अदा केली. सन २०१०-११ या वर्षात उपरोक्त नमूद केल्याप्रमाणे रु. ३ लाख ज्यादा खर्च झालेला आहे तरी सदरचा झालेला अधिकचा खर्च कृपया क्षमापित करावा.

(रु.लाखांत)

शीर्ष	एकूण अनुदान	प्रत्यक्ष खर्च	अधिक खर्च (+) बचत (-)
१०३- तंत्रशाळा १०३ (०२)(०१) शासकीय औद्योगिक शाळा व (०२) (०२) मूळ ३७.३२ पुर्नविनियोजन -१९.९०	१७.४२	२८.६९	+११.२७.

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात उच्च व तंत्रशिक्षण विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

शासकीय औद्योगिक शाळांमधील १३ कर्मचाऱ्यांच्या महागाई भत्ता वाढ व सुधारित वेतनश्रेणीची थकबाकी थकित असल्यामुळे भविष्य निर्वाह निधीमध्ये थकित रक्कम जमा करण्यांत आल्यामुळे वेतन या उद्दिष्टामध्ये वाढ झाल्याने रु. ११.२७ इतका अधिकचा खर्च झाला आहे तो क्षमापित करण्यात यावा.

(रु.लाखांत)

शीर्ष	**एकूण अनुदान**	**प्रत्यक्ष खर्च**	**अधिक खर्च (+) बचत (-)**
१०३-तंत्रशाळा १०३ (०२)(०५) माध्यमिक शालांत प्रमाणपत्र परीक्षा पूर्व (एम.एस.सी.पूर्व) व्यावसायिक शिक्षणासाठी सुविधांचा विकास-विशेष घटक योजना मूळ ३२.४२ पुर्नविनियोजन -१६.१३	१६.२९	१७.१७	+०.८८

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात उच्च व तंत्रशिक्षण विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

३१ मार्च, २०११ रोजी ४ देयकांची आक्षेपांची पूर्तता करुन काषोगारात पुन:श्च सादर करण्यात आली होती व ती देयके पारीत झाल्याने अधिकचा खर्च झाला आहे.

लेखापरीक्षा/एएडब्ल्यू/अशासकीय संदर्भ/डब्ल्यू-३/२२०३-२०१०.११/उवतंशिवि/UOR-२२९/ O.W.No.-३७३ दिनांक ३१.०१.२०१३ नुसार महालेखापालांनी कोणतेही भाष्य केलेले नाही.

(रु.लाखांत)

शीर्ष	एकूण अनुदान	प्रत्यक्ष खर्च	अधिक खर्च (+) बचत (-)
१०३- तंत्रशाळा १०३ (०१) (०९) व्यावसायिक शिक्षण संचालनालयाअंतर्गत विविध योजनांसाठी पदे निर्माण करणे. मूळ ७०.०२ पुर्नर्विनियोजन -२१.२५	४८.८७	४६.०५	-२.८२

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात उच्च व तंत्रशिक्षण विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

कोषागारात सादर करण्यांत आलेल्या देयकांचे प्राधिकारपत्र संगणक प्रणालीवर ३१ मार्चपर्यंत प्राप्त न झाल्यामुळे बचत झाली आहे.

लेखापरिक्षा/एएडब्ल्यू/अशासकीय संदर्भ/ डब्ल्यू३/२२०३/२०१०-११/उवर्तशिवि/UOR-२२९/ O.W. No. ३७३ दिनांक ३१.०१.२०१३ नुसार महालेखापालांनी कोणतेही भाष्य केलेले नाही.

(रु.लाखांत)

शीर्ष	एकूण अनुदान	प्रत्यक्ष खर्च	अधिक खर्च (+) बचत (-)
१०४- अशासकीय तंत्र महाविद्यालये व संस्थांना सहाय्य १०४ (०१) (०३) अभियांत्रिकी महाविद्यालये व (०२) (०३) मूळ ५१,०८,०३ पूरक ७,५५.१७ पुर्नर्विनियोजन -९३.३७	५७,६९.८३	५७,६८.६४	-१.१९

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात उच्च व तंत्रशिक्षण विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

रु. १.१९ लाख इतकी बचत ही शासनाने १० % अनुदानात कपात केल्यामुळे झालेली आहे.

लेखापरीक्षा/एएडब्ल्यू/अशासकीय संदर्भ डब्ल्यू-३/२२०३/२०१०-११/उवशिवि/UOR-२२९/O.W. No. -३७३ दिनांक ३१.०१.२०१३ नुसार महालेखापालांनी कोणतेही भाष्य केलेले नाही.

(रु.लाखांत)

शीर्ष	एकूण अनुदान	प्रत्यक्ष खर्च	अधिक खर्च (+) बचत (-)
१०७- शिष्यवृत्त्या १०७ (००)(०७) व्यावसायिक व तांत्रिक अभ्यासक्रमातील अल्पसंख्यांक समाजातील विद्यार्थ्यांसाठी गुणवत्ता- नि.साधने यावर आधारित शिष्यवृत्ती योजना (१००% केंद्र पुरस्कृत योजना) मूळ १३,००.०० पुर्नर्विनियोजन -७,५१.४८	५,४८.५२	--	-५,४८.५२

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात उच्च व तंत्रशिक्षण विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

सदरहू तरतूद केंद्र शासन पुरस्कृत योजना असल्यामुळे तरतूद प्रथकत: १३ कोटी रुपये ३५२० लाभार्थी विद्यार्थीकरिता मंजूर करण्यात आली. तद्नंतर मंजूर तरतूदीतून २४६३ विद्यार्थ्यांना रक्कम रुपये ५,४८.५२ इतकी शिष्यवृत्ती अदा करण्यात आली. त्यामुळे प्रत्यक्षात ५,४८.५२ इतकी तरतुद खर्ची पडलेली असून उर्वरित रक्कत रु. ७,५१.४८ प्रत्याप्रित केलेली आहे. मात्र मा. महालेखापालाच्या अहवालातील ५,४२.५२ ही रक्कम चुकून बचतीची रक्कम दर्शवण्यात आली असून रु. ७,५१.४८ इतकी रक्कम पुनर्विनियोजित केल्याचे दर्शविण्यात आले आहे. प्रत्यक्षात या प्रकरणी पुनर्विनियोजन झालेले नाही. सदर रक्कम प्रत्यार्पित करण्यात आलेली आहे. फक्त २,४३६ विद्यार्थ्यांनी सदरील योजनेचा लाभ घेतलेला आहे. त्यामुळे रक्कम रुपये ७,५१.४८ इतकी बचत झाल्याचे दिसून येते.

(रु.लाखांत)

शीर्ष	एकूण अनुदान	प्रत्यक्ष खर्च	अधिक खर्च (+) बचत (-)
१०८-परीक्षा १०८(०२)(०१) व्यवसाय शिक्षण परीक्षा मंडळ मूळ १,२३.४५ पुर्नर्विनियोजन -१४.१६	१,०९.२९	१,१४.७४	+५.४५

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात उच्च व तंत्रशिक्षण विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

सन २०१०-११ मधील अर्थसंकल्पीय अंदाज पुस्तिकेनुसार मूळ तरतूद रु.१,२३.४५ इतकी होती. सुधारित अंदाजानुसार रु.१,२२.३७ इतकी तरतूद उपलब्ध करुन देण्यात आलेली होती त्यापैकी रु. १,१४.७४ इतकी तरतूद प्रत्यक्ष खर्च करण्यात आलेली असून खर्चामध्ये बचत झालेली आहे. उपलब्ध तरतूदीच्या मर्यादेत खर्च कमी असून क्षमापित करण्यात यावा.

(रु.लाखांत)

शीर्ष	**एकूण अनुदान**	**प्रत्यक्ष खर्च**	**अधिक खर्च (+) बचत (-)**
११२-अभियांत्रिकी/तंत्र महाविद्यालये व संस्था ११२(००)(०४) जागतिक बँक सहाय्यित प्रकल्प तंत्र शिक्षणाचा दर्जा सुधारण्याचा कार्यक्रम मूळ १,००.०० पुर्नर्विनियोजन -१,००.०० १,००.०० -१,००.०० --	--	--	--

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात उच्च व तंत्रशिक्षण विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

माहिती निरंक

लेखापरीक्षा/एएडब्ल्यू/अशासकीयसंदर्भ/डब्ल्यू-३/२२०३/२०१०-११/उवतंशिवि/UOR-२२९/ O.W. No.-३७३ दिनांक ३१.०१.२०१३ नुसार महालेखापालांनी कोणतेही भाष्य केलेले नाही

.

(रु.लाखांत)

शीर्ष	**एकूण अनुदान**	**प्रत्यक्ष खर्च**	**अधिक खर्च (+) बचत (-)**
प्रधान शीर्ष ११२-अभियांत्रिकी/तंत्र महाविद्यालये व संस्था ११२(००)(०९) पदवी अभ्यासक्रमाचा दर्जा सुधारणे मूळ १०.०० पुर्नविनियोजन -१०.०० १०.०० -१०.०० --	--	--	--

टिपा व भाष्ये :-

कोणतेही विशिष्ट कारण न देता वर नमूद केलेल्या शीर्षाखाली मार्च, २०११ मध्ये प्रत्यार्पण/ पुनर्विनियोजन यांद्वारे रु. ११७१.८७ लाख इतका एवढा निधी काढण्यात आला.

रु. १६.७२ इतक्या अंतिम अधिक अंतिम खर्चाची आणि रु. ५४८.५२ लाख इतक्या अंतिम बचतीची कारणे मागवूनही कळविण्यात आली नाहीत.(ऑगस्ट २०११)

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात उच्च व तंत्रशिक्षण विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

माहिती निरंक

लेखापरीक्षा/एएडब्ल्यू/अशासकीय संदर्भ/डब्ल्यू-३/२२०३/२०१०-११/उवतंशिवि/UOR-२२९/ O.W.No.-३७३ दिनांक ३१.०१.२०१३ नुसार महालेखापालांनी कोणतेही भाष्य केलेले नाही.

(रु.लाखांत)

शीर्ष	**एकूण अनुदान**	**प्रत्यक्ष खर्च**	**अधिक खर्च (+) बचत (-)**
१०५-तंत्रनिकेतने १०५(००)(०८) नवीन शासकीय तंत्रनिकेतनांची स्थापना मूळ ८,००.०० पूरक ३०.०१ पुर्नविनियोजन १,००.००	९,३०.०१	८,०५.८१	-१,२४.२०

टिपा व भाष्ये :-

रु. १२४.२० लाख इतकी अंतिम बचत लक्षात घेता, कोणतेही विशिष्ट कारण न देता पुनर्विनियोजनांद्वारे तरतूद केलेला रु. १०० लाख इतका अतिरिक्त निधी अवास्तव असल्याचे सिध्द झाले.

रु. १२४.२० लाख इतक्या अंतिम बचतीची कारणे मागवूनही कळविण्यात आली नाहीत (ऑगस्ट, २०११)

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात उच्च व तंत्रशिक्षण विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

नवीन शासकीय तंत्रनिकेतनांची स्थापना सांगली, पुणे, जालना, अकोला जिल्ह्यात करण्यात आली. सदर तंत्रनिकेतनाकरीता आवश्यक यंत्रसामुग्री व साधन सामुग्री खरेदीकरीता निधी आवश्यक असल्याने पुनर्विनियोजनाद्वारे रु. १०० लाख तरतूद देण्यात आली आहे. दि. ३१ मार्च, २०११ रोजी निधी वितरीत करण्यात आल्यामुळे अर्थसंकल्प वितरण प्रणालीद्वारे ऑथरायझेशन स्लीप काढून कोषागारात देयके सादर करणे शक्य झाले नाही. त्यामुळे बचत झालेली आहे.

(रु.लाखांत)

शीर्ष	एकूण अनुदान	प्रत्यक्ष खर्च	अधिक खर्च (+) बचत (-)
११२-अभियांत्रिकी/तंत्र महाविद्यालये व संस्था ११२(००)(१०) नवीन अभियांत्रिकी महाविद्यालयांची स्थापना मूळ ६,५०.०० पुनर्विनियोजन ४८.०० 	६,९८.००	५,७३.६८	-१,२४.३२

टिपा व भाष्ये :-

रु. १२४.३२ लाख इतकी अंतिम बचत लक्षात घेता, कोणतेही विशिष्ट कारण न देता पुनर्विनियोजनांद्वारे तरतूद केलेला रु.४८ लाख इतका निधी अवास्तव असल्याचे सिध्द झाले.

रु. १२४.३२ लाख इतक्या अंतिम बचतीची कारणे मागवूनही कळविण्यात आली नाहीत (ऑगस्ट, २०११)

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात उच्च व तंत्रशिक्षण विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

सदर लेखाशीर्षाखाली प्रामुख्याने यंत्रसामुग्री या उद्दिष्टाने दि. ३१ मार्च, २०११ रोजी निधी वितरीत करण्यात आल्यामुळे एवढया कमी कालावधीत खरेदी प्रक्रिया पूर्ण करणे शक्य नव्हते. त्यामुळे अर्थसंकल्प वितरण प्रणालीद्वारे ऑथरायझेशन स्लीप काढून कोषागारात देयके सादर करणे शक्य झाले नाही. त्यामुळे अनुदानात रु. १२४.३२ लाख इतक्या रकमेची बचत झाली आहे. स्पष्टीकरण मान्य व्हावे.

(रु.लाखांत)

शीर्ष	एकूण अनुदान	प्रत्यक्ष खर्च	अधिक खर्च (+) बचत (-)
१०३-तंत्रशाळा १०३(०१)(०१) शासकीय तंत्र माध्यमिक शाळा व (०१)(०२) मूळ ५७,३१.०९ पूरक ८,०१.५५	६५,३२.६४	६४,६६.०९	-६६.५५

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात उच्च व तंत्रशिक्षण विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

शासकीय तंत्र माध्यमिक शाळांमधील १६८ कर्मचाऱ्यांची वेतन आदेशानुसार थकबाकीचे देयके विहीत मुदतीत संबंधित कोषागारांना सादर न केल्यामुळे ही देयके पारीत होऊ शकली नाहीत. त्यामुळे वेतन या उद्दिष्टाखाली बचत (प्रादेशिक कार्यालय औरंगाबाद विभागातील कर्मचाऱ्यांची ६व्या वेतन आयोगानुसार सुधारित वेतनश्रेणी अन्वये अनुज्ञेय असलेल्या थकबाकीची देयके त्यातील त्रुटीमुळे विहीत मुदतीत संबंधित कोषागारांना सादर करणे शक्य न झाल्याने वेतनावरील खर्चामध्ये बचत झाली आहे.)

लेखापरीक्षा/एएडब्ल्यू/अशासकीय संदर्भ/डब्ल्यू-३/२२०३/२०१०-११/उवतंशिवि/UOR-२२९/ O.W.No.-३७३ दिनांक ३१.०१.२०१३ नुसार महालेखापालांनी कोणतेही भाष्य केलेले नाही.

(रु.लाखांत)

शीर्ष	एकूण अनुदान	प्रत्यक्ष खर्च	अधिक खर्च (+) बचत (-)
१०५-तंत्रनिकेतन १०५(००)(११) शासकीय तंत्रनिकेतनामध्ये दोन सत्र सुरु करणे पूरक १,१३.००	१,१३.००	१६.६५	-९६.३५

टिपा व भाष्ये :-

वर नमूद केलेल्या शीर्षाखाली रु. १६२.९० लाख इतक्या अंतिम बचतीची कारणे मागवूनही कळविण्यात आली नाहीत (ऑगस्ट २०११)

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात उच्च व तंत्रशिक्षण विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

सदर लेखा शिर्षामध्ये एकूण उपलब्ध तरतूद रु. ११३ लाख इतकी होती. सदर तरतूद ही ७ तंत्रनिकेतनामध्ये दुसरे सत्र सुरु करण्यासाठी मंजूर करण्यात आली होती. तथापि, फक्त ३ तंत्रनिकेतनामध्ये दुसरे सत्र सुरु झाल्यामुळे उर्वरित सत्रांची मंजूर तरतुदीची बचत झाली आहे. उपलब्ध तरतूदीमधून बीडीएस प्रणालीवर रु. १७.१३ लाख इतका खर्च नोंदवीला होता. त्याप्रमाणे खर्च कळविण्यात आला. त्यामुळे बचत रु. ९५.८७ लाख दिसून येते महालेखापाल कार्यालयात नोंदविलेला खर्च व विभागाने नोंदविलेला खर्च यामध्ये रुपये ०.४८ लाख इतक्या रकमेची तफावत दिसून येते. सदर तफावत ही शासकीय तंत्रनिकेतन पुणे या संस्थेचे रुपये ०.४८ लाख इतक्या रकमेचे देयक दि. ३१/०३/२०११ रोजी पारित न झाल्यामुळे तफावत दिसून येत आहे. तरी सदर तफावत ही मान्य करण्यात यावी. परंतु प्रत्यक्षात

महालेखाकार कार्यालयाच्या नोंदवहीमध्ये रु. १६.६५ लाख इतका खर्च नोंदविलेला आहे. त्यामुळे महालेखाकार कार्यालयाच्या नोंदवहीमध्ये नोंदविलेला खर्च मान्य करण्यात यावा.

साक्ष :-

९.२ लोकलेखा समितीने दिनांक ७ जुलै, २०१५ रोजी भारताचे नियंत्रक व महालेखापरीक्षक यांच्या सन २०१०-२०११ या वर्षाच्या विनियोजन लेखे अहवालातील परिच्छेद क्रमांक डब्ल्यू-३ तंत्रशिक्षण यासंदर्भात उच्च व तंत्रशिक्षण यासंदर्भात विभागीय प्रतिनिधींची साक्ष घेतली. साक्षीच्या वेळी विनियोजन लेख्यातील विभागाच्या मागणीवरील आक्षेपाच्या अनुषंगाने माहिती घेण्यासाठी समितीने अशी विचारणा केली की, शासकीय तंत्र निकेतन व शासकीय अभियांत्रिकी महाविद्यालयातील कर्मचाऱ्यांच्या वेतनावर रु. ८,५०, ४०/- हजार इतका अधिक खर्च होण्यास कारणे काय आहेत ? याबाबत खुलासा करताना विभागीय सचिवांनी सांगितले की, सहावा वेतन आयोग सर्व ठिकाणी लागू करण्यात आला. यामुळे विविध ठिकाणी कमी किंवा अधिक खर्च झाल्याचे दिसत आहे. या ठिकाणी ८.५० कोटी रुपये जादा खर्च झाल्याचे दिसत आहे. एकंदरित खर्च ८९४ कोटी रुपये झाला असून यामध्ये एक टक्क्यापेक्षा कमी रकमेची तफावत आहे. खर्चमेळाच्या कामामध्ये अडचण असावी किंवा सुधारित आदेश काढण्यामध्ये अडचण असावी. ८.५० कोटी रुपयांचे खर्चमेळाचे काम करण्यामध्ये अडचण झालेली आहे. यावर समितीने मत व्यक्त केले की, विभागाने वेळेवर खर्चमेळाचे काम केले असते तर हा मुद्दा उपस्थित झाला नसता.

यावर विभागीय सचिवांनी आश्वासित केले की, संपूर्ण राज्यात खर्चमेळाच्या कामाचा प्रश्न आहे. योग्य खर्चमेळाचे काम झाले असते तर हा प्रश्न आला नसता. या संदर्भात भविष्यात अधिक काळजी घेण्यात येईल.

प्रधान शीर्ष १०७ अंतर्गत व्यावसायिक व तांत्रिक अभ्यासक्रमातील अल्पसंख्याक समाजातील विद्यार्थ्यांच्या शिष्यवृत्तीसाठी १३ कोटी रुपयांची तरतूद करण्यात आली होती. मात्र त्यातील ७,५१.४८/- रुपये परत करण्यात आले याची कारणे समितीने विचारली असता विभागीय सचिवांनी सांगितले की, सदरहू योजना ही व्यावसायिक व तांत्रिक अभ्यासक्रमातील अल्पसंख्याक समाजातील विद्यार्थ्यांसाठी असून ती १०० टक्के केंद्र पुरस्कृत योजना आहे. या योजनेकरिता प्रथमत: १३ कोटी रुपयांची तरतूद मंजूर करण्यात आली होती. या मंजूर तरतुदीतून २४६३ विद्यार्थ्यांना शिष्यवृत्ती अदा करण्यात आली. या योजनेमध्ये संच ठरलेले असतात. त्यानुसार सन २०१०-२०११ मध्ये १८०० एवढा संच निश्चित झाला होता. त्यातील पात्र विद्यार्थ्यांना शिष्यवृत्ती अदा करण्यात आलेली आहे.

शिष्यवृत्ती करिता १३ कोटी रुपयांची तरतूद मंजूर केलेली होती. मात्र काही शाळा / कॉलेजेसनी प्रस्ताव सादर केले तर काहींनी केले नाहीत. या कारणामुळे मंजूर निधी परत जाणे ही महाराष्ट्राच्या

दृष्टीने दुर्दैवाची बाब आहे. किती संस्थांनी प्रस्ताव पाठविले, किती संस्थांनी प्रस्ताव पाठविले नाहीत, किती संस्थांचे प्रस्ताव मान्य केले याची माहिती देतांना विभागीय सचिवांनी सांगितले की, सन २०१०-२०११ पर्यंत १८०० विद्यार्थ्यांचा संच होता. सन २०११-२०१२ नंतर विद्यार्थ्यांची संख्या ५५०० इतकी वाढली. पात्र विद्यार्थ्यांना शिष्यवृत्ती दिली, त्याप्रमाणे उपयोगिता प्रमाणपत्र सादर केले आहे.

केवळ २४६३ विद्यार्थ्यांना शिष्यवृत्ती दिली उर्वरित विद्यार्थ्यांना ती दिली नाही, याची कारणे स्पष्ट करताना विभागीय प्रतिनिधींनी सांगितले की, ही केंद्र शासनाची योजना असून यातून १८४० विद्यार्थ्यांना शिष्यवृत्ती द्यायची असते. त्यामध्ये बुध्दीस्थांकरिता ६१७, ख्रिश्चन करिता ११२, मुस्लिमांसाठी १०८४, पारशींकरिता ४, शिखांकरिता २३ अशाप्रकारची वर्गवारी करण्यात आलेली आहे. फ्रेश विद्यार्थ्यांकरिताची योजना पाईपलाईनमध्ये आहे. या योजनेंतर्गत शिष्यवृत्तीकरिता ऑनलाईन प्राप्त झालेले अर्ज केंद्र शासनाकडे पाठविले जातात. केंद्र सरकार नियमाप्रमाणे आपल्याला निधी देते. राज्य शासन सदरहू शिष्यवृत्तीचे पैसे विद्यार्थ्यांच्या खात्यामध्ये ईसीएस मार्फत जमा करते.

यावर समितीने विचारणा केली की, विभागाने कोणत्या वर्गाकरिता किती आरक्षण आहे या बाबतची माहिती दिली. कधी कधी असेही होऊ शकते की, ज्या वर्गाकरिता हे आरक्षण ठेवले आहे, त्या पैकी काही वर्गातील विद्यार्थ्यांचे अर्ज कमी येतील तर काही वर्गातील विद्यार्थ्यांचे अर्ज जास्त येतील. या कारणामुळे पात्र न होणाऱ्या विद्यार्थ्यांना शिष्यवृत्ती मिळण्याबाबत विभागाने केंद्र शासनाकडे विनंती केली आहे काय ? याबाबत खुलासा करताना विभागीय प्रतिनिधींनी सांगितले की, सर्वसाधारणपणे मुस्लिम समाजातील विद्यार्थ्यांचे जास्त अर्ज प्राप्त होतात. इतर विद्यार्थ्यांचे अर्ज कमी असतात. अशा विद्यार्थ्यांचे अर्ज स्वीकृत करण्याबाबत शासनाने केलेली विनंती केंद्र शासनाने नाकारली. त्यानंतर राज्य शासनामार्फत शिष्यवृत्ती देण्याची योजना सुरु केलेली आहे. ज्या विद्यार्थ्यांना केंद्र शासनाची शिष्यवृत्ती मिळत नाही, त्यांना राज्य शासनामार्फत शिष्यवृत्ती दिली जाते.

शासनाची विनंती केंद्र शासनाने नाकारली. ही विनंती नाकारण्यामागील कारणे विभागाने ७ दिवसांत उपलब्ध करुन द्यावी, असे समितीने सूचविले असता विभागीय सचिवांनी ते मान्य केले.

या योजनेंतर्गत किती विद्यार्थ्यांना शिष्यवृत्ती दिली जाते ? याची माहिती देताना विभागीय प्रतिनिधींनी सांगितले की, राज्य शासनाने सन २०११-२०१२ पासून शिष्यवृत्ती देण्यास सुरुवात केली आहे. त्या अंतर्गत जेवढे विद्यार्थी शिष्यवृत्तीकरिता अर्ज करतात, त्यातील पात्र विद्यार्थ्यांना शिष्यवृत्ती दिली जाते. केंद्र शासनाच्या योजेनेंतर्गत १८४० विद्यार्थ्यांना शिष्यवृत्ती दिली जाते.

यावर समितीने विचारणा केली की, रुपये ५,४८.५२/- इतकी रक्कम खर्च झालेली असताना आपण रुपये ५,४२.५२/- एवढी रक्कम बचतीमध्ये कशी काय दर्शविली आहे ?

याबाबत खुलासा करताना विभागीय सचिवांनी सांगितले की, विभागाने खर्च झालेल्या रक्कमेबाबतचे उपयोगिता प्रमाणपत्र दिलेले आहे. विभागाने जी रक्कम बचतीमध्ये दाखविलेली आहे. ती रक्कम नियोजन विभागांतर्गत खर्च झालेली आहे. विभागाने याबाबतची माहिती घेतली आहे. We have already submitted Utiilisation Certificate. There was some mis-classification and mis-calculation in that account. There was also problem in reconciliation. त्या रकमेचे वेळेवर खर्चमेळाचे काम झाले नसल्याने असे झालेले आहे. नंतरच्या काळात याबाबत विभागाकडून काळजी घेण्यात येईल. We will do a separate note to settle this account.

दिनांक ३१ मार्च रोजी निधी वितरित करण्यात आल्याने पैसे खर्च करता आले नाहीत, असा उल्लेख स्पष्टीकरणामध्ये आहे. परंतु, विभाग त्या बाबतचे नियोजन करुन का ठेवत नाही ? विभागाने जर त्या बाबत तयारी केली असती तर ते पैसे खर्च करता आले असते. नियोजन न केल्यानेच ते पैसे खर्च करता आले नाहीत. अशा प्रकारे सरकारने पैसे दिल्यानंतर केवळ तयारी नसल्याने पैसे खर्च होऊ शकले नाहीत, हे बरोबर आहे का ? यासंदर्भात विभागीय प्रतिनिधींनी सांगितले की, दिनांक ३१ मार्च रोजी सदरहू शासन निर्णय निघाल्यामुळे त्यासंदर्भातील स्लिप विभागास काढता आली नाही. कोषागार कार्यालयातून सदरहू देयक आहरित व संवितरीत होण्याबाबत प्रक्रिया होऊ शकली नाही. यापुढे यासंदर्भातील खर्चमेळाचे काम महालेखापाल यांच्याकडे वेळोवेळी करण्याबाबत काळजी घेण्यात येईल. तसेच, खर्चमेळाच्या कामानंतर समितीलाही त्याबाबतची आवश्यक ती माहिती सादर करण्याबाबतही दक्षता घेण्यात येईल.

यासंदर्भात वित्त व नियोजन विभागाकडून शासनाच्या सर्व विभागांना अशा सूचना देण्यात आलेल्या आहेत की, १५ फेब्रुवारीपर्यंत खरेदी प्रक्रिया पूर्ण करण्यात यावी. त्यानंतर निधी आल्यावर उर्वरित आवश्यक प्रक्रिया लवकर पूर्ण होते.

बऱ्याच इंजिनियरिंग कॉलेजमध्ये आवश्यक ते साधनसामुग्री उपलब्ध नसतात. इंजिनियरिंग कॉलेजेसमध्ये प्रशासनाच्या माध्यमातून निधीअभावी साधनसामुग्री खरेदी केले जात नाहीत. विहित कालावधीनंतर निधी प्राप्त झाल्यानंतर तो वेळेअभावी खर्च करता येत नाही. त्यानंतर तो निधी अखर्चित म्हणून पुन्हा शासनाकडे प्रत्यावर्तित केला जातो. पुढील वर्षाकरिता पुन्हा कॉलेजमधून विद्यार्थ्यांकरिता आवश्यक असलेली सामधसामुग्रीची मागणी तशीच राहते. वित्त विभागाच्या माध्यमातून निधीसंदर्भातील शासन निर्णय अथवा निधीचे संवितरण ३१ मार्च रोजी झाल्यामुळे ही परिस्थिती उद्‌भवते. वित्त विभागीचीही यामध्ये चूक आहे. यासंदर्भात वित्त विभागालाही सूचना देणे आवश्यक आहे. वित्त विभागाने शासनाच्या सर्व विभागांकरिता आवश्यक व त्यांच्या मागणीप्रमाणे अनुज्ञेय निधी शक्य तितक्या लवकर जाहीर केला तर खरेदी व इतर आवश्यक प्रशासकीय प्रक्रियांच्या दृष्टीने ते सोयीचे ठरते.

यासंदर्भात कॉलेजेसने किंवा संबंधित विभागाने साधनसामुग्री खरेदी व इतर आवश्यक प्रक्रिया सर्वप्रथम करणे आवश्यक आहे. त्यानंतर वित्त व नियोजन विभागाकडून रक्कम आल्यानंतर ताबडतोब ती कोषागाराच्या माध्यमातून आहरित व संवितरीत करण्याची प्रक्रिया पूर्ण करून निधीचे वाटप करून घ्यावी. असे केले तरच निधी आवश्यक त्या बाबींकरिता विहित आर्थिक वर्षामध्ये खर्च होईल. या माध्यमातून विभागांच्या माध्यमातून राज्य पातळीवर सर्वसमावेशक व प्रगतीला चालना देणारे काम होईल, असे मत समितीने व्यक्त केले.

लोणारे, जि.रायगड येथील डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर तंत्रज्ञान विद्यापीठ या संदर्भात माहिती देतांना विभागीय सचिवांनी सांगितले की, डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर तंत्रज्ञान विद्यापीठ, लोणारे, जि.रायगड हे राज्याच्या विशेष कायद्यान्वये स्थापन करण्यात आलेले आहे. दीड वर्षापूर्वी हा कायदा राज्याच्या विधानसभेने पारित केलेला आहे. या कायद्याचा मूळ उद्देश असा आहे की, राज्यभरातील सर्व इंजिनियरिंग कॉलेजेस या विद्यापीठांतर्गत ॲफिलिएट होऊन एकाच छत्रछायेखाली यावेत. सर्व इंजिनियरिंग कॉलेजेसचे व्यवस्थापन याच तंत्रज्ञान विद्यापीठाच्या माध्यमातून करण्यात यावे, असा या कायद्याचा मूळ हेतू आहे. परंतु सदरहू कायदा अद्याप लागू करण्यात आलेला नाही. तसेही ज्यावेळी कायदा लागू केला जाईल, त्यावेळी राज्यातील सर्व इंजिनियरिंग कॉलेजेसना याकरिता सक्ती करण्यात येणार नाही. यामध्ये इंजिनियरिंग कॉलेजेसना डिस्क्रीशन ठेवण्यात येणार आहे. राज्यातील सर्व तंत्र महाविद्यालये त्यांचे कॅम्पस आदि यांचे ॲफिलिएशन या एकाच तंत्रज्ञान विद्यापीठाच्या माध्यमातून नियंत्रित केले जाईल. परंतु हा कायदा अद्याप लागू झालेला नाही. यामध्ये शासनाने कोणत्याही महाविद्यालयाला सक्ती केलेली नाही. शासनाने यामध्ये डिस्क्रीशन ठेवलेले आहे.

यावर समितीने असे मत व्यक्त केले की, या संदर्भातील एक बातमी सकाळी लोकसत्ता या दैनिक वृत्तपत्रामध्ये आलेली आहे. परंतु या बातमीचा मतितार्थ काहीतरी वेगळाच होता. आता विभागाकडून समितीला जी माहिती देण्यात येत आहे, ती थोडया वेगळया आशयाची वाटत आहे. यावर विभागीय सचिवांनी स्पष्ट केले की, लोकसत्ता या दैनिक वृत्तपत्रामध्ये स्वतंत्र तंत्रज्ञान विद्यापीठ असा उल्लेख केलेला आहे. परंतु त्यामधील बातमीचा देखील मतितार्थ उक्त माहितीनुसारच आहे.

राज्यामध्ये नवीन पॉलिटेक्नीक कॉलेजेस सांगली, जालना, पुणे, अकोला येथे सुरु करण्यात आलेले आहेत. या कॉलेजेसमध्ये सामग्री खरेदीकरिता नेहमी पुर्ननियोजनाच्या अंतर्गतच निधीची मागणी केलेली असते. कॉलेजेसमध्ये सामग्रीची आवश्यकता प्राधान्याने असतांनाही मूळ बजेटमध्ये याकरिता मागणी का केली जात नाही ? प्रत्येक वेळी कॉलेजेसच्या सामग्रीची मागणी किंवा इतर प्रक्रिया पुर्ननियोजनाच्या माध्यामतून पूर्ण केली जाते. इंजिनियरिंग कॉलेजमध्ये साधनसामुग्रीची आवश्यकता विद्यार्थ्यांच्या तांत्रिक शिक्षणाकरिता सर्वाधिक आवश्यक असतांनाही वेतनावर अधिकचा खर्च केला जातो, त्याकरिता मूळ

अर्थसंकल्पामध्ये प्राधान्याने मागणी केली जाते. परंतु विद्यार्थ्यांच्या शिक्षणाकरिता साधनसामुग्रीची मागणी केली जात नाही. हे योग्य नाही, असे मत समितीने व्यक्त केले असता विभागीय सचिवांनी सांगितले की, यासंदर्भातील मूळ मागणी एक कोटी रुपयांची राज्याच्या मूळ बजेटमध्ये करण्यात आली होती. इंजिनियरिंग कॉलेजेसच्या साधनसामुग्रीकरिता पुरवणी मागणीमध्ये ३० लाख रुपये दिलेले आहेत. मूळ अर्थसंकल्पामध्येही इंजिनियरिंग कॉलेजमधील साधनसामुग्रीकरिता मागणी केल्यानंतर निधी देण्यात आला होता. परंतु तो कमी पडला होता, याकरिता पुरवणी बजेटमध्ये मागणी करणे आवश्यक होते. त्याप्रमाणे पुरवणी मागणीमध्येही त्याकरिता मागणी करण्यात आली होती.

यासंदर्भात समितीने अहवालातील शिफारशींच्या माध्यमातून वित्त विभागालाही आर्थिक वर्षाच्या शेवटच्या दिवशी निधी वाटप न करण्याबाबत सूचना केल्या पाहिजेत. विभागांना निधी द्यावयाचाच असेल तर तो खर्च करता येईल, अशा प्रकारे किंबहुना विहित कालावधीमध्येच देण्यात यावा. अशा प्रकारे समितीने आपल्या अहवालामध्ये शिफारस करणे आवश्यक होते. ही अडचण एकटया तंत्रशिक्षण विभागाचीच आहे असे नाही तर सर्व विभागांमध्ये ३१ मार्च रोजी रात्री आठ वाजता निधी वितरीत होतो, त्यानंतर तो खर्च करण्यामध्ये कोषागार कार्यालय व इतर कार्यवाही करण्यामध्ये तांत्रिक अडचणी निर्माण होतात. याकरिता शासनाच्या वित्त विभागाने ठोस उपाय शोधून काढणेच योग्य राहील. अन्यथा निधी अखर्चित राहून शासनाला पुन्हा समर्पित करण्यात येतो. अखर्चित राहिलेल्या निधीबाबत प्रशासकीय कामकाजाचा ताण वाढत जातो. यामधून अन्य काहीही निष्पन्न होत नाही, असे मत व्यक्त केले.

समितीचे अभिप्राय :-

९.३ प्रधान शीर्ष १०७ अंतर्गत व्यावसायिक व तांत्रिक अभ्यासक्रमातील अल्पसंख्याक समाजातील विद्यार्थ्यांच्या शिष्यवृत्तीसाठी १३ कोटी रुपयांची तरतूद करण्यात आली होती. मात्र त्यातील ७,५१.४८/- रुपये परत करण्यात आले. काही शाळा / कॉलेजेसनी प्रस्ताव सादर केले तर काहींनी केले नाहीत. या कारणामुळे मंजूर निधी परत जाणे ही महाराष्ट्राच्या दृष्टीने दुर्दैवाची बाब आहे. सन २०१०-२०११ पर्यंत १८०० विद्यार्थ्यांचा संच होता. सन २०११-२०१२ नंतर विद्यार्थ्यांची संख्या ५५०० इतकी वाढली. पात्र विद्यार्थ्यांना शिष्यवृत्ती दिली, त्याप्रमाणे उपयोगिता प्रमाणपत्र सादर केले आहे.

केवळ २४६३ विद्यार्थ्यांना शिष्यवृत्ती दिली उर्वरित विद्यार्थ्यांना ती दिली नाही. ही केंद्र शासनाची योजना असून यातून १८४० विद्यार्थ्यांना शिष्यवृत्ती द्यायची असते. त्यामध्ये बुध्दीस्थांकरिता ६१७, ख्रिश्चन करिता ११२, मुस्लिमांसाठी १०८४, पारशींकरिता ४, शिखांकरिता २३ अशाप्रकारची वर्गवारी करण्यात आलेली आहे. फ्रेश विद्यार्थ्यांकरिताची योजना पाईपलाईनमध्ये आहे. या योजनेंतर्गत शिष्यवृत्तीकरिता ऑनलाईन प्राप्त झालेले अर्ज केंद्र शासनाकडे पाठविले जातात. केंद्र सरकार नियमाप्रमाणे आपल्याला निधी देते. राज्य शासन सदरहू शिष्यवृत्तीचे पैसे विद्यार्थ्यांच्या खात्यामध्ये ईसीएस मार्फत जमा करते.

ब-याच इंजिनियरिंग कॉलेजमध्ये आवश्यक ते साधनसामुग्री उपलब्ध नसतात. इंजिनियरिंग कॉलेजेसमध्ये प्रशासनाच्या माध्यमातून निधीअभावी साधनसामुग्री खरेदी केले जात नाहीत. विहित कालावधीनंतर निधी प्राप्त झाल्यानंतर तो वेळेअभावी खर्च करता येत नाही. त्यानंतर तो निधी अखर्चित म्हणून पुन्हा शासनाकडे प्रत्यावर्तित केला जातो. पुढील वर्षाकरिता पुन्हा कॉलेजमधून विद्यार्थ्यांकरिता आवश्यक असलेली सामधसामुग्रीची मागणी तशीच राहते. वित्त विभागाच्या माध्यमातून निधीसंदर्भातील शासन निर्णय अथवा निधीचे संवितरण ३१ मार्च रोजी झाल्यामुळे ही परिस्थिती उद्‌भवते. वित्त विभागीचीही यामध्ये चूक आहे. यासंदर्भात वित्त विभागालाही सूचना देण्यात येत आहे. वित्त विभागाने शासनाच्या सर्व विभागांकरिता आवश्यक व त्यांच्या मागणीप्रमाणे अनुज्ञेय निधी शक्य तितक्या लवकर जाहीर केला तर खरेदी व इतर आवश्यक प्रशासकीय प्रक्रियांच्या दृष्टीने ते सोयीचे ठरते.

यासंदर्भात कॉलेजेसने किंवा संबंधित विभागाने साधनसामुग्री खरेदी व इतर आवश्यक प्रक्रिया सर्वप्रथम करणे आवश्यक आहे. त्यानंतर वित्त व नियोजन विभागाकडून रक्कम आल्यानंतर ताबडतोब ती कोषागाराच्या माध्यमातून आहरित व संवितरीत करण्याची प्रक्रिया पूर्ण करून निधीचे वाटप करून घ्यावी. असे केले तरच निधी आवश्यक त्या बाबींकरिता विहित आर्थिक वर्षामध्ये खर्च होईल. या माध्यमातून

विभागांच्या माध्यमातून राज्य पातळीवर सर्वसमावेशक व प्रगतीला चालना देणारे काम होईल, असे मत समितीने व्यक्त केले.

राज्यामध्ये नवीन पॉलिटेक्नीक कॉलेजेस सांगली, जालना, पुणे, अकोला येथे सुरु करण्यात आलेले आहेत. या कॉलेजेसमध्ये सामग्री खरेदीकरिता नेहमी पुर्ननियोजनाच्या अंतर्गतच निधीची मागणी केलेली असते. कॉलेजेसमध्ये सामग्रीची आवश्यकता प्राधान्याने असतांनाही मूळ बजेटमध्ये याकरिता मागणी केली जात नाही. प्रत्येक वेळी कॉलेजेसच्या सामग्रीची मागणी किंवा इतर प्रक्रिया पुर्ननियोजनाच्या माध्यमातून पूर्ण केली जाते. इंजिनियरिंग कॉलेजमध्ये साधनसामुग्रीची आवश्यकता विद्यार्थ्यांच्या तांत्रिक शिक्षणाकरिता सर्वाधिक आवश्यक असतांनाही वेतनावर अधिकचा खर्च केला जातो, त्याकरिता मूळ अर्थसंकल्पामध्ये प्राधान्याने मागणी केली जाते. परंतु विद्यार्थ्यांच्या शिक्षणाकरिता साधनसामुग्रीची मागणी केली जात नाही. हे योग्य नाही, असे मत समितीने व्यक्त केले. इंजिनियरिंग कॉलेजेसच्या साधनसामुग्रीकरिता पुरवणी मागणीमध्ये ३० लाख रुपये दिलेले आहेत. मूळ अर्थसंकल्पामध्येही इंजिनियरिंग कॉलेजमधील साधनसामुग्रीकरिता मागणी केल्यानंतर निधी देण्यात आला होता. परंतु तो कमी पडला होता, याकरिता पुरवणी बजेटमध्ये मागणी करणे आवश्यक होते. त्याप्रमाणे पुरवणी मागणीमध्येही त्याकरिता मागणी करण्यात आली होती. परंतु तरतूद अपूर्ण होती. जी तरतूद होती ती वित्त विभागाकडून वेळेत देण्यात येत नाही. त्यामुळे वित्त विभागाने आर्थिक वर्षाच्या शेवटच्या दिवशी निधीचे वाटप करण्यात येऊ नये.

समितीच्या शिफारशी :-

९.४ (१) ज्या वर्गाकरिता हे आरक्षण ठेवले आहे, त्या पैकी काही वर्गातील विद्यार्थ्यांचे अर्ज कमी येतात तर काही वर्गातील विद्यार्थ्यांचे अर्ज जास्त येतात. अशाप्रकारे पात्र होवूनही विद्यार्थ्यांना शिष्यवृत्ती मिळत नाही. सर्वसाधारणपणे मुस्लिम समाजातील विद्यार्थ्यांचे जास्त अर्ज प्राप्त होतात. इतर विद्यार्थ्यांचे अर्ज कमी असतात. अशा विद्यार्थ्यांचे अर्ज स्वीकृत करण्याबाबत शासनाने केलेली विनंती केंद्र शासनाने नाकारली. त्यानंतर राज्य शासनामार्फत शिष्यवृत्ती देण्याची योजना सुरु केलेली आहे. ज्या विद्यार्थ्यांना केंद्र शासनाची शिष्यवृत्ती मिळत नाही, त्यांना राज्य शासनामार्फत शिष्यवृत्ती दिली जाते. विद्यार्थ्यांना न्याय देण्याच्यादृष्टीने केंद्र शासनाकडून जास्तीत जास्त अल्पसंख्यांक विद्यार्थ्यांना शिष्यवृत्ती मिळण्यासाठी व त्यादृष्टीने केंद्र शासनाचा सर्व निधी उपयोगात आणण्याकरिता पुन्हा केंद्र शासनाकडे प्रयत्न करावा अशी समितीची शिफारस आहे.

९.५ (२) विभागासाठी अर्थसंकल्पात निधीची तरतूद करण्यात येते. परंतु तो निधी खर्च करण्यास प्रत्येक वेळेस वित्त विभागाची मान्यता लागते. बऱ्याचदा विभागाकडून आर्थिक वर्षाअखेरीस हा निधी

वितरित करण्यात येतो. त्यामुळे सदरहू निधी खर्च करण्यामध्ये सर्व संबंधित विभागास अनेक तांत्रिक अडचणी निर्माण होतात. ही अडचण एकट्या उच्च व तंत्रशिक्षण विभागाची नसून सर्व विभागांची आहे. परिणामी ही तरतूद एकतर व्यपगत होते किंवा पुन्हा समर्पित करण्यात येते. याचा परिणाम अनेक सार्वजनिक महत्वाच्या कामावर होतो. निधी वितरणाचे नियोजन हे आर्थिक वर्षाअखेरीस न करता ते लवकर केल्यास प्रसंगी जानेवारी महिन्याअगोदर केल्यास निधीचा उपयोग हा योग्य प्रमाणात विभागास करता येईल असे समितीचे स्पष्ट मत आहे. एकदा निधीची तरतूद अर्थसंकल्पात केल्यानंतर त्याच्या खर्चासाठी प्रत्येक वेळी वित्त विभागाची मंजूरी घेण्यामुळे सदरहू निधी आर्थिक वर्षात खर्च होण्यास अडचण निर्माण होते. अर्थसंकल्पातील निधी हा वित्त विभागाकडून रोखून न ठेवता तो विभागाच्या मागणीप्रमाणे विहित मुदतीत उपलब्ध करुन देण्याबाबत आवश्यक ती कार्यवाही करण्यात यावी व याप्रकरणी केलेल्या कार्यवाहीची माहिती समितीस तीन महिन्यात सादर करावी अशी समितीची शिफारस आहे.

महिला व बालविकास विभाग

१०.१ भारताचे नियंत्रक व महालेखापरिक्षक यांच्या सन २०१०-२०११ या वर्षाच्या विनियोजन लेख्यांची छाननी करीत असताना अनुदान क्र. एक्स-१ मधील प्रधान शीर्ष २२३५-सामाजिक सुरक्षा व कल्याण, २२३६-पोषण आहार या शीर्षांतर्गत बचत व अधिक खर्चासंबंधी महालेखाकारांनी आपल्या अहवालात पुढीलप्रमाणे अभिप्राय दिल्याचे समितीच्या निदर्शनास आलेले आहे.

अनुदान क्रमांक एक्स-१ "सामाजिक सुरक्षा व पोषण आहार "

(रुपये हजारात)

शीर्ष	एकूण अनुदान	प्रत्यक्ष खर्च	अधिक खर्च (+) बचत (-)
प्रधान शीर्ष - २२३५- सामाजिक सुरक्षा व कल्याण २२३६- पोषण आहार दत्तमत- मूळ १९,०५,३६,८४ पूरक ६३,१३,८५	१९,६८,५०,६९	१६,३०,०७,५५	-३,३८,४३,१४
वर्षभरात परत करण्यात आलेली रक्कम (मार्च, २०११)			३,८९,१५,८१

टिपा व भाष्ये :-

१) अनुदानातील खर्च हा मूळ तरतुदी इतका देखील झाला नाही.

२) अनुदानातील रु. ३३८४३.१४ लाख इतकी अंतिम बचत लक्षात घेता रु. ६३१३.८५ लाख इतकी पूरक तरतूद अनावश्यक असल्याचे सिध्द झाले आणि लाक्षणिक मागणीस प्रतिबंध करण्यात आला.

३) अनुदानातील रु. ३३८४३.१४ लाख इतकी अंतिम बचत लक्षात घेता, परत करण्यात आलेला रु. ३८९१५.८१ लाख इतका निधी अत्याधिक असल्याचे सिध्द झाले.

४) अनुदानातील बचत खालील शीर्षाखाली झाली.

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात महिला व बालविकास विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

या विभागाच्या सर्व योजना आयुक्त, महिला व बालविकास, महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांच्याकडून राबविण्यात येतात व या सर्व योजनांचा निधी त्यांच्याकडून क्षेत्रीय अधिकारी व संस्था यांना वितरीत केला जातो व त्यावर नियंत्रण ठेवले जाते.

अर्थसंकल्पीय कार्यपध्दतीप्रमाणे आठमाही प्रत्यक्ष खर्च व वर्षाच्या उर्वरीत कालावधीकरिता आवश्यकता याचा विचार करुन मार्च, २०११ मध्ये रु. ३८९.१६ कोटी प्रत्यर्पित करण्यात आले, परंतु प्रत्यक्षात बचत ३३८.४३ कोटी आहे. म्हणजे अंदाजित बचतीपेक्षा कमी आहे.

महिला व बालविकास विभागांतर्गत राज्यात ६९० आहरण व संवितरण अधिकाऱ्यामार्फत (DDO) अनुदान खर्च करण्यात येते. त्यामुळे खर्चाचे किंवा बचतीच्या रकमाचे अंदाज १००% अचूक असण्याची शक्यता फारच कमी असते. सर्वसाधारणपणे आठमाही प्रत्यक्ष खर्च व वर्षाच्या उर्वरीत कालावधीसाठी आवश्यकता विचारात घेऊन प्रचलित अर्थसंकल्पिय कार्यपध्दतीप्रमाणे तरतुदी प्रत्यार्पित करण्यात येतात.

या मागणीखालील मुख्य लेखाशीर्षाखालील काही उपशीर्षामध्ये कमी/अधिक खर्च झालेला आहे. त्याबाबतची कारणे सोबतच्या विवरणपत्रात नमूद केली आहेत.

(रुपये लाखांत)

शीर्ष	**एकूण अनुदान**	**प्रत्यक्ष खर्च**	**अधिक खर्च (+) बचत (-)**
२२३५- सामाजिक सुरक्षा व कल्याण ०२- समाज कल्याण १०२- बाल कल्याण १०२(०५)(०२) निराश्रित बालकांकरिता बिगर संस्थात्मक सेवा मूळ २०,००.०० पुनर्विनियोजन (-) २,०१.९८	१७,९८.०२	१७,९७.८५	(-) ०.१७

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात आदिवासी विकास विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

लाभार्थी संख्या कमी झाल्यामुळे तसेच अर्थसंकल्पीय कार्यपध्दतीप्रमाणे आठ महिन्यांचा प्रत्यक्ष खर्च व वर्षाच्या उर्वरित कालावधीकरिता अपेक्षित खर्च विचारात घेवून २०१.९८ प्रत्यार्पित करण्यात आले. ०.०१% बचत झाली आहे.

(रुपये लाखांत)

शीर्ष	एकूण अनुदान	प्रत्यक्ष खर्च	अधिक खर्च (+) बचत (-)
०२ समाजकल्याण (१०२) बाल कल्याण १०२(१०)(०२) बाल न्याय कार्यक्रम (केंद्रीय हिस्सा ५०%) मूळ ११,५०.०० पुनर्विनियोजन (-) १,१५.०२	१०,३४.९८	१०,३३.४५	-१.५३

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात महिला व बालविकास विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

लाभार्थी संख्या कमी झाल्यामुळे तसेच अर्थसंकल्पीय कार्यपध्दतीप्रमाणे आठ महिन्यांचा प्रत्यक्ष खर्च व वर्षाच्या उर्वरित कालावधीकरिता अपेक्षित खर्च विचारात घेवून ११५.०२ प्रत्यार्पित करण्यात आले. ०.०१% बचत झाली आहे.

(रुपये लाखांत)

शीर्ष	एकूण अनुदान	प्रत्यक्ष खर्च	अधिक खर्च (+) बचत (-)
०२ समाजकल्याण १०२ बाल कल्याण १०२ (०३) (०९) महाराष्ट्र जिल्हा परिषद व पंचायत समिती अधिनियम, १९६१ चे कलम १८७ अन्वये जिल्हा परिषदांना महिला सक्षमीकरण योजनेसाठी सहायक अनुदान मूळ ४,००.०० पुनर्विनियोजन (-) २,३७.३२	१,६२.६८	---	(-)१,६२.६८

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात महिला व बालविकास विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

या शीर्षाखालील तरतुदीतून विशेष घटक योजनेखाली महिला सक्षमीकरणासाठी अनुदान देण्यात येते. अर्थसंकल्पीय कार्यपध्दतीप्रमाणे आठ महिन्यांचा प्रत्यक्ष खर्च व वर्षाच्या उर्वरीत कालावधीकरिता आवश्यकता विचारात घेऊन २३७.३२ प्रत्यार्पित करण्यात आले. उपलब्ध तरतुदी इतका खर्च झाला. सदर अनुदाने मिळाल्याचे माविमने लेखी दिले आहे. महालेखापालांनी चुकीने खर्च निरंक दर्शविलेला दिसतो.

या शिर्षाखालील तरतुदीतून बचत गटांनी घेतलेल्या कर्जावर ४% च्या नंतर ७% पर्यंत व्याजाची भरपाई शासनाकडून करण्यात येते. काही बचत गट अटी/शर्ती पूर्ण करीत नसल्याने २३७.३२ प्रत्यार्पित करण्यात आले.

(रुपये लाखांत)

शीर्ष	एकूण अनुदान	प्रत्यक्ष खर्च	अधिक खर्च (+) बचत (-)
२२३५ सामाजिक सुरक्षा व कल्याण ०२ समाजकल्याण १०२ बाल कल्याण १०२(०१)(०५) बाल हक्कांच्या संरक्षणासाठी महाराष्ट्र राज्य आयोगाची स्थापना मूळ ४४.२८ पूरक १०.०० पुनर्विनियोजन (-) २३.८६	३०.४२	३०.४२	---

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात महिला व बाल विकास विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

बाल हक्क आयोगास वेतन व वेतनेतर अनुदान १००% शासनाकडून दिले जाते. अपेक्षित खर्च विचारात घेऊन २३.८६ प्रत्यार्पित करण्यात आले. उपलब्ध तरतुदी इतका खर्च झाला.

बाल हक्क संरक्षण आयोगातील पदे रिक्त असल्याने अधिकांश बचत (१९.८०) ही वेतन खर्चावरील आहे.

(रुपये लाखांत)

शीर्ष	एकूण अनुदान	प्रत्यक्ष खर्च	अधिक खर्च (+) बचत (-)
०२ समाजकल्याण १०३ महिला कल्याण १०३(०१)(०१) सामाजिक आधार-स्वागत कक्ष राज्य गृहे व सुरक्षा गृहे मूळ ६,७३.२० पुर्नर्विनियोजन (-) ३७.१६	६,३६.०४	६,३०.४५	-५.५९

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात महिला व बालविकास विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

रिक्त पदे न भरल्यामुळे वेतनावरील खर्च कमी होणार असल्याने तसेच अर्थसंकल्पीय कार्यपध्दतीप्रमाणे आठ महिन्यांचा प्रत्यक्ष खर्च व वर्षाच्या उर्वरीत कालावधीकरिता आवश्यकता विचारात घेऊन रु. ३७.१६ प्रत्यार्पित करण्यात आले. ०.८७% बचत झाली आहे. (-) ०.७८ लक्षचे TE महालेखापाल कार्यालयाने त्यांचे पत्र क्र. DC-१/२२३५/ow No.३४ दि.५.६.२०१२ द्वारे मान्य केली आहे.

(रुपये लाखांत)

शीर्ष	एकूण अनुदान	प्रत्यक्ष खर्च	अधिक खर्च (+) बचत (-)
०२ समाजकल्याण १०३ महिला कल्याण १०३(०३)(०१) महिला आर्थिक विकास महामंडळ (महिला सक्षमीकरण) मूळ २,००.०० पुर्नर्विनियोजन (-) २०.००	१,८०.००	१,८०.००	---

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात महिला व बालविकास विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

अपेक्षित खर्च विचारात घेता रु. २०.०० प्रत्यार्पित करण्यात आले. उपलब्ध तरतुदी इतका खर्च झाला.

(रुपये लाखांत)

शीर्ष	एकूण अनुदान	प्रत्यक्ष खर्च	अधिक खर्च (+) बचत (-)
०२ समाजकल्याण १०३ महिला कल्याण १०३(२१)(०१) महिलांसाठी समुपदेशन केंद्रे मूळ ३,६९.०० पुनर्विनियोजन (-) २,९५.३५	७३.६५	७३.६५	---

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात महिला व बालविकास विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

अर्थसंकल्पिय कार्यपध्दतीप्रमाणे आठ महिन्यांच्या प्रत्यक्ष खर्च व वर्षाच्या उर्वरीत कालावधीसाठी अपेक्षित खर्च विचारात घेता २९५.३५ प्रत्यार्पित करण्यात आले. उपलब्ध तरतुदी इतका खर्च झाला.

(रु.हजारात)

शीर्ष	**एकूण अनुदान**	**प्रत्यक्ष खर्च**	**अधिक खर्च (+) बचत (-)**
०२ समाजकल्याण १०३ महिला कल्याण १०३(०७)(०२) स्वयंरोजगार योजनेखाली, महिलांना वैयक्तिक सहाय्य करण्यासाठी (कोषागारात प्रदान केलेले) महाराष्ट्र जिल्हा परिषद व पंचायत समिती अधिनियम, १९६१ चे कलम १८७ अन्वये जिल्हा परिषदांना सहायक अनुदान- (विशेष घटक योजना) मूळ २८.६३ पुर्नविनियोजन (-) ११.३०	१७.३३	१७.०३	-०.३०

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात महिला व बालविकास विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

सदरची योजना अनुसूचित जाती उपयोजने अंतर्गत राबविण्यात येते. लाभार्थी कमी झाल्याने तसेच अर्थसंकल्पिय कार्यपध्दतीप्रमाणे आठ महिन्यांचा प्रत्यक्ष खर्च व वर्षाच्या उर्वरित कालावधीकरिता अपेक्षित खर्च विचारात रु. ११.३० प्रत्यार्पित करण्यात आले.

(रुपये लाखांत)

शीर्ष	**एकूण अनुदान**	**प्रत्यक्ष खर्च**	**अधिक खर्च (+) बचत (-)**
२२३५ सामाजिक सुरक्षा व कल्याण ०२ समाजकल्याण १०३ महिला कल्याण १०३(२३)(०१) क्षेत्र स्तरावर घरगुती हिंसाचार अधिनियमाची अंमलबजावणी मूळ --- पूरक ४७.५४ पुर्नर्विनियोजन (-) १८.०६	२९.४८	२९.४८	---

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात महिला व बालविकास विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

कौटुंबिक हिंसाचार अधिनियम २००५ अन्वये संरक्षण अधिकाऱ्यांच्या कार्यालयांसाठी ही तरतूद आहे. अपेक्षित खर्च विचारात घेता रु. १८.०६ प्रत्यार्पित करण्यात आले. उपलब्ध तरतुदी इतका खर्च झाला. कौटुंबिक हिंसाचार अधिनियमाच्या अंमलबजावणीसाठी या अधिनियमांतर्गत कंत्राटी पध्दतीवर संरक्षण अधिकारी, सहायक संरक्षण अधिकारी व बहुउद्देशीय कर्मचारी अशी एकूण ९९ पदे दि. १४ डिसेंबर, २०१० च्या शासन निर्णयानुसार निर्माण करण्यास मान्यता देण्यात आली होती. जाहिरात देणे, परिक्षा घेणे, निवड करणे इ. कार्यवाही मार्च, २०११ पर्यंत पूर्ण न होऊ शकल्याने ही पदे भरता आलेली नाही. रु. १८.०६ लक्ष प्रत्यार्पित करण्यात आले.

(रु.हजारात)

शीर्ष	**एकूण अनुदान**	**प्रत्यक्ष खर्च**	**अधिक खर्च (+) बचत (-)**
२२३६ पोषण आहार ०२ पोषक अन्न व पेये यांचे वाटप १०१ विशेष पोषण आहार कार्यक्रम १०१(०१)(०३) केंद्र पुरस्कृत योजना (नागरी) एकात्मीकृत बाल विकास सेवा योजना (केंद्र पुरस्कृत योजना ९०%) मूळ ८८,४६.०० पुर्नर्विनियोजन (-) ५,५०.६३	८२,९५.३७	८२,५१.७०	-४३.६७

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात महिला व बालविकास विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

एकात्मिक बाल विकास सेवा योजनेच्या नागरी प्रकल्पातील नवीन मंजूर झालेले प्रकल्प व अंगणवाड्या या योजनेअंतर्गत वर्षाअखेरपर्यंत कार्यान्वित न झाल्यामुळे अंगणवाडी सेविका/मदतनीस यांच्या मानधन व बाल विकास प्रकल्प कार्यालयातील अधिकारी/कर्मचारी यांच्या वेतनावरील खर्चात बचत झालेली आहे. बचतीची टक्केवारी ०.५७% इतकी आहे. अर्थसंकल्पिय कार्यपध्दतीप्रमाणे आठमाही प्रत्यक्ष खर्च व वर्षाच्या उर्वरीत कालावधीकरिता अपेक्षित खर्च विचारात घेऊन ५५०.६३ प्रत्यार्पित करण्यात आले.

(रुपये लाखांत)

शीर्ष	एकूण अनुदान	प्रत्यक्ष खर्च	अधिक खर्च (+) बचत (-)
०२ पोषक अन्न व पेयक यांचे वाटप १०१ विशेष पोषण आहार कार्यक्रम १०१(०४)(०६) एकात्मीकृत बाल विकास सेवा योजनेसाठी महाराष्ट्र जिल्हा परिषद व पंचायत समिती अधिनियम, १९६१ चे कलम १२३ व २६१ अन्वये जिल्हा परिषदांना आस्थापना अनुदान (१०% राज्य हिस्सा) मूळ २४,६९.०० पुर्नर्विनियोजन (-) ९,५४.८९	१५,१४.११	११,९१.९७	-३,२२.१४

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात महिला व बालविकास विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

या योजनेंतर्गत जिल्हा परिषदांना आस्थापनाविषयक बाबीवर खर्च करण्यासाठी अनुदान दिले जाते. परंतु नवीन अंगणवाड्या मार्च २०११ अखेर कार्यान्वित न झाल्यामुळे आस्थापनेवरील बाल विकास प्रकल्प अधिकारी, सहायक बाल विकास प्रकल्प अधिकारी, मुख्य सेविका यांची पदे रिक्त असल्यामुळे तसेच अर्थसंकल्पिय कार्यपध्दतीप्रमाणे आठ महिन्यांचा प्रत्यक्ष खर्च व वर्षाच्या उर्वरीत कालावधीकरिता अपेक्षित खर्च विचारात घेऊन रु. ९५४.८९ प्रत्यार्पित करण्यात आले. उपलब्ध तरतुदीपेक्षा कमी खर्च झाला.

(रुपये लाखांत)

शीर्ष	एकूण अनुदान	प्रत्यक्ष खर्च	अधिक खर्च (+) बचत (-)
०२ पोषक अन्न व पेये यांचे वाटप १०१ विशेष पोषण आहार कार्यक्रम १०१(०१)(०८) प्रशासकीय खर्च एकात्मीकृत बाल विकास सेवा योजना (१०% राज्य हिस्सा) मूळ ९,८२.०० पुर्नर्विनियोजन (-) ६,९१.०६	२,९०.९४	२,६८.२१	-२२.७३

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात महिला व बालविकास विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

या योजनेंतर्गत नागरी प्रकल्पातील वेतन मंजूरी, कार्यालयीन खर्च पेट्रोल, तेल, वंगण इ. बाबीवर खर्च होतो. दि. १६.०७.२००९ नुसार मंजूर झालेल्या अंगणवाड्या कार्यान्वित न झाल्यामुळे अंगणवाडी सेविका/मदतनीस यांच्या मानधन खर्चात बचत झाली. त्याचप्रमाणे बाल विकास प्रकल्प अधिकारी तसेच मुख्य सेविका यांची पदे रिक्त असल्यामुळे खर्चात बचत झाल्यामुळे व तसेच अर्थसंकल्पिय कार्यपध्दतीप्रमाणे आठ महिन्यांचा प्रत्यक्ष खर्च व वर्षाच्या उर्वरीत कालावधीकरिता अपेक्षित खर्च विचारात घेऊन रु. ६९१.०६ प्रत्यार्पित करण्यात आले. उपलब्ध तरतुदीत बचत झाली. बचतीची टक्केवारी ७.८% आहे.

(रुपये लाखांत)

शीर्ष	**एकूण अनुदान**	**प्रत्यक्ष खर्च**	**अधिक खर्च (+) बचत (-)**
०२ पोषक अन्न व पेये यांचे वाटप १०१ विशेष पोषण आहार कार्यक्रम १०१(०५)(०४) एकात्मिक बाल विकास सेवा योजना (केंद्र पुरस्कृत योजना) मूळ २,२६,८०.०० पुर्नर्विनियोजन (-) २४,६९.४८	२,०२,१०.५२	१,८७,६१.७१	-१४,४८.८१

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात महिला व बालविकास विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

या योजनेंतर्गत ग्रामीण प्रकल्पातील वेतन मंजूरी इ. बाबीवर खर्च होतो. मंजूर झालेल्या अंगणवाड्या मार्च, २०११ अखेर कार्यान्वित न झाल्यामुळे अंगणवाडी सेविका/मदतनीस यांच्या मानधन खर्चात बचत झाली. त्याचप्रमाणे बाल विकास प्रकल्प अधिकारी तसेच मुख्य सेविका यांची पदे रिक्त असल्यामुळे खर्चात बचत झाल्यामुळे व तसेच अर्थसंकल्पिय कार्यपध्दतीप्रमाणे आठ महिन्यांचा प्रत्यक्ष खर्च व वर्षाच्या उर्वरीत कालावधीकरिता अपेक्षित खर्च विचारात घेऊन रु. २४६९.४८ प्रत्यार्पित केले. तसेच वर नमूद केलेली पदे रिक्त असल्यामुळे रु. १४४८.८१ ची बचत झाली. बचतीची टक्केवारी ७% आहे.

(रुपये लाखांत)

शीर्ष	**एकूण अनुदान**	**प्रत्यक्ष खर्च**	**अधिक खर्च (+) बचत (-)**
२२३५ सामाजिक सुरक्षा व कल्याण ०२ समाजकल्याण ००१ संचालन व प्रशासन ००१(०१)(०४) महिला व बाल कल्याण संचालनालय मूळ ४,०६.०० पुर्नर्विनियोजन (-) ५९.३५	३,४६.६५	३,४६.९९	+०.३४

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात महिला व बालविकास विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

अर्थसंकल्पिय कार्यपध्दतीप्रमाणे आठ महिन्यांचा प्रत्यक्ष खर्च व वर्षाच्या उर्वरीत कालावधीकरिता अपेक्षित खर्च विचारात घेता रु. ५९.३५ प्रत्यार्पित करण्यात आले. मूळ मंजूर तरतुदीपेक्षा अधिक खर्च झालेला नाही.

(रुपये लाखांत)

शीर्ष	एकूण अनुदान	प्रत्यक्ष खर्च	अधिक खर्च (+) बचत (-)
०२ समाजकल्याण १०२ बाल कल्याण १०२(१०)(०४) बाल न्याय कार्यक्रम (राज्य हिस्सा ५०%) मूळ ११,५०.०० पुर्नविनियोजन (-) १,१५.०५	१०,३४.९५	१०,३६.३६	+१.४१

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात महिला व बालविकास विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

केंद्र पुरस्कृत योजना असून या योजनेअंतर्गत बालगृहे, अनुरक्षणगृहे या निवासी संस्था असून लाभार्थी संख्येत वाढ झाल्यामुळे जादा खर्च झाला व तसेच अर्थसंकल्पिय कार्यपध्दतीप्रमाणे आठ महिन्यांचा प्रत्यक्ष खर्च व वर्षाच्या उर्वरीत कालावधीकरिता अपेक्षित खर्च विचारात घेता रु. ११५.०५ प्रत्यार्पित करण्यात आले. मूळ मंजूर तरतुदीपेक्षा अधिक खर्च झाला नाही.

(रुपये लाखांत)

शीर्ष	एकूण अनुदान	प्रत्यक्ष खर्च	अधिक खर्च (+) बचत (-)
०२ समाजकल्याण १०३ महिला कल्याण १०३(२२)(०१) शेतकऱ्यांच्या मुलीच्या विवाहासाठी स्वयंसेवी संस्थांना विवाह भत्ता मूळ १०,६८.०० पूरक २,६७.०० पुर्नविनियोजन -२,६७.१२	१०,६७.८८	१०,९५.१८	+२७.३०

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात महिला व बालविकास विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

शेतकरी/शेतमजूरांच्या मुलींच्या सामूहिक विवाहासाठी अनुदान देण्यात येते. अर्थसंकल्पिय कार्यपध्दतीप्रमाणे आठ महिन्यांचा प्रत्यक्ष खर्च व वर्षाच्या उर्वरीत कालावधीकरिता अपेक्षित खर्च विचारात घेता रु. २६७.१२ प्रत्यार्पित करण्यात आले. मूळ मंजूर तरतुदीपेक्षा अधिक खर्च झाला नाही.

(रुपये लाखांत)

शीर्ष	**एकूण अनुदान**	**प्रत्यक्ष खर्च**	**अधिक खर्च (+) बचत (-)**
०२ समाजकल्याण १०४ वृध्द, विकलांग व निराश्रित व्यक्तींचे कल्याण, अपंगाकरिता एकत्रीकृत शिक्षण १०४(०१)(०१) भिक्षेकरी गृह मूळ ८,७८.७४ पूरक २,००.०० पुनर्विनियोजन (-) १,५६.३५	९,२२.३९	९,२३.५३	+१.१४

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात महिला व बालविकास विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

अर्थसंकल्पिय कार्यपध्दतीप्रमाणे आठ महिन्यांचा प्रत्यक्ष खर्च व वर्षाच्या उर्वरीत कालावधीकरिता अपेक्षित खर्च विचारात घेता रु. १५६.३५ प्रत्यार्पित करण्यात आले. मूळ मंजूर तरतुदीपेक्षा अधिक खर्च झाला नाही

(रुपये लाखांत)

शीर्ष	**एकूण अनुदान**	**प्रत्यक्ष खर्च**	**अधिक खर्च (+) बचत (-)**
२२३६ पोषण आहार ०२ पोषक अन्न व पेये यांचे वाटप १०१ विशेष पोषण आहार कार्यक्रम १०१(०३)(०१) एकात्मीकृत बाल विकास सेवा योजना (स्थानिक क्षेत्र) (मानधन व आहार खर्च) (राज्य आरोग्य व पोषण आहार निधीतून वजा केलेली रक्कम) (कोषागार प्रदान केलेली रक्कम) मूळ ६,५७,९९.९४ पुनर्विनियोजन (-) १,४९,१९.०९	५,०८,८०.८५	५,४५,७०.६१	+३६,८९.७६

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात महिला व बालविकास विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

या योजनेंतर्गत मानधन आणि आहार या बाबींवर खर्च करण्यासाठी जिल्हा परिषदांना अनुदान दिले जाते. मंजूर झालेल्या अंगणवाड्या कार्यान्वित न होऊ शकल्यामुळे अंगणवाडी सेविका/मदतनीस यांच्या मानधन खर्चात बचत झाली त्याचप्रमाणे बाल विकास प्रकल्प अधिकारी तसेच मुख्य सेविका यांची पदे रिक्त असल्यामुळे खर्चात बचत झाल्यामुउळे अर्थसंकल्पिय कार्यपध्दतीप्रमाणे आठ महिन्यांचा प्रत्यक्ष खर्च व वर्षाच्या उर्वरीत कालावधीकरिता अपेक्षित खर्च विचारात घेता रु. १४९१९.०९ प्रत्यार्पित केले. सदर वर्षात अंगणवाडी सेविका/मदतनीस यांना देण्यात येणाऱ्या भाऊबीज भेट रु. ५०० वरुन रु. १००० इतकी वाढ करण्यात आली. त्यामुळे ३६८९.७६ रु. जादा खर्च झाला. मूळ मंजूर तरतुदीपेक्षा अधिक खर्च झाला नाही.

(रुपये लाखांत)

शीर्ष	**एकूण अनुदान**	**प्रत्यक्ष खर्च**	**अधिक खर्च (+) बचत (-)**
०२ पोषक अन्न व पेये यांचे वाटप १०१ विशेष पोषण आहार कार्यक्रम १०१(०५)(०२) एकात्मिक बाल विकास सेवा योजना (राज्य आरोग्य व पोषण आहार निधीतून वजा केलेली रक्कम) मूळ ४८,७६.०० पुनर्विनियोजन (-) १६,८३.८५	३१,९२.१५	३४,५०.७८	+२,५८.६३

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात महिला व बालविकास विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

नव्याने मंजूर झालेल्या ११२९३ अंगणवाड्यापैकी मार्च २०११ अखेर ५०१६ अंगणवाड्या कार्यरत न झाल्यामुळे तसेच अंगणवाड्या सेविका व मदतनीस यांची पदे रिक्त असल्यामुळे अर्थसंकल्पिय कार्यपध्दतीप्रमाणे आठ महिन्यांचा प्रत्यक्ष खर्च व वर्षाच्या उर्वरीत कालावधीकरिता अपेक्षित खर्च विचारात घेता रु. १६८३.८५ प्रत्यार्पित केले. परंतु या योजनेंतर्गत अंगणवाडी सेविका व मदतनीस यांचे मानधनात वाढ झाल्यामुळे रु. २५८.६३ एवढा जादा खर्च झालेला आहे. मूळ मंजूर तरतुदीपेक्षा अधिक खर्च झाला नाही.

(रुपये लाखांत)

शीर्ष	एकूण अनुदान	प्रत्यक्ष खर्च	अधिक खर्च (+) बचत (-)
०२ पोषक अन्न व पेये यांचे वाटप १०१ विशेष पोषण आहार कार्यक्रम १०१(०४)(०१) केंद्र पुरस्कृत योजना ग्रामीण-महाराष्ट्र जिल्हा परिषद व पंचायत समिती अधिनियम, १९६१ चे कलम १२३ व २६१ अन्वये जिल्हा परिषदांना आस्थापना अनुदान (केंद्र पुरस्कृत योजना ९०%) (स्थानिक क्षेत्र) मूळ २,२२,२४.०० पुनर्विनियोजन (-) १८,३०.६८	२,०३,९३.३२	२,१३,६४.०१	+९,७०.६९

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात महिला व बालविकास विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

उपमुख्य कार्यकारी अधिकारी (बा.क.) जिल्हा परिषद यांचे आस्थापनेवरील तसेच बाल विकास प्रकल्प कार्यालयातील काही पदे रिक्त असल्यामुळे तिसऱ्या टप्प्यातील ११२९३ मंजूर अंगणवाड्यापैकी ५०१६ अंगणवाडी केंद्रे सुरु न झाल्यामुळे वेतन व भत्ते तसेच इतर आस्थापना बाबीवरील खर्च कमी झाल्यामुळे अर्थसंकल्पिय कार्यपध्दतीप्रमाणे आठ महिन्यांचा प्रत्यक्ष खर्च व वर्षाच्या उर्वरीत कालावधीकरिता अपेक्षित खर्च विचारात घेऊन रु. १८३०.६८ प्रत्यार्पित केले. परंतु वर्षअखेर कर्मचाऱ्यांना ६व्या वेतन आयोगाच्या फरकाची रक्कम प्रदान केल्यामुळे अधिक खर्च झाला आहे. मूळ तरतुदीपेक्षा जास्त खर्च झालेला नाही.

(रुपये लाखांत)

शीर्ष	एकूण अनुदान	प्रत्यक्ष खर्च	अधिक खर्च (+) बचत (-)
०२ पोषक अन्न व पेये वाटप १०१ विशेष पोषण आहार कार्यक्रम १०१(०१)(०१) पोषण आहार कार्यक्रम मूळ ९८,५०.५६ पुनर्विनियोजन (-) १,७६.६७	९६,७३.८९	९६,९१.०५	+१७.१६

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात महिला व बालविकास विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

अर्थसंकल्पिय कार्यपध्दतीप्रमाणे आठमाही प्रत्यक्ष खर्च व वर्षाच्या उर्वरीत कालावधीकरिता आवश्यकता विचारात घेऊन रु. १७६.६७ प्रत्यार्पित करण्यात आले. मूळ तरतुदीपेक्षा अधिक खर्च झाला नाही. त्यामुळे अनियमितता झाली नाही.

(रुपये लाखांत)

शीर्ष	**एकूण अनुदान**	**प्रत्यक्ष खर्च**	**अधिक खर्च (+) बचत (-)**
०२ पोषक अन्न व पेये वाटप १०१ विशेष पोषण आहार कार्यक्रम १०१(०१)(०४) राज्य योजनांतर्गत योजना- एकात्मिक बाल विकास सेवा योजना (राज्य आरोग्य व पोषण आहार निधीतून वजा केलेली रक्कम) (नागरी १००%) मूळ ११,५७.०० पुनर्विनियोजन (-) १,२२.७७	१०,३४.२३	११,१७.४३	+८३.२०

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात महिला व बालविकास विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

नव्याने मंजूर झालेल्या ११२९३ अंगणवाड्यापैकी मार्च २०११ अखेर ५०१६ अंगणवाड्या कार्यरत न झाल्यामुळे तसेच अंगणवाडी सेविका व मदतनीस यांची पदे रिक्त असल्यामुळे अर्थसंकल्पिय कार्यपध्दतीप्रमाणे आठ महिन्यांचा प्रत्यक्ष खर्च व वर्षाच्या उर्वरीत कालावधीकरिता अपेक्षित खर्च विचारात घेऊन रु. १६८३.८५ प्रत्यार्पित केले. अंगणवाडी सेविका व मदतनीस यांचे मानधनात वाढ झाल्यामुळे रु. ८३.२० एवढा जादा खर्च झालेला आहे. मूळ मंजूर तरतुदीपेक्षा अधिक खर्च झाला आहे.

(रुपये लाखांत)

शीर्ष	एकूण अनुदान	प्रत्यक्ष खर्च	अधिक खर्च (+) बचत (-)
०२ पोषक अन्न व पेये वाटप १०१ विशेष पोषण आहार कार्यक्रम १०१(०१)(०२) पौगंडा अवस्थेतील मुलींसाठी पोषण आहार कार्यक्रम पूरक ३,८०.६० पुनर्विनियोजन (-) ३,८०.६०	---	०.२०	+०.२०

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात महिला व बालविकास विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

सदर योजनेअंतर्गत ११ ते १९ वयोगटातील ३५ किलोपेक्षा कमी वजन असलेले लाभार्थ्यासाठी नागपूर आणि नांदेड या जिल्ह्यामध्ये राबविण्यात येतात. असलेली योजना सन २०१०-११ पासून बंद करण्यात आल्यामुळे सदर योजनेवर खर्च करण्यात आलेला नाही. सदर योजना सबला योजनेत विलीन झालेली नाही.

(रुपये लाखांत)

शीर्ष	एकूण अनुदान	प्रत्यक्ष खर्च	अधिक खर्च (+) बचत (-)
०२ पोषक अन्न व पेये वाटप १०१ विशेष पोषण आहार कार्यक्रम १०१(०५)(०३) एकात्मिक बाल विकास सेवा योजना (राज्य आरोग्य व पोषण आहार निधीतून वजा केलेली रक्कम) (विशेष घटक योजना) मूळ २३,८८.८० पूरक १,११.२० पुनर्विनियोजन (-) २,९५.३३	२२,०४.६७	२४,८९.५३	+२,८४.८६

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात महिला व बालविकास विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

सदर याजनेअंतर्गत शासनाकडून मान्य झालेले १०२ प्रकल्पांपैकी काही नवीन अंगणवाड्या वित्तीय वर्षात कार्यान्वित होऊ शकल्या नाहीत. त्याचप्रमाणे रिक्त पदे न भरल्यामुळे वेतन व भत्ते यावरील

अर्थसंकल्पिय कार्यपध्दतीप्रमाणे आठ महिन्यांचा प्रत्यक्ष खर्च व वर्षाच्या उर्वरीत कालावधीकरिता अपेक्षित खर्चात बचत विचारात घेऊन रु. २९५.३३ प्रत्यार्पित करण्यात आले. मूळ मंजूर तरतुदीपेक्षा अधिक खर्च झाला नाही.

(रुपये लाखांत)

शीर्ष	**एकूण अनुदान**	**प्रत्यक्ष खर्च**	**अधिक खर्च (+) बचत (-)**
०२ पोषक अन्न व पेये वाटप १०१ विशेष पोषण आहार कार्यक्रम १०१(०१)(०६) एकात्मिक बाल विकास सेवा योजना (नागरी) (केंद्रीय हिस्सा ५०%) मूळ २,१८.०० पुनर्विनियोजन (-) ४,१२.३४	३८,०५.६६	३८,६४.४०	+५८.७४

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात महिला व बालविकास विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

मंजूर अंगणवाड्या कार्यान्वित होऊ न शकल्यामुळे लाभार्थी उपलब्ध न होऊ शकल्यामुळे आहारावरील खर्चात बचत दिसून येते. अर्थसंकल्पिय कार्यपध्दतीप्रमाणे आठ महिन्यांचा प्रत्यक्ष खर्च व वर्षाच्या उर्वरीत कालावधीकरिता अपेक्षित खर्चात बचत विचारात घेऊन रु. ४१२.३४ प्रत्यार्पित केले. पोषण आहाराचे प्रलंबित देयकाचे प्रदान केल्यामुळे रु. ५८.७४ ज्यादा खर्च झालेला आहे. मूळ मंजूर तरतुदीपेक्षा अधिक खर्च झाला आहे.

(रुपये लाखांत)

शीर्ष	**एकूण अनुदान**	**प्रत्यक्ष खर्च**	**अधिक खर्च (+) बचत (-)**
०२ पोषक अन्न व पेये वाटप १०१ विशेष पोषण आहार कार्यक्रम १०१(०१)(०७) एकात्मिक बाल विकास सेवा योजना (नागरी) (राज्य हिस्सा ५०%) (राज्य आरोग्य पोषण आहार निधीतून वजा केलेली रक्कम) मूळ २,१८.०० पुनर्विनियोजन (-) ७,७१.८४	३४,४६.१६	३५,११.६९	+६५.५३

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात महिला व बालविकास विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

मंजूर अंगणवाड्या कार्यान्वित होऊ न शकल्यामुळे लाभार्थी उपलब्ध न होऊ शकल्यामुळे आहारावरील खर्चात बचत दिसून येते. त्यामुळे अर्थसंकल्पिय कार्यपध्दतीप्रमाणे आठ महिन्यांचा प्रत्यक्ष खर्च व वर्षाच्या उर्वरीत कालावधीकरिता अपेक्षित खर्चात बचत विचारात घेऊन रु. ७७१.८४ प्रत्यार्पित केले. पोषण आहाराचे प्रलंबित देयकाचे प्रदान केल्यामुळे रु. ६५.५३ ज्यादा खर्च झालेला आहे. मूळ मंजूर तरतुदीपेक्षा अधिक खर्च झाला नाही.

(रुपये लाखांत)

शीर्ष	**एकूण अनुदान**	**प्रत्यक्ष खर्च**	**अधिक खर्च (+) बचत (-)**
०२ पोषक अन्न व पेये वाटप १०१ विशेष पोषण आहार कार्यक्रम १०१(०४)(०४) एकात्मिक बाल विकास सेवा योजना (ग्रामीण) (केंद्रीय हिस्सा ५०%) मूळ १,२४,९८.०० पुनर्विनियोजन (-) ४०,३७.७०	८४,६०.३०	८६,७५.२४	+२,१४.९४

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात महिला व बालविकास विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

मंजूर अंगणवाड्या कार्यान्वित होऊ न शकल्यामुळे लाभार्थी उपलब्ध न होऊ शकल्यामुळे आहारावरील खर्चात बचत दिसून येते. त्यामुळे अर्थसंकल्पिय कार्यपध्दतीप्रमाणे आठ महिन्यांचा प्रत्यक्ष खर्च व वर्षाच्या उर्वरीत कालावधीकरिता अपेक्षित खर्चात बचत विचारात घेऊन रु. ४०३७.७० प्रत्यार्पित केले. पोषण आहाराच्या दरात वाढ झाल्यामुळे रु. २१४.९४ ज्यादा खर्च झालेला आहे. मूळ मंजूर तरतुदीपेक्षा अधिक खर्च झाला नाही.

(रुपये लाखांत)

शीर्ष	एकूण अनुदान	प्रत्यक्ष खर्च	अधिक खर्च (+) बचत (-)
०२ पोषक अन्न व पेये वाटप १०१ विशेष पोषण आहार कार्यक्रम १०१(०४)(०५) एकात्मिक बाल विकास सेवा योजना (ग्रामीण) (राज्य हिस्सा ५०%) (राज्य आरोग्य पोषण आहार निधीतून वजा केलेली रक्कम) मूळ १,०१,२३.०० पूरक २३,७५.०० पुनर्विनियोजन (-) ५१,३५.७६	७३,६२.२४	८३,७२.५१	+१०,१०.२७

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात महिला व बालविकास विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

मंजूर अंगणवाड्या कार्यान्वित होऊ न शकल्यामुळे लाभार्थी उपलब्ध न होऊ शकल्यामुळे आहारावरील खर्चात बचत दिसून येते. त्यामुळे अर्थसंकल्पिय कार्यपध्दतीप्रमाणे आठ महिन्यांचा प्रत्यक्ष खर्च व वर्षाच्या उर्वरीत कालावधीकरिता अपेक्षित खर्चात बचत विचारात घेऊन रु. ५१३५.७६ प्रत्यार्पित केले. पोषण आहाराच्या दरात वाढ झाल्यामुळे रु. १०१०.२७ ज्यादा खर्च झालेला आहे. मूळ मंजूर तरतुदीपेक्षा अधिक खर्च झाला आहे.

(रुपये लाखांत)

शीर्ष	एकूण अनुदान	प्रत्यक्ष खर्च	अधिक खर्च (+) बचत (-)
८० सर्वसाधारण ००१ संचालन व प्रशासन ००१(०१)(०१) एकात्मिक बाल विकास सेवा संचालनालय (केंद्र पुरस्कृत योजना ९०%) मूळ २,०९.०० पुनर्विनियोजन (-) ६९.१९	१,३९.८१	१,६३.७३	+२३.९२

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात महिला व बालविकास विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

आयुक्त कार्यालयातील काही पदे रिक्त असल्यामुळे वेतन व आस्थापनाविषयक खर्चात बचत झाल्यामुळे अर्थसंकल्पिय कार्यपध्दतीप्रमाणे आठ महिन्यांचा प्रत्यक्ष खर्च व वर्षाच्या उर्वरीत कालावधीकरिता अपेक्षित खर्चात बचत विचारात घेऊन रु. ६९.१९ प्रत्यार्पित करण्यात आले. एकात्मिक बाल विकास योजना, आयुक्त कार्यालयातील आस्थापनाविषयक (वेतन, कार्यालयातील खर्च, प्रवास खर्च) इ. बाबीवर खर्च होतो. ६व्या वेतन आयोगाच्या दुसऱ्या हप्त्याच्या फरकाची रक्कम कर्मचाऱ्यांना प्रदान केल्यामुळे अधिक खर्च झाला आहे. मूळ तरतुदीपेक्षा जास्त खर्च झालेला नाही.

(रुपये लाखांत)

शीर्ष	**एकूण अनुदान**	**प्रत्यक्ष खर्च**	**अधिक खर्च (+) बचत (-)**
८० सर्वसाधारण ००१ संचालन व प्रशासन ००१(०१)(०२) एकात्मिकृत बाल विकास सेवा योजना आयुक्तालयाचे बळकटीकरण करणे (१०% राज्य हिस्सा) मूळ २३.०० पुनर्विनियोजन (-) १६.४५	६.५५	६.५७	+०.०२

टिपा व भाष्ये :-

कोणतेही विशिष्ट कारण न देता वर नमूद केलेल्या शीर्षाखालील रु.३०४५०.१४ लाख इतका निधी परत करण्यात आला. वर नमूद केलेल्या शीर्षाखालील रु. ६७०८.११ लाख इतक्या अंतिम अधिक खर्चाची कारणे मागवूनही कळविण्यात आली नाही (ऑगस्ट २०११)

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात महिला व बालविकास विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

या योजनेंतर्गत वेतन प्रवास खर्च, कार्यालयीन खर्च, तेल वंगण या बाबींवर खर्च होतो. अर्थसंकल्पिय कार्यपध्दतीप्रमाणे आठ महिन्यांचा प्रत्यक्ष खर्च व वर्षाच्या उर्वरीत कालावधीकरिता अपेक्षित खर्चात बचत विचारात घेऊन अपेक्षित खर्च विचारात घेता रु. १६.४५ प्रत्यार्पित करण्यात आले. मूळ मंजूर तरतुदीपेक्षा अधिक खर्च झाला नाही.

(रुपये लाखांत)

शीर्ष	एकूण अनुदान	प्रत्यक्ष खर्च	अधिक खर्च (+) बचत (-)
२२३५ सामाजिक सुरक्षा कल्याण ०२ समाज कल्याण ००१ संचालन व प्रशासन ००१(०१)(०१) महिला व बाल कल्याण संचालनालय मूळ १५,१३.१३ पुनर्विनियोजन (-) १,२३.८१	१३,८९.३२	१४,०१.६६	+१२.३४

टिपा व भाष्ये :-

(२२३५)(००१)(०१)(०३) महाराष्ट्र जिल्हा परिषद व पंचायत समिती अधिनियम, १९६१ याच्या कलम १८३ अन्वये जिल्हा परिषदांना आस्थापना अनुदाने (स्थानिक क्षेत्र) या शीर्षाखाली निधी उपलब्ध करुन देण्यासाठी मार्च २०११ मध्ये प्रत्यार्पण/पुनर्विनियोजन याद्वारे रु. १२३.८१ लाख एवढी निधी काढण्यात आला.

रु. ६७०८.११ लाख इतक्या अंतिम अधिक खर्चाची कारणे मागवूनही कळविण्यात आली नाही (ऑगस्ट २०११)

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात महिला व बालविकास विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

महिला व बाल विकास आयुक्तालय, महात्मा गांधी प्रशिक्षण संस्था पुणे व ३५ जिल्हा महिला व बाल विकास अधिकारी कार्यालये यांचे वेतन प्रवास, कार्यालयीन खर्च इ. साठी ही तरतूद आहे. अर्थसंकल्पिय कार्यपध्दतीप्रमाणे आठ महिन्यांचा प्रत्यक्ष खर्च व वर्षाच्या उर्वरीत कालावधीकरिता अपेक्षित खर्चात बचत विचारात घेता रु. १२३.८१ प्रत्यार्पित करण्यात आले. मूळ मंजूर तरतुदीपेक्षा अधिक खर्च झाला नाही.

(रुपये लाखांत)

शीर्ष	एकूण अनुदान	प्रत्यक्ष खर्च	अधिक खर्च (+) बचत (-)
०२ समाज कल्याण १०२ बाल कल्याण १०२(०१)(०४) बाल न्याय अधिनियमा अन्वये शासकीय प्रामाणिक गृहे व सुधार गृहे यांची देखभाल मूळ १७,५७.३५ पूरक ०.०१ पुनर्विनियोजन (-) ३,३५.७३	१४,२१.६३	१७,१०.७९	+२,८९.१६

टिपा व भाष्ये :-

(२२३५)(१०२)(०२)(०३) काळजी व संरक्षण यांची गरज असलेल्या बालकांकरिता चालवल्या जाणाऱ्या स्वयंसेवी संस्थांना सहायक अनुदान (रु. १००.७५ लाख) या शीर्षाखाली निधी उपलब्ध करुन देण्यासाठी मार्च २०११ मध्ये प्रत्यार्पण/पुनर्विनियोजन याद्वारे रु. ३३५.७३ लाख एवढी निधी काढण्यात आला.

रु. २८९.१६ लाख इतक्या अंतिम अधिक खर्च लक्षात घेता, कोणतेही विशिष्ट कारण न देता (रु. २३४.९८ लाख इतका निधी) अत्याधिक असल्याचे सिध्द झाले.

रु. २८९.१६ लाख इतक्या अंतिम अधिक खर्चाची कारणे मागवूनही कळविण्यात आली नाही (ऑगस्ट २०११)

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात महिला व बालविकास विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

सदर शीर्षाखाली बालगृहे, निरिक्षणगृहे, अनुरक्षणगृहे (राज्यगृह) अशा एकूण ४६ शासकीय संस्था आहेत. सदर संस्थामधील कर्मचाऱ्यांना वेतनावर व वेतनेतर करीता (सामुग्री पुरवठा, इतर खर्च, आहार, कार्यालयीन खर्च, भाडेपट्टी इ. बाबीवर) तरतूद उपलब्ध करुन देण्यात येते. अपेक्षित खर्च विचारात घेता रु. ३३५.७३ प्रत्यार्पित करण्यात आले. मूळ मंजूर तरतुदीपेक्षा अधिक खर्च झाला नाही.

(रुपये लाखांत)

शीर्ष	एकूण अनुदान	प्रत्यक्ष खर्च	अधिक खर्च (+) बचत (-)
२२३६ पोषण आहार ०२ पोषक अन्न व पेये यांचे वाटप १०१ विशेष पोषण आहार कार्यक्रम १०१(०५)(०५) एकात्मिक बाल विकास सेवा योजना मूळ --- पूरक २५,१६.०० पुनर्विनियोजन (-) २५,१६.००	---	---	---

टिपा व भाष्ये :-

कोणतेही विशिष्ट कारण न देता, डिसेंबर २०१० मध्ये प्रत्यर्पणाद्वारे मिळालेली संपूर्ण तरतूद मार्च २०११ मध्ये परत करण्यात आली, तरतुदींचा विनियोग न करण्याची कारणे मागवूनही कळविण्यात आली नाही (ऑगस्ट २०११)

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात महिला व बालविकास विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

या योजनेंतर्गत अंगणवाडी सेविका/मदतनीस यांच्या मानधनावर खर्च होतो. वेतन या बाबीवर खर्च होतो. अनुदानाची मागणी केली होती परंतु वित्त विभागाकडून अनुदान वितरीत करण्यात न आल्यामुळे खर्च करण्यात आला नाही.

(रुपये लाखांत)

शीर्ष	**एकूण अनुदान**	**प्रत्यक्ष खर्च**	**अधिक खर्च (+) बचत (-)**
२२३५ सामाजिक सुरक्षा व कल्याण ०२ सामाजिक कल्याण १०२ बाल कल्याण १०२(१०)(०३) १२ व्या वित्त आयोगाच्या शिफारशीनुसार महिला व बाल विकास कार्यक्रमासाठी तरतूद पूरक १,३३.००	१,३३.००	---	(-) १,३३.००

टिपा व भाष्ये :-

डिसेंबर २०१० मध्ये मिळालेल्या संपूर्ण तरतुदीचा विनियोगही केला नाही व ती परतही करण्यात आली नाही.

रु. १,३३ लाख इतक्या अंतिम बचतीची कारणे मागवूनही कळविण्यात आली नाहीत (ऑगस्ट २०११)

४ व ५ मध्ये नमूद केलेली बचत अधिक खर्चाद्वारे पुढील शिर्षांखाली अंशत: प्रतिसंतुलीत करण्यात आली.

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात महिला व बालविकास विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

ही तरतूद केंद्राकडून १२ व्या वित्त आयोगाच्या शिफारशीनुसार आहे. वित्त विभागाची मान्यता घेऊन दि. ३१ मार्च २०११ ला आदेश काढण्यात आले. त्यामुळे प्रत्यक्षात खर्च झाला नाही.

(रुपये लाखांत)

शीर्ष	एकूण अनुदान	प्रत्यक्ष खर्च	अधिक खर्च (+) बचत (-)
०२ सामाजिक कल्याण ००१ संचालन व प्रशासन ००१(०१)(०३) महाराष्ट्र जिल्हा परिषद व पंचायत समिती अधिनियम, १९६१ याच्या कलम १८३ अन्वये जिल्हा परिषदा आस्थापना अनुदाने (स्थानिक क्षेत्र) मूळ ३,१९.१३ पुनर्विनियोजन (+) ११.७४	३,३०.८७	३,३२.६३	(+) १.७६

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात महिला व बालविकास विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

३३ जिल्हा परिषदेच्या महिला व बाल कल्याण समितीच्या वर्ग-३ कर्मचाऱ्यांसाठी वेतन, वेतनेतर खर्च इ. साठी जिल्हा परिषदेला सहायक अनुदान देण्यात येते अधिक खर्चाची टक्केवारी ०.५% इतकी येते.

(रुपये लाखांत)

शीर्ष	एकूण अनुदान	प्रत्यक्ष खर्च	अधिक खर्च (+) बचत (-)
०२ समाज कल्याण १०२ बाल कल्याण १०२(०२)(०३) काळजी व संरक्षण यांची गरज असलेल्या बालकांकरिता चालवल्या जाणाऱ्या स्वयंसेवी संस्थांना सहायक अनुदान मूळ २७,६०.०० पुनर्विनियोजन (+) २,३४.९८	२९,९४.९८	२९,९४.४१	(-) ०.५७

टिपा व भाष्ये :-

पुनर्विनियोजनांद्वारे रु. २४६.७२ लाख इतका अतिरिक्त निधी घेण्यात आला. तथापि, वर नमूद केलेल्या शीर्षाखालील निधीच्या अतिरिक्त आवश्यकतेची कारणे मागवूनही कळविण्यात आली नाहीत (ऑगस्ट २०११)

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात महिला व बालविकास विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

या योजनेत्तर लेखाशिर्षाखाली या योजनेअंतर्गत बालसदन, बालगृह, बालकाश्रम, अनाथालय, बालसंगोपन, अनुरक्षणागृह, सोसायटी, अरविंद बालकेंद्र, बालमार्गदर्शन केंद्र इ. योजनांसाठी सहायक अनुदान दिले जाते व समाज कल्याण सल्लागार बोर्ड, चिल्ड्रन एड सोसायटी, निरिक्षणगृह, म.रा.प. संघटना या योजनेअंतर्गत कर्मचाऱ्यांना वेतन व समाज कल्याण बोर्ड अंतर्गत कर्मचाऱ्यांना वेतन व सेवानिवृत्ती वेत्न अदा केले जाते. बचत अत्यल्प आहे.

(रुपये लाखांत)

शीर्ष	**एकूण अनुदान**	**प्रत्यक्ष खर्च**	**अधिक खर्च (+) बचत (-)**
०२ समाज कल्याण १०३ महिला कल्याण १०३(०३)(०२) महिला मंडळांना अनुदाने देण्यासाठी व (०३)(०३) महाराष्ट्र जिल्हा परिषद व पंचायत समिती अधिनियम, १९६१ याच्या कलम १८७ अन्वये जिल्हा परिषदांना सहायक अनुदान (कोषागार) मूळ ६६.६० पुनर्विनियोजन (-) २१.०१	४५.५९	९६.०१	(+) ५०.४२

टिपा व भाष्ये :-

(२२३५)(१०३)(११)(०१) महाराष्ट्र राज्य महिला आयोग या शीर्षाखालील निधी उपलब्ध करुन देण्यसाठी प्रत्यर्पण/पुनर्विनियोजन यांद्वारे रु. २१.०१ लाख एवढा निधी काढण्यात आला व तो रु.५०.४२ लाख अंतिम अधिक खर्च लक्षात घेता अनावश्यक असल्याचे सिध्द झाले.

रु. ५०.४२ लाख इतक्या अंतिम अधिक खर्चाची कारणे मागवूनही कळविण्यात आली नाही (ऑगस्ट २०११)

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात महिला व बालविकास विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

महिलांना ब्युटी पार्लर, संगणक प्रशिक्षण, टायपिंग यासारखे व्यावसायिक प्रशिक्षण देणाऱ्या महिला मंडळांच्या महिला प्रशिक्षण केंद्रांना अनुदान देण्यात येते. लाभार्थ्यांच्या संख्येत वाढ झाल्याने अधिक खर्च झालेला आहे.

(रुपये लाखांत)

शीर्ष	एकूण अनुदान	प्रत्यक्ष खर्च	अधिक खर्च (+) बचत (-)
०२ समाज कल्याण १०३ महिला कल्याण १०३(११)(०१) महाराष्ट्र राज्य महिला आयोगास अनुदान मूळ ९६.६४ पुनर्विनियोजन ५.३७	१,०२.०१	१,०२.०१	---

टिपा व भाष्ये :-

पुनर्विनियोजनाद्वारे रु. ५.३७ लाख इतका अतिरिक्त निधी घेण्यात आला. तथापि, या शिर्षाखालील निधीच्या अतिरिक्त आवश्यकतेची कारणे मागवूनही कळविण्यात आली नाहीत (ऑगस्ट २०११)

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात महिला व बालविकास विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

महाराष्ट्र राज्य महिला आयोग अधिनियमानुसार महिला आयोगास १००% अनुदान देण्यात येते. सुधारित अंदाज १०२.०१ तरतूद प्राप्त झाली. तेवढीच खर्च झाली.

(रुपये लाखांत)

शीर्ष	एकूण अनुदान	प्रत्यक्ष खर्च	अधिक खर्च (+) बचत (-)
०२ समाज कल्याण १०३ महिला कल्याण १०३(१५)(०३) महिला व बाल कल्याण समितीसाठी महाराष्ट्र राज्य परिषद व पंचायत समिती अधिनियम १९६१ यांच्या कलम १८७ अन्वये जिल्हा परिषदांना अनुदाने (विशेष घटक योजना) (अर्थोपाय आगाऊ रकमांशी समायोजन) मूळ ४,४५.०५ पुनर्विनियोजन (-) ६३.९७	३,८१.०८	५,३३.२६	(+) १,५२.१८

टिपा व भाष्ये :-

कोणतेही विशिष्ट कारण न देता, मार्च २०११ मध्ये रु. ६३.९७ लाख इतका निधी परत करण्यात आला. रु. १५२.१८ लाख इतक्या अंतिम अधिक खर्चाची कारणे मागणी करुनही कळविण्यात आली नाहीत (ऑगस्ट २०११)

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात महिला व बालविकास विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

जिल्हा परिषदेमधील महिला व बाल कल्याण समितीच्या शासनाने ठरवून दिलेल्या योजना राबविल्या जातात. योजनांची अंमलबजावणी करण्यासाठी प्रती प्रवेशिता रु. २५००/- इतके अनुदान देण्यात येते. सदरची योजना अनु. जाती उपयोजनेअंतर्गत सुरु आहे. मूळ तरतूद रु. ४४५.०५ लक्ष होती. प्रत्यक्ष खर्च रु. ५३३.२६ लक्ष म्हणजे रु. ८८.२१ लक्ष खर्च जास्त झाला आहे. हे शिर्ष अर्थोपाय आगाऊ रकमांशी समायोजनाचे आहे.

(रुपये हजारात)

शीर्ष	**एकूण अनुदान**	**प्रत्यक्ष खर्च**	**अधिक खर्च (+) बचत (-)**
२२५१ सेक्रेटरिएट- सामाजिक सेवा मूळ २,१३,५८ पूरक ---	२,१३,५८	२,११,८०	(-) १,७८
वर्षभरात परत करण्यात आलेली रक्कम (मार्च, २०११)			११,४८

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात महिला व बालविकास विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

या मुख्यलेखाशिर्षाखाली रु. २,१३,५८ इतकी तरतूद प्राप्त झाली. तथापि सन २०१०-११ या आर्थिक वर्षात विभागातील सर्व पदे भरली नसल्यामुळे वेतन, प्रवास खर्च तसेच कार्यालयीन खर्च कमी झाला. त्यामुळे १,७८ इतकी बचत झाली. बचतीची टक्केवारी १% पेक्षा कमी आहे. अर्थसंकल्पीय कार्यपध्दतीप्रमाणे आठ महिन्यांचा प्रत्यक्ष खर्च व वर्षाच्या उर्वरित कालावधीकरिता अपेक्षित खर्च विचारात घेवून रु. ११,४८ प्रत्यार्पित करण्यात आला.

(रुपये हजारात)

शीर्ष	एकूण अनुदान	प्रत्यक्ष खर्च	अधिक खर्च (+) बचत (-)
४२३५ इतर सामाजिक व सामूहिक सेवांवरील भांडवली खर्च मूळ १०.०० पूरक --- वर्षभरात परत करण्यात आलेली रक्कम (मार्च, २०११)	१०,०० १०,००	---	१०,००

टिपा व भाष्ये :-

खालील शीर्षाखालील तरतूद विनियोगाविना शिल्लक राहिली :-

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात महिला व बालविकास विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

या मुख्यलेखाशिर्षामधून महिला आर्थिक विकास महामंडळास रु. १०,०० भाग भांडवलीसाठी तरतूद करण्यात आली होती. सदर प्रस्तावास वित्त विभागाची मान्यता न मिळाल्यामुळे निधी वितरीत करता आला नाही. त्यामुळे खर्च झाला नाही.

(रुपये लाखात)

शीर्ष	एकूण अनुदान	प्रत्यक्ष खर्च	अधिक खर्च (+) बचत (-)
८० सर्वसाधारण १९०- सार्वजनिक क्षेत्र व इतर उपक्रमांतील गुंतवणूक १९०(००)(०१) महिला आर्थिक विकास महामंडळाला भाग भांडवली अंशदान मूळ १०.०० पुनर्विनियोजन -१०.००	---	---	---

टिपा व भाष्ये :-

कोणतेही विशिष्ट कारण नमूद न करता, संपूर्ण अर्थसंकल्पीय तरतूद विनियोगाविना शिल्लक राहिली आणि ती मार्च, २०११ मध्ये परत करणे अपेक्षित होते. (ऑगस्ट २०११)

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात महिला व बालविकास विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

या लेखाशिर्षामधून महिला आर्थिक विकास महामंडळास रु. १०.०० भाग भांडवलीसाठी तरतूद करण्यात आली होती. सदर प्रस्तावास वित्त विभागाने मान्यता न दिल्याने ही तरतूद प्रत्यार्पित करण्यात आली. त्यामुळे खर्च झाला नाही.

(रुपये हजारात)

शीर्ष	एकूण अनुदान	प्रत्यक्ष खर्च	अधिक खर्च (+) बचत (-)
७६१० शासकीय कर्मचारी, इत्यादींना कर्जे मूळ १,८०,७८ पूरक --- वर्षभरात परत करण्यात आलेली रक्कम (मार्च, २०११)	१,८०,७८ ४६,४८	१,३३,४८	-४७,३०

टिपा व भाष्ये :-

अनुदानातील बचत खालील लेखा शीर्षाखाली झाली :-

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात महिला व बालविकास विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

शासकीय कर्मचाऱ्यांना घरबांधणी अग्रिम, मोटार वाहन, संगणक इ.साठी कर्ज देण्यात येते. आवश्यकतेप्रमाणे खर्च करण्यात आला आहे.

(रुपये हजारात)

शीर्ष	एकूण अनुदान	प्रत्यक्ष खर्च	अधिक खर्च (+) बचत (-)
२०१ घरबांधणी अग्रिम २०१(००)(०१) घरबांधणी अग्रिमे मूळ १,४५,४८ पुनर्विनियोजन -४६.४८	९९.००	१,०८.४७	+९.४७

टिपा व भाष्ये :-

कोणतेही विशिष्ट कारण नमूद न करता, मार्च, २०११ रु. ४६.४८ लाख इतका निधी परत करण्यात आला. रु. ९.४७ लाख इतक्या अंतिम बचतीची कारणे कळविण्यात आली नाही (ऑगस्ट २०११)

ज्ञापन :-

महालेखापरिक्षकांच्या उपरोक्त अभिप्रायासंदर्भात महिला व बालविकास विभागाने दिलेल्या स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनामध्ये खालीलप्रमाणे नमूद केले आहे.

शासकीय कर्मचाऱ्यांना घरबांधणी अग्रिम, मोटार वाहन, संगणक इ.साठी कर्ज देण्यात येते. आवश्यकतेप्रमाणे खर्च करण्यात आला आहे.

अनुदान क्र.एक्स-१ "सामाजिक सुरक्षा व पोषण आहार"

साक्ष :-

१०.२ लोकलेखा समितीने दिनांक ११ ऑगस्ट, २०१५ रोजी भारताचे नियंत्रक व महालेखापरिक्षक यांच्या सन २०१०-२०११ या वर्षाच्या विनियोजन लेखा अहवालातील परिच्छेद क्रमांक एक्स-१४ "सामाजिक सुरक्षा व पोषण आहार" यासंदर्भात महिला व बालविकास विभागाच्या प्रतिनिधींची साक्ष घेतली. साक्षीच्या वेळी विनियोजन लेख्यांमधील विभागाच्या मागणीवरील महालेखाकारांच्या आक्षेपांच्या अनुषंगाने माहिती देताना विभागीय सचिवांनी असे सांगितले की, सन २०१०-२०११ मध्ये मागणी क्रमांक एक्स-१, प्रधान शिर्ष-२२३५-सामाजिक सुरक्षा व कल्याण आणि २२३६- पोषण आहार यासंदर्भात जवळपास मूळ तरतूद १९०५ कोटी ३६ लाख ८४ हजार रुपये होती आणि पुरवणी मागणी ६३ कोटी १३ लाख ८५ हजार रुपये होती. अशी एकूण १९६८ कोटी ५० लाख ६९ हजार इतकी रक्कम अर्थसंकल्पात उपलब्ध झाली होती. वरील तरतुदी पैकी १६३० कोटी ०७ लाख ५५ हजार एवढा प्रत्यक्ष खर्च झाला असून ३३८ कोटी एवढी बचत झाली. वर्षभरात परत करण्यात आलेली रक्कम ३८९ कोटी १५ लाख ८१ हजार रुपये आहे. २०१०-२०११ मध्ये परत केलेली रक्कम ही अपेक्षित बचतीपेक्षा कमी आहे. महिला व बाल विकास विभागांतर्गत राज्यात ६९० आहरण व संवितरण अधिकाऱ्यांमार्फत अनुदान खर्च करण्यात येते. त्यामुळे खर्चाचे किंवा बचतीच्या रकमेचे अंदाज १०० टक्के अचूक येत नाही. महालेखाकार यांनी एक्स-१ मधील संमत केलेल्या एकूण ४० ज्ञापनांपैकी २३ ज्ञापनांसंदर्भात "अभिप्राय नाहीत" असे अभिप्राय लिहिलेले आहेत आणि उर्वरित १६ ज्ञापनांबाबत लोकलेखा समितीस कारणे सादर करावीत, असे नमूद केलेले आहे. उप लेखाशीर्ष या खाली झालेली बचत १० टक्के पेक्षा कमी असून ती अत्यल्प आहे. काही ठिकाणी अधिकचा खर्च महालेखापाल यांचे कार्यालयास दर्शविलेला आहे. तथापि तो मूळ तरतूदीपेक्षा जास्त नाही. महालेखापाल यांच्या कार्यालयाने कारणे नमूद करण्याबाबत दिलेल्या सूचनेच्या अनुषंगाने संबंधित उप लेखाशीर्ष अंतर्गत कारणे नमूद करण्यात आलेली आहे. अनुक्रमांक १, पृष्ठ क्रमांक ६०३, यामध्ये अभिप्राय निरंक आहेत.

विनियोजन लेखाशीर्ष क्रमांक ६०४ मध्ये उप लेखाशीर्ष क्र.०२-समाज कल्याण, १०२- बाल कल्याण, यामध्ये बचत झालेली आहे. तसेच ७०० महिला बचत गटासंदर्भातील बाब कर्मचाऱ्यांच्या पगाराशी निगडित होती. सदरहू पदे रिक्त असल्यामुळे तेव्हाचा खर्च कमी झालेला आहे.

सदरच्या लेखापरिक्षण परिच्छेदामधील खर्चमेळाचे काम केल्यानंतर देखील अंतिम सुधारित तरतूदीच्या रकमेबाबत कुठल्याही प्रकारची टिपणी विभागाकडून सादर करण्यात आलेली नाही. यामध्ये

प्रथम ८ महिन्यातील खर्चाचा अंदाज घेऊन पुढील ४ महिन्याचे नियोजन करणे आवश्यक होते. तसेच सदरची रक्कम विभागाला पुनर्विनियोजन करणे देखील शक्य होते, ते करण्यात आले नाही. त्यामुळे शेवटच्या चार महिन्यामध्ये प्रत्यावर्तित रक्कम जास्त होत असल्याचे मार्च महिन्यामध्येच विभागाच्या लक्षात आले होते. यासंदर्भात महालेखाकार कार्यालय यांना एप्रिल महिन्यातच सांगायला हवे होते. हे वेळेवर करणे आवश्यक असताना असे झाले नाही असे मत महालेखाकारांनी व्यक्त केले असता विभागीय प्रतिनिधी सांगितले की, यामध्ये खर्चमेळाचे काम झालेले नाही. तसेच यामध्ये खर्च झालेला असून ते परिवर्तित झाले नाही. महालेखाकार म्हणतात त्याप्रमाणे पुनर्विनियोजन करु शकत असताना ते का केले नाही, याचे कारण सांगितले असते तर ते तपासण्यात आले असते. सदरच्या परिच्छेदामधील रक्कम २२ टक्केच तपासलेली असून सन २०११-२०१२ मध्ये ९० टक्के रिकन्साईल झाले होते. आता ५० टक्के रिकन्साईल झाले असून ते पूर्ण झाले पाहिजे विभागीय प्रतिनिधींनी त्यास सहमती दर्शविली. यावर समितीने विचारले की, ते कुठल्या स्तरावर प्रलंबित असते यावर विभागीय सचिवांनी सांगितले की, विभागाकडे ६९० आहरण व संवितरण अधिकारी (डीडीओ) आहेत. ते त्यांच्या मार्फत आयुक्तांकडे व आयुक्तांकडून विभागाकडे येते. सदरची बाब नियमितपणे पुढे सादर केली जाते. यासंदर्भात २०१४-२०१५ मध्ये विभागाने सुधारणा केलेल्या आहेत.

प्रत्यक्षात बचत ३३८.४३ कोटी रुपये आहे. त्याच वर्षी आपण ६३ लाख १३ हजार ८५ रुपये इतकी सप्लीमेंटरी डिमांड दिली आहे. म्हणजेच एका बाजूला सप्लीमेंटरी डिमांड घेतली आणि दुसऱ्या बाजूला सेव्हिंग आहे यावर समितीने आश्चर्य व्यक्त केले असता याबाबत खुलासा करताना विभागीय सचिवांनी सांगितले की, मानधनाचा विषय त्यामध्ये असतो. पोषण आहाराच्या व्यतिरिक्त त्यांच्या मानधनाचा देखील यात समावेश आहे. अंगणवाडी मुख्य सेविका व मदतनीस यांची बरीच पदे रिक्त होती. त्यामुळे मानधनामध्ये बचत झाली आहे. याबाबत अनुक्रमांक १२ मध्ये स्पष्टीकरण दिलेले आहे.

पोषण आहारामध्ये देखील बचत झालेली आहे. त्यामध्ये डिसेंबरमध्ये पुरवणी मागणी घेतलेली आहे. reconciliation न झाल्यामुळे दुसऱ्या बाजूला बचत होणारच होती. ते विभागाला माहित नव्हते? अशा प्रकारे चुक झालेली आहे.

बाल कल्याणांतर्गत राबविण्यात येणाऱ्या योजनांसाठी लाभार्थीची संख्या निश्चित केलेली आहे. ती कोणत्या आधारे निश्चित करण्यात येते? लाभार्थ्यांची संख्या ठरविण्याकरिता कोणती कार्यपद्धती वापरण्यात येते? मुख्य सेविकांच्या रिक्त पदांमुळे बचत रहाते, असे विभागाचे म्हणणे आहे. सदरहू रिक्त पदे तातडीने भरण्याबाबत कोणती कार्यवाही करण्यात येत आहे? यासंदर्भात माहिती देताना विभागीय प्रतिनिधींनी सांगितले की, अंगणवाडी सेविका आणि मदतनीस यांच्याबाबत दिनांक, १ ऑगस्ट २०१४ मध्ये शासन निर्णय काढण्यात आला होता. पद भरती संदर्भात निघालेल्या जुन्या जाहिरातीमधील सर्व पदांबाबत त्या ठिकाणी कार्यवाही झाली असेल तसेच सन्माननीय सदस्य यांच्या

समितीनुसार कार्यवाही झाली असेल तर ती भरती प्रक्रिया पूर्ण करण्याकरिता मार्च २०१५ पर्यंत अंतिम मुदत होती. त्यानंतर आता आलेल्या नवीन जीआर नुसार प्रथम जाहिरात काढावयाची असून महिलांनी अर्ज केल्यानंतर त्यांचे शिक्षण व इतर पद्धतीनुसार त्यांना मार्क्स देण्यात येतील व पुढील प्रक्रिया करण्यात येणार आहे.

यासंदर्भातील सन २०१०-२०११ पासूनचा निधी बचत रहात आहे. राज्यामध्ये अंगणवाडी सेविका आणि मदतनीस यांची किती पदे रिक्त आहेत? सदरहू प्रक्रिया पूर्ण करुन ही पदे किती कालावधीमध्ये भरण्यात येणार आहे? यासंदर्भात विभागीय प्रतिनिधींनी सांगितले की, प्रथम जाहिरात काढण्यात येणार आहे. त्यानंतर गुण प्रक्रियेनुसार जेष्ठता यादी ठरविण्यात येणार असून त्यातून उमेदवारांची निवड करण्यात येणार आहे. सदरहू पद्धत सुरु होऊन दोन वर्षे झालेले आहेत.

अंगणवाडी सेविकांची पदे तशीच भरली जातात. ही पद्धती जवळपास चार-पाच वर्षांपासून सुरु झालेली आहे. अंगणवाडी सेविका व मदतनीस यांची पदे रिक्त असल्यामुळे मुलांचे व पर्यायाने संबंधित गावांचे नुकसान होत आहे. तसेच विभागाचा निधी देखील अखर्चित रहातो. बऱ्याच ठिकाणी अंगणवाडी सेविका नाहीत. अंगणवाडी सेविकांची किती पदे रिक्त असून ती केव्हा भरली जाणार आहे? यासंदर्भात माहिती देताना विभागीय प्रतिनिधींनी सांगितले की, अंगणवाडी सेविकांची एकूण २०२० पदे आहेत. तसेच मदतनीस यांची ५ हजार ६८२ पदे रिक्त आहेत. त्यासंदर्भात प्रथम स्तरावर कार्यवाही सुरु असून डिसेंबर पर्यंत ही सर्व पदे भरण्यात येतील.

अंगणवाडी सेविका या पदाकरिता विधवा, परित्यक्त्या यांना प्राधान्य दिले जावे, असा या मागील हेतू होता. परंतु असे होत नाही. इयत्ता १० वी व १२ वी तसेच पदवीधर यांच्यातून जास्त मार्क्स असलेल्या उमेदवारांची या पदाकरिता निवड केली जाते. त्यामुळे विधवा व परित्यक्त्या यांना न्याय मिळत नाही. या संदर्भातील विषय सभागृहामध्ये चर्चेस आला होता. या पदावर विधवा आणि परितक्त्या यांना प्राधान्य दिले जाईल, असे तत्कालीन मंत्री महोदयांनी सांगितले होते. परंतु असे होत नाही. उच्चशिक्षित महिलांची अंगणवाडी सेविका म्हणून निवड होत असल्यामुळे इयत्ता १० वी पेक्षा कमी शिक्षण असलेल्या महिलांना संधी मिळत नाही. याकडे लक्ष देणे गरजेचे आहे. तत्कालीन मंत्री महोदयांनी या पद्धतीमध्ये बदल करण्याचे मान्य केले होते. त्यानुसार कोणती कार्यवाही करण्यात आली आहे?

अंगणवाडी सेविका या प्रामुख्याने ग्रामीण भागात वास्तव्य करीत असतात. ग्रामसेवकाने गावात वास्तव्य करणे बंधनकारक असताना, ते गावात राहत नाहीत, ही वस्तुस्थिती आहे. त्यामुळे ग्रामीण भागातील अंगणवाडीसेविका आणि मदतनीसाची रिक्त पदे तत्काळ भरण्याची गरज आहे. यासंदर्भात विभागाने प्लॅन तयार केलेला आहे काय? याबाबत विभागीय प्रतिनिधींनी सांगितले की, महिला व बाल

विकास अधिकारी यांच्या स्तरावर एक कार्यक्रम सुरु आहे. नोव्हेंबर आणि डिसेंबर महिन्यापर्यंत ही प्रक्रिया पूर्ण केली जाणार आहे.

अंगणवाडी सेविकांची रिक्त पदे भरण्याची प्रक्रिया सुरु केलेली आहे काय, असल्यास जाहीरात केव्हा देणार आणि रिक्त पदे कधीपर्यंत भरली जाणार? वित्त विभागाने अंगणवाडीसेविकांची पदे भरण्याची परवानगी दिली नाही, ही बाब खरी आहे काय? यासंदर्भात विभागीय सचिवांनी सांगितले की, अंगणवाडीसेविकांची पदे भरण्याबाबत कोणतीही अडचण नाही. सदरहू पदे मानधनावर भरली जात आहेत.

रिक्त पदे भरण्याबाबत निकष बदलण्याची गरज असून, सद्य:स्थितीत कोणते निकष आहेत, त्यासंदर्भात सचिवांनी समितीला थोडक्यात माहिती द्यावी. तसेच त्याची प्रत समितीच्या अवलोकनार्थ सादर करावी, अशी सूचना समितीने केली.

यावर विभागीय सचिवांनी सांगितले की, हा मंत्रिमंडळाने घेतलेला निर्णय आहे. यासंदर्भातील शासन निर्णयाची प्रत समितीच्या अवलोकनार्थ सादर केली जाईल. (प्रत अद्याप अप्राप्त आहे.)

सद्य:स्थितीत पोषण आहार खरेदीची पध्दत कोणती आहे? यासंदर्भात माहिती देताना विभागीय प्रतिनिधींनी सांगितले की, अंगणवाडीमध्ये बालकांना दोन प्रकारे पोषण आहार दिला जातो. अंगणवाडीमध्ये बालकांना शिजविलेले अन्न दिले जाते. तसेच ३ ते ६ वयोगटातील बालकांना हॉट मिल दिले जाते. हे काम करण्यासाठी बचत गटांची निवड करण्यात आलेली आहे. बचत गटांच्या स्तरावर पोषण आहार तयार करुन तो अंगणवाड्यांना दिला जातो. संपूर्ण राज्यात एका बचत गटास ५ अंगणवाड्यांना हॉट मिल देण्याचे काम दिलेले आहे. दुसरा टीएचआरचा विषय आहे. सबला योजना ही ११ जिल्ह्यांमध्ये सुरु आहे. त्या ठिकाणी टीएचआर दिला जातो. आहार तयार करुन मुलांच्या घरी दिला जातो. सन २००९ मध्ये आयुक्त स्तरावर टेंडर काढण्यात आले होते. हे काम महिला बचत गट किंवा महिला मंडळ करीत असतात. त्या काळात ३ महिला बचत गटाच्या संस्थांना महाराष्ट्रात काम दिले होते. त्यानंतर पुन्हा सन २०१३ मध्ये नव्याने टेंडर निर्गमित केले होते.

प्रत्येक वर्षी टीएचआरचा किती सप्लाय होत असतो? ३ ते ६ वयोगटातील बालकांना शिजविलेले अन्न दिले जाते. बचत गटांना प्रत्येक मुलामागे अन्न शिजविण्यासाठी किती पैसे दिले जातात? यासंदर्भात माहिती देताना विभागीय प्रतिनिधींनी सांगितले की, ७०० करोड रुपये प्रत्येक वर्षी खर्च केले जातात. ९७,२३९ अंगणवाड्यांना टीएचआर आणि हॉट मिल दिले जाते. प्रत्येक बालकामागे प्रती दिवस ४ रुपये ९२ पैसे खर्च केले जातात. एफसीआयकडून गहू आणि तांदुळ उपलब्ध करुन दिले जाते.

ग्रामीण भागातील अंगणवाडीत १८ ते २० मुले असतात. अंगणवाडीची एक खोली दहा बाय सोळाची असते. त्यात अन्न शिजविण्यासाठी किचनची सोय करुन दिलेली नाही. मध्यंतरी बिहारमध्ये

अंगणवाडीच्या संदर्भात एक गंभीर घटना घडलेली होती, याची सर्वांना माहिती असेलच. टीएचआर लहान मुलांना दिला जातो. परंतु, अशा प्रकारचा आहार जनावरे सुध्दा खात नाहीत, इतकी त्याची चव खराब असते.

संबंधितांकडून अशा प्रकारच्या अन्नपदार्थाची अन्न व औषधिद्रव्ये विभागाकडून तपासणी करुन घेतली जाते काय? यासंदर्भात विभागीय सचिवांनी स्पष्ट केले की, महिला बचत गटांना ४ रुपये ९२ पैशांमध्ये शिजविलेले अन्न देणे हे आर्थिकदृष्ट्या परवडत नाही, ही वस्तुस्थिती आहे. यासंदर्भात विभागाकडे एक अहवाल आलेला आहे. महिला व बालविकास विभागाकडून किचन दिले जात नाही. शालेय शिक्षण विभागामार्फत मिड डे मिल दिले जाते, त्यामध्ये ते अंतर्भूत आहे. नवीन अंगणवाड्यांमध्ये किचनसाठी एक ओटा तयार करुन दिलेला आहे. जुन्या अंगणवाड्यांमध्ये अशी सुविधा दिली जात नव्हती. विभागास टीएचआरच्या संदर्भात फिडबॅक मिळालेला आहे. राज्यामध्ये N.A.B.L. च्या जवळपास ८४ लॅब्स आहेत. त्यामध्ये अन्नपदार्थाची रँडम सॅम्पलींग पध्दतीने तपासणी केली जाते.

यावर समितीने विचारणा केली की, महाराष्ट्रात फक्त ४ महिला बचत गटांना हे काम दिलेले आहे काय? ही सन २०११ मधील माहिती आहे. सन २०१३ मध्ये पुन्हा नवीन निविदा निर्गमित केली होती. प्रकल्पस्तरावरील कारखाने आणि महिला बचत गटांच्या कारखान्याच्या संदर्भातील निविदा होती. राज्यात एकूण ५५३ प्रकल्प आहेत. त्यापैकी ३१० प्रकल्पांमध्ये स्थानिक महिला बचत गटांकडून टीएचआरचा पुरवठा केला जात आहे. उर्वरित १७५ प्रकल्पांमध्ये तीन महिला बचत गट संस्थामार्फत पुरवठा केला जात आहे. महिला बचत गटामार्फत टीएचआरचे काम पार पाडले जात आहे.

वैद्यकीय महाविद्यालयात पेशंटला आहार दिला जातो. पेशंटला आहार देण्यापूर्वी संबंधित अधीक्षक हे दिल्या जाणाऱ्या जेवणाच्या चवीची तपासणी करीत असतात. याकरिता टेस्ट रजिस्टर असते. त्यावेळी संबंधित अधीक्षक हे अन्न खाण्यायोग्य आहे, असा अभिप्राय नोंदवित असतात. महिला व बाल विकास अधिकारी हे मुलांना देण्यात येणाऱ्या अन्नाची चव चांगली आहे, अशा प्रकारचे प्रमाणपत्र देण्याचे काम करीत असतो काय? जर महिला व बालविकास अधिकारी असे काम करीत नसेल तर तशा प्रकारचे काम करण्याची गरज आहे. प्रकल्पाची संकल्पना काय आहे? यासंदर्भात विभागीय सचिवांनी सांगितले की, महाराष्ट्रातील ३४ जिल्ह्यांमध्ये ५५३ प्रकल्प आहेत. एका प्रकल्पामध्ये २०० अंगणवाड्यांचा समावेश असतो. एका जिल्ह्यात १० ते १५ प्रकल्प असतात. एका प्रकल्पासाठी एका सीडीपीओची नेमणुक केली जाते.

यासंदर्भात समितीने निश्चितपणे काही सूचना करण्याची गरज आहे. हा विषय मुलांना देण्यात येणाऱ्या पोषण आहाराच्या संदर्भातील आहे. सन्माननीय सदस्यांनी त्यासंदर्भात काही सूचना असतील तर त्या जरुर मांडण्याचा प्रयत्न करावा, असे मत समितीने व्यक्त केले असता विभागीय प्रतिनिधींनी अधिक माहिती देताना सांगितले की, यासंदर्भात माननीय सर्वोच्च न्यायालयाने आणि केंद्र शासनाने काही

मार्गदर्शक तत्वे घालून दिलेली आहेत. त्या माध्यमातून या योजनेचे वि-केंद्रीकरण करावे, अशा प्रकारची भूमिका होती. तसेच महिला बचत गट / महिला संस्था / महिला मंडळ यांच्यापैकी एकाला सदरची कामे देण्यात यावीत अशा देखील सूचना होत्या. तसेच त्यांनी यामध्ये एक्स्ट्र्युजन टेक्नॉलॉजी व रोस्टींग टेक्नॉलॉजीचा उपयोग करण्यास सांगितले आहे. आपण ही कामे प्रोजेक्ट लेव्हलवर महिला बचत गटांना दिलेली आहेत. आता बऱ्याचशा महिला बचत गटांकडून रोस्टींग तंत्रज्ञानाचा वापर केला जात आहे. परंतु, एक्स्ट्र्युजन तंत्रज्ञान हे अतिशय महाग आहे. महिला बचत गटांना रोस्टींग तंत्रज्ञानाचा वापर करणे हे आर्थिकदृष्ट्या परवडत आहे. विभागाने त्यासंदर्भातील वस्तुस्थिती केंद्र शासनास अवगत केली होती. अनेक राज्यात रोस्टींग तंत्रज्ञानाचा वापर केला जात आहे आणि एक्स्ट्र्युजन तंत्रज्ञानाचा खर्चिक आहे. केंद्र शासनास हे रेफर केले होते. त्यांच्यामार्फत सदरचा विषय हा माननीय सुप्रिम कोर्टाने नेमलेल्या कोर्ट कमिशनर यांचेकडे प्रलंबित आहे.

सन्माननीय सदस्यांची महिला बचत गटाला कामे देण्याबाबतची भूमिका आहे. पण क्वॉलिटीचा दर्जा राखणे ही देखील एक खर्चिक बाब आहे. महिला बचत गटाच्या माध्यमातून खर्चिक बाब टप्प्याटप्याने पूर्ण करण्याच्या दृष्टीकोनातून विभागामार्फत काही आर्थिक मदत दिली जाणार आहे काय? यासंदर्भात माहिती देताना विभागीय सचिवांनी सांगितले की, महिला बचत गटाच्या माध्यमातून टीएचआर दिला जातो, त्याचे इन्सपेक्शन केले जाते. यामध्ये किती महिला बचत गट हे एक्स्ट्र्युजन तंत्रज्ञानाचा वापर करण्यास इच्छुक आहेत, त्याची माहिती घेऊन त्याची वेगळी कॅटेगिरी केलेली आहे.

आदिवासी भागात कुपोषित बालकांची संख्या खूप जास्त आहे. त्या ठिकाणी कार्यरत असणाऱ्या महिला बचत गट आर्थिकदृष्ट्या सक्षम नसतात. अशा ठिकाणी महिला बचत गटांना शासनामार्फत वेगळ्या पध्दतीने मदत करुन कुपोषित बालकांचे प्रमाण कमी करण्यासाठी प्रयत्न करण्याची गरज आहे असे मत समितीने व्यक्त केले असता विभागीय सचिवांनी स्पष्ट केले की, माविमच्या माध्यमातून अनेक बचत गट तयार केलेले आहेत. यासंदर्भात एक योजना तयार करण्याबाबत सूचना केलेली आहे. वित्त विभागाने बजेटमध्ये महिला बचत गटांसाठी आर्थिक तरतूद चिन्हांकीत केलेली आहे. सन २०१२ मध्ये ३ संस्थांची मुदत संपलेली होती. त्या ठिकाणी महिला बचत गट उपलब्ध नसल्यामुळे त्या संस्थांना पुन्हा मुदत वाढ देण्यात आली होती. त्या ठिकाणी पुन्हा नव्याने टेंडर काढले जाणार आहे. त्यासंदर्भात अटी व शर्ती या अंतिम केल्या जात आहेत. याकरिता एका समितीची स्थापना केलेली आहे. समितीमध्ये वित्त सचिव, नियोजन सचिव आणि इतर संबंधित अधिकाऱ्यांचा समावेश आहे.

दर्जा चांगला राखणे हा सर्वांत महत्वाचा विषय आहे. महिला बचत गटांना कामे दिली पाहिजेत, अशी सर्वच सन्माननीय सदस्यांची भूमिका आहे. त्यामुळे शासनाने आवश्यक त्या ठिकाणी आर्थिक भार सोसण्याची गरज आहे.

विधानसभेत अनेक सन्माननीय सदस्यांनी पोषण आहाराच्या संदर्भात आपापली भूमिका मांडलेली आहे. मुंबई शहरात जवळ जवळ २५ लाख लोक केळी आणि बटाटा वड्यावर आपले जीवन जगत असतात. पोषण आहाराच्या माध्यमातून विद्यार्थ्यांना केळी देण्याची गरज आहे. अंगणवाड्यातील बालकांना ५ रुपयांमध्ये हे सर्व देणे शक्य होत नसल्यामुळे त्याची किंमत वाढविण्याची गरज आहे. असे मत समितीने व्यक्त केले असता विभागीय सचिवांनी असे विदित केले की, बालकांना केळी, संत्रा आणि अंडी देण्याची गरज आहे. हॉट मिलच्या धर्तीवर वि-केंद्रीकरण केले जाणार आहे. अंगणवाड्यांमधील बालकांना ३ दिवस पोळी, भाजी, डाळ आणि उर्वरित ३ दिवस डाळ-भात, भाजी देण्याबाबतचे नियोजन केले जात आहे. धान्याचे भाव कमी जास्त होत असतात, त्यामुळे या पूरक पोषण आहार व टीएचआर यांच्या दर करारामध्ये चढ-उतार होत असतात.

टीएचआरच्या संदर्भात प्रकल्पस्तरावर अशा सख्त सूचना दिल्या पाहिजेत की, टीएचआर हा पॅलिटिबल आणि एडिबल असणे आवश्यक आहे. टीएचआरसंदर्भात पॅलिटिबल आणि एडिबल या दोन शब्दांचे महत्त्व अधिक आहे. तसेच, टीएचआरची चव नित्यक्रमाने कोणीतरी जबाबदार व्यक्तीने घेऊन पाहणे आवश्यक आहे. त्याशिवाय हा टीएचआर कोणालाही पुढे वितरित करण्यात येऊ नये. पूर्वी सातूचे पीठ हे सर्वसमावेशक व पोषक मानले जात होते. सोयाबीनमुळे या टीएचआरची चव बिघडते त्यामुळे यामध्ये चणाडाळीचा समावेश करण्यात यावा तसेच विभागाने समितीला महिला धोरणाची कॉपी द्यावी. अंगणवाडी सेविका व त्यांच्या नेमणुकीच्या निकषाविषयीची माहिती समितीला सादर करण्यात यावी. काही ठिकाणी अंगणवाडयांमध्ये हा टीएचआर व पूरक पोषण आहार पोहोचू शकलेला नाही, याबाबतचीही माहिती समितीला कळविण्यात यावी अशी सूचना समितीने केली. (माहिती अद्याप अप्राप्त आहे.)

यासंदर्भात ब-याचशा अंगणवाडयांमध्ये पूरक पोषण आहार व टीएचआर पोहोचलेला आहे, तसा रेकॉर्ड व रिपोर्ट आलेले आहेत. काही ठिकाणी असलेल्या अंगणवाडयांमध्ये हे पोहोचणे बाकी आहे असे सांगून विभागीय सचिवांनी पूरक पोषण आहार बनविण्याची कार्यपध्दती व टीएचआर खरेदीची कार्यपध्दती व या संदर्भातील रेट कॉन्ट्रॅक्ट यासंबंधीची माहिती समितीला देताना सांगितले की, दिनांक १७ एप्रिल, २०१५ रोजी जीएडी व वित्त विभागाने असे परिपत्रक काढले की, ५० लाख ते १ कोटीपर्यंत दर कराराच्या माध्यमातून खरेदी करता येते. परंतु एक कोटीच्या वरील खरेदीकरिता ई-निविदा प्रक्रिया करणे आवश्यक आहे. जिल्हा स्तरावर दर कराराकरिता ५० लाख ते १ कोटी रुपयांपर्यंत मर्यादा निश्चित केलेली आहे.

राज्यातील अनेक खेडयांमध्ये विशेषत: डोंगरी भागांमध्ये अंगणवाडया मंजूर केलेल्या आहेत. मिनी अंगणवाडयाही मंजूर केलेल्या आहेत. या मंजूर केलेल्या अंगणवाडयांची कामे चालू आहेत. यातून मुलांना शिकविलेही जाते. परंतु या मंजूर केलेल्या अंगणवाडयांना स्वत:च्या इमारती नाहीत. दुस-या इमारतींमध्ये अंगणवाडी भरवावी लागते. इमारतींकरिता जागा उपलब्ध असली तरीही तेथे इमारत बांधण्याकरिता निधी

उपलब्ध नाहीत. राज्यामध्ये अशा किती अंगणवाडया आहेत, ज्यांच्याकडे स्वत:च्या इमारती नाहीत? यासंदर्भात माहिती देताना विभागीय सचिवांनी सांगितले की, राज्यातील ४०-४५ हजार अंगणवाडयांना स्वत:च्या इमारती नाहीत. याकरिता वित्त आयोगाकडून पैसे येतात. परंतु हे पैसे वापरण्यामध्ये मोठया प्रमाणात अडचणी आहेत. आऊटलेकरिता अनेक अर्थसंकल्पीय मर्यादा येतात. मागील वर्षीचा पैसा विहित कालावधीमध्ये वापरला गेला नाही तर तो पुढील वर्षी वापरण्याकरिता परवानगी घ्यावी लागते. एक वर्ष पैसा वापरला न गेल्याने पूर्वनियोजित कामाची किंमत वाढते.

या पूर्वनियोजित कामाच्या वाढीव किंमतीमधील फरक राज्य शासनाने भरून संबंधित कामाला चालना देणे अपेक्षित आहे असे मत समितीने व्यक्त केले असता विभागीय सचिवांनी खुलासा केला की, कोणत्याही प्रकल्पाच्या कामाचे किंमतीचे निकष बदलत नाहीत, तोपर्यंत किंमत व वाढीव किंमत यामधील तफावत भरून काढण्याकरिता संबंधित विभागाने प्रस्ताव वित्त विभागाकडे पाठविणे आवश्यक आहे. एखाद्या ठराविक कामाकरिता केंद्र शासनाने जर टप्प्याटप्प्याने पैसे दिलेले असतात. एखाद्या ठराविक वर्षाचे पैसे खर्च झाले नाहीत तर पुढील वर्षाचे पैसे केंद्र शासन देत नाही.

डोंगरी भागामध्ये सिडीपीओची पदे रिक्त असल्यासंदर्भात विभागीय सचिवांनी खुलासा केला की, ग्रामविकास विभागाने सीडीपीओची पदे टप्प्याटप्प्याने महिला व बालविकास विभागाकडे हस्तांतरित केलेली आहेत. त्यापैकी काही पदे डायरेक्ट भरण्याकरिता एमपीएससीकडे प्रस्ताव पाठविण्यात आलेला आहे. काही पदे प्रमोशनअंतर्गत भरण्याचाही विचार केला जाणार आहे. एकूण ५५३ प्रकल्पांतर्गत २६५ सीडीपीओंची पदे कार्यरत आहेत.

प्रकल्पाची वाढीव किंमत व मंजूर निधी यामधील तफावत राज्य शासनाने भरावी, असे समितीने मत व्यक्त केले असता विभागीय सचिवांनी आश्वासित केले की, तशा प्रकारचा प्रस्ताव विभागाकडून वित्त विभागाकडे पाठविण्यात येईल.

अंगणवाडीची इमारत बांधण्याकरिता पन्नास टक्के निधी केंद्र शासनाकडून आणि ५० टक्के निधी राज्य शासनाकडून दिला जाण्याच्या धोरणाबाबत शासनाने केंद्र शासनाकडे प्रस्ताव पाठवून त्याचा पाठपुरावा करणे आवश्यक आहे. असे केले तर अंगणवाडीच्या इमारती पूर्ण झाल्याशिवाय राहणार नाही. अंगणवाडीमधील अनेक महिला कर्मचारी लोकप्रतिनिधींकडे येत असतात. त्यांचे म्हणणे असते की, अंगणवाडी सेविका व मदतनीस यांचे पगारही शासनाच्या माध्यमातून वेळेवर दिले जात नाहीत. अंगणवाडी सेविकांचे मानधन ही बाब प्लान बजेटमध्ये असतांनाही जर या संदर्भात बजेट कन्स्ट्रेन होत असेल तर त्यामध्ये शासनाने त्वरित दुरुस्ती करणे आवश्यक आहे, असे मत समितीने व्यक्त केले असता यावर खुलासा करताना विभागीय सचिवांनी सांगितले की, अंगणवाडी सेविका व मदतनीस यांचे पगार

किंवा मानधन हे योजनेत्तर अर्थसंकल्पीय तरतूदीमध्ये आहे. या मानधनाकरिता तरतूद करावी लागते. परंतु यामध्ये अडचण अशी आहे की, सन २०१४ मध्ये अंगणवाडी सेविका व मदतनीस यांना वाढीव मानधन देण्याबाबतचा निर्णय घेतला गेला परंतु त्याचा शासन निर्णय निघू शकला नाही. यामुळे या वाढीव मानधनाकरिता अर्थसंकल्पामध्ये तरतूद करण्याकरिता अडचणी निर्माण झाल्या होत्या. योजनेत्तर तरतूदीच्या माध्यमातून अंगणवाडी मदतनीस व सेविका यांना वाढीव मानधन देण्याचा शासन विचार करीत आहेत. काही जिल्हयांमध्ये या वर्षीच्या अर्थसंकल्पाच्या माध्यमातून सीडीपीओमार्फत पेमेंट करण्यास सुरुवात करण्यात येणार आहे. सीडीपीओमार्फत करण्यात येणा-या पेमेंटचे एकच हेड आहे. जानेवारीपर्यंतचे प्रदान झालेले आहे. यामधील अनियमिततेसंबंधीच्या वसुलीची प्रक्रियाही सुरु झालेली आहे. आता हे थांबलेले असून ते पेमेंट नियमितपपणे सुरु करण्याचे आदेश देण्यात आलेले आहेत.

अंगणवाडी सेविका व मदतनीस यांच्या मानधनापोटी वाढीव तरतूद करण्याकरिता या सर्व बाबी कायमस्वरुपी नॉन प्लानमध्ये टाकले गेले पाहिजे. या धोरणाप्रमाणे तरतूद करण्यासंबंधीचा निर्णय दोन वर्षापूर्वी घेतला गेला होता, असे मत समितीने व्यक्त केले.

या मुद्यांबाबत खर्चमेळासंबंधी महालेखाकारांचे मत काय आहे? अशी विचारणा समितीने केली असता महालेखाकार यांनी असे अभिप्राय दिले की, जब यह मुद्दा विभाग की तरफसें हमारे कार्यालय मे खुलासे के सह सरेंडर किया गया थाँ तब भी हमे वह सही नही लगा था. ए.जी.पॅराके खुलासे सही वख्तपें विभाग के माध्यमसें आनेही चाहिऐं. अन्यथा लोकलेखा समितीकें सामने इस प्रकार के ए.जी.ऑब्जेक्शन पॅराज आते ही रहेंगे. इस मामलेमें वख्त पें रिकन्सिलिएशन जरुरी है.

यासंदर्भात समितीने असे मत व्यक्त केले की, समिती शाखेने दिलेल्या प्रश्नावलीनुसार शासनाने उत्तरे दिली तर पुढील कार्यवाही करिता ते अधिक सुकर होईल. (अद्याप माहिती अप्राप्त आहे.)

सध्या राज्यामध्ये एकूण किती बालसुधार गृह आहेत, त्याकरिता निधीची तरतूद कोणत्या प्रकारे शासनाने केलेली आहे? याबाबत विभागीय प्रतिनिधींनी सांगितले की, सध्या राज्यामध्ये एकूण ११४६ बाल सुधारगृह आहेत. त्यापैकी १९६ बाल सुधारगृहे ही शासन स्वत: चालवित आहेत. उर्वरित सुधारगृहे एनजीओंना चालविण्याकरिता दिली गेली आहेत. या एनजीओंना ही बाल सुधारगृहे चालविण्याकरिता शासन अनुदान देते.

बचत गटांना आर्थिक मदत किंवा व्यवसाय कर्ज कमी व्याजदराने देण्याकरिता वित्त विभागाने धोरण ठरविणे आवश्यक आहे असे मत समितीने व्यक्त केले असता विभागीय सचिवांनी सांगितले की, माविमच्या माध्यमातून तेजस्विनी या योजनेंतर्गत बचत गटांना कमी व्याजदराने अर्थसहाय्य करण्याचे धोरण शासन

राबवित आहे. अंगणवाडी सेविका व मदतनीस यांना पगार देण्याकरिता वित्त विभाग व नियोजन विभागाकडे तरतुदीसंदर्भातील प्रस्ताव पाठविण्यात आलेला आहे.

अंगणवाडीकरिता बजेटमध्ये चिन्हांकित तरतूद न करता निश्चित अशा प्रकारची तरतूद करणे आवश्यक आहे. अंगणवाडींकरिता इमारती व सेविकांचे मानधन या सर्व बाबी विहित वेळेमध्ये पूर्ण होणे अत्यावश्यक आहे. अंगणवाडींमध्ये टीएचआर व इतर साहित्यांकरिता शासनाने अर्थसहाय्य देणे आवश्यक आहे. यामुळे कुपोषण कमी होण्यास व राज्यातील मुलांना चांगला आहार मिळून सशक्त पिढी पुढे येण्याकरिता सुसज्ज होणार आहे. याबाबत जर चांगली तरतूद केली तर त्याचे दीर्घकालीन चांगले परिणाम आपल्या सर्वांना पाहावयाला मिळणार आहे, असे मत समितीने व्यक्त केले.

महिला व बाल सुधार गृहांमध्ये रेप केसेस वगैरे प्रकार चालू होते. या महिला व बाल सुधारगृहामध्ये अपंग मुले व निराधार महिलांचा छळ केला जातो. निराधार महिलांना त्रास देण्यात येतो. या ठिकाणी सेक्स रॅकेटही चालू होते, असे मध्यंतरीच्या काळामध्ये ऐकण्यामध्ये आलेले आहे. यासंदर्भात स्पष्टीकरण देताना विभागीय सचिवांनी सांगितले की, जुवेनाईल जस्टीस ॲक्टअंतर्गत बालसुधारगृहांची निर्मिती केली गेलेली आहे. आता शासनाने या बालसुधारगृहांची तपासणी एका वेगळया पर्सपेक्टिव्हच्या आधारे करण्यास सुरुवात केलेली आहे. बालसुधारगृहे जी शासनाच्या माध्यमातून चालविली जातात, त्यांचेही इन्स्पेक्शन होणार आहे. जी बालगृहे एनजीओंच्या माध्यमातून चालविली जातात, त्यांचेही इन्स्पेक्शन करण्यात येईल.

राज्यातील काही भागामध्ये अंगणवाडींकरिता जागा उपलब्ध आहेत, त्यावर अंगणवाडींचे बांधकाम करण्याकरिता प्रस्ताव पाठवून त्यावर त्वरित कार्यवाही होणे अत्यावश्यक आहे. राज्यामध्ये काही ठिकाणी शासकीय जागा उपलब्ध आहेत. यासंदर्भात विभागीय प्रतिनिधींनी सांगितले की, अशा प्रकारे राज्यामध्ये कोणत्या ठिकाणी जर शासकीय जमिनी उपलब्ध असतील व त्यावर अंगणवाडीची इमारत उभी करता येण्यासारखी असेल तर त्याबाबत स्वत: संबधित सन्माननीय सदस्यांनी आम्हाला सांगितले तरी चालण्यासारखे आहे. त्याप्रमाणे त्यासंबंधी तपासून योग्य ती कार्यवाही करण्यात येईल. पनवेल येथील जे बालगृह खाजगी संस्था चालवित होत्या, त्यापैकी काही संस्थांनी अचानक पणे काही खाजगी बाल सुधारगृहे बंद केलेली आहेत. या खाजगी बाल सुधारगृहे चालविणा-या संस्थांनी निकषांचे पालन केलेले नाही. बाल सुधारगृहे अचानकपणे बंद करण्याआधी त्यामध्ये असलेल्या मुलांची व्यवस्था इतर संस्थांमध्ये करणे अत्यावश्यक होते. या मुलांचे अशा प्रकारे शिक्षणाचेही नुकसान होते. याबाबत विभागीय सचिवांनी स्पष्टीकरण दिले की, होय. शासनाच्या माध्यमातून खाजगी व शासकीय महिला व बाल सुधारगृहांची तपासणी ए,बी,सी,डी अशी वर्गवारी करुन करण्यात येणार आहे. बाल सुधारगृहांचे काम नीटपणे तपासण्याकरिता त्यांचे तपासणी करण्यात येणार आहे. या तपासणीमध्ये अनाथ मुलांना चांगला आहार व

शिक्षण दिले जात आहे की नाही हेही तपासले जाईल. तसेच, त्यांना मुलभूत सुविधा दिल्या जात आहेत की नाही याचीही नियमितपणे पाहणी करण्यात येणार आहे.

या ठिकाणी यावर नियंत्रण व देखरेख करण्याकरिता ज्या समित्या नेमलेल्या आहेत, त्या न्यायाधीशासारखे काम करीत आहेत. या ठिकाणी स्वयंसेवी संस्था काम करण्याकरिता पुढे येत असतात. या कमिटयांच्या माध्यमातून बाल सुधारगृहांमध्ये अनाथ मुले, रस्त्यावरील बेवारस मुले आणली जातात. ठाणे जिल्हयामध्ये ब्रीजखाली, रस्त्यावर स्टेशनवर अनेक निराधार, बेवारशी मुले असतात. त्यांनाही या बालगृहामध्ये आणण्याकरिता संबंधित समित्यांनी विशेष प्रयत्न केले पाहिजेत. या समित्यांचा उद्देश साध्य करण्याकरिता अनाथ महिला व मुलांकरिता या माध्यमातून विशेष योजना आणून ती राबविण्याची गरज आहे असे मत समितीने व्यक्त केले असता विभागीय सचिवांनी समितीस असे आश्वासित केले की, प्रत्येक जिल्ह्यात सीडब्ल्यूसी असावी असा शासनाचा प्रयत्न आहे. काही जिल्ह्यात सीडब्ल्यूसी नसल्यामुळे तेथे त्या स्थापन करण्यात येतील. ज्या ठिकाणी सीडब्ल्यूसी आहेत तेथील कामे व्यवस्थित होत नाहीत अशी तक्रार सन्माननीय सदस्यांनी केली आहे, याबाबत देखील आवश्यक त्या सूचना सर्व संबंधितांना देण्यात येतील.

बाल कल्याण विभागामार्फत जास्त प्रमाणात खर्च करण्यात आलेला आहे. अनेक संस्थांनी अनुदाने लाटली आहेत, अनेक ठिकाणी इमारती चांगल्या स्थितीत नाहीत. यासंदर्भात ठाणे जिल्ह्यात पाहणी करुन संबंधित अधिकाऱ्यांची बैठक घेतली होती. त्यामुळे त्यासंदर्भातील सविस्तर माहिती मिळालेली आहे. चांगल्या इमारती व कर्मचाऱ्यांची भरती यासाठी शासनाकडून नियोजित प्लॅन तयार करण्याची आवश्यकता आहे. ठाणे जिल्ह्यात याबाबत अत्यंत वाईट परिस्थिती निर्माण झालेली आहे. यासाठी शासनाने आवश्यक ते सर्व प्रयत्न लवकरात लवकर करणे गरजेचे आहे, असे मत समितीने व्यक्त करुन अमरावती जिल्ह्यात विभागाने ज्या इमारतींची तपासणी केली त्यामध्ये काही त्रुटी आढळून आल्या आहेत काय? तपासणी करताना संबंधितांना १५ दिवस अगोदर कळविण्यात येत असल्यामुळे त्या ठिकाणी कोणत्याही त्रुटी आढळून येत नाहीत, त्यामुळे रॅन्डमली तपासणी करण्याची आवश्यकता आहे. त्यानुसार कार्यवाही करण्यात येईल काय? अशी विचारणा समितीने केली असता यासंदर्भात विभागीय प्रतिनिधींनी आश्वासित केले की, विभागामार्फत या संस्थांची रॅन्डमली तपासणी करण्यात येईल.

गेल्या १५ वर्षात शासनाने स्वत:च्या किती इमारती बांधल्या आहेत. यासंदर्भातील माहिती समितीला नंतर उपलब्ध करुन देण्यात येईल असे विभागीय सचिवांकडून सांगण्यात आले. (तथापि माहिती अप्राप्त आहे.)

दरडोई उपस्थिती भत्ता देण्यात येतो, त्यामध्ये अनेक वेळा गैरव्यवहार झाले आहेत, त्यामुळे रॅन्डमली तपासणी होणे अत्यंत आवश्यक आहे. यासाठी जे अधिकारी जबाबदार आहेत त्यांच्यावर कारवाई

करण्यासंदर्भात विभागीय प्रतिनिधींनी सांगितले की, अनेक ठिकाणी अचानक भेटी देखील देण्यात आल्या आहेत.

अनेक ठिकाणी अनुदान देण्यात आलेले नाही, त्याची कारणे काय आहेत, आता शासनाकडून अनुदानाचे वाटप होणार आहे काय? अशी विचारणा समितीने केली असता विभागीय सचिवांनी सांगितले की, अनेक ठिकाणी अनुदानाचे वाटप झाले नाही, मागील वर्षात शासनाकडून अनुदानाचे वाटप होऊ शकले नाही. आता अनुदान वाटपाच्या पध्दतीत बदल करण्यात येत आहे, आतापर्यंत दरडोई अनुदान देण्यात येत होते. आता बायोमॅट्रीक सिस्टीम बसविण्यात येणार आहे, त्यानंतर ज्या संस्था कार्यवाही पूर्ण करतील त्यांना अनुदान देण्यात येणार आहे.

एका बालगृहात असलेली मुले तेथील दुसऱ्या बालगृहात देखील दाखविण्यात येतात व अनुदान घेण्यात येते. अशा गोष्टींना आळा घालण्यासाठी शासन कोणती उपाययोजना करणार आहे याबाबत माहिती देताना विभागीय सचिवांनी सांगितले की, असे प्रकार होऊ नयेत म्हणून बालगृहातील मुलांची उपस्थिती युआयडी-बायोमॅट्रीक पध्दतीने नोंदविण्यात येणार आहे.त्यानंतर अनुदानाचे वाटप करण्यात येणार आहे. आता जे दरडोई अनुदान देण्यात येते त्या पध्दतीत बदल करण्यात येणार आहे. यामध्ये बालगृहाचे ग्रेडेशन करण्यात येणार आहे, यात 'ए प्लस' व 'ए' अशा प्रकारे ग्रेडेशन करुन पुढील कार्यवाही करण्यात येणार आहे.

आता दरडोई किती अनुदान देण्यात येते. याबाबत सचिवांनी सांगितले की, आता १२१५ रुपये दरडोई अनुदान देण्यात येते.

महिला व बालविकास विभागाची सर्व माहिती ऑनलाईन सादर करण्यात यावी, त्यामुळे ती केंव्हाही पाहता येईल. अशी सूचना समितीने केली असता विभागीय सचिवांनी समितीस आश्वासित केले की, यासंदर्भातील कार्यवाही तातडीने करण्यात येईल.

समितीच्या शिफारशी :-

१०.३ अंगणवाडी सेविकांची २०२० व मदतनीसाची ५६८२ पदे रिक्त असल्यामुळे ग्रामीण भागातील लाभार्थी लाभापासून वंचित राहत आहेत. अर्थसंकल्पीत निधी खर्च होत नाही या गंभीर बाबी आहेत. विभागाने कालबध्द कार्यक्रम निश्चित करुन रिक्त पदे तातडीने भरावीत व तसे समितीस अवगत करावे अशी समितीची शिफारस आहे.

१०.४ अर्थसंकल्पीत निधी खर्च होणार नसताना पुरवणी मागणीव्दारे अतिरिक्त निधीची मागणी करणे व वर्ष संपेपर्यंत खर्च न करणे, वेळीच ताळमेळ न करणे अशा बाबी साक्षीदरम्यान समितीच्या निदर्शनास आल्या. विभागाने सुयोग्य नियोजन करुन अर्थसंकल्पीय व अतिरिक्त मागणी केलेला निधी खर्च होईल व १०० टक्के ताळमेळाचे काम वेळेवर करावे. विभागाने याकरिता वित्तीय सल्लागाराची नियुक्ती करावी व केलेल्या कार्यवाहीबाबतची माहिती तीन महिन्यात समितीस सादर करावा अशी समितीची शिफारस आहे.

१०.५ महिला व बाल विकास विभागाच्या सर्व योजनांची माहिती ऑनलाईन करावी, अनाथ महिला व मुलांकरिता विशेष योजना राबवावी, दरडोई उपस्थिती भत्ता दिल्याबाबत रॅण्डम तपासणी करावी, कायमस्वरुपी खर्चाच्या बाबी योजनेत्तर (non plan) लेखाशिर्षाखाली खर्ची टाकाव्यात अशी समितीची शिफारस आहे.

{ÉÊ®Ê¶É¹] - +

विवरण पत्र -१

परिशिष्ट -१

आरोग्य सेवा संचालनालय (महाराष्ट्र राज्य)

"आरोग्य भवन ",सेंट जॉर्जेस रुग्णालय आवार, पी.डिमेलो रोड, मुंबई- ४०० ००१

कार्यालय संचालक (वैयक्तिक) सहसंचालक (रुग्णालये-राज्यस्तर)	दूरध्वनी २२६२१०३१-३६ २२६२१००६ २२६११४७१	Website : http://maha-arogya.gov.in Email : dhs_2005@rediffmail.com Email : jdhs03@gmail.com Fax No. 022-22621034 / 22620234 (DHS)

गोपनीय.

क्र.संआसे/कक्ष-३/टे-६/बचत/२२१०००५७/लोकलेखा/ /१५

दिनांक - ९ /११/२०१५

प्रति,
मा. सचिव
सार्वजनिक बांधकाम विभाग
मंत्रालय, मुंबई-३२
(लक्षवेध :- श्री. सु. बा. रावडे, अवर सचिव)

स चां. वि., मंत्रालय
दिनांक 19 NOV 2015
अ. क्र. ५९४
कार्यासन
टपालात अ.स.(अर्थ)

विषय :- सन २०१०-११ या वित्तीय वर्षाच्या बचतीची कारणे सादर करण्याबाबत...

संदर्भ :- शासन पत्र क्र. लोलेस-२०१२/प्र.क्र.१३१/अर्थ-२, दिनांक ११.८.२०१५.

उपरोक्त संदर्भाधीन पत्राच्या अनुषंगाने सन २०१०-११ या वित्तीय वर्षाच्या विनियोजन लेखे अहवालातील लोकलेखा समितीच्या अनुषंगाने खालीलप्रमाणे माहिती सादर करण्यात येत आहे.

मागणी क्र. एच-६, २२१०- वैद्यकिय सेवा व सार्वजनिक आरोग्य, ८०० इतर खर्च (२२१० ००५७)

(रुपये लाखांत)

लेखाशिर्ष	अर्थसंकल्पीय तरतूद	अंतिम सुधारीत अनुदान	प्रत्यक्ष खर्च	बचत
मागणी क्र. एच-६ २२१० वैद्यकिय सेवा व सार्वजनिक आरोग्य, ८००-इतर खर्च (२२१० ००५७)	१००.००	९०.००	७७.४९	१२.५१

अ.क्र.	संस्थेचे नांव	एकूण रक्कम
१	गो.ते.रुग्णालय हायराईज इमारतीतील रुम नं. १२०१ च्या	१२२९००

BSEaEO 2207-63 +

	दुरुस्तीसाठी अनुदान	
२	सहाय्यक संचालक आरोग्य सेवा, कुष्ठरोग बीड कार्यालयाची किरकोळ दुरुस्ती	४३००००
३	जि.रु. अहमदनगर येथील मुख्य इमारत सभोवताली कॉक्रीटीकरण व डॉक्टर निवासस्थान येथील सिमेंट कॉक्रीट रोड तयार करणे	३४५९१२
४	जिल्हा रुग्णालय बीड येथील प्रसुती कक्ष जुन्या ओपीडीची दुरुस्ती भाग-१ ते ५	२४१६१३
५	जिल्हा रुग्णालय बीड येथील जळीत कक्षातील दुरुस्ती	२४५७६२
६	जिल्हा रुग्णालय बीड येथील जनरेटर रुमची दुरुस्ती करणे	३२६०५९
७	जिल्हा स्त्री रुग्णालय यवतमाळ येथील परिसरातील जिर्ण व पडक्या खोलीचे नष्टीकरण	२६२८५
८	उपसंचालक आरोग्य सेवा, नाशिक हे कार्यालय विभागीय संदर्भ सेवा रुग्णालय नाशिक येथील विश्रामगृह येथे स्थंलातरीत करण्याबाबत	७७४७३३
९	नेकनूर जि. बीड येथील ६० खाटांचे स्त्री रुग्णालयाच्या इमारतीची दुरुस्ती करणेबाबत	६३१६५३
१०	जिल्हा रुग्णालय बीड येथील टी.बी. कक्ष, एनटी. सेंटर, कर्मचारी,	२१७९६९१
११	सा.रु. गडचिरोली येथील इमारत रंगरंगोटी दुरुस्ती व किरकोळ कामास अनुदान मिळणेबाबत	१९५३६१
१२	जिल्हा क्षयरोग अधिकारी नांदेड कार्यालयाची किरकोळ बांधकाम दुरुस्ती	८६५०३६
१३	जिल्हा रुग्णालय नाशिक येथील विभागीय कार्यशाळेसाठी (परिवहन) गॅरेजचे बांधकाम करणे	७७५२४८
१४	उपसंचालक आरोग्य सेवा (परिवहन) पुणे कार्यालयातील सुरक्षा संदर्भातील दुरुस्ती कामाकरिता अनुदान	१४९७८२
१५	मध्यवर्ती रुग्णालय उल्हासनगर येथील प्रशासकिय कार्यालयात स्वंतत्र कक्ष तयार करणेबाबत	१९९७१४
१६	जिल्हा रुग्णालय अहमदनगर येथील डॉक्टर कॉलनी निवासस्थानाची दुरुस्ती	३४९६८०
१७	जिल्हा स्त्री रुग्णालय लातूर येथील नवजात अर्भक केंद्र कार्यान्वित करण्यासाठी आवश्यक किरकोळ दुरुस्ती	६४९९२८
१८	जिल्हा स्त्री रुग्णालय लातूर येथील नवजात अर्भक केंद्र कार्यान्वित करण्यासाठी विद्युतीकरण कामासाठी अनुदान	४७५०००
		८९८४३५७

उपरोक्त प्रमाणे आरोग्य संस्थासाठी गौण बांधकामाना मान्यता प्रदान करुन सदरील अनुदान अनुदान कार्यकारी अभियंता, सार्वजनिक बांधकाम विभाग संबधित जिल्हयांना वितरीत करण्यात आलेले आहे.

लेखाशिर्ष २२१० ००५७ अंतर्गत सन २०१०-११ या आर्थिक वर्षासाठी अंतिम सुधारित अनुदान रु.९०,००,०००/- एवढे अनुदानातून उपरोक्त प्रमाणे एकूण रु.८९८४३५७/- एवढया गौण बांधकामासाठी मान्यता देऊन बीडीएस प्रणालीवर अनुदान उपलब्ध करुन देण्यात आले होते. अंतिम सुधारित अनुदानानुसार एकूण रु.१५६४३/- एवढया रक्कमेचे आरोग्य संस्थेचे गौण बांधकामासाठीचा प्रस्ताव प्राप्त नव्हता.

सहसंचालक आरोग्य सेवा
रुग्णालये (राज्यस्तर) मुंबई.

प्रत :- सहाय्यक संचालक, आरोग्य सेवा (लेखा व लेखा परिक्षा) पुणे यांना माहितीसाठी.

विवरणपत्र -२

परिशिष्ट -२

प्रधान शीर्ष, उप-शीर्ष व बांधकामाचे नाव	अंदाजित खर्च	मार्च २०१५ अखेरपर्यंतचा खर्च	अर्थसंकल्प २०१५-१६	अ.अ. प्रस्तावित अर्थसंकल्प २०१६-१७	पूर्णत्वाची टक्केवारी	वर्गवारी	अभिप्राय
२०१ कामगार शिल्पकारागीर प्रशिक्षण (४२५० ०११४)							
प्रादेशिक असमतोल दूर करणे							
अधिक्षक अभियंता (एस. पी. सी.) वरळी मुंबई							
.. बोरिवली मुंबई येथे प्रशासकीय इमारत बांधकाम	67603	58989	1000	0	88.74	I	काम पूर्ण, अंतिम देयक बाकी.
.. दादर मुंबई येथे प्रशासकीय इमारत बांधकाम	106949	66391	9000	1000	70.49	II	स्थापत्य काम पूर्ण, विद्युत व नाहरकत बाकी.
.. गोवंडी मुंबई येथे प्रशासकीय इमारत बांधकाम	164198	121342	20000	13000	86.08	I	स्थापत्य काम पूर्ण, विद्युत व नाहरकत बाकी.
.. लोअर परेल मुंबई येथे प्रशासकीय इमारत व कार्यशाळा बांधकाम	147024	85300	10870	135300	65.41	II	सुधारीत नकाशे महापालिकेस सादर. नाहरकत बाकी.
.. मुलुंड मुंबई येथे प्रशासकीय इमारत व बांधकाम	209467	163287	20000	26000	87.50	I	स्थापत्य काम पूर्ण, विद्युत व नाहरकत बाकी.
अधिक्षक अभियंता नवी मुंबई							
.. पेण जि. रायगड येथील औद्योगिकप्रशिक्षण संस्थेच्या पहिल्या मजल्याचे बांधकाम	5668	5668	0	0	100.00	I	काम पूर्ण, वगळावे.
.. पेण जि. रायगड येथील औद्योगिकप्रशिक्षण संस्थेच्या वसतिगृहाचे बांधकाम	5924	5899	0	0	99.58	I	काम पूर्ण, वगळावे.
अधिक्षक अभियंता ठाणे							
.. औ. प्र. स. भिवंडी जि. ठाणे प्रशासकीय इमारत व कार्यशाळा बांधणे	32488	14551	0	0	44.79	III	काम पूर्ण.
कल्याण जि. ठाणे येथे औ. प्र. स. प्रशासकीय इमारत व कार्यशाळा बांधणे	57077	0	0	0	0.00	IV	काम पूर्ण.
जि. ठाणे येथे औ. प्र. स. भिवंडी जि. ठाणे प्रशासकीय इमारत व कार्यशाळा बांधणे	8620	0	0	0	0.00	IV	काम सुरू नाही.
वाडा जि. ठाणे येथे कार्यशाळा व प्रशासकीय इमारत बांधणे.(२०१०)	15461	3842	0	0	24.85	IV	काम पूर्ण.
अधिक्षक अभियंता पुणे							
.. भोर जि. पुणे येथील औ. प्र. सं. च्या वसतिगृहाचे बांधकाम	5960	5429	0	0	91.09	I	काम पूर्ण वगळावे
अधिक्षक अभियंता अहमदनगर							
.. पारनेर जि. अहमदनगर औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थेच्या पहिल्या मजल्याचे बाधकाम	11033	3209	0	0	29.09	IV	काम पूर्ण
..संगमनेर जि अहमदनगर औ. प्र. सं. च्या वसतिगृहाचे बांधकाम	8638	2534	0	0	29.34	IV	काम पूर्ण वगळावे
.. राहुरी जि. अहमदनगर वसतिगृह बांधकाम	7721	5624	0	0	72.84	II	काम पूर्ण वगळावे
अधिक्षक अभियंता औरंगाबाद							
.. जाफराबाद जि. जालना येथे कार्यशाळेसह सहप्रशासकीय इमारतीचे बांधकाम करणे (जुलै २००१)	11472	9596	0	0	83.65	I	काम प्रगतीत.
..जाफ्राबाद जि. जालना येथील बांधकाम	7451	2935	0	0	39.39	IV	काम प्रगतीत.
..जाफ्राबाद जि. जालना येथील पहिल्या मजल्याचे बांधकाम	7462	5385	0	0	72.17	II	काम प्रगतीत.
..बदनपूर जि. जालना येथील पहिल्या मजल्याचे बांधकाम	7512	4481	0	0	59.65	III	काम प्रगतीत.
..घोकरदन जि. जालना येथील पहिल्या मजल्याचे बांधकाम	7512	2401	0	0	31.96	IV	काम प्रगतीत.
अधिक्षक अभियंता उस्मानाबाद							
.. आष्टी जि. बीड येथे प्रशासकीय व कार्यशाळा इमारतीचे बांधकाम करणे (जुलै २००१)	17621	13221	0	4000	75.03	II	काम पूर्ण.
.. औद्योगिक प्रशिक्षण संस्था भूम जि उस्मानाबाद येथे वसतिगृह इमारत बांधकाम करणे	6215	4389	0	1500	70.62	II	काम पूर्ण.
.. औद्योगिक प्रशिक्षण संस्था आष्टी जि बीड येथे वसतिगृह इमारत बांधकाम करणे	6264	6057	0	0	96.70	I	काम पूर्ण.
..धारुर जि. बीड येथील पहिल्या मजल्याचे बांधकाम	8531	3533	0	0	41.41	III	काम पूर्ण.वगळावे.
..धारुर जि. बीड येथील वसतिगृह बांधकाम	9260	3935	0	0	42.49	III	काम पूर्ण.वगळावे.
एकूण २०१ कामगार शिल्पकारागीर प्रशिक्षण (अनुशेष) (४२५० ०११४)	943131	597998	60870	180800			

विवरणपत्र -3

परिशिष्ट -3

प्रधान शीर्ष, उप-शीर्ष व बांधकामाचे नाव	अंदाजित खर्च	मार्च २०१५ अखेरपर्यंतचा खर्च	अर्थसंकल्प २०१५-१६	अ.अ. प्रस्तावित अर्थसंकल्प २०१६-१७	पूर्णत्वाची टक्केवारी	वर्गवारी	अभिप्राय
प्रादेशिक असमतोल दूर करणे							
०४सार्वजनिक आरोग्य							
२०० इतर कार्यक्रम (४२१० ०१४१)							
ग्रामीण रुग्णालये मुख्य इमारत							
अधीक्षक अभियंता यवतमाळ							
ग्रामीण रुग्णालय, झरीजामणी, जि.यवतमाळ येथीलनिवासस्थान इमारत बांधकाम.	19974	13754	3720	0	69	II	काम पूर्ण, वगळावे.
कर्मचारी निवासस्थान बांधकाम ग्रामीण रुग्णालय, बाभुळगाव,जि. यवतमाळ.	30000	23380	10666	0	78	II	काम प्रगतीत.
अधीक्षक अभियंता नागपूर							
केटीएस रुग्णालय गोंदिया, जि.गोंदीया येथे २०० खाटांचे इमारत बांधकाम करणे.	102125	81971	19783	0	80	I	काम पूर्ण.
ग्रामीण रुग्णालय, भिवापूर, जि.नागपूर येथीलनिवासस्थान इमारत बांधकाम	13174	10203	2587	384	80	I	काम प्रगतीत.
कर्मचारी निवासस्थान बांधकाम ग्रामीण रुग्णालय, लाखनी,जि. भंडारा.	30000	6695	22700	605	24	IV	काम प्रगतीत.
कर्मचारी निवासस्थान बांधकाम ग्रामीण रुग्णालय, अडयाळ,जि. भंडारा.	30000	17828	11261	911	62	II	काम प्रगतीत.
कर्मचारी निवासस्थान बांधकाम ग्रामीण रुग्णालय, सिंहोरा,जि. भंडारा	30000	13461	16300	239	46	III	काम प्रगतीत.
कर्मचारी निवासस्थान बांधकाम ग्रामीण रुग्णालय, कळमेश्वर जि. नागपूर.	30000	23924	5500	576	82	I	काम प्रगतीत.
ग्रामीण रुग्णालय, पालांदुर, ता.लाखनी, जि.भंडारा येथील मुख्य इमारत बांधकाम.	15488	13050	1988	450	87	I	काम प्रगतीत.
अधीक्षक अभियंता चंद्रपूर							
ग्रामीण रुग्णालय, सेलू, जि.वर्धा येथील कर्मचारी निवासस्थान बांधकाम.	34915	30329	3915	671	89	I	काम प्रगतीत.
. . चिमूर जि. चंद्रपूर येथील ३० खाटा असलेल्या चिमूर ग्रामीण रुग्णालयाची १०० खाटा असलेल्या उप जिल्हारुग्णालयामध्ये दर्जा वाढ करणे.	47410	52264	1	0	100	I	काम पूर्ण, वगळावे.
अधीक्षक अभियंता औरंगाबाद							
. . ग्रामीण रुग्णालय घनसावंगी जि. जालनानिवासस्थान इमारतीचे बांधकामे करणे.	13509	23344	1	400	100	I	काम पूर्ण.
ग्रामीण रुग्णालय फुलंब्री जि. औरंगाबाद मुख्य इमारतीचे बांधकामे करणे.	18282	16130	1	0	88	I	काम प्रगतीत.
ग्रामीण रुग्णालय बीडकीन जि. औरंगाबाद मुख्य इमारतीचे बांधकामे करणे.	17382	19266	1	0	100	I	काम पूर्ण.
. . ग्रामीण रुग्णालय अजंठा जिल्हा औरंगाबाद मुख्य इमारत बांधकाम.	12252	1100	11151	0	9	IV	काम प्रगतीत.
कर्मचारी निवासस्थान बांधकाम ग्रामीण रुग्णालय, कन्नड,जि. औरंगाबाद.	30000	18185	6193	5622	79	II	काम प्रगतीत.
कर्मचारी निवासस्थान बांधकाम ग्रामीण रुग्णालय, बिडकीन,जि. औरंगाबाद.	30000	22828	645	7238	100	I	काम प्रगतीत.
कर्मचारी निवासस्थान बांधकाम ग्रामीण रुग्णालय, फुलंब्री जि. औरंगाबाद.	30000	21120	3407	6922	93	I	काम प्रगतीत.
कर्मचारी निवासस्थान बांधकाम ग्रामीण रुग्णालय, अजिंठा,जि. औरंगाबाद.	30000	0	20500	9500	32	IV	काम प्रगतीत.
कर्मचारी निवासस्थान बांधकाम ग्रामीण रुग्णालय, देवगांव रंगारी,जि. औरंगाबाद.	30000	29495	1	0	98	I	काम पूर्ण.
कर्मचारी निवासस्थान बांधकाम ग्रामीण रुग्णालय, बदनापूर,जि. जालना.	30000	25063	1	0	84	I	काम प्रगतीत.
ग्रामीण रुग्णालय, राजूर, जि.जालना येथील मुख्य इमारत व कर्मचारी निवासस्थान इमारतीचे बांधकाम.	51296	44203	1	1000	88	I	काम प्रगतीत.
अधीक्षक अभियंता उस्मानाबाद							
ग्रामीण रुग्णालय धारूर येथे कर्मचाऱ्यांकरितानिवासस्थान इमारत बांधकाम.	13652	15590	1	0	100	I	काम पूर्ण
कर्मचारी निवासस्थान बांधकाम ग्रामीण रुग्णालय, लोहारा,जि. उस्मानाबाद.	30000	27785	1983	0	93	I	काम पूर्ण.
कर्मचारी निवासस्थान बांधकाम ग्रामीण रुग्णालय, पाटोदा,जि. बीड.	30000	19050	6150	2000	70	II	काम प्रगतीत.
कर्मचारी निवासस्थान बांधकाम ग्रामीण रुग्णालय, बाभळगाव,जि. लातूर.	30000	11302	9823	0	38	IV	काम पूर्ण.
मुख्य इमारत बांधकाम ग्रामीण रुग्णालय, लोहारा,जि. उस्मानाबाद.	31647	26615	6664	0	84	I	काम पूर्ण.
ग्रामीण रुग्णालय धानोरा येथे कर्मचाऱ्यांकरितानिवासस्थान इमारत बांधकाम.	13684	13684	1	0	100	I	काम पूर्ण.
लोहारा, जिल्हा उस्मानाबाद येथील ग्रामीण रुग्णालयाच्या मुख्य इमारतीचे बांधकाम.	29723	0	3877	18000	61	II	निविदा स्तर.
अधीक्षक अभियंता कोल्हापूर							
. . ग्रामीण रुग्णालय राधनागरी यांच्याकरिता मुख्य इमारतीचे बांधकाम करणे. (नोव्हेंबर २००७).	12377	14398	1	0	100	I	काम पूर्ण, वगळावे.

प्रधान शीर्ष, उप-शीर्ष व बांधकामाचे नाव	अंदाजित खर्च	मार्च २०१५ अखेरपर्यंतचा खर्च	अर्थसंकल्प २०१५-१६	अ.अ. प्रस्तावित अर्थसंकल्प २०१६-१७	पूर्णत्वाची टक्केवारी	वर्गवारी	अभिप्राय
ग्रामीण रुग्णालय सोलंकूर येथे कर्मचाऱ्यांकरितानिवासस्थान इमारत बांधकाम.	15051	10363	4687	0	69	II	काम प्रगतीत.
ग्रामीण रुग्णालय, माडग्याल,जि. सांगली. मुख्य इमारतीचे बांधकाम	30000	22000	13000	0	73	II	काम प्रगतीत.
कर्मचारी निवासस्थान बांधकाम ग्रामीण रुग्णालय, गगनबावडा,जि. कोल्हापूर.	30000	26500	1000	2500	97	I	काम पूर्ण.
कर्मचारी निवासस्थान बांधकाम ग्रामीण रुग्णालय, राधानगरी,जि. कोल्हापूर.	30000	29471	1	0	98	I	काम पूर्ण, वगळावे.
कर्मचारी निवासस्थान बांधकाम ग्रामीण रुग्णालय, शिरोळ,जि. कोल्हापूर.	30000	22007	2014	0	73	II	काम पूर्ण.
कर्मचारी निवासस्थान बांधकाम ग्रामीण रुग्णालय, मडग्याल,जि. सांगली.	30000	0	20000	10000	33	IV	काम प्रगतीत.
कर्मचारी निवासस्थान बांधकाम ग्रामीण रुग्णालय, मूरगड,जि. कोल्हापूर.	30000	22320	11160	0	74	II	काम पूर्ण.
कोकरुड. जिल्हा सांगली येथे ग्रामीण रुग्णालय. मुख्य इमारतीचे बांधकाम. शवपरिक्षा. जनित्र कक्ष व इतर अंतर्गत कामे. (जुलै-२०१५)	60042	0	26104	33938	57	III	निविदा स्तरावर
अधीक्षक अभियंता नाशिक							
. . ग्रामीण रुग्णालय गिरनारे कर्मचाऱ्यांकरितानिवासस्थान इमारत बांधकाम.	10833	0	3333	0	0	IV	जागा नाही, काम सुरू नाही.
. . ग्रामीण रुग्णालय बा-हे कर्मचाऱ्यांकरितानिवासस्थान इमारत बांधकाम.	11529	13534	496	0	100	I	काम पूर्ण.
. . ग्रामीण रुग्णालय इगतपूरी कर्मचाऱ्यांकरितानिवासस्थान इमारत बांधकाम.	12300	0	4800	0	0	IV	पुनरावृत्ती, वगळावे.
कर्मचारी निवासस्थान बांधकाम ग्रामीण रुग्णालय, डांगसौंदाणे,जि. नाशिक.	30000	0	20000	0	0	IV	जागा नाही, काम सुरू नाही.
ग्रामीण रुग्णालय. नामपूर. ता.सटाणा. जि.नाशिक येथील मुख्य इमारतीचे दुरुस्ती व नुतनीकरण.	7725	8286	1	0	100	I	काम पूर्ण, वगळावे.
अधीक्षक अभियंता पुणे							
ग्रामिण रुग्णालय चाकण येथे मुख्य इमारत बांधकम.	18138	19522	1	0	100	I	काम पूर्ण, वगळावे.
. . ग्रामीण रुग्णालय मंचर ता. आंबेगाव जि. पुणे येथील सेवकांसाठीनिवासस्थानाचे बांधकाम. करणे (जून २००९).	17176	20422	1	0	100	I	काम पूर्ण, वगळावे.
निवासस्थान बांधकाम ग्रामीण रुग्णालय, फाळे कॉलनी,जि. पुणे.	15432	16450	7481	0	100	I	काम पूर्ण.
ग्रामीण रुग्णालय, चाकण. जि.पुणे येथील अधिकारी/ कर्मचारी निवासस्थान बांधकाम.	36235	36036	1	0	99	I	काम पूर्ण.
ग्रामीण रुग्णालय, आळंदी, जि.पुणे इमारत बांधकाम	39659	41980	1	1800	100	I	काम पूर्ण.
ग्रामीण रुग्णालय, आळंदी, जि.पुणे येथील निवासस्थान इमारत बांधकाम	29932	26533	1399	1500	94	I	काम प्रगतीत.
ग्रामीण रुग्णालय, जेजुरी, जि.पुणे येथील इमारत बांधकाम	47017	66001	1	0	100	I	काम प्रगतीत. मु.प्र.मा. प्रस्तावित.
चाकण. तालुका खेड. जि. पुणे येथील ग्रामीण रुग्णालयाच्या मुख्य इमारतीच्या पहिल्या मजल्याचे बांधकाम(जुलै-२०१५)	11937	0	5191	7807	65	II	काम प्रगतीत.
अधीक्षक अभियंता ठाणे							
. . ग्रामीण रुग्णालय टोकावदे जिल्हा ठाणे येथील मुख्य इमारतीचे बांधकाम करणे. (जुलै २०११)	22918	30479	1	0	100	I	काम पूर्ण.
. . ग्रामीण रुग्णालय विक्रमगड, जिल्हा ठाणे येथील निवासस्थान इमारतीचे बांधकाम करणे.	6871	0	6870	5000	73	II	काम सुरू नाही.
. . ग्रामीण रुग्णालय बदलापूर,ठाणे येथे कर्मचाऱ्यांकरितानिवासस्थान इमारत बांधकाम.	18461	13829	1	3000	91	I	काम पूर्ण.
मुख्य इमारतीचे बांधकाम ग्रामीण रुग्णालय, वाडगाव,जि. ठाणे.	30000	0	15000	20000	67	II	काम सुरू नाही.
कर्मचारी निवासस्थान बांधकाम ग्रामीण रुग्णालय, पालघर,जि. ठाणे.	30000	180	6000	6000	21	IV	काम पूर्ण.
अधीक्षक अभियंता रायगड,नवी मुंबई							
. . ग्रामीण रुग्णालयासाठी मुख्य इमारतीचे बांधकाम करणे. मुरूड जिल्हा रायगड. (जुन २००९)	9140	8517	770	0	93	I	काम प्रगतीत.
उप जिल्हा रुग्णालय श्रीवर्धन रायगड येथे दर्जावाढ करणे.	68529	64475	18148	0	94	I	काम प्रगतीत.
ग्रामिण रुग्णालय पनवेल जिल्हा रायगड येथे ३० खाटांचे इमारत बांधकाम करणे.	30798	35807	4684	0	100	I	काम पूर्ण, वगळावे.
कर्मचारी निवासस्थान बांधकाम ग्रामीण रुग्णालय, पनवेल,जि. रायगड.	30000	14946	800	500	51	III	काम प्रगतीत.
अधीक्षक अभियंता सोलापूर							
स्तर-दोनच्या ६० खाटा असलेल्या रुग्णालयाचे उर्वरित बांधकाम.ग्रामीण रुग्णालय,माढा,जि. सोलापूर.	10869	9399	1	1469	100	I	काम प्रगतीत
. . नडाळा जिल्हा सोलापूर येथे ग्रामीण रुग्णालयासाठी मुख्य इमारत बांधणे. (ऑगस्ट २००९).	15292	21432	1	0	100	I	काम पूर्ण.
. . मंद्रुप जिल्हा सोलापूर येथे ग्रामीण रुग्णालयासाठीनिवासस्थान इमारत बांधणे.	12232	16963	1	0	100	I	काम पूर्ण.
मुख्य इमारतीचे बांधकाम ग्रामीण रुग्णालय, करकंब,जि. सोलापूर.	30000	22405	7595	0	75	II	काम प्रगतीत.
मुख्य इमारतीचे बांधकाम ग्रामीण रुग्णालय, माळशिरस,जि. सोलापूर.	30000	30238	1	300	100	I	काम प्रगतीत.

प्रधान शीर्ष, उप-शीर्ष व बांधकामाचे नाव	अंदाजित खर्च	मार्च २०१५ अखेरपर्यंतचा खर्च	अर्थसंकल्प २०१५-१६	अ.अ. प्रस्तावित अर्थसंकल्प २०१६-१७	पूर्णत्वाची टक्केवारी	वर्गवारी	अभिप्राय
मुख्य इमारतीचे बांधकाम ग्रामीण रुग्णालय, जेऊर,जि. सोलापूर	30000	4169	20000	15999	67	II	काम प्रगतीत.
कर्मचारी निवासस्थान बांधकाम ग्रामीण रुग्णालय, माढा,जि. सोलापूर.	30000	32469	1	0	100	I	काम पूर्ण.
कर्मचारी निवासस्थान बांधकाम ग्रामीण रुग्णालय, वडाळा,जि. सोलापूर.	30000	32390	1	0	100	I	काम पूर्ण.
कर्मचारी निवासस्थान बांधकाम ग्रामीण रुग्णालय, करकंब,जि. सोलापूर	30000	2535	7465	20000	75	II	काम प्रगतीत.
कर्मचारी निवासस्थान बांधकाम ग्रामीण रुग्णालय, बार्शी,जि. सोलापूर.	30000	27192	126	2682	100	I	काम प्रगतीत.
मुख्य इमारत बांधकाम ग्रामीण रुग्णालय, शेटफल,जि. सोलापूर.	33413	28692	1	900	89	I	काम प्रगतीत.
अधीक्षक अभियंता अहमदनगर							
ग्रामीण रुग्णालय चिचोडी पाटील जिल्हा अहमदनगर मुख्य इमारतीचे बांधकाम.	16595	18183	1	0	100	I	काम पूर्ण.
मुख्य इमारतीचे उर्वरित बांधकाम ग्रामीण रुग्णालय,चिंचोडी-पाटील,जि. अहमदनगर.	13079	14271	210	0	100	I	काम पूर्ण.
ग्रामीण रुग्णालय बोधेगाव जिल्हा अहमदनगर मुख्य इमारतीचे बांधकाम.	12519	13769	1	0	100	I	काम पूर्ण. वगळावे.
ग्रामीण रुग्णालय बोधेगाव जिल्हा अहमदनगर मुख्य इमारतीचे बांधकाम. (मार्च २०१३)	10444	10917	1	0	100	I	काम पूर्ण. वगळावे.
ग्रामीण रुग्णालय, समशेरपूर, ता. अकोला, जिल्हा अहमदनगर निवासस्थानांचे बांधकाम.	6299	6726	1299	0	100	I	काम पूर्ण.
ग्रामीण रुग्णालय समशेरपूर जिल्हा अहमदनगर मुख्य इमारतीचे बांधकाम.	21919	24112	1	0	100	I	काम पूर्ण.
ग्रामीण रुग्णालय चिकोडी पाटील येथे कर्मचाऱ्यांकरितानिवासस्थान इमारत बांधकाम.	12689	13952	1	0	100	I	काम पूर्ण.
ग्रामीण रुग्णालय, साकुर, ता. संगमनेर जिल्हा अहमदनगर निवासस्थानांचे बांधकाम.	11857	13764	1	0	100	I	काम पूर्ण.
ग्रामीण रुग्णालय, कोतुल, ता. अकोला जिल्हा अहमदनगर निवासस्थानांचे बांधकाम.	6299	5835	1299	0	93	I	काम प्रगतीत.
कर्मचारी निवासी स्थानांचे बांधकाम ग्रामीण रुग्णालय,पुणतांबा,ता. राहता,जि. अहमदनगर.	9616	9957	4195	0	100	I	काम पूर्ण.
ग्रामीण रुग्णालय, ताराहबाद,जि. अहमदनगर. मुख्य इमारतीचे बांधकाम	30000	13756	10948	5296	64	II	काम प्रगतीत.
कर्मचारी निवासस्थान बांधकाम ग्रामीण रुग्णालय, कोपरगाव,जि. अहमदनगर.	30000	27992	1	2007	100	I	काम प्रगतीत.
ग्रामीण रुग्णालय, श्रीरामपूर, कर्मचारी निवासस्थान बांधकाम जि. अहमदनगर.	30000	32072	1	0	100	I	काम पूर्ण.
कर्मचारी निवासस्थान बांधकाम ग्रामीण रुग्णालय, ताहराबाद,जि. अदमदनगर.	30000	11110	11297	7593	62	II	काम प्रगतीत.
मुख्य इमारत व बांधकाम ग्रामीण रुग्णालय, साकुर,जि. अहमदनगर.	32433	34254	16648	0	100	I	काम पूर्ण.
चिंचोडीपाटील, जि. अहमदनगर येथील ग्रामीण रुग्णालयाच्या मुख्य इमारतीचे अंतर्गत बांधकाम(जुलै-२०१५)	8979	0	3904	5075	57	III	निविदा स्तर
अधीक्षक अभियंता नांदेड							
ग्रामीण रुग्णालयासाठी मुख्य इमारतीचे बांधकाम करणे. हिमायत नगर जिल्हा नांदेड.	16869	32247	1	0	100	I	काम प्रगतीत.
. . ग्रामीण रुग्णालय पालम जिल्हा परभणी मुख्य इमारत बांधकाम.	9419	12497	1	0	100	I	काम पूर्ण.
. . ग्रामीण रुग्णालय पूर्णा जिल्हा परभणी मुख्य इमारत बांधकाम.	11493	12763	1	0	100	I	काम प्रगतीत.
ग्रामीण रुग्णालय, बारड,जिल्हा नांदेड.निवासी इमारतीचे बांधकाम (Dec.२०१२)	15571	10905	6441	4000	96	I	काम प्रगतीत.
ग्रामीण रुग्णालय धर्माबाद येथे कर्मचाऱ्यांकरितानिवासस्थान इमारत बांधकाम.	7927	6448	1	1500	100	I	काम प्रगतीत.
ग्रामीण रुग्णालय हिमायतनगर येथे कर्मचाऱ्यांकरितानिवासस्थान इमारत बांधकाम.	7413	15026	1	0	100	I	काम पूर्ण.
कर्मचारी निवासस्थान बांधकाम ग्रामीण रुग्णालय, पालम,जि. परभणी.	30000	31080	5217	2000	100	I	काम पूर्ण.
कर्मचारी निवासस्थान बांधकाम ग्रामीण रुग्णालय, पाथरी,जि. परभणी.	30000	31274	1	0	100	I	काम पूर्ण.
ग्रामीण रुग्णालय, पुर्णा, जि.परभणी येथील कर्मचारी निवासस्थान इमारतीचे बांधकाम.	24963	23659	2559	1600	100	I	काम प्रगतीत.

प्रधान शीर्ष, उप-शीर्ष व बांधकामाचे नाव	अंदाजित खर्च	मार्च २०१५ अखेरपर्यंतचा खर्च	अर्थसंकल्प २०१५-१६	अ.अ. प्रस्तावित अर्थसंकल्प २०१६-१७	पूर्णत्वाची टक्केवारी	वर्गवारी	अभिप्राय
अधीक्षक अभियंता धुळे							
ग्रामीण रुग्णालय नातवड जि. नंदुरबार मुख्य इमारतीचे बांधकाम करणे.	17882	19523	1	0	100	I	काम पूर्ण, वगळावे.
ग्रामीण रुग्णालय मोलगी जिल्हा नंदुरबारनिवासस्थान इमारतीचे बांधकाम.	10381	1000	5323	5655	64	II	काम प्रगतीत.
ग्रामीण रुग्णालय विसरवाडी जिल्हा नंदुरबारनिवासस्थान इमारतीचे बांधकाम.	13686	12690	1	996	100	I	काम प्रगतीत.
कर्मचारी निवासस्थान बांधकाम ग्रामीण रुग्णालय, सोनगीर,जि. धुळे.	34944	36945	1	0	100	I	काम पूर्ण, वगळावे.
कर्मचारी निवासस्थान बांधकाम ग्रामीण रुग्णालय, नटावद,जि. नंदूरबार.	30000	32865	1	0	100	I	काम पूर्ण, वगळावे.
मुख्य इमारत व बांधकाम कर्मचारी निवासस्थान बांधकाम ग्रामीण रुग्णालय, थाळनेर,जि. धुळे.	62717	64167	1	3000	100	I	काम प्रगतीत.
निवासी इमारतीचे बांधकाम ग्रामीण रुग्णालय, जमाना,ता. अक्कलकुवा,जि. नंदूरबार.	32468	0	17468	15000	46	III	काम प्रगतीत.
मुख्य इमारतीचे बांधकाम. ग्रामीण रुग्णालय,जमना, ता. अक्कलकुवा,जि. नंदूरबार.	29732	6628	14732	8372	50	III	काम प्रगतीत.
ग्रामीण रूग्णालय, सोनगिर, जिल्हा धुळे, दुरूस्ती आणि	4996	4996	1	0	100	I	काम पूर्ण, वगळावे.
अधीक्षक अभियंता अकोला							
निवासी इमारतीचे बांधकाम जिल्हा बुलढाणा,ग्रामीण रूग्णालय, लोणार,(डिसेंबर.२०१२)	30000	9855	17145	5000	50	III	काम प्रगतीत.
कर्मचारी निवासस्थान बांधकाम ग्रामीण रुग्णालय, बाळापूर,जि. अकोला	30000	22071	8935	0	74	II	काम पूर्ण.
ग्रामीण रुग्णालय, बार्शीटाकळी,जि. अकोला कर्मचारी निवासस्थान बांधकाम	30000	16186	13572	242	55	III	काम प्रगतीत.
कर्मचारी निवासस्थान बांधकाम ग्रामीण रुग्णालय, धाड,जि. बुलढाणा.	30000	18342	10064	0	61	II	काम प्रगतीत.
कर्मचारी निवासस्थान बांधकाम ग्रामीण रुग्णालय, मालेगाव,जि. वाशिम	30000	23277	8839	0	78	II	काम पूर्ण.
कर्मचारी निवासस्थान बांधकाम ग्रामीण रुग्णालय, जळगाव जामोद,जि. बुलढाणा.	30000	20511	18739	0	68	II	काम प्रगतीत.
कर्मचारी निवासस्थान बांधकाम ग्रामीण रुग्णालय, मोताळा,जि. बुलढाणा.	30000	18095	14977	0	60	II	काम प्रगतीत.
कर्मचारी निवासस्थान बांधकाम ग्रामीण रुग्णालय, सिंदखेडराजा,जि. बुलढाणा.	30000	26418	2104	0	88	I	काम पूर्ण.
कर्मचारी निवासस्थान बांधकाम ग्रामीण रुग्णालय, कारंजा,जि. वाशिम	30000	18813	9122	2065	70	II	काम प्रगतीत.
शवविच्छेदनाच्या कक्षाचे बांधकाम ग्रामीण रुग्णालय,मालेगाव,जि. वाशिम.	1600	1551	203	0	97	I	काम पूर्ण.
अधीक्षक अभियंता सातारा							
. . ग्रामीण रुग्णालय मेढा जि. सातारा मुख्य इमारतीचे बांधकाम करणे. (जुलै २००८)	22763	17770	9881	0	78	II	काम पूर्ण
. . ग्रामीण रुग्णालय ढेबेवाडी जि. सातारा मुख्य इमारतीचे बांधकाम करणे. (जुलै २००८)	19189	15213	3566	410	81	I	काम प्रगतीत.
. . ग्रामीण रुग्णालय औंध जि. सातारा मुख्य इमारतीचे बांधकाम करणे. (जुलै २००८)	23407	25794	1	0	100	I	काम पूर्ण
ग्रामीण रुग्णालय औंध (खटाव)येथे कर्मचाऱ्यांकरितानिवासस्थान इमारत बांधकाम.	9007	14126	1	0	100	I	काम पूर्ण
कर्मचारी निवासस्थान बांधकाम ग्रामीण रुग्णालय, मेढा,जि. सातारा.	30000	26085	1	3914	100	I	काम पूर्ण
कर्मचारी निवासस्थान बांधकाम ग्रामीण रुग्णालय, दहिवडी,जि. सातारा.	30000	10815	10966	8219	63	II	काम प्रगतीत.
कर्मचारी निवासस्थान बांधकाम ग्रामीण रुग्णालय, ढेबेवाडी,जि. सातारा.	30000	0	20000	10000	33	IV	काम प्रगतीत.
शवविच्छेदन कक्षाचे बांधकाम ग्रामीण रुग्णालय,उंडाळे,जि. सातारा.	2000	1309	1	690	100	I	काम पूर्ण.
अधीक्षक अभियंता जळगाव							
कर्मचारी निवासस्थान बांधकाम ग्रामीण रुग्णालय, वरणगाव,जि. जळगाव.	30000	27518	4582	0	92	I	काम प्रगतीत.
अधीक्षक अभियंता अमरावती							
निवासी इमारतींचे बांधकाम ग्रामीण रुग्णालय,नांदगाव खंडेश्वर,जि. अमरावती.	1452	1200	251	0	83	I	काम पूर्ण, वगळावे.
कर्मचारी निवासस्थान बांधकाम ग्रामीण रुग्णालय, भातकुली,जि. अमरावती.	30000	22541	8801	0	75	II	काम पूर्ण, वगळावे.
मुख्य इमारतीचे बांधकाम ग्रामीण रुग्णालय, भातकुली,जि. अमरावती.	27473	21029	4672	0	77	II	काम पूर्ण, वगळावे.
कर्मचारी निवासस्थान बांधकाम ग्रामीण रुग्णालय, वरूड,जि. अमरावती.	30000	21668	7132	1200	76	II	काम पूर्ण, देयक बाकी.
. .एकूण०४२१० (अनुशेष) (४२१० ०१४१)	3168499	2399129	652077	281747			

विवरण पत्र (ब)

अ.क्र.	कार्यालयाचे/विभागाचे नाव	एकूण पुरवठा केलले बायोमॅट्रीक मशिन	पुरवठादाराने पुरवठ्यानंतर कार्यान्वीन केलेले बायोमॅट्रीक मशिन	आयुक्तालयाच्या दि.२८/१०/२०१४ च्या पत्रानुसार प्रकल्प स्तरावरुन प्रत्यक्ष तपासणीअंती प्राप्त अहवालानुसार सद्यस्थितीत कार्यान्वीत असलेले मशीन	आयुक्तालयाच्या दि.२८/१०/२०१४ च्या पत्रानुसार प्रकल्प स्तरावरुन प्रत्यक्ष तपासणीअंती प्राप्त अहवालानुसार सद्यस्थितीत कार्यान्वीत असलेले मशीन	०१.०५.२०१४ ते ३०.१०.२०१४ (सहा महिने) ०१.११.२०१३ ते ३०.१०.२०१४ (सहा महिने)	०१.११.२०१३ ते ३०.१०.२०१४ (एक वर्ष)	०१.०५.२०१३ ते ३०.१०.२०१४ (दीड वर्ष)	०१.११.२०१२ ते ३०.१०.२०१४ (दोन वर्ष)	२०.०८.२०११ ते ३०.१०.२०१४ (अडीच वर्ष व त्यापुढील)	एकूण
१	आयुक्त, अपर आयुक्त/प्रकल्प अधिकारी कार्यालय	२९	२९	२९	०	०	०	०	०	०	०
२	अपर आयुक्त, नाशिक	१३६१	१३६१	५६०	८०१	१७६	११७	१८९	१६६	१३३	८०१
३	अपर आयुक्त, ठाणे	५९०	५९०	१९५	३९५	६०	५८	१०८	७७	९२	३९५
४	अपर आयुक्त, नागपूर	६१७	६१७	३८३	२३४	४४	३३	४३	४३	७१	२३४
५	अपर आयुक्त, अमरावती	५८०	५८०	१९०	३९०	४४	५२	१०२	१०५	८७	३९०
	एकूण	**३१७७**	**३१७७**	**१३५७**	**१८२०**	**३२४**	**२६०**	**४४२**	**३९१**	**३८३**	**१८२०**

{ÉÊ®Ê¶É¹] - +

¯Öx¸¦x¿ÖÂ™¦ - ²Ö

´ÕÝÕô¦¾ÕÕ¸¦, ×¤¦®ÕÕÛú 7 •Õ»Õ, 2015
»ÕÕÛú»ÕÜÕÕ ÃÕ×´ÕÝÕß

ÃÕ×´ÕÝÕß"Õß ²ÕšÛú ´ÕÝÕô¦¾ÕÕ¸¦, ×¤¦®ÕÕÛú 7 •Õ»Õ, 2015 ¸Õ•Õß ×¾Õ¬ÕÕ®Õ ³Õ¾Õ®Õ, ´Õ²Õ‡¦ µÕ£Õ ¤¦¯ÕÕ¸ß 2.00 ¾ÕÕ•ÕÝÕÕ ÃÕ¹ý ÆÕ‰ú®Õ ¤¦¯ÕÕ¸ß 2.40 ¾ÕÕ•ÕÝÕÕ Ã£Õ×ÝÕÝÕ –ÕÕ»Õß.

^ ¯Õ ×Ã£Õ ÝÕß

ÃÕ×´ÕÝÕß ¯Õ´ÕÜÕ

(1) ÁÕß. ÝÕÕ¯ÕÕ»Õ¤ÕÃÕ †ÝÕ¾ÕÕ»Õ, ×¾Õ.Ã.Ã. ÝÕ£ÕÕ ÃÕ×´ÕÝÕß ¯Õ´ÕÜÕ

ÃÕ¤¦ÃµÕ

(2) ÁÕß.ÃÕ•ÕµÕ ÃÕÕ¾ÕÛúÕ¸¦, ×¾Õ.Ã.Ã.

(3) ÁÕß.®ÕÕ®ÕÕ•Õß ¿ÕÕ´ÕÛúô¦, ×¾Õ.Ã.Ã.

(4) ÁÕß.Æ×¸¦³ÕÕ‰ú •ÕÕ¾Õô¦, ×¾Õ.Ã.Ã.

(5) ÁÕß.¸Õ•Õ¦¡ ¯ÕÕ™ÞÕß, ×¾Õ.Ã.Ã.

(6) >Õ.†×®Õ»Õ ²ÕÕ>¦, ×¾Õ.Ã.Ã.

(7) ÁÕß.¯Õ¿ÕÕÝÕ šÕÛú¸¦, ×¾Õ.Ã.Ã.

(8) ÁÕß.ÃÕ•ÕµÕ ÛúôÛú¸¦, ×¾Õ.Ã.Ã.

(9) ÁÕß.Ã¸¦¿Õ ÝÕÕ¸¦, ×¾Õ.Ã.Ã.

(10) ÁÕß.•ÕµÕÝÕ ¯ÕÕ™ß»Õ, ×¾Õ.Ã.Ã.

(11) ÁÕß.¸Õ•Õ¿Õ ™Õ¯Õ, ×¾Õ.Ã.Ã.

´ÕÆÕ¸¦ÕÅ™¦ ×¾Õ¬ÕÕ®Õ´Õ>¦ô¦ ÃÕ×"Õ¾ÕÕ»ÕµÕ

ÁÕß. µÕ. Ûú. "Õ¾ÆÕÞÕ, ÃÕ×"Õ¾Õ

ÁÕß. Ã. Ã. ÝÕÕµÕÛú¾ÕÕ>¦, ×¾Õ¢ÕßµÕ ÃÕ»»ÕÕÝÕÕ¸¦

ÁÕß´ÕÝÕß ´Õ'Õ®ÕÕ ÝÕô¦ÛÚú¸¦, ^¯Õ ÃÕ×"Õ¾Õ

ÁÕß. ÃÕÕ. ®Õ. ÃÕÕ®Õ¯Õ, †¾Õ¸¦ ÃÕ×"Õ¾Õ

ÃÕÕõÕß¤Õ¸¦ :-

×¾Õ³ÕÕÝÕßµÕ ¯Õ×ÝÕ×®Õ¬Õß

ÃÕÕ¾Õ•Õ×®ÕÛú †Õ¸ÕÝµÕ ×¾Õ³ÕÕÝÕ

ÁÕß´ÕÝÕß ÃÕ•ÕÕÝÕÕ ÃÕÕ×®ÕÛú, ¯Õ¬ÕÕ®Õ ÃÕ×"Õ¾Õ

^""Õ ¾Õ ÝÕ¡Õ ×¿ÕõÕÞÕ ×¾Õ³ÕÕÝÕ

(1) >Õ.ÃÕ•ÕµÕ "ÕÆÕ¤¦, ¯Õ¬ÕÕ®Õ ÃÕ×"Õ¾Õ

2) Áßß.¸ß.ÝßßÞß¬ß¾ß, ÃßÆ¡ Ãß×“ß¾ß

3) Áßß.¯ßß.´ß.ÝßßÛú™¡, ^¯ß Ãß×“ß¾ß

4) Áßß.•ß.>ßß.³ßÝßßÝß, Ãß“ßß»ßÛú, ¾µß¾ßÃßßµß ×¿ßõßÞß Ãß“ßß»ß®ßß»ßµß

5) Áßß. Ãß.Ûúß.´ßÆß•ß®ß, Ãß“ßß»ßÛú, Ýß¡ß ×¿ßõßÞß Ãß“ßß»ß®ßß»ßµß

³ßß¸¡ÝßßÞß ×®ßµß¡ßÛú ¾ß ´ßÆß»ßÜßß¯ß×¸¡õßÛú µßß“µßß Ãß®ß 2010-2011 µßß ¾ßÂßß“µßß ×¾ß×®ßµßß•ß®ß »ßÜß †Æ¾ßß»ßß¾¸ß»ß †®ß¤ß®ß Úú. †ß¸¡-1 Ãß¤¡³ßßÝß ¯ß¬ßß®ß Ãß×“ß¾ß, Ãßß¾ß•ß×®ßÛú †ß¸¡ßÝµß ×¾ß³ßßÝß µßß“ßß Ãßßõß ‘ßÝß»ßß.

²Ö¬Ö¾ÖÖ¸¡, ×¤®ÖÖÛú 1 •Ö»Ö, 2015
»ÖÖÛú»ÖÜÖÖ ÃÖ×´ÖŸÖß

ÃÖ×´ÖŸÖß“Öß ²ÖšÛú ²Ö¬Ö¾ÖÖ¸¡, ×¤®ÖÖÛú 1 •Ö»Ö, 2015 ¸Ö•Öß ×¾Ö¬ÖÖ®Ö ³Ö¾Ö®Ö, ´Ö²Ö‡¡ µÖ£Ö ¤¡ÖÖ¸ß 12.30 ¾ÖÖ•ÖŸÖÖ ÃÖ¹ý Æ‰ú®Ö ¤¡ÖÖ¸ß 2.04 ¾ÖÖ•ÖŸÖÖ Ã£Ö×ÝÖŸÖ –ÖÖ»Öß.

^ ¯Ö ×Ã£Ö ŸÖß

ÃÖ×´ÖŸÖß ¯Ö´ÖÜÖ

(1) ÁÖß. ÝÖÖ¯ÖÖ»Ö¤ÖÃÖ †ÝÖ¾ÖÖ»Ö, ×¾Ö.ÃÖ.ÃÖ. ŸÖ£ÖÖ ÃÖ×´ÖŸÖß ¯Ö´ÖÜÖ

ÃÖ¤ÃµÖ

(2) ÁÖß.×¿Ö¾ÖÖ•Öß¸Ö¾Ö ®ÖÖ‡Ûú, ×¾Ö.ÃÖ.ÃÖ.

(3) ÁÖß.ÃÖ•Öµ Ã×Ö¾ÖÛúÖ¸¡, ×¾Ö.ÃÖ.ÃÖ.

(4) ÁÖß.®ÖÖ®ÖÖ•Öß ¿ÖÖ´ÖÛúÖ¡, ×¾Ö.ÃÖ.ÃÖ.

(5) ÁÖß.Æ×¸¡³ÖÖ‰ú •ÖÖ¾ÖÖ¡, ×¾Ö.ÃÖ.ÃÖ.

(6) ÁÖß.¸Ö•Ö¦¡ ¯ÖÖ™ÞÖß, ×¾Ö.ÃÖ.ÃÖ.

(7) ÁÖß.µÖÖÝÖ¿Ö ÃÖÖÝÖ¸¡, ×¾Ö.ÃÖ.ÃÖ.

(8) ›Ö.†×®Ö»Ö ²ÖÖ›¡, ×¾Ö.ÃÖ.ÃÖ.

(9) ÁÖß.¯Ö¿ÖÖŸÖ šÖÛú¸¡, ×¾Ö.ÃÖ.ÃÖ.

(10) ÁÖß.ÃÖ•Öµ ÛúÖ¡ÛúÖ¸¡, ×¾Ö.ÃÖ.ÃÖ.

(11) ÁÖß.ÃÖŸµÖ•ÖßŸÖ ¯ÖÖ™ß»Ö¬ÃÖ¹›ÛúÖ¸¡, ×¾Ö.ÃÖ.ÃÖ.

(12) ÁÖß.ÃÖ¸¡¿Ö ÝÖÖ¸¡, ×¾Ö.ÃÖ.ÃÖ.

(13) ÁÖß.•ÖµÖŸÖ ¯ÖÖ™ß»Ö, ×¾Ö.ÃÖ.ÃÖ.

(14) ÁÖß.´ÖÖ×ÞÖÛú¸¡Ö¾Ö šÖÛú¸¡, ×¾Ö.¯Ö.ÃÖ.

´ÖÆÖ¸¡ÖÅ™¡ ×¾Ö¬ÖÖ®Ö´Ö›¡Ö¡ ÃÖ×“Ö¾ÖÖ»Ö

ÁÖß.ÃÖ.ÃÖÖ.ÝÖÖµÖÛú¾ÖÖ›¡, ×¾Ö¢ÖßµÖ ÃÖ»»ÖÖÝÖÖ¸¡

ÁÖß´ÖŸÖß ´Ö‘Ö®ÖÖ ŸÖÖ¡ÛúÖ¸¡, ^¯Ö ÃÖ×“Ö¾Ö

ÁÖß.ŠúŸÖ¸¡Ö•Ö ÛÖ›¡ŸÖ¸¡ÛúÖ¸¡, ^¯Ö ÃÖ×“Ö¾Ö

ÁÖß.ÃÖÖ´Ö®ÖÖ£Ö ÃÖÖ®Ö¯Ö, †¾Ö¸¡ ÃÖ×“Ö¾Ö

×®Ö´Ö×¡ÖŸÖ :-

´ÖÆÖ»ÖÜÖÖÛúÖ¸¡ Ûúßµßß»ßµß

ÁÖß´ÖŸÖß ¿ßß»ßß •ßßŸÖ, ´ÖÆÖ»ßÜßßÛúß¸¡, ®ßßŸÖ¯Ö¸¡

ÁÖß.•ßÆßŸÖß¸¡ ‡®ßß´Ö¤¡Ö¸¡,

¾Ö×¸ÂŠ¡ ^¯Ö ´ÖÆÖ»ßÜßßÛúß¸¡, ´Ö²Ö‡.

×¾Ö³ßßŸÖßµß †×¬ÖÛúß¸ß

ÁÖß. ÃÖ®ßß»Ö ¯ßß¸¾ßß»Ö, †×ŸÖ×¸ŒŸÖ ´ÖÜµß ÃÖ×"Ö¾Ö, ×®ßµßß•Ö®Ö ×¾Ö³ßßŸÖ, ´Ö¡ßß»ßµß, ´Ö²Ö‡.

ÁÖß. ÃÖ×ŸÖ¿Ö ŸÖ¾Ö‡, ¯Ö¬ßß®Ö ÃÖ×"Ö¾Ö, •Ö»ßÃÖ¯Ö¤Ö ×¾Ö³ßßŸÖ, ´Ö¡ßß»ßµß,´Ö²Ö‡

ÁÖß. †Ö¸¡. ²ßß. ¿ßŒ»ßß, ÛúßµßÛúß¸ß ÃÖ"ßß»ßÛú, ×¾Ö¤¡³Ö ¯ßß™²Ö¬ßß¸¡ ×¾ßÛúßÃÖ ´ÖÆÖ´Ö>¡Ô¡

ÁÖß. ×²Ö¸Ö•Ö¤¡Ö¸¡, ÛúßµßÛúß¸ß ÃÖ"ßß»ßÛú, ŸßÖ¤Ö¾Ö¸ß ´Ö¸ßš¾ß>¡Ö ¯ßß™²Ö¬ßß¸¡ ×¾ßÛúßÃÖ ´ÖÆÖ´Ö>¡Ô¡

ÁÖß. '"ßß™¡, ÛúßµßÛúß¸ß ÃÖ"ßß»ßÛú, ÛúÅÞßß Üßß¸¡, ´Ö¸ßš¾ß>¡Ö ×¾ßÛúßÃÖ ´ÖÆÖ´Ö>¡Ô¡

ÁÖß. Æ. ´Ö. Ø¿Ö¤¡, ´ÖÜµß †×³Ö¤µßŸßß (¯Ö³ßß¸ß ÛúßµßÛúß¸ß ÃÖ"ßß»ßÛú) ŸßÖ¯Ö¬ß ×¾ßÛúßÃÖ ¯ßß™²Ö¬ßß¸¡ ´ÖÆÖ´Ö>¡Ô¡, •ÖÔ¡ŸßÖ¾Ö

ÁÖß. †Ö¸¡. Ûú. ×´Ö™¡¸¡Ûú¸¡, ´ÖÜµß †×³Ö¤µßŸßß, •Ö»ßÃÖ¯Ö¤Ö¡, †Ö¸¡ŸßÖ²ßÖ¤¡

ÁÖß. ¾Æß. ™ß. ŸßÖ¤¡Ô¡, †×¬Öõß¯Ûú †×³Ö¤µßŸßß, †¯¯Ö¸¡ ¯Ö®ßŸßŸßß ¯ÖÛú»¯Ö ®ßß¤¡>¡.

³ßß¸¡ŸßÖ"ß ×®ßµß¡ßÛú ¾ß ´ÖÆÖ»ßÜßß¯Ö×¸¡õßÛú µßß"µßß ÃÖ®Ö 2010-2011 µßß ¾ßÂßß"µßß ×¾Ö×®ßµßß•Ö®Ö »ßÜß †Æ¾ßß»ßß¾Ö¸ß»Ö †®Ö¤Ö®Ö Ûú. †Ö-1 ÃÖ¤¡³ßßŸÖ ¯Ö¬ßß®Ö ÃÖ×"Ö¾Ö, ×®ßµßß•Ö®Ö ×¾Ö³ßßŸÖ µßß"ßß ÃßßõÖ 'ßŸÖ»ßß.

´ÖÝÖôï¾ÖÖ¸¡, ×¤®ÖÖÛú 7 •Ö»Ö, 2015
»ÖÖÛú»ÖÜÖÖ ÃÖ×´ÖÝÖß

ÃÖ×´ÖÝÖß"Öß ²ÖšÛú ´ÖÝÖôï¾ÖÖ¸¡, ×¤®ÖÖÛú 7 •Ö»Ö, 2015 ¸Ö•Öß ×¾Ö¬ÖÖ®Ö ³Ö¾Ö®Ö, ´Ö²Ö‡¡ µÖ£Ö ¤¯ÖÖ¸ß 2.00 ¾ÖÖ•ÖÝÖÖ ÃÖ¹ý Æ‰ú®Ö ¤¯ÖÖ¸ß 2.40 ¾ÖÖ•ÖÝÖÖ Ã£Ö×ÝÖÝÖ –ÖÖ»Öß.

^ ¯Ö ×Ã£Ö ÝÖß

ÃÖ×´ÖÝÖß ¯Ö´ÖÜÖ

(1) ÁÖß. ÝÖÖ¯ÖÖ»Ö¤ÖÃÖ †ÝÖ¾ÖÖ»Ö, ×¾Ö.ÃÖ.ÃÖ. ÝÖ£ÖÖ ÃÖ×´ÖÝÖß ¯Ö´ÖÜÖ

ÃÖ¤ÃµÖ

(2) ÁÖß. ÃÖ•ÖµÖ ÃÖÖ¾ÖÛúÖ¸¡, ×¾Ö.ÃÖ.ÃÖ.

(3) ÁÖß. ®ÖÖ®ÖÖ•Öß ¿ÖÖ´ÖÛúôï, ×¾Ö.ÃÖ.ÃÖ.

(4) ÁÖß. Æ×¸¡³ÖÖ‰ú •ÖÖ¾Öôï, ×¾Ö.ÃÖ.ÃÖ.

(5) ÁÖß. ¸Ö•Ö¦¡ ¯ÖÖ™ÞÖß, ×¾Ö.ÃÖ.ÃÖ.

(6) >Ö. †×®Ö»Ö ²ÖÖ>¡, ×¾Ö.ÃÖ.ÃÖ.

(7) ÁÖß. ¯Ö¿ÖÖÝÖ šÖÛú¸¡, ×¾Ö.ÃÖ.ÃÖ.

(8) ÁÖß. ÃÖ•ÖµÖ ÛúôïÛú¸¡, ×¾Ö.ÃÖ.ÃÖ.

(9) ÁÖß. ÃÖ¸¡¿Ö ÝÖÖ¸¡, ×¾Ö.ÃÖ.ÃÖ.

(10) ÁÖß. •ÖµÖÝÖ ¯ÖÖ™ß»Ö, ×¾Ö.ÃÖ.ÃÖ.

(11) ÁÖß. ¸Ö•Ö¿Ö ™Ö¯Ö, ×¾Ö.ÃÖ.ÃÖ.

´ÖÆÖ¸¡ÖÅ™¡ ×¾Ö¬ÖÖ®Ö´Ö>¡ôï ÃÖ×"Ö¾ÖÖ»ÖµÖ

ÁÖß. µÖ. Ûú. "Ö¾ÆÖÞÖ, ÃÖ×"Ö¾Ö

ÁÖß. ÃÖ. ÃÖÖ. ÝÖÖµÖÛú¾ÖÖ>¡, ×¾Ö¢ÖßµÖ ÃÖ»»ÖÖÝÖÖ¸¡

ÁÖß´ÖÝÖß ´Ö'Ö®ÖÖ ÝÖôïÛú¸¡, ^¯Ö ÃÖ×"Ö¾Ö

ÁÖß. ÃÖÖ. ®Ö. ÃÖÖ®Ö¯Ö, †¾Ö¸¡ ÃÖ×"Ö¾Ö

ÃÖÖõÖß¤Ö¸¡ :-

×¾Ö³ÖÖÝÖßµÖ ¯Ö×ÝÖ×®Ö¬Öß

ÃÖÖ¾Ö•Ö×®ÖÛú †Ö¸ÖÝµÖ ×¾Ö³ÖÖÝÖ

ÁÖß´ÖÝÖß ÃÖ•ÖÖÝÖÖ ÃÖÖ×®ÖÛú, ¯Ö¬ÖÖ®Ö ÃÖ×"Ö¾Ö

^""Ö ¾Ö ÝÖ¡Ö ×¿ÖõÖÞÖ ×¾Ö³ÖÖÝÖ

1)>Ö.ÃÖ•ÖµÖ "ÖÆÖ¤¡, ¯Ö¬ÖÖ®Ö ÃÖ×"Ö¾Ö

2) ÁÖß. ¸Ö. ÝÖÖ. •ÖÖ¬Ö¾Ö, ÃÖÆ¡ ÃÖ×"Ö¾Ö

3) ÁÖß. ¯ÖÖ. ´Ö. ŸÖÖÛú™¦, ^¯Ö ÃÖ×"Ö¾Ö

4) ÁÖß. •Ö. >¦ß .³ÖŸÖÖŸÖ, ÃÖ"ÖÖ»ÖÛú, ¾µÖ¾ÖÃÖÖµÖ ×¿ÖõÖÞÖ ÃÖ"ÖÖ»Ö®ÖÖ»ÖµÖ

5) ÁÖß. ÃÖ. Úúß. ´ÖÆÖ•Ö®Ö, ÃÖ"ÖÖ»ÖÛú, ŸÖ¡Ö ×¿ÖõÖÞÖ ÃÖ"ÖÖ»Ö®ÖÖ»ÖµÖ

³ÖÖ¸ŸÖÖ"Ö ×®ÖµÖ¡ÖÛú ¾Ö ´ÖÆÖ»ÖÜÖÖ¯Ö×¸¦õÖÛú µÖÖ"µÖÖ ÃÖ®Ö 2010-2011 µÖÖ ¾ÖÂÖÖ"µÖÖ ×¾Ö×®ÖµÖÖ•Ö®Ö »ÖÜÖ †Æ¾ÖÖ»ÖÖ¾Ö¸ß»Ö †®Ö¤Ö®Ö Úú. >¦²»µÖ-3 ÃÖ¤¦³ÖÖŸÖ ¯Ö¬ÖÖ®Ö ÃÖ×"Ö¾Ö, ^""Ö ¾Ö ŸÖ¡Ö ×¿ÖõÖÞÖ ×¾Ö³ÖÖŸÖ µÖÖ"Öß ÃÖÖõÖ 'ÖŸÖ»Öß.

´ÖÝÖôÖ¼ÖÖ¸, ×¤Ö®ÖÖÛú 11 †ÖÝÖÃ™Ö, 2015
»ÖÖÛú»ÖÜÖÖ ÃÖ×´ÖÝÖß

ÃÖ×´ÖÝÖß“Öß ²ÖšÛú ´ÖÝÖôÖ¼ÖÖ¸Ö, ×¤Ö®ÖÖÛú 11 †ÖÝÖÃ™Ö, 2015 ¸Ö•Öß ×¾Ö¬ÖÖ®Ö ³Ö¾Ö®Ö, ´Ö²Ö‡Ö µÖ£Ö ¤Ö¯ÖÖ¸ß 12.00 ¾ÖÖ•ÖÝÖÖ ÃÖ¹ý ÆÖ‰ú®Ö ¤Ö¯ÖÖ¸ß 1.55 ¾ÖÖ•ÖÝÖÖ Ã£Ö×ÝÖÝÖ –ÖÖ»Öß.

^ ¯Ö ×Ã£Ö ÝÖß

ÃÖ×´ÖÝÖß ¯Ö´ÖÜÖ

(1) ÁÖß. ÝÖÖ¯ÖÖ»Ö¤ÖÃÖ †ÝÖ¾ÖÖ»Ö, ×¾Ö.ÃÖ.ÃÖ. ÝÖ£ÖÖ ÃÖ×´ÖÝÖß ¯Ö´ÖÜÖ

ÃÖ¤ÖÃµÖ

(2) ÁÖß. ×¿Ö¾ÖÖ•Öß¸Ö¾Ö ®ÖÖ‡Ûú, ×¾Ö.ÃÖ.ÃÖ.

(3) ÁÖß. ÃÖ•Öµ Ö ÃÖÖ¾ÖÛúÖ¸, ×¾Ö.ÃÖ.ÃÖ.

(4) ÁÖß. ®ÖÖ®ÖÖ•Öß ¿ÖÖ´ÖÛúôÖ, ×¾Ö.ÃÖ.ÃÖ.

(5) ÁÖß. Æ×¸Ö³ÖÖ‰ú •ÖÖ¾ÖôÖ, ×¾Ö.ÃÖ.ÃÖ.

(6) ÁÖß. ¸Ö•Ö¦Ö ¯ÖÖ™ÖÞÖß, ×¾Ö.ÃÖ.ÃÖ.

(7) ÁÖß´ÖÝÖß ´ÖÖ¬Ö¸ß ×´ÖÃÖÖôÖ, ×¾Ö.ÃÖ.ÃÖ.

(8) ÁÖß. µÖÖÝÖ¿Ö ÃÖÖÝÖ¸Ö, ×¾Ö.ÃÖ.ÃÖ.

(9) >Ö. †×®Ö»Ö ²ÖÖ>Ö, ×¾Ö.ÃÖ.ÃÖ.

(10) ÁÖß. ¯Ö¿ÖÖÝÖ šÖÛú¸Ö, ×¾Ö.ÃÖ.ÃÖ.

(11) ÁÖß. ÃÖ•Öµ Ö ÛúôÖÛú¸Ö, ×¾Ö.ÃÖ.ÃÖ.

(12) ÁÖß. ÃÖÝµÖ•ÖßÝÖ ¯ÖÖ™Öß»Ö–Ö¹>ÖÛú¸Ö, ×¾Ö.ÃÖ.ÃÖ.

(13) ÁÖß. ¾Ö³Ö¾Ö ®ÖÖ‡Ûú, ×¾Ö.ÃÖ.ÃÖ.

(14) ÁÖß. ÃÖ¸Ö¿Ö ÝÖÖ¸Ö, ×¾Ö.ÃÖ.ÃÖ.

(15) ÁÖß. •ÖµÖÝÖ ¯ÖÖ™Öß»Ö, ×¾Ö.¯Ö.ÃÖ.

(16) ÁÖß. ¸Ö•Ö¿Ö ™Ö¯Ö, ×¾Ö.ÃÖ.ÃÖ.

(17) ÁÖß. ³ÖÖÃÛú¸Ö •ÖÖ¬Ö¾Ö, ×¾Ö.ÃÖ.ÃÖ.

(18) ÁÖß. ´ÖÖ×ÞÖÛú¸Ö¾Ö šÖÛú¸Ö, ×¾Ö.¯Ö.ÃÖ.

´ÖÆÖ¸ÖÂ™Ö ×¾Ö¬ÖÖ®Ö´Ö>ÖôÖ ÃÖ×“Ö¾ÖÖ»ÖµÖ

1. ÁÖß´ÖÝÖß ´Ö‘Ö®ÖÖ ÝÖôÖÛú¸Ö, ^¯Ö ÃÖ×“Ö¾Ö
2. ÁÖß. ÃÖÖ´Ö®ÖÖ£Ö ÃÖÖ®Ö¯Ö, †¾Ö¸Ö ÃÖ×“Ö¾Ö

×®Ö´Ö×¡ÖŸÖ :-

´ÖÆÖ»ÖÜÖÛúÖ¸¡ µÖÖ“Ö ÛúÖµÖÖ»ÖµÖ, ´Ö²Ö‡

1. ÁÖß´ÖŸÖß ´ÖÖ»ÖÖ ×ÃÖ®ÆÖ, ¯Ö¬ÖÖ®Ö ´ÖÆÖ»ÖÜÖÛúÖ¸¡
   (¾ÖÖ×ÞÖ×•µÖÛú-1), ´Ö²Ö‡
2. ÁÖß´ÖŸÖß ×¿Ö»ÖÖ •ÖÖŸÖ, ´ÖÆÖ»ÖÜÖÛúÖ¸¡, ®ÖÖŸÖ¯Ö¸

×¾Ö¢Ö ×¾Ö³ÖÖŸÖ, ´Ö¡ÖÖ»ÖµÖ
ÁÖß. ×²Ö•ÖÖµÖÛú´ÖÖ¸¡, ÃÖ×“Ö¾Ö, »ÖÜÖÖ ¾Ö ÛúÖÂÖÖŸÖ¸

ÃÖÖõÖß¤Ö¸¡ :-
×¾Ö³ÖÖŸÖßµÖ ¯Ö×ŸÖ×®Ö¬Öß

1) ÁÖß. Ã÷•ÖµÖ ÛúÖ´ÖÖ¸¡, ¯Ö¬ÖÖ®Ö ÃÖ×“Ö¾Ö, ´Ö×Æ»ÖÖ ¾Ö ²ÖÖ»Ö ×¾ÖÛúÖÃÖ ×¾Ö³ÖÖŸÖ.
2) ÁÖß´ÖŸÖß ´Ö×®ÖÂÖÖ ´ÆÃÖÛúÖ¸¡, ÃÖ×“Ö¾Ö-2, ®ÖŸÖ¸¡×¾ÖÛúÖÃÖ ×¾Ö³ÖÖŸÖ.
3) ÁÖß´ÖŸÖß ×¾Ö×®ÖŸÖÖ ¾Ö¤¡-ØÃÖŸÖ»Ö, †ÖµÖŒŸÖ, †ÖµÖÃÖß›ß‹ÃÖ
4) ÁÖß.¿ÖÖ´Ö ¾Ö¬Ö®Ö, †ÖµÖŒŸÖ, ®ÖÖŸÖ¯Ö¸¡ ´ÖÆÖ®ÖŸÖ¸¡¯ÖÖ×»ÖÛúÖ
5) ÁÖß. “Ö¦ÛúÖŸÖ ŸÖ›¾ÖÖ¸¡, †ÖµÖŒŸÖ, †´Ö¸¡Ö¾ÖŸÖß ´ÖÆÖ®ÖŸÖ¸¡¯ÖÖ×»ÖÛúÖ
6) ÁÖß. ÃÖÖ´Ö®ÖÖ£Ö ¿Ö™¦, †ÖµÖŒŸÖ, †ÛúÖ»ÖÖ ´ÖÆÖ®ÖŸÖ¸¡¯ÖÖ×»ÖÛúÖ
7) ÁÖß. †µÖ²Ö ÜÖÖ®Ö, ^¯ÖÖµÖŒŸÖ, †Ö¸¡ŸÖÖ²ÖÖ¤¡ ´ÖÆÖ®ÖŸÖ¸¡¯ÖÖ×»ÖÛúÖ
8) ÁÖß. ¸¡Ö•Ö¦¡ “Ö¾ÆÖÞÖ, †ÖµÖŒŸÖ, (†ÖµÖÃÖß›ß‹ÃÖ), ´Ö×Æ»ÖÖ ¾Ö ²ÖÖ»Ö ×¾ÖÛúÖÃÖ

³ÖÖ¸¡ŸÖÖ“Ö ×®ÖµÖ¡ÖÛú ¾Ö ´ÖÆÖ»ÖÜÖÖ¯Ö×¸¡õÖÛú µÖÖ“µÖÖ ÃÖ®Ö 2010-2011 µÖÖ ¾ÖÂÖÖ“µÖÖ ×¾Ö×®ÖµÖÖ•Ö®Ö »ÖÜÖ †Æ¾ÖÖ»ÖÖ¾Ö¸¡ß»Ö †®Ö¤¡Ö®Ö ÛÚ. ‹ŒÃÖ-1 ÃÖ¤¡³ÖÖŸÖ ¯Ö¬ÖÖ®Ö ÃÖ×“Ö¾Ö, ´Ö×Æ»ÖÖ ¾Ö ²ÖÖ»Ö×¾ÖÛúÖÃÖ ×¾Ö³ÖÖŸÖ µÖÖ“Öß ÃÖÖõÖ ‘ÖŸÖ»Öß.

´ÖÝÖô¾ÖÖ¸¡, ×¤®ÖÖÛú 25 †ÖÝÖÃ™¡, 2015
»ÖÖÛú»ÖÜÖÖ ÃÖ×´ÖÝÖß

ÃÖ×´ÖÝÖß“Öß ²ÖšÛú ´ÖÝÖô¾ÖÖ¸¡, ×¤®ÖÖÛú 25 †ÖÝÖÃ™¡, 2015 ¸Ö•Öß ×¾Ö¬ÖÖ®Ö ³Ö¾Ö®Ö, ´Ö²Ö‡¡ µÖ£Ö ¤¯ÖÖ¸ß 12.00 ¾ÖÖ•ÖÝÖÖ ÃÖ¹ý Æ‰ú®Ö ¤¯ÖÖ¸ß 2.20 ¾ÖÖ•ÖÝÖÖ Ã£Ö×ÝÖÝÖ –ÖÖ»Öß.

^ ¯Ö ×Ã£Ö ÝÖß

ÃÖ×´ÖÝÖß ¯Ö´ÖÜÖ

(1) ÁÖß. ÝÖÖ¯ÖÖ»Ö¤ÖÃÖ †ÝÖ¾ÖÖ»Ö, ×¾Ö.ÃÖ.ÃÖ. ÝÖ£ÖÖ ÃÖ×´ÖÝÖß ¯Ö´ÖÜÖ

ÃÖ¤ÃµÖ

(2) ÁÖß. ×¿Ö¾ÖÖ•Öß¸Ö¾Ö ®ÖÖ‡Ûú, ×¾Ö.ÃÖ.ÃÖ.

(3) ÁÖß. ®ÖÖ®ÖÖ•Öß ¿ÖÖ´ÖÛúô¡, ×¾Ö.ÃÖ.ÃÖ.

(4) ÁÖß. Æ×¸¡³ÖÖ‰ú •ÖÖ¾Öô¡, ×¾Ö.ÃÖ.ÃÖ.

(5) ÁÖß. ¸Ö•Ö¦¡ ¯ÖÖ™¡ÞÖß, ×¾Ö.ÃÖ.ÃÖ.

(6) ÁÖß´ÖÝÖß ´ÖÖ¬Ö¸ß ×´ÖÃÖÖô¡, ×¾Ö.ÃÖ.ÃÖ.

(7) ÁÖß. µÖÖÝÖ¿Ö ÃÖÖÝÖ¸¡, ×¾Ö.ÃÖ.ÃÖ.

(8) >Ö. †×®Ö»Ö ²ÖÖ>¡, ×¾Ö.ÃÖ.ÃÖ.

(9) ÁÖß. ¯Ö¿ÖÖÝÖ šÖÛú¸¡, ×¾Ö.ÃÖ.ÃÖ.

(10) ÁÖß. ÃÖ•ÖµÖ ÛúôÛú¸¡, ×¾Ö.ÃÖ.ÃÖ.

(11) ÁÖß. ÃÖÝµÖ•ÖßÝÖ ¯ÖÖ™ß»Ö–ÃÖ¹ý>¡Ûú¸¡, ×¾Ö.ÃÖ.ÃÖ.

(12) ÁÖß. ÃÖ¸¡¿Ö ÝÖÖ¸¡, ×¾Ö.ÃÖ.ÃÖ.

(13) ÁÖß. •ÖµÖÝÖ ¯ÖÖ™ß»Ö, ×¾Ö.ÃÖ.ÃÖ.

(14) ÁÖß. •ÖµÖÝÖ ¯Ö. ¯ÖÖ™ß»Ö, ×¾Ö.¯Ö.ÃÖ.

(15) ÁÖß. †´Ö¸¡ØÃÖÆ¡ ¯Ö×>¡ÝÖ, ×¾Ö.¯Ö.ÃÖ.

(16) ÁÖß. ´ÖÖ×ÞÖÛú¸¡¾Ö šÖÛú¸¡, ×¾Ö.¯Ö.ÃÖ.

(17) ÁÖß. ÃÖ•ÖµÖ ¤¡¢Ö, ×¾Ö.¯Ö.ÃÖ.

¯ÖÆÖ¸¡ÖÂ™¡ ×¾Ö¬ÖÖ®Ö´Ö>¡ô¡ ÃÖ×“Ö¾ÖÖ»ÖµÖ

1. ÁÖß. ^.×Ûú. “Ö¾ÆÖÞÖ, ÃÖ×“Ö¾Ö
2. ÁÖß´ÖÝÖß ´Ö‘Ö®ÖÖ ÝÖô¡ÛÛú¸¡, ^¯Ö ÃÖ×“Ö¾Ö
3. ÁÖß.ÃÖ.ÃÖÖ. ÝÖÖµÖÛú¾ÖÖ>¡, ×¾Ö¢ÖßµÖ ÃÖ»»ÖÖÝÖÖ¸
4. ¡ÁÖß. ÁÖß.“Ö.ÁÖß¸¡ÝÖ´Ö, ^¯Ö ÃÖ×“Ö¾Ö ÝÖ£ÖÖ ×®ÖµÖ¡ÖÞÖ †×¬ÖÛúÖ¸ß

×®Ö´Ö×¡ÖŸÖ :*

´ÖÆÖ»ÖÜÖÖÛúÖ¸ Ûúõµõõ»Öµõ, ´Ö²Ö‡/®ÖÖŸÖ¯Ö¸

1. ÁÖß´ÖŸÖß ´ÖÖ»ÖÖ ×ÃÖ®ÆÖ, ¯Ö¬ÖÖ®Ö ´ÖÆÖ»ÖÜÖÖÛúÖ¸
2. ÁÖß´ÖŸÖß ×¿Ö»ÖÖ •ÖÖŸÖ, ´ÖÆÖ»ÖÜÖÖÛúÖ¸

×¾ÖÖ¢Ö ×¾Ö³ÖÖŸÖ, ´Ö¡ÖÖ»Öµõ
ÁÖß. ×¾Ö•Öµõ Úú´ÖÖ¸, ¯Ö¬ÖÖ®Ö ÃÖ×“Ö¾Ö

ÃÖÖõÖß¤Ö¸ :-

ŸÖÆ ×¾Ö³ÖÖŸÖ

^¯Ö×Ã£ÖŸÖ †×¬ÖÛúÖ¸ß

1. ÁÖß. Ûú.¯Öß. ²Öõß, †¯Ö¸ ´ÖÜµõ ÃÖ×“Ö¾Ö, ŸÖÆ ×¾Ö³ÖÖŸÖ
2. ÁÖß. ¸Ö•Ö¦ ØÃÖŸÖ, >ß.•Öß.¯Öß. Úúõµõõ»Öµõ

³ÖÖ¸ŸÖÖ“Ö ×®Öµõ¡ÖÛú ¾Ö ´ÖÆÖ»ÖÜÖÖ¯Ö×¸ÖõÛú µÖÖ“µÖÖ ÃÖ®Ö 2010-2011 µÖÖ ¾ÖÃÖÖ“µÖÖ ×¾Ö×®Öµõõ•Ö®Ö »ÖÜÖ †Æ¾ÖÖ»ÖÖ¾Ö¸ß»Ö †®Ö¤Ö®Ö Úú. ²Öß-1 ¾Ö ²Öß-9 ÃÖ¤¡³ÖÖŸÖ ¯Ö¬ÖÖ®Ö ÃÖ×“Ö¾Ö, ŸÖÆ ×¾Ö³ÖÖŸÖ µÖÖ“Öß ÃÖÖõÖ ‘ÖŸÖ»Öß.

ÝÖ¹ý½ÖÖ¸¡, ×¤®ÖÖÛú 15 †ÖŒ™Ö²Ö¸¡, 2015
»ÖÖÛú»ÖÜÖÖ ÃÖ×´ÖÝÖß

ÃÖ×´ÖÝÖß“Öß ²ÖšÛú ÝÖ¹ý½ÖÖ¸¡, ×¤®ÖÖÛú 15 †ÖŒ™Ö²Ö¸¡, 2015 ¸¡Ö•Öß ¯ÖÖ»ÖßÃÖ ´ÖÜµÖÖ»ÖµÖ, ´Ö²Ö‡, µÖ£Ö ¤¯ÖÖ¸¡ß 2.30 ¾ÖÖ•ÖÝÖÖ ÃÖ¹ý ÆÖ‰ú®Ö ÃÖÖµÖÛúÖôß 5.20 ¾ÖÖ•ÖÝÖÖ Ã£Ö×ÝÖÝÖ –ÖÖ»Öß.

^ ¯Ö ×Ã£Ö ÝÖß

ÃÖ×´ÖÝÖß ¯Ö´ÖÜÖ

(1) ÁÖß. ÝÖÖ¯ÖÖ»Ö¤ÖÃÖ †ÝÖ¾ÖÖ»Ö, ×¾Ö.ÃÖ.ÃÖ. ÝÖ£ÖÖ ÃÖ×´ÖÝÖß ¯Ö´ÖÜÖ

ÃÖ¤ÃµÖ

(2) ÁÖß. ×¿Ö¾ÖÖ•Öß¸¡Ö¾Ö ®ÖÖ‡Ûú, ×¾Ö.ÃÖ.ÃÖ.

(3) ÁÖß. ÃÖ•Öµ Ö ÃÖÖ¾ÖÛúÖ¸¡, ×¾Ö.ÃÖ.ÃÖ.

(4) ÁÖß. ®ÖÖ®ÖÖ•Öß ¿ÖÖ´ÖÛúôÖ¡, ×¾Ö.ÃÖ.ÃÖ.

(5) ÁÖß. Æ×¸¡³ÖÖ‰ú •ÖÖ¾Öôß¡, ×¾Ö.ÃÖ.ÃÖ.

(6) ÁÖß. ¸¡Ö•Ö¦¡ ¯ÖÖ™ÞÖß, ×¾Ö.ÃÖ.ÃÖ.

(7) ÁÖß´ÖÝÖß ´ÖÖ¬Ö¸¡ß ×´ÖÃÖÖôß¡, ×¾Ö.ÃÖ.ÃÖ.

(8) ÁÖß. ÃÖ•Öµ Ö ÛúôÛú¸¡, ×¾Ö.ÃÖ.ÃÖ.

(9) ÁÖß. ¿Ö³Ö¸¡Ö•Ö ¤ÃÖÖ‡, ×¾Ö.ÃÖ.ÃÖ.

(10) ÁÖß. ¾ÖÃÖÝÖ¸¡Ö¾Ö “Ö¾ÆÖÞÖ, ×¾Ö.ÃÖ.ÃÖ.

(11) ÁÖß. ¸¡Ö•Ö¿Ö ™Ö¯Ö, ×¾Ö.ÃÖ.ÃÖ.

(12) ÁÖß. •ÖµÖÝÖ ¯ÖÖ™ß»Ö, ×¾Ö.¯Ö.ÃÖ.

(13) ÁÖß. ´ÖÖ×ÞÖÛú¸¡Ö¾Ö šÖÛú¸¡, ×¾Ö.¯Ö.ÃÖ.

´ÖÆÖ¸¡ÖÂ™¡ ×¾Ö¬ÖÖ®Ö´Ö›¡ôß¡ ÃÖ×“Ö¾ÖÖ»ÖµÖ

›Ö. †®ÖÝÖ ÛúôÃÖ, ¯Ö¬ÖÖ®Ö ÃÖ×“Ö¾Ö

ÁÖß. µÖ. Ûú. “Ö¾ÆÖÞÖ, ÃÖ×“Ö¾Ö

ÁÖß´ÖÝÖß ´Ö‘Ö®ÖÖ ÝÖôß¡ÛúÖ¸¡, ^¯Ö ÃÖ×“Ö¾Ö

ÁÖß. ÃÖÖ. ®Ö. ÃÖÖ®Ö¯Ö, †¾Ö¸¡ ÃÖ×“Ö¾Ö

×¾Ö³ÖÖÝÖßµÖ †×¬ÖÛúÖ¸¡ß

ÁÖß. Ûú. ¯Öß. ²ÖõÖß, †×ÝÖ×¸¡ŒÝÖ ´ÖÜµÖ ÃÖ×“Ö¾Ö, ÝÖÆ¡ ×¾Ö³ÖÖÝÖ

ÁÖß´ÖÝÖß ¾Ö´ÖÖ, ÃÖ×“Ö¾Ö, (×¾Ö¢ÖßµÖ ÃÖ¬ÖÖ¸¡ÞÖÖ), ×¾Ö¢Ö ×¾Ö³ÖÖÝÖ

ÁÖß. ¯Ö×¾ÖÞÖ ¤ß×õÖÝÖ, ¯ÖÖ»ÖßÃÖ ´ÖÆÖÃÖ“ÖÖ»ÖÛú, ´ÖÆÖ¸¡ÖÂ™¡ ¸¡Ö•µÖ

ÁÖß. ¾ÆÏß. >ß. ×´ÖÁÖÖ, <>ß•Öß, <Ã™²»Öß¿Ö´Ö™¦

ÁÖß´ÖŸÖß †•Ö®ÖÖ ŸµÖÖŸÖß, †ÖµÖ•Öß †>¦×´Ö®ÖßÃ™¦¿Ö®Ö

ÁÖß. Ûú. ¾ÖÛú™¦¿Ö, †×ŸÖ×¸¦ŒŸÖ ¯ÖÖ»ÖßÃÖ ´ÖÆÖÃÖ"ÖÖ»ÖÛú (¯Ö×¿Öõ÷ÖÞÖ)

ÁÖß. Ûú. ØÃÖŸÖ, <>ß•Öß,

ÁÖß. <. Ûú. ØÃÖŸÖ, >ßÃÖß¯Öß, †>¦×´Ö®ÖßÃ™¦¿Ö®Ö

ÁÖß. Ûú. ¯Öß. •ÖÖ¿Öß, >ÖµÖ¸¦Œ™¦¸¦ †Ö±ú ¯ÖÖ×ÃÖŒµÖ¿Ö®Ö

³ÖÖ¸¦ŸÖÖ"Ö ×®ÖµÖ¡ÖÛú ¾Ö ´ÖÆÖ»ÖÜÖÖ¯Ö×¸¦õÖÛú µÖÖ"µÖÖ ÃÖ®Ö 2010-2011 µÖÖ ¾ÖÂÖÖ"µÖÖ ×¾Ö×®ÖµÖÖ•Ö®Ö »ÖÜÖ †Æ¾ÖÖ»ÖÖ¾Ö¸¦ß»Ö †®Ö¤ÖÖ®Ö Ûú. ²Öß-1 ¾Ö ²Öß-9 ÃÖ¤³ÖÖŸÖ ¯Ö-ÖÖ®Ö ÃÖ×"Ö¾Ö, ŸÖÆ¦ ×¾Ö³ÖÖŸÖ µÖÖ"Öß ÃÖÖõÖ 'ÖŸÖ»Öß.

´ÖÝÖô¾ÖÖ¸¡, ×¤¡®ÖÖÛú 25 †ÖÝÖÃ™¡, 2015
»ÖÖÛú»ÖÜÖÖ ÃÖ×´ÖÝÖß

ÃÖ×´ÖÝÖß"Öß ²ÖšÛú ´ÖÝÖô¾ÖÖ¸¡, ×¤¡®ÖÖÛú 25 †ÖÝÖÃ™¡ 2015 ¸Ö•Öß ×¾Ö–ÖÖ®Ö ³Ö¾Ö®Ö, ´Ö²Ö‡¡ µÖ£Ö ¤¡¯ÖÖ¸ß 12-00 ¾ÖÖ•ÖÝÖÖ ÃÖºþ Æ‰ú®Ö ¤¡¯ÖÖ¸ß 2-20 ¾ÖÖ•ÖÝÖÖ Ã£Ö×ÝÖÝÖ –ÖÖ»Öß.

^ ¯Ö ×Ã£Ö ÝÖß

ÃÖ×´ÖÝÖß ¯Ö´ÖÜÖ

(1) ÁÖß. ÝÖÖ¯ÖÖ»Ö¤ÖÃÖ †ÝÖ¾ÖÖ»Ö, ×¾Ö.ÃÖ.ÃÖ. ÝÖ£ÖÖ ÃÖ×´ÖÝÖß ¯Ö´ÖÜÖ

ÃÖ¤¡ÃµÖ

(2) ÁÖß. ×¿Ö¾ÖÖ•Öß¸Ö¾Ö ®ÖÖ‡Ûú, ×¾Ö.ÃÖ.ÃÖ.

(3) ÁÖß. ®ÖÖ®ÖÖ•Öß ¿ÖÖ´ÖÛúô¡, ×¾Ö.ÃÖ.ÃÖ.

(4) ÁÖß. Æ×¸¡³ÖÖ‰ú •ÖÖ¾Öô¡, ×¾Ö.ÃÖ.ÃÖ.

(5) ÁÖß. ¸Ö•Ö¦¡ ¯ÖÖ™¡ÞÖß, ×¾Ö.ÃÖ.ÃÖ.

(6) ÁÖß´ÖÝÖß ´ÖÖ¬Ö¸¡ß ×´ÖÃÖÖô¡, ×¾Ö.ÃÖ.ÃÖ.

(7) ÁÖß. µÖÖÝÖ¿Ö ÃÖÖÝÖ¸¡, ×¾Ö.ÃÖ.ÃÖ.

(8) >Ö. †×®Ö»Ö ²ÖÖ>¡, ×¾Ö.ÃÖ.ÃÖ.

(9) ÁÖß. ¯Ö¿ÖÖÝÖ šÖÛú¸¡, ×¾Ö.ÃÖ.ÃÖ.

(10) ÁÖß. ÃÖ•ÖµÖ ÛúôÛú¸¡, ×¾Ö.ÃÖ.ÃÖ.

(11) ÁÖß. ÃÖÝµÖ•ÖßÝÖ ¯ÖÖ™ß»Ö–ÃÖ¹ý>Ûú¸¡, ×¾Ö.ÃÖ.ÃÖ.

(12) ÁÖß. ÃÖ¸¡¿Ö ÝÖÖ¸¡, ×¾Ö.ÃÖ.ÃÖ.

(13) ÁÖß. •ÖµÖÝÖ ¯ÖÖ™ß»Ö, ×¾Ö.ÃÖ.ÃÖ.

(14) ÁÖß. •ÖµÖÝÖ ¯Ö. ¯ÖÖ™ß»Ö, ×¾Ö.¯Ö.ÃÖ.

(15) ÁÖß. †´Ö¸¡ØÃÖÆ¡ ¯Ö×>¡ÝÖ, ×¾Ö.¯Ö.ÃÖ.

(16) ÁÖß. ´ÖÖ×ÞÖÛú¸¡Ö¾Ö šÖÛú¸¡, ×¾Ö.¯Ö.ÃÖ.

(17) ÁÖß. ÃÖ•ÖµÖ ¤¡¢Ö, ×¾Ö.¯Ö.ÃÖ.

´ÖÆÖ¸¡ÖÂ™¡ ×¾Ö–ÖÖ®Ö´Ö>¡ô¡ ÃÖ×"Ö¾ÖÖ»ÖµÖ

1. ÁÖß. ^. ×Ûú. "Ö¾ÆÖÞÖ, ÃÖ×"Ö¾Ö
2. ÁÖß´ÖÝÖß ´Ö'Ö®ÖÖ ÝÖô¡ÛÛú¸¡, ^¯Ö ÃÖ×"Ö¾Ö
3. ÁÖß. ÃÖ. ÃÖÖ. ÝÖÖµÖÛú¾ÖÖ>¡, ×¾Ö¢ÖßµÖ ÃÖ»»ÖÖÝÖÖ¸
4. ¡ÁÖß. ÁÖß. "Ö. ÁÖß¸¡ÝÖ´Ö, ^¯Ö ÃÖ×"Ö¾Ö ÝÖ£ÖÖ ×®ÖµÖ¡ÖÞÖ †×¬ÖÛúÖ¸¡ß.

×®Ö´Ö×¡ÖÜÖ :

´ÖÆÖ»ÖÜÖÖÛúÖ¸ÖÛúÖµÖÖ»ÖµÖ, ´Ö²Ö‡/®ÖÖÝÖ¯Ö¸Ö

1. ÁÖß´ÖÜÖß ´ÖÖ»ÖÖ ×ÃÖ®ÆÖ, ¯Ö¬ÖÖ®Ö ´ÖÆÖ»ÖÜÖÖÛúÖ¸Ö
2. ÁÖß´ÖÜÖß ×¿Ö»ÖÖ •ÖÖÝÖ, ´ÖÆÖ»ÖÜÖÖÛúÖ¸Ö

×¾ÖÖ¢Ö ×¾Ö³ÖÖÝÖ, ´Ö¡ÖÖ»ÖµÖ
ÁÖß. ×¾Ö•ÖµÖ ÚúÖ´ÖÖ¸Ö, ¯Ö¬ÖÖ®Ö ÃÖ×"Ö¾Ö

ÃÖÖõÖß¤Ö¸Ö :-

ÝÖÆ ×¾Ö³ÖÖÝÖ

^¯Ö×Ã£ÖÜÖ †×¬ÖÛúÖ¸Ö

1. ÁÖß. ÛúÖ¯Ö. ²ÖõÖß, †¯Ö¸Ö ´ÖÜµÖ ÃÖ×"Ö¾Ö, ÝÖÆ ×¾Ö³ÖÖÝÖ
2. ÁÖß. ¸Ö•Ö¦Ö ØÃÖÝÖ, >ß.•Ö.¯Ö. ÛúÖµÖÖ»ÖµÖ

¯Ö×¸¾ÖÆ®Ö ×¾Ö³ÖÖÝÖ

^¯Ö×Ã£ÖÜÖ †×¬ÖÛúÖ¸Ö

1. ÁÖß´ÖÜÖß ÃÖÖ×®ÖµÖÖ ÃÖŠß, ¯Ö×¸¾ÖÆ®Ö †ÖµÖŒÜÖ
2. ÁÖß. ´ÖÖ»ÖÝÖÖ¾ÖÛú¸Ö, ×¾Ö¿ÖÂÖ ÛúÖµÖ †×¬ÖÛúÖ¸Ö, ²Ö¤¸Ö ¾Ö ¸Ö»¾Ö.

³ÖÖ¸ÖÝÖÖ"Ö ×®ÖµÖ¡ÖÛú ¾Ö ´ÖÆÖ»ÖÜÖÖ¯Ö×¸Ö¡ÖõÖÛú µÖÖ"µÖÖ ÃÖ®Ö 2010-2011 µÖÖ ¾ÖÂÖÖ"µÖÖ ×¾Ö×®ÖµÖÖ•Ö®Ö »ÖÜÖ †Æ¾ÖÖ»ÖÖ¾Ö¸Ö»Ö †®Ö¤ÖÖ®Ö Úú. ²Ö- 7 ÃÖ¤¾ÖÖÝÖ ¯Ö¬ÖÖ®Ö ÃÖ×"Ö¾Ö, ÝÖÆ (¯Ö×¸¾ÖÆ®Ö) ×¾Ö³ÖÖÝÖ µÖÖ"Ö ÃÖÖõÖ 'ÖÝÖ»Ö.

²Ö¬Ö¾ÖÖ¸¡, ×¤¡®ÖÖÛú 26 †ÖÝÖÃ™¡, 2015
»ÖÖÛú»ÖÜÖÖ ÃÖ×´ÖÝÖß

ÃÖ×´ÖÝÖß“Öß ²ÖšÛú ²Ö¬Ö¾ÖÖ¸¡, ×¤¡®ÖÖÛú 26 †ÖÝÖÃ™¡, 2015 ¸Ö•Öß ×¾Ö¬ÖÖ®Ö ³Ö¾Ö®Ö, ´Ö²Ö‡¡ µÖ£Ö ¤¡¯ÖÖ¸ß 12-00 ¾ÖÖ•ÖÝÖÖ ÃÖ¹ý ÆÖ‰ú®Ö ¤¡¯ÖÖ¸ß 2-16 ¾ÖÖ•ÖÝÖÖ Ã£Ö×ÝÖÝÖ –ÖÖ»Öß.

^ ¯Ö ×Ã£Ö ÝÖß

ÃÖ×´ÖÝÖß ¯Ö´ÖÜÖ

(1) ÁÖß. ÝÖÖ¯ÖÖ»Ö¤ÖÃÖ †ÝÖ¾ÖÖ»Ö, ×¾Ö.ÃÖ.ÃÖ. ÝÖ£ÖÖ ÃÖ×´ÖÝÖß ¯Ö´ÖÜÖ

ÃÖ¤ÃµÖ

(2) ÁÖß. ×¿Ö¾ÖÖ•Öß¸Ö¾Ö ®ÖÖ‡Ûú, ×¾Ö.ÃÖ.ÃÖ.

(3) ÁÖß. ®ÖÖ®ÖÖ•Öß ¿ÖÖ´ÖÛúÔ¡, ×¾Ö.ÃÖ.ÃÖ.

(4) ÁÖß. Æ×¸¡³ÖÖ‰ú •ÖÖ¾ÖÔ¡, ×¾Ö.ÃÖ.ÃÖ.

(5) ÁÖß. ¸Ö•Ö¦¡ ¯ÖÖ™¡Þ Öß, ×¾Ö.ÃÖ.ÃÖ.

(6) ÁÖß´ÖÝÖß ´ÖÖ¬Ö¸¡ß ×´ÖÃÖÖÔ¡, ×¾Ö.ÃÖ.ÃÖ.

(7) ÁÖß. µÖÖÝÖ¿Ö ÃÖÖÝÖ¸¡, ×¾Ö.ÃÖ.ÃÖ.

(8) >Ö. †×®Ö»Ö ²ÖÖ>¡, ×¾Ö.ÃÖ.ÃÖ.

(9) ÁÖß. ¯Ö¿ÖÖÝÖ šÖÛú¸¡, ×¾Ö.ÃÖ.ÃÖ.

(10) ÁÖß. ÃÖ•ÖµÖ ÛúÔ¡Ûú¸¡, ×¾Ö.ÃÖ.ÃÖ.

(11) ÁÖß. ÃÖÝµÖ•Öß¾ÝÖ ¯ÖÖ™¡ß»Ö–ÃÖ¹ý>¡Ûú¸¡, ×¾Ö.ÃÖ.ÃÖ.

(12) ÁÖß. ÃÖ¸¡¿Ö ÝÖÖ¸¡, ×¾Ö.ÃÖ.ÃÖ.

(13) ÁÖß. •ÖµÖÝÖ ¯ÖÖ™¡ß»Ö, ×¾Ö.ÃÖ.ÃÖ.

(14) ÁÖß. •ÖµÖÝÖ ¯Ö. ¯ÖÖ™¡ß»Ö, ×¾Ö.¯Ö.ÃÖ.

(15) ÁÖß. †´Ö¸¡ØÃÖÆ¡ ¯Ö×>¡ÝÖ, ×¾Ö.¯Ö.ÃÖ.

(16) ÁÖß. ´ÖÖ×ÞÖÛú¸¡¾Ö šÖÛú¸¡, ×¾Ö.¯Ö.ÃÖ.

(17) ÁÖß. ÃÖ•ÖµÖ ¤¡¢Ö, ×¾Ö.¯Ö.ÃÖ.

´ÖÆÖ¸¡ÖÂ™¡ ×¾Ö¬ÖÖ®Ö´Ö>¡Ô¡ ÃÖ×“Ö¾ÖÖ»ÖµÖ

1. ÁÖß. ^. ×Ûú. “Ö¾ÆÖÞÖ, ÃÖ×“Ö¾Ö
2. ÁÖß´ÖÝÖß ´Ö‘Ö®ÖÖ ÝÖÔ¡Ûú¸¡, ^¯Ö ÃÖ×“Ö¾Ö
3. ÁÖß. ÃÖ. ÃÖÖ. ÝÖÖµÖÛú¾ÖÖ>¡, ×¾Ö¢ÖßµÖ ÃÖ»»ÖÖÝÖÖ¸
4. ¡ÁÖß. ÁÖß. “Ö. ÁÖß¸¡ÝÖ´Ö, ^¯Ö ÃÖ×“Ö¾Ö ÝÖ£ÖÖ ×®ÖµÖ¡ÖÞÖ †×¬ÖÛúÖ¸ß

×®Ø´Ø×¡ØŸØ :-

´ØÆØ»ØÜØØÛúØ¸¡ ÛúØµØØ»ØµØ, ´Ø²Ø‡/®ØØŸØ¯Ø¸¡

1. ÁØß´ØŸØß ´ØØ»ØØ ×ÃØ®ÆØ, ¯Ø¬ØØ®Ø ´ØÆØ»ØÜØØÛúØ¸¡
2. ÁØß´ØŸØß ×¿Ø»ØØ •ØØŸØ, ´ØÆØ»ØÜØØÛúØ¸¡

×¾Ø¢Ø ×¾Ø³ØØŸØ, ´Ø¡ØØ»ØµØ

ÁØß. ×¾Ø•ØµØ ÛúØ´ØØ¸¡, ¯Ø¬ØØ®Ø ÃØ×"Ø¾Ø

ÃØØõØß¤Ø¸¡ :-

´ØÆÃØ»Ø ×¾Ø³ØØŸØ

×¾Ø³ØØŸØßµØ ¯Ø×ŸØ×®Ø¬Øß

1.ÁØß.´Ø®ØÛúØ´ØØ¸¡ ÁØß¾ØØÃŸØ¾Ø,¯Ø¬ØØ®Ø ÃØ×"Ø¾Ø,´ØÆÃØ»Ø ×¾Ø³ØØŸØ.

2.>Ø.Ûú.<"Ø.ŸØØØ¾Ø¤¡¸Ø•Ø, ¯Ø¬ØØ®Ø ÃØ×"Ø¾Ø, ¾Ø®Ø ×¾Ø³ØØŸØ, (†×ŸØ×¸ŒŸØ ÛúØµØ³ØØ¸¡) ´Ø¤¡ŸØ ¾Ø ¯Ø®Ø¾ØÃØ®Ø ×¾Ø³ØØŸØ.

3ÁØß.ÃØ³ØØ•Øß ÛúØ>¡-¯ØØ™ß»Ø,ÃØ³ØØ¯ØŸØß †ØµØŒŸØ,¯ØÞØ ´ØÆØ®ØŸØ¸¡¯ØØ×»ØÛúØ,¯ØÞØ.

³ØØ¸¡ŸØØ"Ø ×®ØµØ¡ØÛú ¾Ø ´ØÆØ»ØÜØØ¯Ø×¸¡õØÛú µØØ"µØØ ÃØ®Ø 2010-2011 µØØ ¾ØÂØØ"µØØ ×¾Ø×®ØµØØ•Ø®Ø »ØÜØ †Æ¾ØØ»ØØ¾Ø¸¡ß»Ø †®Ø¤Ø®Ø Ûú. ÃØß-1, ÃØß-2, ÃØß-4, ÃØß-5, ÃØß-6 ¾Ø ÃØß-7 ÃØ¤¡³ØØŸØ ¯Ø¬ØØ®Ø ÃØ×"Ø¾Ø, ´ØÆÃØ»Ø ¾Ø ¾Ø®Ø ×¾Ø³ØØŸØ µØØ"Øß ÃØØõØ 'ØŸØ»Øß.

´ÖÝÖôï¾ÖÖ¸¡, ×¤¡®ÖÖÛú 29 Ãö¯™²Ö¸¡, 2015
»ÖÖÛú»ÖÜÖÖ ÃÖ×´ÖÝÖß

ÃÖ×´ÖÝÖß"Öß ²ÖšÛú ´ÖÝÖôï¾ÖÖ¸¡, ×¤¡®ÖÖÛú 29 Ãö¯™²Ö¸¡, 2015 ¸Ö•Öß ×¾Ö¬ÖÖ®Ö ³Ö¾Ö®Ö, ´Ö²Ö‡¡ µÖ£Ö ¤¡¯ÖÖ¸ß 12.00 ¾ÖÖ•ÖÝÖÖ ÃÖ¹ý ÆÖ‰ú®Ö ¤¡¯ÖÖ¸ß 2.35 ¾ÖÖ•ÖÝÖÖ Ã£Ö×ÝÖÝÖ –ÖÖ»Öß.

^ ¯Ö ×Ã£Ö ÝÖß

ÃÖ×´ÖÝÖß ¯Ö´ÖÜÖ

(1) ÁÖß. ÝÖÖ¯ÖÖ»Ö¤ÖÃÖ †ÝÖ¾ÖÖ»Ö, ×¾Ö.ÃÖ.ÃÖ. ÝÖ£ÖÖ ÃÖ×´ÖÝÖß ¯Ö´ÖÜÖ

ÃÖ¤¡ÃµÖ

(2) ÁÖß.ÃÖ•Öµ Ö ÃÖÖ¾ÖÛúÖ¸¡, ×¾Ö.ÃÖ.ÃÖ.

(3) ÁÖß.®ÖÖ®ÖÖ•Öß ¿ÖÖ´ÖÛúôï, ×¾Ö.ÃÖ.ÃÖ.

(4) ÁÖß.Æ×¸¡³ÖÖ‰ú •ÖÖ¾Öôï, ×¾Ö.ÃÖ.ÃÖ.

(5) ÁÖß.¸Ö•Ö¦¡ ¯ÖÖ™ÞÖß, ×¾Ö.ÃÖ.ÃÖ.

(6) ÁÖß.µÖÖÝÖ¿Ö ÃÖÖÝÖ¸¡, ×¾Ö.ÃÖ.ÃÖ.

(7) ÁÖß.ÃÖ¸¡¿Ö ÝÖÖ¸¡, ×¾Ö.ÃÖ.ÃÖ.

(8) ÁÖß.¾ÖÃÖÝÖ¸Ö¾Ö "Ö¾ÆÖÞÖ, ×¾Ö.ÃÖ.ÃÖ.

(9) ÁÖß.•ÖµÖÝÖ ¯ÖÖ™ß»Ö, ×¾Ö.ÃÖ.ÃÖ.

(10) ÁÖß.•ÖµÖÝÖ ¯Ö.¯ÖÖ™ß»Ö, ×¾Ö.¯Ö.ÃÖ.

(11) ÁÖß.†´Ö¸¡ØÃÖÆ¡ ¯Ö×›¡ÝÖ, ×¾Ö.¯Ö.ÃÖ.

(12) ÁÖß.´ÖÖ×ÞÖÛú¸Ö¾Ö šÖÛú¸¡, ×¾Ö.¯Ö.ÃÖ.

´ÖÆÖ¸¡ÖÂ™¡ ×¾Ö¬ÖÖ®Ö´Ö›¡ôï ÃÖ×"Ö¾ÖÖ»Öµ Ö

(1) ÁÖß.µÖ.Ûú."Ö¾ÆÖÞÖ, ÃÖ×"Ö¾Ö

(2) ÁÖß.ÃÖ.ÃÖÖ.ÝÖÖµÖ¾ÖÖ›¡, ×¾Ö¢ÖßµÖ ÃÖ»»ÖÖÝÖÖ¸¡

(3) ÁÖß´ÖÝÖß ´Ö'Ö®ÖÖ ÝÖôïÛú¸¡, ^¯Ö ÃÖ×"Ö¾Ö

(4) ÁÖß.ÃÖÖ.®Ö.ÃÖÖ®Ö¯Ö, †¾Ö¸¡ ÃÖ×"Ö¾Ö

×®Ö´Ö×¡ÖŸÖ :-

´ÖÆÖ»ÖÜÖÖÛúÖ¸¡ ÛúÖµÖÖ»ÖµÖ, ´Ö²Ö‡/®ÖÖŸÖ¯Ö¸¡

3. ÁÖß´ÖŸÖß ´ÖÖ»ÖÖ ×ÃÖ®ÆÖ, ¯Ö¬ÖÖ®Ö ´ÖÆÖ»ÖÜÖÖÛúÖ¸¡
4. ÁÖß´ÖŸÖß ×¿Ö»ÖÖ •ÖÖŸÖ, ´ÖÆÖ»ÖÜÖÖÛúÖ¸¡

×¾Ö³ÖÖŸÖßµÖ ¯Ö×ŸÖ×®Ö¬Öß

ÁÖß. ×²Ö•ÖµÖ ÛúÖ´ÖÖ¸¡, ¯Ö¬ÖÖ®Ö ÃÖ×“Ö¾Ö (×¾Ö¢ÖßµÖ ÃÖ¬ÖÖ¸¡Þ‡Ö)

ÁÖß.¸Ö•ÖŸÖÖ¯ÖÖ»Ö ¤¾Ö¸Ö, †Ö×¤¾ÖÖÃÖß ×¾ÖÛúÖÃÖ ×¾Ö³ÖÖŸÖ

³ÖÖ¸¡ŸÖÖ“Ö ×®ÖµÖ¡ÖÛú ¾Ö ´ÖÆÖ»ÖÜÖÖ¯Ö×¸¡ÖõÖÛú µÖÖ“µÖÖ ÃÖ®Ö 2010-2011 µÖÖ ¾ÖÃÖÖ“µÖÖ ×¾Ö×®ÖµÖÖ•Ö®Ö »ÖÜÖ †Æ¾ÖÖ»ÖÖ¾Ö¸¡ß»Ö †®Ö¤Ö®Ö ÛúÖ. ÃÖß-1, ÃÖß-2, ÃÖß-4, ÃÖß-5 ¾Ö ÃÖß-7 ÃÖ¤¡³ÖÖŸÖ ¯Ö¬ÖÖ®Ö ÃÖ×“Ö¾Ö, ´Ö¤¡ŸÖ ¾Ö ¯Ö®Ö¾ÖÃÖ®Ö ×¾Ö³ÖÖŸÖ µÖÖ“ÖÖß ÃÖÖõÖ ‘ÖŸÖ»ÖÖß.

´ÕÝÕôï¾ÕÕ¸¡, ×¤®ÕÕÛú 1 ÃÕ¯™²Õ¸¡, 2015
»ÕÕÛú»ÕÜÕÕ ÃÕ×´ÕÝÕß

ÃÕ×´ÕÝÕß“Õß ²ÕšÛú ´ÕÝÕôï¾ÕÕ¸¡, ×¤®ÕÕÛú 1 ÃÕ¯™²Õ¸¡, 2015 ¸Õ•Õß ×¾Õ¬ÕÕ®Õ ³Õ¾Õ®Õ, ´Õ²Õ‡¡ µÕ£Õ ¤¡ÕÕ¸ß 12.00 ¾ÕÕ•ÕÝÕÕ ÃÕ¹ý ÆÕ‰ú®Õ ¤¡ÕÕ¸ß 2.10 ¾ÕÕ•ÕÝÕÕ Ã£Õ×ÝÕÝÕ –ÕÕ»Õß.

^ ¯Õ ×Ã£Õ ÝÕß

ÃÕ×´ÕÝÕß ¯Õ´ÕÜÕ

(1) ÁÕß. ÝÕÕ¯ÕÕ»Õ¤ÕÃÕ †ÝÕ¾ÕÕ»Õ, ×¾Õ.ÃÕ.ÃÕ. ÝÕ£ÕÕ ÃÕ×´ÕÝÕß ¯Õ´ÕÜÕ

ÃÕ¤ÃµÕ

(2) ÁÕß.×¿Õ¾ÕÕ•Õß¸Õ¾Õ ®ÕÕ‡Ûú, ×¾Õ.ÃÕ.ÃÕ.

(3) ÁÕß.®ÕÕ®ÕÕ•Õß ¿ÕÕ´ÕÛúôï, ×¾Õ.ÃÕ.ÃÕ.

(4) ÁÕß.Æ×¸¡³ÕÕ‰ú •ÕÕ¾Õôï, ×¾Õ.ÃÕ.ÃÕ.

(5) ÁÕß.¸Õ•Õ¦¡ ¯ÕÕ™ÞÕß, ×¾Õ.ÃÕ.ÃÕ.

(6) ÁÕß.µÕÕÝÕ¿Õ ÃÕÕÝÕ¸¡, ×¾Õ.ÃÕ.ÃÕ.

(7) ›Õ.†×®Õ»Õ ²ÕÕ›¡, ×¾Õ.ÃÕ.ÃÕ.

(8) ÁÕß.¯Õ¿ÕÕÝÕ šÕÛú¸¡, ×¾Õ.ÃÕ.ÃÕ.

(9) ÁÕß.ÃÕ•ÕµÕ ÛúôïÛú¸¡, ×¾Õ.ÃÕ.ÃÕ.

(10) ÁÕß.ÃÕÝµÕ•ÕßÝÕ ¯ÕÕ™ß»Õ–ÃÕ¹›ÛÚú¸¡, ×¾Õ.ÃÕ.ÃÕ.

(11) ÁÕß.ÃÕ¸¡¿Õ ÝÕÕ¸¡, ×¾Õ.ÃÕ.ÃÕ.

(12) ÁÕß.¾ÕÃÕÝÕ¸Õ¾Õ “Õ¾ÆÕÞÕ, ×¾Õ.ÃÕ.ÃÕ.

(13) ÁÕß.³ÕÕÃÛú¸¡ •ÕÕ¬Õ¾Õ, ×¾Õ.ÃÕ.ÃÕ.

(14) ÁÕß.•ÕµÕÝÕ ¯ÕÕ™ß»Õ, ×¾Õ.¯Õ.ÃÕ.

(15) ÁÕß.´ÕÕ×ÞÕÛú¸Õ¾Õ šÕÛú¸¡, ×¾Õ.¯Õ.ÃÕ.

(16) ÁÕß.ÃÕ•ÕµÕ ¤¡¢Õ, ×¾Õ.¯Õ.ÃÕ.

´ÕÆÕ¸¡ÕÂ™¡ ×¾Õ¬ÕÕ®Õ´Õ›¡ôï ÃÕ×“Õ¾ÕÕ»ÕµÕ

ÁÕß.^.×Ûú.“Õ¾ÆÕÞÕ, ÃÕ×“Õ¾Õ

ÁÕß´ÕÝÕß ´Õ‘Õ®ÕÕ ÝÕôïÛú¸¡, ^¯Õ ÃÕ×“Õ¾Õ

ÁÕß.ÃÕ.ÃÕÕ.ÝÕÕµÕÛú¾ÕÕ›¡, ×¾Õ¢Õßµ Ã Õ»»ÕÕÝÕÕ¸¡

ÁÕß.ÁÕß.“Õ.ÁÕß¸¡ÝÕ´Õ, ^¯Õ ÃÕ×“Õ¾Õ ÝÕ£ÕÕ

×®Ö¶Ö¡ÖÞÖ †×¬ÖÛúÖ¸ß
ÁÖß.Ã×´Ö®Ö£Ö ÃÖ®Ö¯Ö, †¾Ö¸ Ã×"Ö¾Ö
ÁÖß.Ü×¤¡»Ö, †¾Ö¸ Ã×"Ö¾Ö

×®Ö´Ö×¡ÖÝÖ :-

´ÖÆÖ»ÖÜ×ÖÛúÖ¸ ÛúÖµÖ»ÖµÖ, ´Ö²Ö‡/®ÖÖÝÖ¯Ö¸

ÁÖß´ÖÝÖß ´Ö»ÖÖ ×Ã×®ÆÖ, ¯Ö¬Ö®Ö ´ÖÆÖ»ÖÜ×ÖÛúÖ¸

ÁÖß´ÖÝÖß ¿Öß»ÖÖ •ÖÖÝÖ, ´ÖÆÖ»ÖÜ×ÖÛúÖ¸

×¾Ö¢Ö ×¾Ö³ÖÖÝÖ, ´Ö¡Ö»ÖµÖ, ´Ö²Ö‡

ÁÖß.×²Ö•ÖµÖ ÛúÖ¸, Ã×"Ö¾Ö (×¾Ö¢ÖßµÖ Ã×¬Ö¸ÞÖ)

ÃÖÖõÖß¤Ö¸ :-

×¾Ö³ÖÖÝÖßµÖ ¯Ö×ÝÖ×®Ö¬Öß

ÁÖß.>ß.Úú.•Ö®Ö, †×ÝÖ×¸ŒÝÖ ´ÖÜµÖ Ã×"Ö¾Ö (ÛúÂÖß)

ÁÖß.¸Ö•ÖÝÖ¯Ö»Ö ¤¾Ö¸Ö, ¯Ö¬Ö®Ö Ã×"Ö¾Ö (†Ö×¤¾ÖÃÖß ×¾ÖÛúÖÃÖ)

ÁÖß.Ã×Ö•ÖµÖ ÛúÖ¸, ¯Ö¬Ö®Ö Ã×"Ö¾Ö (´Ö×Æ»ÖÖ ¾Ö ²Ö»Ö×¾ÖÛúÖÃÖ)

>Ö.´ÖÆ¿Ö ¯ÖÖŠÛú, Ã×"Ö¾Ö (¯Ö¤´Ö)

³ÖÖ¸ÝÖÖ"Ö ×®Ö¶Ö¡ÖÛú ¾Ö ´ÖÆÖ»ÖÜ×Ö¯Ö¸ÖõÖÛú µÖÖ"µÖÖ Ã×®Ö 2010-2011 µÖÖ ¾ÖÂÖÖ"µÖÖ ×¾Ö×®Ö¶ÖÖ•Ö®Ö »ÖÜ×Ö †Æ¾ÖÖ»ÖÖ¾Ö¸ß»Ö †®Ö¤¡Ö®Ö ÛúÖ. ™ß-5 ¾Ö ™ß-6 Ã×Ö¤¡³ÖÖÝÖ ¯Ö¬Ö®Ö Ã×"Ö¾Ö, †Ö×¤¾ÖÃÖß ×¾ÖÛúÖÃÖ ×¾Ö³ÖÖÝÖ µÖÖ"Öß ÃÖÖõÖ ‘ÖÝÖ»Öß.

´ÕÝÕô¦¾ÕÕ¸¡, ×¤¦®ÕÕÛú 29 Ãõ¯™²Õ¸¡, 2015
»ÕÕÛú»ÕÜÕÕ ÃÕ×´ÕÝÕß

ÃÕ×´ÕÝÕß"Õß ²ÕšÛú ´ÕÝÕô¦¾ÕÕ¸¡, ×¤¦®ÕÕÛú 29 Ãõ¯™²Õ¸¡, 2015 ¸Õ•Õß ×¾Õ¬ÕÕ®Õ ³Õ¾Õ®Õ, ´Õ²Õ‡¦ µÕ£Õ ¤¦¯ÕÕ¸ß 12.00 ¾ÕÕ•ÕÝÕÕ ÃÕ¹ý ÆÕ‰ú®Õ ¤¦¯ÕÕ¸ß 2.35 ¾ÕÕ•ÕÝÕÕ Ã£Õ×ÝÕÝÕ –ÕÕ»Õß.

^ ¯Õ ×Ã£Õ ÝÕß

ÃÕ×´ÕÝÕß ¯Õ´ÕÜÕ

(1) ÁÕß. ÝÕÕ¯ÕÕ»Õ¤ÕÃÕ †ÝÕ¾ÕÕ»Õ, ×¾Õ.Ã.Ã. ÝÕ£ÕÕ ÃÕ×´ÕÝÕß ¯Õ´ÕÜÕ

ÃÕ¤¦ÃµÕ

(2) ÁÕß.ÃÕ•ÕµÕ ÃÕÕ¾ÕÛúÕ¸¡, ×¾Õ.Ã.Ã.

(3) ÁÕß.®ÕÕ®ÕÕ•Õß ¿ÕÕ´ÕÛúô¦, ×¾Õ.Ã.Ã.

(4) ÁÕß.Æ×¸¡³ÕÕ‰ú •ÕÕ¾Õô¦, ×¾Õ.Ã.Ã.

(5) ÁÕß.¸Õ•Õ¦¡ ¯ÕÕ™ÞÕß, ×¾Õ.Ã.Ã.

(6) ÁÕß.µÕÕÝÕ¿Õ ÃÕÕÝÕ¸¡, ×¾Õ.Ã.Ã.

(7) ÁÕß.Ã¸¡¿Õ ÝÕÕ¸¡, ×¾Õ.Ã.Ã.

(8) ÁÕß.¾ÕÃÕÝÕ¸¡Õ¾Õ "Õ¾ÆÕÞÕ, ×¾Õ.Ã.Ã.

(9) ÁÕß.•ÕµÕÝÕ ¯ÕÕ™ß»Õ, ×¾Õ.Ã.Ã.

(10) ÁÕß.•ÕµÕÝÕ ¯Õ.¯ÕÕ™ß»Õ, ×¾Õ.¯Õ.Ã.

(11) ÁÕß.†´Õ¸¡ØÃÕÆ¦ ¯Õ×›¡ÝÕ, ×¾Õ.¯Õ.Ã.

(12) ÁÕß.´ÕÕ×ÞÕÛú¸¡Õ¾Õ šÕÛú¸¡, ×¾Õ.¯Õ.Ã.

´ÕÆÕ¸¡ÕÂ™¦ ×¾Õ¬ÕÕ®Õ´Õ›¡ô¦ ÃÕ×"Õ¾ÕÕ»ÕµÕ

(1) ÁÕß.µÕ.Ûú."Õ¾ÆÕÞÕ, ÃÕ×"Õ¾Õ

(2) ÁÕß.ÃÕ.ÃÕÕ.ÝÕÕµÕ¾ÕÕ›¡, ×¾ÕÕ¢ÕßµÕ ÃÕ»»»ÕÕÝÕÕ¸¡

(3) ÁÕß´ÕÝÕß ´Õ'Õ®ÕÕ ÝÕô¦ÛúÕ¸¡, ^¯Õ ÃÕ×"Õ¾Õ

(4) ÁÕß.ÃÕÕ.®Õ.ÃÕÕ®Õ¯Õ, †¾Õ¸¡ ÃÕ×"Õ¾Õ

×®Ö´Ö×¡ÖŸÖ :-

´ÖÆÖ»ÖÜÖÖÛúÖ¸¡ ÛúÖµÖÖ»Öµ, ´Ö²Ö‡/®ÖÖŸÖ¯Ö¸¡

ÁÖß´ÖŸÖß ´ÖÖ»ÖÖ ×ÃÖ®ÆÖ, ¯Ö¬ÖÖ®Ö ´ÖÆÖ»ÖÜÖÖÛúÖ¸¡

ÁÖß´ÖŸÖß ×¿Ö»ÖÖ •ÖÖŸÖ, ´ÖÆÖ»ÖÜÖÖÛúÖ¸¡

×¾Ö³ÖÖŸÖßµÖ ¯Ö×ŸÖ×®Ö¬Öß

ÁÖß. ×²Ö•ÖµÖ ÛúÖ´ÖÖ¸¡, ¯Ö¬ÖÖ®Ö ÃÖ×"Ö¾Ö (×¾Ö¢ÖßµÖ ÃÖ¬ÖÖ¸¡ÞÖÖ)

ÁÖß.¸Ö•ÖŸÖÖ¯ÖÖ»Ö ¤¾Ö¸¡Ö, †Ö×¤¾ÖÖÃÖß ×¾ÖÛúÖÃÖ ×¾Ö³ÖÖŸÖ

³ÖÖ¸¡ŸÖÖ"Ö ×®ÖµÖ¡ÖÛú ¾Ö ´ÖÆÖ»ÖÜÖÖ¯Ö×¸¡õÖÛú µÖÖ"µÖÖ ÃÖ®Ö 2010-2011 µÖÖ ¾ÖÂÖÖ"µÖÖ ×¾Ö×®ÖµÖÖ•Ö®Ö »ÖÜÖ †Æ¾ÖÖ»ÖÖ¾Ö¸¡ß»Ö †®Ö¤¡Ö®Ö ÛúÖ. ™ß-5 ¾Ö ™ß-6 ÃÖ¤¡³ÖÖŸÖ ¯Ö¬ÖÖ®Ö ÃÖ×"Ö¾Ö, †Ö×¤¾ÖÖÃÖß ×¾ÖÛúÖÃÖ ×¾Ö³ÖÖŸÖ µÖÖ"Öß ÃÖÖõÖ ‘ÖŸÖ»Öß.

ÃÕÕ´Õ¼ÕÕ¸¡, ×¤®ÕÕÛú 26 †ÕŒ™Õ²Õ¸¡, 2015
»ÕÕÛú»ÕÜÕÕ ÃÕ×´ÕŸÕß

ÃÕ×´ÕŸÕß“Õß ²ÕšÛú ÃÕÕ´Õ¼ÕÕ¸¡, ×¤®ÕÕÛú 26 †ÕŒ™Õ²Õ¸¡, 2015 ¸Õ•Õß ×¾Õ¬ÕÕ®Õ ³Õ¾Õ®Õ, ´Õ²Õ‡¡ µÕ£Õ ¤¯ÕÕ¸ß 12.00 ¾ÕÕ•ÕŸÕÕ ÃÕ¹ý ÆÕ‰ú®Õ ¤¯ÕÕ¸ß 2.45 ¾ÕÕ•ÕŸÕÕ Ã£Õ×ÝÕŸÕ –ÕÕ»Õß.

^ ¯Õ ×Ã£Õ ŸÕß

ÃÕ×´ÕŸÕß ¯Õ´ÕÜÕ

(1) ÁÕß. ÝÕÕ¯ÕÕ»Õ¤ÕÃÕ †ÝÕ¾ÕÕ»Õ, ×¾Õ.ÃÕ.ÃÕ. ŸÕ£ÕÕ ÃÕ×´ÕŸÕß ¯Õ´ÕÜÕ

ÃÕ¤ÃµÕ

(2) ÁÕß.ÃÕ•ÕµÕ ÃÕÕ¾ÕÛúÕ¸¡, ×¾Õ.ÃÕ.ÃÕ.

(3) ÁÕß.¸Õ•Õ¦¡ ¯ÕÕ™ÞÕß, ×¾Õ.ÃÕ.ÃÕ.

(4) ÁÕß.µÕÕÝÕ¿Õ ÃÕÕÝÕ¸¡, ×¾Õ.ÃÕ.ÃÕ.

(5) ÁÕß.¯Õ¿ÕÕŸÕ šÕÛú¸¡, ×¾Õ.ÃÕ.ÃÕ.

(6) ÁÕß.¾Õ³Õ¾Õ ®ÕÕ‡Ûú, ×¾Õ.ÃÕ.ÃÕ.

(7) ÁÕß.³ÕÕÃÛú¸¡ •ÕÕ¬Õ¾Õ, ×¾Õ.ÃÕ.ÃÕ.

´ÕÆÕ¸¡ÕÅ™¡ ×¾Õ¬ÕÕ®Õ´Õ›¡Õ¡ ÃÕ×“Õ¼ÕÕ»ÕµÕ

(1) ÁÕß´ÕŸÕß ´Õ‘Õ®ÕÕ ŸÕÕ¡ÛÚ¸¡, ^¯Õ ÃÕ×“Õ¾Õ
(2) ÁÕß.ÃÕÕ´Õ®ÕÕ£Õ ÃÕÕ®Õ¯Õ, †¾Õ¸¡ ÃÕ×“Õ¾Õ

×®Õ´Õ×¡ÕŸÕ :-
´ÕÆÕ»ÕÜÕÕÛúÕ¸¡ ÛúÕµÕÕ»ÕµÕ, ´Õ²Õ‡/®ÕÕÝÕ¯Õ¸¡

(1) ÁÕß´ÕŸÕß ×´Õ®ÕÕõÕß ×´ÕÁÕÕ, ¯Õ¬ÕÕ®Õ ´ÕÆÕ»ÕÜÕÕÛúÕ¸¡
(2) ÁÕß´ÕŸÕß ×¿Õ»ÕÕ •ÕÕÝÕ, ´ÕÆÕ»ÕÜÕÕÛúÕ¸¡

×¾Õ¢Õ ×¾Õ³ÕÕÝÕ, ´Õ¡ÕÕ»ÕµÕ

ÁÕß´ÕŸÕß ´Õ×®ÕÂÕÕ ¾Õ´ÕÕ, ÃÕ×“Õ¾Õ (»ÕÜÕÕ ¾Õ ÛúÕÂÕÕÝÕÕ¸¡)

ÃÕÕõÕß¤Õ¸¡ :-

^¯Õ×Ã£ÕŸÕ †×¬ÕÛúÕ¸¡ß :

(1) ÁÕß.¸Õ•Õ¿Õ ÛúÕ´ÕÕ¸¡, ¯Õ¬ÕÕ®Õ ÃÕ×“Õ¾Õ, ¯ÕÕÞÕß ¯Õ¸¾ÕšÕ ¾Õ Ã¾Õ“”¡ŸÕÕ ×¾Õ³ÕÕÝÕ

(2) ÁÕß.¯Õ³ÕÕÛú¸¡ ¤¿Õ´ÕÜÕ, ÃÕ×“Õ¾Õ, •Õ»ÕÃÕ¬ÕÕ¸¡ÞÕ ×¾Õ³ÕÕÝÕ

(3) ÁÕß.ÜÕÕ¯Õ¸¡, ´ÕÜµÕ †×³Õµ ŸÕÕ, (»Õ.ØÃÕ.) •Õ»ÕÃÕ¬ÕÕ¸¡ÞÕ ×¾Õ³ÕÕÝÕ

4) Áõß.x´ÕÃõõô¡, †¬õßõõÛú †x³0µõŸõõ, (»õ.ØÃõ.) •õ»õÃõ¬õõ¸¡Þõ x¾õ³õõÝõ

5) Áõß.Ãõ.®õõ.Ø¿õ¤¡, ^¯õ Ãõx“õ¾õ, †õx¤¾õõÃõß x¾õÛúõÃõ x¾õ³õõÝõ

6) Áõß.<´õ.•õß.´õÆõ»õ, Ûúõõ †x¬õÛúõ¸¡ß, †õx¤¾õõÃõß x¾õÛúõÃõ x¾õ³õõÝõ

³õõ¸¡ŸõõŸõ“õ x®õµõ¡õÛú ¾õ ´õÆõ»õÜõõ¯õx¸¡õõÛú µõõ“µõõ Ãõ®õ 2010-2011 µõõ ¾õÂõõ“µõõ x¾õx®õµõõ•õ®õõ »õÜõõ †Æ¾õõ»õõõ¾õ¸¡ß»õõ †®õõ¤¡õõ®õõ Ûú. ™ß-5 ¾õ ™ß-6 Ãõõ¤¡³õõŸõõ ¯õõ¬õõõõõ Ãõõx“õõ¾õõõ, †õx¤¾õõõÃõß x¾õÛúõõÃõõ x¾õ³õõÝõõ µõõ“õß Ãõõõõ

´ÕÝÕô¼ÕÕ¸¡, ×¤®ÕÕÛú 29 Ãõ¯™²Õ¸¡, 2015
»ÕÕÛú»ÕÜÕÕ ÃÕ×´ÕÝÕß

ÃÕ×´ÕÝÕß“Õß ²ÕšÛú ´ÕÝÕô¼ÕÕ¸¡, ×¤®ÕÕÛú 29 Ãõ¯™²Õ¸¡, 2015 ¸Õ•Õß ×¾Õ¬ÕÕ®Õ ³Õ¼Õ®Õ, ´Õ²Õ‡¡ µÕ£Õ ¤¯ÕÕ¸ß 12.00 ¾ÕÕ•ÕÝÕÕ ÃÕºþ Æ‰ú®Õ ¤¯ÕÕ¸ß 2.35 ¾ÕÕ•ÕÝÕÕ Ã£Õ×ÝÕÝÕ –ÕÕ»Õß.

^¯Õ×Ã£ÕÝÕß

ÃÕ×´ÕÝÕß ¯Õ´ÕÜÕ

(1) ÁÕß. ÝÕÕ¯ÕÕ»Õ¤ÕÃÕ †ÝÕ¼ÕÕ»Õ, ×¾Õ.ÃÕ.ÃÕ. ÝÕ£ÕÕ ÃÕ×´ÕÝÕß ¯Õ´ÕÜÕ

ÃÕ¤ÃµÕ

(2) ÁÕß.ÃÕ•ÕµÕ ÃÕÕ¾ÕÛúÕ¸¡, ×¾Õ.ÃÕ.ÃÕ.

(3) ÁÕß.®ÕÕ®ÕÕ•Õß ¿ÕÕ´ÕÛúÕ¡, ×¾Õ.ÃÕ.ÃÕ.

(4) ÁÕß.Æ×¸¡³ÕÕ‰ú •ÕÕ¾ÕÕ¡, ×¾Õ.ÃÕ.ÃÕ.

(5) ÁÕß.¸Õ•Õ¦¡ ¯ÕÕ™ÞÕß, ×¾Õ.ÃÕ.ÃÕ.

(6) ÁÕß.µÕÕÝÕ¿Õ ÃÕÕÝÕ¸¡, ×¾Õ.ÃÕ.ÃÕ.

(7) ÁÕß.ÃÕ¸¡¿Õ ÝÕÕ¸¡, ×¾Õ.ÃÕ.ÃÕ.

(8) ÁÕß.¾ÕÃÕÝÕ¸Õ¾Õ “Õ¼ÆÕÞÕ, ×¾Õ.ÃÕ.ÃÕ.

(9) ÁÕß.•ÕµÕÝÕ ¯ÕÕ™ß»Õ, ×¾Õ.ÃÕ.ÃÕ.

(10) ÁÕß.•ÕµÕÝÕ ¯Õ.¯ÕÕ™ß»Õ, ×¾Õ.¯Õ.ÃÕ.

(11) ÁÕß.†´Õ¸¡ØÃÕÆ¡ ¯Õ×›¡ÝÕ, ×¾Õ.¯Õ.ÃÕ.

(12) ÁÕß.´ÕÕ×ÞÕÛú¸¡Õ¾Õ šÕÛú¸¡, ×¾Õ.¯Õ.ÃÕ.

´ÕÆÕ¸ÕÂ™¡ ×¾Õ¬ÕÕ®Õ´Õ›¡Õ¡ ÃÕ×“Õ¾Õ»ÕµÕ

(1) ÁÕß.µÕ.Ûú.“Õ¼ÆÕÞÕ, ÃÕ×“Õ¾Õ

(2) ÁÕß.ÃÕ.ÃÕÕ.ÝÕÕµÕÛú¾ÕÕ›¡, ×¾Õ¢ÕßµÕ ÃÕ»»ÕÕÝÕÕ¸¡

(3) ÁÕß´ÕÝÕß ´Õ‘Õ®ÕÕ ÝÕÕ¡ÛÚú¸¡, ^¯Õ¡ ÃÕ×“Õ¾Õ

(4) ÁÕß.ÃÕÕ.®Õ.ÃÕÕ®Õ¯Õ, †¾Õ¸¡ ÃÕ×“Õ¾Õ

×®Ö´Ö×¡ÖŸÖ :-

´ÖÆÖ»ÖÜÖÖÛúÖ¸¡ ÛúÖµÖÖ»ÖµÖ, ´Ö²Ö‡/®ÖÖŸÖ¯Ö¸¡

ÁÖß´ÖŸÖß ´ÖÖ»ÖÖ ×ÃÖ®ÆÖ, ¯Ö¬ÖÖ®Ö ´ÖÆÖ»ÖÜÖÖÛúÖ¸¡

ÁÖß´ÖŸÖß ×¿Ö»ÖÖ •ÖÖŸÖ, ´ÖÆÖ»ÖÜÖÖÛúÖ¸¡

ÃÖÖõÖß¤Ö¸¡ :-

×¾Ö³ÖÖŸÖßµÖ ¯Ö×ŸÖ×®Ö¬Öß

ÁÖß´ÖŸÖß ´ÖÖ¬Ö¸ß ÛúÖÛúÞÖ, ÃÖÆ ÃÖ×"Ö¾Ö, ‰ú•ÖÖ ×¾Ö³ÖÖŸÖ

ÁÖß.¸Ö•Öß¾Ö ×´Ö¢Ö»Ö, ÃÖß.<´Ö.>ß., ´ÖÆÖ¯ÖÖ¸ÁÖÞÖ ™Ö®ÃÖ×´Ö¿Ö®Ö ÛúÖ®Öß,

ÁÖß.×²Ö¯Öß®Ö ÁÖß´ÖÖÔß, <´Ö.>ß. ´ÖÆÖ•Ö®ÖÛúÖ, ¾Öß•Ö×®ÖÙ´ÖŸÖß

³ÖÖ¸¡ŸÖÖ"Ö ×®ÖµÖ¡ÖÛú ¾Ö ´ÖÆÖ»ÖÜÖÖ¯Ö×¸¡õÖÛú µÖÖ"µÖÖ ÃÖ®Ö 2010-2011 µÖÖ ¾ÖÂÖÖ"µÖÖ ×¾Ö×®ÖµÖÖ•Ö®Ö »ÖÜÖ †Æ¾ÖÖ»ÖÖ¾Ö¸ß»Ö †®Ö¤Ö®Ö ÛúÖ. Ûú-6 ÃÖ¤¡³ÖÖŸÖ ¯Ö¬ÖÖ®Ö ÃÖ×"Ö¾Ö, ^ªÖŸÖ, ‰ú•ÖÖ ¾Ö ÛúÖ´ÖŸÖÖ¸¡ (‰ú•ÖÖ) ×¾Ö³ÖÖŸÖ µÖÖ"ÖßÃÖÖõÖ 'ÖŸÖ»Öß.

²Ö¬Ö¾ÖÖ¸¡, ×¤®ÖÖÛú 2 ÃÖ¯™²Ö¸¡, 2015
»ÖÖÛú»ÖÜÖÖ ÃÖ×´ÖŸÖß

ÃÖ×´ÖŸÖß“Öß ²ÖšÛú ²Ö¬Ö¾ÖÖ¸¡, ×¤®ÖÖÛú 2 ÃÖ¯™²Ö¸¡, 2015 ¸Ö•Öß ×¾Ö¬ÖÖ®Ö ³Ö¾Ö®Ö, ´Ö²Ö‡¡ µÖ£Ö ¤¡ÖÖ¸ß 12.00 ¾ÖÖ•ÖŸÖÖ ÃÖ¹ý ÆÖ‰ú®Ö ¤¡ÖÖ¸ß 2.50 ¾ÖÖ•ÖŸÖÖ Ã£Ö×ÝÖŸÖ –ÖÖ»Öß.

^ ¯Ö ×Ã£Ö ŸÖß

ÃÖ×´ÖŸÖß ¯Ö´ÖÜÖ

(1) ÁÖß. ÝÖÖ¯ÖÖ»Ö¤ÖÃÖ †ÝÖ¾ÖÖ»Ö, ×¾Ö.ÃÖ.ÃÖ. ŸÖ£ÖÖ ÃÖ×´ÖŸÖß ¯Ö´ÖÜÖ

ÃÖ¤ÃµÖ

(2) ÁÖß.×¿Ö¾ÖÖ•Öß¸Ö¾Ö ®ÖÖ‡Ûú, ×¾Ö.ÃÖ.ÃÖ.

(3) ÁÖß.®ÖÖ®ÖÖ•Öß ¿ÖÖ´ÖÛúÔ¡, ×¾Ö.ÃÖ.ÃÖ.

(4) ÁÖß.¸Ö•Ö¦¡ ¯ÖÖ™ÞÖß, ×¾Ö.ÃÖ.ÃÖ.

(5) ÁÖß.µÖÖÝÖ¿Ö ÃÖÖÝÖ¸¡, ×¾Ö.ÃÖ.ÃÖ.

(6) ÁÖß.¯Ö¿ÖÖŸÖ šÖÛú¸¡, ×¾Ö.ÃÖ.ÃÖ.

(7) ÁÖß.ÃÖ•ÖµÖ ÛúÔ¡Ûú¸¡, ×¾Ö.ÃÖ.ÃÖ.

(8) ÁÖß.ÃÖŸµÖ×•ÖŸÖ ¯ÖÖ™ß»Ö–Ö¹›¡Ûú¸¡, ×¾Ö.ÃÖ.ÃÖ.

(9) ÁÖß.¾Ö³Ö¾Ö ®ÖÖ‡Ûú, ×¾Ö.ÃÖ.ÃÖ.

(10) ÁÖß.ÃÖ¸¡¿Ö ÝÖÖ¸¡, ×¾Ö.ÃÖ.ÃÖ.

(11) ÁÖß.¾ÖÃÖŸÖ¸¡Ö¾Ö “Ö¾ÆÖÞÖ, ×¾Ö.ÃÖ.ÃÖ.

(12) ÁÖß.•ÖµÖŸÖ ¯ÖÖ™ß»Ö, ×¾Ö.ÃÖ.ÃÖ.

(13) ÁÖß.¸Ö•Ö¿Ö ™Ö¯Ö, ×¾Ö.ÃÖ.ÃÖ.

(14) ÁÖß.³ÖÖÃÛú¸¡ •ÖÖ¬Ö¾Ö, ×¾Ö.ÃÖ.ÃÖ.

(15) ÁÖß.•ÖµÖŸÖ ¯Ö.¯ÖÖ™ß»Ö, ×¾Ö.¯Ö.ÃÖ.

(16) ÁÖß.´ÖÖ×ÞÖÛú¸¡Ö¾Ö šÖÛú¸¡, ×¾Ö.¯Ö.ÃÖ.

(17) ÁÖß.ÃÖ•ÖµÖ ¤¡¢Ö, ×¾Ö.¯Ö.ÃÖ.

´ÖÆÖ¸¡ÖÂ™¡ ×¾Ö¬ÖÖ®Ö´Ö›¡Ô¡ ÃÖ×“Ö¾ÖÖ»ÖµÖ
ÁÖß.^.×Ûú.“Ö¾ÆÖÞÖ, ÃÖ×“Ö¾Ö

ÁÖß.ÃÖ.ÃÖÖ.ÝÖÖµÖÛú¾ÖÖ›¡, ×¾Ö¢ÖßµÖ ÃÖ»»ÖÖÝÖÖ¸¡

ÁÖß´ÖŸÖß ´Ö‘Ö®ÖÖ ŸÖÔ¡Ûú¸¡, ^¯Ö ÃÖ×“Ö¾Ö

ÁÖß.ÁÖß.“Ö.ÁÖß¸¡ÝÖ´Ö, ^¯Ö ÃÖ×“Ö¾Ö ÝÖ£ÖÖ
×®ÖµÖ¡ÖÞÖ †×¬ÖÛúÖ¸ß (»ÖÜÖÖ)
ÁÖß.ÃÖÖ.®Ö.ÃÖÖ®Ö¯Ö, †¾Ö¸¡ ÃÖ×“Ö¾Ö
ÁÖß.¯ÖÛúÖ¿Ö“Ö¦¡ ÜÖÖ¤¡»Ö, †¾Ö¸¡ ÃÖ×“Ö¾Ö

×®Ö´Ö×¡ÖÝÖ :-
×¾Ö¢Ö ×¾Ö³ÖÖÝÖ, ´Ö¡ÖÖ»ÖµÖ, ´Ö²Ö‡
ÁÖß.×¾Ö•ÖµÖ ÛÚ´ÖÖ¸¡, ÃÖ×“Ö¾Ö

¯Ö¬ÖÖ®Ö ´ÖÆÖ»ÖÜÖÖÛúÖ¸¡ µÖÖ“Ö ÛúÖµÖÖ»ÖµÖ
ÁÖß´ÖÝÖß ´ÖÖ»ÖÖ ×ÃÖ®ÆÖ, ¯Ö¬ÖÖ®Ö ´ÖÆÖ»ÖÜÖÖÛúÖ¸¡, ´Ö²Ö‡
ÁÖß´ÖÝÖß ¿ÖÖß»ÖÖ •ÖÖÝÖ, ´ÖÆÖ»ÖÜÖÖÛúÖ¸¡, ®ÖÖÝÖ¯Ö¸¡.

ÃÖÖõÖß¤Ö¸¡ :-
^ªÖÝÖ ×¾Ö³ÖÖÝÖ, ´Ö¡ÖÖ»ÖµÖ
ÁÖß.†¯Ö¾Ö “Ö¦Ö, ¯Ö¬ÖÖ®Ö ÃÖ×“Ö¾Ö, ^ªÖÝÖ
>Ö.ÃÖ¸¡¦ÛúÖ´ÖÖ¸¡ ²ÖÖÝÖ>¡, ÃÖ×“Ö¾Ö, »Ö‘Ö ¾Ö ´Ö¬µÖ´Ö ^ªÖÝÖ ÝÖ£ÖÖ ×¾ÖÛúÖÃÖ †ÖµÖŒÝÖ (^ªÖÝÖ)
ÁÖß.¸´Ö¿Ö ¤¾ÖÛú¸¡,´ÖÜµÖ ÛúÖµÖÛúÖ¸ß †×¬ÖÛúÖ¸ß.

³ÖÖ¸¡ÝÖÖ“Ö ×®ÖµÖ¡ÖÛú ¾Ö ´ÖÆÖ»ÖÜÖÖ¯Ö¸¡õÖÛú µÖÖ“µÖÖ ÃÖ®Ö 2010-2011 µÖÖ ¾ÖÂÖÖ“µÖÖ ×¾Ö×®ÖµÖÖ•Ö®Ö »ÖÜÖ †Æ¾ÖÖ»ÖÖ¾Ö¸ß»Ö †®Ö¤Ö®Ö ÛÚ. ÛÚ-6 ÃÖ¤¡³ÖÖÝÖ ¯Ö¬ÖÖ®Ö ÃÖ×“Ö¾Ö, ^ªÖÝÖ, ‰Ú•ÖÖ ¾Ö ÛúÖ´ÖÝÖÖ¸¡ (^ªÖÝÖ) ×¾Ö³ÖÖÝÖ µÖÖ“Öß ÃÖÖõÖ ‘ÖÝÖ»Öß.

´ÖÝÖôÖ¼Ö¸¡, ×¤®ÖÖÛú 14 †ÖŒ™Ö²Ö¸¡, 2015
»ÖÖÛú»ÖÜÖÖ ÃÖ×´ÖÝÖß

ÃÖ×´ÖÝÖß“Öß ²ÖšÛú ´ÖÝÖôÖ¼Ö¸¡, ×¤®ÖÖÛú 14 †ÖŒ™Ö²Ö¸¡, 2015 ¸Ö•Öß ×¾Ö¬ÖÖ®Ö ³Ö¾Ö®Ö, ´Ö²Ö‡¡ µÖ£Ö ¤¯ÖÖ¸ß 12.00 ¾ÖÖ•ÖÝÖÖ ÃÖ¹ý ÆÖ‰ú®Ö ¤¯ÖÖ¸ß 2.15 ¾ÖÖ•ÖÝÖÖ Ã£Ö×ÝÖÝÖ –ÖÖ»Öß.

^ ¯Ö ×Ã£Ö ÝÖß

ÃÖ×´ÖÝÖß ¯Ö´ÖÜÖ

(1) ÁÖß. ÝÖÖ¯ÖÖ»Ö¤ÖÃÖ †ÝÖ¾ÖÖ»Ö, ×¾Ö.ÃÖ.ÃÖ. ÝÖ£ÖÖ ÃÖ×´ÖÝÖß ¯Ö´ÖÜÖ

ÃÖ¤ÃµÖ

(2) ÁÖß. Æ×¸¡³ÖÖ‰ú •ÖÖ¾ÖôÖ¡, ×¾Ö.ÃÖ.ÃÖ.

(3) ÁÖß. ¸Ö•Ö¦¡ ¯ÖÖ™ÞÖß, ×¾Ö.ÃÖ.ÃÖ.

(4) ÁÖß´ÖÝÖß ´ÖÖ¬Ö¸¡ß ×´ÖÃÖÖôÖ¡, ×¾Ö.ÃÖ.ÃÖ.

(5) ÁÖß. µÖÖÝÖ¿Ö ÃÖÖÝÖ¸¡, ×¾Ö.ÃÖ.ÃÖ.

(6) >Ö. †×®Ö»Ö ²ÖÖ>¡, ×¾Ö.ÃÖ.ÃÖ.

(7) ÁÖß. ÃÖ•ÖµÖ ÛúôÛú¸¡, ×¾Ö.ÃÖ.ÃÖ.

(8) ÁÖß. ÃÖÝµÖ•ÖßÝÖ ¯ÖÖ™ß»Ö–ÃÖ¹>Ûú¸¡, ×¾Ö.ÃÖ.ÃÖ.

(9) ÁÖß. •ÖµÖÝÖ ¯ÖÖ™ß»Ö, ×¾Ö.ÃÖ.ÃÖ.

(10) ÁÖß. ³ÖÖÃÛú¸¡ •ÖÖ¬Ö¾Ö, ×¾Ö.ÃÖ.ÃÖ.

(11) ÁÖß. •ÖµÖÝÖ ¯Ö. ¯ÖÖ™ß»Ö, ×¾Ö.¯Ö.ÃÖ.

(12) ÁÖß. ´ÖÖ×ÞÖÛú¸¡Ö¾Ö ŠÖÛú¸¡, ×¾Ö.¯Ö.ÃÖ.

(13) ÁÖß. ÃÖ•ÖµÖ ¤¢Ö, ×¾Ö.¯Ö.ÃÖ.

´ÖÆÖ¸¡ÖÅ™¡ ×¾Ö¬ÖÖ®Ö´Ö>¡ôÖ¡ ÃÖ×“Ö¾ÖÖ»ÖµÖ

1. >Ö.†.®ÖÖ.ÛúôÖÃÖ, ¯Ö¬ÖÖ®Ö ÃÖ×“Ö¾Ö
2. ÁÖß. ÃÖ.ÃÖÖ. ÝÖÖµÖÛú¾ÖÖ>¡, ×¾Ö¢ÖßµÖ ÃÖ»»ÖÖÝÖÖ¸¡
3. ÁÖß´ÖÝÖß ´Ö‘Ö®ÖÖ ÝÖôÖ¡Ûú¸¡,^¯Ö ÃÖ×“Ö¾Ö
4. ÁÖß. ÃÖÖ´Ö®ÖÖ£Ö ÃÖÖ®Ö¯Ö, †¾Ö¸¡ ÃÖ×“Ö¾Ö

×®Ö´Ö×¡ÖŸÖ :-

´ÖÆÖ»ÖÜÖÖÛúÖ¸¡ ÛúÖµÖÖ»ÖµÖ, ´Ö²Ö‡, ®ÖÖÝÖ¯Ö¸¡

ÁÖß´ÖŸÖß ×´Ö®ÖÖõÖß ×´ÖÁÖÖ, ¯Ö¬ÖÖ®Ö ´ÖÆÖ»ÖÜÖÖÛúÖ¸¡,

ÁÖß´ÖŸÖß ×¿Ö»ÖÖ •ÖÖŸÖ, ´ÖÆÖ»ÖÜÖÖÛúÖ¸¡, ®ÖÖÝÖ¯Ö¸¡

×¾Ö¢Ö ×¾Ö³ÖÖŸÖ (»ÖÜÖÖ ¾Ö ÛúÖÁÖÖŸÖÖ¸¡) ´Ö¡ÖÖ»ÖµÖ

ÁÖß´ÖŸÖß ´Ö×®ÖÂÖÖ ¾Ö´ÖÖ, ÃÖ×"Ö¾Ö

ÃÖÖõÖß¤Ö¸¡ :-

^¯Ö×Ã£ÖŸÖ †×¬ÖÛúÖ¸¡ß

1. ÁÖß´ÖŸÖß ´Ö×®ÖÂÖÖ ´ÆÃÖÛú¸¡, ÃÖ×"Ö¾Ö, ®ÖÝÖ¸¡×¾ÖÛúÖÃÖ - 2
2. ÁÖß. <ÃÖ.™ß. ŸÖÖ´ÖÃÖÛú¸¡, ÃÖ×"Ö¾Ö (¸¡ÃŸÖ) ÃÖÖ¾Ö•Ö×®ÖÛú ²ÖÖ¬ÖÛúÖ´Ö ×¾Ö³ÖÖŸÖ
3. ÁÖß. ×¤®Ö¿Ö ¾ÖÖ'Ö´ÖÖ¸¡, †Ö¡ÖŒŸÖ, ®Ö¾ÖÖß ´Ö²Ö‡ ´ÖÆÖ®ÖÝÖ¸¯ÖÖ×»ÖÛúÖ
4. ÁÖß. ^.¯Ö. ¤¡²Ö>¾ÖÖ¸¡, ´Ö.†. ÃÖÖ.²ÖÖ.×¾Ö., ´Ö²Ö‡
5. ÁÖß. ´ÖÛú¤¡ ÃÖ¸¡Ûú™¾ÖÖ¸¡, ´Ö.†.×¾Ö¿ÖÂÖ ¯ÖÛú»¯Ö ´Ö²Ö‡,
6. ÁÖß.†Ö¸¡.†Ö¸¡. ²ÖÖ>¡ÝÖ, ´Ö.†. ÃÖÖ.²ÖÖ.×¾Ö., ŸÖÖ×¡ÖÛú
7. ÁÖß.†.†. ÃÖÝÖÞÖ, ´Ö.†. ÃÖÖ.²ÖÖ.×¾Ö., ®ÖÖÝÖ¯Ö¸¡
8. ÁÖß. "Ö.¯Ö. •ÖÖ¿Öß, ´Ö.†. ¯ÖÞÖ
9. ÁÖß. ¯Ö.¿Ö. ×Ûú>¡, ´Ö.†. ÃÖÖ.²ÖÖ., †Ö¸¡ÝÖÖ²ÖÖ¤¡
10. ÁÖß. ÃÖ.†. ¯ÖÖ™ß»Ö, ´Ö.†. ×¾Ö ªŸÖ
11. ÁÖß. ÃÖß.¾Æß. ŸÖÝÖ, ´Ö.†. †´Ö¸¡Ö¾ÖŸÖß
12. ÁÖß. ×¾Ö®ÖµÖ ¤¡¿Ö¯ÖÖ>¡, ´Ö.†. ´Ö²Ö‡

³ÖÖ¸¡ŸÖÖ"Ö ×®ÖµÖ¡ÖÛú ¾Ö ´ÖÆÖ»ÖÜÖÖ¯Ö×¸¡õÖÛú µÖÖ"µÖÖ ÃÖ®Ö 2010-2011 µÖÖ ¾ÖÁÖÖ"µÖÖ ×¾Ö×®ÖµÖÖ•Ö®Ö »ÖÜÖ †Æ¾ÖÖ»ÖÖ¾Ö¸¡ß»Ö †®Ö¤¡Ö®Ö Ûú. <"Ö-3, <"Ö-5, <"Ö-6, <"Ö-8 ¾Ö <"Ö-9 ÃÖ¤¡³ÖÖŸÖ ¯Ö¬ÖÖ®Ö ÃÖ×"Ö¾Ö, ÃÖÖ¾Ö•Ö×®ÖÛú ²ÖÖ¬ÖÛúÖ´Ö ×¾Ö³ÖÖŸÖ µÖÖ"Öß ÃÖÖõÖ 'ÖŸÖ»Öß.

{ÉÊ®Ê¶É¹] - ¤É

बुधवार, दिनांक १८ मे, २०१६
लोकलेखा समिती

समितीच्या उप समिती-१ ची बैठक बुधवार, दिनांक १८ मे, २०१६ रोजी विधान भवन, मुंबई येथे सकाळी ११.३० वाजता सुरु होऊन दुपारी १.४५ वाजता स्थगित झाली.

उ प स्थि ती

(१) श्री. माणिकराव ठाकरे, वि.प.स. तथा निमंत्रक

सदस्य

(२) श्री.राजेंद्र पाटणी, वि.स.स.

(३) श्री.सत्यजीत पाटील-सरुडकर, वि.स.स.

महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय

श्रीमती मेघना तळेकर, उप सचिव,

श्री.श्रीरंगम, उप सचिव तथा नि.अ.

श्री.सोमनाथ सानप, अवर सचिव

भारताचे नियंत्रक व महालेखापरिक्षक यांच्या सन २०१०-२०११ या वर्षाच्या विनियोजन लेखे अहवालावरील दहावा प्रारुप अहवाल विचारात घेतला.

मंगळवार, दिनांक ५ जुलै, २०१६
लोकलेखा समिती

समितीची बैठक मंगळवार, दिनांक ५ जुलै, २०१६ रोजी विधान भवन, मुंबई येथे दुपारी १.३० वाजता सुरु होऊन दुपारी ३.३० वाजता स्थगित झाली.

उ प स्थि ती

समिती प्रमुख

(१) श्री. गोपालदास अग्रवाल, वि.स.स. तथा समिती प्रमुख

सदस्य

(२) श्री.शिवाजीराव नाईक, वि.स.स.

(३) श्री.संजय सावकारे,वि.स.स.

(४) श्री.हरिभाऊ जावळे, वि.स.स.

(५) श्री.राजेंद्र पाटणी, वि.स.स.

(६) श्री.संजय केळकर, वि.स.स.

(७) श्री.वैभव नाईक, वि.स.स.

(८) श्री.राजेश टोपे, वि.स.स.

(९) श्री.माणिकराव ठाकरे, वि.प.स.

(१०) श्री.संजय दत्त, वि.प.स.

महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय

श्रीमती मेधना तळेकर, उप सचिव,

श्री.श्रीरंगम, उप सचिव तथा नि.अ.

श्री.सोमनाथ सानप, अवर सचिव

समितीने सुचविलेल्या सुधारणांसह दहावा प्रारुप अहवाल संमत करण्यात आला.

¶ÉÉºÉEòòªÉ ¨ÉvªÉ´ÉiÉÒ ¨ÉphÉÉ±ÉªÉ, ¨É¤É<

BSÉ¤ÉÒ 2207–1

BSÉ¤ÉÒ 2207–1+

BSÉ¤ÉÒ 2207–2

BSÉ¤ÉÒ 2207–2+

BSÉ¤ÉÒ 2207–3

BSÉ¤ÉÒ 2207–3+

BSÉ¤ÉÒ 2207–4

BSÉ¤ÉÒ 2207–4+

BSÉ¤ÉÒ 2207–5

BSÉ¤ÉÒ 2207–5+

BSÉ¤ÉÒ 2207–6

BSÉ¤ÉÒ 2207–6+

BSÉ¤ÉÒ 2207–7

BSÉ¤ÉÒ 2207–7+

BSÉ¤ÉÒ 2207–8

BSÉ¤ÉÒ 2207–8+

BSÉ¤ÉÒ 2207–9

BSÉ¤ÉÒ 2207–9+

BSÉ¤ÉÒ 2207–10

BSÉ¤ÉÒ 2207–10+

BSÉ¤ÉÒ 2207–11

BSÉ¤ÉÒ 2207–11+

BSÉ¤ÉÒ 2207–12

BSÉ¤ÉÒ 2207–12+

BSÉ¤ÉÒ 2207–13

BSÉ¤ÉÒ 2207–13+

BSÉ¤ÉÒ 2207–14

BSÉ¤ÉÒ 2207–14+

BSÉ¤ÉÒ 2207–15

BSÉ¤ÉÒ 2207–15+

BSÉ¤ÉÒ 2207–16

BSÉ¤ÉÒ 2207–16+

BSÉ¤ÉÒ 2207–17

BSÉ¤ÉÒ 2207–17+

BSÉ¤ÉÒ 2207–18

BSÉ¤ÉÒ 2207–18+

BSÉ¤ÉÒ 2207–19

BSÉ¤ÉÒ 2207–19+

BSÉ¤ÉÒ 2207–20

BSÉ¤ÉÒ 2207–20+

BSÉ¤ÉÒ 2207–21

BSÉ¤ÉÒ 2207–21+